

Bodleian Libraries

UNIVERSITY OF OXFORD

This book is part of the collection held by the Bodleian Libraries and scanned by Google, Inc. for the Google Books Library Project.

For more information see:

<http://www.bodleian.ox.ac.uk/dbooks>

This work is licensed under a Creative Commons Attribution-NonCommercial-ShareAlike 2.0 UK: England & Wales (CC BY-NC-SA 2.0) licence.

J

~~108. f. 16~~

111. b. 17

BONAVENTURAS BETRAKTELSE

ÖFVER

CHRISTI LEFVERNE

LEGENDEN OM

GREGORIUS AF ARMENIEN

efter gamla handskrifter

UTGIFNA AF

G. E. KLÖMMING.

STOCKHOLM, 1860.

P. A. NORSTEDT & SÖNER,

Kongl. Boktryckare.

F ö r o r d.

Af den namnkunnige »serafiske läraren,» kardinalen BONAVENTURAS (f. 1221 † 1274) under medeltiden vida spridda, och till en del ännu i den romersk-katolska kyrkan lästa skrifter, synes endast en, men också den mest populära, hans berömda *Meditationes vitæ Christi*, hafva blifvit öfversatt på Svenskt tungomål. Uppgifter när, hvar och af hvem denna öfversättning företogs fela oss alldeles; men af hela dess inre beskaffenhet torde man med säkerhet kunna antaga, att hon härstammar från slutet af 1300-talet och Wadstena kloster. Ehuru nemligen den äldsta kvarvarande handskriften icke är äldre än från 1400-talets första fjerdedel, vittnar dock språket om något, men icke mycket högre ålder. Af flera ställen (s. 33 25, 47 32, 61 30, 87 31, 106 26, 135 7, 26, 145 8, 146 24, 32, 147 6) der Latinets på manlige åhörare syftande uttryck blifvit ändrade (såsom broder till syster), eller endast till qvinnor hänförliga ord tillagda, är det åter klart att öfversättningen var ämnad till läsning för nunnor, och af nunnekloster hafva vi knappast något annat än Wadstena bekant för litterära sysselsättningar. En handskrift från 1500-talet, troget följande den 100 år äldre, är dessutom enkom indelad i lektier för Wadstena-nunnorna, och bidrager sålunda att styrka den uppgifna åsigten. Öfversättarens namn deremot är, och förblir sannolikt, okänt; hvilken som helst var han onekligen utrustad med magt öfver moders-

målet, samt förmåga att sjelfständigt behandla urskriften, om hvilket den ingalunda slafviska öfversättningen samt hvarjehanda tillägg, ändringar och utslutningar bära vittne.

Legenden om Armeniens apostel, martyren GREGORIUS är öfversatt från Latinet, efter en redaktion af *Vita et martyrium Sancti Martyris Gregorii magnae Armeniae, authore Simeone Metaphraste*, något utförligare än den som L. SURIUS meddelat i *Sanctorum historiis* under den 30 September. Om denne GREGORIUS, hvilken, oaktadt legendens fromma sagor, väl icke får anses för en helt och hållet mythisk personlighet, uppgifves för öfrigt att han skall hafva dött år 310, och att hans hufvud skall förvaras i en åt honom helgad kyrka i Neapel. — Den Svenska öfversättningen härrör från samma tid; ehuru kanske ej från samma hand, som tolkningen af *Bonaventuras Betraktelser*.

Endast det andra af dessa arbeten har i fullständigt skick hunnit til vår tid; båda utmärka sig fördelaktigt, i den äldsta codex, genom ett rent och ålderdomligt språk samt ovanligt god rättskrifning, hvarför man ansett dem väl förtjenta att, i en vårdad upplaga, bevaras såsom vackra minnesmärken af vår forna litteratur och utvecklingen af vårt språk.

De på följande blad beskrifna fyra handskrifter A, B, C, D äro för denna vår upplaga begagnade.

A. En Universitets-Biblioteket i Lund tillhörig pergament-codex i liten qvart, nu bestående af 165 blad. De äro fördelade i 23 lägg, af hvilka det 1, 2, 3, 7, 16, 18 och 19:e i fullständigt skick hade sju blad, det 23:e tio och de öfriga åtta hvardera, samt alla tillsammans c. 179.¹ I sitt nu varande omfång har handskriften således förlorat c. 14 blad, nemligen ett i hvarje af läggen 2, 10, 16, 17 och 23, detta sista dock tomt; två i det 3:e och sju (?) i 6:e lägget. Af dessa 14 blad hafva 9 förkommit i äldre tid, och 5 efter 1758, då LAGERBRING begagnade boken, samt före 1803, då hon erhöll sitt nuvarande band och skick. Af de 5 sistnämnda bladen tillhörde 4 det sista lägget och bildade bokens slut, hvadan det blir lätt förklarligt att de af ålder lossnat och bortfallit; det 5:e var med nog sannolikhet endast det i 23:e lägget tomt lemnade bladet, hvilket man vid ombindningen ansett öfverflödigt och därför bortskurit; en bokbindare åtgärd hvars spår äro fullt synliga.

¹ Ursprungliga storleken kan icke beräknas. Den förlorade början af *Bonaventura* kan ej hafva erfordrat mer än 21 blad, om öfversatt oafkortad, och hela bladtalet hade då varit 200; men framför *Bonaventura* kan naturligtvis åter någon annan afhandling ha förekommit. Enligt LAGERBRINGS uppgift fanns 1758 på det gamla, nu borttagna bandet en anteckning (från 1600-talet), att boken innehöll 242 blad; förlusten skulle således hafva varit minst 77 blad. Detta synes dock knappt vara troligt, emedan boken i sitt gamla band var, som LAGERBRING säger, »vid pass 4 finger tjok»; och då tjockleken ännu i dag, i det nya tunnare bandet, är den samma, kan bladförlusten svårligen vara så stor.

Handstilen är särdeles vacker och omsorgsfull; prydnader äro endast röda öfverskrifter och begynnelsebokstäfver; radtalet vexlar mellan 27 och 30 på sidan. Boken är utan tvifvel skriven i Wadstena kloster vid början af 1400-talet (omkring 1420); dess innehåll är nu:

- 1 Legendan om *Gregorius af Armenien*, sid. 1—70.
- 2 Början (11 rader) af några utdrag ur *Heliga Birgittas Uppenbarelser* (4 boken 131 kap. etc), på sid. 70.
- 3 *Bonaventuras Betraktelser*, sid. 71—329.
- 4 Ett yngre utdrag ur legendan om *S:t Mektild*, på sid. 329.² Sid. 330 är tom, så när som på något gammalt klotter från 1600-talet.

Innan ombindningen 1803 skedde var ordningen omvänd; *Bonaventura* bildade början, och utdragen ur *Birgitta* slutet af boken. Dessa små utdrag upptogo fyra blad och voro utan tvifvel införda för att fylla de eljest öfverflödiga bladen.

² Detta utdrag följer här:

pingisdagha dagh tha systrana [sungo] ympona Veni creator *spiritus* j tärkena tha sa *sancta* Mäktil thä hälgha anda j örna like flygh gönom systranna kor oc vt af them örnenom af hans hiärta gingo sua manga skinandhe solgislä som ther varo systrana j korenom til huaria enna solgislä thiänto tusanda ängla oc thäntidh *conuentit* gik fram til gudz bordh at taka gudz licama tha kom flyghandhe en huit dufua oc hon tok a huaria enna syster hiärta mz sit näf oc huaria thera hiärta optende hon en bränande lugha oc j somlika hiärta sloknadhe then lughin oc j somlika hiärta tok han til at brinna ä meer oc meer sua at ther vard af en stor eldher The händhe annantidh a pingisdagha dagh at ihesus *christus* tedhis hänne oc han hafde a sik gylta kapa sua at hon var som en skinande gul af klarhet oc gik liofika til härca ena syster som j korenom stodh oc vt af sino söta oc honaxfulla hiärta insände han j huaria thera sin hälgha anda sua linan oc blidhan som et blidhast oc linasta vädher

Forne ägare af boken hafva varit JOHAN CLAUS-
SON UGGLA, som gaf henne till sin svåger CHRISTOFER
JOHANSSON EKEBLAD, och vidare KARIN LILJEHÖK år
1655; allt enligt anteckningar på det borttagna ban-
det. Hundra år senare tillhörde hon vice biblioteka-
rien i Lund P. O. BERGMAN, som förmodligen skänkt
henne till Universitets-Biblioteket derstädes.

Beskrifven är denna handskrift af:

1:o LAGERBRING i *Samling af åtskilliga handlingar*,
III s. 70—108, Lund 1758. Han meddelar der, jemte
anmärkningar om det gamla Svenska språket, ett af-
tryck af de då ännu befintliga utdragen ur *Birgittas*
Uppenbarelser, så att äfven denna lilla uppteckning,
ehuru försvunnen ur handskriften, icke gått förlorad.

2:o WIESELGREN i *Sveriges sköna litteratur*, I s.
78—93, Uppl. 2 sid. 92—105; på båda ställena bland
bibelöfversättningar. — Rätta bestämmandet af hand-
skriftens hufvudsakliga beståndsdel, tillhör en af Lunds
förre bibliotekarier, numera h. h. erkebiskopen dr.
REUTERDAHL, som således har förtjensten af arbetets
förflyttande från en så oriktig plats i vår litteratur.

3:o RIETZ i *Scriptores Suecici medii ævi cultum
culturamque respicientes*, I, Lund 1842, 43. Hela codex
är deri aftryckt, men icke med den omvårdnad, i
både yttre och inre afseende, man numera anser
nödvändig vid sådana arbetens utgifvande.

Då hufvudsakliga innehållet af detta arbete är
tryckt efter denna handskrift, må här anmärkas, att
grunden för utgifningssättet är den i *Fornskrift Säll-
skapets Samlingar* antagna sträfvän efter urkundens
återgifvande med fullkomlig trohet. Med kursiv stil
tryckta bokstäfver återgifva handskriftens förkortnin-

gar; de ständigt återkommande orden »ihesus, christus, iohannes, ierusalem, sanctus» äro dock tryckta såsom de vore i handskriften utskrifna, ehuru de der alltid äro förkortade. I handskriften förekommer mycket ofta en punkt med ett rött streck tvärtigenom, eller i bland bredvid; då punkten är det ursprungliga skiljetecknet, har han ensam blifvit upptagen i trycket, ehuru ofta alldeles öfverhöljd af och nästan osynlig under det röda bläcket; mångfaldiga senare insatta streck (commata) äro alldeles utelemnade. Bokstäfverna a, o och långt s (f) äro här återgifna med vanliga typer. Flera kapitel af *Bonaventura* sakna öfverskrifter, men en yngre hand har vid kap. 10, 11, 12 tillskrifvit »Reges tarsie», »De purificacio», »Huars herra liffuerne». Efter kap. 57 finnes en yngre anvisning: »Här wänden jgen at läsa», samt före kap. 58: »Passio christi dymil wicu»; dessa anteckningar visa att handskriften begagnades till föreläsning i klostret, innan man ännu bildat det efter samma plan och för samma ändamål inrättade stora urvalet, hvilket straxt här nedan nämnes.

B. Kongl. Bibliotekets i Stockholm pergament-codex med gammalt märke (Antiqvitets-Arkivets) A 3. Han är i stor folio, bunden i tjocka träpermar öfverklädda med brunt, pressadt skinn, och består af 156 blad, med 2 spalter på sidan och 31—34 rader i spalten. Handstilen är stor och prentad med mycken omsorg. Prydnader äro: på bl. 2, omedelbart före textens början, en liten, grof målning föreställande Jesu genomborrade hjerta med röd inskrift *fons amoris*, samt ofvan och nedan namnen *ihesus maria* i guld, alltsammans uti en dubbel, röd ram; stora begynnelse-bokstäfver i lysande färgor, guld, silfver, rödt och blått, granna men utan konstfärdighet pålagda; mindre dylika i enkla färgor; slutligen öfverskrifter och skiljetecken i rödt. På de från skrift toma $\frac{1}{4}$:delarna af bl. 80 verso hafva 3 träsnitt varit fastlimmade; ett stycke af det sista finnes qvar och föreställer förmodligen Jungfru Marias död och himmelfärd. På bl. 52 verso har äfven funnits en målning.

Boken är skriven i Wadstena kloster år 1502, genom syster sångförestånderskan ELSEBY GJORDZ-DOTTERS försorg och på bekostnad af hennes moster CHRISTINA, BIÖRN NIELSONS hustru, som för detta ändamål hade testamenterat till klostret ett silfverbälte, värddt 24 marker, hvilken summa betäckte kostnaden både för denna bok och dess ena fortsättning. Systarna KATHARINA GUDHMUNDI och ANNA GIRMUNDI skrefvo hvar sin halfdel, den förra bladen 1—80, den senare bladen 81—156.

Innehållet är ett i lektier för Wadstena nunnorna indeladt urval af klostrets äldre handskrifter, och sammanhentadt från Gamla och Nya Testamentet, Birgittas uppenbarelsen, Legendarier, Postillor, m. fl. andliga och uppbyggliga böcker. Äfven *Bonaventuras Betraktelser* hafva skattat ett betydligt bidrag, nemligen för läsningen på palmsöndagen samt under hela dymbelveckan t. o. m. påskdagen: kapitlen 58—81, 90—92, samt för julaftonen och juldagen: kapitlen 6 och 7, hvilka sista blifvit bevarade endast genom denna afskrift. Utdraget öfverensstämmer så troget med den äldre handskriften, och afviker derifrån genom så få olikheter, hufvudsakligen uteslutningar samt en och annan föryngring, att man med allt fog kan anse detsamma vara afskrifvet just efter denna vår hufvudcodex (A).

Hela detta urval utgjorde fullständigt 3 delar, af hvilka detta band är blott den första, eller om man så vill sista, omfattande Christi pina och uppståndelse samt legender för tiden från Simon och Juda till åttonde dag jul (d. 28 October — 31 December). De båda andra delarne finnas nu mera ej i behåll;³ denne har från Wadstena kloster öfvergått först till Riks Arkivet, sedermera (1668) till Antiquitets Kollegiet och Arkivet, der han af J. HADORPH d. y. erhöll N:o 3 i dåvarande uppställning, samt i yngre kataloger signaturen A 3; sedan 1780 tillhör han Kongl. Biblioteket.

³ Syster MÄRITTA bok, innehållande åttonde dag jul (1 Jan.) till Trinitatis, synes vara helt och hållet förlorad; men af ELSEBY GJORDZDOTTERS andra bok skriven af syster ANNA GIRMUNDI, och innefattande Trinitatis till Simon och Juda, finnas sex blad uti Linköpings bibliotek. Utförlig redogörelse om dem finnes i *Ett Fornsvenskt Legendarium*, s. 1331, 32.

För närmare kännedom af denna handskrift meddelas här de ursprungliga underrättelserna om dess affattande, samt en utförlig lista öfver alla dess beståndsdelar, rubriker och anordningar.

Inledande underrättelse på första bladets frånsida:

J thässe wars herra pino bok staar, först thz som läsas skal för bordhe *dominica passionis* wt märkt til huan daghen mykyt som läsas skal til hwaria maltidh, Än komma manghe hæghe män i the wiku tha laghar *abbatissan* siälff läsingenne som want är, för thy at *staciones* falla ekke tha swa rätta som the nw ära wt märkta, wtan at *wikwn* är sökn än tha haffwen i nok at läsa i alle the *wikw* aff wars herra pino samman hänt aff flerom bokom oc samman skriffwat mz modher *abbatisse* syster *anna fikonis* radhe, Jtem ther näst *dymbel wika* mz alt thz want är at läsas j henne, oc wt märkt til hwan dagh ällar maltidh Jtem sidhan all wars herra opstandilse aff paska dagh oc alt thz aff the högtidhenne skal läsas, Jtem nakra hægga manna hystorias som läsas skulu a thera daghom, som falla fran *symonis et jude* oc jn til *ywl*, oc *ywla dagx* läsing oc jn til attonda dagh Sidhan taker modher syster *märitta* bok widher oc haldher jn til *trinitatem*, Oc är thz witandhe at the boken som begynnas oppa *sancte trinitatis* dagh henne lät syster *elzeby* giorderi skriffwa, täslikes oc thenna, oppa thz perman som henna modher syster *hwstru cristin byörn nigilssons* gaff til *conuentz* böker för sith tästamänt i eth bälte om, *xxiiij marker*, Oc kom i the bok *xx* quinterne oc henne skreff syster *anna girmwndi* Oc haldher the bok alla the hægga manna hystorias som wardha läsna för bordhe fran trinita-

tem oc jn til symonis et jwde, Oc tha skal thenna her boken begynnas näst äpther henne, Oc är thz wetande at j tässa bok kommo xvij qwinterne aff hwstru cristina perman, Oc löper permanet j badha böckerna xjx [18½] dikker, thz är xjx marker, Oc tässa bok skreff syster katerina gudmundi oc syster anna girmundi, hwar thera sin halffdeel Jtem ij dikker fingho brödhrena aff samma hwstru cristina perman, Jtem iij [2½] dikker kom til makabeorum bok som jak syster e g siälff skriffwar, Jtem j mark kom wt för ij rysk skin, Oc i swa matto löper thetta alt xxiiij marker som komna ära i conuentz böcker mina modher systers tästamänt, Thy bidhis för henne trolika, Oc glömes ey them som scriffwadho ¶ Jtem bältet som her til giffwit war thz köpte hustru birgitta anders tordzsons för xxiiij marker

På sista bladet finnes följande slutmening:

Thenna bok läth systher älseby giordz dotter skriffwa aat conuentenne, tha hon war swmma cantrix wppa thz perman, som köptis for thz silff bältet som henna modhersysther. hustru cristin biörn nielsons gaff ther til, thz war swa goth som xxiiij mark, hwilkin bok skriffwen war aff enne conwentz syster som war Anno domini Mdiij, i them tima war kära modher syster anna fickonis war abbatissa, gudhi til hedhers oc jdher allom minom kära systrom til andelikin hugnat

I n n e h å l l.

Blad

2 sp. 1 "Sanctus marcus ewangelista sigher, at sanctus iacobus oc sanctus iohannes apostoli sagdho til wan herra ihesum, O mästare giff os at wi

Blad

- skwlin sithia i thinne äro rike". Är en uppsats om Christi pina och de "tolff storbekara han drak i sinom pino tima oc i hwariom thera thre smabekara aldhra bekasta mz manghom androm pinom". Utdrag ur *Birgitta, Bernardus, etc.*
- 9 sp. 3 "aff blodzsensz wtgiwtilsom". Huru Christus "j sinne wälsignadhe pino oc dödth two os oc rensadhe aff vij dödthelikom syndom, äpther thy at han tha vij resor wtgöt sit wälsignadha blodh".
- 13 » 2 "Thetta är läst nichodemi". De första nio kapitlen af *Nichodemi Evangelium*; se *Sv. Medeltidens Bibelarbeten*, II s. 373 f.
- 20 » 1 "Reuelaciones". Två utdrag ur *Birgittas Uppenbarelser*.
- 22 » 1 "Thetta skal läsas om midaghen jn sabbato palmarum Oc om swa är at warffru anunciacionis komber oppa samma daghen, Tha läsis thettalika wäl först, oc sidhan aff warffrw swa mykyt then daghen orkar mäst läsas oc ey meer Sabbato palmarum jn missa leccio iheremie prophete". Kap. 18, v. 18—23.
- 22 » 3,4 "Sabbato palmarum ewangelium secundum iohannem". 17:e kapitlet, v. 1—11.
- 23 » 1 "Thetta skal läsas til bordhz oppa palmsöndag först wars herra gärniga". Om infärden i Jerusalem, efter Math. 21, Marc. 11, Luc. 19.
- 23 » 3 "Leccio in benedictione palmarum die dominica libri exodi". Ur kap. 16; tryckt i *Sv. Medeltidens Bibelarbeten*, I s. 558, 59.

Blad

- 23 sp. 4 "Epistola j mæssonne a palmsönedagh
Apostolus paulus han screff til philippenses,
oc sagdhe," etc. Kap. 2, v. 5—11.
- 24 » 1 "Naar timen nalkades," etc. *Bonaventura*, kap. 58.
- 25 » 3 "Thetta skal läsas fran bordhe om palmsöne-
dagh om middaghen". Ett utdrag af S:t Mech-
tilds legend.
- 26 » 1 "Thetta skal läsas til bordz om palmsönedagh
om qwällen". *Bonaventura*, kap. 60.
- 28 » 1 "Sanctus bonauentura sigher aff wars herra
pino". *Bonaventura*, kap. 63, början.
- 28 » 2 "Thetta skal läsas fran bordhe a pa[lm]söne-
dagh om qwä[llen]". *Bonaventura*, kap. 63, slutet.
- 28 » 4 "Thetta skal läsas til bordz manedaghen j
dymbel wiqu, Först wars herra gärninga then
daghen Arla om manedaghen gik war herre
ihesus ather jn til iherusalem Oc tha han jn-
gik j stadhen, hungradhe honom". Efter evan-
gelierna, Math. 21 v. 18, 19; Joh. 8 v. 3—8;
Joh. 12 v. 20—33.
- 29 » 3 "Första propheta j mæssonne manedaghen j
dymbel wikw Zacharias propheta han tal-
adhe til jwdanna". Kap. 11 v. 12 till och
med Kap. 13 v. 9.
- 30 » 4 "Feria secunda post palmarum jn maiori eb-
domada leccio ysaie prophete Thetta skal läsas
fran borde om middagen". Esaias, kap. 50 v.
5—10.
- 31 » 2 "manedaghen j dymbel wikw, ewangelium se-
cundum iohannem". Kap. 12 v. 1—19.

Blad

- 32 sp. 1 "Thetta skal læsas om manedax qwällen j dymbelwikw de bonauentura". *Bonaventura*, kap. 64, första hälften.
- 33 » 3,4 "Thetta skal læsås til bordz tisdaghen j dymbelwikw först wars herra gärniga then daghen". Math. kap. 21 v. 23—43.
- 34 » 2 "Thetta är epistola j mässonne tiisdaghen j dymbilwiku Omille män sagdho widher sik siälffwa gaam tilsamman" etc.
- 34 » 3 Tiisdaghen j dymbelwiku j mässonne prophecia jeremie". Kap. 11 v. 18—20.
- 34 » 4 "Bonauentura aff ottesangx tänkilsommen". *Bonaventura*, kap. 64, andra hälften.
- 36 » 1 "Thetta skal læsas om tiisdagx middaghen fran bordhe Snillenna kænneswen sigher O äwerdheliken snille ihesu christe".
- 37 » 2 "Thetta skal læsas om tiisdagx qwälle j dymbelwikw Gudhelika snilles kænneswen sagdhe" etc. Båda dessa äro utdrag ur 14:e kapitlet af *Horologium divinæ sapientiæ*, hvaraf en annan öfversättning finnes i Kongl. Bibliotekets pergament-handskrift, med gammalt märke (Antiqvitets-Arkivets) A. 4.
- 38 » 2 "Uaar herra sigher mz prophetanom osea". Kap. 6 v. 1—6.
- 38 » 3 "Gudh han sagdhe til moysen oc aaron" etc. Ur Exodus, kap. 12. Se *Sv. Med. Bibelarbeten*, I s. 554, 55.
- 39 » 1 "J första timanom tha all tingh waro skapat." Genesis, kap. 1, början. Tryckt sammastädes s. 541.

Blad

- 39 sp. 1 "Thetta skal läsas til bordz om odhensdagen j dymbelwiku". Math. 22 v. 2—37, 23 v. 1—3, 26 v. 14, 15.
- 40 » 1 "Första prophesia j mäsbonne a dymbel odhinsdagh". Esaias 62 v. 11, 12; 63 v. 1—7.
- 40 » 3 "Annar prophesia a dymbel odhensdagh Ysaias sagdhe swa". Kap. 53.
- 41 » 2 "Före paska högtidhes dagh, Nar ytersta natwardhen war nw hallen" etc.
- 42 » 1 "Thetta skal läsas fran bordhe om middaghen odhensdaghen j dymbelwiku Gudeliken snille sigher, j minom pino tima saa iak alla wägna mik omkring" etc. Ur 15:e kapitlet af *Horologium divinæ sapientie*.
- 42 » 4 "Thetta äptherskreffna skal läsas om odensdax qwällen j dymbel wiku". Fortsättning af Genesis, kap. 1. Se ofvan, bladet 39.
- 43 » 4 "Tha gudh han saa thera ilherdzko j egipto landhe" etc. Ur Exodus, kap. 14. Tryckt i *Sv. M. Bibelarbeten*, I s. 556, 57.
- 44 » 1 "Thän daghen skal komma at swa faa män skulu finnas j wärlden, at vij qwinnor skulu taka hand oppa enom man". Esaias 4.
- 44 » 3 "Gudh han talar mz prophetanom ysaia oc sigher, alla the som thörsta kommen hiit til watnet". Esaias 55 v. 1—11.
- 45 » 1 "Thetta stykket maa haffwas mz om swa kan tarffuas oc ey ällas Gudhelik snille som är gudz son sigher, J the stwнденne iak tolde" etc. Utdrag ur 15:e kap. af *Horologium divinæ sapientie*.

Blad

- 45 sp. 3 "Thetta skal läsas til bordz om torsdaghen j dymbelwiku". Om tillredelsen af påska lammet; efter Marc. 14 v. 12—16, Luc. 22 v. 9—13.
- 45 » 4 "A skära torsdagh epistola pauli ad corintheos". 1:a brefvet, kap. 11 v. 21—32.
- 46 » 3 "A skära torsdagh ewangelium secundum iohannem". Kap. 13 v. 1—15.
- 47 » 2 "Om primis tima". *Bonaventura*, kap. 65.
- 48 » 3 "Om teerz". *Bonaventura*, kap. 66, början.
 ibid. "Thetta skal läsas fran bordh om torsdagx middagen". *Bonaventura*, kap. 66, fortsättning.
- 49 » 3 "De cena domini om torsdax kwällen". *Bonaventura*, kap. 62.
- 52 » 3 "Thetta skal läsas til bordz oppa langha fredagh jn reuelacionibus". Ur *Heliga Birgittas Uppenbarelser*, två utdrag.
- 55 » 3 "Thetta skal läsas fran bördhe a langa fredag sextam oc nonam". *Bonaventura*, kap. 67, början.
- 56 » 3 "Nonam". *Bonaventura*, kap. 67, slutet.
- 57 » 4 "Oppa paska affton til bordz först lywsens wigxle oc sidhan tässa Epistola oc ewangelia ¶ Epistola pauli j mäsbonne a paska affton". Colosser brefvet, kap. 3 v. 1—4.
 ibid. "Ewangelium j mäsbonne a paska affton". Matheus, kap. 28 v. 1—10.
- 58 » 1,2 "Thetta ärw the dyra oc wärdogha ordhen mz hwilkom som pascha lywset wighis mz ¶ Thetta skal läsas först Frögdhins nw alle the ängla skara j hymerike". Fullständig ritual.

Blad

- 59 sp. 2 "jn vesperis". *Bonaventura*, kap. 68.
- 61 » 1 "Thetta skal läsas fran bordhe om middaghen a paska affton ad completorio". *Bonaventura*, kap. 69, början.
- 62 » 3 "Thetta skal läsas til bordz a paska affton om qwällen". *Bonaventura*, kap. 69, slutet, 70, 71.
- 64 » 3 "Här äpther star thz som läsas skal oppa paska dagh Oc all wars herra opstandilse, gudhi til hedher oc idher allom til hwgnat". Ur *Birgittas Uppenbarelser*.
- 65 » 1 "Aff ihesu christi opstandilse oc hans mandoms æro". Ur *S:t Mechtilds legend*, 2 utdrag.
- 65 » 4 — blad. 72 sp. 4 *Bonaventura*, kap. 73—81, 90—92.
- 72 » 4 — blad. 80 sp. 3 "Thetta är aff nichudemi läst som enkannelika röre wars herra opstandilse". Fortsättning af *Nichodemi Evangelium* från kap. 9 till slutet, se ofvan blad. 13.
- 81 » 1 Sagan om S. Symon och S. Judas. Se *Ett Fornsvenskt Legendarium*, 231—39.
- 83 » 3 "Jtem a alla hälgona dagh v capitula j sancta mäktilda bok ther sither wty en rödher silkis traadher oc standa the all fäm hwart äpther annat oc är thz en godh ny bok thy tarffwas thz ekki inskriffwas j tässe bok".
"Jtem a siäladaghen ij capitulum j samma bok, oc ther sither wty en grön silkis traadher, oc eth blaat *registrum* skodhen thz grant, oc spören engen annan thz wiser idher rättan wägh, hwat j skolen then daghen haffwa baadhe aff greffwanom oc aff thy älskeliko

Blad

- barnena, thz standher alt j samma bok, oc engha andra bökir skulen j haffwa til tässa twa högtidher än tässa ena forskriffna bok".
- 83 sp. 3 "Aff *sancto theodoro*". Se *Legendarium*, 530, 31.
- 84 » 1 "Aff them hälga herranom *sancto martino*".
Se sammastädes, 629—34.
- 85 » 1 "Här börias *sancti bricci* hälga liffwerne som war fadher her törkil haffwer wänt." Tryckt i *Legendarium*, 635—38.
- 86 » 2 "Aff *sancta elizabeth de vngaria*." Se *Legendarium*, 803—6.
- 87 » 2 "Kasthän til ändan en rödher silkis traadher sither j *De presentacione marie*". Tillhör *S:t Elisabeths af Ungern Uppenbarelser*, hvilka förekomma på bladen 150—156. Icke meddeladt i *Legendarium*.
- 88 » 4 "Aff *sancta cecilia*". Se sst., 390, 91.
- 89 » 1 "Aff *sanctum clementem*." Se sst., 356 r. 15 — 63.
- 90 » 4 "Aff *sancto crisogono*". Se sst., 488, 89.
- 91 » 3 "J the hälgha iomfrunne *sancte katherine* högtidh, Syntis *sancte* mäktildis iomfrwn siälff, i fäghersta klädhom". Ur *S:t Mechtilds legend*.
- 92 » 1 "Aff *sancta katherina*". Se *Legendarium*, 533 r. 11 — 39, der dock icke är upptaget ett här tillagdt järtecken, om "en grewe som war badhe fadherlös oc modherlös", vändt af broder *Sven*, och fyllande hela bladet 94, som är inskjutet.
- 95 » 1 "Aff *sancte andrea*". Se *Legendarium*, 133—46.
- 99 » 3 "*Sancta barbara* the werdoga iomfrwn hon staar j — [tomrum] — bok"

Blad

- 99 sp. 3 "Om *sancti nicholai* dagh". Se *Legendarium*, 574—80. Sagan börjar dock här med en inledning lånad från *Birgittas Uppenbarelser*.
- 101 sp. 3 "In *concepcione beate marie virginis* Maria gudz modher taladhe Naar min fadher oc modher". Ur *Birgittas Uppenbarelser*.
- 101 » 2 "leccio prima feria quarta Erant homines ante legem datam moysi. Mænnene waaro langhan thima"
- 102 » 4 "Rubrica Thetta är aff iomfrw marie *concepcionis* högtidh. huruledhis oc ffor hwat sak hon wart aff gudz wenom besynnerliga wptagh-in mz wndhersanom oc storom iärteknom som her äpter skal sighias". (Med 4 järtecken: om en abote elsinus aat nampne, en abbatisa, en kaniker, och en studens.)
- 107 » 1 "Rubrica: Thetta äpther scriffna är wttakit aff thäs hælga herrans *sancte ioachims* historia oc skal läsas först *sancte anne* dagh Oc thz wändhe war kära modher syster anna fikconis naar hon war *priorissa* gudhi til hedhers oc them ärofulla herranom til loff oc priis oc idher allom sinom kära systrom til andelikin hugnat".
- 109 » 3 "Här börias the ärofulla frwnna hælga liffwerne *sancta anna* iomfru maria gudz modher gudi til loff oc *sancta anna*". (Med sex järtecken: om en skrifvare, två köpmansdöttrar, biskopen Remigius, en klerk, en enka i Rom, samt en jungfru). Början ses i *Legend.*, 3, 4. I kanten står anmärkt: "thetta skal ey läsas".

Blad

- 116 sp. 1 "Aff *sancta lucia*". Se *Legendarium*, 555—58.
- 117 » 1 "Thetta är wttydilse aff them siw antiphonis som siongas fore iwlen, som heta O sapiencia oc skal läsas om siälffwa daghin".
- 119 » 1 Ritual för lördagen före adventssöndagen, första och andra söndagen i adventet, m. fl.
- 121 » 1 "De *sancto thoma*". Se *Legend.*, 181—90.
- 123 » 4 "Tässa äptherscriffna dagha the standa jnskriffna [tomrum] dotters bok. fförst iwlaapton eth capitulum om middaghen oc eth om qwällen Jtem jwla dagh
Sanctus stephanus skal ekki läsas om jwlen fför än om wincula petri han staar j tässe bok
 Jtem nyars dagh Jtem trättande dagh Jtem purificacionis Jtem annunciacionis Jtem paska dagh Jtem ascensionis domini Jtem pingisdagha dagh tässa forskriffne dagha staa alt j enne bok, oc ther skal idher bather wndherwisas oppa främsta bladhit j forscriffne bok huat j skulin hwan daghin haffua swa at j skulin ther enkte äpter leta
 Jtem compacionis högtid".
- 124 » 1 "Thetta skal läsas om jwla apton vm mid-daghin". Ur *S:t Mechtilds legend*.
- ibid. "Thetta skal läsas til bordz om jwla apton wm qwällin". Sjette kapitlet af *Bonaventuras Betraktelser*, tryckt här ofvan s. 340.
- 125 » 3 "Thetta skal läsas a jwla dagh" neml. fyra utdrag ur *Birgittas Uppenbarelser*, fyra ur

Blad

- S:t Mechtilds legend* och en bön, samt slutligen
- 130 sp. 3 sjunde kapitlet af *Bonaventuras Betraktelser*, tryckt här ofvan s. 343.
- 133 » 1 "Rubrica her äpter stander aff wars herra ihesu christi vndirs teknom som hände j hans födzlo tima om werllena". Tryckt i *Legendarium*, s. 65—70.
- 135 » 1 "Swa som likamlica sidher är, at thäs hedhersamare qwinna liggher j barnsängh Thäs thuktelicare thiänisto möia oc qwinnor, skulu tilskipas som henne siälffwe skulu thiäna. oc barneno som föth är Samuledh är andelica vm the ärofulla höghtidh j hwilke amynnelse är. aff wars herra födzlo time" etc.
- 136 » 3 "Rubrica Aff wars herra ihesu christi barn-dome oc wäxte, huru han andelica skal födhas oc vpfostras j människionne hiärta oc siäl Atta puncta".
- 139 andra spaltens största del och hela fränsidan är tom.
- 140 » 1 "Aff sancto iohanne ewangeliste som kombir om jwlen". Består af två utdrag ur *S:t Mechtilds legend*.
- 141 » 1 "Rubrica her staar huru sanctus iohannes ewangelista liknas wider siw thrä oc siw fogla oc siw blomster mz fågherstom wtttydilsom gudhi til hedher oc sancti iohanni til pris oc äro".
- 148 » 4 "De sancto thoma canturiensi". Se *Legendarium*, 787, 88.

Blad

- 149 sp. 2 "Aff *sancto siluestro*". Se sammastädes, 564 r. 18 — 67 r. 17.
- 150 » 2 *S:t Elisabeths af Ungern Uppenbarelser*, öfversatta af abbedissan ANNA FICKESDOTTER (BYLOU). Tryckt i *Legendarium*, 807—826.
- 156 » 1 "Thetta äptherskreffna skal fförst läsas j iomfrw marie högtidh som kallas precentacio oc sidhan kasten ather fram [till bl. 87] som för staar skriffwat oc läsen swa thz, kan thz oc swa hända at j thetta litla äpther scriffna förglömen tha sköten ther oc enkte mera om thy jak ffan thz wp j enne bok än tha är thz faghert oc höre til samma högtidh". Se *Legendarium*, 5 r. 1—15.
- 156 » 2 "Aff *sancto barnaba* hwilkit som läsas skal wppa hans dagh her standher han rätther wilen j oc läsa thz andra först oc swa thetta ä som j wilen". Se *Legendarium*, 295, 96.

(NB. ofvan sid. xiv r. 4, 9 borde utförligare stå: 58, 59 och 60, 61 för 58, 60.)

C. Kongl. Bibliotekets i Stockholm pergamenthandskrift i liten qvart, från sista åren af 1400-talet, eller de första af 1500, med gammalt märke (Antiquitets-Arkivets) A 31; bunden i enkelt hvitt pergamentsband från medlet af 1600-talet. Innehåller 104 blad af för norden ovanligt fint pergament, af hvilka det första och sista lemnades toma; skriften är delad på 2 spalter, med 25 till 28 rader i hvardera; inga andra prydnader finnas än stora initialer i blått och rödt, samt de vanliga röda strecken på mindre begynnelse-bokstäfver uti texten.

På första sidan finnes följande anteckning om handskriftens tidigaste öden:

"Thenne bog haffwer tilhördt Hogborne oc alledelste Försthinde Frw Christine met Gudts Nade vdi framfaren thiid Danmarcis Swerigis Norigis ꝛ Drotning ꝛ oc er nw aff Stormegtugiste oc woffwerwinligste Herre oc Förste Her Christienn aff samme nade Danmarcis Swerigis Norigis ꝛ Koning ꝛ: Sendt och giffwen Erlig och fornumstig qwinna Jehanne Albrecht van Gocks hwstrw at hwn schall bede fore hennes nades oc alle christne siälle till then aldosomegtugiste Gud Amenn J: brockmann".

Handskriften har således tillhört JOHAN II:s gemål CHRISTINA, och är sannolikt nog utskrifven för hennes räkning, kanske under det hon var i Stockholm åren 1499—1503. — Sedermera har boken förmodligen kommit till Sverige med STEPHANII boksamling, som inköptes af M. G. DE LA GARDIE 1652; vidare till

Antiqvitets-Kollegiet, samt slutligen 1780 till Kongl. Biblioteket. I NYERUPS *Rejser til Stokholm 1812 og 1814*, s. 187, är hon beskrifven såsom tillhörande HALLENBERG; handskriften fanns verkligen också en lång tid hos honom och vandrade vidare, med åtskilligt af hans samlingar, till Upsala Universitets Bibliotek, derifrån hon dock nyligen, i Juli 1859, blifvit återställd.

Innehållet är:

- 1) *Christi pinohistoria* (passional), på bladen 2—61.
- 2) Utdrag af *Bonaventuras Betragtelse*, kap. 62—81, 90—94, på bladen 62—103.

Båda äro af Dansk man skrifna efter Svenska codices; i början närmar sig språket mera Svenskan än Danskkan; längre fram blir förhållandet omvänt, och *Bonaventura* kan sägas vara öfversatt på Danska. Denna öfversättning är dock så nära anslutande till Svenskan, samt så vanställd genom misstag om ordens betydelse, utelemnanden och skrif-fel, att meningen ofta svårligen kan förstås utan jemförande med den Svenska bearbetningen. I *Gammel Dansk Læsebog*, Kbhvn 1857, har BRANDT lemnat prof af *Passionalet*, sid. 243—47, och af *Bonaventuras* 62:a kapitel, sid. 162—64. För vårt ändamål torde vara nog med det här framför meddelade 63:e kapitlet af *Bonaventura*, hvilket, äfven aftryckt ur codex B, således erbjuder en lämplig jemförelse af de tre handskrifternas språk-värde och egendomligheter.

D. Kongl. Bibliotekets i Stockholm handskrift med gammalt märke (Antiqvitets-Arkivets) A 49; är en liten qvart bunden i tjocka ekskifvor, öfverdragna med simpelt ofärgadt skinn och försedda med en grof rem, att hophäkta på bakpermen med ett enkelt messingspänne. Innehållet består af 13 särskilda häften, skrifna af 14 olika händer, på 265 pappers- och 3 pergaments-blad, samt förenade till en codex endast genom hopbindningen. Samtliga handstilarne äro helt enkla, utan vidare prydnader än röda öfverskrifter, begynnelsebokstäfver och streck. Alla de olika uppsatserna äro nedskrifna i senare hälften af 1400-talet, uti eller för Nådendals kloster (Finland, Åbo län), hvilket synes af några nedanstående anteckningar. Codex fanns år 1671 af E. BRENNER i en gammal, förfallen vrå af Åbo domkyrka, och hemfördes af honom till Antiqvitets-Kollegiet, derifrån den 1780 öfvergick till Kongl. Biblioteket. Nämnas må ock, att det är denne codex som åsyftas i SCHEFFERS *Svecia Litterata* 1680, s. 345 rad. 5—10.

Innehållet är följande:

1 "*Sancti ansgarii hælgha lifwerne*". Blad 1—62, eller 5 lägg med ursprungligen 64 blad, af hvilka det första och sista nu fela; båda voro dock toma, likasom det qvarblifna 62:a bladet. Är den enda kända handskriften till öfversättningen af *Vita s. Anscharii per Rembertum*; utgifven af CL. ARRHENIUS (ÖRNHJELM), Sthm 1677 4:o, och af J. H. SCHRÖDER i *Scriptores rerum Svecicarum mediæ ævi*, II 177—257, Upsala 1828

folio. Handstilen är den samma som i N:o 4; slutet lyder sålunda (utan afdelningar för rimmen):

"Här är lyktadh sancti ansgarii hælgha lifwerne som i suerike oc danmark först prädikadhe the hælgha tro

Thy bidhin for hanom som thätta skreff,
 Oc for hanom som thz vppa swänsko vände,
 glömen ey hanom som idhir thz sände,
 thz thiggia the gerna i ihesu christi hedhir,
 the bidhia oc gerna fore allom idhir"

Man har, allt sedan legenden först utgafs, antagit att biskop NILS HERMANNI i Linköping, † 1391, skulle vara dess öfversättare. Grunden härför var följande inskrift på hans grafsten:

"Annam, Birgittam solenniter historiavit

Ansgarii vitam solenni stylo decoravit"

samt de motsvarande orden i hans *Historia* (Link. 1523): "Historias sanctorum Ansgarii, Annæ matris intemeratæ virginis Mariæ & Birgittæ ornatissime composuit". Men dessa uppgifter om "historiæ" åsyfta icke några legender, utan ritualen för helgonens officia, med tillörande hymner och lektier, allt på Latin. Så är till exempel biskop NILS's egen, nyss nämnda *Historia* icke annat än en dylik ritual. Uttrycken "solenniter, solenni stylo" kunde icke begagnas för prosaberättelser på modersmålet, men utmärka just ett officium i något missale eller breviarium. Bästa beviset i detta fall lemnar den tredje och fullt samtida uppgiften om vår biskops författarskap, nemligen *Diarium Vazstenense*, der det vid år 1391 säges: "composuit historiam sanctæ Birgittæ, quæ incipit *Rosa rorans bonitatem* & plures alias sanctorum historias". Vi se här denna sköna sång enligt tidens bruk

kallas en "historia", och sluta därför till samma beskaffenhet af de "flera andra helgon-historierna" från samma hand. Vi kunna således fullkomligt tryggt antaga, att han för sitt stift anordnat S. Annas, Birgittas och Ansgarii officia, och författat de dertill hörande vackra hymnerna, men icke att han öfversatt eller på Svenska författat deras legender. — Skulle man dock icke anse dessa skäl nog bindande, må utslaget fällas af legendens eget språk; det tillhör icke 1300-talet, och således icke heller biskop NILS HERMANNI. En antydning derom ligger äfven i legendens ofvan anförda slutverser, af hvilka det är klart att öfversättaren och afskrifvaren voro samtidige; afskriften är tagen i senare hälften af 1400-talet, och till denna tid hör äfven öfversättningen.

2 *Legenden om Gregorius af Armenien*. Blad 63 — 102, eller tillsammans med N:o 3 af samma hand = 6 lägg af 42 blad. Meddelas här efter i sin helhet, såsom ett vid den äldre uppteckningen lämpligt tillägg, visande språkets skiftningar och öfvergångar till nyare former. Denna yngre afskrift har dessutom förtjensten att vara fullständig, samt att, jemte en och annan bättre läsart, äfven innehålla ett par i den äldre uteglömda meningar (jmför 266 30 med 357 24 och 298 2 med 392 8). Anmärkas må också att, så vidt utgifvaren vet, frågetecknet (?) här första gången förekommer i Svensk skrift; det ser ut nästan som ett upp och ned vändt semikolon (∩).

3 "*Formula honeste vite sancti bernardi*". "Nota: Thetta scref sanctus bärnardus enom sinom kloosterbrodher ok eygh aat enast hanom enom. vtan mangum andrum til kiännedom" Slutar: "Här lyktas höfwisks

lifwerne skipan älla maata diktadh af sancto bernardo". Blad 103—108, eller slutet i 5:e lägget af N:o 2 och ett litet eget lägg af 4 blad. Handstilen är den samma som i *Gregorius*; men under det legenden är blott en afskrift, är deremot denna formula öfversättarens egen renskrift, hvilket synes af den med fin stil nedanför textens slut gjorda anteckningen: "nimis stricte secutus fui textum in hac translacione". Af öfversättarens namn känna vi endast första bokstafven, den han på följande sätt antecknat i slutet af bladet 102: "Orate Pro me. T:." Detta är visserligen icke mycket; ett annat datum kan dock möjligen en gång lära oss det öfriga.

4 *Barlaams och Josaphats Saga*. Blad 109—169, eller sju lägg och 4 insticksblad, alla skrifna med samma handstil som N:o 1. Innefattar på 103 sidor hela sagan i öfversättarens eget utkast, med mångfaldiga ändringar, utstrykningar, rättelser och tillägg; samt vidare en börjad renskrift, som ej hunnit längre än till 18 sidor, bland hvilka senare förekomma de ofvan nämnda 3 pergamentsbladen. Öfverst på första sidan finnes en samtidig inskrift: "Nadhendals closter book mz brodher lauris hacvini". Sannolikt är detta öfversättarens namn, som för öfrigt är alldeles okänt i vår litteratur.

5 *Läke- och Örta-bok*. Blad 170—177, i ett lägg. Har öfverst påskriften: "nadhendals closters book". Är tryckt af P. J. BERGIUS i hans tal om *Stockholm för 200 år sen*, sid. 45—50, Sthm 1758 8:o.

6 *Andliga betraktelser om Christus och jungfru Maria*. Blad 178—188, eller ett lägg af 12 blad, af hvilka det 12:e, förmodligen tomt, nu saknas. Börjar:

"Jhesu christi oc hans ärofulla moodher Jumffru Maria loff oc hedhir ok til hwarior enne mäniskio samwithz reensilse tha börias här en godher ok geen modus ath betracta ok bidhia ower theem goodhgerningom som jhesus christus oss beuisthe j waare aaterlösningh Ok aff thöm eenkannerligha fordeelom friiheet fröghdom ok glädhi som the ärofulle jumffrone Jumffru Marie ärw eenkanneligha wnth oc giffuen här j jordhrike först Ok nw j hymerikx äro äwerdhelica". Afhandlingen innehåller hufvudsakligen "fämtyghi Puncta", hvilkas stomme är de 5 salutationes Mariæ med 10 tillhörande, på prosa öfversatta, sånger för hvardera, eller som det heter i texten "Ok gaar vppa them fäm heelsonar, ok Psalmana ower Jumffru Maria napm, Ok aff fäm fröghdher som hon fik mz sinom son Jhesu christo, ok är aff fleerom saman sath, Effther thy som hon fintz begaaffuat mz fleerom ok stoorom fordelom ok naadhun ok afflathe".

7 *Sagan om de Sju vise Mästare*, med rubrik: "Här byrias de septem sapientibus". Blad 189—209 recto, eller tillsammans med N:o 8 = 2 lägg af 22 blad.

8 *Legend om en munk i Rom, hvilken fick skåda paradiset och skärselden*. Blad 209 verso, 210; skrifna af samma hand som N:o 7.

9 *Böner*. Blad 211—218, eller ett lägg af 8 blad. "Här byrias the fämthan böner" till Christi kroppsdelar. 211, 212.

Om Christi 5 460 sår och nyttan af bönerna till dem. 212, 213.

"Här byrias .v. dröwilse marie". 213, 214.

"Här loffuer man oc bidher siin ängil". 214, 215.

"Här byrias läsas vij fryghde marie". 214—216. På vers, ehuru skrifna som prosa.

En rimmad bön till Maria; skrifven som prosa. 216, 17.

Två böner till Christus. 218.

En Latinsk skyddsformel af påfve *Clemens*; skrifven af en vid namn *Thord*. 218. Den är icke längre än att den kan införas här i sin helhet.

"In nomine patris et filij et spiritus sancti amen Ego clemens papa composui hanc literam vt quicumque eam deuote inspexerit xl dies indulgenciarum habebit et quicumque eam secum portauerit securus erit ab omnibus inimicis et passionem aliquam non timebit nec mortem subitanam nec pestem nec potum herbarum nec venenum et si deberet mori non potest si litera non aufertur ab eo quod sepius probatum est † messyas † elyas † jacob † ysaac † sachor † emanuel † sabaoth † laborauit † ihesus † christus † deus † octonicis † zymar † pamageon † sardram † agla † anactipon † acertesios † anathos † sanctus deus † sanctus fortis † sanctus et in mortalis libera me famulum tuum thordonem ab omnibus hiis periculis Amen.

Aue ihesus rex iudeorum johannes autem transsiens per medium illorum ibat † hely † hely † domine ad iuua me. nemo te condempnabit nec ego te condempnabo vade in pace Amen."

10 *Legend*. Handlar om en jungfru, som fick erfara något af jungfru Marias bedröfvelse öfver sonens frånvaro på hemfärden från Jerusalem. Fragment på 2 blad 219, 220; fyra blad, som fyllt lägget, fela.

11 *Om de 15 i Christi pinohistoria märkliga ställen, dem jungfru Maria besökte under de 15 år hon öfver-*

lefde sonen. Blad 221—235 eller ett lägg af 16 blad, af hvilka det första och toma felas; slutet felar äfven.

Börjar:

”Äpthär thän timen waar herre ihesus Cristus war wparin til hymerikis. lifdhe hans wärdogha modher iwmfrw maria fämptan aar äptär honom oc j thöm fämptan aarin sökte hoon fämptan städher j hwilkom henne älskelighe son ihesus christus tolde plaaghor oc pinor smällik haadh oc gab oc marghfal dröfwilse for mäniskene helso oc aaterlöösn”.

Den lilla skriften är till stor del byggd på *Bonaventuras Betraktelser* och sammansatt af utplockade stycken ur den gamla Svenska öfversättningen deraf. ”Förste stadhin är thän som waarherre aat naatwardin mz sinom apostolis”. Ur *Bonaventura* kap. 62, sid. 172—179 i denna upplaga.

”Annar stadhin war vidher oliobärghit”. Delvis ur *B.* kap. 64.

”Tridhi stadhin war örtagardin som kallas getzemani”. Delvis ur samma kap., slutet.

”Fiärde stadhin war byscops cayphe hws”. Delvis ur *B.* kap. 64 slutet, kap. 65 början.

”Fämptä stadhin war raadhsith”.

”Siätte stadhin war konugx herodis hws”. Ur *B.* kap. 65.

”Siwnde stadhin war stödhin”. Efter samma kap.

”Attande stadhin war stoolin oc sätith ther waarherre sat vppa tha han kronadhis”.

”Nyonde stadhin war the longa gatan som warherre leedis wt aat”. Efter *B.* kap. 66.

”Tionde stadhin war thär som warherre fiöl nidhir vndi korseno”.

"Älläptä stadhin war bärghith som varherre korsfästis".

Efter *B.* kap. 67, 68.

"Tolfhte stadhin war thär iumfrw maria hafde wanherra dödhan j syno sköte". Efter *B.* kap. 69.

"Trättande stadhin war thär som the laghdhe wanherra j grawena". Efter samma kap. — Slutet, jemte hela fjortonde och femtonde staden felas.

12 *Betraktelser och Böner.* Två blad skrifna med två olika händer och tillhörande ett lägg af 6 blad, hvaraf nu återstå endast dessa två första 236, 237 och det sista oskrifna 238.

"Thetta äru san ödmiukz tekn".

En bön till S. Anna.

"Nota. in quadam litera, wlgari patrie ydiomate scripta., a beata domina birgitta. ad quendam Jon pädheron et vxori sue katerina. in monasterio wastenensi nouiter inchoato et in primo fundacionis inicio dispensantibus et fideliter ministrantibus pro consolacione mortis matris viri et filiorum suorum in dicto monasterio nouo sepultorum de roma ad eos transmissa., habetur hec clausula finalis in hec verba. inter cetera. ¶ Ok är iac gladh ther aff, at thera kruppa. äru iordhathe. i the dyro var fru closter. i vazstenom.,
Jac birgitta birghis dottor."

Två böner; en till Christi likama, en till gud alzwaldhugir.

"Thessa puncta skal klärkin spöria then siuka j soto seng". Oafslutad.

13 *Legend om Germanus antisiodorensis archiepiscopus.* Blad 239—248 eller ett lägg af 10 blad. Synes vara öfversättarens eget exemplar, färdigt till renskrift.

Öfverst på första sidan står: "Nadhendals closters bok".
Börjar:

"J them nampnkunnogha stadh som heter antisiodorus war en welbyrdugher man hans nampn är germanus. fra sinom barndom war han öfdher i bokelike konst och hafdhe alskona gawor aff gudhi swasom är goz oc fäghrind oc styrk oc snille".

14 *Andliga Betraktelser*. Blad 249—257 = ett lägg och ett inskjutet blad, som är skrifvet af annan hand; första sidan är tom, och slutet felar.

De 12 "ödhmiwktinna trappo". 249—251.

"Fore paaska höghtiid naar ytarste naatwardhin var haaldin". 251, 52. Fragment ur 3:e kap. af *Horologium divinæ sapientiæ*; det samma som ofvan är anmärkt i codex B, bladet 41 sp. 2. Fragmentet i B innehåller äfven ett stycke ur 15:e kap. och är lika med öfversättningen i K. Bibl:s hds. med gammalt märke A 4; fragmentet i denna codex D är deremot lika med en annan öfversättning af åtskilliga stycken ur det nämnda arbetet, hvilka förekomma i K. Bibl:s hds. med gammalt märke A 27.

"O ihesu christi liwaanda gudz brwdh. gör theem helgha aanda härberghe i thik mz reenom reenleek oc egh swina sölo älla röwara skiwl som äru dyäwalne mz oreens lwsta gyrilsom". En maning till nunnorna. 253, 54.

"En sigher gudhlik snille. at hwilkin som vil gudhlika thänkia a gudz sons pino oc andra til thz sama gudhlika opwäkia. skal swa thänkia oc tala". 254, 55.

"Af ondz oc godz reenliuis manz tekn". 255, 56.

"at likna sik christi pino". 256, 57.

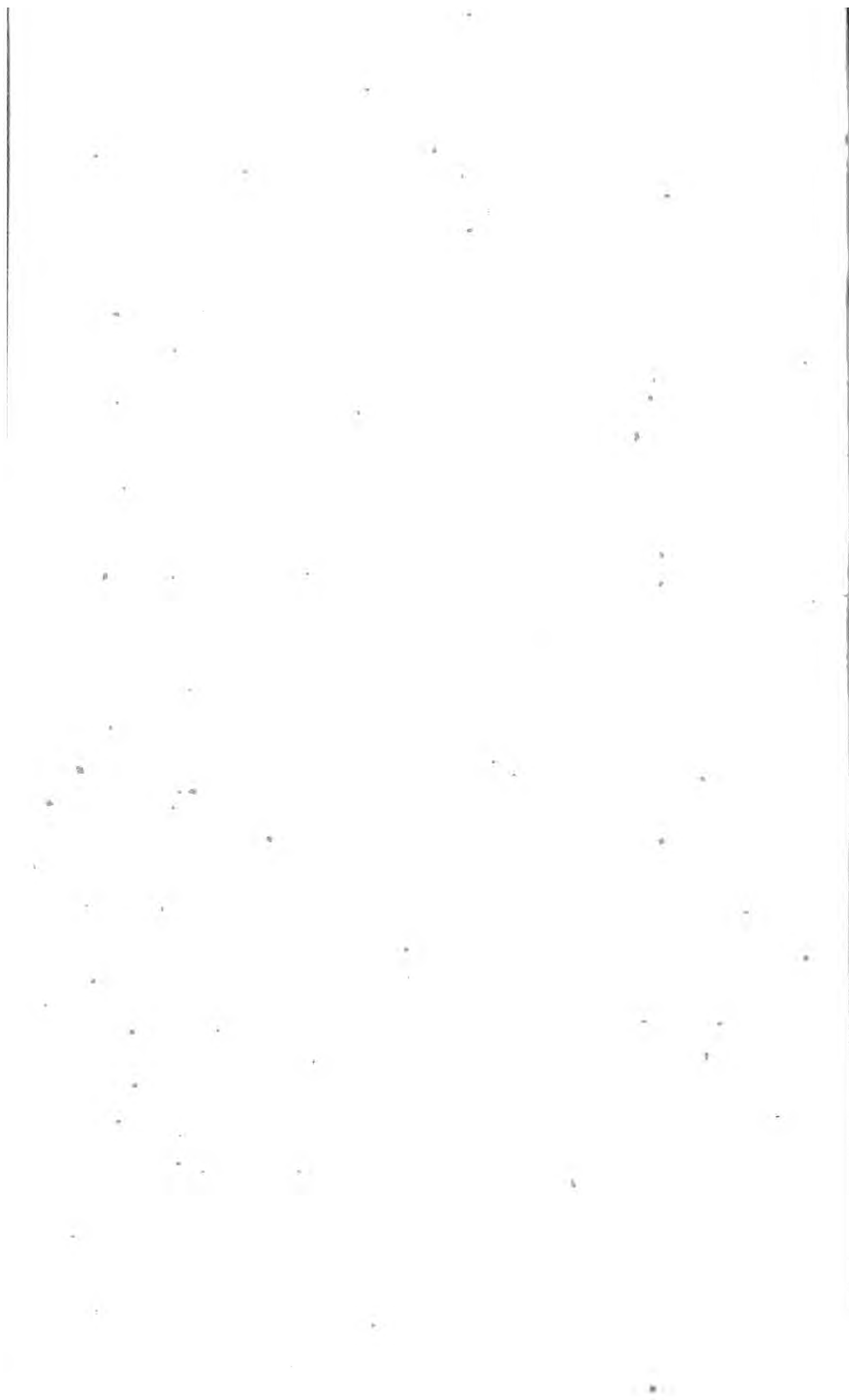
"af heluitis pinom". 257. Utan slut.

Allesamman utdrag ur *Horologium divinæ sapientie*, lika med den fragmentariska öfversättningen som förekommer i den nyssnämnda hds. A 27.

15 "*Legenda et vita sanctarum. sive tam virginum quam mulierum de Mense Januarii Inchoabitur in hoc quaternio[ne]. Ad laudem et gloriam viuentis In sæcula sæculorum*". Ett lägg af 10 blad och ett särskildt blad med förestående titel. Innehåller endast "*Genouepha*"; 8 blad, utan början; samt "*Passio sancte macre virginis*"; 2 blad, utan slut. Båda äro på Svenska.

På det nämnda titelbladets frånsida finnes följande anvisning, den vi för dess ovanlighets skull införa.

"Then thetta skal läsa som j thesso *quaternione* scriwat är. merke thetta här., at somlikin ordh äru stäkt oc ther skal mera läsas än ther staar scriwat, allighis är ey mon vm läsningena Hwar som scriwat staar eth tholkit S. thz thydher *sanctus* äller *sancta*. Jtem Tholkit litit s. thydher. sagdhe. Sware thydher. swaradhe. Jtem hwar nokur nampn. scriwas först mz fullom stawm tha thorwo the ey sidhan swa fullelika scriwas hwart sin the koma, vtan stekkis aff them. Swasom at thetta nampnit *genouepha*. stekkis tha ther scriwas ey mer aff än *gen*, oc tho skal thz läsas som thz ware scriwat mz fullom stafwm. Oc swa är vm annor nampn. hwat thz är antigia helgha manna nampn äller annor Oc thetta är mykit giint them thz vndersta Oc spar mykit perman tha ther til komber"

(Kap. 9.)

— — — — —

mz dygdhanna klädhe. J dagh eno are äptir at han 71
var döptir giordhe han första *miraculum* i brullöp-
eno. i hulko ma väl vndirstandas ihesu christi ok
siälanna andelikin samanföghilse. See nu huru
värdhelikin thänne daghin är. i hulkom gudh 5
wtualde göra swa stoor vndarlik thing, Ok for
thy at kirkian thänkir swa manga stora godhgär-
ninga som hon hawir i dagh fangit. af sinom
brudhgomma. vil hon honom thäkkias mz glädhi
frygdh oc sang. ok halda af honom stora höghtidh. 10
Thy skalt thw nw thänkia, at the hælgho thre
konunga komo mz myklo fölghe. ok hedhírlico
sällaskapi. Nw tha the komo fore stallit som är
thz skiulit som var herra var föddir ij. Ok varfrw
fik höra stimit ok bangit som af them gik. tok 15
hon piltin ihesum i fagnin. Ok ginstan konungane
komo in farande hedhradho the han som konung
ok badho til hans som sin gudh mz alle vyrdhning
See här huru stor thera tro var. hwa hafdhe thz
kunnit tro. at then litle piltin som fanz mz swa 20
fatike modhír. swa smälica kläddir. oc i swa
miswyrdhom stadh. vtan hion oc thiänara. oc al
prydhilse. skulle vara kirkionna oc himerikis kon-
ungir, sandir gudh oc man. hulkit the stadhelica
trodho. Tholica härtogha. herra oc första som 25

os leddo til varn skapara. frälsara oc atirlösara.
 burdhe os hawa The standa a knäm fore honom
 72 oc tala vidhír varafrw. ok spöria aat piltzsins
 skipilsom, hulkin varfrw them sighthír. ok alt tro
 5 the. Skudha them väl granlica huru the vurdhelica
 oc höuisklica standa. tala. oc höra. Skodha ok
 ämuäl varafrw huru blygh hon är at tala mz
 swa storom hërrom. Ok huru höuisklica hon saa
 nidhír mz öghomen. vidhír at hon taladhe. thy
 10 at hånne lyste hwazske tala älla läta sik see. Tho
 gaf gudh hånne makt oc styrk. i thässon storu
 ärindeno. J hulko konungane teknadho alla the
 hælgho kirkio som koma skulde af hedhningomen.
 Skudha oc ämuäl piltin ihesum som ey än talar.
 15 vtan staar oc teer sik stadhughan swa som fulgöran
 man. ther alt vndirstandir ok seer väl thera at-
 häfwe. ok konungane lustas mykyt i honom. swa
 väl i siälinna vndirstandilsom som är andelica
 synin. i hulke han hawir them lärt oc liust. som
 20 oc i licamlike syninne. thy at han var fåghír owir
 alla människionna synir. Än sidhan the hafdho
 fangit thänna stora hughnadhin. lagdho the eet
 faghirt klädhe framman fore piltin ihesum. vplät-
 ande sina fatabura. ok offradho honom gul oc
 25 rökilse oc mirram. Ok är märkiande at hwar
 thera offradhe väl mykyt storan hoop af thässom
 threm. oc särlica af gulleno. Annars hafdho the
 ey thorft vpläta fataburana. thy at thera dispens-
 73 atores hafdho väl haft när sik swa mykyt the
 30 hafdho offrat. Sidhan kysto the hans fötir mz
 alle vurdhning oc gudhelikhet. Ok ther til at
 visaste piltin skulle them än mere hughnadh göra.

lät han them ok kyssa handena. ok the nighu
 honom mz alle vyrdhning. oc foro thādhan mz
 store glādhi. Ok at androm vägh foro the heem
 i siin rike. Än hwat vänte thw at af thäso
 gulleno giordhis som swa mykyt värt var, Hwat 5
 munde ey varfrw läggia thz nidhír. ther thz var
 väl beuarat ok göma til sit behof. älla munde hon
 ey köpa hws oc heem. akra. oc vingardha. Änga-
 ledhis. thy at ey aktar fatikdomsins älskoghe thera
 handa. ok frwn som manlica owirgaf al thing for 10
 fatikdomen. vndirstodh sins sons vilia swa af thy
 at han lārdhe hona innantil. som af thy at han
 gaf hāne tekn. tha han vānde ānlitit fran gulleno.
 oc miswyrdhe thz Ok thy gaf hon thz innan faa
 dagha fatiko folke. thy at thz var hāne thung 15
 byrdhe. länge halda thz hāna son ekki thāktis.
 thy skilde hon sik ther swa ganzklica vidhír. at
 tha hon gik ij mōnstrit som vi kallon kirkiogang.
 hafdhe hon ānkte som hon matte köpa lambit mz.
 hulkit hon skulde offra fore sin son. vtan köpte 20
 turtil dwor vngar. Väl är thz troande at kon-
 unganna offir var stort. ok at varfrw som fatik-
 domin älskadhe. ok fwl var mz kärlek. gaf thz
 offrit fatiko folke. Ok finnom vi at thera fatik-
 dombir lowas i twäggia handa matto. Först for 25 74
 thy at ihesus oc hans modhír. toko almoso i dagh.
 Sidhan i thy at the ey drogho saman älla gömdo.
 vtan thz som them gafs villo the ekki behalda.
 vtan altidh vaxste fatikdomsins astundilse i them.
 ödmiuktin vaxste ok mz dröuilsomen. hulkin vtan 30
 them kan ey pröuas. Nw äru somlike som mis-
 wyrdhā sik ok rākna sik enkte vārdha i sinom

hugh. ok tee sik enkte for androm. Än tho vilia
 the äkke swa vara älla räknas for androm i annars
 öghom. ok gita ekki tholt at the miswyrðhas.
 forsmas. älla gabbas af androm. ok vilia ey at
 5 andre vita thera krankdom oc vanskilse. at the
 skulín ey vanlica forsmas. älla miswyrðhas. Äkke
 giordhe swa piltin ihesus i dagh. alra thinga herra.
 vtan vilde andra lata vita sin krankdom. ok thz
 giordhe han ey for faam älla litlom. vtan fore
 10 maktoghom konungom. storom herrom. ok thera
 sällaskapi ther mange varo saman. Ok i swa
 matto at i them tima man matte väl rädhas. at
 mädhan the komo thy at the villo finna vppa
 iudha konungin. thän the ämuäl trodho vara
 15 gudh. matte man iäfwa nar the funno han. i swa
 matto thänkto the sik vara daradha. oc hafdhin
 farit bort vtan tro oc vördhskyllogha gudhelikhet.
 Än ödhmiuktzens älskare forlät thz ey for thy.
 75 gifwande os äptedömilse. at vi skulum ey forlata
 20 ödhmiuktena. än thot nakar ande thz sighír. for
 nakar stykke ther synas godh. ok at vi skolom
 nima vilia synas i annars öghom ängo vördhe.

(Kap. 10.)

THa som konungane hafdho syst sit ärinde ok
 25 varo atir heem farne. ok thera offir var alt gifwit
 fatiko folke. tha blef än världinna frw. mz sinom
 son oc gambla karlenom iosep tholimodhelica mz
 alle ödhmiukt quar vidh iätuna. i stalleno i them
 fatika stadhenom fyretighi dagha. swa som hon
 30 hafdhe varit the quinna. ther ey hafdhe stor mon

vm varit. oc änga andra wtuägha vist Ok piltin
 ihesus at enast man af litlo komin. oc hafdhe
 vidhír thorft laghanna gömo. Än the villo ey
 nakra enkannelica fordela at tee. vtan gömdo
 laghin swa som andre flere. Än mange the som 5
 haua gifwit sik fran världinne göra ekki swa.
 hulke som vilia haua nakra handa fordela. oc vara
 hedhírhane swa som wtmärkte af androm. Än
 san ödmiukt gitir äkke thära handa tholt. thy blef
 iomfrun quar äpte thy som andra quinnor plägha. 10
 Ok bidde ther til som hon skulde gaa i kirkio.
 ok var vakir oc atgömol huru hon skulde sinom
 alra kärasta son taka var Gudh veet hwat vmsorgh
 hon hafdhe. oc huru granlica hon gaf sik vin vm
 at vpfostra han. mz hwat vyrdhning oc varilse. ok 15
 millom räddogha. munde hon hanna oc taka han.
 som hon viste vara sin gudh. ok sin son oc herra. 76
 hon fiöl a sin knä nar hon tok han vp. älla han
 nidhír lagdhe i vaggona. Säl vare the smamöön. ok
 än stora mön mz. som värdogh vare vagga tholko 20
 barne. Thänk oc mz hwat store glädhi oc tröst
 ok modhírlico valde hon vmfängde han oc köste
 ok fäghin til sin tok. oc frygdhadhe sik i gudhi
 som hon saa vara sin son. huru opta oc huru
 innärlika hon skodhadhe hans änlite. ok andra 25
 hans välsignadha licamma limi. Hwat aluorlica
 oc viislica hon swepte hans spädho limi. thy at
 swa som hon var alra ödmiukast. swa var hon ok
 alra sniällast. ok var hon idhkelica redho honom
 thiäna. oc til hugnadh vara badhe vakande oc 30
 sofwande. ey at enast tha han var barn. vtan än
 tha han var fuluäxin O hwat gärna hon han söfdhe.

Vtan iäf. tha kände hon for androm quinnom
 storan oröntan sötma. nar hon tholkan son söfdhe.
 Än af gambla sancto iosep sighir bernardus. at
 han tro. at thz hände opta at han hafdhe piltin
 5 ihesum i sinom knäm. Nw mädhan varfru star
 vidhír iätuna. tha skal ok thu sta mz hänne vidh
 iätuna. tha mat thu ok idkelica forlusta thik mz
 piltenom ihesu. Thy at han är dygdhelikin oc
 skönsambir. thy skulde hwar troin siäl. oc särlica
 10 renlifwis människia. fran iula dagh oc til kyndil-
 mässo särlica eet sin vm daghin sökia varafrw
 77 vidh iätuna. ok bidhia til piltin ihesum ok hans
 modhír. ok innärlica thänkia thera fatikdom. ödh-
 miukt oc välulioghan godhlek.

15

(Kap. 11.)

NAr som fyretighinde daghen var komin äptir
 thy som i laghomen var skipat. foor varfrw bort
 w stalleno mz piltenom ihesu. oc iosep. Ok gingo
 af bethleem til ierusalem som skilia aat fäm milo
 20 Gak oc thu mz them. ok hiälp til at bära piltin.
 ok vakta granlica aat allo thy som görs oc talas.
 thy at the äru mykyt gudhelikin. Nu bära the
 mönstrins herra til mönstrit Än nar the gingo in
 ij mönstrit köpto the twa turtil dufwo. älla twa
 25 dwo vnga. at iomfrun skulde them for han offra.
 som for annan fatikan pilt. Ok for thy at the
 varo alra fatikast. är väl sanno likt at thz varo
 dwfwo vnga. thy at the gälla mindra oc äru bätre
 finna. ok thy nämpnas the ytter meer i lästinne
 30 Ok änkte talar ewangelista vm lambit. thy at thz

var rika manna offir. Vppa then tima kom ok
 rätauise symeon. vplyptir af them hælgha anda i
 mönstrit. äptir thy som honom var lofwat at han
 skulde fa see christum gudz son. Ok swa brat
 han fik see piltin. kände han han ginstan af them 5
 hælgha anda. ok var raskir til at bidhia til hans.
 Än tha modhorin hiolt ihesum i fangnenom lutte 78
 han sik nidhir teande sik vilia til hans. hulkit
 modhorin väl vndirstodh. ok än thot hon vndradhe
 ther aa. fik hon symeoni piltin. ok han tok han 10
 gladhelica i sin fangn mz alle vyrdhning. oc tok
 til at välsigna sin gudh oc lowa han oc sagdhe.
 Nunc dimittis seruum tuum in pace &c. Ok spadhe
 af hans pino. oc sagdhe iomfrw marie i bland
 annor thing. af thy swärdhe som skulde ga ginom 15
 hænna siäl i hans pino tima. Tha kom ok anna
 prophetissa bidhiande til han. ok spadhe samu-
 ledhis af honom. Modhorin vndradhe här vppa oc
 gömde granlica al thing ij sino hiärta. Ther äpte
 räfte piltin ihesus wt armana til modhorinna. oc 20
 hon tok han atir til sin. ok gingo sidhan i pro-
 cessione fram til altarit hulkit som processio teknar
 ther görs i dagh. owir alla the hælgho kirkio.
 Gladhelica framgingo thässe twe värdhelike gamblo
 karlane. iosep ok symeon. hulke som hioldos i 25
 händir. ok af store hiärtans frygdh oc glädhi.
 sungo the ok sagdho. Confitemini domino quoniam
 bonus &c. Yttermeer sagdho the. Nw hawir gudh
 sänt sino folke atir lösaren. han är sandir oc troin
 i allom sinom ordhom. han gör thera vilia som 30
 han rädhas ok älska. Här hawm vi nw varn gudh
 ok varn herra. som os skal frälsa ok styra for 79

vtan ända. O herra gudh vi hawm fangit thina
 miskund mit i thino mönstre. Anna prophetissa
 gik vppa ena sidho när varefrw mz alle vyrdhning.
 ok lowadhe sin gudh mz osighelike glädh. Af
 5 thässom personis vardhir processio. ok än thot the
 äru faa. tha äru the mykyt stora. ok tekna swa
 som al the hælgho kirkio skipilse oc stadhga. Thy
 at i bland them äru män oc quinnor gamble oc
 vnge. jomfrwr oc änkior. Nw tha the komo fram
 10 fore altarit fallir modhorin a knä mz alle vyrdhning.
 ok offerar gudhi fadhír sin älskelicasta son. sigh-
 iande O alz ualloghir fadhír tak thin enga son.
 hulkin iak offra thik äpte laghanna budhi. thy
 at han är min förste son. O fadhír tho bidhir
 15 iak thik. vn mik han atir. Herra gudh hulkit
 offir thätta är. fran thy at världin byriadhis
 offeradhis alrigh tholkit offir oc alrigh offeras. Seer
 thu nw at piltin ihesus liggir vppa altareno. swa
 som han vare nakar annar fatikir piltir. Änlitit
 20 vändir han altidh til modhorinna. oc til the andra
 ther mz hånne äru. oc bidhar tholimodhelia ok
 ödmiuklica thz som them bör framledhis göra.
 Nw callas prestene. oc alra thinga skapare oc
 herra. lösís atir swa som thräl fore fäm siclos.
 25 thz är litit af päningom. som fatikt folk pläghadhe
 gifwa ther swa got som änkte atto. Ok tha iosep
 80 hafdhe them framlakt. tok modhorin gladhelia
 atir sin son. Sidhan fik iosep hånne foghlana thz
 är dufwo vngana. oc hon fiol a sin knä. oc hiolt
 30 them i handomen. vpseande mz öghomen til him-
 illin oc sagdhe. O millaste fadhír. tak thäckelica
 thässa litla gafwo. oc thätta fatika offir. ther thin

son thänne litle piltin, thik i dagh först presentera.
af thy fatika vi hawm. Ok räkete piltin ihesus
händrina aat foghlomen. vplyptande öghonen til
himilin. Ok än thot han ey än taladhe. lät han
vndirsta i sinom athäwom. at han offradhe mz 5
modhorinne. ok swa lagdho the foghlana vppa
altarit Sa 'thu nw hwat offre sonin oc modhorin
offradhe. hwat ey munde tholkit offir mädhan thz
var swa litit vanwyrdhas älla forsmas. Ängaledhis.
Vtan hällir var thz af änglomen presenterat i 10
himerike mykyt thäkkelica. af hulko alt himerikis
härskap sang oc gladdis. Sidhan foor iomfru maria
mz sinom son af ierusalem. Ok foro at sökia eliza-
beth. thy at the villo see iohannem baptistam. för
än the foren af the bygginne. Thy skalt thu nw 15
redha thik til. oc gak mz varefrw ä hwart hon
gangir ok hiälp til at bära ihesum. Nw tha the
komo til elizabeth. hafdho the stora höghtidh. oc
mäst af sinom sonom. i thy at the sagho at the
gladdos sina mällan. ok iohannes fruktadhe mykyt 20
fore ihesu. oc tedde honom vyrdhning swa som
han vndirstodhe nw hwat som tijt vare. Nw skalt 81
thu ok taka iohannem mz alle vyrdhning. thy at
thänne piltin är mykyt maktoghir mz gudhi. ther
til at han välsignar thik. Tha the hafdho nakra 25
dagha ther varit foro the thädhan oc vildo fara
atir til nazareth. Än vilt thu i thy som nw är
sakt läras af ödmiukt ok fatikdom. tha thänk vppa
offrit. oc hans atirlösn ok huru han gömde laghin.
tha ma thu rasklika nima 30

(Kap. 12.)

Nw tha the varo i väghenom til nazareth. oc
 herodes hafdhe sik reet vppa at dräpa piltin ihesum
 ok the visto ekki än i thy ärendino hwat gudhi
 5 thäktis. Tedhis gudz ängil iosep i sömpnenom.
 oc sagdhe honom at han skulde mz piltenom
 ihesu. oc modhorinne fly i egypto land. thy at
 herodes ville fordärua barnit Än ginstan iosep
 han vaknadhe. väkte han vppa modhorena. oc
 10 sagdhe hanne thätta. Ok hon lät ekki dwälia. vtan
 stodh ginstan vp. oc redde sik vppa väghin thy
 at vidh thz ordhit möddis hanna hiärta swa. at
 al hanna inälue gafwos ther vidhír. Ok vidhír
 sins sons helso ville hon ey dylsk älla forsumol
 15 vara. Thy ginstan vm samu nattena foro the a
 väghin til egyptoland. Skudha nu oc thänk gran-
 lica hwat som här six. huru varfrw tok vp piltin
 ihesum swa sömpnghan. oc varkunna them. ok
 vakta här aat granlica thy at här mat thu märkia
 20 mang nyttelikin thing At thy första skalt thw
 82 thänkia. hwru varfrw hafdhe sik badhe i hugnadh
 ok dröuilsom. ok tha thik händir tholkit sama.
 tha skalt thu ekki vara otholugh. thy at vidhír
 bärghit findir thu dalin. ok seer thu väl at aa
 25 iula dagh tha ihesus var föddir. tha var han
 louadhír oc storlica hedhradhír af hyrdhomen swa
 som gudh. ok litit ther äptír var han vmskorin
 swa som annar syndoghír man. Ther äptír komo
 konungane oc hedhradho han storlica. ok likouäl
 30 blef han quar i stalleno i bland oskällik diur. oc
 grät som annat stafkarla barn. Sidhane tha han

presenteradhis i *templum*. louadhis han mykyt af
 syneone oc anna prophetissa. Ok nw sighthir äng-
 illin at han skal fly i egyptoland. Ok af mango
 tholko som vi finnom i hans liu^{ir}ne oc gärningom.
 maghom vi thänkia thz os är til lärdom. ok thy 5
 nar thu hawir hugnadh. tha vänt äpter dröilsom.
 ok tha thu haw^{ir} dröuilse tha hopas hugnadhin.
 oc thy skolom vi i them hwazske mödhas älla
 ofmykyt gifwas. oc halla os illa. Thy giuir var
 herra hugnadhin til at lätta os mz hopino. at vi 10
 skulum ey vanskas. oc dröilsin til ödhmiuktinna
 gömilse. Ok nar vi kännoms swa vidh^{ir} vara
 ysäld. blifwom vi altidh stadhugh i gudz räddogha.
 Thänkiom thy at han haw^{ir} alt thätta giort os
 til lärdom. oc at han skulle löna sik for diäflenom. 15
 Annat är. at thu skal thänkia vidh^{ir} guz godhleek
 oc hugnadh. at then som them takir han skal ekki 83
 foresätia sik them som them ekki faar. Ok then
 som them ekki takir, han skal ekki owir gifwa
 sik. älla afwndas vidh^{ir} then som them hawir. 20
 Thätta sighthir iak for thy at ängillin taladhe vidh^{ir}
 iosep. oc ekki vidh gudz modh^{ir}. än thot han var
 mykyt mindre i lönom oc värdoghet än hon. Swa
 oc then som takir godhgärningana. oc nadhena.
 skal ekki vara othäkkir älla osköniogh^{ir}. älla ok 25
 onadhas. at han faar nadhena ekki äpt^{ir} sinom
 vilia. Mädhän til iosep som swa stor var fore gudhi.
 taladhis äkke vppinbarlica vtan i sömpnenom. At
 thy thridhio thänk huru gudh lat^{ir} sina vini mödhas
 af hat oc dröilsom. Än nw. far modhorin oc 30
 iosep stoor dröuilse. nar the fingo vita at the
 leetto äpte piltenom. thy at the vildo han dräpa.

Ängin tidhinde kunno the hardharin höra. Ok
 var thz them stoor dröuilse. at än thot the vисто
 han vara gudz son. tho matto thera sin oc hughir
 dröuas ok sighia. O herra alzualloghir gudh. hwat
 5 tharfwas thz at thänne thin son skuli fly vndan.
 hwat ey format thu han här värna. Ämuäl var
 them oc thz til dröuilsa at the skullo fara lankt
 bort i annat landskap. hwar the sik änkte foruisto.
 Ok at the skullo fara hardhan vägh owir stora
 10 ödhmark. ther ängin bygde. ok ryghelikit var at
 färdhas. ok them var vansamt fore iomfrunna
 vngdom. oc ioseps allirdom skuld Ok piltin som
 the skuldo bära var näplica twäggia manadha
 84 gamal. ok skullo fatik färdhas i annat landskap.
 15 swa som the ther änkte hafdho til. Alt thätta är
 dröuilsenna ämpne. Thy nar thik koma dröuilse
 til. tha var thologh. oc tro ey at thik gifwis thän
 fordeel. som han gaf hwazske sik älla sinne modhir.
 At thy fiärdha skalt thu thänkia hans mykla siäfflek
 20 thy at thu höre huru rasklica han vardhir hat-
 adhir oc drifs wt af sinne barnfödho. oc väghir
 tho mz godhom vilia hans wredhe hulkin han gate
 fordäruat i enom punkt. Hwat mykyn ödhmiukt
 thätta är oc stort tholimodh. Ey vilde han honom
 25 tholkit atirgälla oc ey hämpnas. vtan flyande
 vndkoma hans forsaat. Swa skulum ok vi vidhir-
 fresta at göra them som dela oc afwita älla hata
 os. ok ekki standa a moot. älla bidha ther til
 vi komum aat at hämpnas oc os wräkia. vtan
 30 tholimodhelica vmbära them oc väghia thera gäld.
 ok än thz som mera är. bidhia fore them som var
 herra sighir i lästinne thy flydhe var herra fore

sinom thräl. Ok som än var mera. fore diäfwlsins
 thräl. Nw baro the han. modhorin som klen var
 oc alstingis vng. oc sancte iosep. mykyt gamal i
 egypto land aat mykyt vilsamum vägh. myrkan
 oc skoghughan. hwassan ok obbyggelican. oc owir 5
 mykyt langan vägh. thy at thz six at en raskir
 fantir lop han i tolf dagha Än them var thz
 väl twäggia manadha väghir oc vanlica än mera.
 The foro oc owir the öknena som israels folk foor.
 nar moyses ledde them af egypto lande i hulke 10 85
 the varo fyretighi aar Nw mat thu ok pröua mz
 thik at the hafdho ok manga thunna maltidh i
 them väghenom. mädhan the orkadho ekki bära
 mykyn matin mz sik. Ok än tha at the hafdho
 funnit nakat falt. tha hafdho the ekki haft päninga 15
 at köpa mz. Thänk oc huru the lagho vm natt-
 ena älla hwar the fingo härbärghe. thy at siällan
 finnas hws i the ödhmarkinne. Varkunna thy them
 i swa storo äruodhe oc i swa langom oc vansamum
 vägh oc swa storo froste. thy at the foro han i 20
 februario tha kallast är vm alt arit. Varkunna oc
 piltenom ihesu thy at vtan iäf gafs han vidhir
 thera vidhir mödho Ok gak mz them. oc hiälp
 til at bära barnit. oc var them til thiänist i allo
 thy thu gitir. Ey skulle os thikkia vara mödho- 25
 samt at göra penitenciam ok bättring fore os
 siälua. for hulkom andre hafdho tholkit äruodhe.
 oc särlica tholke. ok swa länge. Än af thy them
 hände i ödhknenne oc i väghenom. for thy at man
 kan thz ey mz scriptinne beuisa aktar iak ey sighia. 30
 Än thän tidh the gingo in ij egypto land. nidhir
 fiollo al thäs landzskapsins afgudh. äptir thy som

ysaias propheta hafdhe fore sakt. the gingo til en
 stadh som kallas ermepolim. oc ther legdho the
 sik nakat litit hws. oc bodho ther siw aar swa
 som pilagrima ok wtländningia fatike oc mangx
 5 thorftoghe. Nw mötir os här faghir oc mild oc
 mykyt varkunsam huxilse. thy vakta väl aat thy
 86 som här äptir fylghe Nw mädhan the ther varo
 huru mundo the sik bärgha i swa langan tima.
 Hwat ey gingo the ok thagho. Vi läsom af varefrw
 10 at hon afladhe sik sina fordhan ok sinom son. mz
 rok oc teen. af hulko vi läsom som ieronimus
 sighir. at världinna frw sömadhe oc span for leggho.
 fore fatikdomsins älskogha. Mykyt älskadho the
 fatikdomin oc hioldo honom troskap alt til dödhin.
 15 Hwat ey gik hon i byin at bedhas sik vl oc too.
 oc annat thz hon skulle göra. Ey kunde annat
 vara vm grankonuna hänna skuldo faa vita at hon
 vilde äruodha at them. Annars hafdhe hon gangit
 fafäng oc haft änkte göra. thy at quinnonar varo
 20 äkke oc kundo äkke gäta til. Hwat ey gik oc
 piltin ihesus hänna budhskap. nar han vardh fäm
 ara älla swa. oc beddis modhorinne thz hon skulde
 göra. mädhan hon hafdhe ey annan smaswen sända.
 Hwat ey bar han atir thz hon hafdhe giort oc
 25 badh löna sik a modhorinna vägna. Ey blyghis
 piltin ihesus alzuallogx gudz son i tholkom thing-
 om. älla modhorin han sända. Nw. tha han bar
 atir thz modhorin hafdhe giort oc beddis thz hon
 hafdhe forthiänt. komo stundom höghfärdogha oc
 30 hoghmodogha oc ordhfulla quinnor the som ondan
 käpt hafdho. oc gärna pläghadho dela oc snöbdo
 honom oc swaradho honom smälica. giordho honom

orät ok toko af honom modhorena äruodhe.
 kördho han bort obitaladhan. oc han kom atir
 heem tomom handom. O hwat mykyn oc marghfallir
 var thässa wtländningians orättir oc smälikhet. 87
 hulka herran kom äkke thy at han skulle them 5
 fly. vtan tholimodhelica taka vidh them. Stundom
 kom han oc heem hungroghir oc beddis af brödh-
 ino som barna sidhir är. oc modhorin hafdhe
 änkte gifwa honom. af hulko hänna hiärta sarlica
 möddis. oc al hänna inälue gafwos ther vidhir. 10
 tho hugnadhe hon sin son mz liofwom ordhom.
 oc äruodhadhe ther til thz mästa hon formatte.
 at hon skulle annat sin hawa nakat honom i
 händer stinga. Stundom vmbar oc hon thz hon
 skulde siälf äta oc hiolt thz äpte synenom. Thätta 15
 oc tholkit mera thässa likt mat thu thänkia af
 piltenom ihesu. Jak gaf thik tilfälle. Än thu mat
 thy fulfölghia oc thz wtuidha som thik thäkkis oc
 synis. til thäs thw vardhir litin thz är ödhmiuk,
 ok litin ihesus giuir thik fulstopa hugnadh. Ey 20
 skalt thw forsma älla läta thik forthykkia tholkit
 af honom thänkia. oc ey thikkia thz vara barna
 leek. Thy at tholke thanka gifwa gudhelikhet.
 ökia kärlekin. värma hiärtat oc göra thz brennande.
 göra människiona varkundsama. rätfärdogha. oc 25
 enfalda. ok gifwa the människionne ödhmiuktinna
 oc fatikdomsins dygdh. The göra man gudhi
 hemelican oc likan. oc vplypta oc styrkia hopit.
 thy at til hans höghelica thing formaghom vi ekki
 vpfara vtan mz ödhmiuktinne. thy at thz som 30
 världinna viso männom synis vara darskapir af
 varom herra. thz är visare än människian kan

88 vndirstanda. ok ihesu christi krankdombir är stor
 sighthir. thy at tha han var wnnin i thy at han
 doo. tha foruan han döddhin, hulkin ängin kämpe
 formatte vndkoma mz nakre krapt. Tholke thanka
 5 köra bort höghfärdhena. minzska girina. ok skämma
 foruitina. som är at vilia vita thz som til änksins
 är got. Seer thu nu huru mykyt got kombir af
 tholkom thankom. Var thy som iak sagdhe. litin
 mz litlom. ok swa skalt thu vaxa til lika vp mz
 10 honom. ödhmiuktena skalt thu tho altidh göma.
 Sidhane mat thu fylghia honom hwart han gaar.
 ok skudha altidh änlitit hans. Nw hawir thu hört
 vm thu vilde atuakta huru mödhosambir oc äru-
 odhis fullir oc blyghelikin thera fatikdombir var.
 15 Nw mädhane the skullo födha sik mz thera handa
 gärning. ok af sino äruodhe. hwat sighiom vi tha
 af klädhomen älla andro som tharfwadhis i boskap-
 enom som äru sänga oc annat thz som i huseno
 är thorftelikit. Mondo the hawa twäfald klädhe
 20 oc fodhradh älla nakat owirlöpis älla wtkorlica
 tilsat. thätta är alt thwärt amoot fatikdomenom.
 Ok thot the hafdho gitit thera handa sik radhit. ey
 vilde fatikdomsins älskare thera handa plägga.
 Än munde varfrw thz hon sömadhe. älla annat
 25 thz hon giordhe. göra thz konstelica älla mykyt
 behändelica swa som somlica plägga at göra.
 Ängaledhis. Thz görin the som äkke vyrdha tappa
 89 timan. thy at hon som stad var i swa mykle
 hawandzlöso. hafdhe äkke tom aat, at vpnöta
 30 fafängelica timan. hulkit hon hafdhe tho änga-
 ledhis giort. thy at thz är vadhelicaste lastir oc
 odygdh. ok mäst tholkom som thu äst oc thinom

lekom. Ok vilt thw vita huru. tha vakta aat Först
 for thy at timin i hulkom man skulle lowa gudh.
 vpnötis fafängelica a mote honom. thy at behändogh
 gärning. takir myklo meer af timanom än tharfwas.
 oc thz är mykty skadhelikt. Sidhane är thz hanne 5
 som gör. sak oc tilfalle til fafänga glädhi. O huru
 opta hon thz skodhar oc ther a thänkir väfwir
 oc vändir i hughenom. at hon skuli göra faghra
 gärning. än tha hon ey gör älla far ther mz. vtan
 ämuäl tha hon skulde läsa oc sionga oc vara a 10
 sinom bönom. Ok ther af räkna hon sik oc vil af
 androm kallas slögh. At thy thridhio. thy at thz
 är them som hon gör aat. höghfärdhinna ämpne.
 oc tilfalle. thy at af tholke oleo födhis höghfärdh-
 inna eldir. ok vptändis mera. Ok swa som groft 15
 oc kluddoght. oc ofannokt äru ödhmiuktenna födha.
 swa är oc slöghdhin höghfärdhinna At thy fiärdho
 thy at thz draghír hughin fran gudhi. At thy
 fämtö. thy at thz är öghna giri eet af them threm
 som älla synde i världinne tilledhas, thy at til 20
 äunkte annat dughír slögdhin vtan at födha ögh-
 onin i fafängonne. ok swa opta nakar skudhar
 thera handa lustelica. oc födhír fanytlica öghonin. 90
 swa opta syndar swa thän som giordhe. som thän
 thz hawir oc nytiar. At thy siätta thy at thz 25
 är mangra andra snara oc nidhírfald thy at the
 som thera handa hawa. magho i manga handa
 matto synda. i thy at the fingo ont äptedöme.
 älla oc at the thz lustelica seen. älla tala vm them
 som giordho thz. som äru bakmal. Thänk thy 30
 huru opta gudh ma retas för än the slögdhin

vardhir afskrpadh. ok til allo thasso är the männ-
 iskian sakin som gärningena giordhe. badhe än
 iak. älla nakar annar thik. at thu skulle thera
 handa göra aat honom. ok thu viste for sant at
 5 han vilde thz hawa. likouäl skulle thu thz ey
 göra. thy at thz man veet vara gudhi a mote
 thz skal man ängaledhis göra. ok thäs störrer är
 syndin at man aat forthänkto modhe hällir thäk-
 creature. thz är nakre människio än skaparenom.
 10 Tho skal man thätta swa vndirstanda at i somlikom
 stykkiom är lofikit at göra klena oc faghra gär-
 ning. oc särlica i thy som görs til gudz thianist
 gudhi til hedhir. i hulko man skal tho vakta sik
 fore vanshipadhom lustilsom. oc hawa rätta akt
 15 oc godhan vilia. Gangom nw atir til varafrw. fran
 hulke vi gingom i ofmykle behändoghet oc slögdh.
 som callas *maledictum curiositatis vicium*. Ok seem
 91 til hanna i äruodheno huru hon sömar oc spindir
 oc väfwir trolica. ok gifwir sik ther stora vin vm.
 20 ok läggir sik thz när hawande tho granna atwakt
 vm sin son oc är atgömol. oc hawir stora vm-
 sorgh at forestanda huseno oc göra thz som i thy
 tharfwas at göra. Ok än ther mz skal hon thiana
 gudhi i vaku oc bönom idhkelica äpte thy hon
 25 mäst forma. thy varkunna hanne af allo hjärta
 oc thänk at himerikis drotning fik ekki rikit for
 alz änkte. Än oc hände opta swa. at godha hustrur
 som sagho hanna fatikdom oc hawanzlöso oc hanna
 hälaghet oc dygdhelica vmgango. sändo hanne nakat
 30 til fordhan. hulkit hon tok ödmiuklica mz thakkom.
 Än ok forthiänte gamble karlin iosep nakat mz
 sino äruodhe. thy at han var timbroman. Än ä

hwart thu vände thik hawir thu ämpne til at
 varkunna them. Nw tha thu hawir nakra stund
 varit när them. tha beedz orlof fara thädhan.
 Tak tho först välsignilsen af piltenom ihesu. Ther
 äptir fal a knä. oc helsa them medh fällande tarom 5
 oc mykle ömkan oc varkunnan. Thy at the äru
 vtan sak. wtdrifwin af sinne barnfödho. oc wtlagdh
 swa som the varin biltogha. älla nakra snödha
 gärninga giort at the matto äkke blifwa i landino.
 Ok siw aar vm kring födha the sik thär i thera 10
 änlitis swet.

(Kap. 13.)

NAr siw aar varo fulcompnadh i hulkom var herra
 hafdhe varit som pilagrimbir i egyptolande. tedhis
 ängillin iosep i sömpnenom sighiande. tak piltin 15 92
 oc modhär hans oc far atir i iudha landit. thy at
 the äru nu dödhe som villo dräpa piltin. Ginstan
 tok han piltin oc modhär hans oc foor atir i iude-
 am. Ok nar han var thijt komin oc hördhe at
 archelaus herodes konungx son han styrdhe i 20
 rikeno. tha räddis han thijt fara. Än han vardh
 manadhär af änglenom. oc foor sidhan i galileam
 i stadhin nazareth. Än hans atirkoma af egypto
 var daghin äpte thrättanda dagh iula. Nw seer
 thu här som ok var förra sakt. at var herra han 25
 gör oc gifwir reuelaciones oc hughnadh. smam oc
 smam. ok ekke swa fullelica älla swa ytterlica som
 astundanin bedhis. hulkit thu mat finna twem
 lundom i thässe mattonne. som är at ängillin
 tedhis i sömpnnenom oc äkke oppinbarlica. Ok at 30

han sagdhe honom twem sinnom til hwat stadh han skulle fara. Ok sighthir wtthydningin owir thz. at var herra giordhe thz for thy. at af idhkelicom gudhelicom sökilsom skulle han vardha thäs vissare.

5 hwat han skulle athawas. Ok thy ä hulka reuelaciones älla hughnadhin kunno hält vara. skulu the os thikkia vara stora. oc aat thy skolom vi vara skönsami. thy at han gör altidh a vara vägna oc mz os. thz som han veet os vara nytlicast.

10 Än blifwom nw vidhir vars herra atirkomo. at hulke vi skolom granlica vakta. thy at hon är mild oc varkundsam at thänkia. Nw skalt thu än fara atir til egypto land oc sökia piltin ihesum för än

93 han thädhan far. Vm daghin tha the thädhan fara.

15 faar thu see godha hustrwr af thera grankonom. oc ämuäl männena koma oc fölghia them wt vm portin. fore thera thäkka vmgango skuld. ok hälgha lifwärne. Thy at the sagdho them til. nakrom daghom förra at the skuldo tha thädhan fara thy

20 at thz höfdhis äkke väl. oc ey hafdhe thz them väl standit. at the skullo swa farlöst swa som stiäländis thädhan fara. Än annat var tha the thijt foro. thy at the räddos pilzsins dödh. Nw tha the fara afstadh. gar iosep fram fore mz

25 mannomen ok varfrw gar laknt äpte mz hustrumän. Än thu tak piltin i handena. oc gak mit mällan thera fore modhorene. thy at hon latir han äkke äptir sik. Än tha the äru vtan portin komin. tha vil äkke iosep städhia mannomen at the längir

30 fölghin honom. Ok thän märkelicaste man ther var mz varkunnadhe thera fatikdom. oc kalladhe piltin til sin. oc gaf honom nakra täro päninga.

Än piltin blygdhis taka vidhír. tho for fatikdom-
 sins älskogha räfte han fram handena. oc tok
 blyghelica vidhír. oc thakkadhe honom ödhmiuklica.
 swa giordho oc andre flere. Sidhane calladho oc
 hustrunar piltin til sin. oc giordho oc samuledh. 5
 Än här blyghis ey mindra modhorin än sonin. än
 tho thakkadhe hon them ödhmiuklica. Sannelica
 mat thu them här mykyt varkunna. mädhan han
 som prophetin sighír. *Cuius est terra et plenitudo*
eius. wtualde sik ok sinne modhír oc sinom fostir- 10 94
 fadhír. swa näppan fatikdom. at the skullin liua i
 swa store vidhírmödho. Mykyt skiin i them hälaghe
 fatikdomen. ok the tee os at han är them älske-
 likin oc vinlikin. Sidhan the hafdho them thakkat
 oc helsat foro the sin vägh. Nw mädhan piltin 15
 ihesus är än swa spät barn. huru mon han gita
 atir komit. mik thikkir at atirkoman är vansamare
 än framfärdhin. thy at nar han foor til egypto
 land. var han swa litin at the gato han väl
 borit. Än nw är han swa stor at the gita äkke 20
 väl borit han. ok swa litin at han orkar äkke
 siäluir gaa. Än vanlica nakar af them godho
 mannomen gaf them älla ok länte them nakan asna
 som han matte ridha vppa. O kleen, stoltir, oc ärlikin
 piltir himerikis oc iordhrikis konungir oc herra, 25
 hwat thu mykyt äruodhar fore os oc huru sköt
 thu tilbyriadhe hwadhanaf prophetin foresagdhe
 i thinne persona. Jak är fatikir. ok är af minom
 barndom i äruodhe. mykla vidhírmödho oc stort
 äruodhe ok licammans thwang. tok thu vppa thik. 30
 oc tholde them stadhelica Thu hafdhe thik siäluan
 swa som i hati fore varn älskogha. Visselica ensamit

thätta äruodhit som vi nw vm talom. thz skulle
 hawa varit ympnyt til var fulcommin atirlösn. Nw
 skalt thu taka piltin oc sätia han vppa asnan. oc
 ledha trolica vndi honom Ok tha han vil afstigha.
 5 tha tak han gladhelica i thin fangn. oc bär han
 95 nakra stund. oc särlica til thäs modhîr hans kombir
 fram. Hulkin som gaar nakat litit senare oc
 maklicare. Ok piltin gaar fåghin til hænna. ok
 sonsins nalkan ok tilquämd vardhîr modhorinne
 10 mykyn hwila. at hænne thikkir som hon är nw
 änkte thröt. Nw ga the oc fara owir samu öknena
 som the thijt komo. Ok i them väghinom mat thu
 opta varkunna them. takande vidh them thröt. oc
 al wtmöd af äruodhe. hawande litla hwilo swa
 15 väl vm nattena som vm daghen. Nw tha the varo
 när ginom öknena komin. funno the iohannem
 baptistam. hulkin som nw hafdhe ther byriat göra
 penitenciam. än tho at han hafdhe giort änga
 syndena. Nw mat thu thänkia huru han them
 20 fågnadhe. ok huru gladhîr han var af thera komo.
 oc ther hwilto the sik nakra stund. oc ato mz
 honom ran kal. sudhnan mat som är gräs oc rötir.
 oc annat thz iohannes gat tha saman hänt. Sidhane
 the hafdho ther haft omätelik andans vidhîr quek-
 25 ilse. sagdho the honom godha nat. Än thu skalt
 badhe i tilquämd ok swa i bortfärdh falla a knä
 fore iohannem oc kös hans fötir bedhandis hans
 välsignilse. oc anduardha thik hans bönom. thy at
 thænne piltin är stoor oc maktoghîr. oc vndarlikin.
 30 ok han var förste ärmete oc thän som byriadhe
 renlifwes lifwärne. Han var renaste iomfrw. han
 var störste predicare. han var meer än propheta.

han var ärofullir oc ärlikin martyr Sidhan foro
the owir iordans flödh. oc komo heem til heliza- 96
beth sancti iohannis modhír hwar them var väl
fagnat. oc the hafdho ther stora oc gladha högh
tidh. Ok [tha] iosep fik ther höra at archelaus hero- 5
dis son. styrdhe i iudea. vardh han räddir oc illa
vidhír. Än sidhan ängillin hafdhe teez honom i
sömpnenom gingo the i galileam i stadhin nazaräth.
See nu leddom vi atir ihesum af egypto. oc tha
han var atir komin. komo til varafrw. piltzsins 10
modhír systir oc andre thera frändir oc vini thijt
til saman. at see them. Ok the bliua ther quar
i nazareth. oc hawa fatikt lifwärne. Än hädhan
fran oc til han var tolf ara läs man ey af honom
nakat. Tho six thz oc är väl sanno likt. at ther 15
är brunnin af hulkom piltin hänte sinne modhír
vatn. hulkit ödhmiuke oc milde herran giordhe
fulcommit gärna oc annat tholkit sinne modhír til
thiänist. thy at hon hafdhe äkke annan thiänara
alla smaswen Ok mat thu här thänkia at iohannes 20
ewangelista han kom oc thijt mz modhír sinne
varfrw systir hulkin som tha var fäm ara gamal.
thy at man läs af honom at han doo äptir vars
herra pino siw oc siäxtighi arom. [atta] oc niotighi
ara gamal. Ok hafdhe han i vars herra pino tima 25
eet aar oc thrätighi oc litit mera. Än nu tha var
herra kom atir af egypto var han siu ara. oc
iohannes var fäm ara. thy skalt thu nu see vppa
huru the vmganga badhe saman äpte thy som
gudh gifwir thik nadhe. Thätta är thän discipulus. 30 97
hulkin ther äptir ihesus enkannelica älskadhe.

(Kap. 14.)

THäntidh ihesus han var tolf ara, foor han vp til
 ierusalem mz sinne modhír. oc sinom fostirfadhír.
 äptír thy som sidhuänia var i iudhanna höghtidh.
 5 hulkin som stodh atta dagha vm kring. Thy seer
 thu at oc äruodadhe piltin ihesus nu oc foor langan
 vägh at han skulde hedhra sin himerikis fadhír i
 hans höghtidhom. thy at alra störste kärlekir är
 mällan fadhörin oc sonin. Än beskare plagha oc
 10 bitra(re) hiärtans värkir var honom af gudz fadhors
 vanhedhír. i thy at manga synde giordhis. Än
 honom var hugnadhír af them hedhrenom ther the
 giordho i the yttro oc vppinbaro höghtidhis glädhis
 bälli(inne). Ok nu star laghanna herra. oc gömir
 15 laghin ödhmiuklica swa som en annar fatikir enfallir
 man. Nw tha höghtidhin var haldin. oc modhír hans
 oc fostirfadhörin foro thädhan. blef han atir i ieru-
 salem. Vakta nu väl aat allo thy här six. oc lät
 thik thikkia som thu äst ther när stad. thy at
 20 maria hon är mykyt gudhelikin oc gagnlikin. Nw
 skalt thu vita at nazareth hwar var herra bodhe
 oc ierusalem. them skil aat väl fyra oc siutighi
 milo. älla vm the matto af them milomen. Nw
 mädhan varfrw oc iosep tha the foro af ierusalem.
 25 gingo äkke badhin saman en vägh. vm quällin
 tha the komo thijt som daxledhin ändadhis. hwar
 98 the skullo oc taka härbärghe. fik hon see iosep
 oc äkke piltin ihesum hulkin hon thänkte honom
 hawa fölght. Spör hon han aat. hwar piltin ihesus
 30 är. han sagdhe. Äkke veet iak thz. thy at han

fylgdhe äkke mik. tha fik hon rädhelica stora sorgh
 oc vardh illa vidhír. oc sagdhe mz gratande öghom.
 Äkke kom han mz mik. Jak seer väl at iak
 gömde äkke väl min son. Ok gik ginstan afstadh
 oc leette äptir honom vm sama quällin hws fran 5
 huse thz mästa hon formatte. ok sagdhe til alla
 them hånne mötto. Saghin i äkke min son. älla
 ij. saghin ij min son. oc näplica kände hon sik
 fore sorgh ok bruna oc brändagha. Än gamble
 karlin iosep fölgdhe hånne äpte mz storom graat 10
 oc vengan Än mädhan the funno han äkke vm
 thän quällin, tha thänk vppa hwat roo the kuzno
 hawa the natten. oc mäst modhorin som han
 innärlicast älskadhe. Ok än thot hånna vini trösto
 hona. tho gat hon ey hugnadz. hwat är at tappa 15
 ihesum. thz är äkke barna lekan. Skudha hona
 väl. oc varkuzna hånne af allo hiärta. thy at
 hånna siäl är nu i ängxla oc vidhírmödho Alre
 fran thy hon var föd oc til thän daghin. var hon
 i swa store sorgh. thy skolum vi äkke ofmykyt 20
 mödha os tha vi hawm dröuilse Mädhan gudh
 spardhe ey ämuäl sinne modhír thy at han lätir 99
 them koma sinom vinom. oc the äru hans kärlex
 tekn oc os är gagnliket them hawa Vm sidhe gik
 varfrw i camara a sina böne, ok tok til grata 25
 sighiande. O herra gudh äuärdhelikin millaste oc
 välulioghaste fadhír. thik thäktis gifwa mik thin
 son. Än thu seer at iak hawir han tappat oc
 veet ey hwar han är. O fadhír. faa mik han tho
 atir. Tak fran mik thässa besklikhetina ok visa 30
 mik min son. O fadhír see til mins hiärta dröuilse
 ok ey til min forsumilse. thy at iak var owar vm

mik. oc vtan han forma iak äkke lifwa. O alra-
 käraste son hwar äst thu. hwat är af thik wordhit.
 älla när hwem hawir thu nu takit härbärghe. hwat
 mon thu ey vara atirfarin til himerikis til thin
 5 fadhír. Thy at iak veet väl at thu äst gudh. oc
 gudz fadhírs son. Än hwi sagdhe thu mik äkke
 til, älla mon ey nakar hawa giort thik forsaat.
 thy at iak veet väl at thu äst föddir sannir man.
 Ok förra tha som herodes leette äpte thik. foor
 10 iak mz thik ij egypto land. Thin fadhír göme
 thik af allom vadha min alra käraste son. Son
 min visa mik hwar thu äst. tha kombir iak til
 thin. Ällighis oc kom thu atir til min. Vmbär
 mz mik i thätta sin. oc thz skal mik alre optarmeer
 15 hända. at iak skal thik ey väl beuara. oc granlica
 göma. Hwat ey son min giordhe iak thik nakat
 at mene. älla for hwan skuld skildis thu fran mik.
 100 O son min dwäl ey nu längir koma atir til mik,
 Alre sidhan thu vast föddir til thänna dagh var iak
 20 vtan thik aat älla sof vtan nu at enast, ok veet
 iak ey hwi thz är vordhit. Thu vest at mit hop.
 mit liif oc alt mit got är i thik. oc vtan thik gitir
 iak äkke varit, thy visa mik hwar thu äst oc
 huru iak ma finna vppa thik. Medh tholkom oc
 25 thässon licom ordhom mödde modhorin sik alla
 ganzska natten genom vm sin alra kärasta son. Än
 ginstan arla vm morghonin gingo the af huseno
 oc leetto äptir honom alra vägna vm kring. thy
 at folkit foor thiit at mangom väghom. swa som
 30 man far af enom stadh til annan flere vägha än
 en. Annan daghin gingo the andra vägha at leta.
 ok spordho äptir honom i bland thera vini oc

frändir. ok for thy at the han äkke funno. ängxl-
 adhis modhorin swa som vtan alt hop oc hafdhe
 ängin lisa. Än thridhia daghin gingo the atir til
 ierusalem. ok funno han ther i mönstreno sitiande
 mit i bland mästarana. Ok tha hon fik see han 5
 vardh hon swa fäghin som hon al lifnadhe vidhír
 oc fiöl a knä oc thakkadhe gudhi mz taroghom
 öghom. Ok piltin ihesus. tha han fik se modhír
 sina gik han ginstan til hánna. hulkin hon tok
 innärlica i sin fangn. ok kyste han lioflica. oc lagdhe 10
 änlitit vidhír hans. oc hawande han i sino sköte
 hwilte hon sik swa nakra stund mz honom. Ey
 formatte hon tha for mäghinlöso tala. Sidhane
 sagdhe hon til hans. Son. hwi giordhe thu os swa. 101
 Jak oc thin fostirfadhír. hawm syrghande leet äptír 15
 thik han swaradhe, hwi leettin ij äptír mik. thy
 at mik bör vara i thy som tilhöre minom fadhír.
 Tha sagdhe modhorin honom. Son iak vil at vi
 skolom atir koma heem til vart hws. vilt thu ey
 koma heem mz os. han swaradhe. Jak vil göra 20
 hwat som idhír thäkkis. Ok foor atir mz them
 til nazareth. Saat thu nu varafu vidhírmödho oc
 dröuile mädhan hon leette äptír sinom son. Än
 hwat giordhe piltin ihesus i them threm daghomen.
 Vakta aat honom granlica. tha faar thu see, huru 25
 han gaar til fatika manna hws. ok är än blyghir
 at bedhas sik härbärghe, Ok takir mz thakkom
 fatike piltin ihesus. thz fatikt folk vil honom äta
 gifwa, Skodha han oc ämuäl sitiande i bland mäst-
 arana. mz blidho änlite. viso oc vyrdhelico. oc 30
 hördhe swa som ey vitande än thot han viste al
 thing hulkit han giordhe for ödhmiukt skuld. Än

mästarane vndradho oc blygdhos vidhír hans vndar-
 lica viso swar Nw mat thu märkia i thy som nu
 är sakt thry mykyt märkelikin thing. Thz första
 är at thän som vil gudhi fulcomlica thiäna. han
 5 skal äkke vmganga i bland sina frändir. vtan fara
 fran them Thy at piltin ihesus lät fran sik sina
 sötasto oc alrakärasta modhír. nar han ville akta
 oc göra sins fadhírs gärninga. oc än tha the letto
 äptír honom. fanz han äkke i bland vini oc frändir.
 102 10 Annat är at thän som i andelico liuärne är. skal
 äkke vndra at han är stundom thör vtan nadhanna
 väzsko. oc thikkir sik vara forlatnan af gudhi.
 mädhan thz hände ämuäl gudz modhír, Ok thy
 skal han äkke slionas i hughenom. vtan granlica
 15 spöria han oc leta äpte honom. mz idhkelike and-
 ans idhn oc äruodhe bliuande i hælghom huxsilson
 oc godhom gärningom. ok han skal ihesum atir
 finna. Thridhia är at han skal äkke säta sinom
 eghnom sinnom, älla fara äptír sinom eghnom
 20 vilia, thy at nar var herra ihesus. hafdhe sakt. at
 honom burdhe akta fadhírsins gärninga. vmuände
 han radhit oc fölgdhe sinna modhír vilia. oc foor
 thädhan mz hänne oc sinom fostir fadhír. oc var
 them vndigifwin oc lydoghír i hulko thu mat
 25 ämuäl vndra vppa hans ödhmiukt. af hulke här
 näst skal nu yttermeer sighias.

(Kap. 15.)

NW tha var herra ihesus kom atir af ierusalem
 til nazareth mz sinne modhír ok fostirfadhír. var
 30 han them vndirgifwen oc lydhoghír. oc bodhe ther

mz them. Än thädhan fran oc ther til han byria-
 dhe gaa vppa sit thrätighinda aar finz ey i script-
 inne at han nakat giordhe i allom thässom tima-
 nom. hulkit som synis vara mykyt vndarlikit.
 Än hwat skal man thänkia at han giordhe. hwat 5
 ey munde var herra ihesus swa langan tima vara 103
 fafängir. swa at han änkte thz giordhe ther värd-
 oght vare tala älla scrifwa, Vm han ok nakat
 giordhe. hwi vardh thz ey swa väl scrifwat som
 andra hans gärninga. här ma man väl vndra vppa. 10
 Än thu skal thz väl märkia. oc mat thu thz vppin-
 barlica see. at änkte görande. giordhe han alra
 största thing os mykyt gagnlikin. thy at änkte är
 thz i hans gärningom. thz ey hawir ä nakat inbära
 os til lärilsa. Ok swa som han dygdhelica taladhe 15
 oc giordhe. swa thigdhe han oc dygdhelica. oc
 stodh rolica quar i sik siäluom. oc drogh sik fran
 androm. thy at höxste mästarin som dygdhenar
 skulle framledhis känna oc lifsins vägh tee. til-
 byriadhe af sinom barndom at göra dygdhefulla 20
 gärninga. Än them giordhe han i vndirsami matto.
 ok i framlidhna timanom okunnogha. Än han
 giordhe sik fore mannom onyttan oc swa som
 wtkastadhan oc bortwraknan. owisan oc darottan.
 som man ma gudhelica thänkia vtan alla darotta 25
 iasägn. Tho som iak förra sagdhe i hwat matto
 han hafdhe sik i thässom timanom. är thz ey
 scrifwat. swa at man kan thz mz scriptinne beuisa
 älla mz hälghra fädhra lärdom. Än var herra
 ihesus drogh sik fran manna kompanskap oc vm- 30
 gango Han gik oc til kirkio som tha kalladhis
 synagoga oc var ther länge a sinom bönom. sät-

stora gärninga. var them som han hafdhe vmgangit
 mz ey stort vm han. hulkit som oc väl vndirstars
 i sancti pauals ordhom ther han sighir. at var
 herra ihesus ödhmiukadhe sik siäluan takande vppa
 5 sik thrälsins ham oc liknilse. ey at enast i the
 matto som han tok mandom mz os som thräle
 varom. vtan än onytlikx thräls. vm sina ödhmiuka
 oc af allom miswyrdha vmgango. vilt thw thy
 nu see huru maktelica han giordadhe sik mz thässa
 10 swärdhenom. Tha thänk hans gärninga hwaria äpte
 andre ok altidh skiin ödhmiuktin i them som thu
 hawir väl hört i thy som förra är sakt vm thu
 vilt thz ledha til aminne. ok thu skal än höra i
 thy som hädhan fran six. hulkin som ä syntis
 15 thäs mere at nämbir ledh aat dödhenom. hulke
 han hiolt oc trona altil dödhin. ok än ämuäl sidhan
 han hafdhe tholt dödhin. tha han var vpstandin
 ok swa äptir sina vpfärdh. hwat ey thwadhe han
 107 apostlanna fötir i ändelyktinne, tha timen var
 20 komin at han skulde hädhan fara. hwat ey ödh-
 miuktis han meer än man kan sighia. tha han
 tholde dödhin a korseno. hwat ey tha han var
 vpstandin til äuärdhelica äro. kalladhe han apo-
 stolos oc discipulos sina brödhir. som han sagdhe
 25 magdalene. Gak ok sigh minom brödhrom, iak
 far vp til min fadhír etc. hwat ey taladhe han
 oc äpte sina vpfärdh til himerikis ödhmiuklica til
 paulum. swa som til sin brodhir sighiande. Saule.
 saule. quid me persequeris. oc ey nämpde han sik
 30 tha gudh, vtan ihesum. hwat ey skal han oc
 sighia a domadagh. tha han sitir a domstolenom.
 hwat i giordhin enom af thässom minom minzsto

brödhrom. thz giordhin i mik. Ey älskadhe han
thässa dygdhena swa mykyt vtan sak. Han viste
väl at swa som höghfärdhin är alra synda vphof.
Swa är ödhmiuktin helsonna. oc alz gooz grundual.
Vtan thänna grundualin vardhír bygningin fanyt. 5
Thy at vtan thu hawir ödhmiuktena. thorft thu
trösta thik hwazske vidh iomfrudom. älla fatikdom.
älla nakra andra dygdh älla gärning Ok thy tedhe
han här i sik hulkaledhis hon ma faas oc aflas.
som är at man miswyrdhír oc forsmaar sik siäluan 10
i sinne oc andra manna asyn. oc idhnar sik i
ödhmiukom gärningom. Thy gak oc thu oc gör
samuledhis. Ok thätta är nw at sinne öfrit sakt
af thässe dygdhinne. Ok komum nu atir at skudha 108
vars herra ihesu christi. vars spöghils. gärninga oc 15
liwärne. hulkit först oc främst är var akt. Thy
skal thik thikkia som thu äst altidh när stad Ok
owir alt annat. tha thänk vppa the välsignadho
familiam. ok än thot hon är litin, är hon tho
mykyt höghelica värdogh. hawande swa fatikt oc 20
ödhmiukt lifwärne. Thän säle gamble karlin iosep.
drogh til födhonna tholikt som han gat mz sinne
timbir gärning, Än varfrw äruodadhe mz rok oc
naal. oc giordhe andra husins syslor ther väl munga
äru. som thu vest bätir än iak. Hon redde oc 25
sonenom oc fästeswenenom sinom thz the ato. oc
giordhe annat thz som tharfwadhís. än ey hafdhe
hon nakan annan thiänara. Varkunna thy hánne
som alt skulle siälf äruodha oc göra mz sinom
eghnom handom. Varkunna oc varom herra ihesu. 30
thy at han halp hánne trolica. oc äruodadhe i thy

som han gat. Thy at som han siäluir sagdhe
 kom han ther til at han skulle thiäna. oc äkke
 läta sik thiäna, hwat munde han ey hiälpa hänne
 til at redha bordh. oc göra annat thz som them
 5 tharfuadis i huseno. Thy skodha han väl granlica
 huru öflätir han är at göra swa ödhmiuka thiänist
 i huseno. ok alt licouäl skalt thu oc skodha varafrw.
 oc väl göma aat huru thön thry äta al saman al
 vidhír eet bordh hwar dagh, oc af enom disk.
 109 10 hawande hwazske manga rätte älla kostelica redda,
 vtan fatika oc sina näppa vidhírliit. oc hulkaledhis
 the sidhane tala til saman sina mällan ey fanyt
 älla fafäng ordh. vtan ful mz visdom oc snille oc
 them hälgha anda. ok ey vidhírquekias the mindra
 15 i hughenom. än i licamanom af andelicom hughnadh
 oc kannedom som siälinna kostir är. Ok hulkaledhis
 the ga sidhan the äru mät hwart thera i sin
 stadh a sina böne i thy litla huseno som the
 bodho ij. See oc vmkring husit thera. hwar en
 20 litin kamare är. oc ther hawir hwart thera ena
 säng. Ok skodha granlica huru var herra ihesus.
 nar han star vp af sinom bönom. hwilar sik swa
 langan tima hwaria nat. i enne af them threm
 fatiko sängomen. swa ödhmiuklica oc swa snöppelica
 25 som en annar fatikir man af almoghanom ok swa
 pläghadho the göra hwarn quäld J thässom skip-
 ilsomen skulde thu han idhkelica giörla skodha. O
 herra gudh. ther thik swa lönte. hwi thwingadhe
 thu swa thin välsignadha menlösa licama. Visselica
 30 enna natta thwang skulle hawa ympningatz til
 alra världinna atirlösn. Än thin omätelike kärlekir
 han nödhgadhe thik ther til at thu ville gifwa

thik swa stora vin vm at leta äpte thy tappadho
fareno. hulkit thu bar a thinom eghnom axlom
atir til himerikis hiordh. O konungir owir alla
konunga oc äuärdhelikin gudh. thu som hwars
manz nödh lättir oc gifwir öfryt. äptir thy som 5
hwariom höwir. atirgömde thik swa storan fatikdom. 110
smälikhet oc hwaslikhet. vakande oc sofwande ij
atirhalde. oc allom androm thinom gärningom swa
langan tima. Thy hwar äru the som leeta äpte
licamlico maki. hwar äru oc the som faghir gerne 10
äru. älla the som astunda fanyt prydhilse. Vij
som thera handa viliom hawa. äkke namom vij
thz i thässa mästarans skola. hwat ey monom vi
vara visare än han är. Han kände os mz ordhom
oc äptedömom. ödhmiukt oc fatikdom. licammans 15
thwang oc äruodhe. ok thy skolom vi fölghia höxsta
mästarenom. ther ey vil swika ok äkke kan daras.
ok nar vi hawm äpte sancti pauls lärdom. brödh
oc klädhe. äpte thy som tharfwin tilsighir. ey
owirflödhelica. tha latom os nöghia ok öfuom os 20
i androm dygdhanna idhnom.

(Kap. 16.)

NAr nio oc tiughu aar varo framlidhin af vars
herra ihesu christi aldir i hulkom som sakt är.
han lifdhe swa pinlica. ok var af allom swa 25
miswyrdhir. sagdhe han sinne modhir. Nu är time
at iak skal gaa oc ära min fadhir. ok vppinbarlica
tee mik världinne. ok nu skal iak göra siälanna
helso. fore hulka min fadhir sände mik hiit. Alra-
kärasta modhir styrk thik oc vmbär mz mik. thy 30

at iak skal rasklica atirkoma til thiin. Sidhane
 111 fiol ödhniuktinna mästare a knä oc beddis bene-
 dictionem. Ok hon fiöl samuledh a knä vmfägnande
 han innärlica mz tarom sighiande. Min välsignadhe
 5 son. gak mz thins fadhirs ok minom välsignilsom.
 Minz vppa mik oc kom sköt atir. Swa tok han
 mz alle vyrdhning orlof af hänne oc iosep sinom
 fostirfadhír. ok tok väghin vm ierusalem til iordan-
 em. thijt som iohannes döpte som är af ierusalem
 10 fyra oc siutighi milo. Än världinna herra. gaar
 thän langa väghin ensamín. thy at han hafdhe ey
 än fangit sik discipulos. Fore gudz skuld see huru
 han gaar ensamín oc barföttir swa langan vägh.
 oc varkuzna honom innärlica af allo hiärta. hwat
 15 skal man här thänkia. O herra min gudh hwat
 gaar thu. hwat ey äst thu owir alla konunga Hwar
 äru thy herra oc förste. grewa oc härtogha. baruna
 oc riddara. hästa oc camela oc vlualla Hwar äru
 the höghtidhelico vagnane oc the mango sömarene
 20 oc thz härrellica fölghit. Älla the ther thik skullo
 taka var oc beuara for moghanom som konungom
 oc storom herrom pläghar göras nar the thrängias
 in vppa them. Hwar äru pipor oc bambor oc
 basuna oc alzskons lekara älla the konunxlico
 25 banerin. Hwar äru the som ridha fram fore vm
 quällin at taka härbärghe ok redha thik alt thz
 thik tharfwas. älla hwar äru badhe hedhír oc bälle.
 som vi madhkamatine thränktom swa mykyt äpte.
 112 O herra min skapare hwat ey äru badhe himil oc
 30 iordh ful mz thinne äro. hwi miswyrdhír thu thik
 swa siäluir. hwat ey äst thu thän ther thusanda
 thousand thiäna i thino rike. Hwi gaar thu tha swa

ensamin trudhande iordhena mz barom fotomen. Än iak vänte väl at thu giordhe thz i varo rike. oc äkke i thino eghno. thy at thit rike thz är äkke af thässe världinne. Än här ödhmiukadhe thu thik ok miswyrdhe thik, takande vppa thik thrälsins ham ok äkke konungxsins. oc vardh swa som en af os. pilagrimbir oc wtländninge. som oc varo alle vare föräldra. Thu giordhe thik til thräl at vi skollom vardha konunga. thu kom thy hijt at thu skulle ledha os til hinerikis, läggiande väghin for var öghon. aat hulkom vi skullom väl gita thijt vp farit. Än hwi glömom vi han. hwi fölghiom vi thik äkke. Hwi ödhmiukom vi os ey. hwi standom vi äpte hedhîr oc bälle som fanyt oc forgangelikit är. Visselica thy at vart rike är af thässe världinne. oc thänkiom os äkke vara pilagrima. Ok thy komom vi i swa mykyt ont. hwat ömblike ärom vi som kalloms människionna synir. Hwi takom vi fafångona for sannindina. forganglikit for vissona. ok vmfångnom mz swa store akt värlzlikit, for thz som äuärdhelikit är. Sannelica godhe ihesu. vm vi hafdhom aluärlica forefatat, mz stadhughom hugh at koma til thit rike, ok vare vmgangen vaar i himerike oc villom vi granlica thänkia os vara pilagrima oc wtländningia. sakt gatom vi thik fölght. Ok vm vi tokom äkke meer än os tharuadhîs af thässö vi seem. tha hafdhom vi änga byrdhe ok änkte thz os senkadhe at löpa äpte thik i thinne dyra smörilsa godho lokt. Ok litit vare os forsma thätta forganglica. vm vi räknadhom thz nu swa som framfarit, Nw gar var herra ihesus swa ödhmiuklica hwan daghin til thäs

han kom til iordanem. ok at allom them väghinom
 beddis han almoso for fatikdomsins älskoga ther
 han prisadhe. thy at han hafdhe änga päninga.
 Nw tha han kom til iordanem fan han ther iohann-
 5 em döpande syndogha män. ok thän mykla moghan
 ther thijt kom at höra hans predican thy at the
 hafdho han swa som christum. Tha sagdhe var
 herra ihesus til hans. Jak bidhír thik at thu döp
 mik mz thässom. Än iohannes sa vppa han. oc
 10 känden i andanom. vardh räddir oc sagdhe mz
 alle vyrdhning. herra af thik skal iak döpas. Thigh
 nu ther vm sagdhe var herra ihesus til hanum.
 thz tilbör at vi skolom swa fulcomna alla rätuisona.
 Sigh thz äkke thätta sin. ok vppinbara mik äkke.
 15 thy at min time kom äkke än. Vtan döp mik.
 thy at nu är ödhmiuktinna time. oc thy vil iak
 beuisa oc fulcompna alla ödhmiukt. thy skalt thu
 114 vita at ödhmiuktin hawir thre trappor. förste är
 at vndigifwa sik them som större är. ok äkke fore
 20 sätia sik sinom iämponga. Annor är at vndir-
 gifwa sik sinom iämponga. oc äkke foresätia sik
 them som mindre är. Thön thridhi oc thön höxsta
 är at vndirgifwa sik them som mindre är. ok här
 stodh christus vppa thässe trapponne. ok thy ful-
 25 compnadhe han alla ödhmiukt. Ok mat thu här
 see huru hans ödhmiukt var ökt. Sik miswyrdhír
 han. oc thiänarin sin hedhradhen. oc gör han rät-
 uisan. Ok skalt thu thänkia mz thik huru hans
 ödhmiukt gaar vm kring. thy at här til hawir han
 30 ödhmiuklica vmgangit swa som onyttir ok wturakin.
 här ville han ämuäl vppinbaras en syndoghír man.
 thy at iohannes han predicadhe syndoghom mann-

om synda bättring. oc them döpte han ok var
herra ihesus ville i bland them oc fore them läta
sik döpa. Thy sighir sanctus bernardus at var
herra ihesus kom til iohannem oc lät sik döpa fore
fatika moghanom som en annar fatikir man af 5
litlo komin. hulkin ther tho var ensamin vtan
synd. hwa skulle tha hawa trot at han var hälagh-
ir oc guz son. gudh oc alzuälloghir herra. O
herra min. hwat thu mykyt ödhmiukar thik oc vil
thik löna Än tho kan thu thik äkke löna fore 10
iohanne thinom döpefadhir. ok än thot man ma
tholkit sama sighia af hans vmskärilsom. hwar han
ville ok räknas mz syndoghom mannom, Tho var 115
thätta meer som var vppinbarlica for moghanom.
än thz som vardh hemelica, hwat munde han ey 15
skola hawa rätz här mädhan han hädhan fran ville
halla vppa at predica. at han skulle forsmas som
han hafdhe varit en syndoghir man. Än altlicouäl.
ey for thy forlät ödhmiuktinna mästare at han sik
ey alradiupast ödhmiukadhe. oc ville synas then 20
han ey var sik til miswyrdhning oc forsmälse.
ther til at han skulle os göra rätuisa Än thwärt
amot viliom vi synas thz vi ey ärom. os til lof
oc äro. Är oc nakat thz i os som fromt thikkis
vara thz teem vij. Än vaar vanskilse lönom vi 25
mädhan vi ärom onde oc syndoghe. Än hulkin
vaar ödhmiukt skulle vara hör äkke mik. vtan
sanctum bernardum som sighir. at ödhmiukt är
hulka os födhe sannindin. ok hon hawir äkke hitan.
Ok är the ödhmiuktin ther kärlekin gör oc vptändir. 30
oc hon är i vilianom. Än the andra är i vidhir-
känninginne. Nw än thu skodhar thik innantil

vidhír sannindinna. lius vtan skrymtan ok dómir
 thik ther äptir vtan smikir. vtan iäf ödhmiukas
 thu i thinom öghom. oc vardhír thik siälue fwl
 oc ledh af thässe thinne sanno vidhírkänning. Än
 5 tho at vanlica gate thu ey thz tholt i annars
 116 öghom. Än thz tharuas ey at thz visto alle som
 vi siälue vitom mz os. Ok af sannindinna kärlek.
 ok kärleksins sannind forbiudhoms vi läta thz op
 som them vardhír til skadha thz faa vita O männ-
 10 iskia döm ängin äpte thy thik thikkir han vara
 skipadhan. thy at thu vest ey af vanlica. thän thu
 väntir vara alra fulastan oc alra vslastan. vidhír
 hulkins liuärne thu styggis som alra snödhast oc
 alra orenast. ok väntir thy at han skal forsmas
 15 oc vanlica vm ena stund är han rätuis oc mildir
 oc hawír bázsta lifwärne. Ok swa hände at thän
 thu hiolt alra värstan ok snödhastan är han nalkan
 bätre än thu oc flere andre som sik lata vara
 fulgodha. Ok thy skalt thu som var herra thik
 20 radhír. thik ängom foresätia. ok ey näst them
 yttarsta. älla tildyruas thik vidh nakan likna. vtan
 sätia thik i yttarsta stadhin. thy at sannelica
 ödhmiukir räkna sik af allom minstan, oc lowas
 ödhmiuktinna dygdh marghfallelica af sancto bern-
 25 ardo. oc särlica ther han sighír. brödhír stor oc
 högh dygdh är ödhmiuktin som forskullar thz man
 gitir ey beuisat. ther hon är värdhogh at faa. ok
 värdoghas faa thz hon gitir ey wtthyt mz sinom
 ordhom. hwi tha. Ey for thy at swa är värt.
 30 vtan at swa thäkkis gudz sons ihesu christi siälinna
 117 brudhgomma fadhír ther är alra thinga herra. ok
 sik siäluan i ödhmiuktenne swa mykyt miswyrde.

thy är ödhmiukten enga dygdhen ther stadhda
 kärlekin atirbyggir. Hon är oc the ther äkke
 pläghar äras. ok ey veet dyrfwas. ok är äkke van
 at thrätta. Ödhmiukten hon deler äkke i dome.
 Ok thän som sannelica är ödhmiukir han bär äkke 5
 fram rätuisona mz ödhmiuktenne forlicom vi os
 mz gudhi. hon thäckis gudhi i os hon pläghar
 altidh vara gudz nadh hemelik. mz them som
 ödhmiuke äru skipar swa gudz milhet. at thäs
 mera han thrifs. thäs mindra räknar han sik 10
 thrifwas i dygdhomen. Thy at them som swa
 thrifs i dygdhomen at han kombir vppa höxsto
 trappona latz än nakat af the försto. at honom
 swa thikkir at han näplica än fatadhe the försto.
 Thy sighir ok bernardus at faghirt sambland är 15
 iomfrudomsins oc ödhmiuktenna. ok the siäl thäckis
 gudhi ey litit i hulke ödhmiuktin prisar iomfru-
 domin. ok iomfrudomin vphöghis af ödhmiuktenne
 ok fruktsamlikhetin hälghar iomfrudomin. Thu
 höre iomfruna. hör the ödhmiuko. Gitir thu äkke 20
 fölght iomfrunne. tha fölgh ödhmiuk ödhmiuktenne
 Jomfrudomin är mykyt lowande dygdh. Än ödh-
 miuktin är mera vidhírthorftelikin. Til iomfru-
 domin gifs thik radh. än ödhmiuktin biudz thik
 Til iomfrudomin lokkas thu. oc til ödhmiuktinna 25
 nödhgas thu. Af iomfrudomenom six at then skal
 taka som gitir, Än af ödhmiuktenne six. at vtan
 människian vardhír tholik som thänne piltin. tha
 skal hon äkke gaa in ij himerikis rike. Jomfru-
 domin atirlönas. oc ödhmiuktin wtkräfs, Vtan iom- 30
 frudom mat thu koma til himerikis. Än vtan
 ödhmiukt kombir thu aldrih. Ödhmiukten som

gratir tappadha iomfrudomin ma thäkkiäs. Än
 iak thor sighia at vtan ödhmiuktena hafdhe marie
 iomfrudombir ey varit thäkkiir. thy at var herra
 sighir mz prophetanom. owir hwem skal min ande
 5 hwilas. vtan owir thän ödhmiuka. Thy hafdhe
 maria ey varit ödhmiuk. äkke hafdhe thän hälghe
 ande owir hänne hwilas. ok hafdhe han ey hwilatz
 owir hänne. tha hafdhe han ey giort hona hawande.
 ok vtan han tha hafdhe hon af honom äkke aflat.
 10 tho finnom vi at hon aflathe af them hälghe anda.
 som hon siälf sighir. at gudh skodhadhe sinna
 thiänisto quinno ödhmiukt hällir än iomfrudomen.
 Thy vtan iäf giordhe ödhmiuktin iomfrudomen
 thäkkan. Jomfru godh. hwat höghfärdhas thu,
 15 Maria glömir sik iomfrw. oc prisar sik af ödh-
 miuktenne. oc thu glömir ödhmiuktenne ok smekir
 thik af iomfrudomenom. The värdoghasta iomfrun
 sagdhe. han skodhadhe sinna thiänisto quinno ödh-
 miukt. hwat ey mon thu vara gudhelicare älla
 20 bätre möö än hon. Älla vanlica thin höuisca vara
 thäkkare än marie renlekir. at thu skuli ömningas
 119 at thäkkiäs vtan ödhmiukt af thinom iomfrudom.
 ok äkke hon af sinom. Visselica thäs hedhirlicare
 thu äst af enkannelike renleksins gawo thäs mere
 25 orät gör thu thik siälu. at thu swa dyrt liggianda-
 fää smittar mz höghfärdhinna tilbland. Kärlekin.
 ödhmiuktin oc renlekin the hawa ängin litin. Än
 tho hawa the ey minzsto fäghrindena hulkin som
 lusta hans öghon som forma at rensa thz som
 30 aflat är af oreno samblande. Renlekin gör af
 människionne ängil. Ängillin ok een höuisk männ-
 iskia. the hawa en atskilnadh mällan siin. tho ij

sälikhetinne oc äkke i dygdhinne. Är ängilsins renlekir sälicare. tha är människionna starkare Renlekin är the enga dygdh. ther i thässom dözins stadh oc tima bär odödhelikhetsins tekn. ok skipilse 5
 alla biläte. Teande os i nakre matto här wtrönilse af the himerikis vmgangilsomen. hwar the hwazske giptas älla taka sik hustrur. Thz kranka karit som vi bärom i hulko vi farom opta vadhelica. hallir renlekin i hälagheet swa som bázst loktande balsam. mz hulko nar dödhro kroppane smörrias 10
 gömas orötelike at the ey fulnen i ondom astundilsom. ok ey rutnen i kötzsins lusta. Nw ä huru höghelikir oc faghír renlekin synis i sik siälwom. hwazske hawir han lön älla värddh vtan kärlekin. ok ey är thz vndir. thy at vtan kärlekin thäkkis 15
 ey älla takx tronna godhlekir. Ämuäl vm hon 120
 före bärghin af stadh. ok ey visdomen som ängla tungor talar, ok ey som sanctus paulus sighír. vm iak anduardha min licama swa at iak brindir. thy at vtan kärlekin thäkkis änkte got. Ok ey är thz 20
 godha swa litit at thz forsmas mz kärlekenom. Renlekin vtan kärlek är lampa vtan oleo. Slar thu bort oleona, tha lysir enkte lampan. är borto kärlekin tha thäkkis ekke renlekin. Än nu vilion vi oc tala litit af ödhmiuktenne thy at hon är swa 25
 mykyt thorftogh. at vtan hona synas hwazske renlekir älla kärlekir vara dygdhe. thy at ödhmiuktin forskullar at faa renlikhetz oc kärlekx dygdh. thy at gudh giuir ödhmiukom sina nadh. ödhmiuktin göme the dygdhe man hawir fangit. 30
 oc gör then fulcomnan them hawir. thy at then hæghe ande hwilas äkke vtan owir spakan oc

ödhmiukan. Alra dygdha owin är höghfärdhin. höghfärdhin är oc syndanna vphof. än ödhmiuktin köre badhe fran sik oc androm dygdhom hænna gröma herradöme. högfärdhin pläghar taka sik
 5 ökilse, oc öfra sik af allom androm dygdhom. Än ensamin ödhmiuktin är alra dygdha swa som en värn oc torn ther starklica standir mote höghfärdhinna onzsco. oc mötir hænna dyrue. Nw hawir thu här mykyt faghirt hört hulkit ödhmiuke sancte
 10 *bernardus* sighthir af ödhmiuktenne. See thy til at
 121 121 thou thz ok innärlicare älska. at var herra ville hona swa märkelica göma i allom sinom gärningom.

(Kap. 17.) Af vars herra fasto oc frestilsom.
 ok af hans atirkomo til sinna modhir

15 Sjdhhan var herra ihesus. han var döptir. gik han ginstan i ödhknenana vppa eet biärgh som ther var när vppa fyra milo älla swa matto. oc fastadhe fyretighi dagha oc fyretighi nättir. Ok som sanctus *marchus* sighthir var han ther när oskällicom
 20 diurom. Thänk thy ok skodha han här granlica. thy at han teer thik manga dygdha äptedöme. som är at han gaar i ödknena. fastar. bidhir ok vakar. liggir a baru iordhinne. ok vmgaar ödhmiuklica mz oskällicom diurom. Varkunna thy
 25 honom. thy at altidh. oc hwarnstadh. oc mäst här. är hans lifwärne pinsamt. oc plaghofult til hans licamma oc af hans äptedöme nim at idhna thik i tholko. Thy at fyra thing sighthias här som höra til andelikit liuwrne som sik vndarlica hiälpa in-
 30 byrdhis. som äru öknin ok fastan. böne ok licamm-

ans thwang. ok mz thässom fyrom maghom vi
koma til hiärtans renlek. hulkin som är mykyt
astundande. thy at han begripir i nakra handa
matto i sik alla dygdhe. han hawir kärlek oc ödh-
miukt tholumodh oc alla andra dygdhe. ok allra 5
lasta bort rörilse. thy at mz lastomen. älla dygdh-
anna vanskilskom staar äkke hiärtans renlekir.
Ok thy scrifwas thz ij hälghra fädhra kännedom.
at munka oc nunno idhn oc äruodhe skal alt vara
ther til at the mattin faa hiärtans renleek. Thy 10
at han är the dygdh mz hulke människian for-
skullar at see gudh. som var herra sighir i lästinne.
Beati mundo corde quoniam ipsi deum videbunt.
Ok som sanctus bernardus sighir. at then som är 122
klarare han är gudhi nämbre, än thän som fram- 15
komin är han är klarastir. Til at faa thässa dygdh-
ena. dughir mykyt brennande oc idhkelikin bön. af
hulke framledhis skal yttermeer sighias. mz fasto
oc licammans thwang tho skällike. thy at oskäl-
likhetin fordärUAR alt got Än mz ouirflödhelikhet 20
i mat oc dryk oc kräselico liuirne. oc käte oc orko-
löso dughir bönin litit. Thy til alla thässa ful-
cornilse hiälpir enselikhetin. som är nar männ-
iskian draghir sik fran annars vmgangilsom. thz
mästa hon gitir. thy at mz stime oc bange kan 25
bönin äkke vardha höuelica. oc see oc höra mykyt
kan näplica vara vtan sör oc synd. Thy at ginom
the vindöghonin ingangir dödhin til vara siäla.
Thy tak äptedöme af varom herra. oc gak i ökn-
ena. thz är skil thik fran annars kompanscapi 30
thz mästa thu gitir. oc var ensam in vm thu vilt
gudhi tilföghias oc see han mz reno hiärta. fly oc

oc mz them tholimodhelicā vmbära. oc ämuäl them
 som thik thikkir sik stundom oskällica hawa. J
 thässe öknonne skalt thu opta sökia varn herra.
 125 oc see huru han ther vmgangir. ok särlica huru
 5 han liggir vm nattena vppa baru iordhinne. Ok
 skulle godh *cristin* siäl sökia han ther eet sin vm
 daghin särlica fran thrättanda dagh. the fyretighi
 daghana som han ther fastadhe. Nw tha fyretighi
 dagha varo framlidhne tha hungradhe varom herra.
 10 ok frestarin som är diäfwllin gik at honom. oc
 ville forsökia vm han vare gudz son. Nw fresta-
 dhe han varn herra af gula som är oskällighet i
 mat oc dryk. sighiande til hans. äst thu gudz son.
 tha sigh. thz är gör at thässe stenane vardhin
 15 brödh. Än ey gat han darat mästaran. thy at swa
 swaradhe han hanum. ok swa ledhis hafdhe han
 sik. at äkke föl han i frestilsomin. oc ey kunde
 diäfwllin fa vita thz han ville thy at han sik
 hwazske nekadhe älla iacadhe vara gudz son. vtan
 20 foruan diäfwllin mz *scriptinne*. ok swa hawm vi
 äptedöme af varom herra at vi skolom sta a mote
 thässe syndinne ther görs i mat oc dryk Thy at
 a hänne skulum vi byria. vm vi viliom foruinna
 the andra syndenar. Ok thän som fallir i thässe
 25 syndenne han vardhir vanmaktoghir til at for-
 uinna the andra. Swa sighia hæghe män som
scriptina wtthydha. at vtan förra styris swalgheno.
 tha äruodhar man fanytlica mot the andra synd-
 ena. Sidhan tok diäwllin han. oc fördhe han til
 30 iherusalem som liggir thedhan atirtan af thera
 milom. här ma thu thänkia vars herra tholimodh.
 126 siäflek oc godhlek. i thy at han stadde at thän

ledhe gramin. som badhe hans oc alla hans vina
 blodh thörstir. han hannadhe oc baar vppa mönstrit
 i iherusalem, hwar diäfwllin frestadhe han af fanyte
 äro oc fafängo lofwi. ok ville pröua som han giordhe
 förra vm han vare gudz son. Än ok foruindz han 5
 här mz scriptinne. ok hans akt vardh fanyt. thy
 at han fik äkke vita thz han ville Ok äptir thz
 som sanctus bernardus sighir. for thy at var herra
 tedhe änga gudhdomsins gärning. thänkte diäfwllin
 han vara puran man, Ok sidhan tok han varn 10
 herra. oc fördhe han atir vppa eet höght biärgh
 som laa twa milo när thy biärgheno ther han
 fastadhe. oc frestadhe han ther af girinne. Än
 oc lagh här thän snödhe manz banin vndir. Sat
 thu nu huru var herra ihesus han var frestadhir 15
 oc hannadhir af diäflenom som sancte bernardus
 sighir. at then som äkke las the fiärdho vars herra
 frestilse. han veet äkke scriptena som sighir. Männ-
 iskionna liuärne är alt frestilse här i världinne.
 Ok sighir sanctus paulus han var frestadhan i allo 20
 for liknilsens skuld vtan synd. Nw tha sighrin
 var wnnin. komo änglane oc thiänto honom. Än
 här skalt thu granlica atuakta oc skodha varn
 herra. at han ätir ensamin. oc huru änglane sta
 kring vm han Ok göm väl aat allo thy som här 25
 äpte six. thy at thz är faghirt oc mykyt gudhe-
 likit. Nw ma man spöria i hwario änglane thiänto
 honom. älla hwat han aat äpte swa langa fasto.
 thy at scriptin talar ther äkke aaf. Thy maghom
 vi thässa sighirfulla maltidhena skipa som vi viliom. 30 127
 Än skolom vi thänkia hans gudhelica vald. tha är

rasklica swarat til *questionem* thy at han formatte skapa hwat han ville. ok af thy som skapat var. var i hans valde hwat honom thäktis. Än ey finnom vi at han äntigia fore sik älla sinom
5 *discipulis* nytiadhe thätta valdit. Än for moghanom finnom vi thz väl at han födde twem sinnom mykyn mogha af faam brödhom oc litlom *fiscom*. Än af apostlomen läsom vi at the wridhu kornit w axomen ok ato for hungir skuld i hans näruaru.
10 Samuledhis var han thröttir af väghenom sat oc hwilte sik vppa brunnenom. tha han taladhe vidh hina samaritanam. äkke six at han skapadhe mat. vtan at han sände *discipulos* at leta them mat i stadhenom. Swa synis oc väl sannolikt at han
15 annorledhis saa sik fore i thässe maltidhinne än miraculo. Thy at han giordhe miracula androm til gangn. oc tha mange varo närstadde. Än här var ängin när honom vtan änglane. hwat skolom vi tha här til thänkia. mädhan vi vitom väl at
20 ther bodhe ängin a bärgheno. ok ängin mat fan man ther reddan. Älla mundo ey änglane föra honom thijt mat mz sik. som danieli *prophete* hände som *scrifwat* är at nar *abbac propheta* hafdhe mat giort oc baar thz som reet var sino skyrdha
25 folke. kom gudz ängil oc tok *prophetan* i harit. oc bar han af *iudea* ij *babiloniam* thijt som daniel sat i diura *gardhenom* i bland leonin. Ok sidhan daniel hafdhe fangit äta. fördhe ängillin i samu stund atir *prophetan* thijt han tok han. Än nu
128 30 viliom vi här blifwa oc göra os gladha mz varom herra i thässe maltidhinne ok skal man sighia til varafw hans värdogha modhir. Af thässe glädhi

oc sighir. thy maghom vi här millelica oc gudhe-
 lica thänkia at änglane komo fulcompnit mange
 til varn herra ihesum. ok kördho bort diäfwllin.
 oc fiollo nidhir a iordhena oc badho til hans sigh-
 iande. Aue domine ihesu. thz är. heel alla helare 5
 herra ihesu var gudh. Än var herra fågnadhe
 them af allom godhuilia. oc tok ödmiuklica thera
 komo. swa at han ämuäl negh them mz hofdheno.
 thänkiande sik vara a mandomsins väghna minna
 giordhan for pinonna skuld ther han skulle thola 10
 Tha sagdho änglane til hans. herra thu hawir länge
 fastat. hwat vilt thu at vi skolom redha thik til
 mat. Tha sagdhe han. farin til minna alra kärasto
 modhir. ok takin oc förin mik thz som hon hawir
 nu reet. Thy at af ängom mat ätir iak swa gärna 15
 som af hännä. tha foro twe af änglomen af stadh
 oc varo i samu stund när hänne. The helsadho
 hona mz alle vyrdhning. oc baro hänne budhscapit.
 Ok thz litla som hon hafde reet aat sik oc iosep.
 oc ther til brödh oc dwk. oc annat som ther til 20
 höfdhe toko the oc fördho varom herra. Ok varfrw
 gaf sik stora vin vm at faa nakat af smam fiscom.
 hwar hon gat. oc sände mz them. Nw tha änglane
 komo atir til vars herra reddo the fore honom
 nidhir a iordhinne ther the funno nakat slät oc 25
 laso höghtidhelica til bordhz mz honom. Skodha
 nu väl huru han sitir höuisklica oc ödmiuklica
 nidhir a iordhenne oc ätir oc drikkir väl til matto 129
 huru änglane sta kring vm han. ok thiäna sinom
 herra En läggir fore han brödhit. oc annar lätir 30
 ij fore han. En läggir foren the sma fiscana som
 varfrw sände honom. Ok the andre sta ok sionga

hin söta syons sangin. som han kände them i
 himerike. görande sik alla gladha. oc haua stora
 höghtidh mz honom. Än matte man sighia, tha
 är thässin höghtidhin them mykyt ömkosam. for
 5 thy mattom vi väl grata oc varkunna honom af
 allo hiärta. Änglane skodha han mz alle vyrdh-
 ning. thänkiande sin gudh oc sin herra oc alla
 thinga skapara. hulkin ther födhir alt thz liif hawir.
 hawa sik swa ödhmiukat ok misvyrt at han var
 10 thorftoghir aat licamlicom mat til sit behof oc
 vppehälle. som thän ther ey kunde andraledhis
 bärgha sik. Ok äta swa snöppelica som en enfall-
 oghir man af almoghanom. thy matto the väl ömka
 honom. ville oc thu rättelica thänkia thik vm. ok
 15 skodha granlica oc see han i them skipilsomen.
 ok hafdhe thu han innärlica käran af allo hiärta
 tha ropadhe thu af store varkunnan oc sagdhe,
 O herra gudh hwat thu tholde for mina skuld.
 alla thina gärninga äru fulla mz vndir. hiälp mik
 20 ther til at iak matte thola nakat fore thik som
 swa mykyt oc stort tholde fore mik. Visselica
 ensampt thätta skulle thik mykyt storlica vptända
 ij hans älskogha. Sidhane han hafdhe tha ätit.
 130 badh han bära atir thingin. oc sighia sinne modhir
 25 at han kome skyt atir til hænna. än tha änglane
 the komo atir sagdhe han til them alla saman.
 farin hem til min fadhör i idhra glädhi. thy at
 mik bör än nakra stund här vandra. Än iak
 bidhir idhir at i anduardhin mik minom fadhir.
 30 oc helsin alt himerikis härscap a mina vägna.
 Änglane fiollo nidhir a iordhena oc beddos hans
 välsignilse. ok sidhan the hafdho them fangit. foro

the heem atir til himerikis. oc giordho thz som han
 them sagdhe. oc af hans sighir oc them nymärom
 oc godhom tidhindom the baro. vpfylto the alt
 himerike mz otalike glädhi. Än nu tha var herra
 ihesus vilde koma atir til sinna modhir. gik han 5
 nidhir af bärgheno. thy skodha han oc nu väl huru
 alra thinga herra gangir ensamin oc barföttir ok
 varkunna honom storlica af allo hiärta. Ok tha
 han kom atir til iordanem. oc iohannes baptista
 fik see han. teknadhe han aat honom mz fingreno 10
 sighiande. Seen gudz lamb. Seen thän som bort
 takir världinna synde. Thätta är thän owir hulkin
 iak saa hwilas thän hälgha anda. nar iak han döpte.
 Ok en annan dagh nar han saa gangan vidhir
 iordanem. sagdhe han oc samuledhis aat hanum. 15
 Ecce agnus dei etc. Tha gik sancte andris. oc en
 annar af sancti iohannis discipulis äptir varom herra
 ihesu. Än var liofwe oc godhuilioghir herra. som
 thera oc alra vara helso astundar. ther til at han
 skoli gifwa them af sik tröst oc dyrfwe vände han 20
 sik vm oc taladhe til them sighiande. hwat vilin ij. 131
 The sagdho honom. mästare hwar boor thu. tha
 tok han them oc ledde them mz sik i thz husit
 som han pläghadhe gaa i the bygdinne. Ok the
 stodho ther en dagh mz honom. Ther äptir ledde 25
 sancte andris brodhir sin sancte pätar til varn
 herra ihesum. ok han tok gladhelica vidhir honom.
 thy at han viste väl hwat manne han ville af
 honom göra. ok sagdhe til hans. Thu skalt heta
 pätar. thy at han hät förra symon. ok swa kom 30
 han i könscap mz them. oc vardh them hemelikin.
 Nw märlhan var herra vilde atirkoma til sinna

modhír. foor han thädhan af the bygdinne oc gik
 atir til galileam hwar modhír hans var. Ämuäl
 skalt thu oc nu see ok varkuzna honom oc ganga
 altidh mz honom. thy at han gaar som han är
 5 van ensam in oc barföttir, swa langan som är fyra
 oc siutighi milo vägh. Än tha han kom atir heem
 oc modhír hans fik se han. vardh hon gladhare än
 nakar man kan sighia. Tha stodh hon vp oc gik
 mote honom. oc tok han innerlica ij sin fampn.
 10 oc var herra ihesus negh hänne mz alle vyrdh-
 ning. hulkit han giordhe ok sinom fostir fadhír
 iosep ok blef ther quar när them som han var
 förra van.

(Kap. 18.)

15 Huru var herra lät vp bokina ij iudha kirkionne
 Här til mz gudz nadh hawm vi sakt huru vars
 herra ihesu lifwärne var skipat. Ok hawm vi
 äntigia litit älla enkte atirlatit af thy som han
 giordhe ij thässom timanom. Än hädhan fran
 132 20 thänkir iak äkke swa göra. thy at thz vare manne
 alt oflankt at thänkia alt thz han giordhe oc taladhe.
 Mäst for thy at vaar akt skal vara som sancta
 cecilia giordhe idhkelica bära christi gärninga inner-
 lica i varo bryste Ok thy takom nakat af hans
 25 gärningom i hulcom var thanke skal idhkelica
 vändas. ther til vi komum til hans pino. Än
 thädhan fran skal man enkte atirlata. Thz andra
 skolum vi oc ekke alstingx swa owirgifwa at vi
 skolom thz ey thänkia nar vi kunnom thäs atkoma.
 30 Än hädhan fran thänkir iak ekke göra lang thänk-
 ilse vtan fulcommit siällan. Thy at thz är thik

öfryt at thu thänkir vppa thz som han giordhe
oc sagdhe. oc at thu vmgar mz honom. oc var
honom hemelik. thy at i thy skalt thu finna mere
sötma oc större gudhelikit. oc ij thy är alla thässa
thänkilsinna frukt oc gagn at thu altidh oc alla 5
stadz han skudhar ää i nakre hans gärning. Stund-
om huru han vmgar med apostolis. oc sinom di-
scipulis. stundom mz syndoghom mannom oc talar
mz them. Huru han predikar fore moghanom.
stundom tha han gaar, oc stundom tha han sitir. 10
tha han sof*wir* oc tha han vakar. tha han ätir oc
huru han androm thiänar. Huru han gif*wir* siukom
bötir. ok huru han gör mang annor vndarlik iärtekn
i thässa oc andro tholko. skodha hans godhgärninga
som han giordhe for vara helso skuld. ok särlica 15
vm thu gitir begripit hans änlitis vänleek. tha
skodha thz granlica. hulkit som mik thikkir owir
alt annat vansamare vara, Än iak tror at thz
skulle vara thik mäste hugnadhin. Ok göm väl
granlica aat vm han vanlica seer lioffica vppa thik. 20
Ok ij allo thy som här äpte six tha haf thz fore
kännedom at hwar iak sighir nakat af hans gär-
ningom. ok vm iak äkke sighir ther nakron en-
kannelik thänkilse. tha thänk ää nakat vppa thz
som nu är sakt oc thz är thik tha yfryt. Ok nu 25
viliom vi sighia hwat var herra ihesus hädhan fran
giordhe. Nw tha var herra ihesus han var döptir
oc han kom atir til nazareth. Tha vmgik ödh-
miuktinna mästare swa ödhmiuklica som han var
förra van. Än tho tiltok han ää smam oc smam 30
at vppinbara sik nakrom. ok predicadhe fore them
hemelika. Än ey six at han ij thy areno nakat

vppinbarlica prädicadhe. för än han a samadaghin-
om areno äptir at han var döptir giordhe thz
miraculum i brullöpino. at han vände vatn i vin. oc
än vm han stundom prädicadhe. oc hans discipuli
5 döpto. tho idhnadhe han äkke swa sina prädican
för än sancte iohannes baptista var sattir i myrko-
stofwne. som han giordhe sidhan. Gifwande os i
thy vndirsampt ödhmiuktenna äptedöme. nar han
iohanni som stort mykyt var mindre än han ödh-
10 miuklica fruktadhe oc vägdhe mz sinne predican.
Ey byriadhe han sina predican mz roop oc skral
134 älla bälle. vtan ödhmiuklica oc saktelica. Vm en
hälghan dagh hulkin iudhane kalladho sabbatum
nar han var i synogoga thz är i iudha kirkionne
15 mz androm. Stodh han vp ok las i prophetans
ysaie bok. thz som a vart maal thydhir swa.
Gudz ande kom owir mik oc smordhe mik. oc for
thän skuld sände han mik at prädica fatikom etc.
Ok tha han hafdhe lakt saman bokena. sagdhe
20 han Thässin scriptin är i dagh ij idhrom örom
fulcompnadh. See huru ödhmiuklica han las sina
försto läkze. i hwario han tok lectoris ämbite som
är eet af smauixlomen. Medh thäkko oc liofwo
änlite las han i bland them oc wtthydhir scriptena.
25 Hwat ödhmiuklica han tilbyria sik vppinbara. nar
han sighir. J dagh är thässin scriptin fulcompnadh.
som han ville sighia. Jak är thän sami som hon
talar af. Ok alle aktadho granlica hwat han
sagdhe. fore hans ordha fulcomlikhet. oc hans
30 faghro oc ödhmiuko vpsyn. thy at han var alra
fäghirst. som han var oc alra bäzst väl talande.
Ok af badhom thässom talar prophetin sighiande

Speciosus forma pre filijs hominum. diffusa est gracia
in labijs etc.

(Kap. 19.)

Sidhan tok var herra ihesus til at faa sik discipulos.
oc gifwa sik vin vm vara helso. tho swa at han 5
altdh gömde ödhmiuktena. Nw calladhe han san-
ctum petrum oc andream apostolos threm sinnom.
Än huru han kalladhe them första sin, sagdhis
förra tha han var vidhír iordanem. nar the komo
i kyndskap mz honom Annat sin kalladhe han them 10
af skipino nar the fiskiadho som luchas sighthir. ok 135
tha folgdho the honom swa at the thänkto koma
atir heem til sin. Än tha fingo the höra hans
kännedom. Thridhia sin kalladhe han them af
skipino som matheus ewangelista sighthir at han 15
sagdhe til them. komin oc fölghin mik Jak skal
göra af idhír manna fiscara. oc tha forläto the alt
oc fylgdho honom äptir, Ok i them yttarsta twem
sinnomen kalladhe han oc sanctum iacobum. oc
hans brodhír sanctum iohannem ewangelistam. 20
hulkin han hafdhe förra callat af brullöpino, i
hulko han vände vatn i vin nar han ville hawa
gipt sik. Sidhan calladhe han oc philippum oc
sanctum matheum apostolum oc ewangelistam hulkin
som af rätte ödhmiukt calladhe sik publicanum. 25
Än huru flere apostlane varo kalladhe thz är äkke
scrifwat här. Thänk thy oc skudha han i thässom
kallilsomen oc hans vmgangilsom mz them. huru
han them innerlica callar. görande sik them til-
latoghan ok hemelikin. liofwan oc thiänoghan. dragh- 30
ande them innantil oc vtan. Ok ämuäl tok han

them heem mz sik til modhir sinna. oc gik heme-
 lica mz them heem til thera, Ok han lãrdhe oc
 kãnde them. oc gaf sik enkannelica alla vin vm
 them swa som modhorin vm sin enga son. Ok
 5 six at sancte pãdher han sagdhe for sancte clãmitte.
 at nar the sofwo. stodh var herra ihesus vp vm
 nattenã, oc holde vppã them klãdhn. thy at han
 them swa innerlica älskadhe. oc viste väl hwat
 mannom han ville af them göra. Ok än thot the
 136 10 varo vm man ma swa sighia grofwe oc ofannoghe
 oc af litlo kompne a byrdhinna vägna. tho skip-
 adhe han them världinna hyfdhinga them ther fore
 skullo ganga oc ledha alla trona kristna män i
 andelike stridh Thãnk thy for gudz skuld af hulkom
 15 the hãlgha kirkia byriadhis. Ey vilde var herra
 thãssa världinna viso oc maktogha män wtuãlia.
 at ey skulle thz som görande var thera fromheet
 tilscrifwas. thy at thz atirgömde han sik. oc löste
 os atir mz sinne makt oc godhlek oc snille

20 (Kap. 20.)

ÄN thot somlike twãka ther vm hwars brullöpe
 thz var som giordhis i chana galilee. tha thãnkio
 vi thz hauã varit sancte iohannis ewangeliste. äpte
 thy som sanctus ieronimus sighir i prologo som
 25 han satte fore hans ewangelium. J thy brullöpeno
 var oc varfrw. tho ey swa som hon hafdhe varit
 thijt slätlica budhn. vtan swa som thön första oc
 älzsta i bland systrana. oc var ther aat systir
 sinna som hon hafdhe varit i sino eghno huse.
 30 swa at brullöps kostnadhin skipadhiss alt äpte hãnna
 forsyn. hulkit som vi maghom finna i threm thingom.

först af thy som ij lästinne six at maria ihesu modhír var ther. Än af varom herra ihesu oc hans discipulis. oc androm them ther varo six at the varo budhne til brullöpit. oc skal vndirstas at the varo thijt budhne. Nu tha varafrw systir som 5 häät maria salome. zebedei hustru. oc sancti iohannis modhír. hon kom til varafrw i nazareth som liggir fran chana. fyra thera milor sagdhe hon at hon ville göra brullöp aat sinom son iohanni. tha gik varfrw mz hánne at redha til thz som tharfuadhis 10 nakrom daghom fore ok swa nar andre varo budhne tha var hon ther fore them. Aat thy andro finnom vi at thz var sancti iohannis brullöp. at varfrw kárdhe vm at them brast vinit. hwadhan af vi finnom at hon var äkke af them vidh bordhit sato. 15 vtan thön som ther tok til var. oc saa at them brast vinit. hafdhe hon oc sitit vidh bordhit, hwat munde ey modhorin hawa blygdz sitia när sonenom i bland männena. thy at thz pläghas äkke i them landomen. hafdhe hon oc sitit i bland quinnomen. 20 munde hon hawa hällir talat vm at ther brast vinit än andre. hafdhe hon oc funnit at vinit brast hwat munde hon hawa standit vp v sino matsäte. oc gangit til sonin. Alt thätta thikkis vara ohöuelikit oc ey väl standa, oc thy är väl sanno likt. at hon 25 ekke sat vidh bordh. thy at af hánne six at hon var mykyt thiänogh. at thy thridhio vndirstars thz af thy. at hon bödh them som thiänto at the skullo gaa til sonin. oc göra thz som han them budhi. oc swa synis at hon stodh fore i brullöpino. 30 oc rädh owir thz som ther giordhis. oc thy lät hon sik ther vm vardha at ther ey skulle vanskilse

hända. thy skal thu nu ij thässe mattone skodha
varn herra ihesum. oc see han äta i bland andra
swa som en af litlo almaghanom. oc sitia i bland
them. ey mz them främsto. vtan hällir mz them
138 5 yttarsto. ey ville han som the höghfärdhoghe plägha
sitia i thy första säteno i gästabudhomen. thy at
han ville swa göra som han sidhan lärdhe sighiande
nar thu vardhîr budhin til brullöpis älla gästabudh
tha gak sitia i yttarsta stadhin. Än han siäluir
10 byriadhe förra göra än känna. Skodha oc ämuäl
hwat blidhelica varfrw gangir fore oc thiänar. oc
hwat granlica hon takir var i allo huru thz rätte-
lica skipas. ok teer oc visar thiänaromen hulka-
ledhis the skulu rätta vppa. oc hwat the skulu
15 sätia fore brullöpis folkit. Nu tha aat thy leedh
at brullöpit skulle ändas. koma the som thiänto
oc sagdho til hänna. vinit räkkir äkke längir. oc
vi hawm äkke meer gifwa folkeno drikka. Tha
swaradhe hon. Bidhin, iak skal skipa swa at vi
20 skolom hawa yfryt. oc gik til sonin hwar han
ödhmiuklica sat vid bordz ändan. när duromen i
huseno. oc sagdhe til hans. Min käre son här
vanskas vinit thy at thz räkkir äkke aat. ok systir
vaar är fatik oc veet ey hwat hon skal tiltaka
25 Af millo hiärta tha varkunnadhe varfru sik owir
thera hawandzlöso. oc ther til at the skullo ey faa
blygdh. tha badh hon sonin hulkin hon viste makt-
oghan vara. oc at han ville vppinbara gudhdoms-
ins vald for thera hugnadh skuld som thorftoghe
30 varo Tha swaradhe var herra ihesus hänne sigh-
iande. quinna hwat är mik oc thik. Nw mädhan
var herra ihesus hafdhe sina modhîr i störste

vyrdhning. thikkis vndarlikit vara at han swaradhe
 h anne swa. hulkit som thikkis vara oginlica swarat.
 Thy sighir sanctus augustinus. at göra miracula
 thz hafdhe var herra a gudhdomsins natwr vägna. 139
 hulka han hafdhe  kke af modhorinne. ok i thy 5
 at han modhorinne swa swaradhe ville han h anne
 beuisa at han var  kke pliktoghir at lydha h anne
 i thy. Ok thy sagdhe han Quid michi et tibi est
 mulier. Quinna hwat  r mik oc thik. Som han
 ville sighia. makt at göra miracula. thz hawir iak 10
  kke af thik.  lla vita qu aman tima at göra miracula
 thz  r mik oc thik  kke alm ant vtan thz h wir
 mik ensampnom vita. hardh thikkias tholik swar
 vara.  n thz  r talat os til kännedom. af hulko
 sanctus bernardus talar sighiande. hwat  r thik oc 15
 h anne herra min. hwat ey thz som syni oc modhir.
 Hwat sp r thu hwat thu h re h anne til, m dhan
 thu  st h anna renasta lifs välsignadha frukt. hwat
 ey  r hon th n som helom iomfrudom afladhe. ok
 thik ospi lladhom iomfrudom f dde, i hulkins lifwe 20
 thu hwiltis nio manadha. hulkra iomfrulico spina
 thik s fdho. mz hulke tha thu vast tolf ara gamal.
 foor thu til nazareth af ierusalem. oc var h anne
 vndirgifwin. ok sighir til h anna. Quid michi et
 tibi. mykyt i alla handa matto.  n vppinbarlica 25
 seer iak nw at thu thz  kke sagdhe swa som thik
 forthyktit.  lla at thu ville göra thinna modhir
 iomfrulico hemsco nakra blygdh. m dhan thu thz
 hon beddis fulcomnadhe. nar thi narane thik lyddo
  ptir thy som hon them b dh. Thy k ra systir. 30
 hwi munde var herra sinne modhir swa swara.
 Vtan fore vara skuld. ok alra thera som sik hawa 140

gifwit til gudz thiänist. at thera frända vmsorgh
 vm thera fordhan skuli them ey mödha älla hindra
 af andelico äruodhe oc thiänist som the gudhi
 haua lofwat. thy at ää mädhan vi ärom i värld-
 5 inne. tha ärom vi fadhír oc modhír pliktoghe til
 thera fordhan. Än nu mädhan swa är at vi hawm
 forlatit os siälua. myklo hällir ärom vi frälse af
 thera vmsorgh. Thy läsom vi af at en ärmete
 badh sin brodhír som kom til hans oc beddis hiälp
 10 af honom ga til annan brodhorin thera som longo
 var dödhír. Än nar hin brodhorin som til ärmetan
 kom vndradhe ther vppa oc sagdhe at han var
 dödhír. Sagdhe ärmetin sik oc vara dödhan. Ok
 thy giuir var herra os alra bázsta kännedom. at
 15 vij hawin änga vmsorgh vm fadhír oc modhír oc
 vara frändir meer än vara reghlo lofwan tilsighír,
 Nar han sinne modhír oc tholke modhír swaradhe.
 Quid michi et tibi est mulier. Swa swaradhe han
 oc annorstadz enom. som sagdhe honom. at modhír
 20 hans oc hans modhír systirsyni stodho vte oc vildo
 tala vidh han. Hwa är min modhír älla mine
 brödhír. Hwar äru nu the som swa kötlica oc
 swa fanytlica läta sik swa mykyt vaardha oc swa
 stora vmsorgh hawa vm sina kötlico frändir Swa
 25 som the än siälua vmgingo mz them. Än af
 thässom swaromen vantröste ey modhorin. Vtan
 tröste sik vidh hans väluliogha godhleek. ok gik
 atir til them som thiänto sighiande. Gan til min
 son ok görin thz han idhír sighír. hulke som gingo
 141 30 ok äptír thy som var herra them bödh. fylto the
 vatnkarin mz vatn. oc sidhan the hafdho thz giort.
 sagdhe han them. Takin nu oc bärin architriclino,

Architriclinus thz var then som främst sat, Ok
 här mat thu märkia tw thing. först vars herra
 skällikhet i thy at han först sände them hedhír-
 samasta manne ther var. Sidhane thz at han sat
 siäluir lankt fran honom i ödmiukare stadh mykyt 5
 nidhírmeer, Ok äptir vars herra budhi baro thiän-
 arane honom vinit oc sagdho them androm af huru
 vinit var tilkomit. swa at miraculum vardh vppin-
 bart. oc hans discipuli trodho at han var christus
 Nw tha brullöps kostin var hallin kalladhe var 10
 herra ihesus iohannem vppa ena sidho oc sagdhe
 til hans. Forlat thässa hustruna thina oc fölgh
 mik. Jak skal skipa swa at thu skalt koma til
 höghelicare brullöp. som han ville sighia oc thu
 skalt vardha myklo bätir giptir, Ok han fylgdhe 15
 honom ginstan, J thy at var herra ihesus var i
 brullöpe. beuiste han at hionalaghit är af gudhi
 skipat. Än i thy at han calladhe iohannem af
 brullöpeno. lätir han os vppinbarlica vndirstanda
 at myklo värdoghare är andelikit hionalagh än 20
 licamlikit. Sidhan gik var herra ihesus thädhan.
 Ok vilde nu thädhan fran vppinbarlica göra thz
 som vara siäla helso vardhadhe, Tho ville han
 förra fölghia modhír sinne heem til siin. thy at
 tholkit fölghe skulle varafrw haua. Thädhan gaar 25
 var herra oc takir hona oc iohannem oc andra sina
 discipulos mz sik til capharnaum. oc ther äptir
 nakra dagha heem til nazareth. Skodha thy them
 i thöm väghinom huru ödmiuklica the ga til foot. 142
 oc hwat lioffica the gaa badhin saman sonin oc 30
 modhorin. O hulkin the tw äru. alre saghos annor
 tholik tw mödhgyn här i iordhrike. Skodha oc

ämuäl *discipulos* medh hwat vyrdhning the fylghia them. oc göma *granlica* aat vars *herra* ordhom. thy at ij them var enkte fafängt älla onyt. vtan altidh tha giordhe han älla taladhe nakat got. oc
5 tholkit fölghe kunne äkke vara ledhosampt

(Kap. 21.)

UAr *herra* *ihesus* gik vppa ena sidho fra mogh-anom som honom fölgdhe. ok tok sina *discipulos* mz sik. oc gik vppa bärghit thabor ther liggir twa
10 milo fran nazareth. at han skulle känna them thz som them tharfuadhis nima. thy at thz höfdhis väl at han skulle them först lära. hulka han ville androm skipa til mästara oc ledhara i himerikis väghinom Än tha lärdhe han them af mangra
15 handa thingom Ok var the *predicanen* faghir oc fulcommit lang. Ok ey är thz vndir. thy at gudz mundir satte hona saman. Ther kände han them af sälikhetinne, af bönom. oc fasto. almoso oc mangom androm dygdhom som thu ther findir.
20 läs hona opta oc *granlica* swa at thik väl minnis hwat ther six. thy at thz är mykyt andelikit. än tho sätir iak thz äkke här thy at thz vare alt oflankt. oc tholik wtthydhilse sta äkke alla stadz väl i bland thänkilsen. Än tho sätz manga stadz
143 25 thera handa oc hälgha manna kändombir thik til lärilsa. Än at var *herra* byriadhe thässa *predicanena* a fatikdomenom. gaf han vndirstanda at fatikdomin är alla andelica bygninginna grundual. thy at then som mz väraldz thingomen är löddir.
30 han gitir äkke *fulcomlica* fölght varom *herra christo* som är fatikdomsins spöghil. Ok thän som siälfs

uliandis vndirgifwir sik thässom forganglico thing-
 omen. han är äkke fräls vtan en thräl. thy at som
 apostolin sighir. Thäs thingsins thräl gör iak af
 mik ther iak mykyt älskar som sanctus augustinus
 sighir. at älscoghin är siälinna förare bärande 5
 hona thijt han far. oc thy skal man alzenkte älsca
 vtan gudh. oc sin iämcristin for gudz skuld. ok
 thy är väl värt at fatik människia kallas sääl. thy
 at som sancte bernardus sighir. hænna vinga äru
 väl store mz hulkom man flyghir swa rasklica til 10
 himerikis rike. for andra dygdhe louas människionne
 thz som koma skal, swa som thän ther thiänar a
 skön. än for fatikdomin är man vis aa thy som
 lowas. thy at them six at himerikis rike är thera.
 Än vi seem somlica fatika människior dröuas oc 15
 halla sik illa. hulke vm the hafdhin sannan fatik-
 dom ok thänktin sik vara himerikis konunga oc
 drotninga hiollin the sik äkke swa ömblica. Än
 thz äru the som mz thän skäl vilia vara fatike
 at them skuli änkte brista ok swa älska the fatik- 20
 domin at them skal änkte vanta Thy sighir san-
 ctus bernardus vm iak vardhir vplyptir älla vp-
 högdhir fran iordhinne. diärflica sighir iak. at iak
 skal al thing dragha til mik siäluan. Ey sighir
 iak thätta som en dare mz brodhirs mins röst i 25
 hulkins liknilse iak före mik. Mäadhan thz oc swa
 är. tha skulu thässa världinna rike män äkke vänta
 christi brödhir oc systir ägha ensamit himerike.
 for thy at the höra han sighia Säle äru the som
 andelica äru fatike. thy at thera är himerikis rike, 30
 Ok ägha the iordhrike, oc äru sannelica som the

ther änkte hawa. oc al thing ägha. thiggia äkke
 som vsle. vtan ägha gudh ä thäs vissare at the
 mindra hawa af girinne. Visselica trolicom man
 är al världin rikedomā. thy at alt thiänar honom
 5 iämnt swa lint som strijt. oc badhe mz oc moot
 koma honom til godho. Girughir man thiggir som
 biddare. thz som trolik människia forsmar som herra.
 Thänne gömer forsmāde. oc girughir thiggir ägh-
 ande. Spör af hwariom them ther omättelica giri
 10 hawa til at samandragha rikedomāna mz alle fikt.
 vm the som owirgifwa sit. ok gifwat i gudz namn
 fatiko folke. ok köpa for litit gooz himerikis rike.
 göra vislica älla egh Vtan iäf. the sighia vislica.
 Sidhan sigh thu. Hwi gör äkke thu swa, han swara.
 15 Jak gitir äkke, hwi tha Sannelica thy at frw girin
 vil äkke städhiat. ok han är äkke fräls, ok thz
 han thikkis hawa är äkke hans. oc han äghir äkke
 siäluir vald vm sik. Ärit oc thit. tha gif thz wt.
 ok bata oc vin ther af. oc byt iordhzlikit i hime-
 20 rike. Gitir thu äkke tha känz thik vara thinna
 päninga thräl oc äkke herra. gömara oc äkke äghara.
 Ok nu viliom vi koma atir til thz vi skulum thänkia.
 Thänk thy oc skodha varn herra ihesum christum
 sitia vppa thy biärgheno nidhir aa iordhinne ij
 145 25 bland sina discipulos swa som en af them. ok huru
 lioffica ok astundelica. faghirlica. oc fulcomlica han
 talar til them ledhande oc lokkande them til thässa
 fornämpda dyghdhanna gärninga, ok altidh som
 för är sakt. tha vidhirsta at skodha änlitit hans.
 30 Skodha oc ämuäl discipulos mz hwat vyrdhning
 oc ödhmiukt the skodha han mz alle huxsins akt.
 oc atgöma granlica thän dyra kännedomin. oc gifwa

sik alla vin vm han fästa. oc hawa storan hugnadh oc glädhi. badhe af ordhomen. oc swa af hans liofwe tilsyn. J thässom thänkilsomen skalt oc thu glädhias skodhande han som han vare ther när staddir mz sinom discipulis oc taladhe til thiin. Ok äptir thy 5 som gudh giwir thik nadh. tha tilfögh thik oc lat thik til them. ok dwäls thu ther nakra stund. hända ma at thw vardhir kalladh. Nw tha prädicanin är vte. skodha varn herra ihesum ga nidhir af biärgheno mz discipulis. hemelica talande mz them. 10 vidhir at the gingo i väghinom. ok huru discipuli enfallelica flyktos vm han. tha the honom fölgdho. eyg miok granlica skikkadhe. Vtan swa som kyklinga plägha rinna äpte hänonne. ok hwar vidhir frestadhe honom nalkas mera. til thäs at 15 han skulle faa bätir höra. Skodha oc mz hwat astundan moghin mötte honom. oc baro fram foren siuka folkit. oc han heladhe them al saman

(Kap. 22.)

J Capharnaum var en riddare som hafdhe en 20 siukan thiänara. han hafdhe fulcomlica tro til varn herra ihesum oc sände til hans. oc badh läkian. Var herra swaradhe ödhmiuklica sighiande. Jak 146 vil coma oc helan Nar riddarin fik thätta höra. Sände han a moot honom. oc lät honom sighia. 25 herra, Jak är äkke värdoghär at thu gaar vndir mit thak. Vtan sigh at enast mz eno ordhe. ok piltin min vardhir väl helbrygdho. Tha louadhe var herra ihesus hans tro. ok gik äkke fram bätir Vtan heladhe thiänaran ther borto som han var. 30 J sama stadhenom var oc en konungir. han gik

siäluir til varn herra ihesum. bidhiande han. at han skulle koma heem til hans oc hela hans son som siukir var. Än var herra ihesus ville äkke gaa. Vtan heladhe tho sonin hans. Thänk thy i
 5 thässa riddarins tro värdhelikhet oc forskullilse oc vars herra ihesu ödhmiukt. som ville ga til riddarins thiänara. ok nekadhe at koma til konungxsins son Nw mädhan var herra hedhradhe meer riddarins swen än konungxsins son. gifs os vädirstanda at
 10 vi skolom äkke vara vildoghe. ok eygh altidh taka människiona äptir thy os thikkir hona vara värdha. oc ey thiäna nakrom i öghomen. oc ey äptir thy som yttra vällit wtkräfwir. Vtan äptir thy som hans tharf oc godhlekir wtkräfwir som thiänistena
 15 thorf vidhir. ey for thäknadz skuld. vtan af kärlek

(Kap. 23.)

Af them lamsiuka mannenom som the förddho nidhir ginom thakit oc baro han fore varn herra. hulkom han gaf helbrygdho

20 J foresagdha stadhenom capharnaum nar var herra ihesus sat ok kände i eno huse. oc ther varo samansankadhe pharisei oc mange laghanna känne-
 147 fädhir af iherusalem ok galilea. oc allo iudha landino. Tha komo män som baro i sänginne en lamsiukan man oc villo in ij husit. at han skulle helas
 25 af varom herra. Nw tha the kunno äkke in koma for moghanom. tha foro the vppa thakit. oc förddho han ther nidhir ginom. oc lagdho han fram fore varn herra ihesum. ok tha han saa thera tro.
 30 sagdhe han til then siuka. Son. haf godha tröst.

thik forgifwas thina synde Än pharisei oc lagh-
 männene som af ondzsko märkto hwat han aat-
 hafdhis. sagdho innan sik at han taladhe haadz
 ordh thy at ensamin gudh forma at forlata synd-
 enar. ok han takir sik thz til, Thätta sagdho the 5
 for thy at the trodho han vara puran man. Tha
 sagdhe var välulioghe ödmiuke herra. som skodhar
 badhe gärningana oc hiärtan. til thera. Hwi thänkin
 ij ont i idhro hiärta. oc sagdhe yttirmeer. at ij
 skolin vita at människionna, som är iomfrw marie 10
 son. hawir makt i världinne at forlata syndenar.
 Tha sagdhe han them siuka mannenom. stat vp
 oc gak. Ok han vardh i samu stundinne fräls
 af siukdomenom. oc stodh helbrygdho vp. Ok alle
 vordho vndarlica vidhiz. Här mat thu märkia 15
 mang godh thing oc faghiz. Thz första at af thy
 vardh iudhanna blinde foruunnin. thy at the matto
 vppinbarlica finna oc vndirstanda. at var herra
 ihesus som syndena forlät. var sandir gudh oc
 man. Annat är at for syndenna skuld händer 20
 stundom licamlikin siukdombir. som vi finnom af
 them siuka mannenom som vardh heel vidh pisci-
 nam. hulkom var herra sagdhe at han skulle äkke
 mera synda. at honom skulle ey än värra hända. 148
 At thy thridhia thänk at tronna värddh oc for- 25
 skullan är stort. thy at ämuäl dughiz manne annars
 tro, som förra är sakt af riddarins thiänara ok
 som vi finnom i cananea. thz är i hedhnisko quinn-
 onne i hulkra tro var herra ihesus heladhe hanna
 dottir. thätta händer oc daghlica i them barnomen 30
 som döpas. hulkin vm the döö. för än the äru
 komin til skällikin aldir. taka the nadhena i annars

tro. fore hulka the helas i vars herra ihesu christi
vårdhe ther han them forskulladhe mz sinne pino
oc hardha dödh. at koma til äuärdhelica äro i
himerikis glädhi.

5 (Kap. 24.)

Huru sancti päters swära frälstis af kallosottinne

Ok hände i fornämpda stadhenom capharnaum at
var herra ihesus gik in ij sancti päters hws. hwar
hans swära hafdhe hardha kallosoot. Än ödhmiuke
10 herran ther lät sik enkte forthryta. tok vppa hänna
hand. oc heladhe hona swa fulcomlica. at hon stodh
ginstan vp. oc thiänte honom ok hans discipulis.
oc redhskapadhe fore them. Än hwat redhskap
älla thiänist hon giordhe. thz är ekke scrifwat.
15 Thänk thy at fatike fatikdomsins älskare aat i
sins fatika discipuli huse nakan growan kost. oc
thz som the gato rasklica reet. oc sat fore them.
Thänk ok ämuäl at var herra ihesus. halp them
til at redha. oc särlica i sins fatika discipuli huse.
20 thy at alt thz ödhmiukt är tha mat thu af honom
thänkia. äntigia at han reedde til bordhit älla
thwadhe drykkio karen oc annat tholkit. thy at
alt thera handa giordhe ödhmiuktinna mästare
149 gärna som kom at thiäna. oc äkke läta sik thiäna.
25 Sidhane satte han sik hemelica mit vidh bordhit.
oc sina discipulos bäggia vägna vm sik. oc aat
thes gladhelicare at fatikdomin liuste i thera
maltidh

(Kap. 25.)

Af vars herra sömpu i skipino

Eet sin nar var herra ihesus foor vppa eno litlo
 skipi mz sinom discipulis lagdhe han sik nidhir
 at sofwa. thy at han vakadhe mykyt vm nattena 5
 i sinom bönom. oc vm daghin äruodhadhe han i
 predican. Nw tha han sof kom en makta stormbir.
 swa at discipuli räddos at the skullo forfaras. oc
 thordho äkke väkkia han. Än sidhan nödhen gik
 aat them tha väkto the vppa han. oc sagdho. 10
 herra hiälp os. vi forfaroms. Var herra ihesus
 stodh vp oc sagdhe til them. Hwi rädhins ij. O
 hwat litla tro i hawin. Sidhan auitte han vädhrit
 oc vatnit. oc äptir hans budhi vardh ginstan mykyt
 lunkt oc stormin vände atir Här skolom vi märkia 15
 os til kändedom at än thot os thikkir at var herra
 sofwir vidh os oc vara gärninga ok athäfwē. oc
 särlica tha vi hafwom vidhirmödho oc dröuile.
 tho vaktar han granlica aat os. oc lätir sik alra
 mäst vardha vm vara helso. oc thy skolom vi vara 20
 stadhoghe oc enkte iäfwā.

(Kap. 26.)

Af änkionna son som var herra vpreste

NAr var herra ihesus. gik eet sin til thän stadhin
 som kallas naym. mötte han myklom mogha som 25
 fölgdho enom vngom manne enna änkio dödha son
 til grawa. Än milde herran varkunnadhe änkionne
 som dödha sonin grät. oc tok vppa barinne oc
 bödh them som baro standa quarra. Sidhan sagdhe
 han. Vngir man. Jak sighir thik stat vp. ok 30

150 ginstan stodh han vp som dödhir var. ok var herra
 fik han atir sinne modhir. Än the som thätta
 sagho vndradho här vppa oc louadho gudh.

(Kap. 27.)

5 Af the smamönne som vprestis af dödha oc
 huru martha fik boot af sinne soot

For ens hyfdhinga bön skuld. tha gik var herra
 ihesus mz honom at vpresa hans dottir. Nw i
 them moghanom som mz honom gik var en quinna
 10 som hafdhe ena hardha soot. oc thz six at thz var
 martha. marie magdaleno systir. hon sagdhe mz
 sik. vm iak at enast finge taka vppa fallenom a
 hans klädhom tha vordhe iak heel. ok nar hon
 nalkadhis honom oc kom vidh klädhin. vardh hon
 15 frälzt som är af siukdomenom. Än var herra
 ihesus sagdhe ginstan. hwa tok vppa mik. tha
 swaradhe sancte pädhar herra moghin thrängir
 thik oc gör thik omak. oc thu sighir hwar tok
 vppa mik, Se hwat tholughir var herra är. hwat
 20 opta vardh han thrängdir af moghanom. thy at
 the vildo nalkas honom. Än var herra ihesus
 viste väl hwat han sagdhe. ok sagdhe än. kom
 nakar vidh mik. Jak kände väl at dygdhen gik
 af mik. Tha gik martha vidhir oc sagdhe vppin-
 25 barlica hwat hon hafdhe giort. oc huru hon var
 frälst af sinom siukdom. gärna helde var herra
 ihesus hona hulke han beuiste sidhane swa stora
 lioflikhet. tha sagdhe han til hænna. thin tro giordhe
 thik heela. J thässa miraculo hawir thu at tron
 30 hon lofwas. oc at var herra vil at miracula skulu

kunnoghas for annars gagn skuld ok nyttelikhet. Än thz mästa han gat tha lönte han them for ödhmiuktinna skuld. som thu nu seer. ok thz han giordhe mz gudhdomsins valde oc makt. thz tilräknadhe han hänna tro. Ämuäl hawir thu här 5 ok til ödhmiuktinna gömo. eet thz som är mykyt 151 märkelikit thz sancte bernardus scrifwar os til kändedom sighiande. hwar en thän ther gudhi fulcomlica thiänar. ma kallas faallir thz är yttarste delin af christi klädhom. for thy at han sik ödh- 10 miukan räknar. Än thän som kombir til swa stora fulcomlikhet. at han vardhir hördhir af gudhi. äntigia i thy at han forskullar siukom mannom helsona. älla i androm miraculis. tha skal han ther af äkke höghfärdhas. älla sik til räkna thz. thy at 15 thz giordhe gudh ok äkke han. Nw än thot martha hon trodde at hon skulle vardha helbrygdho vm hon toke vppa vars herra ihesu christi klädhom som hon ok vardh. tho gik äkke the dygdhin af klädhomen vtan af gudhi. ok thy sagdhe han känna 20 dygdh haua gangit af sik. oc thy skal thu alre nakat sin nakat got thik tilscrifwa. thy at thz är alt af gudhi. Sidhan gik var herra ihesus til hyfdhingans hws oc vpreste dottor hans som dödth var 25

(Kap. 28.)

Af sancte marie magdalene vmuändilse

UAr liofwe herra ihesus var en dagh budhin til gäst af enom som hät symon leprosus. ok gik mz honom til at äta mz honom. oc thz pläghadhe han 30 göra swa väl for godhuilia skuld. som for the

astundanena ther han hafdhe til siälinna helso for
 hulka han foor nidhîr af himerike thy at vmgang-
 ande oc ätande mz mannomen. drogh han them
 til sin älskogha oc kärlek. han lät sik oc biudha
 5 for fatikdoms skuld. thy at han var alra fatikastir
 oc hafdhe af världinna ägho enkte hwazske fore
 sik älla sinom discipulis. ok thy tok var herra ihesus.
 ödmiuktinna spöghil ödmiuklica mz tholkom nar
 152 honom böödiz. tha som swa var i fallom. at han
 10 var thorftoghîr. Nw fik maria magdalena höra
 at han aat i thäs sama symonis huse. hon hafdhe
 vanlica nu hört hans predican oc älskadhin hete-
 lica. än thot hon hafdhe thz äkke än vppinbarat.
 Nu tha hon fik innerlica hiärtans sorgh for sina
 15 synde. oc vardh vptänd af hans älskogha. thänkte
 hon väl at hon kunne äkke faa helsona vtan han.
 ok gat nu äkke längir vnat sik. gik hon af stadh
 thit som gästabudhit var. oc gik fram for budha-
 folkit mz nidhîrlutto änlite, oc öghonen hafdhe
 20 hon hwarghin vtan nidhîr a iordhena, oc hafdhe
 änga roo för än hon kom til varn herra sin älske-
 lica oc alra kärasta. ok fiöl tha ginstan nidhîr for
 hans fötir vpfylt mz blygdh ok innerlike sorgh af
 sinom syndom. ok som hon laa swa framluto mz
 25 änlitino owir hans fötir mz enne tröst. thy at hon
 älskadhe han nu innerlica af allo hiärta owir al
 thing. tok hon starklica til at sukka oc grata. swa
 som hon skulle al flyta bort i tarom. ok sagdhe
 thystlica mz sik siälue. herra min starklica oc
 30 stadhelica tro iak oc vidhîr gaar thik vara min gudh.
 oc min herra. J myklo oc margho hawir iak dröft
 thit gudhelica vald. Jak syndadhe mot alle thinne

rätuiso. oc flere äru mina synde än sandkornin i
 hawino. tho flyr iak til thinna miskund. Jak vsul
 oc vrang syndirsca syrghir oc sukkar oc latir mik
 angra mina synde. Jak bedhis nadh. oc är iak
 redho bätra mik. oc vil alre optar meer ganga 5
 fran thinne lydhno. älla vara thik olydhogh. Bidhir
 iak thik liofuaste skapare. wrak mik äkke fran 153
 thik. thy at andra wtuägha weet iak mik hwarghin
 hawa. ey vil iak ok til nakan annan lita thy at
 ensamen thik älskar iak owir al thing, ok köör 10
 thy äkke mik fran thik, vtan näfs mik oc plagha
 mik for mina ondzsco oc synde som thik thäkkis.
 Än tho bedhis iak miskund. Nw ä mädhan hon
 swa ryghelica läät ok vengadhe sik. tha runno
 hänne tarane swa at hon vätte alla fötrena a varom 15
 herra. swa som thyt the varen alle thwaghne. Tha
 vände hon ok atir vm sidhe at grata. ok thänkte
 väl mz sik at ouärdhokt var at hänna tara skullo
 koma vidh hans fötir strök hon af them oc thyrk-
 adhe fötrena mz sino hare. Än thy thörkadhe 20
 hon them mz hareno at hon hafdhe äkke när sik
 nakat thz som gäfuare älla dyrare var. mz hulko
 hon matte them stryka. oc giordhe hon thz for
 thy at hon hafdhe harit nytiat til thz fanyt ok
 skadhelikit var. ville hon thz nu nytia ok vända 25
 til thz som ganglikit oc nytlikit var, Ok at munnin
 skulle ekki lankt vara fran fotomen. at hon skulle
 opta faa kyssa them. äpte thy som älskoghans
 bruni vaxste i hiärtano, ok for thy at vars herra
 ihesu fötir varo söroghe af väghinom. smordhe 30
 hon them medh dyrom smörilsom. thy skalt thu
 väl skudha hona ok langsamlica thänkia hänna

gudhelikhet. som swa enkannelica var älskadh af
 varom herra. for thy at thätta var höghtidhelikin
 oc fulcommit märkelikin gärning Skodha oc ämuäl
 154 varn herra ihesum hwat välluilioghlica han tok
 5 hona. ok huru thulumodhelica han stadde hænne
 alt thz hon giordhe. han hiolt vppe oc lät af at
 äta alt ther til at ärindit var ändat. Ämuäl hiolt
 oc budhafolket vp. oc alle vndradho vppa thätta
 nymärit, Än symon dömde han storlica mykyt i
 10 sino hiärta. at han lät hænna sik af tholke quinno.
 Swa som han hafde äkke varit prophete. oc hafde
 äkke vist hulken hon var. Än i thy at var herra
 swaradhe til hans hiärta thanka. beuiste han sik
 vara sannan propheta, Ok van han mz thy äpte-
 15 dömilse ther han sagde af dem som skylloghe
 varo, Ok nu mäddhan han ville oppinbarlica tee
 at al thing fulcompnas oc gömas i kärlekinom.
 sagde han, hænne forlätas manga synde. thy at
 hon älskadhe mykyt, Ok sagde sidhane til hænna.
 20 gik i fridhi, O hwat lostelikit ok lioft var thz
 ordhit. hwat gärna magdalena hördhe thz. oc hwat
 gladhelica hon gik thädhan. fulcomplica vänd til
 hans, lifwande thädhan fran höuisklica i alle
 fulcomlikhet, ok var altidh stadhelica quar när
 25 honom oc hans modhir, Thänk thy thätta granlica.
 oc fresta vidhir at fylghia swa storan kärlek. som
 här swa mykyt lofwas af varom herra. badhe mz
 ordhom oc gärningom. Ok hawir thu här vppin-
 barlica at kärlikin byggir atir fridhin mällan gudh
 30 oc mannen. Som sancte pätar sighir. at kärlekin
 hyl syndanna mykelikhet, kärlekin gör alla dygdhe
 fulcomplica. oc ängin dygdh thäkkis gudhi vtan

kärlekin. som var herra sikhír, J thy skulu alle
 vita at i ärin mine discipuli vm i hawin inbyrdhis
 mz idhír kärlekin. oc thz är thz nya budhordhit 155
 som han gaf os at vi skolom älskas inbyrdhis. oc
 nar han badh for os tha badh han at vi skullom 5
 vara enadhe i kärlekenom hwat väntom vi at
 kärlekenom liknas mädhan han fore sätz martyrio
 oc tronne som biärghin före af stadh Ok thz är
 som iak sikhír at fridhin skal os vara af os
 siälfwom. ok alt thz som vtan til synis hota. thz 10
 rädhír äkke. thy at thz gör ey skadha. ok hwaria
 enna siäl mykylikhet räknas äptír thy som kärlekin
 är stor til ther hon hawir, Ok then som hawir
 mykyn kärlekin är stor. ok thön som hawir litlan
 är liten. hawir hon oc ängin, tha är hon änkte. 15
 som sancte paul sikhír Vm iak hawir äkke kärlekin
 tha är iak enkte. Än vm hon nu tilbyria at haua
 nakat litit vätta swa at hon älskar them som hona
 älska. ok helsa them atir som hona helsa. Nw
 ma iak äkke sikhia. at hon är änkte som mz thy 20
 haldir vinskapi at hon gifwir them som hanne
 gifwir. Än som var herra sikhír. hwat vilt thu
 at hon skal mera göra. thy at man kan äkke mera
 taka än til är, Tho the siälina som iak veet haua
 swa litlan kärlekin. kallar iak hwazske vidha älla 25
 stora vtan rät badhe thranga oc stunta. Än the
 siälina som i nadhinne swa mykyt thrifs. at hon
 far owir thän menföra oc thranga älskoghsins ända.
 ok fatar fore vidha godhleksins mänzsco af allo
 andans frälse hulkin som giwir sik vin vm at 30
 wtrökkia sik mz ena handa fulcommit vidho gooz
 vilia sköte. oc älska hwarn sin iämcrstin som

156

sik siälua. hwat ey herras dygdhin the siälinne.
 hwat skal the siälin tha mera göra som sik swa
 vidha gör, ok swa mykyt vidha som hon bär
 kärleksins skötit ther alla vmfägna. Ämuäl them
 5 mz hulkom hon hawir hwazske skylskap älla
 licamlikin vinskup enkte olofikit hop til nakat
 gagn. älla for thy at hon väntir sik atirlön, ängom
 skyllogh at atirgälla for the godhgärninga hon
 hawir takit, Vtan i swa matto som sancte paual
 10 sighir. Ängom ärin ij nakat pliktoghe. vtan at i
 skulin inbyrdhis älskas. thy skalt thu göra kärlek-
 sins rike owiruälle. oc bekräkta thz alt i yttarsta
 landamärin, ok skalt ey thänkia at milhetinna
 inälua skulin ämuäl atirlykkias ouinomen. Gör
 15 väl vidh thän som thik hata. oc halt them fridh
 ther fridhin dröua. ok tha är thinna siäl vidhlekir
 tholkir som himilsins. oc högdhin ey oiämpn. än
 fäghrindin är ey olik. Sidhan fulcomnas thz som
 dauid sighir j hanne. *Extendens celum sicut*
 20 *pellem.* J hulko thän äro fulle, himinenom omät-
 elica höghir. oc owir vidha höghelikheth vndarlica
 faghir. han värdoghas nu ey byggia vtan vidhelica
 spazera. thy sen i hwat nyttelik. oc hwat tharflik
 kärleksins dygdh är. vtan hulka omöghelikit är
 25 thäkkias gudhi. ok vtan iäf tha thäkkias alle mz
 hanne Thy skalt thu af allo hiärta oc alle makt
 gifwa thik vin vm at faa the dygdh ther thik lätir
 gärna thola oc bära alt thz hart oc hwast är for
 gudz skuld oc iämcristna.

(Kap. 29.)

At iohannes baptista sände sina discipulos til
varn herra ihesum

Tha thän ärofulle riddarin vars herra ihesu christi
precursor iohannes baptista var i bandomen. oc af 5 157
herode sattir i myrkostofwo for rätuisonna värio
thy at han auitte herodem at han hafdhe sins
brodhirs hustru honom lifwande, Ville han ledha
sina discipulos ther til at the skullo fölghia varom
herra ihesu. tha sände han them til hans. for thy 10
at nar the hafdhin hört hans kändedom. oc seet
hans vndarlica gärninga. skullin the vptändas i
hans älskogha oc fylghia honom äptir. Än discipuli
gingo til hans ok sagdho a iohannis vägna til varn
herra ihesum. Äst thu then som koma skal. älla 15
skolom vi nakan annan vänta. Än tha the komo
til vars herra. hafdhe han mykyn mogha när sik.
thy skalt thu väl granlica han skodha huru lioffica
han tok iohannis discipulos. oc huru vislica han
swaradhe them först mz gärningomen. oc sidhan 20
mz ordhomen. ok i thera närvaro helde han badhe
dumba oc döfwa oc blinda. oc giordhe mang annor
miracula oc prädicadhe for folkeno, Ok sidhan i
bland annat tha sagdhe han them. Gangin oc
sighin iohanni thz i hördhin oc saghin. the gingo 25
oc sagdho thz iohanni. hulkit han hördhe fulcommit
gärna. ok nar iohannes var dödhir blifwo hans
discipuli stadhelica när varom herra ihesu. Nw
tha the varo bort gangne. louadhe var herra ihesus
mykyt iohannem fore folkeno, sighiande han vara 30
meer än propheta. ok at i bland them. som af

quinnom varo födde vpstod ängin större än han.
 ok mykyt annat som thu hawir scrifuat i ewangelio.
 Altidh skalt thu skodha varn herra ihesum. swa
 tha han *predicar* som tha han gör *miracula*. äptir
 5 thy som thik är förra sakt.

(Kap. 30.)

158

Af sancti iohannis död

NAR then snödhe herodes oc the argha horkonan
 hafdho stadhfäst sina mällan at dräpa iohannem.
 10 at the skullin ängin hawa som them auitte for
 syndena Tha hände at herodes hiolt stort gästa-
 budh vppa thän daghin som han var föddir, Ok
 the vsla dottorin herodis huppadhe oc thz thäktis
 hanum. ok them som budhne varo, badh hon gifwa
 15 sik iohannis baptiste howdh, ok herodes sände
 ginstan en som han hals hiog i myrko stofwonne.
 Seer thu hwat mäghin manne som swa oquämelica
 var dräpin. oc hwat quinnno. i hulke ondzskan badhe
 bödh oc styrdhe, O herra gudh huru thu vilde
 20 thz städhia. hwat är thz at thänkia at iohannes
 skoli tholkaledhis döö som var swa fulcomin oc
 hälaghir at han väntis vara christus. Vilt thu
 ytterlica tala af thässon ärendeno. nar thu hawir
 hört thera ledha oc oquämelica gärninga. tha thänk
 25 iohannis mykelikhet ok enkannelica värdhelikhet.
 oc tha mat thu väl for sanno vndra. Thu hördhe
 förra huru han var i mangom thingom louadhír
 af varom herra. hör nu huru sancte bernardus louar
 han sigghiande Modhorin oc alla kirkio mästersca
 30 romara kirkia af hulke som sagdhis. Pätar iak
 badh for thik at thin tro skulle äkke vanskas.

vardh vigdh oc kalladh sancti iohannis kirkia. som
 för hät sancti saluatoris. ok var väl värt at han
 främiadhe sin enkannelica vin ther som pätar kors-
 fästis. ok paulus lutar for swärdheno. Än tho
 blifwir värdhelikhetin *precursori*. Roma klädhis 5
 mz purpura i thy at ther äru mange the som fore
 gudz skuld tholdo dödhin. Än höxsta värdhelikhetin 159
 gömis thässom hælgha patriarchanom. Johannes är
 hwan stadh mere i allom enkannelikin. oc owir alla
 vndarlikin. hwa är swa ärlica budhadhír, hwa är 10
 swa enkannelica i modhír lifwe vpfyltir mz them
 hælgha anda. hwem hawin ij läsit haua gladz älla
 frygdhas i modhír lifwe. af hwars fözlo tima hawin
 i seet kirkiona halla höghtidh. hwa är then som
 swa piltir gik i öknena. hwar vmgik swa ödhmiuk- 15
 lica. hwar tedhe först penitenciam oc himerikis
 rike. hwa döpte äronna konung. hwem tedhe sik
 the hælgha thräfallelikhet först swa vppinbarlica.
 hwem bar var herra ihesus christus tholkit vitne.
 hwa hedhradhe swa kirkiona. Johannes patriarcha. 20
 han är visselica patriarchanna finis oc capud. Jo-
 hannes propheta oc meer än propheta thy at han
 viste thän mz fingreno som andre sagdho at koma
 skulle. Johannes ängil. Än i bland änglana then
 wtualde. som var helare bär honom vitne tha han 25
 sighír *Ecce ego mitto angelum meum*. Johannes
 apostolus. oc en af apostolomin hyfdhingin oc thän
 förste. *qui fuit homo missus a deo*. Johannes
 ewangelista oc än then förste som os viste väghin
 til himerikis mz sinne predican. Johannes virgo 30
 oc är iomfrudomsins höxsta ärlikhet. blyghelikhets-

ins lof. oc renleksins äptedöme. Johannes marty
 ok alla thera lius som dödh tholdo for christo.
 han är roparins röst i öknenne. domarins fore-
 löpare. gudz sons kreyiare. han är ok helyas i
 5 hulkom som ändadhis badhin laghin oc prophete.
 Johannes han är brännande oc liusande lyktan.
 Ey skal man oc thz thighia at iohannes han är
 160 swa sattir i nio ängla korana at han är ämuäl
 fördhir öfwärst i seraphin. Hör ok huru iohannes
 10 *crisostomus* han lofuar iohannem baptistam i enne
sermone sighiande. Johannes är dygdhanna scole.
 oc mästare, hälaghetsins fäghrind oc rätuisonna
 reghla et cetera. Än är thz swa at thu liknar til
 saman iohannis höghelica värdhelikhet, ok thera
 15 ondzsco diuplikhet som han drapo. tha hawir thu
 väl ämpne at vndra. oc än vm man matte sighia
 mumbra mot varom herra hwi han ville tholkit
 städhia. Thy at til at afhugga tholkins oc swa
 värdhelikx manz howdh. sändis en stupo grefwe.
 20 som han hafdhe varit nakar snödaste mandrapare
 oc värste röuare. Skodha thy han mz alle vyrdh-
 ning oc store varkunnan. huru han ödmiuklica
 räkkir halsin til thäs fula skalksins stupogrefwans
 budhi. oc thakkar innärlica gudhi. Sit hälaghasta
 25 howdh lagdhe han owir en stok. oc tok thululica
 hwart eet hug. alt til thz var alstingx afhuggit
 See hwat ändelykt iohannes fik vars herra frände.
 ok alrakäraste vin. thän ther mäst viste af gudz
 hemelico thingom. Sannelica är os thz stor skam
 30 at vi ärom äkke tholughe i alle ginuärdho. Jo-
 hannes tholde tholimodhelica dödhin. oc sidhan
 tholkin dödh, Ok vi som fulstoppadhe ärom mz

syndomen. oc gudz wredhe wärdhe. latoms ey gita
 tholt litin orät. älla nakat thz os är ginuärdoght.
 Ok än stundom ey ordhin. Var herra ihesus var
 tha i iudha landino. tho äkke ther som thätta
 hände. Än nar iohannis dödhir var honom sagdhir 5
 tha grät mille herran sin kända oc sin frända oc 161
 gräto hans discipuli mz honom. Ämuäl grät oc
 iomfrw maria som han hafde först takit af iordh.
 oc han innärlica älskadhe. Än var herra hugnadhe
 sina modhir oc sagde hon. Son. hwi värnadhe 10
 thu ey han at han hafde ey swa dööt. Tha sagde
 var herra til hanna. Min wärdhelica modhir. tholkin
 värn tharfudhis äkke. thy at han doo for minom
 fadhir. oc hans räuiso värio. oc han skal vara
 sköt i hans äro ok mins fadhirs akt är äkke at 15
 värna älla väria sina vini här i wärlinne i swa
 matto. thy at the skulu här äkke länge dwälias.
 oc ey är thera fädhirnis land här vtan i himerike.
 Johannes han är skildir vidh licammans band. oc
 ey är stort aat huru människian döör. Ouinin 20
 tedhe i honom sina grymheet. swa mykyt han
 formatte. Än han skal styra äuärdhelica mz minom
 fadhir Glädz thy oc hugnas min alra kärasta
 modhir. Nakrom daghom ther äptir. foor var herra
 ihesus thädhan. oc gik atir i galileam. Thy skalt 25
 thu i allo thy som sakt är thänkia som thu vare
 när stad. mz alle gudhelikhet Ok ä hwart var
 herra gaar. tha skalt thu fölgia honom.

(Kap. 31.)

Huru var herra ihesus taladhe mz *quinnonne* vid brunnin

NAr var herra ihesus foor atir til galileam af
 5 iudhalandeno. som skilia aat siutighi thera milo.
 Ok tha han foor vm samariam var han thröttir
 af väghinom thy for gudz skuld skodha han här.
 huru han tok nu maklica til gaa tha han var
 thröttir. Opta var han thröttir. oc alt hans lifw-
 10 ärne var mödhosamt. thy satte han sik vppa brunnin
 162 oc hwilte sik. Än hans discipuli gingo in i stadhin
 at faa them nakan matin Jnnan thätta tha kom
 en *quinna* som hät lucia til brunnin äpte vatne,
 Tha byriadhe var herra til at tala mz *quinnonne*
 15 af storom höghelicom thingom, oc vppinbaradhe
 sik hänne. Än af thy som han mz hänne taladhe,
 ok huru discipuli komo atir til hans af stadhenom,
 ok huru af stadhenom komo mote honom äptir
 20 *quinnonna* ordhom. ok huru han gik mz them oc
 blef ther. oc huru han gik thädhan. thz vil iak
 äkke här sighia. Thz är alt lät, läs ewangelium
 ther som thz star. Ok skodha varn herra ihesum
 i allo thy som han ther giordhe, ok mat thu ther
 märkia til kändedom faghir thing oc nytlikin,
 25 Först vars herra ihesu ödhmiukt, J thy at han
 blef ensamin quar nar discipuli gingo ij stadhin.
 hwar thu mat pröfwa hwat däält oc hemolt the
 hafdho vmga mz honom, Ok swa i thy at han
 taladhe swa ödhmiuklica af tholkom höghelicom
 30 thingom mz enne ensampne *quinno*, ok skipto swa
 iämpnom ordhom sina mällom. ok han tok sik thz

änkte til misthykkio. älla miswyrðhe hona, hafðhe
 han talat af ðera handa thingom for mangom
 visom mannom. thz hafðhe varit stort, Äkke göra
 swa the höghfärdhoghe. vm the fingin wtgiuta sin
 bulghno ordh i bland faam. oc än hällir for enom. 5
 the räknadho them al vara tappadh, ok thykto
 som the varin ey värdoghe at fa ðera ordh.
 Annat är at thu thänk hans fatikdom. ok licamlica
 thwang, Än thu hawir här at discipuli gingo i
 stadhin at leta them vp mat. oc thz the funno 10 163
 baro the thijt oc villo at han skulle äta, Än hwar
 munda the skola äta, visselica rät ðer vidh brunnin
 älla vidh nakan bæk, älla nakra källo. See thy huru
 han aat, tha han var badhe thröttir oc hungroghir
 Tro ey at han giordhe swa at enasto thz sinnit. 15
 vtan han giordhe tha swa som han altidh plägh-
 adhe göra Af hulko thu mat vppinbarlica finna.
 at nar ödmiuke herran oc fatikdoms älskarin gik
 vm världina aat han opta vtan stadhin ðer ängin
 bodhe. hwar han kom äntigia til källo älla nakan 20
 bæk, Ok ä huru thröttir älla möddir han var hafðhe
 han hwazske sudhin älla konstelica reddan mat.
 ey oc kräselican mat, oc ey dyrt vin. Vtan han
 som alla vingardhana gör fruktsama. oc alla käll-
 onar skapadhe. ok alt thz som röris badhe i vatne 25
 oc a iordh. drak rinnande bäkkia vatn. sitiande
 ödmiuklica nidhir a iordhinne som annar stafkarl
 vidh at han aat bröðhit. At thy thridhio thänk
 huru stora vin han gaf sik vm andelik thing. thy
 at nar discipuli budhu honom äta sagðhe han. Jak 30
 hawir thän mat äta som i vitin äkke. Min matir
 är at göra hans vilia som mik sände, ok ey ville

han äta. vtan bidhadhe them som komo af stadhenom. at han skulle än förra *predica* fore them. viliande förra göra thz som andelikit var än licamlikit. ä huru mykyt han thorfte thz tha vidhär.
 5 Skodha thy han i thässom thingomen. oc gif thik vin vm at fölghia hans dygdhe

(Kap. 32.)

Huru iudhane drogho varn herra ihesum vppa en bärgh klindt oc villo skiwian ther nidhär fore
 164 10 NAr var herra ihesus kom atir til nazareth. oc iudhane beddos af honom miracula. oc han beuiste them at the varo owärdoghe at fa miracula. vordho the äkke bättre än galne. ok drifwn wt af stadhenom. Än var mille herra ihesus flydhe vndan
 15 for them oc the fölghdho fast äpte. oc fatadho han i wredhinne som the tha hafdho. oc drogho han vppa en biärghaklint. oc villo han skiufwa ther nidhär. Än var herra gik mz sino gudhelica valde mit w hopenom fran them. oskaddir. thy at timin
 20 var äkke än komin i hulkom han hafdhe wtualt at döö. Ok thz six at i stenomen som han foor nidhär aat. synas rynkionar äptir klädhomen hans. Ok vnde biärghskuronne rymde stenin vndan. swa mykyt at han fik väl rwm at löna sik. swa som
 25 han hafdhe varit af vax. ok alla rynkionar som klädhin varo skipadh blifwo ther quarra. som the hafdhin varit ther grepta. Skodha thy han flyande for them ok lönande sik vndi the bärghskrifwne. oc varkunna honom i hans plagho oc vidhär mödho.
 30 oc vidhär fresta fölghia honom i hans ödmiukt oc tholimodhe

(Kap. 33.)

Af enom som hafdhe visna handena oc vardh
heladhír af varom herra

EN hálaghan dagh predicadhe var herra ihesus i
iudhakirkionne. oc ther var en som hafdhe visna 5
handina. Var herra ihesus lät han vp standa ther
mit i bland folkeno. oc spordhe the laghuisa männ-
ena vm loffikit vare at göra väl vm sunnadaghin.
än the thagdhó. tha badh var herra han rákkia
wt handena. oc hon vardh ginstan helbrygdho. 10 165
Ok giordhe var herra ihesus opta flere miracula
vm sunnadaghin iudhomen til skam oc vanäro som
kötlica vndirstodho laghin. hulkin gudh ville at
andelico skullo hallas. Ok ey skulle man vm
sunnadaghin lata af godho oc kärleqx gärningom. 15
vtan af syndinne oc thräla äruodhe. Af hulko the
skändos oc wordho thäs värre ok satto sik mykyt
mot honom oc sagdhó. Thänne mannin är ekke
af gudhi som äkke gömir sunnadaghin Än ekke
lät var herra for thän skuld af. vtan gaf sik thäs 20
mere vin vm at göra miracula at the skullen frälsas
af the villone, Tak thy äptedöme af varom herra
i hans gärningom. oc lat äkke af at göra thz som
got är. än thot somlike orätuislica skändas af thy.
Thy at thz godha som tharffikit är til siälinna 25
helso oc gagn. skalt thu äkke forlata nar somlike
skändas oc arghas ther af, Än licamlikit gagn
skal man lata for kärlex skuld at man ey skände
sin iämcristin som sancte paual sighír. Got är
halda sik badhe af köt ok vin. ther til at thin 30
systir skuli ey skändas älla thola nakat meen

(Kap. 34.)

Huru var herra ihesus ökte brödhit

UJ läsom af at var herra ihesus. vaar liofwe fräls-
 are twem sinnom ökte faa brödh. oc giordhe mät
 5 af them mang thousand folk. Thz mat thu väl
 ledha til enna thänkilsa. ok thänk i hænne badhe
 hans ordh oc gärninga. Än han sagdhe tha. Jak
 hawir miskund owir moghan. thy at the hawa nu
 blifwit oc bidhat när mik thre dagha. oc hawa
 166 10 änkte thz the magho äta. ok lätir iak gaa them
 fastande fran mik tha vanskas the i väghenom. ok
 somlike af them äru längdan hijt kompne. Ther
 äpte ökte han brödhit. swa at alle hafdho yfryt
 äta. Thänk thy här mang godh thing. oc särlica
 15 huru var liofwe herra var miskundsambir oc skön-
 ioghír. skällikir oc atgömol oc lät sik vardha vm
 thera tharfwir. Miskunnin drogh han til at hiälpa
 thera hawanzlöso tha han sagdhe. Jak hawir
 miskund owir moghan. thy at al världin är ful
 20 mz hans miskund. Han var oc skynioghír oc sighír
 ther sak til tha han sighír at the hawa bidhat när
 honom thre dagha. Här mat thu see huru skyn-
 ioghír han är. oc swa hans mykyt vndarlica kärlek.
 thy at han talar som han hafdhe takit af them
 25 stora godhgärninga. än som sant är. tha är thz
 alt thera gagn at the til hans komo Än thz är som
 han annarstadz sighír. min luste oc min astundan
 är at vara när människionna sonum. Än thot
 ther af kan honom ängin frome tiluaxa. vtan os
 30 kombir thädhan var helsa. them som honom fölghia
 oc hans budhordh göma. älskar var herra. oc ey

lykkir han *them* sina hand. vtan hiälpir *them* fulcomlica nar som *them* tharfwas. han var oc skällikin oc atgömol i thy at han thänkte *thera* tharf oc hawandzlöso. huru the matto hawa vanskadz. oc huru somlike varo längdan kompne. See thy 5
oc thänk hwat liof oc sööt thässo ordhin varo. Swa händir os daghlica andelica. thy at vtan han gifwir os. tha hawm vi änkte thz vi maghom äta. ok latir han os fastande tha vanskoms vi i väghinom. Ok vtan han formaghom vi os äkke forese 10
i nakro thy os andelica tharfwas. Ok thy hawum vi ängin ämpne til at höghfärdhas. thän tidh vi takom nakan hughnadh af vars herra hand. älla oc tha vi thrifvoms i andelico äruodhe. thy at thz är äkke af os vtan af honom. Ok thy vm thu 15
vaktar väl aat. tha skalt thu see gudz thiänara thes ödhmiukare. at the fulcompnare äru. oc gudhi nämare. oc i hans gafwom höghelicare. thy at the tilräkna sik enkte vtan syndena oc vanskilsin. Ok thes mera människian nalkas gudhi thäs mera lysis 20
hänne samuitit, Ok seer thy klarare gudz valdz mykelikhet. oc sina ysäld. ok swa kan äkke höghfärdhin älla fafäng ära hawa stadh ij hänne. thy at the koma af fauizsconna blinde. Ok then som gudh känne ok sik siälua ransakar kan äkke högh- 25
färdhas. ok enkannelica vi som komom til gudz swa längdan. särlica talom vi vm vara vidhirlika som gingom fran gudhi vm syndena swa lankt wtländis Ok tha nakar kombir atir til hans. six han koma af langom vägh. Äpte thz var herra hafdhe talat 30
thässe ordhin. giordhe han gärningana. Skodha thy huru han tok brödhit. Först thakkadhe han

gudhi fadhír. ok sidhan fik han thz apostlomen at
 the lagdho thz fore moghan. Än i thera handom
 öktis thz swa. at hwar aat swa mykyt honom lyste.
 ok tha alle varo väl mätte. lupu them iwir manga
 5 brödhskala fulla. Thänk oc hwat lioflica han saa
 them äta oc gladdis i thera glädhi. Skodha oc
 168 ämuäl huru the vndra vppa thätta *miraculum*, ok
 en talar til annan, oc thakka gudhi, Ok somlike
 af them hugnas oc vidhírquekias ey at enast
 10 *licamica*. vtan än andelica til thera siäla. Än
 munde ther oc ey vara varfru som gärna hafdhe
 burit quinnomen brödhit. Ok glädz af at the
 hafdho varit väl pläghadha. äkke talar *scriptin* af
 thy. Än thu mat thänkia af thy äpter thy som
 15 gudh giuir thik nadhe

(Kap. 35.)

Huru var herra flydde vndan. tha moghin ville
 hua giort han til konung.

ÄPtir thz var herra hafdhe mättat moghan thänkto
 20 the väl at han formatte foresee them i thy som
 them tharfwadhís. villo the göra han til konung.
 Än var herra ihesus som viste thera vilia. flydde
 fran them vppa bärghit. för än the visto af, swa
 at the thántidh funno äkke vppa han. thy at var
 25 herra ville äkke *licamica* hedhras. Ok skalt thu
 väl see at han sannelica vtan alla skrymtelikhet
 flydhe then hedhrin. Thy at han lät *discipulos*
 fara fran sik owir hawit. ok siälwir gik han vppa
 biärghit. mz then skäl at vm the hafdhin farit oc
 30 leet äpte honom i bland *discipulos* tha hafdho the
 han äkke funnit. *discipuli* vildo nödhoghe hua

skilt sik vidh han. Än han nödhgadhe them gaa
 til skips oc fara owir, Godh var thera astundan.
 oc the vildo altidh blifwa när varom herra. Än
 han skipadhe thz annorledhis. Nw skalt thu see
 huru nödhoghe the fara fran honom. Ok huru 5
 var herra ihesus nödde them til at fara. ok lät
 them vndirstanda at han ändelica ville at the skullo
 ga til skips vtan han. Sidhan lyddo the ödhmiuk- 169
 lica ä huru thungt oc hart them thotte thz vara.
 Swa gör var herra daghlica mz os andelica. thy 10
 at vi viliom at han skulle ängin tima vara fran
 os. Än annorledhis hawir han sik mz siälinne.
 han gaar oc kombir äptir thy honom thäkkis oc
 os tharfwas. som bernardus sighir. at tha vi hawm
 mykyt vakat oc länge bidhit. oc ärom nu stundom 15
 vata af manga tara rägnskurom. kombir brudh-
 gommin oc söke os. Ok ämbrat nar han vänte
 hallas. veet man ey af för än han är hädhan Ok
 nar man takir atir til at grata oc leeta. vände
 han atir. oc lätir taka sik. än äkke halla sik quarran. 20
 Nar han ginstan är hädhan som han flyghir v hand-
 omen. Ok vm gudhelikin siäl idhnar bönenä ok
 gratin. kombir han än atir. ok ey skal han misfelas
 hänne. älla hona dara i hänna vilia astundilsom.
 Än ok hwärfwir han ginstan annat sin. Ok synis 25
 äkke vtan at än letis äpte honom mz alle astundan.
 Thy at i thässom licamanom, ma vara af brudh-
 gomans när varo. thiok. än äkke ympanandis glädhi.
 thy at än thot vitianin glädhir. ympse omskiptilsin
 quälia tho ok mödha, Ok thätta är thorftelikit. 30
 älskoghan swa länge thola. til at hon faar eet sin
 lakt af sik olänkelika kropsins byrdhe oc opflughit,

Ok tha byrdhin är nidhír lagdh. är hon thingelik
ok fräls i hughenom fölghia sinom alra kärasta
allaledhis äpte sinom astundilsom. aat väghinom
owir *contemplacionis*. thz är clara syn oc vidhír
170 5 kanningx marka. Än tho vardhír han ij vpfárdh-
inne äkke swa redhoboin hwarre siäl. vtan the
siälinne enkanelica hulka stoor gudhelikhet oc
stark astundan. ok hiärtans älskelikin sötme beuisa
brudh, Ok värdogha at gudz son i fari höghtidh-
10 elica takande owir sik brudhgomma ham. thy enkom
at han skoli ga ok sökia hona, Ok sighthír *bernardus*.
at han vanlica thy drogh sik vndan. at han skuli
thäs hetelicare atir kallas. ok fastare hallas. ok
lät än stundom som han ville längir bortgaa. ey
15 for thy at han ville. vtan at honom lyste höra
sighias. *Mane nobiscum domine. quoniam aduespe-*
rascit. thz är. Herra var quar när os. thy at thz
är ginstan quällir. som han ok eet sin giordhe
nar *apostoli* äruodhadho oc drogho fast arana oc
20 rodho i hinom stora stormenom. tha kom han
gangande aat hafwino vppa vatneno. ok lät som
han ville ganga wt om them. ok ville tho ey. vtan
pröua thera tro oc stadhughet. Än som ewang-
elista sighthír wordho the illa vidhír. ok thänkto at
25 the sagho fantasma thz är nakat thz som annor-
ledhis synis än thz är. som man pläghír sighia. at
somlike see trol älla dyddylghio. Ok thässa milla
skrymteliko vmskiptelikhetina som är hällir hel-
samen *dispensacio* ok skipan. som brudhgomen gudz
30 son giordhe tha licamica. gör han nu idhkelica a
sina mato andelica mz gudhelike siäl sinne käro
brudh Ok fran farande vil han hallas. oc bort

gangande atirkallas ok han gaar ok kombir äpte
 thy som honom thäk kis Än gaa är honom i nakra
 handa matto fore varo bässta ok koma al tidh
 vilioght. Än thz är badhe fult mz dom ok han
 veet ther väl skäl til. Än swa pläghir brudh- 5
 gommin ymse fara fran. ok koma til siälinna. som 171
 han siälw ir sighir. Jak gaar ok kombir til idhir.
 Ok sighir han annarstadhz litit. ok i skolin äkke
 see mik. ok sidhan litit skolin ij see mik. O. litit.
 litit. sighir bernardus. O litit mykyt lankt. mille 10
 herra litit sighir thu vara thz at vi äkke seem
 thik. mz orlofwe fallir iak i ordh for min herra.
 thz är lankt ok alt ofmykyt lankt. tho äru thin ordh
 san. som prophetin thin sighir a thina vägna. Vm
 han dwäls. tha bidha honom. thy at han skal äkke 15
 senka at koma. Än huru skal han äkke senka vm
 han dwäls. vtan thz som öfrit är a forskullaninna
 vägna. thz ympningas äkke vilianom. Ok girin
 lätir sik äkke nöghia. thy at älskande siäl för is
 aat vilianom. oc drax äptir astundilsomen. skrömtar. 20
 ok latir som thz kombir äkke vidhir hona hwat
 hon hawir forthiänt. lätir atir öghonin til swa
 höghelikit vald. ok seer väl op til sin vilia. sätiande
 sik iä mpt vidh älskoghan. ok hafs hemelica vidhir
 atirkallar diärflica. oskäl uande ok oblyghelica sin 25
 alra kärasta ok atir bedhis mz alle tröst sina krase,
 af thy frälse. som hon pläghir. kallande sin skapara
 och frälsara ey herra vtan sin alra kärasta älsk-
 ogha sighiande. kom atir käre min. Ok swa pläghir
 han ymse fara ok koma til andelica människio. 30
 älla ok til the som han hawir thänkt göra andelica.
 som thän som pläghir vitia aat sidhquällom ok

ouarandis koma at han vil vita hwat som tidhande
är. Ok nu hawir thu hört huru var herra ihesus
172 andelika sökir siälina. oc far fran hänne, Ok hwat
siälin skal tha göra. thy at mädhan han är borto.
5 skal hon gifwa sik stora vin vm at atir kalla han
oc thulumodhelicä vmbära hans fran uaru. som
vi hafwom äptedömilse af apostlomen thz lyddo,
Ok än thot the skildos nödhoghe vidh han. tho
gingo the til skips. vtan han. Swa skolom ok vi
10 göra i hans fran uaru. sta mannelica i frestilsanna
storm ok vidhär mödho, ok af hans godhleek bidha
hiälp oc frälse. Nw skolom vi ok koma atir til
vars herra ihesu. thy at nar apostoli varo gangne
til skips. gik han ensam in vppa bärghit. ok vndkom
15 swa them som leetto äpte honom ok vildo göra
han til konung. Seer thu hwat granlica han tok
sik var. ok hwat vin han gaf sik om at fly kon-
ungxlikin hedhär. gifwande os äptedöme at vi skolom
samuledhis göra. thy at ey flydhe han for sina
20 skuld vtan for vara. Thy at han viste väl hwat
fule dara vi ärom vm vi staam äpte hedhär.
thy at hedhrin är een af them försto snaromen
ther människian fatas oc fangas ij. Ok the thung-
asta byrdhe man kan sighia af, ther siälina sänkir
25 i fordömilse. hwat thet är hellir formandz döme
hedhär älla af storom visdom, näplica kan thz vara.
at then som lustas af hedhrenom är ey ij storom
vadha oc branto nidhär falle. Älla ok som än
är värra nu sundir knosadhär af falleno. Ok thz
30 vil iak tee. mz flerom skälom, först for thy at
människian owir matto lustas i hedhrenom. ok
173 hawir vmsorgh huru hon skal han beuara ok ökia

ok wtuidha thy händir som sancte gregorius sighir.
 at ä thäs meer skils man fran himerikis älskogha
 at man innermeer lustas. At thy andro. thy at
 människian aktar at fa sik vini ok the som mz
 hänne halla. at hon skuli gita mz thera hiälp 5
 värnat ok ökt hedhrin for myklo thy som hända
 kan. Ok til tholka vina thokka. gör hon opta
 moot gudhi oc sino eghno samuiti. at hon skuli
 göra them viliogha at göra for sina skuld. At
 thy thridhio awndas människian vidh them som 10
 hedhir hafwa. ok dantar vm them. at hon matte
 vara thäs hällir hedhir hallin. oc swa fallir hon i
 afwnd oc hat. At thy fiärdha. thy at människian
 räkna sik oc vil räknas af androm värdh then
 hedhrin. oc swa fallir hon ij hoghmodh oc högh- 15
 färdh. thy at som sancte paual sighir Thän som
 väntir sik sta ok nakat vara. mädhaz han änkte
 är. han dara sik siäluan. Ok thy sighir var herra
 i ewangelio. Thän tidh i hawin alt väl giort. tha
 sighin. Vi ärom onytlike thräla. Än thz skal 20
 man vakta at han sighi thz ey i swa matto som
 somlike göra. for thy at han vil hedhras. At thy
 fänto thy at the ganga äkke äpte andanom. vtan
 äpte kötino. oc ey hafwa the hughin oplyptan til
 himerikis. vtan vafrande til mykla fanyto fafängo. 25
 At thy siätto oc yttarsto. for thy at sidhan männ-
 iskionne draghir luste til hedhrin. tha lukkas hon
 ther swa mykyt til. at hon gitir äkke heelz älla
 vari thäs quit. vtan röktar sik daghlica nyan ok
 större hedhir. ok ää thäs meere hedhir hon faar 30
 thäs större hedhir astundar hon. thy at hon tror
 sik vara badhe i sinom ok annars öghom altidh

fölghia som sagdhe. Sedebo in monte testamenti
 in lateribus aquilonis som han ville sighia. Jak
 skal sitia höght oc allo radha ok skipa i norro
 sidhomen. Vsal veningir. äkke viliom vi fölghia
 thik i the rusno nordhmarkena. a them fiällomen 5
 är swa kalt. Thu rosar thik af vallenno som thu
 miste for hedhir girina. Hwat mange äru tho än
 i dagh som stigha i orena vsla fiätin äpte thik
 ok äru fulcommit faa ther vndkoma i hulkom ey
 herras luste til at vara forman. Hwem fölghin i 10
 vsle. äpte hwem gangin ij. hwat ey är thätta thz
 bärghit ther ängillin ville fara vppa. oc vardh
 diäfwl. Sidhan afwndadhiss han vidhír at gudh
 ville gifwa mannenom ärona af hulke han fiöl oc
 gaf sik alla vin om huru han skulle gita han 15
 darat. Ok viste honom vppa eet annat tholkit
 biärgh. tha han sagdhe quinnonne. J skolin vardha
 som andre gudha vitande badhe got ok ont Ok
 swa finnom vi at valdzsins giri dref ängillen af
 sälikhetinne. Ok visdomsins luste oc astundan 20
 röfwadhe af mannenom odödhelikhezsins äro. Nw
 om nakar vidhír frestar at klifwa oppa valdzsins
 bärgh manga vänte thu at han faar gensighiara.
 huru manga findir han them som han atir wraka.
 huru mykyt meen oc vansaman vägh. kan ok hända 25
 at han vm sidhe faar thz han hawir äpte standit.
 tha thänke at scriptin sighír at valloghe ok makt-
 oghe skulu starklica thola brändaghan ok pinonar.
 Ok ma väl hända at han vmbär gärna the vmsorgh
 ok vidhír mödho ther vallenno fölghia. Nar then som 30
 star äpte visdomenom. ther höghfärdhin fölghír.
 äruodhar ok mödhír sik tha han faar see nakan

176

som han thänkir vara visare än sik. älla han
 vänte at andre halla visare. tha thänke at var
 herra sighir Jak skal tappa visa manna visdom.
 oc bortvräka sniälla manna snille. som iak vänte
 5 seer thu nu at badhin thässin bärghin skulu flyas.
 som är ängilsins nidhirkastilse oc manzsins nidhir-
 fal. Viliom vi ganga op aat rätta vägghenom. tha
 fölghiom honom som scriptin sighir. at os känne
 helsamlica opfärdh. thy at then som nidhir foor.
 10 han är then som vpfoor owir alla ängla chorana.
 ok sitir a gudz fadhirs höghro hand. Höxste gudh
 foor nidhir. ok mz sinne nidhurfärdh reedde han
 os helsama vpfärdh. Af valzins bärghen nidhir
 foor han ok took vppa sik kötzsins krankdom.
 15 han foor nidhir af visdomsins bärghen. thy at varom
 herra thäktis at hela oc säla göra them som tro
 vm prädicaniinna darskap. Hwat thikkis spädha
 licammanom. oc barna limomen krankare vara.
 Älla hwat thikkis them pilte fulottare vara som
 177 20 enkte weet vtan ensampna modhorinna spina. hwa
 är honom vanmaktoghare. hulkom alle limine ginom
 sloghos oc fästos vidh korsit mz iärnsplikom. Hwa
 synis thom osniällare ther anduardha fran sik siäl-
 ina i döddhinom. oc atirgällir älla bitalar thz han
 25 alre took Seer thu huru mykyt han foor nidhir,
 Hwat mykyt han skilde sik vidhir badhe visdom
 ok vald. Än ey formatte han höghra vpfara a
 godhleksins bärgh. ok ey yttärmeer beuisa sin
 kärlek. ok ey är vndir at var herra ihesus nidhir-
 30 farande opfoor. mädhan badhe ängillin oc mannin
 opfarande fiollo. Gangom thy äkke i footsporin
 äpte forradharenom. thy at liusit beuaras äkke swa

väl i abskonse som i lyktonne. Vtan blifwom i
disciplina som vi hawom til os takit. at vi maghom
mz ödhmiuktinne opfara til the höghelica ärona.
thy at thätta är väghin, ok ey är nakar annar
vtan han. hulkin som annorledhis gangir. han fallir 5
hällir än han vpfar. thy at ensamin ödhmiuktin
är thön som vpfar hon ophöghir oc hon ledhir
ensamin til lifwit, O wranglikhet. O adams sona
osidhogh sidhuänia at än thot vansamast är opfara
tho opfara the lätlika. ok vansamlica nidhir fara 10
the. redhobone äru the til hedhir. ok kirkionna
värdhelikhetz höghelikhet oc then thunga som
rädhelikin vare ämuäl änglomen at läggia oppa
sina axla om man matte swa sighia. Än at fölghia
thik o herra ihesu. finnas näplica the som än vilia 15
thola at the draghas aat thinna budhordha vägh,
Af thy som sakt är hawir thu hulkaledhis thu
mat koma til sannan hedhir mz ödhmiuktinne.
Ok hulkaledhis thänne licamlike falske hedhrin är
flyande Om vanlica the hedhir girughe. ok the 20
som latas mykyt vita. smikra sik oc mena sik vilia
afla siälana. swa som the komin swa bätir aat. at
göra annars siäla gagn ok helso. Hörin hwat
bernardus swarar them sighiande. hwar en gange
rättelica in. kan thz ok vara at han bödh sik 25
tröstelica in ij ämbtit. tha thiäne trolica. Vanlika
är thz äntigia vansampt älla omöghelikit at af
beske hedhirgirinna root framgange söt kärleksins
frukt. Än ther til at thu skuli forsma hedhrin
som ther tilbör är dygdhanna höghelica storlikhet 30
vidhir thorftogh. Thy at som *crisostomus* sighir.
Tholkit är väl nytia hedhir oc vald. swa som thyt

nakar vmginge altidh mz alra fäghirsta människia.
 ok toke sik thz for reghlo at han skulle ey nakat
 sin see oppa hona diärflica mz oblyghom öghom.
 Vtan iäf thorf man fulkomit starkan hugh at han
 5 skuli nytia vallit oc hedhrin i thy som honom bör

(Kap. 36.)

Huru var herra ihesus badh vppa bärgheno
 oc gik sidhan oppa vatneno hwar sancte pätar
 tok til at sionka

10 Swa som förra var sakt nödhgadhe var herra
 ihesus discipulos gaa til skips. ok han gik ensamin
 oppa bärghit. ok stodh ther a sinom bönom thre
 delena af nattinne. Ok skalt thu vita at scriptin
 skiptir nattena ij fyra dele. Ok swa tha han stodh
 15 op af bönomen var en delin atir, Ok i swa matto
 179 mat thu vndirstanda huru var herra pernoctabat
 in oracionibus. thy at han giordhe thz flerom
 sinnom. Skodha thy han huru han bidhir oc
 ödmiukar sik fore fadhorenom. gangir ensamin i
 20 hemelica stadha. thwingar sik oc mödhir i mökle
 vaku. ok bidhir som troin hyrdhe fore sinom farom.
 thy at han bidhir fore os ok äkke fore sik. swa
 som var mäklare oc midhlare fore fadhorenom.
 Ok badh han thy at han skulle gifwa äptedöme
 25 at bidhia. ther til manadhe han ok idhkelica disci-
 pulos. ok beuiste ok tedhe thz mz gärningomen.
 Ok sagdhe han thöm at thz tilbör altidh at bidhia
 ok äkke vanskas. ok huru böniinna thrättelikhet
 faar thz som hon bedhis sighiande them äptedöme
 30 af domarenom ok änkionne. Ämuäl äggiadhe han

ok rädh them at trösta sik til at faa thz the
 beddins sighiande them Bedhins ok idhír skal
 gifwas. Ok sagdhe them eet annat äptedöme af
 vinenom som for vinsins enthrätto ther beddis
 brödhit. fik honom swa mang som honom tharfw- 5
 adhis. Ok thätta sagdhe han at han skulle beuisa
 os böninna dygdh. thy at hánna dygdh är othänk-
 elikin. hon är fulcompnin til at rökta alt thz gagn-
 likit är ok bortröra thz som skadha ma. Vilt thu
 tholimodhelicá vmbära ginuárdhogh thing. tha idhna 10
 bönina. Vilt thu ok forwinna frestilse oc dröuilse,
 ok fula thanka, ok oloflik astundilse quäfwia idhna
 bönená. Vilt thu fa vndirstanda diäfwlsins klok-
 skap ok fly hans swiklico falsklikhet idhna bönina.
 Vilt thu gladhelicá lifwa i gudz thiänist ok vakta 15
 thina gärninga. ok beuara thin vilia ok astundan
 idhna bönina. Vilt thu idhna andelikit lifwärne
 ok äkke rökta kötit i sinom astundilsom oc giri,
 idhna bönina. Vilt thw köra bort fanytta thank-
 anna flughur tha vakta aat thy thu läs. ällighis 20
 mumblar thw. Vilt thu gödha thina siäl mz godhom
 ok hálghom thankom brännande astundan ok gudhe-
 likhet idhna bönená. Vilt thu fästa thit hiärta ij
 manlicom anda. oc stadhughom forthanka i thy
 gudhi thäkkis. idhna bönená. ok tha mat thu op- 25
 rykkia alla laste oc läras i alle dygdh. J böninne
 takx thäs anda smörilse som hughin af allo läre.
 Vilt thu oc vpfara til *contemplacionem* oc takas
 i brudhgommans fampn. ok vilt thu smaka then
 othänkelicá himerikis sötman. ok annor gudz höghe- 30
 liko stor thing som människian ma gíta kánt oc
 äkke sakt. idhna bönená. thy at mz hánne faar

man badhe skodha ok smaka himerikis thing. Seer
 thù hwat stora makt ok dygdh bönin hawir. thy
 skal thik enkte swa mykyt lusta. ok lät thik aat
 ängo swa mykyt lysta som at vara när varom
 5 herra. mz hulkom människian blifwir i bönomen.
 Tho skalt thu ey lata. älla forsuma at göra alt
 annat thz som tharfwas oc thik biudz. Af bön-
 inne talar sancte bernardus sighiande. The som
 idhkelica plägha bidhia, the haua rönt thz iak
 10 sighir thy at vi gangom opta a böne mz dufwo
 ok dulsko thorro hiarta än tha vi fallom nidhir.
 Än ginstan vi blifwom ingiutz nadhin. brystit
 181 fitnar. ok milhetsins inflytilse opfyllir inäluen. ok
 vm thän är til ther afladha sötmans miolk wt-
 15 kristar. tha senka äkke spinane at wtgiuta miolk-
 ena. Nw händir stundom at os thikkir at vi ärom
 tholke tha vi latom af. som tha vi tilbyriom at
 bidhia. thy skal ängin miswyrdha sina bön. thy at
 then som vi bidhiom. han forsmar hona ey. Ok
 20 för än hon är väl komin w munnenom. biudhir
 han hona scrifwa i sinne book. Ok vtan iäf skolom
 vi hopas eet af twem. thy at äntigia gifwir han
 thz vi bedhoms älla ok thz som han veet os nyt-
 licare vara. os bör at bidhia. ok än thot vi vitom
 25 äkke huru. tha varkuzna han sik owir vara fauizsco
 takande liofica vara bön. Ok äntigia at han os
 äkke gifwir thz som os är äkke nyttelikit. Älla
 thz som tharflikit är skal äkke swa rasklica gifwas.
 tho vardhir bönin ängaledhis ofruitsam om vi swa
 30 görom som prophetin sighir. Delectare in domino
 etc. thz är. lustas i varom herra. oc han skal gifwa
 thik thz hiärtat bedhis. beedz tho skällika. Ok

skalt thu i thässon fölgia tronna. ok äkke thin
 pröuile. thy at tron är san oc pröuilsin äru falsk.
 Än hwat är annat tronna sannind. vtan thz guz
 son lofwar. tha han sighir. hwat i bidhiande bedh-
 ins. troin. thy at i skulin thz faa oc thz skal idhir 5
 vardha Ok ey hawir thu nakat kära. vtan hällir
 hwadhan thu mat gudhi thakka af allo hiarta.
 mädhan han lätir sik swa mykyt vaardha om thik.
 at swa opta thw vest ey af. bedhis thz thik är
 onyttelikit. höre thik äkke i thy. vtan omskiptir 10
 thz i bätre gafwo. görande som fadhörin gör pilt-
 enom. gifwande honom brödhit fulcommit gärna 182
 tha han bedhis. Än nar han bedhis knifwin sättir
 han äkke. vtan brytir hällir sundir brödhit aat
 honom. Ok skalt thu bedhas i thinne bön thz 15
 som thik oc thinom iämcristne är nyttelikit til siäl
 oc licamma. Än idhkelicare skalt thu bedhas siäl-
 inna gagn som är at faa gudz nadh ok siälinna
 dygdhe. ok koma til äuärdhelikit liiff. hwar som
 badhe siälinna ok licammans ful ok fulkommnin 20
 sälikhet är. Nw tha thu bedhis licamlikit. tha skalt
 thu bedhas änkte vtan thz som enkanelica tharfwas.
 Ok the bönin som thu bidhir for siälinna gagn oc
 dygdhom skal vara fräls af alle orenlikhet. ok
 änkte astunda vtan thz som gudhi thäkkis. Ok 25
 the bönin thu bidhir for äuärdhelico lifwe vardhe
 i alle ödhmiukt. ok tröst thik vidh enkte annat
 vtan vidh ensampna gudz miskund, Ok som ber-
 nardus sighir. bör them som bidhia vil ey at enast
 göma stadhin. vtan än ämuäl timan. thän tidh som 30
 alle äru lidhughe är quämast, oc särlica nar hardhe
 sömpnin hawir allom sat silencium. framgar bönin

frälsare mz mere clarhet. Stat op om natten a i
thinna vaku opbörilse. oc wtgiut thit hiärta som
vatnit. A hwat sikir bönin far op vm natten.
nar som thz veet ängin vtan ensamin gudh. ok
5 ängillin ther hona takir oc presentera a högga
altara i himerike, hwat thäk ok lius hon är. nar
människian omskiptir färghona oc rudhnar i änlit-
eno ok hemskas som thän ther blyghis. hwat klar
oc blidh hon är. nar hon dröuis af ängo stime
10 älla rope. hwat skär oc ren hon är oc ostänkt af
183 allo världinna vmsorgx dopte ok muld. ok ofrest-
adh af thera lof ok smikir som thz ey sagho. ok
ther fore brudhin som bör vara ey minna blygh
än var om sik. sagdhe til brudhgomman äpte
15 hulkom hon altidh letar. var säng som är samuitit
är blomstrat Ok far thu äpte nakro andro. älla
letar thu nakat annat i thinom bönom. tha bidhir
thu äkke rättelica ok särlica nar thu astundar älla
bedhis thz äkke for hans skuld. thy at i honom
20 äru al thing. ther är saranna läkedombir, ther är
tharfwanna hiälp. ther är vanskilsonna. ok hawandz-
lösonna bätring, ther är alskons ympnilse. oc hwaria
handa thz är ther människionne tharfwat at taka
älla hafwa. Ok vtan sak bedhis alt annat, än
25 brudhgommin. vtan thz bedhis for hans skuld
Komom thy atir til varn herra ihesum. Nw thän
tidh var herra var a sinom bönom oppa bärgheno.
varo apostoli i skipino i store thwang oc vidhir
mödho. thy at vädhris var mot them. ok skipit
30 kastadhis i stormenom af bylghiomen. thy skalt
thu see ok varkunna them thy at the äru stadde
i myklom dröuilsom. äru fran sinom herra i storom

storm vm myrka nattena Än i fiärdha delenom a
 nattinne gik var herra nidhir af bärgheno. ok kom
 gangande vppa vatneno. ok nalkadhis them. Skodha
 thy huru thröttir han gik nidhir af bärgheno af
 swa mykle vaku ok langom bönom. ok gik barföttir 5
 vm nattena i stenoghom ok mödhosamom vägh.
 oc gar oppa vatneno mz fastom fiätom swa som
 han ginge at iordhinne. thy at kreaturin kändis
 vidh sin skapara. Än nar han nalkadhis skipino 184
 vordho apostoli rädde ok ropadho ok visto ey 10
 hwat the villo thänkia, Än godhuilioghe lofwe
 herran ville äkke meer läta mödhas thöm. giordhe
 them sikra sighiande. thz är iak rädhins äkke. tha
 tröste sancte pätar sik vidh vars herra personam.
 oc tok sidhan ok han til at gaa oppa hafwino äpte 15
 hans budhi. Än sidhan honom iäfwadhe. tok han
 til at sionka. Än gudz höghre hand drogh op
 han at han skulle äkke dronkna. Ok lät var herra
 han ganga oppa hafwino at han skulle tee sit
 gudhelic vald. ok thy lät han sionka han at han 20
 skulle äkke forgäta sin krankdom. älla höghfiärdhas
 oc vänta sik vara gudz iämnonga. Sidhan gik var
 herra in ij skipit oc stormin forgikx oc alt vardh
 lunght ok spakt. Discipuli. thz är apostoli fägnadho
 honom väl oc vordho mykyt gladhi. oc fingo 25
 thaghan roo oc got mak. Thy skalt thu skodha
 han oc apostlana väl i allo thy som sakt är. thy
 at thz är faghirt oc mykyt gudhelikit. Ok mat
 thu thänkia thik til kändedom. at var herra gör
 daghlica swa oppa ena handa matto mz os ande- 30
 lica. J thy at han lätir sina wtualda män hawa
 vidhir mödho här i världinne badhe i licamma ok

siäl. thy at han plaghar alla them som han takir
 til sinna sona oc döttir. thy at som sancte paul
 sighir. ärin i vtan disciplinam. tha ärin i äkke
 adhol barn. vtan rät hoor barn. thy tilbör os här
 5 hawa thwang. vidhirmödho oc dröuilse. thy at
 af thy läroms vi. oc thädhan aflom vi dygdhena
 oc gömom thz som aflat är. ok än thz som än är
 185 mera. thädhan skolom vi vänta os koma äuärdhe-
 likin lön. ok thy skolom vi äkke vanskas älla
 10 otholas i them. vtan astunda at älska them. Ok
 än thot dröuilse äru nytlikin. tho vndirsta thz
 äkke alle. ok thy synas the tholkom vansam ok
 obärlikin. ok ther til at thu skuli i them läras oc
 vmbära them thollica. tha hör thz som *bernardus*
 15 talar af them sighiande. Nytlica dröuilsen som
 pröua ledha til äronna. thy at var herra sighir.
 mz *honom* älla hänne är iak i dröuilsomen. iak
 skal han frälsa af them. oc hedhra mz äuärdhelike
 äro. Thakkom thy miskunnanna fadhír som mz
 20 os är oc hugnar os i allom varom dröuilsom. Thy
 är dröuilsen som iak sagdhe ther vmuändis i ärona
 eet tharflikit thing. Dröuilsen som vmskiptis i
 väl langa glädhi hulka som ängin skal taka af os.
 thz är marghfald glädhi. thz är fulcomnin glädhi.
 25 thz är tharflikin tharf som gifwir kronona. kära
 systir. forsmam hona äkke. Sädhin är litin. ok
 fructin vardhír mykyn Aktom äkke thz som synis.
 vtan hällir thz som ey synis. thy at thz som synis
 är forganglikit. än thz som ey synis är äuärdhe-
 30 likit. ok swa maam vi frygdha os vidh dröuilsen.
 thy at dröuilsen är äronna hop. ok ma iak väl
 sighia at äran haldz i dröuilsomön swa som frukt-

sins hop i sädhinne. ok thz finnom vi i thy at var
 herra som siälf äran är sikhír. Jak är mz honom
 i dröuilsomen. ok thy kunnom vi hwarghin bätir
 spöria op han än i dröuilsomen. got är mik ludha
 vidh gudh. ok ey at enasto thz. vtan alt hopit 5 186
 mit sätia til hans som sikhír. Jak skal han frälsa
 ok ära. ok är mz honom i dröuilsom. ok mina
 krase ok allir min luste är at vara mz människ-
 ionna sonom. han foor nidhír at han skulle vara
 när them som bedröfdh hiärta hawa. ok mz os i 10
 varom dröuilsom. Än thz skal koma som sancte
 paual sikhír at vi skolom gripas i skyno op mot
 cristo i vädhrit ok swa skolom vi altidh vara mz
 varom herra. Om vi tho aktom at hawa han nu
 mz os. bättra är mik herra min dröuas mädhan thu 15
 äst siälwir mz mik. än styra ok radha vtan thik.
 lifwa kräselica oc hawa thusanda frygdh vtan thik.
 eldin rensar gullit ok dröuilsanna frestelse pröuar
 rätuisa män. Hwi darrom vi. hwi dwälioms vi.
 hwi flym vi thänna oghnin. eldin är grymbir än 20
 var herra är mz os i dröuilsomen. Vm var herra
 är mz os. hwa är mot os. ok om äkke frälsar han
 os. hwa är tha thän ther os forma at taka w hans
 handom. Ok om han ärar. hwa är thän ther man
 vanärar älla miswyrdhír. thy skal man ey at enast 25
 i hopino. vtan fulcomit gärna äras i dröuilsomen
 som sancte paual sikhír. at gudz dygdh skoli byggia
 i mik öskianne är then krankdombir som thrifs af
 cristi dygdh. hwa gifwir mik ey at enasto kränkias.
 vtan än alstingx vanskas oc foruardha i mik siäluom 30
 hwar iak stadhnar i gudz dygdh. som sancte paual
 sikhír. Nar iak är krankir. tha är iak starkare oc

maktoghír. Ok thy kallar sponsa *in cantico can-*
ticorum sin alra kärasta *fasciculum* mirre. at hwat
 187 thz är äruodhe älla sorgh som hända kan. thikkir
 hånne alt vara lät for kärlex skuld oc hans älsk-
 5 ogha *fasciculus* är mindre än kärue. Ok ma väl
 callas *faciculus* thy at alla thässa timans pina. ok
 alt thz man kan thola, är ängo vart vidhír the
 komaskolande ärona som oppinbaras skal i os. hwat
 ey är han *faciculus*. hulkins wk som lint är ok
 10 byrdhin lät. ey for thy at thz är lint älla lät i
 sik. thy at ey är pinonna hwasselikhet lin. ey är
 dözsins bitärlica besklikhet lät. vtan älskoghanom
 är alt lät. Vm thik lystir at skodha al the hálgho
 kirkio skipilse ok stadhga. tha findir thu at hwass-
 15 are ok myklo starkare stridh oc frestilse thola the
 andelico än the kötlico kirkionna söni. Ok thz gör
 höghfärdhin oc diäfwlsins awndsiuka ondzsea ther
 thäs hardhlicare bär sik aat. at människian är
 fulcompnare. äpte thy som scrifwat är. hans matir
 20 är wtualdir. Thätta görs tho ey. vtan gudz raaz
 vissa foresyn oc skipan. hulkin som them ther
 kranke äru ey lätir frestas. owir thz som the for-
 magho thola. vtan ökir them nadhena i frestels-
 omen. Än them som fulcomnare äru redhír han
 25 myklan ok ärofullan sighír af owinenom som mz
 myklo mere omsorgh oc större klokskap äruodhar
 om at taka af them hiärtans gooz än licammans.
 Thy skal man gifwa sik mere vin om at ther
 stridha moot som meere om thrängir hwar al
 30 stridhinna byrdhe liggir aa. ok hwar al kifsins
 makt är. hwadhan os redhis äntigia vm vi gifwom
 fluktena skämmelikin fängilse. Älla ok om vi

vinnom ärofullir sighir. Än thätta är gudz nadh 188
ok miskund til hans thiänara. ok tilsyn til hans
wtualda män. at ij thera nidhír late. som thz kome
äkke vidhír han. som thän ther ginge oppa vinstro
sidhona. Än tha som rent gaar fore. star han 5
altidh oppa höghro handena som prophetin sighir.
Jak hafdhe gudh altidh i minne asyn for thän
skuld at han är mik höghro vägna at iak ey skuli
falla. O bone ihesu. stat thu höghro vägna ok
halt altidh mina höghro hand thy at iak veet. oc 10
är iak vis at ängin ginuärdha skadhar. vm ängin
wranglikhet herras. Stötis thy vinstre sidhan ok
knosis. böstis thz mz orät. thz fulne af smälek ok
obrygdhilsom. thz vil iak gärna tilsätia thän tidh
iak gömis af thik, ok thu äst värnarin owir mina 15
höghro hand. Ok skalt thu vita at äkke är badhe
ens at väria sin hedhír mz storo äruodhe. ok ägha
han i godho maki. Ok idhnadh dygdh är klarare.
oc ä thäs fromare at hon är mera kostwardh. Än
hwar som älskoghin är. ther är äkke äruodhe. vtan 20
smakin som callas sapiencia. Ok starklica thola
dröuilsin thz höre dygdhinne til. ok glädhias i
dröuilsomen sapiencie. ok hwar som aktin är rät-
färdogh ther är gärningin rät. ok säl är thän som
thol licammans plagho for rätuisonne. ok tho swa 25
at dantanin ok mootkorran skal takas af hiärtano.
ok thakkan ok lofsins röst vändas i munnenom.
thän som swa hawir reet sik til han takir sotta
sängena a bakin oc gaar heem til sin. Var sotta
säng är var licamme i hulkom vi laghom för ok 30
thranadhom. thiänande kropsins astundan ok lusta. 189
Än nu bärom vi han mädhan vi nödhom han til

at lydha siälinne. Thätta är alt thäs hälgha anda
 gärning, Ok ma man väl sightha at hans nadh är
 marghfald. hulkin sik mz människionne swa margh-
 fallellica beuisar. at ey är thän sik kan löna af hans
 5 hita. thy at han gifs badhe ondom oc godhom
 värdoghom ok owärdoghom giwande fulstoplica
 almännelikit got. Swa at stundom thikkis han hawa
 ängin aatskilnadh. Ok är thän othäkkir ok oskön-
 ioghír som ey kännir thäs hälgha anda godhgär-
 10 ninga i them. Til at göra miracula gifs han. ok
 i mangom dygdhelicom gärningom hulka han mz
 mangom gör. han opuäkkir gamul iärtekn. oc stadh-
 fästir thera tro som framfarne äru mz thy som
 nu hände. ok thässon nadhen gifs än somlicom
 15 vtan thera eghna nyt oc gagn. Han gifs oc ingiutz
 til helso nar vi vmuändoms til varn gudh af allo
 hiärta Ok än gifs han til hiälp nar han hiälpir oc
 styrkir varn krankdom i allom frestilsom. Ok nar
 han sökir varn hugh oc bär varom anda vitne at
 20 vi ärom gudz söni. gifs han os til hughnadh. Han
 gifs ok i fulcomna människio hiärta. nar han stark-
 lica optändir i them kärleksins eld. at vi ey at
 enast frygdhom os ther til at vi hopoms os vara
 gudz syni. vtan glädhioms än ämuäl i dröuilsomen.
 25 räknande smälekin äro. obrygdhilde glädhi. nidhrilde
 oc afsättilse ophöghilde. Än allom os är thän hülgha
 ande gifwen til helso. tho äru the faa som han
 190 hawa mz brännande kärleksins eld. thy at fläste
 thrängias ok läta nöghia sik. ok vidhír fresta äkke
 30 at äruodha fräsellica til hwars manz helso. Nw
 seer thu at bernardus. ther mykyt väl talande var,
 hawir faghirllica beuist mz mangom skälo at

dröuilse äru os gagnlikin. Thy skalt thu äkke vndra at var *herra* som viste hwat nyttelikheth apostoli hulka han swa mykyt älskadhe. skullo fa af dröuilsomen lät them hawa vidhírmödho i stormenom. Ok väl läsom vi at skipit stöttis i stormenom af bylghiom än äkke läsom vi at thz sank nidhír. Af tholkom kändedom skalt thu swa skipa oc stadhfästa thit hiärta. at i alle genuärdho ther hända kan. ok allo thy ther misthäkkias ma. skalt thu thik gladhelica oc tholumodhelica hawa. Ok idhna thik swa i andans vägh. at thu värdoghis opfyllas af hans älskogha Ok astunda at fölgia varom *herra* ihesu cristo som thänna höghelica väghin hiolt. ok beuiste badhe i sik ok sinom vinom.

15

(Kap. 37.)

Af cananea

Thäntidh var *herra* ihesus gik oc prädicadhe oc heladhe them som siuke varo. Tha kom en hedhnisk quinna gangande til hans. ok badh han hela sina dottir som möddis af diäflenom. hon trodhe stadhelica at han formatte thz göra. Ok än thot var *herra* swaradhe hänne änkte, var hon thrättin at bidhia oc ropadhe swa barmelica at af rätte ömko badho apostlane fore hänne. Nw om sidhe nar var *herra* hafdhe sakt. at man skulle äkke taka brödhit fran barnomen oc gifwa hondomen, tha swaradhe hon ödhmiuklica. at hon matte värdoghas som en hwalpír fa af smolomen ther fiöllo af bordheno, ok swa värdhoghadhís hon vara bönhördh. här skalt thu skodha varn *herra* oc apostolos. oc

191

thässa quinnona i swa matto som förra är sakt.
 ok alt likouäl skalt thu thänkia thässa quinnonna
 dygdhe. ok vänt them thik siälue til nyt oc gagn.
 hulka som varo särlica thre. förste var tron som
 5 swa stor var at hon räfte ämuäl alt til dottor
 hännä. ok for hona var hon här lofwadh af varom
 herra. The andra var böninna stadhughet ok var
 hon ey at enasto stadhugh. vtan än thrättin. som
 man pläghir kalla een akäfwinn älla thrabetin. hulkit
 10 som varom herra mykyt thäkkis. ok ther til ledhir
 han os som för sakt är, ther som talas vm bönenä
 Thridhi var grund diup ödhmiukt. thy at hon
 nekadhe sik ey vara hund. ok ey räknadhe hon
 sik värdhogha vara i bland barnin älla faa heelt
 15 brödh. vtan lät sik nöghia at hon matte faa af
 smolomen hwadhan af hon sik mykyt ödhmiuk-
 adhe. ok thy fik hon thz hon beddis. Swa händir
 ok ämuäl thik om thu mz fullo hiärta. trolico. oc
 reno. stadhelica bidhir ödhmiukande thik for thinom
 20 gudhi. oc räkna thik ouärdhogha aat nakre hans
 godhgärning. ok tror thz visselica. tha faar thu
 hwat thu bedhis af honom Ok swa som apostoli
 badho for thässe chananea hedhniske quinnonne.
 Swa bidhir thin ängil fore thik oc presentera gudhi
 25 thina bön som sancte bernardus sighir. at the siäl
 som idhkelica sukkar ok bidhir vtan ledho. oc
 thwingas af astundan. är ängillin ther en är af
 192 brudh gommans föghilslaghom i thy ämbite skip-
 adhir at han skal bära älskogha inbyrdhis helso
 30 hemelikit ärinde mällan brudhinna ok brudhgomman.
 A hwat thän ängillin frygdhar sik oc glädz vidh
 tholika siäl. ok vändir sik lustelica til varn herra

ok sighir. O valzsins ok æronna herra Jak thakkar
 thik. thy at thu gaf hænne thz hænna hiarta astund-
 adhe. swa at hænne ænkte misfeladhis. af thy hon
 beddis. Ängillin är när siälinne i hwariom stadh.
 oc gifwir sik vin om som annar thiänoghir sma- 5
 swen at mana hona mz idhkelicom äggilsom sigh-
 iande. lustas i gudhi ok han skal gifwa thik hiärtans
 frygdh som thu gärna hafdhe. bidha tho om han
 dwäls. thy at han senkar ække vtan kombir ænde-
 lica. bidha herranom oc göm väl at väghinom 10
 hans Sidhan talar ängillin til herrans sighiande.
 Swa som hiortin girnas til vatu källona. swa
 astundar thæssin siälin koma til thiin sin gudh.
 hon astundar thik om natten. ok æn opuækte hon
 hiärtat sit arla til thik. Allan daghin wtrækte hon 15
 händrina sina til thin. fa hænne thz hon bedhis.
 thyt hon ropar æpte os. vänt om thik til hænna
 nakat litit ok lät bidhia thik. See til hænna af
 himerike. ok sök thæn sokkande är. Troen är thænne
 hofriddarin som weet bäggia thera älskogha. Än 20
 han afun them han ække. thy at han letar ække
 sina. vtan herrans æro. han far mit i mällan älsk-
 oghan. ok hans liofwa käro. förande for han hænna
 vilia. ok bär atir gafwonar vpuækkir hona. oc
 blidhkar han. Stundom hämdir ok æn thot thz 25 193
 skeer siällan at han kombir them badhom saman.
 takande äntigia hona til hans. älla ok ledhe han
 til hænna thy at han är hema oc väl kändir i
 palacio. oc rädhis ække vardha bort kördhir. thy
 at han seer altidh fadhirsins ænlite. Än thu skalt 30
 see til oc taka granlica vara. at thu ey huxa brudh-

gommans ok siälinna sambland vara licamlikit. Vtan
 thätta talas som sancte paul sighthir. at then som
 tilludhir gudhi. han är en ande mz honom, Ok
 rena huxsins opfarilse i gudh. ok hans millo nidhir
 5 farilse i siälina. wtthydrom vi mz tholkom ordrom
 som vi gitom. Seer thu hwat trolica vare ängla
 thiäna os. oc thy skolom vi göra them stora vyrdh-
 ning oc daghlica hedhra them. Ok äghom vi them
 mykyt thakka. Ok i thera asyn som altidh äro
 10 när os skolom vi änkte thz fwlt älla oloffikit är
 thänkia tala älla göra som bernardus sighthir owir
 prophetans ordh hwar han sighthir. Gudh bödh sinom
 änglom af thik. at the skulu göma oc beuara thik
 i allom thinom väghom. hwat stora vyrdhning.
 15 gudhelikhet. oc tröst. skulle thätta ordhit gifwa
 thik. vyrdhningena for näruarona. gudhelikhetena
 for väluiliöghetena. oc tröstena for gömona oc
 beuarilsen. Thy skalt thu i hwarion stadh i hwarie
 wra göra thinom ängil vyrdhning. ok äkke skalt
 20 thu thora göra honom när staddom. som thu äkke
 thordhe vm iak saghe thz. The sta til värn tha
 thik fatas. the värfwa thit bässta. hwat skal iak
 194 atirgälla gudhi for alt thz got han hawir mik
 gifwit. honom vari ensampnom hedhir oc ära. han
 25 bödh. ok alt got är af ängom vtan af honom.
 Nw än thot han hawir them thz budhit. ok the
 lydha honom af swa storom kärlek. ok the thiäna
 os, i swa mykle vidhirthorft. är os äkke loffikit
 älla höwelikit vara osköniogha. Varom thy thässom
 30 oc särlica tholkom gömarom gudhelike ok skön-
 ioghe. ok hedhrom them äpte vare makt som os
 bör. Ok swa är här sakt af änglanna thiänist oc

hiälp. ok af bönnna dygdh. Göm aat hænne oc gör them alla the vyrdhning som thu format.

(Kap. 38.)

Huru somlike arghadhos af vars herra ihesu ordhom. oc thz hetir scandalum i the hælgho 5
script

Thw skalt äkke vndra. vm vndirstundom nakre skändas af varom gärningom Ey kunno the swa väl oc trolica göras. mädhan thz hände opta siälwom gudhi. hulkom som i ängo misfelis. Nw en 10
dagh. tha pharisei spordho varn herra. hwi discipuli som varo apostoli thwadho äkke händrina tha the ato. Än var herra swaradhe them hardhelica awitande them at the aktadho yttra renlekin ok äkke indra. af hulko the vordho skandalizati. Än var 15
herra aktadhe thz ey. Swa hände ok annat sin nar han taladhe af andelicom thingom i sinne predican i iudha kirkionne. tha gingo somlike af hans discipulis the som kötlike varo ok äkke vndirstodho thz han sagdhe. fran honom. ok ey aktadhe 20
han ok thz. vtan sagdhe til tolf apostlanna. hwat ey vilin ok ij ganga bort. Tha swaradhe sancte pätar for sik oc flere. herra til hwem skolom vi ganga. thw hafwir lifsins ordh Thy skodha han i thässa ok andro tholko huru han taladhe ok lerdhe 25 195
mz vallenno. Huru han vardhe ok forswaradhe sannindena. ey aktande wranga oc fula dara scandalum. Ok thässin thry maghom vi här märkia os til kännedom. första at vi skolom for annars scandalum äkke ganga af rätuisonna sannind. Annat 30

at vi skolom mera akta indra renlekin. än the yttra höuiskona. Thz thridthia at vi skolom andelica lifwa at vars herra ordh ey synins os swa ogeen som the syntos hinom *discipulis* som gingo bort
 5 fran honom. vtan hällir kunna vita oc forsta at the ledha os til äüärdhelikit liiff. at vi maghom honom mz them androm som quarre blifwo *fulcomlica* äpte fölghia.

(Kap. 39.)

10 Af thera atirlönom som al thing forlata

NAR thän trone oc sniälle *discipulus* sancte pätar spordhe af varom herra ihesu for sik ok flerom apostlomen af thera atirlönom. Swaradhe var herra i bland annat at alle the som världina for
 15 lata oc fölghia honom äpte. skulu taka hundradha faalt i thässe värld ok äüärdhelikit liiff i andre. Märk väl thässin lönin oc glädz af store glädhi. oc thakka gudhi. ok lofwa han af allo hiärta som thik ledde til tholkin köpinskap. hwar thu mat bata
 20 hundradha af eno. ok likouäl sidhane äüärdhelikit liiff. Än thätta hundradha falla talit är äkke *licamica* thinga. Vtan indra dygdhanna hugnadhär. hulkin ther vi kännom medh wtrönilsom ok ey mz nakrom lärdom. Nw tha siälin hon kännir
 25 fatikdomsins lokt. renleksins skinande fäghrind. tholimodzsins oc alla andra dygdha smak ok lustas i them. hwat ey thikkir thik hona hawa takit hundradha falt. Nw om hon yttermeer far op at hon faar brudhgommans sökilse. ok äras af hans
 30 näruario. hwat ey hawir hon tha fangit meer än thusanda falt. lika vidh alt thz hon hawir forlatit

for hans skuld. Seer thu huru sant är thz som
 sannindin talar. han dara man äkke, ok thz mis-
 felas äkke at han ey atirgällir hundradhafalt i
 thässe världinne ok ey at enasto eet sin vtan opta
 ok flerom sinnom gör han thz. the siäl som honom 5
 är gudhelikin. Swa storlica at han hona swa pläghar.
 at hon ey at enasto forlatir. vtan vyrdhir alla
 världina ey meer än thräk at hon maghe afla sin
 brudhgomma Ok ther til at thu maghe af thäso
 hundradha falla fulcomlicare läras. tha hör bern- 10
 ardum som sighir. nalkan matte nakar som än är
 värzlikin sighia. tee mik thz hundradha falla thu
 louar oc iak forlatir gärna al thing. Än hwi skal
 iak thz göra. thy at tron är änkte värddh. ther hon
 är äkke större än manna skäl beuisa. Ängla brödhit 15
 som sancte iohannes ij apocalipsi lofwar them som
 sighir vindir. är hwilt ok lönt. som ok är nya nampnit.
 ther ängin veet. vtan thän thz takir. Hwat ey äghir
 thän al thing. hulkom al thing hiälpa til got. hwat
 ey hawir thän alkons hundradha falt som opfyllis 20
 mz them hälgha anda ok christum ihesum hawir
 i brysteno. Ok är thäs hälgha anda sökilse oc
 christi närudara storlica myklo meer än hundradha
 falt är. Hwat stor är thins sötma mykylikhet herra 197
 gudh, hulka thu än löne for them thik rädhas. oc 25
 redhir them ther a thik hopas. Seer thu väl at
 hälagh siäl rapar vidhir at hon girnas wtthydha
 hans ömningas sötma aminne. oc vardhir mykyt
 tidhmält vidh at hon talar af hiärtans frygdh. Väl
 är thz thusanda falt, vardha gudz barn, få thäs 30
 hälgha anda framstank som är andans frälse. kär-
 leksins krase. samuitsins ära. gudz rike, ther innan

os är som hwazske är drykkir älla matir. vtan
 rätuisa. oc fridhir. oc glädhi i them hälgha anda.
 Ok än ey the glädhin som man hawir nu af äronna
 hopi. Vtan i dröuilsom ok vidhir mödho. Thätta
 5 är thän eldin som var herra ville at hetelica skulle
 optändas. Thätta är dygdhin som owan kombir
 som andream lät omfägna korsit. laurencium thola
 sins licamma kötmangara. Stephanum i sinom dödh
 böghia knän til böna at bidhia for them han sten-
 10 kadho. Thätta är fridhin som var herra christus
 atirlefdhe sinom vinom nar han gaf siälina. ok är
 sannelica gudz wtualdom mannom fridhir oc gafwa
 ther gaar owir al sin. Än alt thz vndir solenne
 är kan äkke liknas thässom fridhinom. Thätta är
 15 gudhlikhetsins nadh oc smörilse ther af allo kännir.
 hulka thän weet som rönt hawir ok oröntir weet
 ther änkte af. Gläz thy oc frygdhas som iak sagdhe
 oc thakka gudhi. at thu äst calladh til at taka
 198 thätta hundradha falla. ok gak opta i thätta para-
 20 dysit, hulkit thu maat faa vm thu idhnar bönenä.

(Kap. 40.)

Hulkaledhis var herra ihesus spordhe af apost-
 lomen hwat som taladhis om han

NAr var herra ihesus kom i thz landzskapit som
 25 calladhis cesarea philippi. spordhe han af apost-
 lomen hwat som af honom sagdhis. Ok spordhe
 han them aat for hwat the hiollo han. ok the
 swaradho. ok hwar thera sagdhe sit. Än sancte
 pätar swaradhe badhe fore sik ok flere sighiande.
 30 Tu es christus lifwandis gudz son. tha sagdhe var

herra til hans. Tu es *petrus*. Som thydhir oppa
 vart mal kännespakir. ok teknar trona. i hulke vi
 kännom gudh i rätte ok sanne vidhir gango. ok
 owir thässa hällena skal iak byggia mina kirkio.
 Ok gaf thaghan honom oc hans äptekomandom 5
 himerikis rike. som är vald oc makt lösa ok binda.
 göra ok lata i himerike oc iordhrike. Skodha thy
 här sanctum *petrum* oc andra apostlana. ok thänk
 them i swa matto som thik var för sakt, Ok skalt
 thu granlica märkia thz thu här hördhe. at *petrum* 10
 som var *herra* *ihesus* giordhe swa storlica makt-
 oghan. kalladhe han litit ther äpte sathana. for
 thän skuld at for thän kötlica kärlekin. ther sancte
 pätar hafdhe til varn *herra*. afrädh han honom
 fran hans pino at ey skulle swa vardha ok han 15
 skulle äkke thola. Här skalt thu taka äptedöme
 af varom *herra* *ihesu*. ok hawa alla swa som thinna
 siäla helso genuärdogha som for licamlikit mak ok
 lättilse vilia thik dragha fran idhn oc äruodhe ok
 andelico godho 20

(Kap. 41.)

Iluru var *herra* *ihesus* tedhe sins ärofulla licamma
 klarhet vppa bärgheno thabor.

UAr *herra* *ihesus* tok mz sik thre af *discipulis* som 199
 varo hans apostla. ok gik oppa bärghit thabor 25
 Ok ther vmskiptis hans licamme fore them teande
 sik them ärofullan. Ok moyses oc helyas komo
 thijt oc taladho mz honom af hans komaskolande
 pino. tha sagdho the, *herra* thäs är äkke tharf
 at thu döo. thy at en thins blodz drupi atirlöste 30

väl alla världina. Än var herra ihesus swaradhe
 sighiande. Godhir hyrdhe sätir sina siäl wt for
 siin faar. Swa bör ok mik göra. ther var ok
 ämuäl seeddir thän hälghe ande ij eet liust sky.
 5 Ok gudz fadhirs röst hördhis i skyno sighiande.
 thätta är min älskelike son aat hulkom mik väl
 aatgätz hörin han. Tha apostoli hördho thätta.
 fiollo the fram luto oppa änlitit nidhir a iordhena.
 ok vordho mykyt rädde. Än var herra ihesus.
 10 gik oc took vppa them. ok sagdhe standin op. oc
 varin äkke rädde. Sidhan tha the läto op öghonin
 sagho the ängin vtan ensampan ihesum. Nw tha
 the gingo nidhir af bärgheno bödh var herra ihesus
 them sighiande. Sighin ängom af thässe syninne
 15 för än iomfrunna son är standin op af dödh.
 Thy skalt thu granlica thänkia hwat som sakt är.
 Ok lät thik thikkia som thu vare när stad. thy at
 the äru höghelica stoor

(Kap. 42.)

20 Huru var herra ihesus dref wt them som köpto
 oc saldo i mönstreno.

Twem sinnom kördhe var herra ihesus wt w
 mönstreno them som ther köpto ok saldo. hulkit
 väl ma räknas i bland hans storo miracula. thy
 25 at än thot the altidh miswyrdho han. tho flyddo
 200 the tha alle for honom, Ok alt likouäl at the varo
 mange. vardho the sik ey älla gripo til värn. Vtan
 ensamin dreff han them alla wt mz smam repa
 stubborn, Ok thz var for thy at han tedhe sik
 30 them rädhelican i änliteno, Thy at han var op-

tändir af starkom rätuisonna brona af thy at hans fadhír vanhedhradhis af them. särlica i them stadh som the skullo han mäst hedhra. Thy skalt thu han väl skodha ok honom varkunna. thy at han är fullir mz varkunnani^{na} sorgh. oc ämuäl rädhas. 5
om vi som altidh stam i gudz mönstre. oc ärom af gudz store ok enkannelike nadh. skipadh til hans thiänist. väfwom os i värlzlicom ärindom swa som the giordho Ok mädhan vi skolom altidh akta gudz loff. tha skolom vi ok maghom väl 10
rädhas at fa hans wredhe. ok wräkas fran honom om vi tildyrfwoms at väuia os i thy ther vi hafwom änga syslo mz, Ok ey skalt thu pläggha at göra behändogha älla slöggha gärning. hulka ther hindra af os timan som vi ärom gudhi skyllogha 15

(Kap. 43.)

Af probatica piscina som var i ierusalem

I Jherusalem var vatn samanflutit i hulko farin thwaddos som offras skullo. ther laa trät som thz hälgha kors giordhis af. eet sin i areno tha rördhis 20
vatnit af gudz ängle. ok the siuka människian som först kom i vatnit äpte at ängillin hafdhe rört thz. vardh helbrygdho. Ok thy lagho altidh manga siuka människior vidhír vatnit. Ther hafdhe en siukir man lighat oc thranat i sotta säng atta aar 25
oc thrätighi. ok han heladhe var herra ihesus om en hälaghan dagh Här mat thu see varn herra. hwat ödhmiuklica han sökte thän siuka, Ok i thässe 201
vars herra gärning mat thu märkia thik til kändom thry thing. Först at han spordhe thän siuka 30
vm han ville helas. i swa matto gifwir han ok äkke

os helsona. Vtan varn samthokka. ok thy hawa
 syndoghe män änga orsäkt som äkke sätta gudz
 vilia ok sinne helso. thy at som sancte augustinus
 sighir. Thän thik skapadhe vtan thik, han gör
 5 thik äkke sälan vtan thik. Annat är at vi skolom
 mykyt granlica vakta os. at vi äkke fallom aatir
 i syndena sidhan gudh hawir gifwit os helsona i
 synda forlatilsom thy at thz är väl värt at var
 othokke skuli hardhare näfsas, Ok thy sagdhe var
 10 herra thässom. gak, ok vakta thik väl at thu ey
 mera synda. at thik skoli ey hända än nakat värre.
 Thridhia är at onde tappa af allo swa som godhe
 vinna alla stadz. thy at nar thänne som var hel-
 brygdho vordhin bar sängena sina. oc iudhane
 15 sagdho at thz var äkke loffikit in sabbato. ok han
 swaradhe. thän som mik giordhe helan. han sagdhe
 til mik. tak sängena thina ok gak hädhan mz hänne.
 Sagdho iudhane. hwa är thän som thik sagdhe.
 tak ok bär bort sängena. äkke sagdho the. hwa
 20 är thän som thik helan giordhe, Ok swa toko the
 thz fore som the matto afwita oc straffa. ok äkke
 thz the matto lowa. ok prisa. Swa göra opta
 onda människior som kötlica äru som til alt läggia
 ont. ok vända alt til argho thz the see. the äru
 25 som the ther af allo tappa. Än the som andelica
 lifwa vända alt til gudz loff oc hedhir. hwat thz
 gaar hällir mz älla moot. ok hwat thz är hällir
 202 bliit älla strijt. got älla ont. ok twäka ther vm
 enkte at ey vardha al thing skällika. gudhi äntigia
 30 al thing rättelica görande. älla oc rätuislica städ-
 iande. gifwande thol til at the swa vardha, ok thy
 skal alt vändas oppa the bätra sidhona. äpte thy

som *bernardus* känne os sighiande. Vakta at thu
 vari äkke aat annars vmgango äntigia fundoghir
 speiare älla ok fulottir domare. Ämuäl vm thu
 findir nakat vara wranglica giort. ey skalt thu än
 tha döma thin iämcristin, vtan orsäktan hällir. ok 5
 om thu gitir äkke gärningena. tha orsaka aktena.
 ok vänt thz vara fauizsco ok farlöst tilkomit Ok
 om gärningin är swa vis at hon kan mz änge om-
 slät orsakas. thänk än alt likouäl mz thik siälue
 ok sigh. Stark var thässin frestilsin ok alt ofhardh. 10
 hwat monde hon hawa giort af mik. om hon hafdhe
 haft samuledhis vald i mik. Än andelica männ-
 iskiör bata af allom thingom. oc ämuäl af sinom
 eghnom oc swa annars syndom. Ok af skadhelicom
 thingom. Ok ämuäl af diäfwlsins värkom som 15
bernardus beuisar sighiande. Än thot oskällikin
 oc diurlikin ande han kan äkke fa andelikin thing.
 tho hiälpir han til at fa them mz licamlike thiänist
 särlica them som alla licamlica thinga nyt vända
 i äuärdhelikit gagn. Nytiande thesse världina swa 20
 som the ther änkte är om hona. Ok vm nakar
 diwr finnas onytlik til sik siälua. oc ämuäl skadh-
 lik til manzsins licamico helso. tho bristir them
 äkke thz i thera licamma. hwadhan af the hiälpa
 them til got som äpte gudz foreskipan kalladhe 25
 äru hälaghe. Ok än om the äru äkke matnyt älla
 tee manne sina thiänist. vtan öfwa nämit. äpte thy
 som han ther änkte hatar thz han skapadhe redho-
 boin är almänt at foresee allo thy som skäl hawir
 i näfst oc andro thy som tharfwas. thy at gudz 30
 andelik thing ther man kan äkke see. the vndir-
 stas mz licamicom thingom. ok än diäfwllin oc

hans drängia ther hawa onda akt. ok äru altidh
 girughe til at skadha. äru när människionne ok
 mena hanne ont. än the göra hanne hällir gagn.
 ok göra moot sinom vilia. människionne til godho.
 5 särlica thera som godhe äru hulkom som six. hwa
 är thän idhír forma at skadha. om i ärin godhra
 älskara äptefölghiara, Ok är thän som nödoghír
 gör hwat han är hällir onder man älla ondir ängil.
 ok thz som görs vardhír äkke for hans skuld. thy
 10 at nödoghom hiälpir änkte got. än thot honom är
 anduardhat at skipa. Ok ey weet iak huru thäkke-
 licare älla gudhelicare vi mattom vndfa thz godha
 som görs vm ondan thiänara. Ok thätta är sakin.
 hwi var herra gör godhom got mz ondom än ey
 15 for thy at han thorf thera gärninga vidhír til at
 göra got. Thy sighír ok bernardus til människ-
 ionna varilsa. hwat höghfärdhas thu muld ok aska.
 Ok var herra foor fran änglomen swa leedh var
 honom thera höghfärdh. Ok thy skal änglanna
 20 bortwrakilse wara människionna bättilse. ok är
 thätta scrifwat til thera bättring ok rätttilsa. ok
 vändis mik til godho ämuäl diäfwlsins ondzska.
 Ok iak skal thwa mina händer i syndarins blodhe.
 204 Än vilt thu vita huru. tha hör at them modhogha.
 25 diäflenom, gar rädhelica ryghelikit ban owir som
 prophetin sighír mz enna handa liknilsom sighiande.
 Montes gelboe etc, Nw om swa är giort mz
 änglenom, hwat skal tha vardha af mik iordh ok
 asko. Han höghfärdadhis i himerike oc iak modhas
 30 i dyngio höghenom. hwa vänte ey thollicare vara
 höghfärdhena i them rika än i stafkarlenom. Vee
 mik oslom mädhan swa hardhelica är räknat mz

them maktogha for thy at hiärtat hans modhadhis.
 oc dugdhe honom tho enkte at höghfärdhin är
 maktogha manna fränka Hwat skal tha kräfwias
 af mik badhe oslom oc höghfärdoghom. Ok talar
 bernardus af brudhinne som är the hälgha kirkia. 5
 hulkin som äpte manga synde kom til vars herra.
 hon är thön hulke ther mykyt är forlatit oc thön
 ther mera älskadhe. Ok hwat som owinan obrygdh-
 adhe hänne til hadhuetilse. thz vände hon sik til
 gagn. thädhan är hon siäfware til näfstinna. thol- 10
 ughare til äruodhit. mera brännande til älskoghan.
 thädhan är hon thäkkare for blygho höuiskhetina.
 redhobonare til at lydha ok idhoghare at thakka
 gudhi mz alle vyrdhning oc gudhelikhet. Seer thu
 huru the som andelica lifwa vända alt til thz bäzsta, 15
 Ok af allo göra the sik gagn. Var thy andelikin.
 tha skulu al thing vändas thik til godho. Ok
 thera handa thänkilse dughir til dröuilsanna ok
 frestilsanna tholimodh oc huxsins rolikhet Thy at
 om människian idhnar sik altidh i tholko ma hon 20
 koma til swa storan siälizna siäfflek. at hon näplica
 älla fulcompnit siällan dröfdhis af nakro thinge.
 vtan vare swa skipadh som sniälle mannin sighir. 205
 rätuisom man mödhir enkte ä hwat honom hände

(Kap. 44.)

25

Huru apostoli knusadho axin oc ato for hungir
 skuld

UM en iudhanna sunnadagh nar apostlane visto
 ängo wtuägha hwar the matto fa nakat äta. gingo
 the wt oppa akрана. hwar sädhin stodh oc skaladho 30

bort w axomen mz handomen ok äta. Än nar
 the auittos ther fore af phariseis som sagdho at
 thz var äkke loflikit vm sunnadaghin göra. Tha
 forswaradhe var herra them. ok giordhe mang
 5 iärtekne om sunnadaghin ther vppa som förra var
 sakt. af them som visna hafdhe handena. oc var
 herra heladhe ok androm flerom. Nw skalt thu
 skodha apostlana oc varkunna them ther stadde
 varo i swa mykle vidhír thorft. Än thot the
 10 giordho thz gladhelica af fatikdomsins älskogha.
 Alla dygdhe oc hælighet hafdhe thera herra oc
 mästare them anduardhat. Än hwat är tho at
 thänkia världinna höfdhingia vara kompna til swa
 owir matto storan fatikdom at them tilburdhe nära
 15 sik vidh fodhír som annor oskällik diur i alra thinga
 skapara näruaru. Var herra saa thätta ok var-
 kunnadhe them af rätte ömko. thy at han them
 innerlica älskadhe. Än alt likouäl gladdis han swa
 väl for thera skuld. hulka han viste i thy mykyt
 20 forskulla som for uara hulkom han atirlät äpte-
 dömit. J thy äptedömeno magho vi thrifwas til
 manga dygdhe. Thy at här skiin vndarlica fatik-
 domin, ok tees at världinna bälle är forsmande.
 Välsmakande matzsins lustelik redha nidhír slaas.
 25 ok omättelica swalghsins fula giri ok owir stopa
 206 fülle forbiutz. thy skalt thu som styrkis af thässa
 äptedömeno vmfägna fatikdomen. af allom kraptom.
 hulkin ther swa liuslika skeen i varom herra oc
 varefrw hans modhír, Ok them wtkorno världinna
 30 höfdhingom, Ok allom them som fulcomlica fölgdho
 thera äptedöme, Än thu skalt vakta aat. af hwat
 fatikdom thu skalt thätta vndirstanda, Thy at iak

veet väl at thu som i klostre är hawir lofwat
 fatikdom at enkte hawa. ok thakka ther af thinom
 gudhi. ok göm han osmittadhan. Än iak vil at thu
 skoli fara nakat op bätir. hulkit som tho är enkte
 moot thinne lofwan, Ok vtan thässon vndirstand- 5
 ilsin, vare thin lowan fanyt oc ij ensampnom ordh-
 omen. Thy sighir iak af them fatikdomenom som
 rotas i hiärtano. thy at dygdhenar skulu sätias i
 hiärtat. ok äkke i yttro thingomen. Thy hallir
 thu väl fatikdomsins lofwan vm thu gifwir ther 10
 samthykkio - til af allo hiärta, Thy at om thik
 bristir nakat. oc thik thikkir vanlica at thw hawir
 äkke alt öfrit thz som thik tharfwas til licammans
 fordhan. Ok hawir innantil girina at thu mz for-
 thanka astunda meer än lifs bärghanin til sighir. 15
 äkke lifwir thu i fatikdome vtan hällir i hawanz-
 löso. thy at thänne fatikdomen är äkke dygdhelikin
 ok thäkkir. älla thän ther lön forskullar. vtan hällir
 pinsam oc tharflös hawanzlösa ok forskullar enkte
 got, Ok astundanin mz samthykkionne ömpningas 20
 til at tappa alla forskullan. ok til at fulcompna alla
 synd. Ok tro ey thik gita opstandit älla thrifwitz
 til böna älla contemplacionem. älla faa hundradha
 fal lön mz tholkom fatikdom. huru skulle hiärtat 207
 ther thyngt är mz iordzlica thinga giris byrdhe 25
 gita opfarit. Ok huru skulle thz hiärta gita nalkatz
 gudz ok himerikis thinga fino klarheet. ther af
 iordhzlica thinga thräk oc dräg är smittat, Ok är
 vordhit iordzlikit oc groft af sik. thy älska fatik-
 domin af allo hiärta. haf han for modhir. lät thik 30
 thäkkias hans fäghrind lustas i honom. hwila thik
 när honom sikärlica mz frygdh oc glädhi. Alre

skalt thu vilia skadha han for nakat thing i värld-
 inne.  nkte skalt thw hawa. ok enkte vilia hafwa
 meer  n tharfwas. Ok om thu mat sta  pte allo
 thy som tharfwin kr fwir. Swara iak, at th s
 5 n m re ok innerlicare thu älskar fatikdomen. th s
 g rlare d mer thu af thy som thorftelikit  r, Ok
 the thing  ru os tharffikin vtan hulkin vi gitom
  kke varit. Thy skalt thu granlica see ok märkia
 the thing hulkin thw kan  kke omb ra, Ok nakat
 10 annat skalt thw ey vilia hawa. ey astunda. ey
 l ggia vin aa thz r kta. ey af them som si lfswili-
 andis gifwa. taka. Ok  n    huru my kyt thu
 thr ngir ok kostar thik. format thu  kke fulcom-
 lica at f lghia varom herra ihesu i fatikdomenom.
 15 ok egh seer iak at vaar fatikdombir gitir varit
 i mpn vidh r hans fatikdom. ey kunnom vi swa
 mykla vin giwa os om han g ma. Ok thz ma
 rasklica mz faghrom skälom beuisas tho th ssom
 forlatnom. som  r at han  r ok var alra rikast. ok
 20 alra thinga herra. ok alra fulcomnastir ok androm
 tholkom.  n a fatikdomsins v gna pr was thz
 mz th n sk l at han ey at enast tok a sik fatik-
 domsins pinsamu vidh r m dho. vtan  mu l hans
 208 obrygdhilse ok sm leek.  n var fatikdombir for
 25 thy at vi hafwom han af gudz  lskogha, mz
 godhom vilia lofwat ok takit. räknas han som han
 ok  r dygdhelikin ok thy  r han  kke blyghelikin.
 vtan hedh rlikin oc  mu l af ondom.  n hans
 fatikdombir r knadh s  kke swa. thy at man vndir-
 30 stodh  kke. ok viste ey at han var si lfswiliandis
 fatikir, Ok fatikdomin ther man hawir n dogh r,
 oc man thol vtan sina thak gifwir obryghilse ok

forsmälse, Ok mädhan var herra ihesus hafdhe hwazske gardh älla gooz älla nakat af alla världinna rikedomom. ok thz viste hwar man. miswyrldhis han ok var forsmadhír af allom. thy at thera handa fatikt folk hatas af allom. Vm the 5
 äru vise them troos äkke. äru the ok ärlike ok välborne. likouäl gabbas the ok vardha forsmadhe. Ok än som mera är ärlikhet. visdombir. oc fromheet, ok alla dygdhír som mannenom thikkir synas vara quafdha ok wtsläkta i them, ok äru som 10
 hwars manz fota trudh. oc äru af allom miswyrldhe, swa mykyt at them dughír hwazske frändsämia älla gamal vinskapi. vtan alle neka ok vidhírsighia them. viliande hwazske frändsämio älla vinskapi kännas til thera Seer thu nu väl huru 15
 thu gitir hwazske liknaz hans fatikdom. älla fölght honom äptir i swa grund diuptz fatikdoms ok ödmiuktinna forsmälse. Ok thy äru världinna fatike män äkke forsmande som tekna siälwan herran. Ok är thässom som är fatikdomsins dygdh. särlica 20
 af os som hona hafwom lofwat. thy skalt thu altidh akta at göma hona mz alle vyrldning ok gudhelikhet. som sancte bernardus radhír os sighiande. 209
 fölghiom honom thz mästa vi gitom. hulkin ther swa älskadhe fatikdomen. at än thot al världin fran 25
 enom ända. ok til annan var i hans hand. tho hafdhe han ey swa mykyt han matte tilböghia sit howdh. Sannelica stor osidhír är ok alt ofstor. at fule madhkin vil ther vara rikir, hwar valdzsins herra ok äronna konungir ville vara fatikir. Ok 30
 sighír bernardus at ey räknas fatikdomin dygdh.

vtan fatikdomsins älskare. ok himerikis rike är fatika manna. thy hawir thu af apostlanna äptedöme, oc af sancti bernardi kändedom badhe här. oc förra af vars herra fötzlo tima. ok af the
 5 *sermone* ther han byriadhe af fatikdomenom oppa bärgheno, hulkaledhis thu skalt astunda fatikdomen swa som höghelicasta dygdh Än hwat skolom wij oc sighia af atirhalle. oc amoot giri til mat oc dryk, hulka ther samuledhis i thässa äptedöme
 10 skiin. Ok af thässom dygdhomen aktar iak sighia ok pröfwa min ordh mz *scriptinna* vitnom. for thy at iak veet at thz är thik nytlikit. thy at vtan thu äst rönt i tholko. tha äst thu ey quäm til lärdom. ok ey hawir thw stort gagn at thw läs i
 15 bokom. Ok thy gifwir iak mik vin om at tala af them. at thik skoli särlica i thässe matto vitirlik vardha dygdhanna naturlik skipilse. i hulkom vi spöriom äpte hans mästarskap, hulkins lifwirne vi vilom först oc främst fölgia i dygdhomen. Nw
 20 skalt thw vita at mykyt skal människian sta mote oskällike giri til mat oc dryk, ok ther a moot skal vara idhkelikin stridh. ok hæghe fädhir som varo i andelike idhn, äruodhadho mykyt ij thy. som sancte *bernardus* sighir. hwadhan af är thässin
 25 swa stor hughrädde oc swa vsul bortkastilse. oc ärlikin *creatura* skapadh til at taka äuärdhelica sälikhet. ok alzualloghx gudz äro, af hulkins godh-leek hon är skapat. ödhkänd af hans liknilse. atirlöst mz hans blodhe. begawadh mz tronne. ok är
 30 af visso hopi hans barn. blyghis äkke vsul at thola thräldomin vndir thässom *licamica* sinna thräckenom. Ok är väl värt at the människia forma äkke

begripa andelik thing, som forlatir tholkan brudh-
 gomma. ok fölghir tholkom älskoghom. ok är visse-
 lica thz eet osino äruodhe, at opfostra älla yrkia
 thz gaalt oc ofruitsamt är, hulkit som äkke födhir.
 ok äkke vilia göra väl vidhir änkiona. Forlata 5
 hiärtans rökt. ok rökta kötit i thäs astundilsom.
 gödha rutna likit som litit ther äpte skal vardha
 madhka matir Här hawir thu hwi oskällikhet i
 mat ok dryk är flyande. tho maghom vi varkunna
 kroppenom äpte thy som tharfwin ok helbrygdhan 10
 til sighir ok kräfuir. thy at alt kropsins godha
 är heelbrygdhan oc helsan. Ok thz är ok thz
 eenga ther vi ärom honom pliktogha, oc ther owir
 skal honom enkte gifwas älla spöras Vtan i
 them iordhmonsens ända skal han tödhras ok 15
 bindas, mädhan hans frukt är ängin. oc dödhin är
 hans ändelykt, Ok vm swa händir at vilianom
 thiänas ok äkke helsonne. tha är thz äkke a natur-
 inna väghna. vtan vndi naturinne. hulkit ther
 dödhenom räkkir handena mädhan man takir 20
 vilian — — — — —

(Ett blad är här bortskuret.)

— — — — —
 först akta ok göma aat, Apostolin äkke äggia älla 211
 biudha sik siälwom thera handa. Ok ey *discipulum* 25
 sik thz bedhas. Sidhane at han rädh thz äkke
 munke älla nuzno. vtan enom biscope. hulkins
 lifwirne som än var mykyt thorftelikit kirkionne
 som tha byriadhis. ok än var kleen i tronne. Thi-
 motheus var thänne. fa mik en annan tholkan 30
 thimotheum. Jak vil gifwa honom vm thu vilt
 ämuäl gul äta. ok drikka helewagh. Än thu ömkar

thik salaghe oc dispenserar mz thik siälf. Misthänkt
 är mik thäs kännis iak. siälfra thinna dispenseran
 Ok rädhis iak at thu gabbas vndi siäfflikhetinna
 nampne af kötzsins snille. Än thz är thz iak
 5 bidhír thik, ok äghír thu ther til thik siälf mana.
 at vm thik swa thäkkis apostolins kändedombir af
 at drikka vinit. tha glöm äkke modico som han
 sagdhe ther mz. Af thy som sakt är ok pröwat
 mz skriptinne. hawír thu at människian skal standa
 10 moot gule som är oskällighet i mat ok dryk. Ok
 at akta ma kropsins helso. Än thz skal vaktas at
 man ey wräki älla väli matin Än hwat vi skolom
 sighia af atirhalleno. tha hör äkke mik vtan sama
 bernardum som sighír. ellin. ok thz liot är. liot
 15 thz kallas vara dofwit som hwazske är heet älla
 kalt. Andin ok kötit the dwälias äkke saman i
 eno huse. särlica mädhan liot pläghír een läta
 vpkasta. Nw mädhan apostoli vidhír lodhande än
 vars herra köti ther ensamit hälaght var. hulke
 20 som varo hälghona hälghe män kundo äkke op-
 fyllas af them hälgha anda. for än thz tokx fran
 them Ok thu tilbudin. ok thino köti til thrykt
 som oreent är oc vpfyllt mz mykle smitto ok synda
 thräk. vänte thik magha taka then renasta fina
 25 andan. vtan thu vidhír frestar allaledhis vidhír
 sighia thässom kötlika hugnadhenom. Sannelica
 nar thu tilbyriar. dröuilsin skal opfylla thit hiarta.
 Än vm thu blifwír stadhugh ok hallir fram. tha
 skal dröuilsin vmuändas i glädhi Thy at tha rensas
 30 thankane oc astundilsin oc vilin opnyas. ok alt thz
 som förra syntis vansamt oc än omöghelikit. thz
 skal owirkomas oc vinnas mz myklom sötma ok

kärlex astundan. Hwat ey auitom vi paulum at
 han thwingar sin licamma oc ledhír han i thräl-
 dom. Ok iak skal halla mik af vin oc starkom
 drykkiom thy at them fölghír gärna oren kropsins
 rörilse. Älla ok om iak är krankir oc vanmakt- 5
 oghír ma iak drikka litit äpte apostolins radhe.
 Ok skal iak halla mik af köti. at thz ey. nar thz
 ofmykyt födhír kötit. skoli ok vanlica mz kötino
 födha kötzsins laste. Jak skal ok gifwa mik vin
 oc göm om at taka matelica af brödheno at mik 10
 skoli ey ledhas mz thungom bwke standa a bönom.
 ok at ey skoli ämuäl prophetin foruita mik at iak
 ätir mit brödh til mätte. Än ey skal iak ok vänia
 mik at fylla bwkin mz ensampno reno vatne. at
 ey skoli vanlica fule bwkin taka til at kitzla mz 15
 snödhom lusta. Ok sighír bernardus til robertum
 monachum at viin ok miödhír oc andre starke
 drykkia. kräselikin födha oc dyr kostir the hiälpa
 kroppenom i stridhinne, ok äkke siälinne. Af them 213
 mättas kroppin ok äkke siälin, Pipar ok komin 20
 ingefära ok galiga. kardamomom oc näghlikkor.
 paradisakorn ok än hiärtans frygdh, ok annor
 thera handa krydde. hwat the lätas hällir i mat
 älla salso tha lusta the smaken oc vptända lustan.
 Än them som lifwa vislica ok sobrie. är öfryt 25
 kokat salt ok brödh oc hungrin. Sobrius thz är
 väl tempradhír at människian takir mat ok dryk
 väl til matto swa at hon äkke thyngis vtan är
 bequäm bidhia ok läsa oc göra hwat hon skal swa
 väl mät som fastande. Än nar människian bidhar 30
 äkke hungrin oc matlustan. tha skal han eet ok
 annat thz siälsynt är. oc mangra handa flätio blanda

saman ok mængia. som skola gita atirböt käptana, framkallat swalghit oc opuäkt matlustan. oc gradhena. Ok sighthir *bernardus ad fratres*, at hwar som andin tilbyriar at opnyas äpte sins skapara biläte. 5 ginstan tilbyriar kötit atirbötas oc vidhir sighthia vilianom oc sinom astundilsom oc säter andanom. Ok takir sidhan at lusta hænna sin alt thz andan lustar, Ok än här owir nar hon takir kännas vidh sin marghfallo vanskilse ther hon hafwir for synd- 10 enna skuld. Thrättir hon ga fram fore styrarin sin til gudh. Thy at vi tappom äkke älla mistom lustan. vtan vändomen fran kroppenom i hughin. fran sinnomen til samuitit. vatn oc brödh. olia. älla ensamt skafwil. ängaledhis är thz lustelikit af 15 sik at äta. Än for ihesu christi älskogha. oc äuärdhelix hughnadz astundan är väl lustelikit at gita lika giort af them enom sidhoghom. ok väl tämpradhom bwk. Af thy älla ok af andro thera fult 214 göra naturinne meer än fäm thusand fatikt folk 20 mz storom hughnadh. thz vare väl rast aat. oc mykyt lustelikit, tilfögdhe gudz älskogha salso liwa äpte naturinne om kranka vanshipadha naturin ville thz städhia. Än ginstan hon är läkt oc vidhir fangitz tha leer naturin mot thy hænne 25 är naturlikit. A samo matto är oc af äruodheno. bondin hawir hardha axlar. starka armläggia. oc stinna knokor. idhnan gör thz oc äruodhit. Vtan thz viker han mz timanom. vilin gör vanan. Vanin gör idhnona. idhnan konstena. ok konstin giwir 30 kraptena i allo äruodhe. Af thässa beuisas oppinbarlica at atirhallit är mykyt lofwande. oc for thy fulcomlica idhnande. Tho som *bernardus sighthir*

skal man tämpra sik i atirhalleno for thriggia
 handa saka. Förste är nar thz giordhis amoot
 formanzsins vilia. thy at tholkit atirhald skal änga-
 ledhis göras Annor är nar thz vordhe swa at
 systrena märkelica skändos af thy. Thy at gagn- 5
 likin är andelikin idhn af kärlek i almännelico lifw-
 ärne. Än mz systranna skändilsom tee enkanne-
 likit atirhald. owir almänt lifwärne. Skandalum
 thz är at skändas. ok skändas älla skända. är at
 taka sik älla göra androm synda tilfälle. Thridhia 10
 sak är nar atirhallit vordhe owir licammans magho.
 thy at oskällikit atirhald räknas äkke vara dygdh.
 vtan hällir lastir ok vanskilse som bernardus sighir
 af tholkom som thz göra. J vilin äkke läta nöghia
 idhir aat almännelico lifwärne. egh ymnungas idhir 15
 reghlonna fasta. egh höghtidhinna vaka. ey budhin
 ok skipadh disciplina ey the matan hulkin idhir
 gifs i klädhom oc födho enkannelikin thing sätin
 i fram fore almännelikin. ij som eet sin anduardh- 215
 adhin os idhra rökt. hwi beuarin ij idhir atir siälue 20
 mz idhir. Thenna idhan eghin vilia mz hulkom
 ij hawin swa opta giort a mote gudhi som idhart
 eghit samuit bär idhir vitne hafwin i nw reghlo
 mästara ok äkke mik. Eghin vili är thän. ther
 idhir känne äkke spara naturinne. egh säta skäl- 25
 omen egh taka seniorum som äru alrogha systranna
 radh. älla äptedöme. ey lydhia os som formännene
 ärom. Hwat vitin ij äkke at bätre är lydhnan än
 offrit. hafwin i äkke hört at alt thz som görs vtan
 andelica fadhirsins vilia oc samthykkio. thz räknas 30
 til fanyte glädhi. ok äkke lönommen. hwat läsin
 ij äkke i ewangelio hulka lydhnonna forman piltin

ihesus anduardhadhe *sinom* barnom nar han blef
 atir i mönstreno. oc sagdhe at honom tilburdhe
 at vara i sins fadhirs ärindom. Ok modhir hans
 oc iosep gafwo ther äkke samthykkio til. tha for-
 5 smadhe honom äkke oc lät sik ey forthykkia at
 fölghia them atir til nazaräth. mästarin discipulos.
 gudh människionar. ordhit ther siälwir visdomen
 är gudz fadhirs son quinnona oc träsmidhin. Ok
 läggir the hælgha läst thz ther til at han var them
 10 vndi gifwin oc lydhoghir. Ok än ärin ij visa i
 idhrom öghom som idhir siäluom thikkir. Gudh
 han anduardhar sik oc vndi gifwir sik dödhelicom
 människiom. Ok ij gaan än aat idhrom vägh.
 Hec est voluntas *propria*. godhan andha hafwin ij
 15 takit än i nytin han äkke väl. Jak rädhis at i
 fan for han annan anda. hulkin ther laatir sik
 vara godhan ok darar idhir. Ok i som byriadhin
 216 i andanom, kommin ok quäfwins af kötino. Hwat
 vitin i äkke at pukans ängil laatir sik opta vara
 20 liusins ängil, gudh är visdomèn. oc han vil sik
 älskas ey at enast sötelica vtan ok vislica som
 sancte paual sighir at idhur thiänist skal vara
 skällikin. Annars kombir villonna ande rasklica
 aat. at gabba thinom zelo. thz är thinom hita. ok
 25 är zelus hiti til at göra got. Vm thu glömir vis-
 domenom oc skällikhetinne, Ok ey hawir kloke
 ouinin annat andbudh thz honom bätir dughir til
 at taka älskelikhetina oc kärlekin af hiärtano. vm
 han gitir ther fram komit mz, at i honom thz är
 30 hitanom gangis owarlica ok äkke mz skälomen.
 Ok ma tholkom rädhas thz bernardus sighir. at
 fwlt är at göra samsät mz kroppenom sinom, hulka

man förra bödh af i enuigheno. ok ville fäktas som
 en kämpe. Ok blyghis mik nu vidhír at thu skoli
 them see kálta äpte meer än noogh. som förra
 varo enthrätte ok nekadho thz them tharfwadhis.
 Tho at swa är at somlike vilia vanlica äkke swigha 5
 oc halla sina enthrätto ä fram at eno i sino oskäl-
 lico atirhalle. dröfwande them mz märkelike en-
 kannelikhet mz hulkom the skulu boo i huseno mz
 sämio i likom sidhom vndi samu reghlo. Thätta
 vänte iak at the göra af godho. thänkiande sik 10
 göra gudhi thäkka thiänist. atirhallande sik tho
 milhetina. Än mik thikkir tho at the hawa hona
 lankt fran sik kastat. Än the som hawa stadhfäst
 mz sik thikkia sik siälua vara visa i sinom öghom.
 ok vilia sätta hwazske radhe älla budhi. Seem til 15
 hwat the swarin egh mik. vtan honom som sighír
 at mootstridha oc standa mote thz är swa som
 trolkonu synd. ok äkke vilia sätta är swa som
 afgudha dyrkan. han sagdhe förra. som thu hördhe
 at bättre är lydhnan än offrit. ok at vara hörsambir 20
 bättre än at offra vädhra talgh thz är olydhogha
 människio atirhald, Ok thz är thz som os ij thäso
 gudz huse swa opta oc hardhelica oroar, ödhmärkta
 som iak sighír somlica thera som i bland os äru
 fanyta. Ok owirflödhis atirhald af hulko the göra 25
 sik allom thunga ok ledha. A hwat almännelikin
 missämia thätta är ok siälfra thera samuitz minsk-
 ilse oc sundirstänkilse, Ok swa mykyt som til
 thera liggir thässa vingardzsins, thz är alra idhra
 endräktoghe sämio. hulka herrans höghro hand 30
 plantadhe stoor nidhírkastilse oc fordäruilse, Vee
 vardhe the människio som var herra sighír i läst-

inne. *per quam scandalum venit.* Hulkin som var herra sighthir skändir een af thässom pussillis. ok är väl hart thz som äpter six. huru myklo hardhare forskullar thän som swa manga oc sidhan swa 5 hælgha människior skändir. vtan iäf han skal bära hardhasta dom. ä hwa han är. Thy sighthir *bernardus*, at the som äru kompne til gudhelikhetsins nadh oc nu thikkis vadhin foresta skolu allaledhis vakta sik af demonio meridiano. thz är middax 10 diäfwlskap. Thy at siälwir sathanas omskiptir sik opta i liusins ängils. thz är godha ängilsins liknilse. Ok thz skal thän rädhas som gifwir sik swa stora vin om alt thz han gör, ok faar tho äkke thz han mykyt fulcomlica astundar, hwat 15 hiälpir thik at thu fordäruar kroppin mz ofmyklo ok oskällico äruodhe ok hawir sidhane thorft, ok skalt vtan thina thak hindras vidh kropsins rökt ok krankdom ey vtan andelica thinga forsuman oc storan skadha. Ok ther til at thik skuli ey 20 thera handa tima. tha är thik thorftokt skällikhetinna lius thy at skällikhetin är dygdhanna modhir. oc fulcomnilsanna ändelykt. Thätta är attonda daghin i gamblo laghomen a hulkom piltin omskars, thy at san skällikhet omskär at vardha skal 25 hwarte mindra älla meer än tilbör. Thy at thän som godha gärninga frukt skär ofmykyt af, han omskär äkke. hulkit som äkke gör ok tepidus. thz är then som dol oc dufwin är som gör mindra än tilbör. A thässom daghenom gifs barne nampn 30 som är helsonna nampn. Ok ey twäkar iak af them som swa omgangir sighia at han gör siälfsins helso. Til thänna daghin magho thz väl

änglane sighia. hulke ther vita himerikis thing.
 Än iak insätir hænne nu först helsonna namþn,
 Ok är thænne foghlin alstingx siälsyn i iordhrike,
 Thy kärasta syster opfyllin thæssa skällikhetzsins
 stadh mz lydhnonna dygdh at i görin enkte mindra 5
 älla annorledhis än budhit är. Ok sighir *bernardus*
ad fratres de monte dei. At *licamlikit* äruodhe
 är i hulko thorftelikit är *licammanom* at äruodha.
 Swa som är vaka ok annat thera handa hwat ther
 andelikit äruodhe är. som äkke hindra vtan hiälpa 10
 människionne om the vardha mz skälom oc skällik-
 het. Än thæn som gör godhgerninga swa oskällica
 at andin oc siälinna krapte vanskas. ok är sinom
licamma swa grymbir at han misfelis honom af
 krankdom. ok människian hindras sidhan i ande- 15
 licom thingom. Godhgärningomen fortax *fulcomn-*
ilsin. *Andanum astundan* oc godhir vili. Jäm- 219
cristanom äptedömit. gudhi hedhrin. han är visse-
lica sacrilegus. oc skylloghir for gudhi af allo thy
 godha som forsumas for hans tilrädha skuld Sa- 20
crilegus är andelica thinga thiufwir. tho skal thz
 äkke thikkias vara oskällikit. vtan väl rätuist. at
 howdhit som fordhom äruodhadhe opta i världinna
 fafängo alt ther til at thy värkte. skoli oc stundom
 värkia i gudz thiänist. bwkin ther opta fylvit 25
 til han rapadhe. stundom hungra. swa at han rytir
 vidh. Än mattan skal hawas i allo. ok kroppin
 skal stundom thwingas oc äkke sundir knosas. Thy
 at *licamica* idhnin i fasto oc andro tholko dughir
 fast litit. Än milhetin är til al thing nytlikin. 30
 Ok thy skal thwangin idhnas äkke til skadha. vtan
 mote kropsins oloflica lusta. ok sobrie. ok mz ena

handa andelike disciplina hwazske mindra älla mere
 vtan i swa matto at enkte finnis thz som gudz
 thiänara är skadhelikit hör thy mz stakkottom
 ordhom hwat bernardus talar af hänna lofwi sighi-
 5 ande. at skällikhetinna dygdh liggir nidhre vtan
 kärleksins bron. Ok starkir brändaghe kastar
 om kul människiona vtan skällikhetzins tämpran.
 thy är then lof värdhír ther hwarte bristír. Swa
 at kärleksins hiti vprätte skällikhetina. ok skällik-
 10 hetin styre älskoghans brändagha. thy at skällik-
 hetin sätir hwarre enne dygdh skipilse. skipilsin
 gifwír hänne mattona ok fäghrindina oc ämuäl
 äuärdhelica stadhughetina som prophetin sighír. i
 thinne skipan blifwír daghin. kallande dygdhena
 220 15 dagh. ok thy är skällikhetin egh at enasta dygdh.
 vtan een mattirska ok dygdhanna köroswen. Astund-
 ilsanna skipirsca ok sidhanna mästirsca. tak hona
 bort, tha vardhír dygdhin lastir. naturlica astund-
 ilsin ok vilin vmuändis til bedröuilse oc natur-
 20 inna fordäruilse. Thy hawír thu af thy som nu
 är sakt. huru i thässa apostlanna äptedöme nidhír
 slas owírflödhelikhet oc oskällik giri oc astundan
 til mat ok dryk Än huru världinna bälle skulle
 nidhír slas oc nidhír läggias thz sagdhe iak äkke
 25 än. ok äkke vil iak ther stort af sighia. ok tho ey
 alstingx owírgifwa. Thy väntir iak i thätta sin
 thz ömpnyngas at sighia. At här thykkis första
 allirsins. godha enfalloghet vara opnyadh. J hulke
 människian lät sik nöghia aat fruktinne af trämen
 30 oc gräs rotomen. ok reno vatne. Vare thz swa at
 människionna opfödha vare nu tholkin. tha thorftom
 vi hwazske quärna älla oghna. egh andbudh. älla

swa mykyn redhskap. egh boskap. älla swa höghfärdoghan fatabwrs redhskap. ok andra fafängo i hulko människian ok nästan alt mankönit är othänkelica ok osighilica innan vaft.

(Kap. 45.)

5

Af marie magdalene oc marthe thiänist

EËt sin nar var herra ihesus kom til bethaniam i marthe ok marie magdalene hws Ok for thy at the älskadho han af allo hiärta. gladdos the mykyt af hans komo ok toko han mz alle vyrdhning, Än 10 martha redde sik ginstan vidhir. ok lät vaardha sik om hwat han ok hans apostoli skullo äta. Ok maria sattis vidh hans fötir. Ok for thy at var herra ville äkke vara lidhoghir oc fafängir. taladhe han som han altidh plägha äuärdhelix lifs ordh. 15 ok maria aktande han mz öghom ok örom gladdis i hans ordhom meer än man kan sighia. ok gat enkte annat thänkt, Än marthe misthäktis at hon swa sat oc möddis ther af. badh varn herra at han skulle sighia hanne oc bidhia hona hiälpa sik at 20 äruodha ok redha til maltidhenna. Än martha fik annor swar än hon thänkte. ok hördhe mariam systir sina hawa wtualt bässta delin. Än maria som hwiltis i gudz ordhom. vaknande swa som af sömpn vidh at systir hænna beropadhe hona ok 25 tok til rädhas at hon skulle vardha awit for sina rolica hwilo. sat oc thigdhe. ok bögdhe änlitit nidhir til iordhinna Än sidhan var herra hafdhe hona forswarat sat hon sikirlicare oc gladhlicare quar, Ok tha maltidhin var redho. ok var herra 30

221

ihesus lät af at tala. stodh hon ginstan op oc
 hänte vatn til at thwa hans händer, Ok thädhan
 fran var hon altidh när stad oc thiänte honom
 trolica. Skodha väl varn herra ihesum ingangande.
 5 ok the systrena gladhelica mz alle vyrdhning fägn-
 ande honom. Skodha them ok hädhan fran fram-
 ledhis i thera *gerningom*. thy at thz är faghirt oc
 hughnelikit. ok vilt thu thz ytterlica vita. tha läs
ewangelium. Än thu skalt vita at vm thässa twa
 10 systrena sighia hälghe män. vndirstars twäggia
 handa liuärne swa som är actiua oc *contemplatiua*.
 Annat är roliket oc annat mödhosamt. Af hulkom
 at sighia är lang *materia*. Tho vil iak sighia nakat
 af them. thy at *bernardus* talar öfrit af them
 15 *mangastadz* i the hälghe *script*. for thy at thz är
 mykyt tharfliket at vita. thy at daghlica lifwom
 vi äpte thässa twäggia handa lifwärrin. Ok vitom
 opta ey hulkaledhis os tilbör at lifwa. hulkit som
 är stoor vadhe. ok ey litin skadhi. särlica renlifwis
 20 människiom. Ok thy teknas actiua vita mz *martha*.
 ok *contemplatiua* vita mz *maria*. Än af *bernardi*
 ordhom tha finnom vi at actiua vita skiptis ij twa
 222 dele. förste delin är nar människian idhnar sik ok
 äruodhar först oc främst til sinna nyttelikhet. at
 25 rätta ok bätra sik af syndomen ok lära sik i
 dygdhomen. Ok thätta sama vardhe ämuäl sidhan
 til iämeristins gagn vm rätuisonna gärninga oc
 milhetz ok kärlex gärninga Andre delin actiue
 vite är nar nakar gifwir sit äruodhe oc omsorgh
 30 först oc främst ij iämeristinsens nyttelikhet än thot
 thz görs oc vardhir til siälfhs hans mere forskullan
 oc löna. Som är andra styra. känna. ok hiälpa

til thera siäla helso. swa som formännene göra.
predicara ok kirkionna kännefädhir ok andre the
 som for hanna bestandilse äruodha. Ok mällan
 thässa twa delena actiue vite. är vita *contempla-*
tua. At thässin vari skipilsin at människian idhne 5
 sik först oc äruodhe i bönom. oc studere i the
 hælgho *script*. oc androm godhgärningom oc thiänist
 ok almänneliko omgango. rättande sik af syndomen
 mz dygdhanna afwil oc samansankilsom. Aat thy
 andro skal hon hwilas i *contemplacione* letande 10
 huxsins ensilikhet. oc vara nääar ensamptom gudhi
 mz alle makt. viliande enkte akta vtan han. Aat
 thy thridhio. nar människian hawir öfrat sik i
 thässom twem idhnomen. ok är 'nw lyst oc lärth
 i dygdhomen. ok brännande i kärlekenom ok actar 15
 annars siäla helso. ok thy tilbör som iak sagdhe
 at hughin först i actiua vita rensis oc skäris oc
 styrkis i dygdhanna idhn. Sidhane optändis. lysis.
 oc läris ij *contemplatiua* vita. Ther äpter ma han
 tröstelica wtganga til andra gagn oc thrifnadh oc 20
 hiälpa them. Ok at thänne ordo är rättir. thz
 beuisas mz *scriptinne*. ok först at förste delin actiue
 vite skal foreganga *contemplatiuam*.

(Kap. 46.)

Huru förste delin actiue vite skal foreganga 25
contemplatiuam vitam

BErnardus sighir in *tercio sermone* de *assumpcione*
beate virginis at nar var herra ihesus gik in ij
 kastelit. toko thässa twa systrena martha ok maria 223
 vidhir honom. thz är gärningin ok vndirstandilsin. 30

Än thäntidh var herra ihesus kom til thera i bland
 annat. gaf han them tw. androm än quämelicare.
 swa som är *virtutem* oc *sapienciam*. *virtutem* gär-
 ninginne. oc *sapienciam* vndirstandilsenne. ok thy
 5 *predicas* han af apostlomen gudz dygdh oc gudz
 visdombir Än hwat hawir thz inbära at nar han
 gik in. tha tok martha vidhär honom ok thiänte.
 tilredhande thz som tharfwadhis. Än maria sat
 vidh hans fötir oc hafde hiärtat oplypt i hans
 10 ordhom. Vtan at förra är *gerningin* oc sidhan
contemplacio. Thy at hwar thän som astundar at
 koma til vndirstandilsin. vtan iäf är honom thorfte-
 likit sik förra granlica idhna i godhom gärningom.
 som vise mannin sighär. Son. astundar thu vis-
 15 domin. tha göm rätuisona oc gudh skal thik han
 gifwa. Ok är annarstadz *scrifwat* som *prophetin*
 sighär at af thinom budhordhom vndirstodh iak.
 at thu mz tronne rensar hiärtan thera. hwat tro
 mon thätta vara. vtan thön som gör mz kärlek-
 20 enom. Maske at thu siälf astundar ok *contempla-*
cionis hwilo oc roo. ok thu gör väl. Tho skalt
 thu äkke glöma blomstreno mz hulko thu läs
 brudhinna säng ströiadha. Thy gif oc thu thik
 vin om samuledhis thina säng ströia mz godha
 25 *gerninga* blomstir Ok tilbör väl forekoma hälgha
 makit mz dygdhanna idhn. swa som blomstrit
 kombir för än fruktin. Ällighins leddis thik sofwa
 i swa kleno maki. vm thu astundar hwilas ok är
 äkke öfradh, *in labore supple* i äruodheno. Ok lye
 224 30 swa hetande *quinno* fruktsamlighet glömde oc for-
 sumadhe. girnas thu lustelica sofwa i ensampne
 rachäls faghne. Än omuändir ordo är at förra

kräfwia lönin. än nakat är forskullat. ok fore äru-
odhit göra maltidhena, mädhan apostolin sighthir
at then som äkke äruodhar skal äkke äta. Af
thinom budhordhom vndirstodh iak sighthir pro-
phetin. at thu skuli allaledhis vita *contemplacionis* 5
söta smakin ey skola gifwas vtan budhordhanna
lydhno. Thy skalt thu äkke vänta at nakraledhis
skal orättir göras hälghe lydhnonne älla seniora
gärningom oc skipan for thinna eghna hwilo ok
makx vilia skuld. Annorledhis sofwir äkke brudh- 10
gomen mz thik i enne säng. Särlica i the säng-
inne hulka thu strödde aat thik mz odhyrtinne ok
nätlanna olydhno for alskons lydhnonna blomstir.
for thy höre han äkke thina böne. ok kalladhir
kombir han äkke. Ok ey skal swa stor lydhnonna 15
älskare at han ville hällir döö än äkke lydha. gifwa
olydhoghe människio sin ympnilse. Ok än lowar
han ey thinna fanytta *contemplacionis* mak som
sighthir mz *prophetanom*. at han tholimodhelica äru-
odhadhe. teknande timan ij hulkom swa som 20
wtlänninge af himerike oc höxsta hwilonna fädhirnis
lande giordhe han helsona mit i iordhrike. Än
mik rädhis storlica at ey skuli hardhe domin ther
var herra talar mz *prophetanom* mz otrono iudh-
omen väfwia thik mz sighiande. Sunnodaghana oc 25
hwilo daghana idhra oc andra idhra hälghe dagha
gitir iak äkke tholt. Ok sighthir framledhis. Jdhra
kalendas oc höghtidhis dagha hatar min siäl the
äru mik mödhosami ok alstingis ledhe. Ok sidhan
takir *prophetin* til at grata owir thik oc sighthir. 30
Ouinine sagho hona oc gabbadho hännan mak, Ok

225

hwi ma ey ouinin väl gabba män älskoghanom
 hör ryma. Thy vndra mik storlica oppa somlica
 darskap som i bland os äru. mädhan the os mz
 sinne enkannelikhet alla dröfwa. mz sino otholi
 5 reta, oc mz sinne olydhno smitta. thora likouäl mz
 idhkelicom bönom alra renlikhetinna herra biudha
 til sins samuitz swa sörogha säng. Än idhír händir
 som han sighír, Nar i räckin wt händrina. skal
 iak vända bort öghonin min. ok än thot i görin
 10 marghfalla bönenä. skal iak ey höra hona thy at
 sängin är äkke blomstradh. vtan hällir illa lokt-
 ande. Ok thu draghír äronna konung thijt til
 hwilo. thätta gör thu. oc ma väl ske han hawir
 thäs mera mz thik. Centurio forbiudhír han ganga
 15 vndi sit thak for sina owärdhelikhet. hulkins tro
 loktar tho väl owir alt israels folk. Ok thu som
 fwlnadh är i swa stora synda thräk. vilt nödhgan
 ganga in til thiin. Apostlanna höfdhinge ropar.
 herra gak bort fran mik. thy at iak är een synd-
 20 oghír man. Ok thu sighír. herra gak in til min.
 som thu ville sighia. iak är hälagh. Thy sighír
 sancte pätar at i skulin vara enhughadha i idhrom
 bönom oc vngangin mz sämio ok älskins af syster-
 licom kärlek. Ok wtualda karit sancte paul sighír
 25 at man skal lypta op rena händir i sinom bönom.
 vtan wredhe. vtan thrätto oc doma oc delo. Seer
 226 thu äkke huru the dragha badhe owir eno. oc
 princeps apostolorum oc doctor gencium tala badhe
 af enom anda af fridh oc hugxsins späkt ok rolek.
 30 som thän skal ther bidhír, Mon thu väl allan
 daghin wträkkia händrina thina til gudh som altidh
 dröwir thina syster. syndrar enadhin, ok atskil

sämiona. oc äst af allom märkt ok ödhkänd. Nw mat thu sighia. hwat vilt thu at iak skal göra. Vtan iäf. at thu skoli först rensa samuitit af allom synda thräk som är afwnd oc wredhe, thrätta ok dela. murrän ok korran. ok alt thz som finz alstingx 5 genuärdhokt vara äntighia systranna fridhi ok sämio. älla ok formanzsins ok seniorum lydhno. tha skalt thu skynda at wtrensa af hiärtans heme. Sidhane skalt thu sätia kring om thik alskons godha geringa blomster. loflica idhnlsa oc dygdhanna väl- 10 loktande yrte. thz är hwaria handa thz sant är. thz rätuist är, hwaria handa thz hälaght är, thz älskelikit ok lioft är. ok alt thz som draghir til godha frägdh. Vm nakar dygdh är, vm nakat discipline lof är thz thänkia. Ok i thy skalt thu 15 akta at idhnas. Til thera handa ok swa redda säng mat thu sikerlica kalla oc biudha brudhgommän. ok thän tidh thu inledhir han mat ok thu sannelica sighia. thy at var säng är blomstradh. Vtan iäf mädhan samuitit loktar swa dyrlica af 20 milhetinne. af fridhenom. af siäflekenom. af rätuisonne, af ödhmiuktinne, af lydhnonne, ok af gladhlekenom i them hälggha anda. Af thy som sakt är seer man huru actiue vite delin. hulkin iak kalladhe förre delin foregangir contemplatium 25

Afhandlingen om det contemplativa lifvet, mycket skiljaktig till utförlighet och indelning i originaltextens olika redaktioner, har i de äldre, särskilda upplagorna af *Meditationes* 1 eller 3 kapitel, men växer i Bonaventuræ *Opera* (förmämligast genom lån från S:t Bernardus) ända till 14; Svenska öfv. åter äger blott de två ofvanstående. — Af de olika numereringarna ha vi följt den i redaktionen med 3 kapitel, såsom både här och sedermera närmast motsvarande Svenska öfversättningen.

(Kap. 48.)

227 Huru var herra ihesus foresagdhe iudhomen
 at kirkian skulle koma til hedhninganna nar
 han taladhe mz liknilsom vm vingardz yrkia-
 5 rana ther sins herra son drapo

UAr herra ihesus siälanna atirlösare hetelica astund-
 ande siälanna helso. ther komin var at sätia for
 them sina siäl vidhírfrestande i alla handa matto
 dragha them til siin wt w ouinanna käptom ok
 10 thy nytiadhe han stundom lättom ok blidhom
 ordhom, ok stundom hardhom oc snarom ordhom.
 ok vände ä helsonna läkedom i the matto som
 han saa höfwas badhe stadh ok tima. ok them
 personis ther hans kändedom hördhe. Än i thäss-
 15 om stadhenom nytiadhe han hardhom ordhom.
 ok eno rädhelico äptedöme a mote iudhanna for-
 mannom oc phariseis. swa rätuiso ok sanno at nar
 the varo mz skälom forwnne. gafwo the siälu
 domin owir sik. nu tha han sagdhe them liknilsin
 20 af vingardha örkiaromen som herrans thiänara oc
 änuäl sonin hans drapo nar the komo äpte af-
 gälleno. ok spordhe hwat doom ok pino the varo
 värdhe. Swaradhis honom. Onda skal han illa
 fordärua. ok faa sin vingardh androm akirkarлом
 25 Var herra stadhfäste domin oc sagdhe. Gudz rike
 thz är the hälgha kirkia. ok the hälgho script
 vndirstandilse skal takas af idhir. oc gifwas thy
 folke ther frukt gör som är hedhningomen. af
 hulkom vi ärom kompne ok al kirkian som äru
 30 cristne män. Änuäl sagdhe han ok äptedömit af

wra stenenom. hulkin som han teknadhe, ok iudhana skulle sundir knosa. Tha the vndirstodho at thässe *parabole* vara sagdha af them. rätto the sik äkke vtan vordho än mera wredhe thy at thera ondzska hafdhe them blinda giort. See ok nu hwat ödhiuklica han sat i bland the snödho iudhana. ok taladhe tho mz vald ok makt ok dygdhelike krapt 228

(Kap. 49.)

At iudhane villo gripa varu herra ihesum ij ordhom 10

Swa som var herra ihesus vidhír frestadhe mangom lundom göra iudhanna helso. swa thwärt a mot vidhírfrestadho the i alla the matto som the gato til hans vanfrägdh oc död. The thänkto ok at swika ok dara han. Än the vanskadhos i thera fundom. The sändo af giordho oc forethänkto radhe sina *discipulos* mz konungx herodis thiänarom. at the skullen spöria han om möghelikit vare at gudz folk skulle gifwa keysarenom skat. älla ok egh. Ok mento swa at the skullo han äntigia hawa giort ledhan keysarenom älla iudha moghanom. swa som han hafdhe äkke gitit kunna swara fore sik. Än hiärtanna ransakare vndirstandande thera ondzska. swaradhe. at the skullo gifwa thz gudhi som honom bordhe. ok thz keysarenom som the atto honom gifwa. kallande them *ypocritas* som taladho blidh ordh af falsko hiärta. Ok for thy at them annorledhis gik än the thänkto. bortgingo the mz blygdh. Skodha han ok nw i swa matto som thik är förra beuist. Thänk oc här ämuäl at var herra vil äkke at formännene ok värlzlike 30

herrane skolin daras i thy som them bör. Thy at synd är. ok illa fangit gooz är. at halla quart told oc skat. som värzllike herra hawa rättelica oc skällica skipat

5 (Kap. 50.)

Huru iudhane sworo sik saman moot varom herra ihesu ok at han flydde i een stadh som kallas effrem

229 THän millaste herran ther af mästa kärlek nidhír
 10 foor af fadhirsins skööt for vara helso. vitande at hans pino time nalkadhis, reedde sik til at gaa til ierusalem hona taka. hulka han ok foresagdhe tha apostlomen. Än the vndirstodho han äkke. Nw tha han nalkadhis iherico. ok en blindir man som
 15 sat oc thigde vidh väghin. fik vita af moghanom at var herra ihesus foor ther fram. tok han til starklica at ropa miskund Ok än thot honom snobbadhis af moghanom. thaghnadhe han äkke. oc blygdhis egh. Var herra ihesus skodhadhe hans
 20 tro stadhugheet. ok lät han ledha til sin oc sagdhe hwat vilt thu at iak skal thik göra. tha sagdhe thän blinde. herra at iak matte faa see, Ok mille herran vette honom böön. oc badh han see. ok fik ginstan öghon här skalt thw skodha granlica varn
 25 herra ihesum ok hans milhet. ok thänkia tronna ok böninna dygdh. ok at thrättelikin bön misthäkkis äkke gudhi. vtan thäkkis honom hällir som ok var förra sakt. af the hedhniske quinnonne. Ok kännir han i sama *capitulo* at gagnlikit är altidh
 30 bidhia ok äkke vanskas. sighiande äptedöme af domarenom af hulkom änkian fik thz hon beddis

for sina enthrätto. Annarstadz sighir han ok äpte-
döme af them som om nattena beddis brödhit til
läns. ok fik for sina enthrätto swa mang som honom
tharfwadhis. Swa gör ok var herra them som
thrättelica bidhia. gifwande them thz the stadhe- 5
lica oc skällica bedhas. Ok sighir hwarior enkanne-
lica. hwat vilt thu at iak skal göra thik. ok gör
än opta meer än bedhis älla än människian thor
bedhas. som thu findir af zacheo här ginstan äpte.
Ok swa hawir thw nu at hwat thu trolica oc 10
stadhelica bedhis. thz faar thu af varom herra. ok
thy skalt thu äkke blyghias som thu findir at
thänne blinde mannin. chananea the hedhniska
quinnan. oc zacheus. blygdhos äkke at bedhas
nadhina som the fingo. Swa skolom ok vi äkke 15
blyghias at thiäna gudhi. läggia af syndena. ok
bedhas os nadhina ther os thorftelik är. Nw som
bernardus sighir. thz människian är heemsk ok
blygh. tilhöre stundom store dygdh. ok stundom
storom last. thy at blygdh är hulkin ther tilledhir 20
syndena. Ok är en blygdh som tilledhir ärona.
Godh blygdh är at thik skämmis at synda. älla
oc hawa syndat. Ok vit at thäs hardhare syndar
människian a moot gudhi at hon mindra thänkir
synda. Ok vtan iäf thera handa blygdh redhir 25
ärona. nar hon ängaledhis vil synda. älla ok at
hon plaghar sik for thz som giort är. ok bort
alterit i vidhiringonne. vm tho är thätta var ära
som är vars samuitz vitne. Nw om nakar skämm-
is at vidhiringanga thz som hon lätir sik angra. 30
Tholkin blygdh tilledhir syndena oc vtelykkir ärona
af samuitino. nar hemska blygdhin lätir äkke wt-

ganga thz onda ginom läpa dörrin. hulkit som
 idhrughin vidhír frestar wtdrifwa af hiärtans
 grunde, O blygdh. skäla lutlös. helsonna fionde.
 Alskons hedhírs oc höuisklikhetz vitlös Höxste
 5 sighír är oc höxste hedhír oc ära är at äkke
 standa mote gudz höghelica valde ok kirkionna
 — — — — (Ett blad är bortskuret här.) — — — —

(Slutet af Kap. 51.)

231 them til sin dragha. Skodha ok apostlana huru
 10 the vmganga mz them samo syndaromen. samtal-
 ande mz them. oc vmuändande them til godha
 gärninga. thy at the visto väl at thz var thera
 mästara vili. hulkin som girnadhís thera helso

(Kap. 52.)

15 Af enom som blindir var föddir oc var herra
 ihesus gaf öghon

NAr var herra ihesus gik om stadhin iherusalem.
 saa han een som blindir var föddir ok six at han
 häät *cedonius*. Nw tha var herra ihesus kom til
 20 hans. lutte han sik ödhmiuklica nidhír. ok han
 hafdhe väät iordhena mz sputteno. strök han öghonin
 hans. ok sände han til vatnit syloe. at han skulle
 thwa sik. thän blinde gik thijt. ok ther fik han sin
 öghon. Thätta *miraculum* var oppinbarlica ran-
 25 zsakat af them snödho iudhomen them til blygdh
 ok skam. Thätta see i lästinne thy at thz är
 fulkomit lät ok faghírt J thässa skodha varn herra
 ihesum äpte thy som thik är förra sakt, Ok thänk
 hwat skönsambir. thänne blinde mannin var. Thy
 30 at han stodh swa stadhughír ok vardhe vars herra

ihesu deel swa manlica. Ämuäl a moot höfdhing-
 anna oc iudhanna höxsto. Ok spardhe them ey i
 eno ordhe. mädhan han hafdhe tho ey än seet
 varn herra ihesum, Mykyt är skönsama dygdhin
 lofwande. af hulke bernardus talar sighiande Nim 5
 thakka gudhi til hwaria gafwo. oc thänk granlica
 hwat som fore thik lägx. swa at ängin gudz gafwa
 skuli mista värdhs skyllogha thak. Os biudz oc i
 lästinne hänta saman smoluna. at the ey spillins,
 thz är egh glöma minzsta godhgärninga, Hwat ey 10
 spillis thz ok forfars som oskönioghom oc othäkkom
 gifs, Othokkin är siälinna fionde, forskullaninna
 tappilse, dygdhanna sundirstänkilse, ok alz gooz 232
 fordäruilse, Othokkin är som brännande vädhir
 thörkande sik milhetzsins källo miskunninna dag, 15
 ok nadhinna flodh

(Kap. 53.)

At var herra ihesus flydde w mönstreno. oc
 lönte sik nar iudhane villo stenkan

Eet sin nar var herra ihesus prädicadhe ij mön- 20
 streno. ok han sagdhe i bland annor thing, Thän
 som gömir min ordh. han skal äkke äüärdhelica
 sea dödhin. J bland annat thz the taladho til
 hans swaradho the, hwat ey äst thu större ok
 mere man än var fadhír abraham, hulkin som 25
 dödhír är, Var herra ihesus sagdhe. För än habra-
 ham han vardh. tha är iak. Af thässa ordheno
 fingo the sik tilfalle swa som han hafdhe talat
 lygn. älla thz som omöghelikit hafdhe varit, Toko
 the stena oc villo stenkan. Än han lönte sik. ok 30
 gik wt w mönstreno, thy at hans pino time han

var äkke än komin. thy skalt thu han här nw
 granlica skodha. mz store sorgh oc ömko. oc thänkia
 huru alra thinga herra forsmas oc miswyrldhis af
 them snödho thrälomen, Ok huru han vägldhis
 5 fore. gik vndan thera gäld. Skodha han ok apostl-
 ana mz honom bortganga dröfdha ok nidhär slande
 howdhit swa som the ther ryma oc äru swa hugh-
 rädde at the thora äkke gripa til värio.

(Kap. 54.)

10 Huru iudhane villo oc en tima annat sin stenka
 varn herra ihesum

Eet sin om kirkmässona nar var herra ihesus var
 in porticu salomonis. skikkadho, the rifwande vluane
 sik kring om han mz mäste gäld skärande tann-
 15 omen ok sighiande. länge vilt thw dragha for os.
 Sigh os oppinbarlica vm thu äst christus Än var
 millaste herra ihesus swaradhe them ödhmiuklica
 233 sighiande. gärningana som iak gör the bära vitne
 af mik. For gudz skuld. skodha han nw väl i
 20 thätta sin. thy at han taladhe ödhmiuklica til thera.
 än the stimadho oc göddo mz gäld mot honom
 som hunda. kringom gifwande han alra vägna,
 Ok vm sidhe tha formatto the äkke längir hiärtans
 etir innehalda. vtan gripo til stena ok villo stenkan.
 25 Än var herra ihesus taladhe alt licouäl blidhelica
 sighiande. Manga godha gerninga tedhe iak idhär
 for hulka thera vilin i stenka mik. Ok i bland
 annat sagdho the. Thy at mädhan thu äst man.
 oc gör thik siäluan gudh. See thera vndirsama
 30 gäld. The villo vita om han vare christus. ok for
 thy at han beuiste thz mz ordhom oc gärningom.

villo the han stenka. Sannelica hafdhe thera ondzska
giort them blinda. ok ey kunno the hawa nakra
orsäkt. mädhan the gita ok skola tro varn herra
ihesum vara gudz son Än for thy at äkke var
än komin hans time. gik han wt w thera handom. 5
oc foor annan väghin vm iordans flodh. i thän
stadhin hwar iohannes baptista hafdhe *predicat* oc
döpt som liggir fran iherusalem attirtan milor Ok
ther stodh han mz sinom *discipulis*. Thy skodha
swa väl han som apostlana mz hwat dröuilsom 10
the flyddo bort. ok varkunna them af alle makt.

(Kap. 55.)

Af lazari vpresilse

Thätta *miraculum* är mykyt höghtidhelikit ok väl
märkelikit nar thz thänkis mz gudhelicu aminne. 15
Ok thy skalt thw swa granlica vakta aat thy som
här var talat oc giort som thu vare ther när stad
Ok skalt thw gärna omganga ey at enast mz varom
herra ihesu oc hans apostlom. vtan ämuäl mz thässa 234
välsignadho härskapino som är lazaro, martha. oc 20
maria. gudhi varom herra ihesu swa gudhlico ok
älskelico. Nw tha *lazarus* han laa siukir, ok for
thy at systrana hans varo varom herra mykyt
hemelica. sändo the til hans thijt som han var
farin annan väghin *iordanem* som för är sakt. 25
sighiande. *lazarus* var brodhir som thw älskar han
är siukir, ok äkke sagdho the meer. äntikgia for
thy at thz var öfrit älskoghanom som älskadhe
ok sik väl forstodh. Älla oc at the räddos kalla
han til sin mädhan the visto iudhanna höfdhinga 30
göra honom forsat oc girnas hans dödh. Nw tha

var *herra* hafdhe hört budhskapit. thagdhe han
 quar twa dagha vm kring Ok sidhan sagdhe han
 apostlomen i bland annat. *lazarus* är dödhir. ok
 iak gläz for idhra skuld at i skolin tro. thy at
 5 äkke var iak ther. Sidhan gingo the af stadh ok
 komo til *bethaniam*. Ok ginstan *martha* fik thz
 vita. gik hon wt mote honom, ok fiöl nidhir til hans
 fötir oc sagdhe *herra*, Vm thu hafdhe här varit.
 tha hafdhe brodhir min äkke blifwit dödhir, Tha
 10 sagdhe var *herra* at han skulle opstanda, ok tak-
 adho sina mällan nakat af vpstandilsomen. Sidhan
 sände han hona äpte *marie*. hona älskadhe var
herra enkannelica. Än tha hon fik vita at han
 var komin. stodh hon ginstan op ok kom til hans.
 15 fallande nidhir til hans fötir. oc sagdhe til honom
 tholik ordh som *martha* hafdhe förra talat, Än
 var *herra* *ihesus* seande sina äskelica swa mödda.
 gratande ok sukkande. oc i tholke vidhirmödho af
 235 sins brodhirs dödh. Ämuäl gat ok han ey atirhallit
 20 tarana. vtan grät af rätte ömko. Skodha thy väl
 granlica badhe han ok the systrana. ok ämuäl
 apostlana. älla mon thu gita troit at the gato tha
 latit at grata Ena stund ther äpte nar alle hafdho
 swa gratit. Sagdhe var *herra* *ihesus*. hwar lagdhin
 25 i han. Än thot han thz väl viste. tha taladhe
 han i swa matto som man pläghir. Tha sagdho
 the. *herra* kom oc see. ok leddo han til grafwinna.
 Var *herra* *ihesus* gaar mit mällan systrena. hugh-
 nande ok tröstande them. ok the varo alla gladha
 30 af hans näruaru. ok hafdho swa som forgätit alla
 sorgh oc quidho. ok aktadho nu änkte vtan han
 Nw mädhan the gingo al thry til saman i vägh-

inom thiit Sagdhe magdalena. A herra. hwat os
 hawir thot vara sidhan thw hädhan foor. stora
 sorgh hawir iak haft af the färdhinne Ok tho ä
 mädhan thu här vast. räddis mik vm thina dwalo.
 Än nw tha iak hördhe at thu var komin. fik iak 5
 stora glädhi. Än alt likouäl räddis iak oc rädhis
 än ey litit thy at thu vest hwat ondsko oc afwnd
 vare höfdhinga ok formän hawa mote thik. ok thy
 thordhom vi äkke bidhia thik koma hijt. tho är
 iak mykyt gladh at thu kom. Än iak bidhir thik. 10
 for gudz skuld. vakta thik for thera forsatom Var
 herra ihesus badh them äkke rädhas. oc sagdhe at
 hans fadhír i himerike skal i thy väl foresee. ok
 swa talande sina mällan komo thön til griptinna.
 Tha bödh var herra ihesus lypta af stenin som 15
 ther var oppa lagdhir. Än martha räddis at han
 skulle fa känna loktena. ok thy sagdhe hon. herra
 han loktar illa, thz är nu fyrom daghom at han
 doo A herra gudh. see thässa systranna vndarlica
 älskogha til varn herra ihesum. thy at the villo 20
 at ämuäl skulle ey loktin koma vidh hans näsa. 236
 Än alt licouäl ok än thy hällir bödh var herra
 ihesus lypta af stenin. Ok tha thz var giort. lypte
 var herra ihesus öghonin op til himilin oc sagdhe.
 Jak thakkar thik fadhír. thy at thu hördhe mik. 25
 Jak weet at thu altidh höre mik. Än for thässa
 skuld sighír iak thätta at the skulu vita. thy at
 thu sände mik. Skodha han nu väl swa bidhiande.
 ok thänk oppa hans stora kärlek til siälanna helso.
 Ther äpte ropadhe han mz höghe röst sighiande. 30
 lazare kom wt, ok ginstan vardh han lifwandis.
 ok sprang wt w griptinne. tho swa bundin oc

sweptir som han var iordhadhir. än äpte vars herra budhi lösto apostlane han. ok swa tha han var löstir. badhe han ok systrana hans fiollo a knä ok thakkadho varom herra ihesu. for swa stora
 5 godhgerning, ok leddo han i sit hws. Alle the ther varo oc thätta sagho vndradho här oppa. Ok miraculum spordhis swa vidhirla. at mykyn moghe af ierusalem ok af androm stadhom komo at seia lazarum. Ok iudhanna höfdhinga thotto som thz
 10 var them til skam. ok thänkto at dräpa han

(Kap. 56.)

Huru var herra ihesus bannadhe fiko träno
 NAr var herra ihesus gik eet sin til ierusalem oc honom hungradhe i väghinom. Saa han eet fiko
 15 trä faghirt oc pryt af löfweno. ok nar han nalkadhis thy oc fan änga fikonar. bannadhe han thy. oc thz falnadhe ginstan swa at apostlane the vndradho. Skodha thy han ok apostlana i thässa äpte thy ok i swa matto som thik är för sakt. Thänk
 20 ok ämuäl at än thot var herra viste väl at äkke var tha fiko timin. tho var thz af varom herra rätuislica giort. thy at om tholkit trä som grönt hawir löfwit oc faghirt. oc änga fruktina. magho
 237 vndirstandas ordhfulle oc talurifwe the som äkke
 25 hafwa gerningana. ypocrite ok skrymtelike. hawande yttro hälaghetina ok äru innantil tome oc ofruitsami

(Kap. 57.)

The snödho pharisei. oc iudha höfdhingane varo vakre i sinne ondsko mote varom herra ihesu.
 30 Ok gafwo sik alla vin om. huru the skullo gita

wnnit han mz sinom falsom fundom oc giort han folkeno ledhan. Än thera skut drifwo atir in til them siälua. Eet sin nar en quinna var gripin i hoordom oc skulle äpte laghomen stencas. tha leeddo the hona til hans ij mönstrit. spöriande 5 han aat hwat som af hänne skulle göras. thy at the thänkto koma han i vanda. som han skulle äkke vita hwat han skulle aathafwas, swa at vm han hafdhe sakt at laghin skullo gömas. tha hafdhe han varit märktir af grömheet oc omiskund. Hafdhe 10 han oc sakt at laghin skullo äkke hallas. tha hafdho alle hallit han orätuisan. Än mästarin ther väl viste hwar thera nät stodho. kunne väl gaa vm thöm. lutte sik ödhmiuklica nidhir ok skref a iordhina mz fingreno. Ok som wtthydhningin sighir. 15 tha skref han thera synde. Ok the scriptin hafdhe swa stora dygdh. at hwar thera kändis vidhir sina synde. Nw tha var herra rätte vp sik. sagdhe han. Thän idhra som vtan synd är. han kaste hona mz första stenenom. Sidhan lwttte gönstoghe herran 20 sik än nidhir at hans owini skullo äkke blyghias vidh at the toko thädhan gaa. ok the rymdo alle saman thädhan. ok thera klokskapir ok snödho funde wordho aat ängo. Ok sidhan var herra ihesus hafdhe manat quinnona. ok budhit hänne 25 äkke meer synda. gaf han hänne orloff. Skodha varn herra ihesum i thy som sakt är. oc märk hans badhe ordh ok gärninga

(Kap. 58.)

NAr timin nalkadhis ther var herra ihesus hafdhe 30 238 skipat at göra var atirlösilse vm sins eghins blodz

wtgiutitse. Vänkte diäfwllin sina thiänara. oc vp-
tände. thera hiärta moot varom herra, Ok hafdho
stadhfäst at dräpa han for hans mangfallo godh-
gärninga. oc särlica for lazari vpresilse tha vp-
5 tändos the ä meer oc meer swa som the ther
frätas ok vanskas af afwnd. ok gita sina ondzsco
oc gälнисco äkke längir lönt. älla bwrit. Nw tha
iudha höfdhingane ok pharisei hafdho kallat saman
radhit. i hulko cayphas iudha biscopin hafdhe spaat.
10 at en man skulle döö. ther til at folkit skulle äkke
alt forfaras. stadhfästo the mz sik at dräpa thz
menlösa lambit. A hwat wrangt var thz radhit,
O värste folksins formän. O härinslicaste radh-
gifware. hwat görin i vsle. hwat mykyn gäld som
15 idhir ältir. hwat dagthingan thätta. hwat är vars
herra dööz sak. hwat är hans skuld. i hwario hawir
han foruärkat sik. hwat ey är han mit ij mällan
idhir. än thot i vitin enkte af honom. oc vndirstar
oc veet al idhur ordh. oc idhur hiärta, Än ande-
20 lica skal swa vardha som i hawin thänkt at
göra, hans fadhir anduardhadhe han i idhra händir,
Vm idhir skal han dräpas. Än for vara helso
skal han döö. Sidhan skal han vpstanda af dödha
oc frälsa sit folk. thz kunnin i äkke meena. Thätta
25 radhit vardh kunnoghat oc vitirlikit. Än vise
herran viliande gifwa vredhinne rwm. Ok swa for
thy at äkke var än alt fulcomnat. gik han bort
thädhan bort vndir öknena i een stadh som callas
effrem. ok swa flydde ödhmiuke herran vndan
30 fore thöm snödho thrälomen Väl mat thu pröua
mz thik hwat hete the snödho iudhane varo til
at fulfölghia sit radh. Varkunna thy varom herra

oc apostlomen som swa snöppelica flyddo. som the
 hafdho varit thz ömblicasta folk. oc ey visto andra
 wtuägha. hwat vänte thu at magdalena sagdhe
 ther til. thänk ok huru thz edde vars herra kär- 5
 asto modhir. nar hon saa han swa ryma. oc hördhe
 at thz var sakin for hwi at the villo han dräpa.
 Ok mat thu thänkia at varfrw oc hännera systir
 varo tha mädhan hema aat marthe oc magdalene.
 Ok them alla hawa fangit storan hugnadh af thässe
 hans atirkomo. 10

(Kap. 59.)

Swa som var herra ihesus nytia förra os til känne-
 dom prudencia. i thy at han flydde vndan. teande
 at vi maghom nar vi hafwom stadh oc tima varlica
 väghia oc fly vndan thera gäld ther os hata. Swa 15
 nytiar han nw fortitudine. thy at han i vissom oc
 quämelicom tima kom siälfsviliandis atir at han
 skulle sik offra til pinonna. oc anduardha sik i
 sinna ouina händer. Swa nytiadhe han ok ämuäl
 temperancia nar han ville hedhras som konungir. 20
 nar folkit gik mote honom mz palm oc oliue
 quistom. tho ville han taka then hedhrin öfryt
 sparlica. ok thy kom han ridhande oppa asnanom.
 Bernardus sighir at thässa fyra dygdhenar som är
 prudencia, temperancia. fortitudo. oc iusticia nytia- 25
 dhe dygdhanna herra os til lärilsa ok kändedom.
 ok kallas thässa dygdhenar cardinales. thy at the
 äru första oc främsta. oc alla andra dygdhe ganga
 wt af thöm. särlica virtutes morales. thz äru the
 dygdhir ther människiona göra fulcomna til sit 30

lifwärne. thy skal man äkke thänkia at han var
 hughräddir älla ostadhughir som ey är. ok nakar
 annar then som for falla skuld idhnar sik i manga
 handa dygdhom. Vm löghir daghin fore palm
 240 5 sunnadagh. kom var herra ihesus atir til bethaniam.
 bethania liggir twa thera milor af ierusalem. oc
 ther reddo the honom natuardh. i symons leprosi
 huse. Ok ther varo lazarus oc martha ok maria
 magdalena. the varo symone skyl. ok varo hans
 10 hemelike vinir, Ok ther göt tha maria magdalena
 hin dyro smörilsin oppa vars herra howdh. oc
 smordhe badhe howdh oc fötir a honom. eet sin
 förra giordhe hon thz af idhrugha. än nw giordhe
 hon thz af gudhelikhet, thy at hon älskadhe han
 15 owir al thing. oc af at göra honom thiänist kunne
 hon äkke mättas. Än iudas forradhare dantadhe
 oc korrådhe ther af. hulka var herra ihesus for
 swarådhe oc orsakådhe hona. som han ok för var
 van at göra. Än alt likouäl forgikx äkke forradh-
 20 arenom wredhin. oc tok sik thädhan sinna for-
 radhilsa sak oc tilfälle. ok vm odhinsdaghin ther
 äptir salde han varn herra ihesum for xxx päninga.
 Skodha thy han ätande mz thässom sinom vinom
 oc vngangande mz them the faa daghana til thäs
 25 han var pintir. ok vtan thätta sin altidh i lazari
 huse. Thy at lazari hws oc hans systra var vars
 herra ihesu licamlica tilhald oc hugnadhír. ther aat
 han vm daghin. oc ther sof han vm nattena mz
 sinom discipulis. Ther blef oc hans modhír varon
 30 frw mz sinom systrom. thy at alle hedhradho
 mykyt hona. oc särlica magdalena hon fölgdhe
 hånne altidh. Ey gik hon nakar stadz fran hånne.

Skodha ok väl varafrw oc varkunna hænne som swa bedröflica räd var vm sin alra kärasta son. Ey gat hon i thässom timanom skilt sik fran honom. Nw tha var herra ihesus forswaradhe magdalenam nar iudas dantadhe vm smörilsen 5 sagdhe han. Mittens hec vngentum hoc in corpus meum ad sepeliendum me fecit. Som han ville sighia. hon smordhe min licamma mz thässom smörilsomen. ok thässon smörilsen är for the som 241 hon skulle göra mik nar iak iordhas. Hwat ey 10 tror thu at thässa ordhsins swärdh. foor ginom modhír hans siäl Ok hwat kunne han yttermeer oppinbarare sighia af sinom dödh. Samuledhis varo oc apostlane ok alle andre badhe bedröfdhe oc rädde oc fulle mz vmsorghelicom thankom tal- 15 ande sina mällan en mz thöm andra. oc hwar til annars. som the plägha göra ther haua hardh thing at hantera. ok mäst räddos the at han skulle ga til ierusalem. hulkit som han tho hwar dagh giordhe. Ok fran thässom löghír daghenom ok alt til skär 20 thorsdagh taladhe han ok giordhe vppinbarlica mang thing for iudhomen i iherusalem. Af thy thänkir iak äkke mera sighia. Vtan huru han kom ridhande til iherusalem vppa asnanom. at vars herra ihesu christi pino thänkilse skuli ey 25 hindras älla forsumas. thy at vi stam nu i duromen. hänt thy saman allan andan thin. ok lät han äkke vafra ok skingras til annat. at thu maghe vara lidhugh ok vakir at akta oc thänkia oc vndirsta the hemelico thingin som forega swa som siälua 30 pinona. ok här i mällan vmgak mz them i bethania

(Kap. 60.)

LÖnlico thingin idhnadhos oc *scriptin* fulcomnadh
 vm van *herra* ihesum. Nar aat *timanom* leedh i
 hulkom han skulle gifwa *världinne* läkedomin vm
 5 sins eghins *licamma* pino Nw vm *paln* *sunnadagh*
 fulcommit arla redde han sik at gaa til *iherusalem*
 annorledhis än han var förra van. äpte thy som
 prophetat oc foresakt var, Ok nar han ville gaa
 af stadh. taladhe modhir hans af modhirlike var-
 10 kunnan til *honom* sighiande. Min alra käraste son
 hwart vilt thu ganga. bidhir iak thik vm thz ma
 vara at thu äkke gak. Samuledhis thikte ok apostl-
 omen oc allom *androm* othollikit vara at han ville
 242 thijt ganga. Ok vm the hafdho gitit villo the thz
 15 haua forstyrt *Magdalena* sagdhe oc til hans.
 mästare for gudz skuld gak äkke. thu vest väl at
 the astunda thin dödh. vm thu gaar tha kombir
 thu i thera händer. i dagh fanga the thik. oc swa
 haua the allan sin vilia. O *herra* gudh hwat the
 20 han innerlica älskadho. oc hwat beest them var
 alt thz han mödde. Än han som *mankönsins* siäla
 helso thörste. han skipadhe thz i andra matto.
 Ok swaradhe thöm sighiande. thz är mins fadhirs
 vili. lätin mik gaa. rädhins äkke. thy at han värnar
 25 os. oc vi skolom i quäl skadhalöse hijt atirkoma.
 Sidhan gik han af stadh. oc thz litla fölghit som
 tho var troit fölgdhe *honom*. Thäntidh han kom
 til bethfage eet thorp mit i väghenom. Sände han
 twa sina *discipulos* til *iherusalem*. at the skullen
 30 föra *honom* asnona. oc hänna vnga som bundin
 stodho i enom oppinbarom stadh. oc varo skipadh

fatiko folke til thiänist oc behoff. Ok sidhan thz
 var giort. sattis var herra ihesus först vppa asnona.
 Ok litit ther äpte sattis han ödmiuklica vppa
 asna vngan. ok discipuli lagdho vppa thöm sin
 klädhe vndi han. ok swa reedh alra världinna 5
 herra. som the plägha fara ther a asnom sitia.
 Nw än thot thz är rätuist oc alra värdoghast han
 at hedhra. tho hafdhe han i hedhirsins tima tholkin
 örs oc tholkin strygh som thu nu hördhe. Skodha
 han nw väl. oc see huru han i thässom sinom 10
 hedhír miswyrde världinna hedhír. hoghmodh. oc
 bälle. thy at thässin diurin varo äkke tilsat oc pryd
 mz forgyltom betzlom oc sadhlom. älla forthäkt
 mz sindal ok silke. äpte thy som världinna fafänga
 oc darskapir pläghír. Vtan mz fatika manna plagg- 15
 om. Än thot han var alra konunga herra oc konungir
 Nw thaghan almoghin fik vita at han var a vägh-
 inom. gingo the wt af stadhenom mote honom. oc 243
 toko han swa som sin konung mz store glädhi.
 mz löf och sang. oc ströddo väghin mz löf oc gräs. 20
 oc breddo ämuäl sin äghin klädhe vndir asna fötrena.
 Än tho var thässin glädhin blandadh mz gratenom.
 thy at tha han kom til stadhin. tok han til at grata
 oc sagdhe. Vm thu viste hwat thik skal owir
 ganga. tha gräte oc thu. Ok skalt thu vita at vi 25
 läsom varn herra ihesum threm sinnom hawa gratit.
 Eet sin af lazari dödh, oc tha grät han mankönsins
 ysäld. Annat sin tha grät han nu här människ-
 ionna blinde ok fauizsco. thy at the villo äkke
 kännas vidhír thera sökilsa tima i hulkom gudz 30
 son sökte thöm siäluir i sinom mandom Thridhia
 sin grät han i sinne pino människionna synde oc

ondzsco. thy at han sa at hans pina oc dödhir
 ömningadhis allom än tho at hon dugdhe äkke
 allom. thy at bansattom oc hardhom hiärtom ok
 thöm som äkke bätra sik hiälpir hans pina enkte
 5 til siälinna helso. Af thessom gratenom talar
 sancte paual sighiande at han var hördhir mz
 tarom ok maktogho rope for sina vyrdhning oc
 värdhelikhet, Af thessom threm scrifwas i ewang-
 elio. Än the hälgha kirkia hulke os bör at tro
 10 siongir. at han grät tha han var barn. ther hon
 sighir. Vagit infans inter arta positus præsepia.
 Ok thz giordhe han for thy at han ville löna sik
 for diäflenom Nw skalt thu skodha han väl gran-
 lica. ok thu skalt ändelica grata mz honom. han
 15 grät fulcommit starklica af hiärtans grund oc kär-
 lek. Vtan flärdh oc skrymtelikhet sörgdhe han oc
 grät thera äuärdhelica siäla vadha. Ok foresagdhe
 han tha thera licamlico nidhrilse. Ok skalt thu
 ämuäl skodha apostlana som mz vyrdhning oc
 244 20 räddogha altidh blifwa när honom. The äru hans
 grefwa. ok the äru hans iärla. riddara. oc iunk-
 herra. Skodha oc ämuäl modhir hans. magdalenam
 oc the andra quinnonar. hwat granlica the fölgia
 honom äpte. ok ey skalt thu tro at modhir hans
 25 oc andre the ther af hans fölghe varo. gato atir-
 hallit tarana nar han swa grät. Än nar han kom
 i mönstrit. wtkördhe han the som ther saldo ok
 köpto. ok thz giordhe han nw annat sin. Ther i
 mönstreno stodh var herra ihesus oppinbarlica ok
 30 prädicadhe for folkeno. oc swaradhe phariseis oc
 iudha höfdhingomen alt wt ij quällin. Ok än thot
 han vardh swa hedhradhir af folkeno. tho fanz

än gin thän honom bödh eet sin drikka oc än sidhir
 meer, Vtan fastadhe mz sino fölghe allan daghin.
 Ok vm quällin foor han atir mz thöm til betha-
 niam. Thy skodha han granlica ämuäl oc nw. thy
 at han som vm morghonin kom swa hedhirlica. 5
 han gaar nw vm stadhin mz sino faa folke mykyt
 ödmiukir Än magdalena oc discipuli gladdos ey
 litit nar the oskadde atirkomo til bethaniam

(Kap. 61.)

Huru var herra ihesus foresagdhe sinne modhir 10
 sin dödh

HÄr ma man thänkia thz som fulcommit faghirt
 är. än thot scriptin talar ther enkte af. Thy at
 vm odhinsdaghin nar var herra ihesus mz sinom
 discipulis aat natuardh i marie magdalene oc marthe 15
 huse, Ok modhir hans mz quinnomen sat annan
 väghin i huseno, tha badh magdalena varn herra
 ihesum sigghiande. mästare här skalt thu halla
 pascha höghtidhena mz os. thz är min bön at thu
 mik thz äkke neka. Än tha var herra ville änga- 20
 ledhis iaka. vtan sagdhe at han skulle ändelica
 halla paska höghtidhena i iherusalem. gik hon grat-
 ande til varfrw oc badh at hon skulle halla han
 ther quarran vm pascha höghtidhena. Äpte nat- 245
 uardhin gik var herra til modhir sinna oc sattos 25
 badhin en stadh oc taladho sina mällan. Ok gaf
 var herra tha hänne sinna närvaru ömnilse. hulka
 han skulle bradhelica fran hänne taka. Skodha
 nw väl thöm badhin sitia oc tala. ok huru varfrw
 takir han mz alle vyrdhning, ok hwat lioft hänne 30

är vara ther han är. Samuledhis skalt thw ok
 skodha hwat vyrdhning var herra hawir til hanna.
 Nw mädhan the swa tala sina mällan. gangir
 magdalena til thöm ok sätir sik nidh vidh thera
 5 fötir, ok sagdhe til varafrw. Jak badh mästarin
 at han skulle här halla pasca höghtidhena. än mik
 thikkir som han vil ga til iherusalem ok läta ther
 fanga sik i höghtidhinne. thy bidhír iak at thu lát
 äkke gangan thijt. Tha sagdhe modhír hans. son
 10 min. ma thz vara tha varom här i pasca högh-
 tidhinne. thy at thu vest väl at the hua reet sik
 vidhír at fanga thik. Var herra swaradhe hanne,
 Min alra kärasta modhír. fadhirs mins vili är at
 iak skal ther göra pasca höghtidhena. thy at atir-
 15 lösninna time är komin. Nw skal fulcomnas alt
 thz som sakt oc scrifwat är af mik. ok the skulu
 göra mz mik hwat the vilia. Än thätta hördho
 tha mz store sorgh. Thy at tha vndirstadho väl
 at han sagdhe thz af sinom dödh Tha sagdhe
 20 modhír hans. oc gat näplica talat. Son min vidh
 thässon ordhin gafwos al min inälue vidhír, ok
 hiärtat mit forlät mik, Gudh fadhír foresee nw,
 ey vet iak hwat iak skal sighia. ok ey vil iak
 sighia mote honom, Än tho vm honom swa thäktis.
 25 badhe iak han at vi mattom thässa pasca högh-
 tidhena halla här mz varom vinom. Ok än vm
 honom thäkkis tha forma han foresee oc skipa
 atirlösilsin i andra handa matto vtan thin dödh.
 246 thy at al thing äru honom möghelikin. O vm thu
 30 hafdhe seet varafrw. huru innerlica hon sukkadhe
 oc grät vidh thässon ordhin. oc tho hafdhe hon
 sik swa mattelica at enkte othol kunne märkias

mz h anne, oc magdalena swa som th an som
drukkinn vare före sins mästara skuld. gratir rygh-
elica sukkande mz höghe r ost vanlica hafdhe thu
ey gitit latit at grata. Th ank thy i hwat skip-
ilsom varfrw var tha stad som thätta giordhis. 5
 n var herra hugnadhe thöm lioffica oc sagdhe.
gratin  kke thy at i vitin väl at lydhnan skal
hallas oc fadhirs mins vili skal ändelica fulcompnas.
Vtan vitin for visso väl ok tr ostin idh ir ther
vidh ir. thy at iak skal rasklica atirkoma til idhar. 10
Ok thridhia daghin skal iak helbrygdho vpstanda.
 n i monte syon  pter mins fadhirs vilia vil iak
vara i pasca h oghtidhinne. Tha sagdhe magdalena.
M adhan vi kunnom  kke hallan här quarran. tha
varom oc vi mz honom i iherusalem i varo eghno 15
huse.  n iak tror at alre hafdhe iak swa beska
oc bedr ofdha pasca. Ok var herra ihesus. gaf
samthykkio oc sin godhuilia til at halla pasca
höghtidhena i samu huseno.

(Kap. 62.)

20

De cena domini vm sk ar thorsdagh

Nw tha vars herra miskund oc varkunnenna time
nalkadhis oc var alla redho komin hulkin han
hafdhe skipat til at atirl osa oc hela sit folk ey mz
forgangelicom thingom som  r gul ok silfwir. vtan 25
mz sino v ardhelico dyra blodhe. ville han göra en
m arkelikin natuardh mz sinom discipulis för  n
han skildis fran thöm mz dödhenom til äuärdhe-
likit aminnilse. ok ämuäl for thy at thz som atir-
stodh af thy som prophetane hafdho af honom 30
talat skulle fulcompnas.  n thänne natuardhin 247

var mykyt höghtidhelikin. ok alt thz var herra
ihesus giordhe thz är mykyt märkelikit, Ok til at
see ok skodha thz, skalt thu gifwa thik vin vm
mz höxste atuakt at thu vari ther när, Thy at
5 vm thu äst vakir oc gör thz värdhelica. tha lätir
liofwe skönsame herran thik äkke fastande thädhan
gaa. Thänna natuardhin at thänkia mana os sär-
lica fyra thing som ther varo märkelica giordh.
Första är thän licamlike natuardhin. Annat är at
10 var herra ihesus thwadhe apostlanna fötir. Thridhia
är hans värdoghasta hälgha licamma sacramenti
skipilse Fiärdha är the dyro ordhin som han tha
predicadhe for apostlomen. Nw skalt thw thänkia
at var herra ihesus viiste sanctum petrum oc
15 sanctum iohannem til en sin vin i monte syon.
hwar som eet stort palacium var, at redha til
pasca höghtidhenna Ok thorsdaghin aat quälle
kom var herra ihesus mz thöm androm discipulis
i stadhin. oc gik i thz sama palacium. Skodha
20 han nw standa een väghin i huseno. oc tala mz
discipulis thz som siälanna helso rördhe mädhan
somlike af thöm siutigghi discipulis reeddo til nat-
uardhin. Thy at swa scrifwas i sancti marcialis
legenda at han mz nakrom af thöm siutigghi vm
25 thän quällin thiänte varom herra ihesu oc tolf
apostlomen mädhan the ato. Ok bar varom herra
vatnit tha han thwadhe thera fötir. Nw tha alt
var tilreedt ij huseno. hans älskelike iohannes. som
lät vaardha sik ther vm oc gik atir oc fram oc
30 saa til oc halp til at redha gik til varn herra
ihesum sighiande. Herra mästare i maghin äta nar
idhir thäkkis. thz är alt redho. Skodha nu väl

granlica alt thz som six oc görs thy at the äru
 mykyt värdogh. ok göras af storom kärlek. Ok
 ey skal man thöm stäkkia swa som the andra 248
 vars herra ihesu gärninga. Vtan hällir wtuidha thz
 mästa man gitir. thy at af allom thänkilsom liggir 5
 os mäst makt a thässom. Ok nu takir han til at
 beuisa i thässom natuardhenom. kärleksins ther
 han til vara helso hawir störsto tekn. Sidhan
 iohannes hafdhe sakt varom herra at redho var,
 Gik han af stadh oc discipuli mz honom oc io- 10
 hannes fögdhe sik in til hans. oc thädhan fran
 skilde han sik äkke vidhir han. ok ängin blef swa
 trolica oc stadhelica när varom herra som han.
 Johannes gik in mz honom nar han leeddis fangin
 in ij biscopsins hws. ok ey forlät han varn herra 15
 tha han korsfästis, ok ey i dödhenom. ok än ey
 äpte dödhin för än han var iordhadhir. J thässom
 natwardhenom sat han opsidhis varom herra. än
 thot han var yngxstyr af allom. Nw ga the thaghan
 in ij pallacium som callas i lästinne. cenaculum. 20
 Alle thwa sina händer oc standa sidhan om kring
 oc välsigna bordhit för än the sätias. Skodha nw
 väl alt thz som ther görs. Än thu skalt vita at
 bordhit laa nidhir a iordhinne ok the sato nidhre
 a iordhinne tha the ato äpte thy som tha plägh- 25
 adhe folkit sitia. Bordhit var fioghir slint, tho af
 flerom fiöлом som thöm är väl vitirlikit i sancti
 iohannis kirkio lateranensi hawa varit i room. thz
 är twäggia alna breet oc än litit mera oppa hwarie
 breddine Ok än tho at the sato nakat thrangt. 30
 tha sato thre apostlane vidh hwaria breddina. oc
 var herra sat mit mällan thöm i enhörnonne. swa

at the gato alle ätit af enom disk. ok thy vndir-
 stodho äkke apostlane hwem han mente nar han
 sagdhe. Thän som takir handina i diskin mz mik.
 han skal mik forradha. thyt the toko alle i sama
 5 diskin. Nw tha vars herra höghre hand hafdhe
 249 giort *benediccionem*, ok the sato alt kring om
 bordhit oc iohannes sat näst honom, Tha bars
pasca lambit fram for thöm fulkomit väl stekt oc
 tilreet. hulkit var herra ihesus thz sanna. ok osmitt-
 10 adha lambit som mit mällan thöm var swa som
 thän ther thiänar. tok oc skar thz sundir i stykke
 oc skipte thz gladhelica mz apostlomen oc styrkte
 thöm til at äta ok the ato. Än äkke sank thöm
 thz gladhelica. thyt the varo altidh rädde. som the
 15 ther vänta äpte thy som äkke kan flyas. at ey
 skulle vanlica nakat siälsynt hända varom herra
 ihesu. Nw vidhär at the ato. lät han thöm vpp-
 inbarlica vndirstanda hwat som tijt var oc hwat
 han mente, Ok i bland annor thing sagdhe han.
 20 Af allo hiärta astundadhe iak at äta thätta *pasca*
 lambit mz idhär för än iak thol dödhin. Än en
 af idhär skal mik forradha. Thässin ordhin gingo
 in ij thera hiärta ok ginom stungo thöm som eet
 hwast swärd. oc vändo atir at äta. ok awitto sik
 25 inbyrdhis swa som hwar thera hafdhe misthanka
 til annan. oc hwar ville sik orsaka. Skodha thöm
 nw väl. oc varkunna badhe varom herra ihesu oc
 thöm. thy at the äru stadde i store sorgh oc
 vidhär mödho. Än ther til at thässin ordhin skullo
 30 thikkias äkke röra forradharan lät han äkke af at
 äta, Tha spordhe iohannes aat varn herra som
 sancte pätar hafdhe han bidhit oc sagdhe. herra.

hwa är thän thik skal forradha, Ok var herra
 ihesus sagdhe thz hemelica sinom enkannelica. älsk-
 elica iohanni. oc han vardh vndarlica vidhír. ok
 thotte som eet swärdh gik ginom hiärtat vidhír,
 ok lwtte sik vidhír brystit a varom herra oc sompn- 5
 adhe ther vppa, oc sagdhe pätare ther enkte af.
 Thy at som sancte augustinus sikhír. vm han hafdhe
 han vist. han hafdhe slitit forradharin sundir mz
 tannomen Än thu skalt vita at mz pätare vndir- 10
 standas actiui. oc mz iohanne vndirstandas con-
 templatiui, Ok hawir thu här eet märkelikit thing 250
 som är at contemplatiuus beuara sik enkte mz
 yttro gerningomen. älla värlzlicom thingom. oc än
 ämuäl bedhis han ey hämd. älla oc hämpnis gudz
 orät. vtan sukkar oc gratir innantil ther af. Ok 15
 vändir sik til gudh mz bönommen. nalkandis honom
 thäs starklicare i contemplacione oc tilludhande
 honom. anduardhír al thing gudz valle oc skipan.
 Thätta skalt thu vndirstanda nar han är lidughír
 oc hawir brudhgommans ympnilse. thz är hans 20
 nadh oc andelikin hughnadh. Thy at contempla-
 tiuus han gaar oc stundom wt ij yttro gärningana
 af gudz kärlek for siälanna helso skuld, Ok hawir
 thu här at än tho at iohannes spordhe van herra
 for pätars skuld tho sagdhe han honom thz ey, 25
 Af hulko thu mat vndirsta at contemplatiuus oc
 andelikin människia skal äkke vppinbara gudz lönlik
 thing Swa läsom vi af at hæghe män giordho.
 at the oppinbaradho äkke androm meer af thy
 som gudh tedhe thöm än thera siäla gagn wt- 30
 krafde. oc the gato äkke latit af gudhelicom kär-
 lek. Skodha thy nu vars herra ihesu kärlek oc

liofleek huru han hiolt sin älskelica owir sit bryst,
 O hwat innerlica the älskadho sik inbyrdhis. Skodha
 oc ämuäl the andro apostlana mykyt dröfdha oc
 af thässom vars herra ordhom äkke äta. hwar
 5 thera see vppa annan oc här owir vita enkte til
 radz gripa. Nw thaghan swa var timat. stodh var
 herra ihesus vp fran bordheno. ginstan stodho oc
 apostlane op. oc visto tho äkke hwart han ville
 ganga Än han gik nidhír mz thöm i en annan
 10 stadh nidhír bätir i huseno som the sighia som
 stadhin hawa seet. ok ther lät han alla sitia. thijt
 bödh han bära vatnit. Sidhan lagdhe han af sik
 klädhin oc giordhadhe sik mz eno linno klädhe,
 han lät vatnit i ena steen mullögh mz hulko han
 15 ville thwa thera fötir Nw tha han ville thwa sancti
 251 päters fötir. nekadhe han. oc vardh vndarlica vidhír.
 ok flydde. som honom thikte swa ohöuelikit thing.
 Än nar han hördhe van herra sighia. at han skulle
 ällighis äkke hawa lut mz honom. vände han viis-
 20 lica radhit i bätra oc lät sighia sik, Thänk nu väl
 alla gärningana. oc thu mat väl vndra oppa thz
 som görs, Höxsta valdit oc ödhmiuktinna mästare.
 böghír sik. ok lutar sik nidhír til fiscaranna fötir.
 han star nidhír lutter. ok sidhan a sinom knäm
 25 for thöm sitiandom. ok thwar ok thörkar mz sinom
 eghnom handom oc kössir alra thera fötir Än thz
 gaar owir ödhmiuktina at han gör forradharenom
 samo thiänistena. Än o thu arghasta oc snödh-
 asta hiärta. hardhare än siälf härdhzscan. ther ey
 30 vekis älla böghis til swa stora ödhmiukt. Ey
 rädhis valzsins herra ok vyrdhír äkke äronna
 konung. Swa grymbir äst thu til menlösa lambsins

dödh. thu gör som thu äst til. Swa betalar thu honom for alt thz got som thu hawir af honom takit Vee är thik vslom. Än mädhan thu äst härdhír i ondzskonne. födha skalt thu thz thu afladhe. Än tho skalt thu forfaras oc fortappas. 5 oc äkke han, Thy är swa obegriplikit ödhmiukt-enna oc kärleksins diup väl vndrande. Äptir at han hafdhe giort apostlomen thässa thiänistena gik han atir at sitia. oc styrkte apostlana manande thöm at fölghia sit äptedöme badhe i thässa oc 10 andro. Ok mat thu thänkia här at var herra ihesus gaf os thän quällin margha dygdha äptedöme. Väl var thz stoor ödhmiukt at äronna konungir värdoghadhis at thwa fiskaranna fötir Kärlekin beuisas i hans välsignadha licamma sacra- 15 mento oc sermone som fullir är mz kärlekk ordhom ok liofwe manan Tholumodhit. at han vmbar thollika sin forradhara. ok tholde mang obrygdhelse nar han fangadhís oc leddis som röfuare. Lydhnona at han gik siälfwiliandis til pinonna. ok tholde 20 dödhin for fadhirsins lydho Ok mz sino äptedöme mana han os at bidhia nar han threm sinnom badh i yrta gardhenom. Thy vidhírfrestom äpte vare makt fölghia honom i thässom dygdhomen. Än nw maghom vi vndra oppa the alra liofwasto 25 vyrdhningena oc thän värdoghasta kärlekin i thy at han anduardadhe ok atirlät os sik siälwan til mat oc födho. Nw tha han var gangin atir sitia. ok han ville at gamblo laghin oc thera offir skulle ändas. ok at nyo laghin skullo byrias. Tok han 30 brödhít ok lypte öghonin vp til fadhörin ok vigdhe sins licamma höxsta sacramentum. ok gaf thz sinom

discipulis ok sagdhe. Thätta är min licamme. hulkin
 som skal anduardhas for idhir. Samuledhis tok
 han oc vinit sighiande. thätta är mit blodh som
 skal wtgiutas for idhir. For gudz skuld skodha
 5 nu väl. huru granlica. trolica. oc gudhelica. han
 gör alt thätta, Oc gifwir sik siäluan mz sinom
 eghnom handom thässe sinne älskelike familie. Oc
 til kärleksins aminne sagdhe han sidhan. Hoc
 facite in meam commemoracionem. Thätta är thz
 10 memoriale oc liggiandefäth som thäkka oc gudhe-
 lica siäl thäntidh hon han takir äntigia nõtande
 älla oc ämuäl trolica thänkiande. skulle göra alla
 brennande oc drukna. ok allaledhis i varn herra
 ihesum transformera. for älskoghsans oc gudhelik-
 15 hetinna storlek Änkte gat han, mera. kärare.
 sötare. älla nytlicare os atirlätit än sik siäluan.
 253 Thy at han som thu takir i *sacramento* är then
 sami som vndarlica afladhis oc föddis af iomfrunne.
 ok dödhin tholde for thik a korseno, hulkin som
 20 vpstodh af dödha oc vpfoor ärofullir til himerikis
 oc sitir aa gudz fadhors höghro hand. han är then
 som skapadhe himil oc iordh oc alt thz som är.
 ok thz styre ok laghar swa at enkte gar afskedhis.
 han är then af hulkom thu skalt hopas badhe helso
 25 oc sälikhet i hulkins vilia ok valle är at gifwa
 älla sönia thik *paradisi* äro. han är then som
 daghlica offras fore thik i thy litla öflätino ther
 vi nu talom vm var herra ihesus christus lifwandis
 gudz son. Vakta ok aat thöm androm älskelik-
 30 hezsins teknom i the faghro *sermone* som han
 giordhe thöm. ther fullir är mz sötmans ok älskoghs-
 ans kulum. Nw thaghan var herra ihesus hafdhe

communicerat discipulos, sagdhe han til iudas
forrhara. Thz thu vilt göra. gör thz rasklica.
Ok then vsle stodh ginstan op oc gik til presta
höfdhingian. thz är biscopen hulkom han hafdhe
om odhinsdaghin förra salt han for thrätighi pän- 5
inga. Ok beddis af honom folk til at fangan. Nw
här i mällan giordhe var herra ihesus discipulis the
foresagdho sermonem. af hulkins fäghrind oc nytte-
likhet oc värdogha storlek mat thu thänkia först
oc främst fäm thing. Först hulkaledhis han styrkte 10
thöm. oc foresagdhe thöm at han skulle fara fran
thöm. nar han sagdhe än är iak litla stund när
idhär. än äkke skal iak forlata idhär fadhirlösa.
Jak gaar oc kombir atir til idhär. ok än skal iak
see idhär oc idhur hiärta skulu glädhias. Thätta 15
ok annat tholkit ther nu är lankt at sighia. sagdhe
han thöm. hulken som allaledhis ginom stungo
thera hiärta Thy at hans bort färdh gato the äkke 254
hört, Aat thy andro skalt thu thänkia vidh ser-
monem hwat innelica han gaf sik vin vm at lära 20
thöm af kärlekenom. sighiande flerom sinnom. thz
är mit budh at i skolin älskas inbyrdhis, Ok a
thy skolu alle känna idhär at i ärin mine discipuli.
om i hafwin älskelikhetina i mällan idhär. ok mykyt
mera som thu mat finna fulcomlicare i lästinne. 25
Thz thridhia som thu skalt thänkia vidh sermonem.
huru han manadhe thöm til at göma sin budhordh
sighiande. Vm i älskin mik tha gömin min budh-
ordh, ok mykyt annat som i lästinne staar sagdhe
han thöm. Thz färdha som thu skalt thänkia vidh 30
sermonem. hulkaledhis han giuir thöm tröst a moot

dröuilsom. hulkin han foresighir thöm at koma
 skulu sighiande. J världinne skulin i hawa dröu-
 ilse Än tröstin idhir ther vidhir at iak foruan
 världina. Ok vm världin hatar idhir. tha vitin ij
 5 at världin hatadhe mik för än idhir. Ok mädhan
 världin glädz tha skolin ij dröuas än idhur dröuile
 skulu vmuändas i glädhi, Thz fämta som thu skalt
 vidh *sermonem* thänkia. hulkaledhis var herra ihesus
 christus vände sik thaghan til fadhorin. oc saa op
 10 til himilin sighiande, fadhir göm thässa som thu
 gaft mik. mädhan iak var mz thöm. tha gömde
 iak thöm. Än nw kombir iak til thin. hælge
 fadhir for thöm bidhir iak. äkke for världinne.
 Ok ey at enast bidhir iak for thöm vtan for allom
 15 thöm ther a mik tro skulu vm thöm. Fadhir iak
 vil at the som thu gaft mik. skulu ther vara
 som iak är mz mik at the skulin see mina klar-
 heet. Thätta sadhe han thöm oc mykyt annat
 som väl matte skära sondir hiärtan thera, Ok var
 255 20 thz visselica stort vndir hurw apostlane som varn
 herra ihesum swa mykyt innerlica älskadho gato
 blifwit vidh thässin ordhin. Ok vm thw atuakte-
 lica ranzsakar oc granlica skodhar thz som i the
sermone sagdhis. ok annat thz som vm thän quällin
 25 giordhis. hwilande thik i thera sötma. tha mat thw
 värdhskyllelica vptändas ok hitna vidh swa stor
 vyrdhilse. Swa stora välulioghhet ok forakt. swa
 stora tilsyn ok kärlek. Skodha thy han nar han
 talar. hwat fulcomlica. gudhelica. ok lustelica han
 30 läre thöm thz han sighir. Ok thu skalt födhas
 oc thrifwas i hans asyns oc ordha lioflek. Skodha
 oc ämuäl apostlana hwat sörghelica the sta oc luta

nidhîr howdhin. grata ok sukka. fulle mz sorgh
 oc vidhîr mödho ok allom dröuilsom i thz yttarsta.
 som siälf sannindin bär thöm vitne sighiande For
 thy at iak idhîr thätta sagdhe vpfylte sorghin
 idhur hiärta. Skodha ok at i bland andra apostl- 5
 ana blifwir ä iohannes enkannelica honom näst i
 mäste vidhîrmödho. oc fäste granlica al ordhin
 hans, Sidhan tha gaf han sik mäst vin om thöm
 saman scrifwa. oc anduardadhe os thöm. Sidhane
 i bland annat sagdhe var herra ihesus thöm. standin 10
 op oc gangom hädhan A hwat stor räddoghe thöm
 kom tha i hiärtat. hwat the skolwo vidh thätta
 ordhit. oc visto äkke hwart älla hulkaledhis the
 skullo ganga. Ok ä var mäst thera rädde at han
 skulle skilias fran thöm. Sidhan han hafdhe lyktat 15
 sermonem taladhe han än licouäl mz thöm ä mädhan
 the gingo aat väghenom. Skodha thy nu apostlana
 ganga äpte honom. oc huru hwar thera nalkas
 honom thz mästa han gitir. flykkiande sik alt hop-
 om in til hans som kyklingane löpa äpte hönonne. 20
 thrängiande sik in til hans nw een oc tha annar
 af thöm astundilsomen ther the hafdho. nalkas 256
 honom oc höra hans ordh. Än han tholde thz
 af thöm alt saman gärna. ok sidhan alt var ful-
 comnat gaar han mz thöm i en yrtagardh. oc ther 25
 bidhar han sin forradhara oc vänkta folkit.

(Kap. 63.)

Af vars herra ihesu christi pino

Nw mädhan vi skolom tala af vars herra ihesu
 christi pino tha skal then som astunda at äras i 30
 vars herra pino ok korse hona idhkelica thänkia.

thy at vm vars herra pina. ok thz som i h anne
 giordhis. skodhas innerlica mz alle hugxsins atuakt.
 vmu andis människian ok ledhis til enna nya ful-
 comlikhet. thy at th on som hona skodhar granlica
 5 af hiärtans grund. oc allom in aluanna kraptom.
 möta farl ost mang the thing, af hulkom människian
 fa ar nya varkunnan. nyan kärlek. nyan hugnadh.
 ok en nyan fulcommit stadhughan sötma. ther hona
 visselica sikra gör af  ronne. Nw  n thot iak  r
 10 fwlottir oc stambir i ordhomen. tha tror iak at
 ther til at människian matte koma til swa stora
 fulcomlikhet. atte hon forlata alla vmsorgh oc ytra
 syslonar ok thijt s tia alla huxsins krapmz hiärtans
 vakande  ghom, Ok ey springa til, älla mz huxsins
 15 leedho ok blinkrande  ghom. vtan granlica. tomlica.
 stadhelica. mz godhom vilia thikkia som hon vare
 n r stad vidh alt thz som h nde i vars herra pino
 oc korsf stilsom. Ok vm thu vast vakir at vakta
 aat thy som sakt  r af vars herra ihesu lifwärne.
 20 Tha mana iak thik at thu skuli h r vara myklo
 vakrare. hawande h r allan hughin oc alla krap-
 enar. Thy at h r oppinbaras m st th n k rlekin
 hans ther hiärtan vaar skulle allaledhis bränna.
 Th nk alt thz som nw six af gudz pino som thu
 25  st förra van. ok at thz ma millelica th nkias swa
 som h r six. Thy at min akt  r ey at sighia i
 alle th sse bokinne nakat thz som ey pr was äntigia
 mz the h lgho script, älla ok mz h lgha manna
 kännedom. Oc ma man v l sighia at ey at enast
 30 thorf man vndra oc storlica varkunna vars herra
 pinlike oc d dhelike korsf stan. vtan  n  mu l thz
 som h nde fore korsf stilsin. hwat  r thz at th nkia

at herran ther alra thinga gudh oc skapare är. var
 fran thöm timanom han var fangadhír vm nattena.
 oc alt til siätta timan a daghenom i hulkom han
 korsfästis i idhkelike stridh. i storom värkiom.
 obrygdhilsom. gabbilsom. oc flängiom. Ok gafs 5
 honom ey i swa store stridh minzsta stund til
 hwilo. Än hör nu ok skodha hulkin stridhin var.
 Somlike gripo hand a honom. oc somlike bundo
 han. en flöghír oc annar skriar. en skiwer oc annar
 rykker. en hädhír ok annar sputtar. en draghír 10
 atir, oc annar fram. Een spör han. ok annar ledhír
 fram mote honom falsa vitnara en liughír oc annar
 vitnar. somlike röghia honom ok somlike bära thöm
 fals vitne. en hyl vm öghonin hans. Somlike sla
 han i änlitit. oc somlike pusta han vidh kinbenin. 15
 Somlike rykkia han til studhenna. oc somlike föra
 han w klädhomen. Somlike sla han vidhír at han
 ledhis. oc somlike skria oc ropan. en takir han aat
 sik til at thröttelica mödha han. oc annar bindir
 han vidh studhina. Somlike spiärna han mz fot- 20
 omen. oc somlike flängia han mz gislomen. Som-
 like föra han i purpura klädhe honom til smälek.
 oc somlike sätia honom thornkronona a howdhit.
 Een faar honom röna i handena. ok annar fatar
 hona atir af rätte gäld. oc slar hans thorn kron- 25
 adha howdh. somlike hadhueta honom mz knä-
 fallom ok somlike wräka honom sputtit i änlitit.
 ledhis sidhan atir oc fram. forsmas ok wräxx. skwfs 258
 ok vändis. hiit oc thiit swa som en dare. oc swa
 som thän ther gifwit hawir väriona. ok enkte thor 30
 mote taka som röuare oc omillaste ransman. Nw
 til annam oc nw til caypham. Nw til pylatum.

oc nw til herodem. oc sidhan än atir til pylatum.
 oc ther wroxx han. oc drogxx badhe in oc wt
 Thikkir thik ey thätta vara hardhasta. bescasta.
 oc maktogha stridh. Bidha tho än litit oc thu
 5 skalt faa see än hardhare. the omildo hyfdhingane
 oc pharisei. vnge oc gamble. oc mang thousand folk
 standa thrättelica mote honom. ropa oc bidhia
 korsfästa han. korsit som han korsfästis vppa. läx
 vppa axlana hans som nw varo brutna oc slitna
 10 alla ofärdogha. Ther lupu the saman ää hwar the
 varo stadde swa väl wtländningane som borgh-
 arene. swa väl the som man hiolt for godha män.
 som the fwlasto ribballane. ey til at varkunna
 honom. vtan til at gabba oc hädha han. Ängin
 15 är then som han kännir vtan alle mödha han oc
 kasta han mz thräk oc alle orenlikhet, Ok thän
 tidh han bär sin smäleik hadhuetis honom oc vardh
 thöm til ordhquädhe. Mot honom skälto the som
 i portomen sato. ok the som vinit drukko sungo
 20 oc giordho sik vm han visor. Swa skwfs han oc
 ältis. swa drax han ok köris. oc swa möddir oc
 flängdir oc allir sarghadhír. ok alt i thz yttarsta
 mättadhír af obrygdhilsomen. hwazske gafs honom
 hwila älla roo oc näplica andarwmit. til thes han
 25 kom tha til caluarie locum, som är then orenaste
 ok alra värst loktande stadhin. ok alt thätta giordho
 the mz gäld oc ryghelike brädhe. Än i thöm
 stadhinom ändas oc hwilas stridhin. af hulke nw
 259 skal sighias. Än hwat hwilo mon thätta vara.
 30 män thu seer väl hwat hardha oc langa stridh
 han tholde fran midhio nat oc alt til sext tima.
 korsfästilsin hans oc vndanna värkir. ok hiärtans

sorgh äru än hwassare än stridhin. ok see sidhane hulkin hwilan är. Sannelica tha gik vatnit in til hans siäl. oc mange hunda rädhelike oc gryme kringom gafwo han, ok han belagdho värst viliogha manna radh. ok hwästo badhe händer oc tängir 5 mot honom som hwassasto swärdh Af thässa som nw är sakt. thikkis vndir enne summo ändat vara af vars herra pino. thz som giordhis i threm tidhomen som är ottosangx tidhinne. priim. oc terz. ok alt til sextam Än ey skal swa vara. thy at 10 swa stoor ok biterlik vars herra ihesu pina skal ey swa lätlica trakteras. Thy skalt thu läta op öghonin oc skodha hona granlicare. ok lät thik thykkia som thw vare när stad i hans pino, ok lät thik äkke ledhas vidh at thänkia, thz som 15 herranom leddis äkke at thola.

(Kap. 64.)

Vars herra ihesu pino thänkilse om ottosangx timan

Byria nu til af vphofweno at thänkia gudz pino 20 oc fulfölgh hona sidhan alt wt ij ändan. Jak gifwir thik ämpnit. ok thu formerat sidhan som thik thäkkis ok gudh gifwir thik nadhina. Vakta thy at allo. ok skodha han swa som thu vare ther när stad. huru han stodh op fran yttarsta nat- 25 uardhenom. tha han hafdhe lyktat *sermonem*. oc gik mz sinom apostlom wt ij yrtagardhin. huru innelica. oc huru satlika oc hemelica han talar mz thöm oc äggiar thöm til at bidhia. Skodha oc huru han gik litit wt fran thöm swa som vm eet 30 stenkast. ok fiöl ödmiuklica mz alle vyrdhning a

260 sin knä oc badh til fadhörin. Här stat litla stund
 ok thänk mz millom hugh gudz vndarlico thing.
 Nw bidhär var herra ihesus. Opta badh han oc
 förra. oc tha badh han for os. swa som var ad-
 5 uocatus. Thy at han hafdhe takit til siin badhe
 vara sak oc swa al var ärinde. Än nu bidhär han
 for sik. varkunna honom oc vndra oppa hans diup-
 asta ödhmiukt. mädhan han som är äüärdhelikin
 gudh. iämpn vidh sin fadhär. synis som han hawir
 10 glömt sik vara gudh. oc bidhär som man. hwat
 ey star han ok bidhär til gudh som en annor
 människia. Än hwat bidhär han. visselica tha
 bidhär han til fadhörin. Ok thz var hans ärinde
 at han skulle äkke döö. vm honom swa thäktis
 15 Än ey var han hördhär a mandomsins vägna äptir
 sinom vilia thy at gudh fadhär ville at han skulle
 ändelica döö. Ok spar honom ey än thot han var
 hans eghin oc ende naturlike son. vtan anduard-
 adhe han wt for os alla. oc swa älskadhe han
 20 världina at han gaf sin enda son. Ok var herra
 ihesus var lydoghär oc fulfölgdhe fadhärsins vilia
 mz alle vyrdhning. ok gaf os i thy fulcomna lydhn-
 onna äptedöme J thässö seem vi oc swa fadhärsins
 som sonsins osighelikin kärlek til os. i vndarlike
 25 oc värdoghaste varkunnan, Här biudz oc takx vidhär
 dödhenom for os, af thera mykla kärlek. Nw bidhär
 var herra ihesus fadhörin godha stund sighiande.
 Min millaste fadhär. Jak bidhär thik at thu hör
 mina bön. akta mik. oc hör mik. thy at iak är
 30 dröfdhär i minom ängsla. ok andin min är möddir
 i mik. oc hiärtat mit är dröft i mik. Luta thy
 örat til min ok akta mina bön Fadhär thik thäktis

sända mik i världina at iak skulle ympnyt göra
 for orättin som os var af mannenom gör, ok ginstan
 som thu ville. sagdhe iak. Jak gaar, sicut in ca-
 pite libri scriptum est de me vt facerem volunta-
 tem tuam. Swa ville iak. ok kunnoghadhe. thina 5 261
 sannind til människionna helso. Jak var fatikir.
 oc var af minom barndom i äruodhe oc giordhe
 alt thz thu bözst. fadhír fulcompna thz som atir-
 star. O fadhír vm thz tho ma vara tha tak af
 mik swa stora besklikhet som mik är reed af minom 10
 owinom. thy at thu seer hwat mykla ondzsco the
 hawa mot mik ok huru mykla orätta skuld the
 gifwa mik at the maghin mz falskom radhom gripa
 mina siäl. O hälghe fadhír thu vest vm iak thz
 giordhe. vm vranglikhetin är i minom handom. 15
 vm iak atirgalt thöm som mik atirgullo ont, tha
 är väl värt at iak fallir for minom owinom fanytter.
 Än iak giordhe altidh thz thik var thäkt. oc the
 satto ont mot mik for got. oc hat for min kärlek.
 The arghadho en min discipulum. görande sik han 20
 til ledhara. at fordärua mik. honom fingo the mit
 värdh xxx silf päninga. for hulka the mik saldo.
 Thy bidhír iak thik min fadhír. tak fran mik thänna
 bitarlica kalkin. Än vm thik synis annorledhis tha
 vardhe thin vili. oc äkke min. tho fadhír var mik 25
 hiälpoghír. O dulcissime pater. lat som swa vare
 at the vistin mik äkke vara thin son. tho for mit
 menlösa lifwärne som iak beuiste. ok thz mykla
 godha som iak giordhe thöm. skullo the vara ey
 swa grymi mote mik Jak stodh i thinne asyn 30
 at iak skulle tala for thöm got. oc at iak skulle
 vända thina wredhe fran thöm. hwat ey atirgäldz

tho ont for got. thy at the growo grafwena minne
 siäl. oc reddo mik fwlasta dödh. herra fadhír. thu
 seer thz. thigh äkke. gak ey bort fran mik. thy
 at dröuilsin oc vidhír mödhan äru nu näst. oc ey
 262 5 är thän som hiälpír. See hwat när oc i thinne
 asyn äru the som mik dröwa oc mödha. ok leta
 äpte minne siäl. mit hiärta bidhar ysäld ok obrygdh-
 ilse. Sidhane gik var herra ihesus atir til apostl-
 anna sinna vpuäkkiande thöm oc tröstande. ok badh
 10 thöm bidhia. Ok gik än annat sin. oc swa än
 thridhia sin vppa sina böne. Ok i threm stadhom
 ok hwan stadhin skilde eet stenkast fran androm
 äkke swa stort som een gate kastat nar han slängde
 af alle makt. vtan swa som en kastadhe tha han
 15 äkke kostadhe sik stort. Nw tha var herra ihesus
 gik annat sin, oc thridhia sin. oc badh sama bön-
 ina. lagdhe han thätta til sighiande. O. rätuise
 fadhír. mädhan thu swa stadhfäste at iak skal
 ändelica thola korsins pino for mankönit. tha vardhe
 20 thin vili Än iak anduardhar thik mina alra kärasto
 modhír. ok mina älskelica discipulos. hulka iak här
 til gömde mädhan iak var mz thöm. Min hällghe
 fadhír. göm thöm oc beuara thöm af ondo. Ok
 ä swa länge som han swa innerlica badh oc han
 25 stodh i thässe ängxlike stridhinne. i hulke licammin
 lydde tho siälinne. flöt hans värdoghasta licamma
 dyrasta oc hällghasta blodh hwan stadh vm allan
 licammen swa som swettir nidhír a iordhena.
 Thänk nw hwat stoor siälinna hans ängxla oc
 30 quidha är. ok vakta aat thy. a moot vart othol.
 at var herra ihesus badh threm sinnom för än han
 fik af fadhorenom swar. Än mädhan var herra

ihesus swa badh oc var i tholkom änxla. Ängillin
 michael archängil stodh när honom oc tröste han
 sighiande. hel oc säl herra. min gudh ihesu christe.
 thina bön. oc thin blodhogha sweet offradhe iak
 thinom fadhír i alra himerikis härskaps asyn. Ok 5
 vi fiöllom alle ödhmiuklica til böna oc badhom at
 han skulle owirsee thässa pinona. Ok fadhörin 263
 swaradhe. Min älskelike son ihesus veet at man-
 könsins atirlösn hulka vi swa storlica astundom
 kan äkke swa höuelica vardha. vtan blodzsins wt- 10
 giutlise. Ok thy vm han vil siälanna helso tha
 tilbör honom döö for thöm hwat hawir thu tha
 thänkt at göra. Tha swaradhe var herra ihesus
 änglenom. Siälanna helso vil iak ändelica. ok thy
 vil iak hällír döö. at siälana som fadhörin skapadhe 15
 äptír sino biläte skulin atirlösas. Än äkke döö. oc
 siälana vardhin äkke atirlösta. Ok thy vardhe mins
 fadhírs vili. Ok tha sagdhe ängillin til hans. var
 thy starkir oc gör manlica. Thy at höghelicom
 höfwis at göra stoor thing, Ok starkir kämpe skal 20
 fromlica stridha. oc mykyt lidha. ok sköt är pinan
 lidhin, än äran som äptír fölghír är äuärdhelikin.
 fadhörin sighír at han är altidh mz thik. Ok at
 han vil göna ok beuara thina modhír oc thina
 discipulos. ok atirfa thik thöm alla behalna. Ok 25
 ödhmiuke herran tok ödhmiuklica mz alle vyrdh-
 ning thässon styrkilsin af sinne kreatura. thänk-
 iande sik vara mindre ij litlo än änglane. män han
 är i thässom tara dalenom som är världin. ok swa
 dröfdhis han tha som annar man. ok badh ängelin 30
 anduardha sik fadhorenom oc allo himerikis här-
 skapi. Nw tha var herra ihesus stodh thridhia

sin vp af bönnne. var han allir vater af blodhino
 ther han swettis. Ok thy skalt thw granlica göma
 aat, tha han strykir swettin af änlitino. älla ok
 at han vanlica thwadhe blodhit af i strömenom
 5 som ther var nää. See han mz alle vyrðning
 i tholke quidho oc vidhirmödho. ok varkunna
 honom innerlica af allo hiarta. thy at thätta kunne
 honom äkke hända vtan stora sorghinna biterlikhet.
 Ok for thy at han var sandir man. var han som
 10 man tha staddir i storom ängxla. varkunna honom
 innerlica thz mästa thu gitir. ok vakta granlica
 264 aat thins herra gärningom ok alle hans pino.
 Sidhan gik han til apostlana sina oc sagdhe thöm.
 sofwin nu oc hwilen idhír ok the sofwo thaghan
 15 nakra stund. än godhe hyrdhin vakar owir sins
 litla hiordz gömo. O mykyt stor älskoghe. han
 älskadhe thöm visselica i ändan. oc än mädhan
 han stodh i swa storom ängxla oc tholke quidho
 läät han sik vardha vm thera mak. oc hwilo. Ok
 20 än thot han längdan sa sina ouini koma mz blosom
 oc vaknom. ey väkte han tho vp thöm för än the
 varo alstingx när kompne. Tha sagdhe han thöm.
 lätin idhír nöghia. i hawin öfryt sofwit, See, thän
 som mik forradhír är allaredho här. Ok än vidhír
 25 at han taladhe. kom iudas thän värste köpmannin.
 gangande for thöm snödho skalkomen. ok gik
 fram ok kyste varn herra. oc sagdhe. raby. som
 han ville sighia. äkke är iak i thera fölghe. vtan
 iak kysse thik mästare äptír thy som iak altidh
 30 pläghír göra tha iak kombir atir thädhan thu
 hawir viist mik ok sighír raby. O rättír snödhir
 forradhare. Skodha nu väl thin herra. hwat tholu-

modhelica oc huru siäffica han vmbär oc vndfaar
 thäs vsla manzsins falska kus oc vmfännilse. hulk-
 om han litit förra thwadhe fötrena. oc mättadhe
 mz höxsta koste. Ok huru tholemodhelica han
 lätir sik fanga oc binda. ledha. oc sla mz mykle 5
 gäld. swa som han hafdhe varit en ilgärningis man
 ok formatte äkke väria sik. huru han ok varkunn-
 adhe apostlomen sinom som flydho oc foro alle
 villeradha. Än thera sorgh ok vidhirmödho mat
 thu väl vndirsta. ok thänkir thu hwat nödoghe 10
 the skildos vidhir han. ok hwat rädde the tha
 fingo. huru the sörgdho. sokkadho. oc gräto som
 fadhirlöös barn ther mist hafdho allan sin fagnadh.
 Ok än öktis thera sorgh oc var thäs mere at the 265
 sagho sin mästara ok sin herra swa fulica draghas 15
 som siäfwasta lamb ther fölghir vtan gensägn. thijt
 som the snödho hundane villo thz dräpa. Skodha
 han nw huru han osaktelika rökkis. ok ledhis af
 thöm värsto skalkomen fran strömenom oc vp til
 ierusalem. bakbundin oc kapolös. ok kiortilin aat- 20
 snardhir som the plägha göra skämnda gästom bar-
 hofdhe. oc gik allir krompin af thy at han var
 möddir af thy at the hafdho rökt han oc osakte-
 lica farit mz honom. Än tha som han presenteras
 biscopomen oc iudha höfdhingomen. ther som the 25
 varo samansankadhe. frögdlia the sik ok glädhias
 som leonit nar thz hawir fatat bradhena. Ther
 examinera the han. ok rökta sik fals vitne mote
 honom Fordöman, ok sputtan i hans hedhirlicasta.
 hälghasta änlite. hylia for öghonin. slan a halsin. 30
 oc pustan a kinnana sighiande. gät til hwa han
 är som thik slo. The mödha han mz mangom

obrygdhilsom. Ok han hawir sik i allo tholimodhe-
 lica. Skodha han i allo thässa oc varkunna honom
 Vm sidhe gingo the försto höfdhingane bort. ok
 läto sätia varn herra ihesum i ena mörkostofwo
 5 som ther vndir huseno var ok ma än synas hwar
 hon hawir varit. Ther bundo the han vidhir ena
 sten studh. ok til mere beuarilse tha atirläto the
 ther väknt folk. hulke som alla nattena möddo
 han mz spot oc gab. bannan. oc hadhuetz ordhom.
 10 Skodha thy huru the diärfwo oc snödho männene
 lastadho han. ok hwat smäleik the taladho til honom
 sighiande. trodhe thu thik vara bätre oc visare,
 än vare viso höfdhinga äru Tholkin var thin dar-
 skapir. thu skulle ey hawa thorit läta thin mon
 266 15 op mot thöm. huru vast thu swa diärfwir än thin
 visdombir synis nw. Thu star nu som thik ok
 thinom likom höfwis. vtan iäf äst thu värdhir
 dödhin. oc han skalt thw hawa. ok swa hadhuetto
 the honom badhe mz ordhom oc gärningom alla
 20 nattena hwar äpte androm. Som thu mat vndir-
 standa. nar ribballa oc skalka fa lata som the vilia.
 tha vyrdha the alre hwat the göra älla tala. Skodha
 nw varn herra huru blyghelica han slar nidhir
 änlitit oc thighir tholimodhelica til alt thz til hans
 25 talas. swa som thän som i tholko vare funnin.
 Ok varkunna honom storlica. Sannelica tha är
 thätta hora tenebrarum. Ok swa stodh han oppe
 bundin vidh the studhina alt til thäs daghir var,
 Jnnan thätta gik iohannes til varfrw oc hänna
 30 fölghe ther the varo i magdalene huse ther the
 hafdho ätit natuardhin. oc sagdhe thöm. huru thz
 var vordhit mz varom herra oc apostlomen. Ok

ther var tha een osighilikin gratir. oc hwar veng-
 adhe sik i sin stadh. Thänk thy huru thöm tha
 likadhe, ok varkunna thöm thy at the äru i mästo
 vidhirmödho oc störsto sorgh af sinom alra kärasta
 herra. Vm sidhe gik varfrw vppa ena sidho a sina 5
 böne oc sagdhe. O värdhelicaste fadhír. O millaste
 fadhír, O miskunsamaste fadhír Jak anduardhar
 thik min sötasta son. thu som allom är välulioghír
 oc liofwir. var hanom äkke grymbir. alzualloghaste
 fadhír, mon thin son skola döö. enkte hawír han 10
 illa giort. O. rätuisse fadhír. Än vm thu vilt
 mankönsins atirlösn. tha bidhír iak thik at thu gör
 hona i andre matto. Al thing äru thik möghelikin.
 bidhír iak thik millaste fadhír. lät min son äkke
 döö. vm thik thz thäkkis. frälsa han af ouinanna 15 267
 oc syndaranna handom. ok fa mik atir han, for
 thina vyrdhnyng oc lydhno hiälpír han sik äkke.
 i thera valle giwir han sik owir som thän ther
 krankir är. oc orkar äkke väria sik. thy hiälp thu
 honom alzualloghír fadhír. Thätta ok annat tholkit 20
 badh varfrw af allo hiärta mz mykle sorgh oc
 hughsens besklikhet varkunna hänne nw i tholke
 vidhír mödho

(Kap. 65.)

Af vars herra pino thänkilse vm primis tima 25
 Arla vm morghonin komo iudha höfdhingane oc
 the främsto af folkeno timelica atir. ok läto varom
 herra ihesu binda händrina atir vm bakin. sighiande
 til honom. Thu röuare kom mädhír os. kom til
 domin, i dagh skal thin ondzska ok thina snödha 30
 medhfärdhe taka en ända. Nw seer man thin

visdom. ok leddon thādhan til pylatum. ok han
 fölgdhe thöm som thän ther brutlikin vare. mādhan
 han var thz meenlösa lambit. Än thäntidh modhír
 hans oc iohannes oc thera fölghe som fulcommit
 5 arla gingo af huseno oc villo koma til hans. mötto
 honom a gatunne. oc sagho han swa smälica oc
 ohöuelica ledhas af swa myklom mogha. Af huru
 store sorgh thera hiärta vpfyltos tha thz kan ey
 - sighias. Ok thässa sorghena hafdho badhe thön
 10 oc swa var herra. thy at vars herra sorgh oc
 dröuise öktos mykyt af the ömkonne ther han
 hafdhe til sina vini oc mäst til modhír sinna. Han
 viste väl at the sörgdho alt for hans skuld. swa
 at siälin ok licammin mondo nästan hawa skildz
 15 aat. Thänk thy oc skodha thöm al granlica. oc
 the äru mykyt ömkosam. Swa ledhis var herra
 ihesus til pylatum. oc thön fölghia honom längdan
 til äpte. thy at the koma äkke aat nalkas honom.
 268 ther rögdhis han af thöm ok kära mang thing til
 20 hans. Än pylatus sände han fran sik til herodem.
 ok herodes var ther gladhír af. for thy at han
 girnadhís at see nakat af thöm miraculis som han
 hördhe at var herra giordhe. Än han fik af honom
 enkte miraculum ok ey eet ordh. ok af thy hiolt
 25 han varn herra for en dara. ok til hadh oc atlöghe
 fördhe han varn herra i eet hwit klädhe ok sände
 han atir pylato. Ok seer thu at var herra räknas
 ey at enast ilgärningis man. vtan ämuäl en dare.
 Än han vmbar thz alt mz störsto tholimodhe.
 30 Skodha han oc här mādhan han ledhis atir ok
 fram. fran enom oc til annan huru han gaar nidhír
 seande blyghelica mz änliteno. takande thera roop.

oc ohöuelica obrygdhilsa smäleik Skodha ok ämuäl
 modhír hans. oc andra hans vini som fölghia hon-
 om längdan äpte mz myklom osighelicom graat.
 Nw tha the hafdho leedt han atir til pylatum.
 fulfölghia the hundane thrättelica sin falso káro- 5
 maal mz mykle dyrfwe. Än for thy at pylatus
 fan i honom änga dözsins sak. vidhírfrestadhe han
 gifwa han lösan. ok sagdhe. Jak skal näfsa honom.
 oc läta han fara. O pylate. o pylate. thu näfsir
 varom herra. Thu vest ey hwat thu gör, hwazske 10
 dödh älla slaggh forthiänte han. Ok giordhe thu
 bätír vm thw rätte thik äptír hans vilia. Ok bödh
 thaghan flängia han Sidhane förís var herra af
 kládhomen. oc bindz til studhenna oc flängis vtan
 miskund. standir nakin for allom Vngir stoltir man 15
 oc blyghír. som prophetin sighír. *Speciosus forma*
pre filijs hominum. thol the oreno ribballanna gisla
 flängior hardha oc sörghelica värkiande. Thz men-
 lösa kötit. klena. oc faghra. ther kötzsins ok alz
 mandömsins natwr blomstir är, opfyllis mz blanadh 20
 oc rifwom ok osighelikom värk oc saröka. Hwan
 stadh flytír blodzsins bäkkir alra vägna af allom
 licamans limom oc lidhamotom. blane lagdhis owir
 blanadh. rifwa owir rifwo. ok saar owir saar swa
 thiokt at enkte var osarghat. Til thäs han vardh 25
 tha löstir. ok badhe the som flängdo han the
 thröttos. ok the som sagho vppa leddos vidhír.
 vppa studhinne som han var flängdir vidhír synis
 än blodz teknin. Här skalt thu langa stund dwälías.
 ok skodha han väl granlica. Ok vm thu äkke var- 30
 kunnar honom här tha räkna thik hawa sten hiärta.

269

Tha fulcompnadh^{is} thz som ysayas propheta sagdhe
 af honom. at vi saghom han. ok asynin var äkke.
 thz är faghír, vi räknadhom han swa som spit-
 älskan. oc ödhmiuktan af gudhi. thz är swa owir-
 5 gifnan som thän ther honom vare enkte vm. O
 herra ihesu christe. hwa var swa diärfwir oc radhlös
 som thik affördhe. Ok the som än varo diärfware
 som thik bundo. Ok än the som alra diärfwast varo
 ther thik flängdo. Vtan thu rätuisonna sool atir-
 10 hiolt soolgislanar thina. ok thy varo the i mörkeno.
 ok mörkianna valde, Alle äru maktoghare än thu.
 Thin kärlekir oc var vranglikhet giordhe thik swa
 vanmaktoghan. Forbannadh vari swa stor wrang-
 likhet for hulka thu swa pinlica plaghas. Nw tha
 15 var herra var löstir fran studhinne. leeddo the han
 oc drogho swa näktan. swa flängdan vm husit ok
 leetto äpte klädhomen hans som kastadh varo
 kring vm husit, alrigh thit eet som annat. af thöm
 som han affördho. Skodha han väl swa plagh-
 20 adhan ok skälwande for köld skuld. Thy at som
 ewangelium sighír. thz var frost vppa. tha han
 ville föra i sik atir ropadho the omillo männene
 270 sighiande til pylatum. Herra han giordhe sik til
 konung. klädhom han oc kronom han som en konung,
 25 Ok toko eet röt silkis klädhe leet oc gamalt. ok
 klädde han mz. ok kronadho han mz thornom.
 Skodha han i tholke vidhirmödho. thy at han gör
 oc thol alt thz the vilia. lätir föra sik i purpuram
 hallir quart howdhit mädhan the sätia vppa han
 30 thornkronona. Takir aat sik röna som the satto
 i handina hans. Thighír som dumbe vidhír at the
 falla a knä ok helsan som konung. Skodha han

nu i hiärtans besklikhet ok mäst nar howdhit hans
 fult mz thornom slas hardhelica oc opta. huru
 halsin gifs vidhír the hardho slaghin han takir
 mz storom värk. Thy at the bitarlico hwassasto
 thornin ginom stungo hans hálghasta howdh. oc 5
 läto wtflyta alt blodhit. A hwat rädhelikit skal
 idhír vslom än thätta howdhit oppenbaras. hulkit
 ij nu swa slan. The giordho honom smälek ok
 obrygdhile som thöm ther styra ville ok orkadhe
 äkke fram ther mz. Än han thol al thing som han 10
 vare thera thräl Än ey läta the sik nöghia at the
 honom til meere smälek hafdho samansankat alla
 bowana. Vtan leddon wt for pylatum oc alt folkit
 swa mz thornkrononne oc purpura klädhenö. Skodha
 han nw for gudz skuld huru han staar oc slar nidhír 15
 änlitit for swa myklom mogha. ropande oc skriande
 crucifige. crucifige. thz är. hänk vp han. gabbande
 han ok hädhande som the varin alle visare än han.
 Ok som nw syntis at han hafdhe darlica oc owislica
 borit sik aat moot höfdhingomen oc phariseis. som 20
 swa hafdho lätit fara mz honom oc leedt han til
 tholka ändelykt Ok swa tholde var herra ihesus
 af thöm ey at enast pinor ok sörghelikin värk. 271
 vtan ämuäl hadh oc obrygdhile

(Kap. 66.)

25

Vars herra ihesu pino thänkile vm teerz tima
 Allir iudha moghin som ther vm kring stodh. badh
 mz höghe röst korsfästa varn herra. ok swa for-
 dömdis han af thöm vsla domarenom pylato. ey
 minnas the hans godha gärninga. oc the välgär- 30
 ninga han hawir thöm giort. Änkte akta the hans

menlöso. oc thz som än thikkis grymare vara. enkte
 miukas the fore the vidhír mödhona oc the pinona
 som the see at han hawir nw tholt. Höfdhingane
 oc formännene glädhias. at the hawa sin wranga
 5 vilia fulcompnat. halla han for gab ok atlöghe.
 som är sandir ok äüärdhelikin gudh. ok skynda
 hans dödh thz mästa the gita. Sidhan ledhis var
 herra atir in. oc the föra han bort w purpura. oc
 star än nakin for thöm. til thäs honom gafs orlof
 10 fara i sin eghin klädhe. Thänk granlica hans skip-
 ilse i allom hans gärningom. oc at thu maghe thäs
 innerlicare varkunna honom. lät op öghonin nakat
 litit til gudhdomen. ok thänk han oc vara samnan
 man. Ok see sidhan. thän vnga stolta. ärlicasta.
 15 menlösasta. oc älskelicasta iunkherran. än allan
 hudhstruknan. gisladhan. oc stänktan mz blodh
 oc blanadh. saman hänta sin klädhe a gulueno.
 kastadh hijt oc thijt i huseno hwart fran andro.
 ok föra sik i thöm mz enne vyrdhning oc hemsko.
 20 blyghiandis for thöm som han häädde ä wt at eno
 som han hafde varit thän ömblike. yttarste for-
 latin af gudhi. ok owirgifwin vtan hiälp. göm
 272 görlica aat thy at thz är väl ömblikit. huru han
 häntir saman klädhin siin. Nw eet oc nw annat.
 25 ok i före sik swa for thöm iudhomen. Thätta
 thänk a mandomsins väгна. Ok a gudhdomsins
 väгна thänk thz omättelica. äüärdhelica. oc obegrip-
 lica. oc keysarlica valdit vordhit man. ok. lätit sik
 pina ok plagha. luta sik ödhmiuklica äptir klädh-
 30 omen nidhir a iordhina. föra sik i thöm swa snöpp-
 elica mz tholke blygdh. som han hafde varit ful-
 asta skam. thz man pläghir kalla manskam. ok

armasta dugga. ok än en köptir thräl. ok the atto
 vald vm han at näfsa honom for stoor brut. Skodha
 han nw väl granlica oc vndra oppa hans ödhmiukt.
 oc fölgh honom ij tholimodheno thz mästa thu
 gitir, Äptir thz han är ij farin leeddo the han wt. at 5
 dödhin skulle äkke länge draghas. ok lagdho thz
 värdoghasta korsins trä. badhe lankt oc stort. oc
 mykyt thungt oppa hans axlar. hulkit thz siäfw-
 asta lambit took. ok bar tholomodhelica. ok the
 skufwa oc dragha han osaktelica. ok ledha hans 10
 kompana mz honom. oc thz varo tve röuara. thz
 rena sällaskapit. O godhe ihesu. hwat storan hedhir
 thit folk thz gör thik. tilföghiande thik röuaromen.
 ok göra thik än värra än thöm. thy at the läta
 thik siälwan bära korsit. hulkit man läs äkke af 15
 röuaromen. ok som ysayas propheta foresagdhe.
 är han ey at enast skipadhír mz wrangom. vtan
 räknadhír wrangastir oc snödthastir af allom. herra
 min gudh. osighelikit är thit tholomodh Skodha
 han väl. huru han gaar krumpin vndir korseno. 20
 oc stankar af mäghinlöso. varkunna thy honom thz
 mästa thu format. staddom i swa mykle thwang 273
 oc vidhírmödho oc gabbilsanna opnyilsom. Nw
 for thy at sorghfulla modhorin hans. kunne äkke
 nalkas honom for mykla moghanom. gik hon rask- 25
 lica mz iohanne oc quinnomen som hánne fölgdho
 en genare vägh. at hon skulle koma fram for
 moghan. oc swa nalkas honom. Än nar the mötto
 honom i vägha moteno vtan portin. oc hon saa
 han swa thröttan oc mäghinlösan vndir thy stora 30
 träno. hulkit hon hafdhe äkke förra seet, vardh
 hon al half dödh af sorgh. oc gat talat til honom

ey eet ordh, ok ey var *herra* til *hänna*. swa skynd-
 adho the fram mz honom som ledden til at kors-
 fästan. Än vid*h*ir at var *herra* gik. ok han kom
 litit fram *bätir*. tha vände han sik vm til quinn-
 5 onar som gräto. oc sagdhe thöm J israel's döttir.
 gratin äkke owir mik. vtan gratin owir idh*ir* siälua.
 oc owir idhra syni. thy at thän dagh*ir* skal koma
 i hulkom sighias skal. Säla äru ofruitsamlica. oc
 the quiidha som äkke föddo. ok the spina som äkke
 10 gafwo diia Tha skulu the sighia bärghomen fallin
 owir os. oc skylin os. Thy at the göra thätta i
 gröna träno. hwat skal tha vardha i thy thörra.
 Thän tidh han hafdhe än fram *bätir* gangit. oc
 han var swa lambir oc thröttir. at han orkadhe
 15 äkke längir bära. lagdhe han nidh*ir* korsit. Än
 the snödho iudhane som äkke villo länge dwälia
 mz dödhenom. ok räddos at pýlat*us* som hafdhe
 beuist at han ville gifwa han lösan. skulle atirkalla
 domin. nöddo en som hät symon. til at han skulle
 20 bära korsit. ok bakbundo sidhan varn *herra* som
 en röuara. ok leeddo han til caluarie locum. thz
 274 är galgha stadhin. Hwat ey thikkir thik thz som
 var *herra* ihesus tholde i thessom threm tidhomen
 som är ottosangx. oc primis oc tärdez. vara största
 25 värk. oc ryghelicasta besklikhet. stort vndrande.
 oc skullo göra människiona mykyt varkunnogha
 oc tholugha oc viliogha at thola nakat for gudz
 skuld. ok swa är sakt af thässom threm tidhomen.
 Seem nw thz som hände i korsfästilsinne oc dödh-
 30 enom. thz är i sexta oc nona. Ok sidhan thz
 som hände äptir dödhin. thz är hora *vespertina*
 oc *completorio*

(Kap. 67.)

Vars herra ihesu pino thänkilse hora sexta et
nona

Tha var herra ihesus kom til caluarie locum then
fwla orena stadhin swa ohöuelica. tha mat thu see 5
snödha äruodhis män. hwan stadh härinslica göra.
Än thik skal thikkia i huxsins syn som thu vare
ther när stad. oc see granlica alt thz som görs
moot varom herra. ok ämuäl thz som var herra
sighir oc gör, oc thz som vm han vardhir. See 10
thy mz huxsins öghom. somlica rätta korsit oc
fästat. somlica redha stighana oc vidhirthorftelikin
andbudh. somlica skipa hwat som the skullo göra.
ok somlica föra han w klädhomen. Ok star nw
thridhia sin nakin for allom moghanom. Nw opnyas 15
sarin oc värkin vidhir at klädhin rykkias bort som
skorpnadh varo vidhir sarökan. Nw faar modhorin
först granlica see swa sörghelica harnadhan sin
son. Hon dröfwis oc nw owir alla matto. oc blyghis
at hon seer han swa alstingx naknan. thy at the 20
atirläto honom ey nästa klädhin. O i hwat store
besklikhet är nw hänna siäl. äkke tror iak at hon
gat nakat talat aat honom. Sidhan restos op vidh
korsit twe stigha. een aat höghra armenom oc annar
aat thöm vinstra aat hulkom the draparane foro 25 275
op mz hambrom oc spikom Ok restis ther vp en
litin stighi framman til som rakte op thiit fötrene
skullo fästas. göm väl aat allo. sidhan röкто the
fram van herra. oc badho han fara vp aat thöm
litla stighanom. Än han gör ödhmiuklica ää hwat 30
som the vilia vtan gensägn. Ok then tidh han

stegh vppa öuärsta trappona a thöm litla stigh-
 anom. oc studde sik op vidh korsit. lagdhe han
 fran sik the konungxlico armana. ok rakte fram
 the fäghirsto. värdhelicasto händrina. oc gaf sik
 5 allan i korsfästaranna vald. saa op til fadhörin ij
 himerike oc sagdhe. See fadhör. här är iak. thu
 ville af kärlek ödhmiuka mik alt til korsit for
 mankönsins helso. thätta takir iak thäkkelica. Jak
 offra mik thik for thöm. hulka thu ville vara mina
 10 brödhör, Thy fadhör tak thz oc thu thäkkelica. oc
 var nu hädhan fran for mina skuld blidhcadhör.
 afthörka alla gambla smittona. oc wräk hona lankt
 fran thöm. thy at iak gifwör mik for thöm. Sidhan
 tok thän som oppa höghro sidhona stodh vppa
 15 stighanom. oc fäste starklica höghro handena til
 korsit medh enom iärnsplik. Ok tha thz var giort.
 tok thän som vinstra vaghin var. vinstro handena.
 ok drogh oc thande thz mästa han gat. oc satte
 annan spikin oppa oc slo oc fäste hona til korsit.
 20 ok sigx at han bant eet reep vm handena. ok the
 som nidhre stodho drogho swa at alla sinona mattin
 brista. til thäs hon rakte aat boronne som borat
 var fore spikenom. Ther äpte bundo the vm fötrene
 oc drogho. oc tha han var swa wtthandör. slo een
 25 thöm mykyt hardhelica fast til korsit mz twem
 spikom. See. nw är var herra ihesus korsfästör.
 276 oc swa wtthandör a korseno. at tälia mattin al
 hans been. som han oc käre mz prophetanom.
 hwanstadh flyta hälgha blodzsins bäkkia af thöm
 30 storo vndomen. Nw for thy at han var swa thandör
 oc wtpinnadhör a korseno at han gat ängin limin
 rört vtan howdhit. oc spikane oppehiollo allan

licammans thunga. tholde han bitirlicasta värk oc
 swidha. ok thwingadh is meer än nakar kan sighia
 älla thänkia. Han hängir oc mällan twa röuara.
 oc hawir hwanstadh pino. hwan stadh obrygdhise
 hwan stadh gab. oc hadh. ok än i tholke nödh 5
 spara the honom ey af hadhuetis ordhom. Somlike
 sighia vach. See. han som nidhir slar gudz mönstir.
 Ok andre sagdho. Andra giordhe han hela. oc sik
 siälwan gitir han äkke helat. Ok sagdho mang
 annor smälikin ordh. Än presta höfdhingane rop- 10
 adho oc sagdho. Är han gudz son. tha nidhirfari
 nw af korseno oc vi trom honom. Riddarene som
 hawa korsfäst han. the skipta klädhin hans sina
 mällan ther i hans näruaru. Ok thätta six oc
 görs oc vardhir alt i hans sorghfullasta modhir 15
 näruaru, hulkra sorgh oc dröuile ökia mykyt
 sonsins pino, ok mera varkunnar han hanne i swa
 store vidhirmödho oc hiärtans sorgh. än sik siälw-
 om. Ok ma man väl sighia at hon pintis a korseno
 mz sonenom. thy at hällir hafdhe hon wtualt mz 20
 honom döo än längir lifwat. hwan stadh är thöm
 badhom ängxle oc pina. kännas magho the. än ängin
 gitir fulsighat thera vidhirmödho. Modhorin stodh
 vidhir sonsins kors. oc mällan hans kors. oc röuarins
 kors. hwarghin saa hon mz öghomen af sonenom. 25
 Swa möddis hon ok ängxladh is som han. ok badh
 af allo hiärta til fadhorin for honom. sighiande.
 fadhir oc äüardhelikin gudh. Thik thäktis at min 277
 son skulle korsfästas ey är time at iak han atir-
 bedhis af thik. Vtan thu seer i hwat stora ängxla 30
 hans siäl är nu. bidhir iak at thu lina hans pino
 vm thik thz thäkkis. fadhir iak anduardhir thik

min son. Samuledhis bidhír oc sonin fadhörin for
 hánne. Ok taladhe thystlica mz sik sighiande. fadhír
 min. thu seer huru modhír min pinas. thz skulle
 iak korsfästas ok äkke hon. Än hon är mz mik
 5 a korseno öfryt är min korsfästilse. ok min pina
 som bär alra världinna synder. hon forskulladhe
 enkte tholkit. Thu seer hona swa ömkelica allan
 dagh af gratenom mödda hona anduardhar iak
 thik. gör hánna sorgh thollikare. Ok varo mz vare-
 10 frw vidh korsit. iohannes. oc magdalena. oc twa
 hánna systir. maria iacobi. oc maria salome. ok
 andra flere quinnor. oc alla gräto the ryghelica
 fast oc mäst magdalena hans älskelica discipula.
 ok ängin liisa älla hugnadh gato the haft af sinom
 15 älskelica herra oc mästara. thy at the varkunnadho
 badhe honom oc swa varefrw. Opta vpnyadhis
 thöm sorghin. ok altidh lagdhis hánne ä nakat.
 til. äntigia af obrygdhilsomen oc smälekenom som
 til honom taladhis. Älla ok af vidhírmödhonne ok
 20 pinomen ther honom marghfallelica giordhos. Än
 var herra ihesus var äkke fafängir. ämuäl häng-
 iande aa korseno til thäs han gaf op andan. Vtan
 giordhe ok sagdhe thz som nytlikit var for vara
 skuld. Ther sagdhe han the siw ordhin som scrifw-
 25 adh finnas i lästinne. thz första var. vidhír at the
 korsfästo han. nar han badh for sinom korsfästarom
 sighiande. Fadhír forlat thöm thätta. thy at the
 278 vita äkke hwat the göra. J thy ordheno beuistis
 stort tholomodh. stoor kärlekir. oc osighelikin godh-
 30 lekir. Thz andra ordhit var til modhír sinna. nar
 han sagdhe. quinna see thin son. ok til iohannem.
 See thin modhír. ey kalladhe han hona modhír.

at hon skulle ey af innerlica kärleksins storlek än
 mera syrghia. thz thridhia var til thän godha röu-
 aran nar han sagdhe J dagh skalt thu vara mz
 mik i *paradyso*. Fiärdha var hely. hely lama-
 zabathani. *Hoc est deus meus. deus meus vtquid* 5
 me dereliquisti, som han ville sighia. Fadhir swa
 myktyt älskadhe thu världina thz är mankönit i
 världinne at thu anduardhadhe mik for thz. oc
 synis hawa forlatit mik. Fämta var. nar han sagdhe.
 mik thörstir. i hulko ordheno vardh modhorinne 10
 oc iohanni oc them som i thera fölghe varo stoor
 varkunnan. ok thöm snödho iudhomen mykyn glädhi.
 thy at än thot thz ma wtthydhas at han thörste
 siälanna helso. tho var thz sant at honom thörste.
 thy at af blodzsins wtgiutlise som swa fulstopa 15
 var. var han innantil allir thörkadhír. Ok mädhan
 the omillo männene. kunno äkke thänkia i hwario
 the matto honom meera skadha. tha toko the sik
 thädhan ämpne at mödha han än meer. oc gafwo
 honom drikka ätikkio oc galla. Forbannadh vari 20
 thera gäld som swa thrättin är. i hulke the skaddo
 han oc möddo swa myktyt the formatto. Siätta
 ordhit var nar han sagdhe. Thz är fulcomnat. som
 han ville sighia. fadhír lydhnona som thu bödh mik
 hiölt iak fulcomlica. ok än är iak redhoboin at göra 25
 hwat thu vilt biudha. ok är iak redhoboin til alla
 pino. Än alt thz som af mik är scrifwat är ful-
 comnat. vm thik thäkkis atirkalla mik Än tha
 sagdhe fadhorin til hans. kom min älskelicaste son.
 thu hawir alt väl fulcomnat oc giort, Jak vil at 30
 thu skalt äkke längir mödhas. kom i mit skööt oc
 iak skal taka thik i min fampn Sidhan tok han

vända öghonin som the plägha som pinas i dözlomen oc vända thöm vm kring, ok stundom op. ok stundom nidhir. ok kastadhe howdhit stundom hijt ok stundom thijt ä ömsa vägna. ok synin ok
 5 al kraptin vanskadhos. Ok swa vm sidhe tillagdhe han än thz siunda ordhit. mz makta högho rope ok tarom sighiande, fadhír. Jn manus tuas *com-*
mendo spiritum meum. Ok vidhir at han thz sagdhe. negh han mz hofdheno til fadhörin nidhir
 10 a brystit. swa som han honom thakkadhe at han atirkalladhen. ok anduardhadhe honom andan sin. Vidh thätta ropit vmuändis hedhne riddarin som ther var. hörande at han ropande doo. oc sagdhe. Sannelica var thänne guz son. thy at andre män
 15 orka äkke ropa thän tidh the döö ok thy trodhe han a han, Ok var thätta ropit swa stort. at som man vndirstar af visom mannom. hördhis thz alt nidhir til häluitis. O hulkin tha var modhorinna sorgh nar hon saa han swa pinlica thrana. oc
 20 ängxlas. grata. oc döö. Jak tror at for sorghinna ok ängxlonna mykylikhet var hon vpsupin, ok var som hon kände enkte til siin. ok än nw myklo meer än tha hon mötte honom oc han bar korsit hwat giordhe tha magdalena hans troin ok älskelica
 25 discipula. hwat iohannes af honom for androm mykyt älskelikin. Älla hwat giordho the andra twa varafrw systir. Än hwat skullo the gita giort Vpfylt varo the al, mz besklikhet, fulstoppadh mz sorghinne. Al drukkin af malyrtinne. ok gräta
 30 vtan lisa owir alla matto. See. nw hängir var herra dödhir a korseno. moghin gaar allir bort. Än dröfdhasta modhorin ok häнна fölghe blifwa

atir, The satto sik nidhir när korseno. See ok
 skodha sin älskelica kära Ok bidha hiälpena af
 gudhi huru the mattin atirfan oc iordhan. Ok än
 vm thu väl skodhar thin herra. mat thu see at
 fran ilia oc vp til iässan. är enkte heelt i honom. 5
 thy at ey är i honom limbir. ok ey licammans sin
 som ey kände sina thwang oc sina pino. här hawir
 thu af korsfästilsinne oc dödhenom som händö vm
 sext oc noons tima. thy skalt thu thätta, gudh-
 elica, trolica, idhkelica, oc granlica thänkia. Ok 10
 nw skolom vi see thz som hände äpte dödhin

(Kap. 68.)

Jhesu christi pino thänkilse in vesperis.

VJdhir at vars herra ihesu christi värdhoga modhir
 oc iohannes. magdalena. ok varefrw systir sato swa 15
 en väghin vidh korsit. oc sagho som vtan atiruändo
 vppa van herra ihesum. swa hängende a korseno
 mällan röuaranna. swa naknan. swa pinadhan oc
 dödhan. ok swa af allom forlatnan See the koma
 manga väknta män af stadhenom thiit til thöm. 20
 som skullo sundir bryta larin a thöm korsfästo
 ok skullo dräpa oc iordha thöm. at the a thöm
 stora höghtidhis daghenom äkke blifwen hängiande
 a korseno Varfrw oc alle sta vp ok vndra oppa
 thöm. ok vita äkke hwat thz matte vara. Sorghin 25
 vponyas oc räddoghin växir. Mykyt rädhis varfrw.
 ok veet ey hwat hon skal göra vtan sighir. Min
 sötaste son. hwi koma thässe atir. hwat vilia the
 thik mera göra. hwat ey drapo the thik. Son min.
 Jak thänkte thöm vara mätta af thik. Än iak 30
 seer at the hata thik än dödhan. son min ey veet

iak hwat iak skal göra. Ey formatte iak värna
 thik af dödhenom Vtan här skal iak sta vidh korsit
 thit. aat thinom fotom son min. Jak bidhír thin
 281 fadhír. at han göri thöm thik blidha. ok gingo
 5 thaghan al gratande oc satto sik frammanfore korsit
 vars herra. Än the nalkadhos tha mz storo stime
 oc mykle gäld. oc seande röuarana än lifwa sundir-
 brutu the larin thera. drapo thöm oc toko nidhír
 thöm. ok kastadho thöm ful rasklica i ena groop
 10 ther när. Än sidhan the komo atir til varn herra
 ihesum oc modhorin räddis at the vanlica skullin
 ok swa göra hánna syni. möddis hon innerlica af
 hiärtans sorgh. ok viste ey andra wtuägha vtan
 took til siin vakn som är infödda ödhmiuktin. oc
 15 fiöl a knä läggiande händrina korswis for brystit,
 oc taladhe til thöm sighiande käro brödhír. Jak
 bidhír idhír for höxsta gudh at i vilin mik ey
 meer mödha i minom alrakärasta son. Jak är hans
 dröfdha oc sorghfullasta modhír. Ok vitin i väl
 20 käre brödhír at alre giordhe iak idhír meen. älla
 nakan orät. Ok vm min son syntis idhír genuärdh-
 oghír vara. tha drapin i han. ok iak forlatir idhír
 allan orät ok alt meen, oc alt thz i mote mik
 giordhin i mins sons dödh. at enasto görin mz mik
 25 thässa miskunnena at i brytin hans been äkke. at
 iak matte fa licammin helan läggia i grafwena.
 thz hiälpir idhír enkte. at i hans laar älla hans
 been sundir brytin. ok i seen väl at han är nu
 dödhír. han foor hädhan. ok är lang stund sidhan
 30 han doo. Än iohannes oc magdalena oc varafw
 systir stodho a knäm mz hánne. oc gräto al saman
 sarlica O kärasta frw. hwat görin ij. J staan nidhre

for thera skalkanna fotom. hwat ey bidhin i thöm
 som läta sik äkke bidhia, oc änkens bön höra.
 tron i at böghia the grymasta oc the omillasta 282
 mz milhetinne. ok the höghfärdogha mz ödhmiukt-
 inne män i vitin at ödhmiuktin halz af them for 5
 wrak, i äruodhin fanyt Än en höghfärdoghír omillir
 riddare ther hät longinus forsmade thera grat oc
 böne. stötte op mz spiuteno af alle makt oc stak
 ginom vars herra ihesu höghra sidho ok in ginom
 hiärtat, eet ryghelica stort saar. hwadhan som wt- 10
 flöt blodhír oc vatn. Ok tha nidhír fiol modhorin
 swa som dödh i handomen magdalene oc systir
 sinna. Än iohannes vardh swa starkir af thy at
 sorghin nödde han ther til. at han stodh vp mot
 them oc sagdhe. A snödhe omille män. hwi görin 15
 i swa omilla gärning. hwat ey seen i at han är
 dödhír. hwat vilin i oc änuäl dräpa modhír hans.
 Gan hädhan oc vi iordhom han väl. Ok swa som
 gudhi thäktis gingo the ginstan bort. Än varfrw
 fix thaghan vidhír oc stodh op swa som hon vakn- 20
 adhe, ok spordhe vm the hafdho nakat mera giort
 aat hænna älskelica son. the swaradho ok sagdho.
 at the hafdho enkte annat giort honom. hon sukkar
 oc sörghír. ok seer vppa sonin swa sarghadhan ok
 mödhis af dözsins sorgh. Seer thu huru opta hon 25
 är dödh i dagh. Visselica ä swa opta som hon saa
 vidhír sonin vardha nakat nyt. äntigia obrygdhile
 älla pino. Ok är sannelica thz i hænne fulcomnat
 som symeon taladhe til hænna. Thina eghna siäl
 skal swärdhit ginom fara. thy at flerom sinnom 30
 hände hænne thz i dagh. Än nw ginom stak sanne-
 lica thässa spiutzsins swärdh sonsins licamma ok

modhorinna siäl. Ok sidhan sätia the sik al atir
 nidhír vidhír korsit. ok vita ey hwat the skulu
 283 göra. The formagho äkke taka nidhír oc iordha
 licamman. thy at the hawa hwazske maktena älla
 5 andbudhin ther til. Äkke thora the ok ganga
 bort. oc läta licamman swa quarran a korseno.
 Äkke magho the ok länge ther quar blifwa för
 thy at thz lidhír aat quällenom ok natten star
 thöm fore Seer thu i hwat vanda the äru. O
 10 väluilioghe. o söte gudh huru thu lätir thässa thina
 af allom wtualda. världinna spöghil. oc thit recl-
 natorium swa dröfwas. thz vare väl time at hon
 hwilte sik nakat. Sidhan see the koma at vägh-
 enom mykyt annat folk. Än thz varo iosep ab
 15 arimathia oc nichodemus oc the hafdho mz sik
 andra thöm som baro andbudhin. mz hulkom the
 villo taka nidhír licammin af korseno. Ok baro
 the mz sik väl hundradha skala pund mirra oc
 aloes oc komo thy at the villo iordha van herra.
 20 tha stodho the al vp mz storom räddogha. O herra
 gudh hwat thera vidhírmödha är stor oc margh-
 fal i dagh. Än iohannes som granlica saa ok kände
 folkit. han sagdhe. Jak kännir ther iosep oc nicho-
 demum. Tha fik var frw atir mäghinit oc sagdhe.
 25 välsignadhír vari var gudh som os sändir hiälp.
 oc os hawir äkke forgätit Son. gak mot thöm. thy
 at the koma os til tröst ok hiälp. ok iohannes gik
 rasklica mot thöm. ok tha the komo saman ok
 möttos. vmfämdos the mz storom grat. swa at vm
 30 langa stund gat ängin thera talat til annan af
 rätte ömko. oc mykle sorgh oc graat. Sidhan
 vidhír at the gingo til korsit. spör iosep aat. hwa

ther är mz varefrw. älla hwat som vordhit är af androm vars herra discipulis. tha nämpde iohannes thöm som ther varo mz varefru. Än af discipulis sighthir han sik enkte vita thy at ther var ängin therä i dagh. Sidhan spør iosep aat thy som giordhis vidh van herra. ok iohannes sighthir honom hwart äpter andro. Än nar the varo vidh korsit fiollo the a knä oc badho gratande til varn herra. ok nar the komo thijt tok varfru oc the som mz hänne varo thöm mz store vyrdhning. fallande a knä oc nighande nidhir a iordhena. Samuledhis fiollo oc the a knä oc stodho swa mz storom graat ena langa stund. Vm sidhe sagdhe var frw. J giordhin väl at ij mintins vppa idhan mästara thy at han älskadhe idhir mykyt. Ok kännis iak for idhir at i idhre tilquämd. syntis mik vprinna nyt lius Vi vistom ey. hwat vi skullom honom göra. älla hwat vi skullom athawas. var herra gälle idhir for idhan kärlek Tha sagdho the. Vi sörghiom af allo varo hiärta af thy som vidh han är giort. Gärna hafdhom vi frälst han af swa storom orät oc orätuiso vm vi hafdhom format At enast mattom vi göra gudhi oc varom mästara thässa litla thiänistena. Ok standa thaghan op oc redha sik vidhir at taka han nidhir. Än thu. som iak hawir sakt thik annarstadz. vakta granlica aat huru han tax nidhir. Sidhane rättos vp twe stigha aat badhom armomen aa korseno. oc iosep foor vp at thöm stighanom som höghra väghin stodh. oc vidhir frestar dragha wt spikin af the handinne. Än han kan äkke väl atkoma. thy at spikin är badhe

thiokkir ok langir oc sitir forfast fästir i korseno.
 vtan han kriste ok kome offast vidhir handena
 vars herra. Än ther är äkke stort at thy at han
 gör thz trolica. oc var herra takir alt for godho.
 5 ok tha spikin var wt draghin. teknadhe iohannes
 285 hemelica aat iosep ok badh räkkia sik spikin. swa
 at varfru finge han äkke see. Ther äptir drogh
 nichodemus then andra spikin w vinstro handinne,
 oc fik han samuledhis iohanni. Sidhane foor nicho-
 10 demus nidhir, oc foor vp aat enom litlom stigha
 oc took wt spikana w fotomen. mädhan iosep hiolt
 oppe licammanom. Väl var iosep säl som värdogh-
 adhis swa vmfämpna vars herra licama. Sidhan
 spikane varo vte. foor iosep saktelica nidhir. ok
 15 alle toko vidhir vars herra licama oc lagdho han
 nidhir a iordhena. Än varfru ok the andro hulpo
 hanne. tok oc lagdhen i sit sköt. ok magdalena
 var ä vidh fötreana. vidhir hulka hon värdoghadhis
 faa swa stora nadh. The andre sta vm kring oc
 20 alle göra storan grat owir han swa bitirlica som
 enga son.

(Kap. 69.)

Af vars herra pino thänkilse om natsangx tima
 ENa stund äptir at var herra var nidhir takin af
 25 korseno oc nattin hon nalkadhis. badh iosep vara-
 frw at hon skulle läta swepan ij linnom klädhom
 oc iordhan. Än hon gat äkke lätit han fran sik.
 ok sagdhe til thera. mine käre vini takin äkke
 swa sköt min son fran mik. vare thz möghelikit
 30 at i iordhadhin mik mz honom. hon grät oc fälte
 tarin vtan lisa. vidhir at hon saa vndena badhe

i sidhonne oc handomen. nw eet oc nw annat.
 skodhadhe änlitit oc howdhit hans swa smälica oc
 ohöuelica hannat. saa thörne stiongana. Skäggit
 wt plokkat. Änlitit alt smittat af blodheno. oc
 thera sputte ok af graat. ok the ömkelico syninne 5
 kunne hon äkke mättas. Thätta skodhadhe modhír
 hans trolica. oc ville langlica see sin son. Än for
 thy at fast leedh at quällenom sagdhe iohannes til
 varfru. modhír vi skolom skona iosep oc nicho-
 demo. lätin swepa oc iordha vars herra licamma 10
 for thy at for oflanga dwalu matto iudhane fa
 tilfalle at göra thöm nakat meen. Ok for thy at
 varfru var skälik ok sköniogh. ok thänkte väl at
 hon var anduardhadh iohanni vm sin son. ville
 hon äkke längír halla thöm. vtan välsignadhe han 15
 oc thakkadhe honom. ok lät thöm swepan som the
 villo. Tha tok iohannes oc nichodemus oc the andro
 til at swepa licamman i thy linna klädhenö äptír
 thy som iudhane pläghadho göra. Än varfrw
 hiolt altidh howdhit hans i sino sköte. hulkit hon 20
 atir gömde sik at swepa ok magdalena fötrena.
 Ok nar the komo nidhír til larin ok skino benin
 när fotommen. sagdhe magdalena. bidhír iak idhír
 at i lätin mik swepa fötrena vidhír hulka iak fik
 miskunnenä. Ok sidhan the hafdho hänne thz vnt 25
 vidhír at hon hiolt fötrena. munde hon al vanskas
 af sorgh. Ok fötrena som hon förra vätte mz
 idhroghans tarom. them thwadhe hon nu myklo
 meer mz sorghinna oc varkunna tara vatneno. for
 thy at hon saa fötrena swa sarghadha oc ginom 30
 slaghna. storkna oc blodhogha oc thy grät hon
 iämerlica. thy at som sannindin bär hänne vitne.

hon älskadhe mykyt oc thy grät hon ok mykyt.
 ok särlica ij thässe yttarsta sins mästara oc herra
 thiänist. ther swa plaghadhír var oc flängdir. swa
 sarghadhír oc dödhír. ok swa til enkte vordhin.
 5 Näplica gat hiärtat hánna blifwit quart i licamma-
 nom. Gärna hafdhe hon döt vidh sins herra fötir.
 enkte saa hon thz hánna sorgh matte lina. oc ey
 var hon van at thiána honom i tholko. Thässe
 thiänistin som hon gör honom nw är badhe the
 10 förste oc the yttarste. ok är hánna sorgh än thes
 beskare at hon gitir äkke giort thz som hon ville
 287 oc väl höfdhis thy at hon ville thwa ok smöria
 allan licamman oc sätian väl til. än hon hawir
 hwazske tima älla stadh ther til. oc gör thy thz
 15 hon gitir. tho thwar hon fötrena mz sinom tarom.
 Sidhan thörkar hon them oc vmfämnir thöm mz
 alle gudhelikhet oc kössir. swepir. oc redhír thöm
 trolica thz bäzsta hon kan oc hon forma. Sidhan
 the haua swa swept licamman. see the til varafw
 20 som the villo sighia at hon skulle läta lidha sik.
 ok tilbyria al saman atir at grata. Ok tha hon
 saa at hon kunde äkke längir töghiat. lagdhe hon
 sit änlite owir sonsins änlite oc sagdhe Min alra
 käraste son i mino sköte hawir iak thik dödhan
 25 hart är dözsins band slita. gladh ok lustogh var.
 vaar vmganga. vtan meen ok käro varom vi i bland
 andra. än tho at thu äst dräpin swa som then ther
 sik hafdhe forwerkat. Son min trolica thiänte iak
 thik oc thu mik. Än ij thässe thinne sörghelico
 30 stridh. ville thin fadhír thik äkke hiälpa. oc iak
 formatte äkke hiälpa thik. ok thu forläst thik
 siäluan for then kärlekin ther thu hafdhe at atir-

lösa mankönit. hardh oc pinlik oc mykyt dyr är thässin atirlösnin. af hulke iak gläz tho for människionna helso. än af thinom värk oc thinom dödh sörghir iak fast oc dröfwis. thy at iak veet at thu alre syndadhe oc är tho dräpin mz fulasta dödh 5 swa bitarlicom vtan sak Son min nw är var sata vmganga skild. oc iak vardhir nu skilias vidh thik. Jak thin bedröfdhasta modhir skal nw iordha thik. Än hwart skal iak sidhane gaa. hwar skal iak blifwa son min. huru forma iak lifwa vtan thik. 10 thy iordhadhis iak gärna mz thik. Ä hwar thu äst vare iak gärna mz thik. Än for thy at iak gitir äkke mz licanmanom, iordhas iak när thik 288 mz minne siäl. hona anduardhar iak thik, ok hona latir iak thik. A son min hwat ängxlo fullir thänne 15 skilnadhin är, Ok ä mädhan hon han swa hafdhe. thwadde hon af taranna owir matto mykelikhet. myklo mera sins sons änlite. än magdalena fötrena. ok thörkadhe thz sidhan. ok kyste munnin oc öghonin hans. oc gaf sik alla vin vm at swepa 20 howdhit i eno sudario. Sidhan välsignadhe hon han. ok alle stodho a knäm oc badho til hans ok kysto hans fötir. Toko sidhan oc baro han til grafwinna. varfru hiolt howdhit oc magdalena fötrena. oc the andre baro i midhio. grafwin var 25 ther ginstan när. tho litit thädhan som han var korsfästir i hulka the lagdho han mz alle vyrdhning. fallande a sin knä. mz store sokkan oc ömke licom grat, Ok tha han var iordhadhir. välsignadhe modhorin han än. oc vinfämde han. oc star 30 owir sinom älskelica son. än the rätto vp hona. ok lagdho en storan steen vppa gapit a grafwinne

Sidhan sagdhe iosep til varafru. Min frw iak
 bidhír idhír for gudz skuld. oc for thins sons mins
 mästara älskogha at i gaan heem i mit hws. thy
 at iak veet at i hawin äkke siälf eghit hws. hws
 5 oc alt thz iak äghír är idhart Samuledhis sagdhe
 oc nichodemus. A hwat varkunnan ok ömko thätta
 är. Världinna fru oc himerikis drotning hawír ey
 hwar hon ma läggia sit howdh. Ok tilbör hánne
 thässa grötelico daghana i sinom änkiodom fram-
 10 ledha vndir annars thaki. Sannelica thá äru thätta
 änkió daghane thy at var herra ihesus var hánne
 son oc brudhgomme. fadhír oc brodhír. oc alt got,
 oc alt saman honom dödhom tappadhe hon. Sanne-
 289 lica är hon änkia oc forlatin. oc hawír ey hwar
 15 hon ma hem at sökia. Tha negh hon thöm. ödh-
 miuklica thakkande thöm oc sagdhe sik vara and-
 uardhadha iohanni. Ok sidhan the badho iohannem
 vm thz sama. sagdhe han vilia ga mz hánne til
 montem syon i thz husit som mästarin aat nat-
 20 uardh i gaar vm quäld mz sinom .discipulis. oc
 ther vara när hánne. Än the nighu thaghan vare-
 frw. oc badho sina böne til grafwenna oc gingo
 atir i stadhin. Än varfru oc hánna fölghe som
 lästin sighír. blifwo quar sitiande vidh grafwena.
 25 Nw tha aat nattinne leedh sagdhe iohannes til
 varafrw. thz är äkke höwizst blifwa här oflänge. älla
 koma sent vm nättir tima i stadhin. ok thy vm
 idhír thäkkis gangom hädhan. Tha stodh varfrw
 op oc fiöl a knä vidh grafwena. vmfämnadhe. oc
 30 välsignadhe hona. oc sagdhe. min alra käraste son.
 Jak ma äkke längír dwälias när thik. Jak and-
 uardhar thik thinom fadhír. Ok saa vp mz öghom-

en til himilin oc sagdhe mz rinnande tarom af allo
 hiarta. Äuärdhelikin fadhír. Jak anduardha thik
 min son oc mina siäl hulka iak latír här quarra
 när honom. Ok sidhane gingo the thädhan. oc
 nar the komo til korsit. fiöl hon a knä oc badh 5
 til korsit. sighiande sidhan hon hafdhe bidhit. här
 hwiltis min son. oc här är hans dyra värdogha
 blodh. Alle giordho ok samuledhis. Ok mat thu
 thänkia at hon var the första som badh til korsit.
 som oc var the första som badh til födda sonin. 10
 Sidhane ä mädhan the gingo aat väghinom til
 stadhin. vände hon sik opta vm oc saa atír äptír
 sik. Än nar the komo thijt i then stadh. hwadhan
 the gato äkke längir seet grafwena oc korsit vände
 hon sik vm oc negh. fiöl a knä. oc badh sina bön. 15
 Al giordho oc samuledhis mz gratande öghom.
 thäntidh the nalkadhos tha stadhenom. swepto 290
 varafwu systir vm hona klädhin. huldo nästan alt
 änlitit hánna. ok satto hona til som ena änkio. oc
 gingo for hánne. varfrw gik tha mällan iohannem 20
 oc magdalenam. Nar the komo in ij stadhin. oc
 magdalena saa at väghane skildos aat. ville hon
 taka väghin som ledde heem til hánna hws oc
 hawa thöm heem til siin. sagdhe hon. Frw iak
 bidhír idhír for mins mästara älskogha skuld at 25
 vi gangom heem ij vart hws. vi staam ther bázst.
 J vitin hwat gärna han kom thijt. hws oc heman
 oc alt thz iak äghír är idhart thz är min bön at
 i komin. oc tok til at grata. varfrw gik oc thagdhe.
 ok sköt sik til iohannem. oc sidhan badh hon än 30
 iohannem. Än han swaradhe oc sagdhe. thz höwis
 bätír at vi gam til montem syon. oc särlica for

thy at vi swa lowadhom varom vinom ther är.
 kom hällir thu mz hænne thijt. Tha sagdhe ma-
 gdalena. väl vest thu at iak kombir mz hænne ä
 hwart hon gaar, oc alre skal iak lata hona. Nw
 5 tha the komo i stadhin. flykto sik til saman alla
 the thz fingo vita. iomfrwr oc donde hustrwr. oc
 fölgdho hænne. ok villo göra hænne hugnadh i
 väghinom. ok af rätte ömko oc varkunnan var
 alla stadz stor gratir. Ok the godhe män som
 10 hon gik vm. villo hona hugna. oc gräto vidhär at
 the sagho hona. sighiande. visselica stoor orätuisa
 giordhis i dagh vm vara höfdhinga mot thässa
 frunna syni. oc gudh tedhe for hans skuld stoor
 oc vndarlik iärtekne. Vaktin the hwat the hawa
 15 giort. Thän tidh the komo til husit. tha vände
 hon sik vm til quinnonna som hænne fölgdho oc
 negh oc thakkadhe thöm. ok the nighu hænne atir.
 291 oc fiollo a knä ok byria alla grata. Sidhan gik
 varfrw in ij husit. ok magdalena oc systrena hænna
 20 fölgdho hænne. Än iohannes staddis i duromen
 oc badh quinnonar at the skullen ganga heem til
 sin. thy at thz var sent vm quällin. thakkande
 them ok lukte atir dörrin. Tha saa varfru kring
 vm husit oc sagdhe. Min alra käraste son. nu
 25 seer iak thik äkke här. O iohannes hwar är min
 son. O magdalena hwar är thin fadhär som swa
 mykyt älskadhe thik O mina käro systir hwar är
 idhar son. al var glädhi. var sötme. oc vara öghna
 lius foor fran os. Än han foor mz swa myklom
 30 ängxla oc swa mykle vidhirmödho som ij saghin.
 ok är thz som än meer ökir mina sorgh. at han
 foor hädhan allir möddir. ok allir thandir oc slitin.

allir pintir oc plaghadhír i tholkom ängla oc än
 ämuäl thörstoghír. nöddir oc thröttir. oc sargh-
 adhír. ok ey formattom vi i nakro honom hiälpa.
 Alle forläto han. oc än siälwir gudh hans fadhír.
 alzualloghír gudh ville ey hiälpa honom Ok saghin 5
 i väl hwat bradhelica thätta var alt giort eens
 snödhasta oc värsta ilgärningis manz fordömilse
 var alre swa skyndadh. O min alra käraste son.
 i nat vast thu fangin. i morghons arla anduardh-
 adhír domarenom. ok vm tärz tima vart thu dömdir 10
 til at döö. oc doo som vi saghom. Son min hwat
 besk oc bitir är thässin skililsin. oc thins fulasta
 döz aminne. Tha vm sidhe badh iohannes at hon
 skulle vända atir vm hon gate oc sörghia ey swa
 sarlica. ok tok til at hugna hona. thz mästa han 15
 gat. Ok ther til at thu matte gita giort hänne
 hughnadh oc styrkia hona. at hon gate nakat litit
 ätit. ok at hon kome thöm androm til äta. thy at
 the äru än fastande. skalt thu haua thik ospara
 at thiäna oc redhat til aat thöm oc beez sidhan 20 292
 varafu välsignilse. ok gak thaghan al gladh thädhan

(Kap. 70, 71.)

Vm löghír daghin sato the inne ij huseno oc dörrin
 var stängd vm thöm varfru oc iohannes. oc hänna
 fölghe al möd oc sörghiande som the ther fadhörin 25
 haua mist oc al thröt af gratenom. ey talande vtan
 sato al saman. oc thänkiande oc sagho hwart thera
 vppa annat. mäghinlös oc vita ey hwat the skulu
 athafwas. som thöm pläghír hända ther ofstora
 vidhír mödho hawa frestat. Vidhír at the swa sato 30
 tha böstadhís vppa dörinne. ok the gafvos al saman

vidhír. thy at the al thing ráddos. oc sikirlikhetin
 var thöm al borto. tho gik iohannes til dörrinna
 oc sa aat. ok kändis vidh petrum oc sagdhe. thz
 är pätar. tha badh varfru läta in han. Än pätar
 5 gik blyghelica in mz sukkan oc snöptan oc storom
 graat. ok alle byria tha til grata oc tala vm sin
 herra Ok sancte pätar sagdhe Jak blyghis oc
 skämmis i mik siälfwom. ok ey skulle iak tala
 älla synas for idhír älla nakrom godhom manne.
 10 thy at iak forlät oc nekadhe min herra som mik
 swa mykyt älskadhe. Samuledhis sagdho oc flere.
 gräto. ok slogho sik mz handomen oc awitto sik
 at the han forläto. Tha sagdhe varfru. godhe
 mästarin. oc trone hyrdhin foor fran os. ok vi
 15 atirblifwom swa som fadhírlös barn. Än iak hopar
 stadhelica oc veet for visso at vi fam han sköt
 atir. ok i vitin at min son är godhuilioghír väl-
 signadhír vari han. oc mykyt älskadhe han idhír.
 thy thorfvin ij äkke twäka. han glömir idhír äkke.
 20 gärna forlatir han alla sak oc alt thz honom är
 mote giort. Af tholke bräzsko giordhis honom
 293 swa stor grymelikhet af himerikis fadhírs tillate.
 ok swa mykyn framgang fik onda manna dyrfwe
 at i hafdhin äkke format hiälpa honom. än thot
 25 i hafdhin blifwit standande mz honom. ok thy
 skulin ij äkke swa dröuas. Tha swaradhe pätar.
 Sannelica swa är thz som i sighin. thy at iak som
 saa enkte vtan byrilsin var gripin af swa storom
 ráddogha i cayphe huse. at iak näplica trodhe
 30 skola gita vndkomit. ok thy nekadhe iak honom.
 Ok ey mintis mik ordhin mz hulkom han mik thz
 foresagdhe. for än han saa vppa mik. Tha spordhe

magdalena hwat han foresagdhe honom. han swar-
 adhe af sinne nekan. ok sighir thz alt. ok sagdhe
 at han foresagdhe them mykyt annat in cena af
 sinne pino. Tha sagdhe varfrw. Jak ville höra
 hwat han giordhe. oc hwat han sagdhe in cena. 5
 thz är i natuardhenom. tha badh pätar iohannem
 at han skulle thz sighia Ok iohannes byriadhe
 til oc sagdhe thz alt, ok sidhan tala the sina
 mällan badhe af thy. oc swa af andro thy som
 var herra ihesus hafdhe giort. stundom en oc 10
 stundom annar. ok swa talande af honom leedh
 then daghin fram. A hwat granlica magdalena
 vaktadhe aat thy som tha taladhis. ok än vaktadhe
 varfrw granlicare aat. A hwat opta varfrw sagdhe
 vidh at the taladho. välsignadhír vari min son. 15
 Skodha them thy granlica ok varkunna thöm. thy
 at the äru i store vidhírmödho. hwat mon thz
 vara at see världinna frw ok the hálgho kirkio
 höfdhingia. oc alra gudz härskaps mogha ledhara.
 standa swa rädda innelukta i eno litlo huse. ey 20
 vitande hwat the skullo göra. vtan at the styrkto
 oc trösto sik ther vidhír at the tala gudz ordh oc
 sighia af hans gärningom. Än tho star varfru
 mykyt sikir i hughenom. thy at hon hafdhe ful-
 commit hop. oc var vis af sins sons vpstandilse. 25
 oc i hánne ensampne atirblef tron vm then löghír
 daghin. ok for then skuld eghnas löghírdaghin en-
 kannelica varefrw. tho gat hon äkke varit gladh
 for sins sons dööz aminnilse. Än vm quällin äptir
 at sool bärghat var. oc loffikit var at äruodha. 30
 gingo maria magdalena. oc en annor maria at koma
 saman dyr krydde til at göra smörilse af. thätta

gato the äkke förra giort. thy at iudhane hiollo
 hälaght vm löghirdaghin fran thy at solin biärgh-
 adhis vm freadaghin. oc ther til hon bärghadhis
 vm annan daghin. Än nu ga the at köpa krydden.
 5 ok nu mat thu see ga thöm mz dröfdhom änlitom
 som andra änkior. ok ganga til ens vars herra
 godha vin som af varkunnan oc kärlek faar thöm
 gärna thz the vilia hawa. ther bedhas the krydden.
 oc wtuälia thz bázsta the finna. Sidhan the haua
 10 bitalat gaa the bort ok redha til smörilsin. Skodha
 här granlica huru trolica oc gudhelica mz tarom
 oc sokkan oc thz bázsta the kunno the äruodha
 for sinom herra. Än varfru oc apostoli sagho ther
 vppa. ok vm thik swa thäkkis mat thu thänkia at
 15 the hulpo thöm. Sidhan the hafdho til ret smör-
 ilsin thigdho the quarra the nattena. oc thätta är
 löghir daxins thänkilse af varefru oc discipulis oc
 androm them som mz them varo.[71.]Nw ma man
 oc thänkia hwat var herra ihesus giordhe i dagh.
 20 thy at ginstan som han var dödhir foor han nidhir
 til häluitis til hælgha fädhrena oc stodh mz thöm.
 oc the varo tha i äronne. thy at vars herra syn
 thz är fulcommin ära. thänk thy här aatuaktelica
 hwat stoor hans godhlekir var i thy at han ville
 25 nidhir fara til häluitis. oc hwat storlica han beuiste
 sin kärlek oc sina ödhmiukt i thy. väl matte han
 hawa sänt til thöm en ängil at frälsa sina thiänara
 295 oc presenterat honom thöm hwart han hafdhe vilit.
 Än hans älskoghe oc hans ödhmiukt tholde thz
 30 äkke. Siälwir for han nidhir til häluitis. ok alra
 thinga herran sökte oc vitiadhe thöm äkke som
 thiänara vtan som vini. Ok stodh ämuäl ther

mz thöm alt til sunnadaghin til thes daghadhis. J hans tilquämd frygdhadho sik hãlghe fãdhrene oc vordho vpfylte mz omätelike glãdhi. ok alt thz them misthãktis kãrdhis fran thöm. ther stodho the fore honom oc hedhradho han mz lof oc sang 5

(Kap. 72, de heliges lofsång i helvitet, är utelemnadt.)

(Kap. 73.)

Huru var herra ihesus oppinbaradhis först varefrw

Fvlkomet arla vm sunnadax morghonen kom var 10 herra ihesus til grafwenna mz them hedhirlica ängla moghanom atir takande sin hãlghasta licamma. ok vidhir at han vpstodh framgik han af grafwinne mz sinne eghne makt Vm then sama timan som var fulcommit arla vm sunnadax morghonin. gingo 15 maria magdalena. oc badha varafrw systir. maria iacobi oc maria salome til grafwenna mz smörilsomen. tho beddos the förra orlof af varefrw. Än varfrw blef hema quar. ok var a sinom bönom. oc badh sighiande. O millaste oc miskunsamaste 20 fadhír. thu vest at min son är dödhír. J mällan twäggia röuara var han korsfästír. oc iak iordhadhe han mz minom handom Än thu herra fadhír äst maktoghír. fa mik han helbrygdho atir, Jak bidhír thit gudhelica vald at thu fa mik han atir. 25 hwar är han. hwi dwãls han swa länge oc kombir äkke atir til min. Jak bidhír thik sänt mik han atir thy at min siäl hawír änga roo vtan iak han seie. O min sötaste son hwat är af thik vordhit. hwat gör thu hwi dwãls thu. bidhír iak. dragh 30

296 äk­ke län­gír atirkoma til min. Son min. thu sagdhe.
 thridhia daghin skal iak vpsta. hwat ey är son
 min i dagh thridhi daghin Thän lange daghin
 oc then rädhelica beske daghin var äk­ke i gaar,
 5 vtan i förra gaar. thz var ysäldinna daghír oc
 dözsins daghír. myrkianna oc atskilnadzsins daghír
 ok thins dööz daghír. Thy son min mädhan thridhi
 daghin är i dagh. Stat thy op oc kom atir. min
 ära oc alt got. owir alt thz som är, astunda iak
 10 thik see. hugne mik thin atir koma. hulka som
 swa dröfdhe bortfärdhin. Gladha göri mik thin
 näruara. hulka som swa dröfdhe thin fran uara.
 kom thy atir min alra käraste. kom min herra
 ihesus kom mit enga hop. kom til miin min son.
 15 vidh at hon swa badh. ok tarane runno for hiärtans
 sötma. kom thaghan ämbrat var herra ihesus i
 hwitasta klädhom. klar i änliteno. blidhír oc gladhír.
 stoltir oc ärofullir swa som vppa ena sidho oc
 sagdhe til hánna. Salue sancta parens J thy at
 20 hon vände sik sagdhe hon. äs thu min son ihesus
 fiöl hon a knä oc badh til hans. Samuledhis fiöl
 ok han a knä oc sagdhe. min sötasta modhír thz
 är iak. Jak stodh vp af dödhä oc är nu här när
 thik. oc tha the stodho op. vmfämpnadhe hon han
 25 mz rinnande tarom af glädhinne takande han fast
 aat sik. ok lagdho sin änlite saman hwart vidh
 annat. hon hwiltis alstingis owir han. ok han hiolt
 hona alla vppe. Sidhan tha the sato badhin saman.
 oc hon sa han oc skodhadhe han granlica i änliteno.
 30 oc ärrin i handomen oc vm allan licamman. spordhe
 hon vm allir värkir var forgangin. ok han sagdhe.
 min vördhelica modhír allir värkir for fran mik.

dödh oc värk oc alla vidhír mödho. hawír iak for- 297
 wnnit. ok ey skal iak nakat sin kánna ther nakat
 til. Sagdhe hon. välsignadhír vari thin fadhír som
 thik gaf mik atir. vphöght ok lowat vari hans
 nampn oc ärat for vtan ända. ther äru thön oc 5
 tala sina mällan vidhír. glädhias oc frygdhas i the
 höghtidhinne lustelica ok älskelica. Ok var herra
 ihesus sikhír hánne hulkaledhis han frälste sit folk
 af häluite innan the thre daghana. See nu at thätta
 är stoor pasca höghtidh. 10

(Kap. 74.)

Huru maria magdalena oc the andra marie
 gingo til grafuenna

Som iak sagdhe. gingo maria magdalena oc the
 andro twa mariona til grauenna mz smörilsomen. 15
 ok nar the varo kompna wt vm stadz portin. drogho
 the til aminne sins mästara pinor oc plaghor ok i
 allom them stadhomen som nakat märkelica var
 giort mote honom staddos the nakra stund fallande
 a knä gratande oc sukkande. kösto iordhena oc 20
 sagdho. här möttom vi honom mz korseno a hals-
 enom. nar modhír hans vardh al half dödh. här
 vmuändin sik til quindit. här lagdhin thröttir korsit
 af sik. ok vidh thenna stenin studden sik ena stund.
 här var thz som the swa hardhelica oc grymelica 25
 skofwo han. at han skulle rasklica gaa at the nöddo
 han nästan at löpa. här fördho the han af naknan.
 ok här korsfästo the han. ok ther fiollo the nidhír
 a sin knä. oc badho mz storo rope oc mangom
 tarom. kösto korsit som än var röt af vars herra 30

dyra blodhe. Sidhan stodho the vp oc vidh at
 at the gingo til griptinna sagdho the. hwar skal
 lypta stenin af graf dörrinne for os. Än nar the
 298 komo fram sagho the at stenin var afuältir oc
 5 gudz ängil sat vppa honom hulkin som sagdhe til
 thöm. rädhins äkke. vilt thu vita hystoriam tha
 läs ewangelium. Än sidhan quinnomen misfeladhis
 thera hop. thy at the trodho skula finna licamman.
 aktadho the äkke ängilsins ordh. vtan vordho rädda
 10 oc gingo atir til discipulos. sighiande vars herra
 licamma vara bort taknan

Huru sancte pätar oc sancte iohannes lupu til grafwinna

Tha lupu oc pätar oc iohannes til grafwenna. ok
 15 mädhan the löpa tha löpir ok magdalena ok the
 andra mariona äpte thöm. ok sidhan löpa the al
 at leta äptir sinom herra. sino hiärta oc sinne siäl.
 The löpa mykyt trolica oc mykyt hetelica. oc mykyt
 sörghiande. Än nar the komo til grafwenna oc
 20 the sagho nidhir i hona. funno the äkke licamman.
 vtan sagho linno klädhin. oc sudarium som howdhit
 var swept ij. ok gingo thädhan. Varkunna thöm.
 thy at the äru i store sorgh. the leta äptir sinom
 herra oc finnan äkke. ok vita äkke hwar the skulu
 25 mera leta äpte honom. ok thy ganga the sörgh-
 iande oc gratande thädhan. Än marie the blifwo
 quarra. ok vidh at the sagho i grafwenna. sagho
 the twa ängla standa i hwitom klädhom. hulke
 som sagdho thöm. hwi letin ij then lifuande mz
 30 thöm dödha. Än the vaktadho äkke än tha aat
 thera ordhom. thy at the leetto äkke äpte ängl-

omen vtan äpte änglanna herra. tha vordho twa
 marie rädda oc illa vidhär oc gingo thädhan Än
 maria magdalena viste alre hwat hon skulle göra.
 thy at vtan sin mästara gat hon äkke lifwat. oc
 ther fan hon han äkke. ok viste äkke hwart hon 5
 skulle leta äpte honom. ok thy stodh hon vtan 299
 vidh grafvena oc grät. Än sa hon nidhär i grafw-
 ena. thy at hon hopadhis se han hwar hon iordh-
 adhe han. Än hon saa ther twa ängla sitia. hulke
 som sagdho hänne. quinna hwat gratir thu. hwem 10
 spør thu. tha sagdhe hon. the toko bort min herra
 oc iak veet äkke hwart the hawa latit han. Se
 älskoghans vndarlica gärning. litit förra hafdhe
 hon hört af enom ängle at han var vpstandin. ok
 sidhan af twem at han lifdhe. ok äkke mintis 15
 hänne thz. vtan sighär. Jak veet äkke hwart the
 läto han. thätta giordhe alt älskoghin. thy at som
 origenes sighär. hänna siäl var äkke ther hon var
 vtan ther hänna mästare var. hwazske kunne hon
 thänkia älla tala älla höra vtan af honom Än 20
 mädhan hon swa grät. oc hänna älskoghe aktadhe
 enkte änglana. gat hänna mästare var herra ihesus.
 sik äkke längär haldit. vtan sighär modhär sinne
 at han vil gaa oc hugna hona. hulkit som vare
 frw är mykyt lioft. oc sighär. Min välsignadhe 25
 son, gak i fridhi. oc gör hänne hugnadh. thy at
 hon älskar thik mykyt. ok mykyt sörgdhe hon af
 thinom dödh. Minz oc vppa at atirkoma til min.
 oc vmfämnande han. lät hon ganga han.

(Kap. 75.)

Huru var herra ihesus oppinbaradhiss magdalene
 MÄdhan magdalena stodh swa oc grät. kom var
 herra ihesus til grafwena i yrtagardhin hwar ma-
 5 gdalena var oc sagdhe til hænna. quinna hwat gratir
 thu. äptir hwem letar thu. Än for thy at hon
 kändin äkke än swaradhe hon som hon vare drukkin.
 herra vm thu tok bort han. sigh mik thz. tha skal
 iak taka han thädhan. Skodha väl huru ödhmiuk-
 10 lica oc gudhelica hon bidhír han mz grötelico än-
 300 lite. at han skal visa hænne then hon letar äpte.
 altidh hopadhis hon höra nakar tidhande af sinom
 kärasta. Tha sagdhe var herra til hænna. Maria.
 ok hon vardh swa som lifwandis vidh. ok kändis
 15 vidh han a röstinne ok sagdhe mz osighelike glädhi.
 raboni. thz är mästare herra thu äst then iak letar
 äpte. hwi lönte thu thik swa länge fore mik. ok
 lop til fötrene oc ville kössa thöm. Än var herra
 viliande hughin hænna oplypta til himerikis at hon
 20 skulle äkke spöria han i iordhrike. sagdhe hænne.
 kom äkke vidh mik. thy at iak foor äkke än op
 til min fadhír. vtan sigh minom brödhrom. Jak
 vpfar til min fadhír oc idhan fadhír. min gudh oc
 idhan gudh. hwat ey foresagdhe iak thik at iak
 25 skulle vpstanda a thridhia daghenom. hwi lette thu
 tha i grafwinne äpte mik. hon swaradhe. Jak
 sighír thik mästare. at swa stor sorgh af thins
 pino oc döz bitarlikhet vpfylte mit hiarta. at iak
 glömde thz alt saman. ok mintis enkte vtan thin
 30 dödha licamma. oc stadhin hwar iak hafdhe han
 iordhat. thy bar iak oc mz mik thässon smörilsin.

Välsignat vari thit gudhelica vald. hulkit som
 värdoghadhis vpstanda. oc atirkoma til os. Nw
 sta älskoghane badhin saman mz frygdh oc mäste
 glädhi. hon takir brudhgomman gladhelica til siin.
 skodhar han granlica. ok spör aat allo. Nw är 5
 här oc stor pascha höghtidh. Än thz var herra
 vppinbaradhis hänne swa i förstone. giordhe han
 äntigia for thy at han ville tee sik hänne tholkin
 vtan til som han var i hiärtano. Älla oc som sakt
 är at han ville hughin hänna vplypta til himerikis. 10
 äptir thy som sanctus bernardus sighir. thz magha
 millelica troas at var herra ihesus som hona swa
 mykyt älskadhe oc enkannelica for alla the ther
 skrifuadhe finnas vitiadhe. giordhe thz äkke for 301
 thy at han ville hona rädha. thy at välulioghaste 15
 oc liofwaste herran är hwazske grymbir älla rädhe-
 likin oc särlica sik älskandom. Nu om ena stund
 ther äpter sagdhe var herra. mik bör at vitia flere.
 tha vardh magdalena al annars vidhír. viliande
 hawa han altidh när sik. oc hwarghin ga fran 20
 honom. sagdhe hon. Herra mästare. Jak seer at
 var vmganga är stakkot Jak bidhír thik. forgät
 mik äkke. min liofwaste herra. minz vppa swa
 manga godhgärninga som thu mik giordhe. glöm
 äkke thöm hemelica. enkannelica älskoghonom thu 25
 hafdhe til miin. Herra min gudh. minz vppa mik.
 Var herra swaradhe Ráz äkke. haf trona oc var
 stadhugh. Altidh skal iak vara mz thik. Sidhan
 hon hafdhe tha fangit hans välsignilse ok var herra
 ihesus gik thädhan. kom hon til discipulos oc sagdhe 30
 thöm thätta. Alle vordho gladhi af vars herra
 vpstandilsom Tho sörgdho the at the hafdho han

äkke seet. Ok twa marionar stodho ginstan vp
oc gingo thijt atir mz hänne.

(Kap. 76.)

Huru var herra ihesus oppinbaradhis threm
5 marijs

Thän tidh thässa thre mario gingo alla saman. för
än the komo fram til grafwenna. vppinbaradhis
var herra ihesus thöm sighiande. Auete. tha vordho
the gladhare än nakar kan sighia. fiollo the nidhir
10 oc hiollo hans fötir Skodha han sidhan granlica
oc spöria äpte mango. ok taka glädhinna frögdhe-
lica andswar. oc göra stora pasca höghtidh. Sidhan
sighir var herra ihesus. Sighin minom brödhrom
at the gangin in ij galileam ther skulu the faa
15 se mik som iak foresagdhe thöm. See at ödh-
miuktinna mästare kallar sina discipulos fratres.
Alre forlät han thässa dygdhena. Än vil thu haua
vndirstandilse oc hugnadh af thy som sakt är oc
302 än skal sighias. Minz vppa thz som iak hawir
20 opta för sakt. som är at thik thikke i hughenom.
som thu vare närstad i licammanom alla stadz
badhe i ordhom oc gärningom

(Kap. 77.)

Huru var herra ihesus oppinbaradhis sancto
25 iacobo

ÄMuäl vppinbaradhis oc var herra ihesus iacobo
apostolo som kalladhis minor. hulkin som hafdhe
lofwat äkke äta för än han hafdhe seet var herra
vpstandan af dödha. Ok nar var herra kom sagdhe

han *honom*. oc them som mz *honom* varo. redhin til bordh Sidhan tok han oc välsignadhe brödhit oc gaf *honom* sighiande. ät min älskelike brodhir. thy at iomfrunna son är vpstandin af dödha.

(Kap. 78.)

5

Huru var *herra* ihesus tedhis *sancto petro*

Tha som quinnonar komo heem i husit sighiande *discipulis* van *herra* vara vpstandnan af dödha. tok pätar til at grata at han hafdhe äkke seet sin *herra*. oc gat äkke onat sik for älskoghans myke- 10 likhet. gik han bort fran thöm oc gik ensam til grafuenna. thy at han viste äkke hwar han skulle annarstadz leta äpte *honom*. ok i väghenom tha han gik vppinbaradhis *honom* var *herra* ihesus sighiande fridhir vari thik pätar. tha slo pätar sik 15 for brystit oc fiöl nidhir a iordhena mz rinnande tarom oc sagdhe. *herra* iak kännis mina synd at iak rymde oc forlät thik. oc nekadhe thik swa opta. ok köste hans fötir. Än var *herra* rätte vppen oc kysten for munnin. oc sagdhe. fridhir 20 vari mz thik. räz äkke. alla synde äru thik forlatna. Jak viste thz väl. oc foresagdhe thik thz. gak oc stadhfäst thina brödhir ok tröst thik ther vidhir. at iak foruan dödhin ok alla vara ouini. Samuledhis vardhir oc här stoor pasca höghtidh 25 Nw then tidh the swa lioffica taladho sina mällan. tha skodhadhe pätar granlica van *herra*. ok märkte väl thz han sagdhe. ok sidhan han hafdhe fangit vars *herra* *benediccionem*. Gik han atir heem i 303 husit til varfru oc *discipulos* ok sagdhe thöm huru 30 var *herra* vppinbaradhe sik *honom*

(Kap. 79.)

Huru var herra ihesus com atir til hælgha fædhrena sidhan han var vpstandin oc af thera lofwi

- 5 THa var herra ihesus foor fran sancte pätare. hafde han äkke än vitiat hælgha fædhrena sidhan han var vpstandin hulka han satte quarra i *paradyso deliciarum*. Än nu kombir han atir til thöm. ok kombir gangande in stola candida. thz är i sinom
- 10 odödhelica oc ärofulla licamma. Ok tha hælgho fædhrene fingo längdan see han i swa store äro. toko the vidh honom oc fægnadho honom mz glædhi oc sang. oc osighelike frygdh oc hugnadh sighiande. See var konungir. komin. gangom mot varom helara.
- 15 ther a mandomsins vägna är stort vphof. hulkins rike som alre takir ända. Thän hælaghe höghtidhis daghin lyste os. komom alle saman ok bidhiom til varn herra. oc fiollo nidhir a iordhena oc badho til hans. vpstandande sidhan. oc stodho fore honom
- 20 mz alle vyrdhning. ok louadho sin gudh oc sin herra mz othänkelike frygdh oc hugnadh oc glædhi sighiande. leonit de tribu iuda van sighrin. herra konungir. thit ärofulla kôt oc thit liofwa änlite vpfullir os mz glædhi. Äuærdhelikin hugnadhir
- 25 ok luste äru i thinne höghro hand for vtan ända Thu vaar ära vpstodh af dödha. oc thy fryghdoms vi oc glædhioms i thik. thit rike är vordhit alla hælgha manna rike. thit herradöme star oc blifwir vtan vanskilse. ok vi skilioms alre thædhan fran
- 30 thik. Hec dies quam fecisti domine exultemus et letemur in ea. J dagh lystis os vara atirlösno

daghir. hulkin vi skolom hawa i aminne i äuärdhe-
 like sälikhet. Hec dies quam fecit dominus etc.
 J dagh flödha himnane honagh owir alla världina
 thy at herran styrdhe a träno. Herran styrdhe oc
 ifördhe sik fäghrindena starke herran giordhadhe 5 304
 sik mz dygdhomen. Siongom honom nyan lof sang.
 thy at han är herran ther vndarlico thingin giordhe.
 hans höghra hand oc hans hälghe armbir frelsadhe
 os. Nw ärom vi hans folk. oc hans hiordz faar
 bidhiom alle saman til hans. Nw tha som dagh- 10
 enom leedh. Sagdhe var herra ihesus til thöm.
 Jak varkunnar minom brödhrom. thy at the äru
 mykyt dröfdhe af minom dödh ok for rädde skuld
 skingras the. oc fara villeradha som annor faar.
 Jak vil ganga oc vppinbara mik oc tee mik them. 15
 Jak vil styrkia oc hugna thöm. ok iak vil sköt
 atirkoma til idhir. ok hälghe fädhrene fiollo alle
 nidhir oc badho til honom. oc sagdho. herra. swa
 vardhe som thu sagdhe

(Kap. 80.)

20

Huru var herra ihesus oppinbaradhis twem
 discipulis tha the gingo til emaus

Thäntidh tve af vars herra discipulis gingo til eet
 castellum. ther hät emaus. Än tho at the trodho
 äkke at han var vpstandin. taladho the sina mällan 25
 vm thz som hänt var. Tha kom var herra ihesus
 til thöm i pilgrims liknilse. ok vidh at han gik
 mz thöm i väghenom. spordhe han oc swaradhe
 thöm. ok taladhe mz thöm the ordh som thera
 siäla helso rördhe. hulkin som thu findir skrifwadh 30

vara i lästinne. vm sidhe nöddir af thöm. gik
 han in mz thöm. oc vppinbaradhe sik thöm ther.
 Här mat thu thänkia oc skodha. vars herra mang-
 falla godhlek oc välluilioghet. thy at hans brennande
 5 älskoghe gat äkke tholt sina discipulos swa dröfwas
 oc vafra ij tronne. Sannelica tha är han tröste-
 likin vin ok troin kompan. ok välluilioghär herra.
 han tilföghär sik thöm oc spör dröuilsanna sak. ok
 thydhär them scriptena. ok vptändir thera hiärta til
 305 10 alra rudhma rörilse. Swa gör han daghlica mz
 os andelica. thy at vm nakar thyngis ok hindras
 af thwiwäl älla läti. ok talom vi vm han. ginstan
 är han när os. styrkiande ok lysande var hiärta
 oc vptändande thöm til sin älskogha Alra bázste
 15 läkedombir moot tholka sottir är at tala af gudhi
 som prophetin sighär. myklo sötare än honaghit
 äru thin ord i minom munne. thy at the äru
 rädhelica heet oc brännande. oc thin thiänare älskar
 thöm gärna Samuledhis är ok mot tholkom sottom
 20 bázste läkedombir at thänkia af gudhi som sami
 prophetin sighär. mit hiärta hitnadhe i mik. oc i
 minom thänkilsom brindir ellin Thänk hans godh-
 lek ey at enast af älskoghanom som iak sagdhe.
 vtan änuäl af hans diupa ödhmiukt. See huru
 25 ödhmiuklica han gaar mz thöm. oc tala mz thöm
 som han vare en af thöm. alra thinga herran. hwat
 ey thikkir thik han vara atirkompnan til ödhmiukt-
 inna vpbyrian här gifwir han os äptedöme at vi
 skolom samuledhis göra Än ok mat thu see vars
 30 herra ödhmiukt i thy. at han här äkke miswyrde
 discipulos som varo skipadhe i nidhärmeer gradu
 oc värdoghet. thy at thässe varo äkke af apostl-

omen. vtan af them andro mindro discipulis. ok
 tho tilfögdhe han sik them hemelica. gangir ok
 talar mz thöm. Äkke som the hoghmodhogho oc
 höghfärdogho plägha göra. som äkke vilia gaa älla
 vmganga vtan mz thöm störsto oc mz thöm from- 5
 asto. ok skiin hans ödhmiukt här i andro, thy at
 vm thu skodhar the höghfärdogho. tha seer thu
 at the vilia äkke läta wt thera bulghin ordh. ok
 ämuäl näplica tala eet ordh. ther som faa äru the
 som höra. Än äkke giordhe var herra swa som 10
 lät sik ey forthykkia at tala vidh ensampna sama-
 ritanam. thänk oc nu i thätta sin vars herra godh-
 lek i thy at han läre sina discipulos. oc wtthydhir
 scriptena for them. oc gör thöm hughnadh. See
 oc huru han latir som han vil fram bätir ganga. 15
 at han skuli vpuäkkia oc ökia thera astundan. oc
 at the skulin biudha honom. ok at han skoli sik
 vppinbara thöm. ok swa faa känna han. Skodha
 oc huru lioflica han gangir sidhan in mz thöm.
 takir brödhit, välsignande thz mz sinom hälgho 20
 välsignadho handom. bröt thz oc bödh thöm at
 vppinbara sik thöm. oc thz gör han daghlica mz
 os osynlica. Än tho at vi kunnom ther äkke som-
 like skön aa. ok vil hallas medh dygdhomen. biudhas
 vm astundilsin mz gudhelicom bönom ok hälghom 25
 thänkilsom. Ok thy tilbör altidh bidhia ok äkke
 vanskas som han siälwir kände Än hulkaledhis
 han thätta gör. os til kannedom ok lärilse. som
 är at vi skolom gifwa os vin vm at göra milla
 ok miskunsamlica gärninga Ok huru äkke ympn- 30
 ingas til människionna helso at läsa älla höra
 gudz ordh. vtan at the fulcomnas mz gärninginne.

Mat thu fulcomlica läras ther sanctus gregorius
 wtthydhir thätta ewangelium. Ok äkke gaf var
 herra ihesus thässom sinom discipulis tha sins
 mästarskaps ympnilse. Vtan ginstan han hafdhe
 5 gifwit thöm brödhit. hwarf han bort w thera
 öghsyn Thy at han ville ok ämuäl hugna the
 andra sina discipulos. mz hulkom han hugnadhe
 oc thässa sama

(Kap. 81.)

10 Huru var herra ihesus oppinbaradhis allom
 discipulis a pasca dagh

Thässe samo tve discipuli. gingo ginstan atir til
 ierusalem oc funno discipulos ther samansankadha.
 ok nar the hafdho sakt thöm at var herra var
 15 vpstandin. oc huru han hafdhe sik thöm vppin-
 barat. förra hafdho the oc hört at han hafdhe
 307 vppinbarat sik sancto petro. Tha gik tomas wt.
 ok var herra ihesus kom in til thöm gangande
 aat atirluktom durom. ok stodh mit i mällan them
 20 oc sagdhe fridhir vari idhir. Discipuli fiollo thaghan
 nidhir a iordhena oc sagdho sina culpas. at the
 hafdho swa forlatit han. oc varo tho fägne af hans
 komo. tha sagdhe var herra ihesus. brödhir mine
 standin vp. idhra synde äru idhir alla forlatna.
 25 ther hafdhis han hemelica vidh i bland them. tedhe
 thöm sina händer ok sidhona. vplät thöm sinnin
 oc vndirstandilsen at the gato begripit hans vndir-
 standilse. Spordhe aat them vm the hafdho nakat
 äta. oc aat ther mz them eet stykke stektan fisk
 30 oc honagh. bläste aat them oc gaf them then hälgha
 anda. See hwat fult thätta är mz alle frygdh oc

glädhi. oc discipuli varo fulcommit gladhi män the
sagho han. ok the som förra varo swa rädde varo
nu när honom swa gladhi. A hwat gärna the fingo
honom thz han beddis äta. hwat trolica the baro
thz fram oc satto for han. Skodha oc ämuäl var- 5
fru som ther var. thy at discipuli komo ther til
saman til hænna. See thy hona thätta see mz
osighelike glädhi. oc hemelica sitia när sinom syni
oc gladhelica fa honom thz han bedhis. Ok än
takir var herra ihesus gärna alla thiänist af hænna 10
handom. oc hedhrar hona mz alle vyrdhning fore
discipulis. Än äkke skalt thu oc glöma magdalene
vars herra ihesu älskelico discipulam See huru hon
sitir som hon förra var van vidhir sins mästara
föter. höre granlica hans ordh. oc gör honom ämuäl 15
gladhelica the thiänist som hon gitir af allo hiärta.
A hulkit thätta litla husit är nu. A hwat ärofult
är at boo i thy. hwat ey thikkir thik ok här vara 308
stora pasca höghtidh. vm thu hawir nakra gudhe-
likhet tha vänte iak väl, Än litit stodh var herra 20
ther mz thöm. thy at thz var nu godha stund
vppa quällin. Tho nöddo the han vanlica än litit
längir dwälias ther när sik. bidhiande at han skulle
äkke swa sköt thädhan fara. hwat ey tror thu at
magdalena ther hon sat vidh hans fötir, tröstelica 25
hiolt han i klädhin. bidhiande at han skulle äkke
swa sköt thädhan fara. han var i hwitasta klädhom.
thy at han hafdhe fört sik i sinna äro klädhe. ok
mädhan hon hiolt han äkke af dyrue vtan af
älskoghans tröst, tha misthäktis thet äkke varom 30
herra. Var herra vil hallas som vi hördhom. at
the tve discipuli giordho som gingo til emaus.

Sidhan var herra ihesus hafdhe tha giort sinne
 modhír oc takit af hánne vördhning. välsignadhe
 han alla oc foor thädhan Än the fiollo nidhír a
 iordhena oc badho at han skulle sköt atirkoma.
 5 ok sato atir badhe thörstoghe oc hungroghe af
 sinom herra. af hulkom the varo vani hawa swa
 stora ömpne. thänkiande vppa han idhkelica mz
 sukkan ok astundan. See huru opta thu hawír
 haft pasca höghtidh i dagh. thy al thässin oppin-
 10 barilsin vordho a pasca dagh Än vanlica hördhe
 thu thz ok kändit äkke. thy at thu hafdhe äkke
 ömko oc varkunnan i pinonne. thz tror iak at vm
 thu kunne varkunna, oc hafdhe hughin när thik
 ok läte äkke flytan i världinne. i fafängom oc
 15 onytlicom thankom. hwaria paska finge thu hugnad.
 thz matte thik oc hända hwan sunnadagh. vm thu
 ville redha thik ther til mz helom hugh vm frea-
 daghin ok löghirdaghin. thy at sancte paual sighír.
 309 at vm vi ärom pinonna kompana. tha skolom vi
 20 oc vara hugnadhzsins kompana. ther äptír kom
 var herra ihesus atir til hálgha fädhrena. hulke
 som äkke varo mz honom fafänge vtan varo i
 frygdhinna lofwi oc hiärtans glädhi. Än hwat the
 sungo thz veet han. tho mat thu thänkia at the
 25 thakkadho varom herra for hans kärlek. oc the
 godhgärninga som han hafdhe giort hwariorom thera
 i sinom tina. först at the frambudhu sik han at
 lowa swa som värdoghan alt lof. Aat thy andro.
 at the kändos vidhír sin rätta herra. Aat thy
 30 thridhio at the taldo vp hans godhgerninga. Fiärdha
 at the äggiadho alla til lof. thz fämta at alle badho
 til hans. J allo thässon skodha them granlica alla

saman ok akta mz vyrdhning thz the göra. thy at
thz är mykylt gudhelikit oc gagnlikit. ey at enast
til thesse thänkilsen. vtan än ämuäl til thz lowit
oc sangin som honom siong x i himerike

[Här äro, lika som uti Bonaventuræ Opera, kap. 82—89 uteslutna. 5
De innehålla patriarchers, profeters och änglars lofsånger. I B. O. är
äfvén inledningen till dem utesluten, men här ofvan bibehållen och börjande
med: ther äptir kom var herra (föregående sida rad 20).]

(Kap. 90.)

Huru var herra ihesus oppinbaradhis attonda 10
daghin thomose när staddom

Attonda daghin äptir vars herra ihesu vpstandilse
vppinbaradhis han atir sinom discipulis komande
in aat luktom dorom. oc thomas var tha mz thöm
som äkke hafdhe varit mz them första daghin. ok 15
nar andre sagdho honom at the hafdho seet van
herra. Swaradhe han. vtan iak seer saren äpte
spikomen i handomen hans ok mera som i ewan-
gelio star. Tha sagdhe then godhe hyrdhin som
lät vardha sik vm the litlo hiordhena sina. Pax 20
vobis. Ok sidhan sagdhe han thome. tak hijt thit
fingir. see mina händir. faa hijt thina hand. oc
sânt hona i mina sidho. oc var äkke mistro vtan
troin Tha sagdhe thomas. Min gudh oc min herra.
Thomas sa mandomin oc trodhe han vara badhe 25 310
gudh ok man han sagdhe ok sina culpam. oc gaf
sik skylloghan at han hafdhe forlatit van herra oc
rymt fran honom. ok var herra sagdhe honom.
rüz äkke. thik är thz alt forlatit. af nadhelike
foreskipan lät var herra thomam swa twäka. at 30
hans vpstandilse skulle beuisas oc pröuas liuslica

mz skälom. Skodha han *granlica* här. oc thänk
 hans vana godhlek ok lioflek. ödhmiukt oc brenn-
 ande älskogha. huru han teer här thome oc androm
 sinom *discipulis* sina vnde. at han skulle bort taka
 5 af thera hiärtom alt vantronna myrkir. til thera
 oc vara nyttelighet. Ok atirgömde var *herra* ihesus
 sik arrin af vndomen for thre saka. som är at han
 skulle göra apostlana vissa i tronne af sinom vp-
 standilsom. oc at han skuli them fadhrenom tee.
 10 nar honom thäkkis a mandomsins vägna bidhia for
 os. thy at han är var *aduocatus*. Ok swa ther til
 at han thöm omillom mannom a domadaghi tee
 Nw star var *herra* ihesus nakra stund när sinne
 modhir ok sinom *discipulis*. oc talar af gudz rike
 15 ok himerikis äro. Ok the mz honom i store glädhi
 hörande the höghelico ordhin af äuärdheliko snill-
 enne. ok seande hans änlite fult mz frygdh oc
 fäghrind. göm väl aat them huru the sta kring
 om han. Än varfrw ä näst opsidhis vidh han.
 20 Ok *magdalenam* mat thu see altidh aat hans fot-
 om. Stat ok thu höuisk ok blygh. oc gladh. tho
 nakat lankt fran thöm. oc vanlica af sinne dygdh
 oc lioflek *latir* han thik kalla. Vm sidhe badh
 han thom gaa i galileam vppa bärghit thabor. ok
 25 sagdhe sik vilia ther vppinbaras thöm. Ok tha han
 hafdhe gifwit thöm sin välsignilse. foor han fran
 them. ok the blifwo atir som för hungroghe oc
 311 thörstoghe af honom. än tho mykyt styrkte

(Kap. 91.)

Huru var herra ihesus oppinbaradhis discipulis
i galilea

Tha som discipuli varo kompne vppa bärghit thabor
oppinbaradhis them var herra ihesus sighiande Mik 5
är gifwit alt vald i himerike oc i iordhrike. gangin
ok lärin alla. som han ville sighia. farin vm alla
værlidina oc kæninn thöm væghin til himerikis. döp-
ande thöm i namn fadhirs oc sons oc thäs hælgha
anda. ok kænande at göma alt thz iak bödh. oc 10
tröstin idhír ther vidhír at iak är mz idhír alla
dagha. alt til værlidinna ända. discipuli badho til
hans i hans tilquämd. oc stodho när honom ämuäl
nu mz store glädhi. Skodha thöm väl. oc thänk
thz them nu sagdhis. thy at the äru stoor oc 15
mykyt værdogh. här teer han them oc vppinbarar
hulkaledhis han är alra thinga herra. biudhír thöm
predica. ok kænir thöm döpa. Gifwir ämuäl thöm
stora tröst then tidh han sighír at han skal altidh
vara mz thöm. ok hwat mang kärlex tekn han 20
beuisar thöm. Sidhan var herra hafdhe thätta sakt
oc gifwit them sin välsignilse hwarf han bort fran
them

(Kap. 92, 93.)

Huru var herra ihesus tedhis discipulis vidh 25
mare tybyriadis

Mädhan discipuli dwaldos än quarre i galilea tha
gingo siäx af them at fiskia i mari tybriadis Alla
nattena äruodhadho the oc fingo änkte. Arla vm
morghonin tedhis var herra them oc stodh vppa 30

hafstrandinne. spöriande vm the hafdho nakat
 fangit Sidhan the hafdho swarat äkke. sagdhe han.
 kastin wt nätit vppa höghro sidhona a skipino. oc
 i skolin finna The kastadho wt. oc fingo storan
 312 5 hoop miz fiskom. tha sagdhe iohannes petro. thz är
 var herra. petrus var nakin ok kastadhe ginstan
 owir sik kiurtilin. stegh wt w skipino ok foor til
 landit. Än the andre komo til landz miz skipino
 Ok nar the stigho vppa landit. sagho the en fisk
 10 vara la[g]dhan vppa glödhana. oc brödhit tilreet. thy
 at var herra ihesus hafdhe reet thöm thz. Ämuäl
 lät han ok taka ok stekia af thera fiscom. giordhe
 godha maltidh oc stora höghtidh miz thöm ther a
 strandinne. bröt brödhit. oc fiskin samuledhis. oc
 15 gaf thöm äta. oc aat siäluir miz thöm. oc thiänte
 lioffica af alle ödhmiukt som han var förra van
 Här sitia thesse siw. discipuli fult gladhi oc äta
 alle saman miz sinom herra. Skodha oc see hans
 liofwa oc astundelica änlite. frögda sik ther vidhär
 20 oc glädhias af allo hiärta Taka af hans hälghasta
 handom then astundelica matin oc thrifwas af
 honom ey mindra andelica än licamlica. A hulkit
 gesta budh thätta är. göm väl aat allo. oc fresta
 vidh. vanlica biudha the thik än til bordz miz sik.
 25 Än skalt thu ok vakta aat thy som äpte kombir.
 thy at thz är badhe nytlikit oc faghirt. Tha som
 thätta höghtidhelica gesta budhit var haldit. sighir
 var herra ihesus til päters. Älskar thu mik mera
 än thesse. Pätar swaradhe. herra Thu vest at iak
 30 älskar thik. Var herra sighir honom. Göm min
 lamb. ok threm sinnom swa spöriande anduardh-
 adhe var herra honom sina hiordh. J hulko thu

mat thänkia vars herra välluiliogha godhlek. ödhmiukt, oc äuardhelica kärlek. Vppinbarlica seer thu hwat granlica oc af hwat kärlek han swa opta anduardhadhe pätare vara siäla. Sidhan foresighir oc var herra ihesus sancto petro hans dödh. i thy 5 313 han sighir. Thän tidh thu vast vngir giordadhe thu thik. oc gik hwart thu ville. Än then tidh thu vardhir gamal skal annar giordha thik oc ledha thik thijt som thu äkke vil. J thässom ordhomen lät var herra vndirstanda pätar. at han skulle thola 10 dödhin a korseno for hans skuld. Ok then tidh sancte pätar spordhe hwat dödh iohannes skulle thola. swaradhe var herra. Swa vil iak läta blifwan. som han ville sighia. Jak vil äkke at han skal fölgia mik mz pinlicom dödh. vtan han skal tha 15 han vardhir alroghir hwilas i *contemplacione*. Tho vndirstodho thätta the andre discipuli at han skulle äkke dö. Än äkke var thz stor gafwa. mäadhan bätra är at skilias vidh licamman ok vara mz cristo. Ther äptir hwarf var herra ihesus bort fran them. 20 ok kom atir til hälgha fädhrena. ok discipuli blifwo atir i store glädhi. Ok mat thu thänkia som sanctus *augustinus* sighir. än tho at thz är äkke scrifwat. ok är väl troande at mille herran ther siäluir godhlekin är. vitiadhe opta sina modhir. discipulos. ok 25 *magdalenam* sina älskelico discipulam. tröstande ok hugnande thöm som swa storlica varo dröfdhe oc mödde af hans pino. Ok är väl sanno likt at hälghe fädhrene oc särlica habraham oc dauid. hulkom som gudz son var enkannelica lofwadhir. 30 komo mz varom herra ihesu at see hans värdogh-

asta modhír. hulkin ther fan for them oc allom
 nadhena at vi vordhom atirlöste oc födde atir-
 lösarin. A hwat gladhelica the skodhadho hona
 ok nighu hánne mz alle vyrdhning, oc helsadho
 314 5 hona mz alle the välsignan som the gato. Än tho
 at the äkke syntos af hánne. Ämuäl mat thu ok
 thánkia här vars herra ihesu liofflek ok kärlek oc
 ödhmiukt hulkin som skina i allom hans *gerning-*
om. ok at han ville än fyretighi dagha sidhan han
 10 var vpstandin af dödha. ok hafdhe swa ärlikin
 sighthír wnnit. vara quar i pilagrims färdhinne ther
 til at han skulle sina discipulos styrkia oc stadh-
 fästa. Vål matte äronna sighthír vinnare äpte swa
 mang aar. Äpter swa mykyt äruodhe oc vidhír
 15 mödho. äpte swa smälican oc hardhan dödhd. värdh-
 skyllelica hawa heem farit i sina äro. ok hawa
 styrkt oc stadhfäst apostlana äpte allom sinom
 vilia mz sinom änglom. Än hans kärlekir gat thz
 äkke tholt. Siäluir ville han vmganga mz thöm
 20 vppinbarande sik them the fyretighi daghana. i
 mangom vissom teknom beuiste han sin vpstand-
 ilse. ok taladhe af gudz rike. thz giordhe han for
 thera skuld. oc vara. Än vi aktom thz äkke
 Mädhán han älskadhe ok älskar os swa mykyt
 25 hetelica tha skullom vi os vidh tholkan oc swa
 storan eld ey at enast värma. vtan än bränna

(Kap. 94.)

Af vars herra ihesu christi vpfärdh til himerikis
 UJdhír vars herra ihesu vpfärdh til himerikis. tilbör
 30 thik vara vakra at vm thu nakat sin frambödh
 thik mz alle huxsins vidhír frestan när stadda

hans ordhom oc gerningom. tha skalt thu göra thz
 nu myklo hällir. thy at thässin höghtidhin gaar
 owir alla andra som thik skal framledhis beuisas.
 Ok enkannelica skal thz vpuäkkia thik til thässa
 höghtidhena At mädhan var herra ihesus hawir 5
 fulcomnat sina pilgrims färdh. skal han nu hädhan
 fara mz licamlike näruarunne. Ok thy skulu hans
 ordh oc hans gerninga granlica aktas. Thy at hwar
 troin siäl pläghir taka sinom brudhgomma. sinom
 herra. sinom gudhi granlica var, then tidh han skal 10
 färdhas. Ok innelica vmfämpna i hughenom thz
 som han tha sighir ok gör. ok sik honom ödhmiuk-
 lica oc innelica anduardha ok hughin sin allaledhis
 dragha fran androm thingom A fyretighinde dagh-
 enom af vpstandilsinne dagh. viste var herra ihesus 15
 thy at hans tidh kom at han skulle fara af thesse
 världinne til fadhörin. thän tidh han hafdhe älskat
 sina Nw älskadhe han thöm sannelica ij ändan.
 thz är i thz yttarsta. Tok han alla hälgha fädhre-
 na. oc alla the hälgha siälana af paradyso. välsign- 20
 ande helye oc enoch som ther blifwo quarre oc än
 lifwa. oc gik til sina discipulos. hulke som varo mz
 modhir hans i eno huse in monte syon. oc vppin-
 baradhis thöm. Ok til älskoghans oc glädhinna tekn
 ok aminne. ville han äta mz thöm för än han fore 25
 fram thöm. Nu thän tidh the ato alle saman mz
 storom hugnadh oc glädhi i thässa sins herra
 yttarsto gästa budhi. Sagdhe var herra ihesus til
 them. Thz är time at iak skal atir koma til then
 som mik sände. Än blifwin ij här quarre i stadh- 30
 inom til thes ij iförins owan til i dygdhena. thy
 at innan faa dagha skulin ij vpfillas mz them

hálgha anda. swa som iak idhír lowadhe. Sidhane
 skulin ij ganga vm alla världina. prädica mit
 ewangelium. oc döpa them som a mik tro. oc
 vardha mik vitnisbärara alt til yttarsta iordh-
 5 monin. Ämuäl forueet han thöm oc thera mistro
 i thy at the hafdho äkke troit thöm som han
 316 hafdho seet vpstanda af dödha. som är hans änglom.
 Thätta sagdhe han for thera predican skuld. ok
 lät thöm vndirstanda som han ville sighthia. myklo
 10 hällir skullin i hawa troot änglomen. ämuäl än
 förra än i hafdhin seet mik. än hedhningane som
 tro tha i predikin oc äkke fa see mik. thätta giordhe
 var herra for thy at the skullo kännas vidh sin
 vanskilse oc vara thes ödhmiukare. teande thöm
 15 i sinne bortfärdh huru mykyt honom thäktis ödh-
 miuktin. hona anduardhadhe han thöm swa som
 thz ther enkannelica kärt är. Nw spordho the ok
 van herra aat thy som koma skulle. ok han ville
 äkke swara thöm. thy at thz tharfwadhiss thöm
 20 äkke. Vidhír at the äta tala the oc glädhiss fore
 sins herra näruaru. tho alt licouäl dröfdhe for
 bortfärdhena. thy at the älskadho han mz swa
 storom innelicom älskogha. at ämuäl formatto the
 ey mz iämpnom hugh thola ordhin vm hans bort-
 25 färdh. Än hwat skal iak tha sighthia af modhír
 hans ther vpsidhis när honom sat vidh at the ato.
 som owir alla swa älskadhos sina mällan Hwat
 ey tror thu at hon af modhírlikx älskoghx sötma
 rördhis. ok gafs al vidh thässin sonsins ordh af
 30 hans bortfärdh. lagdhe howdhit owir sonin oc
 stodde sik vidh hans bryst. Ok vm iohannes
 giordhe thz in cena domini. myklo hällir mat thu

thänkia thz nu af hänne. Ok sukkande mz gratande
 tarom badh hon han sighiande. Son min mädhan
 thu vilt hädhan fara. föör mik mz thik Än var
 herra hugnadhe oc tröste hona oc sagdhe. Min
 alra kärasta modhir. thz är min bön. mödh thik 5
 äkke af minne färdh. thy at iak far til min fadhír. 317
 Än thik bör blifwa här quarre nakra stund for
 tronna skuld. thy at thz är nyttelikit for thera
 skuld som a mik tro. Sidhane skal iak koma atir
 äptir thik oc taka thik til minna~~äro~~. Tha sagdhe 10
 varfru til hans. Min sötaste son. vardhe thin vili.
 thy at ey är iak at enast viliogh at blifwa här
 quar. Vtan än är iak redhoboin at döö for siälana.
 for hulkom thu vast oc dödhír. Vtan minz vppa
 mik. Var herra ihesus hugnar thaghan oc tröstir 15
 hona oc discipulos. magdalenam oc alla andra som
 ther varo sighiande. J skulin äkke dröuas oc ey
 rädhas. Jak skal idhir äkke atirlata swa som
 fadhírlös. vtan iak skal koma til idhir oc vara
 altidh mz idhir. Sidhan sagdhe han thöm at the 20
 skullo gaa wt w stadhinom vppa montem oliueti.
 thy at han ville thädhan vpfara. Ok hwarf tha
 ginstan bort fran thöm. ok modhir hans ok alle
 andre gingo vtan dwalu vppa thz sama bärghit
 som är när ierusalem vppa ena valska milo. Ok 25
 var herra ihesus oppinbaradhis thöm ther ginstan.
 vmfägnadhe thaghan innelica sina modhir. helsadhe
 oc välsignadhe hona. oc hon välsignadhe han.
 Än discipuli oc magdalena oc alle andre fiollo
 nidhir oc gräto oc kysto hans fötir Än han rätte 30
 vp sina apostolos oc kyste them lioffica oc gaf
 thöm allom sin välsignilse. Skodha thöm väl oc

alt thz ther vardhir. thänk oc ämuäl hælgha fædhre-
 na som ther äru än thot the syntos äkke. huru
 318 gärna oc vyrdhelica the sagho varfru. ok innerlica
 välsigna hona. vm hulka the haua fangit swa stora
 5 godhgärninga. huru the skodha oc ämuäl the höghe-
 lico kämpana. himerikis härskaps ledhara oc höfdh-
 inga. Hulka var herra ihesus i bland alla wtualde
 til at wmstridha oc vinna alla världina. Sidhan
 alt var giort ok fulcompnat. tilbyriadhe var herra
 10 ihesus vplyptas fran thöm oc vpfara mz sinne eghne
 dygdh oc makt. Ok modhir hans. ok alle fiollo
 nidhir a iordhena. ok varfru sagdhe. Min välsign-
 adhe son minz vppa mik. For bortfärdhina hans
 gat hon äkke atirhallit tarana. Tho gladdis hon
 15 mykyt at hon saa sin son swa ärofullelica oc swa
 ärlica fara til himerikis Samuledhis sagdho oc apo-
 stoli. Herra al thing forlätom vi for thina skuld.
 var os aminnoghir. Sidhan välsignadhe var herra
 thöm oc sagdhe. Varin stadhughe oc görin manlica
 20 thy at iak skal vara altidh mz idhir Ok foor
 thaghan gladhir ok skinande i änliteno mz oplypt-
 om handom til himerikis mz storom sighir som
 äronna kronadhir konungir. förande mz sik then
 ärlica siäla skaran. oc redde siälwir väghin fore
 25 them. äpte thy som prophetin micheas hafdhe fore
 sakt. var herra ihesus. ärofullir. skinande. hwitir
 oc rödhir. ok allir gladhir gik fore them. visande
 thöm väghin oc the fylgdho honom mz osighelike
 glädhi oc frygdhelicom sang sighiande. lofwom
 30 herran som vpfar owir alt thz som andas mz
 glädhinna lofwi. Herra är hans nampn. vidhir gangin
 319 herranom hans miskund oc vndarlica thing ther

han giordhe människionna sonom. Välsignadhír
 vari thu var gudh oc var herra ther them helar
 a thik hopa. framledhande thit folk oc thina wt-
 ualda män mz frygdh oc glädhi. Thu wtledde
 bundna fangana ij thinom styrk gifwande os var 5
 astundilse. Nw skolom vi ganga in ij thit hws
 oc sionga thit loff i änglanna asyn. lof oc hedhír
 oc ära vari thik var konungir oc atirlösare ihesu
 christe. Än nu mädhan thätta giordhis foor michael
 prepositus paradysi archangelus ok budhadhe, ängl- 10
 omen. at var herra ihesus ville vpfara til himerikis.
 oc ginstan komo alle himerikis ängla chora skikk-
 adhe som en spetz. hwar äpter sinne värdhelikhet
 oc mötto honom. En af them blef ey quar som
 ey kom a moot sinom herra. Ok vidh at the komo 15
 bögdho the sik oc nighu sinom herra ihesu mz alle
 the vyrdhning som the formatto. ok fölgdho honom
 mz lof oc sang oc osighelike glädhi. Än hwa är
 then ther formatte at thänkia oc än sidhír at sighia
 af the glädhi oc frygdhelica sang som ther vardh. 20
 Nw tha höfdhingane komo saman oc sangarene,
 sagdho the, Alleluya. Alleluya. Alleluya. Välsign-
 adhír vari thu som gangir vppa vädhír vingomen
 Alleluya. Alleluya. Herra ihesu alt lof oc hedhír
 äst thu värdhír. Alleluya. thy at thu vant ärofulla 25
 sighrin. Alleluya. O herra ihesu. himpnane skulu
 vidhír ganga thin vndarlico thing oc thina sannind.
 See. Nw fara släktena vp til himerikis. thz är gudz
 folk. Vidhírgangande thik oc sighia. Alleluya. Medh
 tholkom sang oc lofwi hedhradho the van herra 30
 ihesum. oc giordho honom hedhirsins höghtidh mz
 alle vyrdhning oc osighelike glädhi Än hwa mon

320 gita fulsakt af thässe glädhi. Älla hwa mon ok
 thz gita sakt. hwat glädhi som swa väl änglane
 som hälghe fädhrene oc siälana inbyrdhis fingo
 nar the möttos ok komo til saman. thy at sidhan
 5 änglane hafdho lyktat sin sang oc fägnat varom
 herra mz alle vyrdhning. sagdho the til hälghe
 fädhrena mz store glädhi ok lioffikhet. J gudz
 folkx höfdhinga oc första. Vi glädhioms af idhre
 välkomo *alleluya*. Här komin ij mz varom herra
 10 *Alleluya*. ok i farin fast vp *Alleluya*. til the äro oc
 glädhi. ther alre ändas *Alleluya*. Hälghe fädhrene
 swaradho them gladhelica sighiande. Jdhir gudz
 folkx höfdhingom vari fridhir oc glädhi for vtan
 ända *Alleluya*. *alleluya*. *alleluya*. Siongom varom
 15 konung äuärdhelikit lof, for hans osighelica godh-
 lek *alleluya*. Siongin oc varom hiälpara oc atir-
 lösara frygdhinna lof for hans obegriplica kärlek
Alleluya. *alleluya*. *alleluya*. Sidhan hwar hafdhe
 annan gladhelica vndfangit. oc hwar gladdis af
 20 annars äro. tröstis hwar vidh annan oc gladdos
 inbyrdhis oc sagdho alle saman mz enne röst,
Alleluya *alleluya*. *Alleluya*. Nw skolom vi alle
 saman fara til herrans- hws. Thän ärlike dyre
 värdhoghe stadhin skal taka vidhir os allom saman.
 25 Vi vars herra menlösa faar skolom inganga ginom
 hans porta. oc födhas i then gräsgangenom i the
 betinne ther alre vanskas. Dygdhanna herra var
 gudh oc var skapare är mz os. han takir vidhir
 os oc fägnar os. oc gifwir os ther glädhi ok fagn-
 30 adh *Alleluya*. *Alleluya*. Lof oc hedhir oc ära vari
 thik varom herra ihesu christo ther äst var gudh
 oc skapare. frelsare oc helare for vtan ända. Seer

thu nu at alle glädhias oc lofwa oc sionga. thy at
 som *prophetin* sighir *Ascendit deus in iubilatione* 321
et dominus in voce tube. thz är mz ängla oc hälgha
man sang oc lofwi. Än var *herra* *ihesus* foor
 mykyt saktelica for modhir sinna oc apostlanna 5
 hugnadh oc flera sinna vina som thz sagho ä mädhan
 the gato seet han. Än i samu stundinne skyn toko
 han af öghomen *thera.* var han mz änglomen oc
 hälghom fädhrom oc allo *himerikis* herskapi i sins
 fadhirs rike *Swa* sighir oc sami *prophetin.* Thu 10
 som far vp owir vädhranna vinga. mällan sätir
 skynar thinne vpfärdh Medh vädhranna vingom
 forstas thz klenasta af vädhreno som raskast är.
 Ok gifs os vndirstanda i thy at var *herra* *ihesus*
 foor til *himerikis* myklo raskare än thz kaṅ röras. 15
 Modhir hans oc *discipuli.* *magdalena* oc *varafru*
 systor stodho a *sinom* knäm oc sagho han ä män
 the gato seet han swa fara vp til *himerikis.* A
 hwat hugnadh thz munde vara. see varn *herra*
 vpfara mz tholke äro. hwat hugnadh vare at see 20
 änglana oc hälgha siälana fölghia *honom* mz swa
 liofwom oc sötom sang. nalkan skildis the siälin
 for glädhi skuld vidh sin *licamma.* oc vfore mz
 thöm. Nw vidh at the swa stodho oc sagho vp
 äpte varom *herra.* fingo the see twa ängla sta 25
 nästa sik i hwitom klädhom. oc sighia til them.
Viri galilei. hwat seen i vp til *himinin.* *Jhesus*
 som vpfoor fran *idhir* til *himerikis* skal swa atir
 koma til *domin* som i saghin at han vpfoor til
himerikis Gangin thy atir i *stadhin.* oc bidhin *ther* 30
 som han *idhir* sagdhe. thänk här huru var *herra*
ihesus lät vardha sik vm them. thy at ginstan han

322 slap v öghsyninne thera sände han twa sina ängla
 at the skullo ther äkke oflänge standa oc göra sik
 thrötta. ok at the skullin styrkias. hörande ängl-
 anna vitne at the dragha owir eno mz thöm af
 5 vars herra vpfärdh. Tha the hafdho hört thässin
 ordhin, badh varfru ödhmiuklica änglana at the
 skullin anduardha hona sinom son. Ok the nighu
 hänne alt nidhir a iordhena. toko gärna vidh hänna
 budhi. Apostoli oc magdalena oc alle andre sagdho
 10 them samuledhis. oc gingo sidhan atir i stadhin
 til montem syon. ther blifwo the oc biddo som
 var herra ihesus hafdhe thöm budhit. Tha var
 herra ihesus kom mz allom thöm säla oc värdhe-
 lica moghanom. lät han op himerikis port. som alt
 15 ther til hafdhe mankönino varit atirluktir. ok gik
 sighirlica oc gladhelica in fallande a knä mz alle
 vyrdhning for sin fadhír oc sagdhe Fadhír. thak
 oc loff oc hedhir vari thik som mik gaf sighir af
 allom minom ouinom. See vare vini som fagne
 20 hiollos. thöm presentera iak oc atir anduardhar
 thik. Än minom brödhrom oc discipulis som iak
 atirlät i världinne louadhe iak at sända spiritum
 sanctum. bidhir iak thik min fadhír at thu ful-
 comna mina lofwan. oc thöm anduardhar iak thik.
 25 Fadhörin rätte thaghan vp han. ok satte han vppa
 sina höghro hand oc sagdhe. Min välsignadhe son
 alt vald. oc allan dom gaf iak thik af thässom
 thinom discipulis. Ok thäs hälgha anda sändning
 mat thu skipa äptir thinom vilia. Alle änglane
 30 oc alle the sälasto andane fiollo nidhir oc badho
 til han. Stodho sidhan op oc byriadho atir sin
 323 sang ok sionga sinom gudhi äronna lof, Vm moyses

oc israel's syni sidhan the varo kompne owir rōdha
 hafwit sungo gudhi lofs sang sighiande. Cantemus
 domino gloriose enim etc. Ok maria prophetissa
 moysi systir oc the andra quinnonar som mz hāne
 varo. toko tympana oc choros oc annor sangara 5
 andbudh oc louadho sin gudh. huru myklo hällir
 skullo the thz göra. tha the hafdho forwñnit alla
 sina nödh oc thera vidhirmōdha var al ändadh
 Samuledhis thān tidh dauidh konungir fördhe gudz
 ark in til ierusalem vm alt folkit sang gladhelica. 10
 Ok dauid mz sangarom slo harpona. ok alle lekto
 for varom herra i sinom harpom oc tympanis oc
 manga handa leek, ok dauid sprang af alle makt
 for gudhi. myklo hällir giordho the thz nu. Mān
 the äru sannelica i gudz asyn oc see han i sinne 15
 äro mz swa store glādhi. Ok vm iohannes ewan-
 gelista i apocalypsi sighir sik hāua hört i himerike.
 fyra oc fyretighi oc hundradha thusand sangara
 alla leka i sinom harpom. oc sungo swa som nyan
 sang fram for lambsins sāte Myklo hällir ma man 20
 thānkia them hāua thz nw giort. Ok thānkia thōm
 som ther äru. alla sionga. alla glādhas oc frygdhas.
 Vilt thu oc ān sighia at the danza oc sla hand-
 omen saman. af rätte glādhi oc hiärtans frygdh.
 thz star til thiin. Thera glādhi mat thu margh- 25
 fallelica thānkia. thy at hon är mere än nakar
 tunga kan sighia älla nakat hiärta thānkia. Sanne-
 lica tha höris nu i iherusalem. thz är i himerikis
 äro glādhinna sangir vm alla gatwr. oc hwan en
 vinkil. Af allom siongx ther alleluya mz inne- 30 324
 licaste glādhi oc hiärtans frygdh Af världinna
 vphof var alre swa stor höghtidh. oc swa högh-

tidhelik pascha haldit. oc ma uäl ske alrigh vardhir
 vtan äpte domadagh. Nar alle wtualde män skulu
 ther presenteras mz ärofullom licammom. oc for
 thy sagdhe iak thik förra. at thässin höghtidhin
 5 tha man hawir alt vm kring thänkt. gaar owir
 alla andra. thänk thy them alla saman. tha faar
 thu see vm iak sighir sant. Stor höghtidh oc dyr
 hälghir time är vars herra ihesu incarnacio. som
 är tha gabriel archängil budhadhe varfru. ok är
 10 vpbyrtilse aat allom varom fagnadh. Än thz är
 os höghtidhelikit oc äkke honom thy at han luktis
 tha i iomfrw marie lifwe. Ämuäl är ok hans fözla
 stoor höghtidh. Än oc är thz os höghtidhelikit
 thy at honom är varkunnande at han föddis til
 15 swa storan fatikdom. smälek. oc vidhirmödho.
 Samuledhis är ok a vara vägna hans pina stoor
 höghtidh. thy at tha vordho alla vara synde af-
 skrapadha. thy at som gregorius sighir. enkte
 hafdhe os doghit födhas. vtan vi hafdhom ey vordhit
 20 atirlöste. Än for the hardhastha oc biterlica pinonar
 ok then smälicasta oc fulasta dödhin han tha tholde
 skolom vi tha äkke glädhias vtan hällir sörghia oc
 grata. Än är oc stor oc san pascha höghtidh. vars
 herra ihesu christi vpstandilse swa väl honom siälu-
 25 om som os, thy at tha beuiste han huru ärofulle-
 lica han hafdhe wonnit sighrin. Ok vi vordhom
 tha rätuisse giordhe. Väl är then daghin mykyt
 värdhelikin. Ok thy siongir the hälgha kirkia en-
 325 kannelica a them daghenom. Hec dies quam fecit
 30 dominus etc. Än af thässe ascensionis höghtidh-
 inne sighir sancte augustinus. at thänne daghin är
 meer höghtidhelikin än andre, for thy at än thot

var herra ihesus stodh vp a pasca dagh. tho är
 han än ij iordhrike i sinne pilagrims färdh. Än
 är portin a *paradijs atirluktir*. Äkke foro än hälghe
 fädhrene til fadhörin i himerike. Alt är thätta
 fulcomnat i thässe höghtidhinne. oc alt thz gudh 5
 alt til thänna timan giordhe, giordhe han at thz
 skulle til thänna daghin koma. Ok vtan han hafdho
 alla hans gärninga varit ofulcomlica. thy at himil
 oc iordh. oc alt thz i them är var skapat for manzs-
 ins skuld. Än mannin var skapadhír ther til at 10
 han skulle haua ärona. Til hulka ängin kunne
 koma äpte syndena fore thänna daghin ey var han
 swa godhír. Seer thu hwat vädoghír oc höghtidhe-
 likir thänne daghin är. Samuledhis är oc stor
 höghtidhis daghír pingiz daghana. ok kirkian hallir 15
 stora högtidh a *honom* som väl är värt. thy at
 hon fik tha höxsta gafwo som är then hälghe anda.
 Än oc är thz os ok äkke *honom*. Vtan thänne
 vars herra himils färdz daghír är rät eghelica högh-
 tidhelicasta hälghein af varom herra ihesu. thy at 20
 i dagh byria han sitia a fadhirsins höghro hand.
 oc takir roo oc hwilo äptir sit äruodhe. Ok är
 thätta ämuäl alla änglanna höghtidh. thy at the
 see the äro a mandomsins vägna som the alre förra
 sagho. Ok swa for thy at i dagh tilbyrias atir- 25
 byggias oc vpfyllas thera chora af swa mangom
 hälghe manna siälom. Ok är thätta ämuäl eghelica
 alla thera ärlica patriarchanna oc hälghe siälanna
 höghtidh som i dagh först ingingo i himerikis
 fädhírnis land. Ok vm vi hallom höghtidh af enom 30
 hälghom man. thän daghin han foor til himerikis.
 huru myklo hällir skolom vi tha af swa mangom

thusanda hælghom mannom. Ok än swa myklo
 hällir af varom herra ihesu christo sancto sancto-
 rum. Ämuäl är thätta oc varfru höghtidh som
 saa sin son sannan gudh oc sannan man kronadhan
 5 mz äronna krono swa höghelica vpfara til sit kon-
 ungx rike. Allicouäl är thätta oc ämuäl eghelica
 var höghtidh. thy at i dagh är mankönsins natur
 vphögdh owir himpnana. thz är änglanna natur
 Ok vtan var herra ihesus christus hafdhe vpfarit.
 10 tha hafdhom vi äkke fangit hans höghelicasta gafwo
 som är then hælgha anda. af hulkom vi hallom
 som väl är vart swa stora höghtidh. Ok thy sagdhe
 han sinom discipulis. thz är idhir alstingx vidhir
 thorftelikit at iak skuli ganga. Ok vtan iak gangir
 15 hädhan tha kombir thän hæghe ande äkke til idhir.
 Ok swa seer thu oppinbarlica at thänne daghin är
 höghtidhelicare än andra höghtidhe. Ok the siäl
 som folcomlica älska varn herra ihesum. skulle
 meer glädhias i dagh än nakan annan dagh i
 20 areno. Thy sagdhe han ok sinom discipulis. vm
 i älskin mik. tha gladdins ij ther af at iak gar til
 min fadhír. Ok alre var nakar daghir i himerike
 327 förra swa höghtidhelica hallin som thänne. Ok
 thässa höghtidhenna glädhi rakte alt til pingiz
 25 dagha dagh. som thu mat i swa matto thänkia.
 Var herra ihesus foor vp til himerikis i siätta
 timanom sidhan han hafdhe ätit mz discipulis vm
 tärz tima. Nw än thot the gladdos i himerike
 meer än nakar kan sighia. tho mat thu thänkia at
 30 första daghin hafdho archänglane särlica höghtidh.
 ok var herra ihesus tedhe thöm nakan särlikin
 hugnadh oc lioflikhet, Annan daghin giordho ängl-

ane höghtidhena. Thridhia virtutes. oc fiärdha potestates, fämta principatus. siätta dominaciones. Siunda. throni. attonda cherubin. oc nionda daghin seraphin. Thätta äru nio ängla chora. ok swa rakte thz alt til löghirdaghin som är pingiz dagha 5 apton. ok tha hiollo hälghe fädhrene höghtidhena. oc alt til siätta timan vm sunnadaghin

(Kap. 95.)

Af thes hälghe andz komo til discipulos

HVru then hälghe ande kom til apostlanna. är iak 10 fakunnoghir at sighia. oc hällir vil iak at thu skalt thz nima af honom än af mik. Tho läsom vi at han kom owir them i eella tungo liknilse. oc vpfylte them mz osighelicom hugnadh oc glädhi. gifwande them dygdhanna styrk. Ok af hans dygdh 15 vordho discipuli swa starke. vp tände oc liuste at the striddo mot alle världinne ok vndir vonno varom herra mästa delin af hanne. ok komo sidhane til höghtidhenna ther vi nu taladhom af. ok än thot vi sagdhom at änglane louadho gudh. oc hwar 20 chorin hafdhe särlica sin höghtidhis dagh. tho skolom vi vita for visso väl at the louadho van herra oc sidhane. oc lofwa han altidh. Ok hua glädhinna 328 dagha oc äüärdhelica höghtidh. lof oc thak oc välsignilse oc frygdhanna röstir vantar ther alregh. 25 som scrifwat är säle äru the som boo i thino huse. the skulu lofwa thik sin gudh äüärdhelica for vtan ända. Fordhom os thy oc vi at inganga i the hwilona hwar swa stoor glädhi ömpningas vtan vanskilse. Sukkom oc länktom af alle makt til vart 30 fädhirnis land. hatom thässe vsla rötelica kropsins

stomanit. Röktom han äkke i astundilsomen swa
 at han halle os i myrkostofwonne skilda vidh swa
 mykyt got. Vtan sighiom mz sancte pauale som
 sagdhe tha han thänkte vppa the vidhirmödho
 5 han hafdhe haft oc än stodh fore. Infelix ego
 homo. quis me liberabit a corpore mortis huius.
 thy at swa länge vi ärom i thässom licammanom
 vafrom vi som pilagrima fran gudhi. Girnoms thy
 som han giordhe altidh sundirlösas oc vara mz
 10 varom herra ihesu christo. astundom licamans
 sundirlösn oc bedhoms hona idhkelica af gudhi.
 thy at vm os kunnom vi hona äkke faa mz helso.
 Vardhom vi ok äkke ginstan bönhördha. tha skolom
 vi läta fadhorin radha oc halla os ij hopi. oc säta
 15 radhe. vara dödha fran världinne. fran bälle, oc
 allom hänna astundilsom oc än fran vinom oc
 frändom. draghom os mz starko hiärta oc stadhugho
 fran thässom forganglico thingomen. Ok af thässa
 synlica thinganna vsla oc stakkotta hugnadh. ther
 20 os sarghír oc forgifwir varom siälom. Ok farom
 vp mz varom herra. Jak skulle sighia hällir til
 329 gudh mz hughenom. oc vari var vmganga mz
 honom i himerike. Görom vi swa tha ärom vi
 äkke alstingx pilagrima oc wtlänningia Ok i sökils-
 25 inna tima skal han os styra. oc värdoghas til siin
 taka. af hulkom vi nu talom. var herra ihesus
 christus soni gudh är oc alra thinga skapare väl-
 signadhír ok lofwande in *secula seculorum* A M E N

GREGORIUS AF ARMENIEN.

Här six af thäs hælgha herrans pino sancti gre- 1
gorij af armenia huru han var pinadhír, ok
hwat vndirlicom thingom gudh giordhe mz
honom. Ok hans hystoria biscrifwás oc six
i thässom siw bokom som här fylghia äpte. 5
Ok byrias thy swa första bokin

Thz var i landzskapi thy som parthia heter. en man
imalarsius at nampne, han var valerij son hulkins
släkt om langa tima hafdhe väl oc sälelica i hand
gangit. thy at hans föräldra varo mykyt rike i 10
guld oc silwir. dyrom stenom. oc mangom hafwom.
i fää oc boskap. i akrom. byom. thorpom oc makt-
oghom stadhóm, Thänne sami fornämpde imalar-
sius hafdhe thre synir mykyt manlica. thy at hwar
thera hafdhe vndir sik wnnit oc fangit rike. Thän 15
förste thera i aldir oc konnist maktoghast artaba-
nus at nampne. han fik sik rike som persia hetir,
Thän andre som hät chusaron han fik armenie rike,
Thän thridhi pithmarion kalladhír at öknampne
nichidon han tok sik masaletana rike, Än hulka- 20
ledhis världzlikin lykka ok sälikhet fik omskipte
mz them. oc huru the forforos thz skal frammar-
meer kunnoghas. Ok thy six nu här först af huru
arthabanus persara konungir miste sit rike. Thänne
same arthabanus var ärlikin riddare oc lärðhír af 25
barndom i spadoms konst. oc sniällastir at skodha
komaskolande thing i stiärno gang, Thz hände om
ena nat äpte thy han var van at han opstodh af

2 sinne säng. ok wtgik at skodha komaskolande
 thing i stiärnonna skipan. Tha vndirstodh han i
 stiärnomen at vare thz swa at nakar thiänare i
 them timanom vidhírfrestadhe mote kifwa sinom
 5 herra. tha matte han sin herra saktelica oc rasklica
 foruinna oc wtälta af rikeno. Än tha han atir
 inkom i sängena. kungjordhe han aluarlica sinne
 hustru alt thz han hafdhe vndirstandit af stiärn-
 onna skipan. Ok i sama huseno laa enlica en
 10 iomfrw som hät artoducta föd af thes rikis kon-
 unga släkt. idhkelica närstandandis i thiänist sinne
 frw drotningenne. hon hafdhe i älskogha oc vin-
 skap en riddara arthasira aat nampne. han var
 sasani son af hulkom än kallas folk som heta sa-
 15 saniceni. Arthasira var oc af persara konunga
 släkt. Än sidhan thänne fornämpde konungin ar-
 tabanus hafdhe swa talat mz drotningenne oc hänne
 alt thätta kungjort. somnadhe han. Ok artoducta
 iomfrwn som thätta hafdhe hört. wtgik lönlica af
 20 camarenom konungsins. ok kungjordhe riddarenom
 artasira alt thz hon af konungenom hafdhe hört.
 oc han hafdhe sakt. ok äggiadhe ok styrkte at han
 skulle motstridha konungenom, for thy at rikit
 skulle hans vardha. Ok tok edh af hanom at nar
 25 han finge rikit tha skulle hon vardha drotning
 hans. Än tha thätta var giort. ingik hon atir
 lönlica i kamaren. konungenom oc drotninginne här
 enkte af vitande. Ok nidhirlagdhe sik at sofwa.
 3 Artasira riddarin. vardh här af mykyt gladhír ok
 30 aarfra ok vpstodh mykyt arla om morghonin oc
 samankalladhe alla howdz mästarana. hyfdhingana.
 oc persara rikis herra. Ok taladhe swa til thera.

O maktoghe herra oc sniälle J sen väl at thänne
 wtlänningin artabanus han thwinga os oc nidhir
 thrykker swa som thräla. lydhins thy at minom
 ordhom oc bindin them i idhrom hiärtom. oc varom
 alle iämsampt enhughadhe swa som enkte rädh- 5
 andis. thy at nu är time i hulkom vi maghom af-
 kasta hans thräldoms wk af varom halsom. oc vara
 sidhan myklo frälsare än vi hafwom här til varit.
 hulke genstan alle swaradho honom mz enne röst.
 oc sagdho. Vi ärom alle redhobone at lydha idhro 10
 valle oc budhi. oc vndir idhro herradöme vara.
 Än sidhan the hafdho thätta sakt reeddo the stort
 härskap at stridha mote konungenom artabano Ok
 wtsändo twa af sino radhe til hans swa som var
 zizam oc carina maktogha i vald oc herradöme. 15
 Hulke swa taladho til hans. O konungir thu skalt
 vita at härskaps mästartene oc persara domara
 höfdhingia oc riddarskap sända til thik. oc sighia
 at thu skuli ey vilia längir herras owir them swa
 som thu hawir här til giort. Ällighis vilia the 20
 ey längir thiäna idhir. ey swa at the vilia nakat
 mote stridha idhir Vtan for thän skuld at the vilia
 äkke längir swa skämmelica thiäna idhir hädhan
 fra. som the hawa giort här til. Än konungin tha
 han thz hördhe storlica vndrandis om langa stund 25
 gaf han them ängin swar. Ok vm sidhe seandis
 sins rikis fordäruilse oc nidhirfal. til tok han at
 rista sino hofdhe oc sagdhe them. Fore mykyt
 got iak hawir idhir giort oc mangom androm.
 hafwin i thänkt mik tholkit göra. Vtan gan fram 30
 mz idhro radhe oc görin hwat i formaghin for thy
 jak haldir for alz enkte idhra samquämd. thy at

i skulin rasklica see huru iak skal vmkulsia idhur
 samswarlikin radh. Ok swa skal iak göra mz idhir.
 at alre skal nakar annar optare thora göra for-
 rädhelse mote sinom herra. Än nu är idhir alt
 5 thz forlatit som i hafwin sakt. ok vaktin idhir at
 i komin ey atir at sighia mik tholik tidhande. for
 then skuld än i dyrfwins til tholkit optarmeer,
 jak skal biudha hämd lata göras owir idhir. Ok the
 ginstan wtgingo fran konungenom oc kungiordho
 10 artasira hwat the hafdho hört. Än artasira lot
 ginstan hänta iomfruna artaductam. oc satte hona
 mz allom sinom hafwom oc boskap oppa eeth
 mykyt starkt fäste. Ok redde sik til kiiff mz per-
 sara oc medora höfdhingom oc riddarom mote
 15 konungenom artabano. Ok samuledh artabanus
 reedde sik til kiiff mote honom hawandis mz sik
 folk som heta parthi oc manga af persarum. Än
 nw framgaa the til kiiff oc falla a badha sidhor
 mange än myklo flere af härskapi artabani. Ok
 20 swa kifwadho the optelica näär om eet aar. Än
 at sidharsto tha the komo til kiiff. sagdhe artasira
 til artabanum. Jak vndra mykyt thina snille at
 thu thor stridha mote mik. ällighis är oc enkte
 thin visdombir oc konst. Älla är thz swa at hon
 5 25 är nakat. hwi minnis äkke thu a the ordhin thu
 sagdhe thinne hustru tha thu hafdhe skodhat stiärn-
 onnar skipilse. Ok thy tilbör at thu skalt vardha
 wnnin af mik. lydh thy mino radhe oc kifwa ey
 längir mz mik. oc iak skal gifwa thik akra oc bya
 30 af hulkom thw maghe ärlica oppehallas. oc lifwa,
 Än tha konungin artabanus hafdhe thätta hört.
 dröfdhis han storlica i sinom hugh. Ok thänkte

visselica at drotningin hans hafdhe thz giort at opp-
inbarat hans lönlico radh. Ok sände ginstan en
then hona skulle dräpa. Ok sagdhe konungin til
artasiram. ey är thz höuelikit at iak lifwandis skuli
afsätias rikeno älla thik thiäna mädhan iak är thin 5
herra Ok mz store brädhe. fiöl han a persos oc
assyros. oc drap manga af them. ok gik alt fram
til artasiram. oc vilde ginom stinga han mz spiute
sino. Än artasira gik nakat afsidhis af hans ögh-
syn. ok thy at han var mykyt konstoghir at skiuta. 10
sköt han konungin i brystit i genuartona. ok sund-
irsleet brynio hans. swa at wtgik bak til at härdh-
omen. ok swa blef artabanus dödhir. Än parthy oc
perses som hafdho varit mz artabano vndirgingo
siälfwiliandis artasyre herradöme. Ok artasira tok 15
them til sin mz gladhom hugh. ok takär nw til
badhe mz them ok sino härskapi liofflica frygdhas
oc glädhias af sälikhet som honom hawir hänt at
oforthänkto. Ok minnis ok ämuäl a iättan oc eedh
som han giordhe mz iomfrunne artadocta. sände 20
ginstan oc lot hona koma til sin. ok satte krono
a howdh häнна. oc tilskref hänne allan sin sighir.
Ok swa thässa ändadho skolom vi kunnokt göra
huru chusaron af stora armenia forgikx. tho skal 6
sighias af nakrom thingom för, Än sidhan thätta 25
vardh kungiort konungenom chusaron, huru arta-
sira hafdhe dräpit hans brodhir artabanum. ok at
han nw hawir persara rike. ok at parthi vilia hällir
mz honom halla än mz sinne släkt. Fiöl chusa-
ron i stora sorgh oc angist. ok mäst for thy at 30
han ey swa rast kunne koma at hämnas sins
brodhirs död som han ville, Vtan samansankadhom

otalico myklo härskap af sino rike. oc af mangom
 androm landzskapom. swa som är albana oc lim-
 phana. silbana oc capistara. oc af marghom flerom
 landom. skyndadhe sik til persara rike a mote
 5 artasira. Än tha konungin artasira fik see hans
 mykla härskap räddis han storlica Ok än tho at
 han mykylt räddis. tho for sinna manna skuld gik
 han til kiifs. Ok tha han vndirstodh at han ey
 formatte mote sta. tok han til at fly. Än chusa-
 10 ron ok hans män fölgdho äpte. oc giordo mykylt
 manfal af folke artasira. Ok röuadho sidhan manga
 stadha ok bya oc thorp i persia ok assyria. ok
 löddo sik mz myklo gul oc silf oc allom androm
 dyrom hawom. ok foro swa atir heem til armenia.
 15 Än tha the komo til stadh som hete valerostici.
 bödh chusaron at gifwas skulle til sinna afgudha
 prydhilse oc dyrkan. hwite yxn. oc hwite bukka.
 oc hwite hästa. Ok afgudhanna prestom oc ridd-
 arom som mz honom hafdho varit i härfärdhinne.
 20 gaf han mykla gafwor. Ok giordhe for sighir
 skuld som han hafde fangit stora höghtidh oc
 glädhi. ok swa giordhe han arlica om tio aar.
 hawandis mz sik til hiälp manga af saracenis. ok
 7 swa vardh artasira maxan til enkte giordhir, ok
 25 for storom räddogha vardh han allir hughlös Än
 tha tok han til at spöria radh af sinom mannom
 huru han matte frälsas af tilstandande vadha. oc
 iättadhe mz storom eedh. at vare thän nakar som
 han ville wttaka af the nödhinne som honom tha
 30 forestodh. tha ville han thän sama iäm lican sik
 göra i sino rike, vtan thy vndantakno at han ville
 sik siäluom göma konungx sätit Än til thässa

ordha. stodh op een af parthia ärlikin ok mykyt starkir enac at nampne. af släkt chusaron, oc sagdhe til arthasira. Om thu vilt thz göra som thu sagdhe. Jak skal än iak liwir frälsa thik af thäso. Artasira swaradhe honom oc sagdhe. Vm thu thz gör. 5
 Jak skal atirfa thik alt thz thu aatte. oc thine föräldir. ok thu skalt vara annar näst mik i mino rike. oc thätta stadhfäste han mz storom eedh. Ok enac swaradhe honom Jak anduardha thik alla mina släkt, ok iak mz minom brodhir oc minom 10 synom. oc allom minom booskap swa som flyandes af thinne öghsyn, skal gaa oc fulcompna thz iak thik iättadhe. ok helsadhe them alla. oc skyndadhe sik sidhan til chusaron, Ok tha konungin chusaron saa han. tha vndirstodh han at han vnd- 15 anflydhe herradöme artasira. owitoghir swikx thäs han bar i bryste sino, tok han enach mz storom hedhir oc vyrdhning oc giordhe han oc hans brodhir första oc främsta ij sinom gardh. oc owir alla giordhe han them sik hemelicasta. gifwande them 20 manga gafwor oc rika giordhe them i gul oc silf oc i androm myklom äghom. ok mäst fore thy at 8 the hafdho sakt honom. Thy komom vi til thin. at vi vildom mz thik taka hämd af artasira hulkin som drap thin brodhir varn frända. Ok thäss- 25 om thingom swa giordhom sankadhe han mykyn här oc gik in ij persia rike. oc röudadhe thz swa som han hafdhe för giort. Än vppa thz sidharsta tha han hafdhe saman sankat mykyn mogha oc storan härskap thänkiande grundelica fordärua oc 30 nidhirsla alt persara rike Än enach mintis a eedh oc iättan som han hafdhe giort mz artasira. ok

othäkkir aat taknom godhgärningom oc storum
 hedhír som honom var giordhír af konungenom
 chusaron. Ok ämuäl glömdom allom skyllskap.
 Han mz sinom brodhír leedo konungin i hemelikin
 5 stadh swa som viliandis sighia honom thz lönlikit
 vare. Ok hafdho mz sik hwas swärdh huld vndir
 sinom kapom. ok ther hioggo the han oc gafwo
 honom bana saar. oc slogho han nidhír a iordh-
 ena swa som dödhan. Ok stigho sidhan til sinna
 10 hästa viliandis vndan fly. Än the vordho ginstan
 fangne oc dräpne af armenie vällis mannom. hulke
 sidhan como atir til chusaron konungsins, oc kunn-
 oghadho hanom at hans forradhara varo dräpne,
 hulkom konungin gat näplica swarat. Än tho
 15 bödh han them at the skullo dräpa alla badhe
 quínno oc män som mz enach forradhara oc sinom
 drapara hafdho komit af persida. hulkit ginstan
 vardh giort. Thy vndantakno at en gömde twa
 enax syni. Annan thera sände han bort i landz-
 9 20 skap thz som hetir sirida. Ok annar gregorius
 at nampne sändis in til romara rike, Än nar som
 thätta vardh kunnoghat artasire persara konunge.
 vpfyltis han mz store glädhi. ok offradhe högh-
 tidhelica sinom afgudhom, Ok gaf afgudha mönstra
 25 prestom manga gafwo. ok samansankadhe mykyt
 härskap af persia oc assiria oc androm mangom
 landzskapom. ok kom til armenie rike. ok al annor
 landzskap som til hafdho hört chusaron. ok vndir-
 bögdhe them sino herra döme. oc drap alla chusa-
 30 rons släkt. Vtan en af chusarons synom som hät
 at nampne teridacius vardh frälstír af enom oc
 leddir in til romara rike. Ok vardh anduardadhír

at opfostras enom mykyt godhom man som hät
 licinius. Än gregorius hafdhe blifwit mz enom
 cristnom manne. af hulkom han var väl lärðhir i
 cristne tro oc var giordhir cristin man. Än sidhan
 gregorius fik vita huru han oc teridacius varo 5
 kompne af armenia in til greciam. vitandis sik
 vara teridacij frända. oc at hans fadhír hafdhe
 dräpít teridacij fadhír. drogh han sik til teridacium.
 oc thiänte honom badhe dagh oc nat swa som sin-
 om herra. Än ey oppinbaradhe han sik honom 10
 hwa han var, J them timanom tok til greca kon-
 unger at hata gudz kirkio oc the hálgho tro. tha
 som teridacius vndirstodh gregorium vara cristin
 tok han til at äggia han. nw mz hötilsom. nw mz
 pinom. anduardhandis än ämuäl han i band oc 15
 hardha gömo. oc nödhgadhe han til at dyrka af-
 gudh. Än thz gat han ängaledhis giort. at han
 ther til koma. Än tha thätta giordhis hände at 10
 gota konungir vardh osaatir mz greca konunge.
 ok tha the komo til kifs sagdhe gota konungir 20
 til konungin af grecia. kifwom vi badhe ensampne
 mz swa skäl. at thän vara som vindir han aghe
 vndir sino herradöme bäggias vara rike ok här-
 skap vtan allan skadha oc sinna manna blodz wt-
 giutilse. Än greca konungir räddis thätta at göra 25
 vantröstandis a sin styrk oc sina krapte. oc beddis
 dagh at radha sik vm thätta. ok drogh sik mz
 sinom härskap thädhan. ok lagdhe sik til en stadh.
 Än ther varo alle porta atirstängde. ok alle varo
 i storom dröuilsom thy at the ey hafdho sik siälu- 30
 om thz the matto äta älla thera hästa. Ok mange
 höfdhinga varo mz honom som han hafdhe kallat

at the skullo honom radh gifwa. om gota konungx
 ordh som han hafde sakt. Ok i bland them var
 oc komin hyfdhinge then som teridacius var mz
 oc thiänte. Än teridacius gik vm nattina in ij
 5 stadhin owir murin. ok kastadhe owir murin w
 stadhenom swa mykyt höö at thz ymningadhis all-
 om thera hästom. oc nidhirkastadhe manga mur-
 anna vaktara. Än vm morghonin arla gik kon-
 ungin in ij stadhin mz hwem han ville. ok stodh
 10 mykyt dröfdhír af ordhe gota konungx. Til hulkin
 licinius taladhe oc sagdhe. O konungir wyrdh ey
 of mykyt dröuas om thätta maal. for thy mz mik
 är en vngir man starkir i sinom kraptom terida-
 cius at nampne. chusarons armenie konungx son.
 15 han gitir rasklica frälst thik af thinne omsorgh,
 11 han är then same i nat vpfoor owir murin. oc
 wtkastadhe fodhrit varom hästom. oc nidhír kast-
 adhe muranna vaktara. hulkin konungin loot mz
 store glädhi genstan calla sik. oc mz storom eedh
 20 sagdhe han honom. Är thz swa at thu vilt ga til
 kiif mz gota konunge. oc vardhír thu sighirs man
 af honom. Jak skal thik atirfaa thit rike. oc göra
 thik rikan i gul oc silf. ok loot han föras i sin
 klädhe. oc väknas mz sinom vaknom at han skulle
 25 ey huxsas vara teridacius, vtan siäluir greca kon-
 ungir, Ok nw ga the til enwighis gota konungir
 oc teridacius. ok ey thänkir gota konungir bärias
 mz teridacio. vtan mz greca konunge. Än ij thera
 samgang van teridacius sighír. oc took gota konung
 30 oc bar han lifwandis til greca konung. Än kon-
 ungin vardh opfyltir af thässa mz myklo större
 glädhi, Ok swasom han hafde iättat loot han te-

ridacium klädha mz hedhin stykke. oc androm kon-
 ungxlicom klädhom. Ok i fördhe han gulleboin
 klädhabonadh oc satte han mz alzscona dyrom
 stenom. Ok gifwandis honom otalikit mykyt gul
 oc sylf. sände han mz myklo riddarskape at vp- 5
 rätta sit rike armeniam Än han starkir som
 kämpe. ey at enast at han atir fik armenie rike.
 vtan ämuäl persara oc assiriorum rike. ok röuadhe
 mykyt af rike parthorum. oc hämpnadhiss dödh
 chusarons konungx fadhirs sins. ok manga persara 10
 höfdhinga oc parthorum bödh han hals huggas Än
 armenie höfdhingom. thy at the hafdho hämdz
 hans fadhirs dödh. i thy at the drapo enac oc
 hans brodhir oc hans folk. gaf han manga gafwor 12

¶ Här lyktas första bokin i hulke sakt är huru 15
 artabanus fik persara rike. oc huru han vardh dräp-
 in af artasira. Ok huru cusaron armenie konungir
 vardh dräpin mz forradhilsom af enac sinom frända.
 Ok huru forradharene enac oc hans brodhir vordho
 dräpne af armenie hyfdhingom. Ok tve enacx syne 20
 flydho annar in til siridos. Ok annar som hät
 gregorius in til greciam. Ok huru artasira fik ar-
 meniam. ok huru teridacius chusarons son flydhe
 in til romaniam. Ok huru the vordho dräpne som
 drapo enac oc hans brodhir oc hans folk. Ok 25
 huru sancte gregorius blef mz teridacio. Ok huru
 teridacius a greca konungx vägna van gota kon-
 ung, Ok huru teridacius fik atir armenie rike
 hämpnandis dödh fadhirs sins oc modhur

Här byrias the andra bokin hulkin som sighir af marghfallelike pino sancti gregorij. oc huru han blef fämtan aar i enom brun. i hulkom som varo rädhelike orma ok illaloktande madhka

5 TERidacius foor omkring alt stora armenie rike oc nästa stadha ok land som ther lagho. Ok tha han kom til actanensem sit fadhirsland när thorpe som erix hetir. i hulko som var afgudhirskonna arthemidis mönstir offeradhe han thäkt offer for
 10 godha lykko oc sighir som han hawir fangit, Ok kom atir ok lagdhe sin tiäl ok bodhaläghe. när
 13 flodh som lupus hetir, ok drikkandis oc ätandis. oc swa som fullir mz höghfärdh bödh han sancto gregorio offra afgudhirskonne arthemidi gröna
 15 kranza oc krono af laghir trä. Än gregorius hiolt for enkte konungsins budh. hulkom konungin swa som obrygdhandis sagdhe Tha thu var piltir oc vngir oc swa som pilagrim. blef thu när mik thiänandis mik. äpte allom minom vilia ok äpte hans
 20 budhi vardh han sattir i starka gömo. Än annan daghin ther äpter. konungin sitiandis a domstole sinom bödh koma sik gregorium. hulkom han swa tiltaladhe. O gregori. thu veest thz väl at for thän skuld at thu mik swa mang aar thiänte äpte
 25 minom vilia, for thy thu giordhe thz iak ville. för än iak gat budhit thik thz. thy hafdhe iak thik for alla andra kära. oc enkannelikin ij minom gardh. ok hafdhe iak thänkt i mino hiarta gifwa thik värdogh atirlön for thina forskyllan. hulkom
 30 sanctus gregorius swa swaradhe. Om än iak thik thiänte äpte thinom vilia i thy giordhe iak väl.

thy at swa biudz mz apostlenom hwar som six.
 J thiänara i skulin vndirgifne vara idhrom herrrom.
 ey at enast godhom oc skällicom vtan ämuäl oskäl-
 licom. Än for then skuld at iak ey nu gör äpte
 thinom vilia at iak skuli tilbidhia afgudh giordh 5
 mz manna handom dumba oc dööf, Ok at iak
 gör lifwandis gudz vilia. ey skulle thu ther af
 wredhgas mote mik. mädhan six om sama aposto-
 lin. bätra är at lydha gudhi än människiom. hulk-
 om som thiäna al creatwr. himil oc iordh. oc haf. 10
 oc al the thing ij them äru, for thy ewangelista
 sighir. al thing äru giordh om han. Mote hulkom 14
 konungin mykyt wredhir sagdhe O gregori. nw
 hawir thu fortappat thz thu mik thiänte Är thz
 swa at thu ey tilbidhir oc hedhra gudhana som 15
 al världin dyrka. oc enkannelica gudhuna artemi-
 dem. hulkin som är alra minna släkt liif oc ära.
 hulka som alle konunga tilbidhia. oc mäst greca
 konungir. Ok for thän hedhrin iak thänkte thik
 göra. skal thik vardha vanhedhir oc störsto dröu- 20
 ilse. Ok for värdoghet oc äro skal thik vardha
 myrkestofwa oc band. oc aat sidharsto skal iak
 lata thik döö mz fulasta dödh. Sancte gregorius
 swaradhe honom. Jak tappar ey mit äruodhe älla
 lön af thy at iak thiänte thik. for thy iak bidh- 25
 adhe ey af thik taka nakar lön. vtan hällir af
 minom herrra ihesu christo. af hulkins budhi iak
 thiänte thik, hulkin ok är badhe atirlönarin oc
 atirlönin. Än then vanhedhrin thu hötir mîk gifwa.
 skal vardha mik glädhi ok ära Ther af sighir apo- 30
 stolin. ey äru iämwärthogha thässa världinna pinor
 vidh komaskolande äro som oppinbaras skal i os.

Än myrkestofwo ok bandin skulu vardha mik fräls-
 opfarilse til himerikis. Ok thz at thu färkar mik
 af thino bordhe. skal vardha mik biudhilde til
 mins herra ihesu christi gille. J hulko som äätz
 5 ängla brödh. thz osmittadha lambit thz brödhit
 som siäluir frälsarin sighthir af. Jak är lifwandis
 brödhit som nidhirfoor af himerike. Thänne matin
 allom them af honom taka gifwir han smak. owir
 allan annan mat. for thy at alle the af honom
 10 äta. swa at the astunda han oc girnas them
 15 gifwir han smak. Thänne matin gör ey styg älla
 ledho. them af honom äta vtan wtsläkke alla gire.
 Ok ä thäs meer nakir ätir af honom. thäs meer
 astundar han af honom äta. Thänne matin än
 15 tho at otalike mange taka af thässom matenom
 til mättis, minzskas han ängaledhis. Ok än tho
 at han skiptis mangom otalicom. oc gifs at äta i
 mangom stykkiom tho bliuir han alt likouäl heel.
 ok thän same är dryckin som matin är, Ok thy
 20 sighthir siälf sannindin. hulkin som drikkir af vatn-
 eno hulkit som iak gifwir han skal ey optarmeer
 thörsta, Ok for thän skuld. thänne dryckin gifwir
 the samo fulcomnilse oc makt som thän same
 matin. Ok swa som matin ey minzskas ok bliwir
 25 heel swa ok dryckin. Vtan thin matir ok drikkir
 takir ey bort astundilsen. the göra ledho oc styg.
 the minzskas ok alstingx forgangas. ok vmuändas
 i thräk, Ok for thän skuld thu, ok alle the som
 dyrka afgudh. vtanstängde af gudz ok mins herra
 30 ihesu christi gille mz thinne afgudhirsco arthemide.
 skulin ga til idhars fadhirs gille diäfwlsins. Jdhar
 kostir skal vardha äüärdhelikin pina. idhkelike

madhka ok orma oc rutin lokt, Ok drykkin skal
 vardha vatn blandat, mz brännesten fult mz madhk-
 om blandat oc mz alle rötelikhet. Thu hötir mik
 dödhin. vtan tholkin dödhir skal vardha mik häl-
 agheet. Thy six. hälaghe äru dödhe hulke som 5
 dö for vars herra skuld. än thin dödhir oc alra
 thera som dyrka diäfla. oc thina afgudhirsco ar-
 themidem. är äüärdhelikin ok alra värstir, Ok vi
 som dyrkom lifwandis gudh skolom opsta swa som
 christus til äüärdhelica äro Än thu ok alle the 10
 thin afgudh dyrka oskällikin ok dödh. skulin vp- 16
 sta swa som the. til äüärdhelica pino. Af thinom
 diäflom sighir prophetin. hedhninganna afgudh är
 sylf ok gul. oc manna handa gärning. the hawa
 mun oc skulu ey tala. The hawa öghon oc skulu 15
 ey see. the hawa öron oc skulu ey höra. the hawa
 näsa oc skulu ey lokta. the hawa händer, oc skulu
 ey hanna. The hawa fötir oc ga äkke. ok ey skulu
 the ropa i sinom strupa. ok ey är ande i thera
 mun. Än af idhir som dyrkin diäflana. hör hwat 20
 thän same prophetin sighir. the skulu sighir han
 vardha them afgudhomen like som them göra. oc
 alle the som trösta a them. Ok sighir apostolin
 af idhir. Diurlikin man han vndirstaar äkke the
 thing som gudz äru. Ok prophetin sighir. J af 25
 gudha dyrkara. i ärin swa som hästir ok mule i
 hulkom ey är vndirstandilse. Ok thy six af tholk-
 om mz sama prophetanom. O herra gudh. a doma
 dagh i dröuilsanna dagh. thräng alla them i betzle
 oc grimo som äkke nalkas thik. For then skuld. 30
 tha vardha manga syndogha manna pinor. Ok

the som trösta a varn herra ihesum christum.
 them skal han stora göra ok frälsa af allo ondo.
 Än til thässa ordha vardh konungin mykyt wredhir
 oc sagdhe til gregorium. For thy at thu ey blyg-
 5 dhis at hadhueta odödhelicom varom gudhom oc
 särdelis gudhonne arthemidi. som är dottir stora
 oc alzuallox gudz jouis. ok liknadhe os hästom ok
 mulom. thy skal iak läta thrykkia thik dödhan i
 graf thwingadhan mz marghfallom pinom. swa som
 10 then korsfäste var lagdhir. hulkin thu nu sighir vara
 lifvandis. oc alla grafwa höfdhinga. oc tha skalt thu
 — — — — [Ett blad fattas här.] — — — —
 17 at han skulle hela mankönit anduardhadhe han sik
 i manga oc marghfallelica pinor, oc aat sidharsto
 15 vplyptir a korsit handomen wträktom a höghra
 vägh ok vinstra tholde han korsins pino, hulkit
 kors thy var skipat fyra hörnat at han mz wt-
 träktom handom omfände han folkit a fyra vägna
 om världina. Ok thy nu herra gudh bidhir iak
 20 thik at thu dragh til thin armenie folk. oc gör
 konungin teridacium cristnan konung, at the skulin
 vidhir kännas thik vara sin skapara. oc at the
 skolin forsna afgudh som ey kunno höra älla tala.
 vm varn herra ihesum christum hulkin som mz
 25 thik oc them hälgha [anda] liuir oc styre ä for
 vtan ända Amen. Än tha thässin ordhin vordho
 al saman komin i script. vordho the fangin kon-
 unginom teridacio. Än konungin gratandis oc
 gnizlande sinom tannom. bödh han nidhir takas
 30 af träno som han hafdhe hängt vppa oc til sin
 ledhas. Ok swa som gabbandis taladhe konungin
 til hans. Eya gregori hwat hällir hawir thu stadh-

gat i thino hiärta thiäna mik som thu giordhe af
 thinom vngdom, oc dyrka mz mik mina gudha.
 oc ärlica lifwa mz mik i mino palacio. Ällir wt-
 ualde thu äpte manga pinor af ränas thässa blomstr-
 andis lifweno. oc ga til fordäruiſe. gregorius 5
 swaradhe hanom. O konungir. Jak biudhir thik
 thiänist swa som gudh bödh. än thin afgudh skal
 iak alre dyrka, thy at the äru alra värsta diä-
 fwlskap, thätta lifwit forsma iak thy at thz är ey
 blomstrandis vtan visit. ok liffsins skugge. oc annat 10
 äüärdhelikit liif är godhom oc them som dyrka
 ihesum christum. thz är blomstrandis ok lystelikit. 18
 än ondom oc them som dyrka thin afgudh skal
 vardha lif som är rötelikit ok stygdt. ok thy six
 af thässom the som godh thing giordho skulu gaa 15
 til äüärdhelikit liiff. ok the som ondt giordho
 skulu gaa i äüärdhelikin eld. gif mik thy hwat
 dödth thu vilt. for thy iak girnas at sundirlösas
 oc vara mz christo. Mot hulkom konungin swar-
 adhe. Ey lofwas thik swa rasklica som flyghande 20
 foghle gaa til thz liuit som thu galin man kallar
 vara äüärdhelikit. Vtan för skal vtan alla misk-
 und alla handa pino kön som nakat sin kunno
 thänkias vpläggias a thik. at thu skuli vndirsta at
 thin gudh thu dyrka vardh swa som mandrapare 25
 korsfästir ok dräpin. ok at thu ey blyghis at hadh-
 ueta sannom gudhom ok lifwandis. oc mäst storo
 gudhunne arthemidi. oc bödh ginstan at göras skulle
 swa som een husa af trä, swa som fotin ok benit
 var skapt, oc lot sätia i hans laar oc been. ok 30
 the han pinto thrykto the husona mz repom swa
 hart aat benomen at blodhin gik wt aat tämän. Ok

tha sagdhe konungin sancto gregorio. O gregori
 känner thu nakra pinor. älla gör thin gudh thik
 them lostelica. tha sagdhe gregorius. O konungir.
 Jak thakkar minom herra ihesu christo. hulkom
 5 som lydha af skapadh thing ok elementa. for thy
 iak kännir änga sorgh af thinom pinom. oc thina
 pinor som iak thol äru mik sötare än honagh. Än
 til thässa ordha vardh konungin mykyt wredh-
 ir. oc bödh han lösas. ok lot framdragha iärn-
 10 spika. oc ginom sla hälgha manzsins fötir. ok tve
 af them han pinto. hiollo hwar i sina handina
 hans. oc loto han löpa hijt oc thijt. ok blodhit flöt
 19 af fotom hans om kring iordhena. ok konungin
 af gabban sagdhe honom. Gregori äru thässin
 15 thing thik sööt oc kännir thu här enkte til. Gre-
 gorius sagdhe. konungir sagdhe han. enkte känne
 iak här til. vtan gifwa mik godhan smak. for then
 skuld. prophetin sighir af os. hulki som sa i tarom.
 the skulu skära i glädhi. Än af idhir sighir pro-
 20 phetin. the gingo gangandis oc gräto wtkastandis
 sina sädh For then skuld thänne sädhin swa som äro
 thässa pinonar hulka i nu wtläggin licamlica i gudz
 hälgha män, them skulin i skära oc thola äuärdh-
 elica, Än konungin sagdhe til stupogrefwanna.
 25 for thän skuld at pinona äro gregorio glädhi oc
 frygdh. thy slan hans howdh starklica at han skuli
 grata blodz tara ginom näsa oc öghon̄ Ok tha som
 gregorius swa sloos. sagdhe konungin Eya gregori.
 tak nu the glädhi som thu astundar. Gregorius
 30 swaradhe. Akirmannin thol thy solinna hita om
 somarin at han hwilandis om vintrin skuli glädh-
 ias af samanhänte sädhinne. Vppa swa matto

cristin man i thässe världinne thol tholimodhelica
 for christi tro pinonar. som thu honom införe. thy
 at the äru honom swa som solinna varme om som-
 arin. for thän skuld at han thörste oc hungra
 rätuisona. ok thy i komaskolande värld skal han 5
 bära rätuisonna nekir skal han hwilas mz christo
 i frygdh. oc skal glädhias for vtan ända. Ok sighir
 prophetin af cristnom mannom. the skulu kom-
 andis koma. mz glädhi bärandis sina byrdhe. Än
 the som dyrka afgudh. skulu bära mz dröuilsom 10 20
 oc tanna gnizlan elzsins vidha byrdhe i hulkom the
 skulu äuärdhelica pinas mz thera fadhír diäflenom
 som byggir i idhrom afgudhum. Än konungin rist-
 andis sino hofdhe, sagdhe til sanctum gregorium.
 thy tilbör thik nu här thola marghfallelica pinor 15
 swa som solinna skin om somarin. ok loot stöta
 swart salt som callas nitrum i hwasse ätikkio. ok
 bödh sanctum gregorium läggias i myrkostofwona
 vidh opin. oc howdhit hans bak til nidhír thrykt
 sätias gönom eet hol i enom stok som timbro- 20
 män fästa sin andbudh innan. ok ginom ena röö.
 lot han blasa the bländona in i hans näsa. swa
 at the draplica väzskan gik in til hans hiärna. Än
 äpte thätta af grymasta konungsins budhi. fylto
 the en skin säk mz swarto oc oreno ogns sote. 25
 ok lykto ther i them säkkenom hälgha manzsins
 howdh. swa at tha han skulle aat dragha sik and-
 an. ingik ginom näsana hans the orena muldin.
 ok thänkte konungin at han skulle swa vanskas.
 ok i tholke pino oc nödh blef hæghe mannin vm 30
 säx dagha. Än äpte siätta daghin vardh han
 leaddir for konungin, ok löste säkkin af halsenom

wtdraghandis howdhit hans. hulkom konungin sag-
 dhe Gregori. hwadhan komt thu, vanlika af thy
 rikeno som thu sagdhe thik skula gaa til. hæghe
 mannin swaradhe. O alra grymaste, swa som thu
 5 seer. Jak hawir ängin skadha tholt. oc mz hugh
 oc tro bidhar iak at gaa til mins gudz rike. af
 21 hulkins dygdh iak owirkombir ok foruindir thina
 gryma pinor. Än konungin wredhgadhiss här af ä
 thäs meer. ok lot han vphängia mz fotom hofdh-
 10 eno nidhiruändo til iordhinna. oc lot swa vatn
 insla bak til i han swa at thz gik in i hans in-
 äalue. Ok sidhan nidhir tokx hæghe mannin af
 galghanom. ok konungin sagdhe til hans. lydh min-
 om radhom. oc bidh til minna gudha. hulka som
 15 hedhra al världin. Gregorius swaradhe. O konung-
 ir. iak hedhra alre thin afgudh. for thy the äru
 diäfwlskap. vtan iak tilbithir ok hedhra altidh min
 herra ihesum christum. oc honom ensampnom thiäna
 iak. ok honom offra iak lofsins offir. hulkin som
 20 liwir ok styre mz fadhrenom ok them hæghe
 anda. hulkins snille opfylte alla världina. Än kon-
 ungin mykyt wredhir. bödh rifwa hans sidhor oc
 sargha mz iärn klom. ok nar blodhin flöt af sidh-
 omin nidhir a iordhina, sagdhe konungin. nu tro
 25 iak thik gregori vilia göra min vilia, ok hæghe
 mannin sagdhe. Ey thit swärdh. ey thörstir. oc
 ey hungir formagho mik skilia fran mins gudz
 kärlek oc dyrkan. Ok konungin loot strö iordhina
 mz thitzlom oc lot ther valtra hæghe mannin vppa.
 30 swa at hans licamme vardh af them allir fullir.
 ok i tholkom pinom blef han owir the nattena.
 Än vm morghonin arla vardh han leddir for kon-

ungin. ok konungin sagdhe O gregori. Jak vndra
 at thu lifwir. vtan nu är time at thu skal van-
 skas oc forga i pinom. Gregorius swaradhe. Ey
 af minne makt älla dygdh forma iak här vidh 22
 thola. vtan af mins herra nadh oc dygdh. hulkin 5
 som giuir allom them han hedhra makt ok tholi-
 modh. Än afgudha dyrkarom skal gifwas blygdh
 ok skam. Än konungin opfyrtir mz störsto gäld.
 lot han atir vphängia aa eet trä. oc loot ginom
 sla hans knä mz iärn spicom. ok binda vidh been 10
 hans iärn som skapadh varo som benin. hulkin
 som varo osighiandis mykyt thung. at mz tholkom
 thunga skullo benin wt slitas fran knämen. ok swa
 blef han hängiande i galghanom thre dagha. Än
 äpte thridhia daghin tokx han thädhan nidhir. ok 15
 presenteradhis for konungsins närvaro. hulkom han
 sagdhe. For thy at thu räddis ey at sighia odödhe-
 lica gudha oc mik vara pinaskolandis mz äuärdhe-
 licom eeld. thy skal iak thik här lata bränna mz
 wt släckelicom eeld. Ok äpte konungsins budhi 20
 smältis bly i enom iärn kätle. oc owirgötz hælgha
 manzsins licamma. swa at han syntis allir saman
 vara brändir, Än for then skuld at han wtgik o-
 skaddir af the pinonne. konungin mykyt vndrand-
 is swa stort thol. ok storlika räddir sagdhe. Jak 25
 storlica vndra at i thik är lifsins ande. vtan iak
 weet at thu mz kokilskap foruindir alt pino kön.
 Hulkom hælgha mannin swaradhe. O dare. thu
 vest ey thy at thu äst blindir i thinom hugh. at
 ey owirkomas thina pinor mz koklara konst, vtan 30
 mz store gudz dygdh. Än tha konungin mykyt
 wredhir. tok til at thänkia. huru han skulle hælgha

23 mannin anduardha i nya pinor. een af hans thiän-
 arom oppinbaradhe honom at sancte gregorius
 var forradharins enax son, som drap hans fadhír.
 ok om hulkin alt armenia vardh fordäruat. ok
 5 thy manadhe han konungin. at han skulle ey läng-
 ir läta lifwa gregorium owir iordhena. Än gin-
 stan konungin vndir stodh at sancte gregorius
 var enacx son som hans fadhír hafdhe dräpit.
 loot han binda hans händer aat baki hans. ok
 10 lagdhe boior a been hans oc hals ok leede han
 swa fagnan i en stadh som hetir ararat. Hwar
 som var en mykyt diupir brundir. fullir mz alle
 orenlikhet. ok alra handa orma köni. skorpionibus
 ok rotnom madhkom. Ok i then brunnin kasta-
 15 dhos alle the som dömde vordho til dööz. J
 hulkin af alra wrangasta konungsins budhi, vardh
 ok sancte gregorius i kastadhír. Än af gudz hand
 vordho bandin lös vm han. Ok swa blef han i
 them brunnenom oskaddir om fiortan aar. Ok en
 20 quinna manadh af änglenom, nidhír sände sancto
 gregorio hwar dagh til mat ok dryk. eet brödh.
 oc stundom viin oc stundom vatn. Än alle andre
 män som ther nidhír kastadhos. blifwo alle dödhe
 för än the komo half väghis nidhír. J them
 25 brunnenom var största kyld. oc otholilikin ond lokt.
 Än sidhan thätta var alt swa giort som nu är
 sakt. konungin starkastir som kämpe foruan alla
 persos ok assiros. bort takande af them mykyt
 roof. oc drap mz swärdh hwat som finnas kunne
 30 af them hans fadhír drapo, oc them hans släkt
 hafdhe fordäruat. ok thy at han var diärfwastir
 24 ok starkaster i kifwe. ok fäghirster i skapnadh.

vardh han giordhír romara hárskaps höfdhinge. Ok
 almoghans ordhquädhe var swa om han. Teridacius
 vphögdhír i sinne höghelikhet. thyrkadhe flodhír
 ok alla hafsins kældor. Hulkin mykyt storlica högh-
 färdhoghír ok vphögdhír. sände bref vm allan sins 5
 rikis almánning i swa matto. Teridacius stora ar-
 menie konungir. sändir allom hærtoghom höfdhing-
 iom. hárskaps mástarom. iärlom. riddarom. dom-
 arom. ok allom som vndirlydha varo herradöme.
 helso oc frygdh. Vi viliom at i skulin mädhír mik 10
 thakka gudhenom joui. ok storo gudhunne arthe-
 midi dottor hans. ok alle hans släkt, ok allom
 androm gudhom. mz hulkra hiälp vi hawm aatir
 vprät armenie rike ok forwnnom persos ok assiros,
 ok hafwm dräpit alla vars släktz forradhara ok 15
 drapara. ok thy skulin ij offra them thäkt offir,
 Ok än i finnin nakan thän christum dyrka. nödh-
 gin han at han ok swa göri. ok vm han thz for-
 sma göra. tha fordarwin han vtan miskund Ok
 hulkin som forsma thätta vart budh. ok hulkin 20
 som lönir när sik nakan af them. han skal and-
 uardhas ij dödhin. ok alla hans äghor skulu til-
 skipas varom fatabwr. for thy mädhan iak ey
 spardhe gregorio mik alra kärastom. Vtan pinte
 iak han mz marghom pinom. ok aat sidharsto bödh 25
 iak han kastas i orena brunnin at han vpätin af
 ormom skulle ther forgaa. huru skal iak spara
 nakrom androm som är thera dyrkan värnare som 25
 ey finz san vara mz nakrom skälom. Är thz swa
 at i fulcomnin mit budh. tha skal idhír vara 30
 fridhír som os är. hulkin fridh vi skolom altidh
 haua mz sighír mädhan vi görom vyrdhning varom

gudhom. Än tha vi äkke thz görom, kombir os thwärt a moot.

Här byrias thridhi bokin i hulke som six af the hälgho iomfrunne sancte ripsimie oc gaiane
 5 hænna fostir modhir ok af fäm oc thrätio androm iomfrwm som flydho af romara rike in til armeniam. thy at dyoclecianus ville taka hona til hustru, Ok af stridh oc martyrio som hon ok hænna fostir modhir oc andra iomfrun
 10 nar tholdo af teridacio. thy at hon forsmadhe hans giptomaal. Ok af konungxsins graat som han grät af sancte ripsimie dödh Ok af thy huru han oc hans folk wordho gripne af däflomen.

15 THäntidh thätta alt swa hände. dyoclecianus som tha foresat romara kesara döme. bödh at honom skulle hustru leetas som honom skulle tilföghias. Han hafdhe när sik thera handa malara at nar the maladho nakars thingx äpteliknilse älla biläte.
 20 tha syntis thz ey vara biläte, vtan mz fulle sannind siälft thingit som thz var äpte malat. Thässa wtsände han at the skullo vppa finna honom. swa faghra quinno. at hwarghin kunne finnas hænna fäghre. ok tha the hafdho hona funnit. skullo the
 25 bescrifwä hænna biläte oc bära honom. hulke omfarandis mang land. kunno hwarghine finna swa faghra quinno at thäckias kunne keysarenom. Än sidhan the komo när atir til room. sagdhis them
 26 at i enne ökn äkke lankt fran stadhenom room.

var en samquämd mz hälghom iomfrwm. hulka idh-
 kelica badhe dagh oc nat varo i gudz lofwe. Än
 the förste ok främste af them kalladhis ripsimia.
 Än annor hät gaiana sancte ripsimie foster modhir.
 thässa forestodho them fäm oc thrätio androm iom- 5
 frum. Än sancta ripsimia var allom them androm
 fäghre ok ärlicaren. thy at hon var föd af kon-
 ungxlike släkt. thässa iomfrunar hafdho sik til
 mat bär, ok kalt vatn hafdho the sik til dryk.
 Thässe foresagdho malara ingingo mz makt i thära 10
 klostir ok inlykkio. Än tha hälgha iomfrunar
 sagho them räddos the mz storom räddogha. ok
 af thy at the sagho bradhelica thz the varo ey
 vana förra see. vordho the vanmaktogha swa som
 dödha. Än malarane skodhandis ripsimie fäghrind. 15
 vndradho meer än nakar kan thänkia owir hänna
 faghirlighet. Vtan hwar skodhadhe annan swa som
 ey vitandis huru the skullo kunna atirföra kesar-
 enom dyocleciono malat hänna äpteliknilse. Än tha
 the komo til sinna skäla biscrifwo the ok maladho 20
 hänna äpteliknilse thz bässta the kunno. Än tha
 dyoclecianus saa hänna biläte. tok han til swa
 mykylt äpte hänne astundelica bränna. at han gat
 ängaledhis hwilo haft. sighiandis swa mz sik.
 mädhan äpteliknilsin äru swa faghir. huru myklo 25
 meer är hänna siälfra fäghrind ther hon sannelica
 är. Vtan for thän skuld at gudh ey forslar oc
 ey forlatir the til hans hopas. Ey viliandis mista
 hälgha iomfruna hulka som honom hafdhe thiänt. 27
 ok ther til at han skulle gifwa hänne quämelikit 30
 rwm at vndfly oloffikit dyocleciani hionalagh. sände
 han i hänna hiärta at thera hionalagh skulle rask-

lica oc oppinbarlica göras. Än dyoclecianus skref
 allom them vndir hans herradöme varo. at the
 vtan alla dwalu oc senkan mz höxste skyndan
 skullo koma höghtidhelica mz gafwom til konungx
 5 brullöp Ok tha hälgho iomfrummen oc gudhelico
 vardh thätta oppinbart. lagdho the sik grötelika
 nidhír a iordhena owir sit bryst ok änlite ropand-
 is alla mz enne röst ok sagdho. O herra alzuall-
 oghír gudh. hulkin som frälste susannam af wrang-
 10 asta gambla mannanna vptända skörlimnadh ok
 hoordom. ok daniellem frälste af leonanna graff.
 oc thre vnga männina af brännanda ognsins lugha.
 stat op ok frälsa os af diäfwlsins snaru. ok alle
 smittelike orenlikhet värsta dyocleciani. at ey skuli
 15 vaar owin glädhias af os, oc skuli sighia. vi op-
 swolghom them. Vtan lat os lifwa renlica. säfwe-
 lica oc rätuislica. at vi skulum ey vtelykkias af
 guz huse mz darotto iomfrumen som äkke toko
 oliona mz sik. vtan hällír mz sniällo iomfrumen
 20 som mz sik baro oliona ok brännande lamponar
 inga i guz hws som är himerikis rike mz varom
 herra ihesu christo thinom son oc varom brudh-
 gomma. görande mz honom oc hallande rent brul-
 löpe vtan alla blygh. vtan for thän skuld at thz
 28 25 syntis them vara thungt oc omöghelikit mote sta
 swa hardhom ok grymasta konung. vtan the gior-
 dho sik starka nytiandis gudz nadh. hulkin som
 sagdhe. Om än the fordrijfwa idhír i enom stadh
 flyn til annan. ok af thy flydhe the thädhan ok
 30 til armenie land. ok dwaldos ey lankt fran enom
 stadh som hetir valarsaphat. hulkin som kallas
 nystadhír. ok ther varo thranga hular i hulkom

the bygdo skylandis sik. ok af sinna handa gærning
 köpto the i fornämpda stadhenom thz the sparlica
 sik oppehiollo mz. Än sidhan äpte konungxlico
 budhi. alle the kalladhe varo til dyoclecianum varo
 kompne. sändos the afstadh som hänta skullo san- 5
 ctam ripsimiam mz storom hedhír. at göras skulle
 forthänkta brullöpe. Än tha the hona ey vppa
 funno. kom thätta til örna dyacleciani. ok tha kon-
 ungin thätta hördhe. danadhe han oc nidhírföl a
 iordhina oc vardh for ofstore sorgh swa som dödh- 10
 ír. badhe for then skuld at hans hughír hafdhe
 mykyt brännande varit til hánna kärlek for hánna
 stora fäghrind, Ok swa ämuäl for thán skuld at
 allom var kunnoght them som han hafdhe kallat
 at ripsimia hafdhe forsmat hans hionalagh. Än 15
 om sidhe han til sinna skäla kom. bödh han leeta
 om al landzskap. oc vm hon vppa funnis skulle
 hon atirledhas til hans. Vtan sidhan hon kunne
 ängaledhis oppa finnas. vardh sakt dyocleciano. at
 the skyltos i armenie landzskapom. ok thy skref 20 29
 han teridacio armenie konung i swa matto. Dy-
 oclecianus sändir teridacio sinom brodhír. oc sins
 rikis kompane helso. Thz skal idhír vitirlikit vara
 at i varo hiärta är drapelikin vmsorgh af somlica
 manna dyrkan som nu alla stadz i allom landom 25
 tilbyria at växa. for thy the äru som sighias vara
 cristne män. oc mz hardhom hugh dyrka een thán
 som korsfästír vardh. oc doo mz fulasta dödh. oc
 iordhadhír vardh. han hawa the skipat sik til crist-
 om oc til konung. oc mz swa store astundan 30
 hedhra the han at ey mz lokkan älla hozlom vilia
 the sina halsa vndan dragha hans okom. ok mz

koklara konst foruinna the al pino kön. thätta
 lifwit oc hedhír oc äro halda the for enkte. ok
 dödhin hulkin som alle rädhas. wtuälia the siälf-
 uiliandis for thäs korsfästa manzsins kärlek. Ok
 5 thz som mäst är auitande at the hadhueta oc
 gabba lifwandis ok hälgha gudha. hulka al världin
 hedhra. sighiandis them vara diäfwlskap. Ok thy
 gifwom vi ther makt oc hiälp til at the värsta oc
 siukful dyrkan oprökt mz rotom skuli allaledhis
 10 forga. vitin ok thz at vi skullom ena fäghírsta
 iomfru os til hustru huaa takit. ok lotom saman
 koma alt vart hoof at vi mz hánne ärlica oc högh-
 tidhelica brullöp skullom huaa giort. Än hon daradh
 af the dödhelike dyrkan forsmadhe vart hionalagh.
 15 hulkit os är mykyt smälikit. mäst for thy at swa
 30 mange skullo koma fafängelica til os, Ok six äm-
 uäl at hon bortflydhe til idhur landzskap. ok for
 thy bidhiom vi idhan brodhírskap at i hona vppa
 finnin. oc tha i hawin hona funnit atirsändin os
 20 hona mz hedhír. Än tho likowäl om i vilin hona
 hawa, thy at hon owirgar alla andra i fäghrind
 behaldin hona idhír siäluom. Än tha thätta vardh
 kunnoghat teridacio at hon var swa mykyt faghír
 af ensampne sägninne vardh han brännande til
 25 hánna kärlek. ok atirsände sändebudhana til dyocle-
 cianum toma vtan sins ärindis fulcomnan. Ok til
 sanctam ripsimiam sände han konungxlikin klädhe
 sömadh mz silke oc sat mz gulle ok syluir, ok
 alskona dyrom stenom som drotning höuir bära.
 30 at hon i klarasta klädhabonadh skulle til hans
 koma. Än hon ville ängaledhis til hans koma, ok
 klädhin oc al annor prydhilse som varo af guld

oc silf oc dyrom stenom som hördhe til howdz
 prydhilsom forsmadhe hon som thräk. Än teri-
 daci^{us} mykyt wredh^{ir} sände til hænna manga badhe
 til häst oc foot. at om hon ey vilde koma siälf-
 uiliandis tha skullo the bundnom handom hænna 5
 oc fotom hona nödhogha til hans ledha. Än sancta
 gaiana äggiadhe sanctam ripsimiam swa sighiandis,
 O min dottir. om än mine spina seen thik välsig-
 nadhe hulka thu didhe. tha var nu stark. oc rädz
 änkte teridacij starkleek ok rädz ok ey hans pinor. 10
 for thy at gudh hulkom thu iättadhe thin iom-
 frudom. skal vara mz thik ok han skal ledha til
 enkte alla the thik dröfwa, — — — — —
 — — — — — [Här fattas ett blad.] — — — — —
 vidh them om händrena oc fötrenä oc brändö hona 15 31
 mz brännandis lampom. Ok ther äpt^{ir} sundir skaro
 the hænna quidh mz hwassom hallom. ok wtgutu
 al hænna inäluë oppa iordhina. ok än för än hon
 opgaf sin anda wtdrogho the hænna öghon af
 hænna änlite. ok i otalik mang stykke sundir hioggo 20
 the hænna licamma sighiandis. swa skulu alle forga
 som forsmä konungx budh. oc drapo mz hænne
 alla andra iomfrunar som ther varo. oc mz them
 drapo the ena siuka som ey formatte wtga af
 holunne for storom siukdom som hon hafdhe. Ok 25
 sidhan forloto the ther thera licamma til at op-
 ätas af diurom oc foghlom. Än thäntidh the siuka
 hon draps. sagdhe hon o min herra gudh. jak
 thakkar thik at thu värdoghadhis mik til föghia
 them hälgha martyribus minom systrom. ok at thu 30
 frälste ripsimiam oc mina modh^{ir} gaianam. Ok i
 thässom ordhom gaf hon op sin anda. Än kon-

ungin mykyt skämdir for blygdh oc ofstora sorgh.
 grät mz största graat. Swa for thän skuld at som
 alle visto at han var alla manna foruinnare oc
 owirman. oc vardh alre af nakrom forwnnin. hulkin
 5 tha mz gudz hiälp vardh forwnnin Ok konungin
 grät swa at han kunne ängaledhis hughsualas.
 thy at han sagdhe. Jak hawir gangit owir alt
 greciam. oc alt romara rike. parthorum oc assiri-
 orum ok alt persidam. Jak saa alre nakra swa
 10 faghra som ripsimiam. hulkin swikin af cristna
 manna ondzsko forsmadhe vart hionalagh. oc and-
 32 uardhadhe sik siälviliandis i dödhin. ok thässin
 sorghin gaar alre af mino hiärta. ok honom swa
 framhallande i gratenom kom annan daghin hans
 15 köko mästare sigghiandis honom. mz hwat dödh vilt
 thu at iak skal dräpa the ondzsko fullo gaianam.
 Ok tha konungin thz hördhe vardh han swa som
 afwita fore kärlek ripsimie thänkiandis hona vara
 lifwandis oc sagdhe. Hulkin som til min atir ledhir
 20 ripsimiam. iak skal gifwa honom halft mit rike.
 Än kökomästarin swaradhe honom Swa som hon
 forfoors. swa skulu oc alle forga som forsma kon-
 ungx budh. Än gaiana forradhirskan mz androm
 twem lifwir än. Ok tha konungin hördhe at ripsi-
 25 mia var dödh. bödh han at sancte gayane tunga
 skulle wtdraghas af halsenom oc afskäras. ok sidhan
 dräpas. Ok stupo grefwane takandis thz for kon-
 ungx budh. wtdroghe hona bundna mz boiom
 vtan stadhin. til thän stadhin fordömde män drapus
 30 ij ok kallas then stadhin diupa flodh. ther bundo
 the sanctam gayanam om hämdir oc fötir vidh fyra
 pala swa giordho oc the them andro twem iom-

frumän Än tha the pinadhos sagdho the. O alz-
 ualloghir gudh vi thakkom thik. hulkin os gaf
 starklek at dö for thit hælgha namn. at vi skolom
 glædhias i thino hælgha rike mz thinom hælgha
 mannom oc wtualdom. ok mz sancta ripsimia oc 5
 androm varom systrom. ok the som them pinto i
 bland andra pinor skaro the sundir thera skin
 nidhre vidh anklana a fotom thera ther i sätiandis 33
 rör pipo oc wtblæsto alt skinnit fran thera köti op
 til thera spina. swa som diur plæghas wtblæsas. som 10
 flaas skulu. oc tungomen wtryktom af thera hals. wt-
 kastadho the mz hwassom stenom af thera quidhom
 thera inælue. oc at sidharsto än them lifwandis
 afhuggus thera howdh mz swærdhom. Än sancta
 ripsimia mz threm oc thrätio iomfrwm. blef dödh 15
 siætta daghin oc tiughu i septembri manadhe.
 ok gayana mz androm twem siunda daghin oc
 tiugho i samma manadhenom. Än konungin grät
 iäm fasta sex dagha ripsimie fæghrind ok ey kunne
 han hughswalas älla glædhias. Ok ther til at han 20
 matte sorgh sinne lina. oc nakra ledhis glöma
 sancte ripsimie fæghrind. thänkir han at fara i skogh
 oc vedha. oc tha han kom en stadh som hetir
 pharachane. ther vpstegh han i sin vagn. oc tha
 han swa foor mz mangom riddarom oc vedhemann- 25
 om vardh han gripin af orena andanom diæflenom.
 ok wtkastadhir af vagnenom nidhir a iordhina.
 ok tok til at vardha galin oc reef oc afdrogh sik
 sit köt mz tannomen. Ok swa som nabuchodono-
 sor vardh. Swa vardh konungin teridacius giordhir 30
 som diur. ok vmskiptir i swina liknilse. ok bygde

nakudhír vppa markinne i bland röruassa. Ok
 tha som hans män villo taka han. formatto the
 ey halda honom. for starklek skuld som han hafdhe
 af naturinna vägna. ok ämuäl a diäflanna vägna
 34 5 som bygdo i honom Ok mz same matto oc same
 soot thwingadhis ok möddos mange af stadz folk-
 eno. oc alle the konungenom thiänto.

Här byrias fiärdhe bokin i hulke som six af
 the syninne ther konungxsins teridacij systir
 10 chusaroducte vardh teedh. ok huru sanctus
 gregorius vardh wtdraghin af brunnenom. Ok
 af the förste dygdhinne som sanctus gregorius
 giordhe konungenom oc hans mannom Ok af
 samanhäntilse hälghra iomfrunna hälghodomom
 15 J Them sama timanom saa chusaroducta systir
 konungsins teridacij ena syn hulka hon kunggiordhe
 sinom nästom oc sagdhe. En vngir man mykyt
 faghír oc klaar syntis mik sighiandis. engaledhis
 kan teridacius oc ey andre som äru gripne af
 20 diäflomen helas vtan gregorius kombir kalladhír
 af stadhenom ararat Ok tha han kombir skal han
 tee them helsonna läkedom ok tha männene hördho
 thz. sagdho the. Nw äru xv aar framfidhin at
 gregorius vardh nidhír kastadhír i then orena oc
 25 illa loktande brunnin. ok ey at enast hans köt.
 vtan ämuäl al hans been äru rutin ok forgangin.
 vtan hwi mon thässin tala af gäld. vtan at hon
 mödhis ok af diäflomen som andre. hulke mangom
 sinnom oppinbaradhis the sama synin hözlandis
 30 hänne oc sagdhe. Vtan thu idhkelica oppinbara the

synena thu seer, tha skalt thu thola alra grymast
the samo pinona som thin brodhir thol. Än hon
mykyt räd af ängilsins syn. oc hans hozlan. gik
hon owir allan stadhin skriandis ok ropandis hwat
hänne var teet, Än främsto männene i stadhen- 5 35
om gingo här til radh om. ok sändo til stadhin
ararat en ärlicastan man som häät abdias. at han
skulle wtdrägha hälgha mannin af diupa bronzins
myrke. Än tha stadz männene hördho swa ärlik-
in man til thera koma. wtgingo the mot honom. 10
intakandis han i stadhin medh store glädhi. hulk-
om han gat näplica i väghenom al sin ärinde
kunnoghat. ok tha sagdho the honom. hwat ey
thänke thu at then mannin lifwir som fore fämtan
arom vardh grymelica kastadhír i thz draplica 15
diupit Än abdias gangandis mz myklom folksins
mogha til kälido munnin. nidhír sände til sanctum
gregorium längsta reep. ok ropadhe mz höghe röst
oc sagdhe O gregori. om i thik är än lifsins ande.
kom här wt. for then skuld. thin gudh hulkom 20
thu thiänar bödh thik vpfare w brunnenom. Än
hälghe mannin görandis kors for sik. lagdhe sik i
repin. Ok swa vardh han vpdraghin af brunnen-
om. synandis alra swartastír swa som kol. älla
ognsins soot. Ok i stadhenom ararat i fördhis han 25
bázsta klädhe. oc fördhis sidhan mz storom hedhír
til en stadh som hät valerostica. ok konungsins
teridacij främste wtgingo mot sancto gregorio.
komande af stadhenom ararat mz abdia. oc mz
myklom mogha fylghandis honom. Än konungin 30
stöttir af diäfflenom oc slaghin swa som oskälikit
diur. ther ältis mz gislom oc styngiom. kom löp-

ande mot sancto gregorio nakudhír ok ludhin. ok
 samuledh andre som möddos af diáflomen. rifw-
 36 andis af sik sit eghit kót komo ok lagdho sik
 fore hálgha manzsins fötir. Än sancte gregorius
 5 fiöl ginstan a knä nidhír a iordhena. oc gratandis
 badh höxsta gudh at the matto atirkoma til
 manna skäla. ok bödh at the skullo i föras klädhe
 at ey skulle synas thera näkt. Än konungin ok
 andre. sidhan the hafdho atirfangit sin skäl nidhír-
 10 lagdhe the sik a iordhena. oc hiollo hálgha manzs-
 ins fötir bidhiandes mz gratande tarom at han
 ey skulle aminnas thera onda thinga som the
 honom hafdho giort. Ok hálghe mannin oplypte
 them af iordhinne. oc sagdhe them. Ey skulin i
 15 läggia idhír for mina fötir. For thy at iak är
 man likir idhír. Vtan vidhírkännins himilsins skap-
 ara oc iordh. ok alra thera thinga i them är. ok
 tron at han är mäktoghír at frälsa idhír af diáfl-
 anna mödho oc pino. oc rensa idhír af allom
 20 syndom. Ok sagdhe ok them. Hwar äru thera
 hálghra iomfrunna licamma hwilka swa grymelica
 vordho dräpna af idhír for ihesu christi nampn
 skuld. Ok the sagdho honom. kom ok see. Än
 han gik til stadhin ther the lagho. ok saman hänte
 25 thera licamma. hulke tha hafdho lighat nio dagha
 ok nio nättir vndir barom himble. Ok mz gudz
 makt varo the ey skad af hundom. dyorom. älla
 nakrom foghlom. ok ey varo the smittadh mz
 nakre röto älla onde lok. vtan swa som första
 30 daghin som the drapus oppa. Än konungin ok
 andre flere fram baro dyr klädhe. at thera licamma
 skullo i them swepas oc iordhas. Ok sancte gre-

gorius sagdhe them. Ey skulu the iordhas mz tholk-
 om klädhom vtan mz sinom eghnom. Ok for thän 37
 skuld at i egh nu ärin vädoghe at hantera thera
 hälgha licamma. thy blifvin ther til alzualloghir
 gudh gör idhir vädogha. Än the ropadho mz 5
 grötelicom tarom oc sagdho. O forlat os thässin
 iil thing vi hawom giort. Ok beez os af thinom
 gudhe nadh oc miskund. at vi skulom ey forfaras.
 Ok gregorius sagdhe them. kännins vidhir idhan
 skapara. ther til at i skulin frälsas. ok thakkin 10
 honom at han af sinne milhet vilde thwinga idhir
 mz tholke soot ok siukdom. Ok än i tron a han
 skolin i vardha hele. For thän skuld swa är
 scrifwat. at them näfsir gudh hulka han älskar.
 Ok han flängir hwarn thän sonin som han takir 15
 at han skulle honom thäckias swa som sonin
 fadhorenom. hulkin mädhan han är sandir gudz
 son owärdhogadhis ey at taka sik til synir oc
 brödhir alla them a han troo. Ok hans budhordh
 göma. hulkins makt oc vald maghin i af thy for- 20
 sta at i egh formattin hälgha iomfrunar. hulka i
 swa omillelica drapin. bort dräggha af christi kär-
 lek. ey mz hozlan älla lokkan. ey mz hungir. oc
 ey mz swärdh. ok ey mz androm margfallelicom
 pinom. Ok än ämuäl sancta ripsimia. än tho at 25
 hon var vng. ey mz sinne vtan mz gudz makt
 foruan hon konungin teridacium. hulkin alla var
 van at foruinna. ok ey formatte af nakrom for-
 uinnas. J thy maghin ij vndirstanda at cristna 38
 manna gudh han är sandir konungir oc gudh. ok 30
 ängin är annar gudh til vtan han. hulkin som
 maktoghir är at göra alt thz han vil. Af thy

sighir prophetin i psaltarenom. Al the thing var herra ville thöm giordhe han i himerike oc i iordhrike. i hafwino ok i allom diupom. Ok af idhrom afgudhom sighir han hedhninganna afgudh
 5 äru sylwir oc guld oc manna handa gärning, Ok är thz swa at i forsman the afgudhin ok hedhrin sannan gudh, oc bidhin til hans. tha skulin i gin-
 stan frälsas af allom siukdom badhe til licamma ok siäl Ok moghin i af thy vndirstanda at cristna
 10 manna gudh är sandir gudh. at han värdoghadhis mik ouärdoghan sin thiänara göma oskaddan om fämtan aar i them orena. myrka oc illa loktande brunnenom i bland the illa loktande dödho kropp-
 ana. Ok mik ämuäl vaktadhe for madhkanna oc
 15 orma stiongom oc bitom. Hulke orma tha the slyngo sik kring om min been oc hals. skadhadho the mik enkte, ok ängin räddogha infördho the mik. thy at min tröst var i sannom gudhi. Vtan
 the samo ormane giordho mik allan hughnadh oc
 20 thiänist. ok for thy rädhins han. hedhrin han. ok fulcomnin hans budhordh. vm än i vilin wttakas af alle synd ok diäflanna mödho oc dröuilsom.
 Ok wtgiutin böner til the hälghra iomfrunnar. hulka i drapin. at the bidhin for idhir til varn
 25 herra. at idhre lifs dagha mattin längias. Ok at han lati idhir koma äpte thänna lifs tima til ä-
 39 uärdhelikit arf

Här byrias fämte bokin i hulke six af predican oc syn oc syninna wtthydhsom sancti gregorij. ok huru han loot byggia kirkior, ok huru konungin oc hans män vordho hele, ok huru afgudhin oc thera mönstir nidhir sloghos, Ok 5 huru sancte gregorius var valdir til biscop. Ok af höfdhingiom oc androm som honom folgdho tha han vigdhis

OK tha thässin thingin swa varo giordh. konungin ok hans vällis män mz honom. ok alt folkit sit- 10 iandis aa iordhinne strödhö asko a sit howdh sighiandis alle iämsamt swa som wt af enom mun mz gratande tarom. O herra. hälaghe fadhír. hwat ey vil gudh miskunna os äpte swa manga giordha synde. Gregorius swaradhe them. Jw. ändelica. 15 mäst for thy at swa sighír prophetin. han är väl-uilioghír ok miskunsambír, tholughír oc mykyt miskunsambír. oc vmbärande vara ondzsko Ok siäluir frälsarin sighír swa mz prophetanom. J hulkom tima syndarin sik vmuändir. han skal 20 lifwa mz lifweno ok äkke döö. Ok swa sighír oc han i lästinne. Jak gläz meer owir en syndara hulkin som gör synda angir än owir nio oc niotio rätuisa som äkke thorfwo vidhír synda angir. Ok the sagdho honom mykyt gratande O käre herra. 25 minz ey vppa the wranglikhet vi giordhom thik. vtan lär os at vi mattom vardha hele. ok gak ey fran os. for thy swa brat. thu gaar fran os. tha mödhoms vi ginstan swa mykyt af diäflomen. at änuäl vi ätom vart eghit köt. Än hälghe mannin 30

40 seandis thera hugha redhobona vara at lydha hans
 budhom. Af store glädhi grät han. ok sagdhe til
 thera J thy maghin i vndirstanda vars skapara
 makt. maktogha vara idhir rensa af alle synd. oc
 5 gifwa idhir äuärdhelikit liiff. at han gömde mik
 helan i brunnenom for idhra helso skuld, ok and-
 uardhadhe mik atir idhir helbrygdhan at iak skulle
 afla idhir gudhi, Ok sancte gregorius tilbyriadhe
 at kunnogha them vars herra ihesu christi dygdh.
 10 vplatandis them huru han skapte himil oc iordh
 ok al the thing i them äru. Ok huru han skapte
 första mannin af iordhinne oc satte han i paradiis.
 gifwandis honom til hiälp ewam hulka han hafdhe
 skapt af hans rifwe. Ok huru the vordho daradh
 15 af diäflenom. ok huru the wtkördhos af paradis.
 ok huru sidhan hans afkömd mankönit tok at ökias.
 sände gudh til thera propheta oc patriarcha. Ok
 huru ämuäl i sidharsto daghomen han värdogadhis
 at födhas af iomfrw mario. ok döo oc iordhas oc
 20 atir vpsta af dödha. ok vpfara til himerikis. ok
 sände sinom känneswenom thän hälgha anda. ok
 huru the varo skipte kring om världina. at mz
 thera predican skulle fortappadha världin frälsas.
 Ok tha han hafdhe lyktat sinne talan. lot han
 25 folkit fara. Än konungin ok herrane rädhandis
 at mödhas af diäflomen skildos änkte vidh hälgha
 mannin blifwandis när vinpressom i vingardhom,
 oc i bland rörbusca swa som skox diur. Ok ther
 blef sancte gregorius vm fäm dagha ok sextio.
 41 30 ok lärdhe folkit som til hans flykte. at höra gudz
 ordh. Ok sanctus gregorius sagdhe them Varin
 redho at byggia mönstir i hulkom hälgha pinta

iomfrunar skulu hwilas j, at the latin idhír hwilas
 af diäflanna mödho oc dröuilsom. ok at the latin
 idhír atirkoma i the skapilse i för varin. For thy
 at konungin oc mange andre varo ludhne ok
 hafdho haar ok skapilse swa som vil swin Än the 5
 vidhír frestadho at fulcomna thz hālghe mannin
 hafdhe manat ok sakt. Ok tha sagdhe sancte gre-
 gorius til thera. O brödhír för än i görin thz.
 Gan för hingat til min. ok iak skal kungöra idhír
 ena rādhelica syn hulka iak saa. For thy i thāsse 10
 nattinne. tha i varin thyngde mz hardhom sömpn
 af fasto ok vaku som i hawin haft. tha vakadhe
 iak Ok thān tidh iak tok til at thānkia huru hāl-
 ghra iomfrunnar licama skullo läggias. Ok huru
 var herra vārdhoghadhís idhír kalla til sin. tha 15
 vardh bradhelica en rōst swa som stōrste thordyn.
 Ok hōrdhe iak rādhelikit liudh swa som stormandis
 hafs liudh. Ok iak sa himilin ypnan. Ok en man
 omkring gifnan mz skinande liuse. hulkin som
 kalladhe mik oc sagdhe. Gregori. Än tha iak saa 20
 hans skapnise oc hulkin han var. fiöl iak rāddir
 mykyt skāluande nidhír a iordhina. ok han sagdhe
 mik. stat op oc see vndarlik thing hulkin iak skal
 tee thik. Ok iak saa op. ok saa iak himilin ypnan.
 ok vatnin som āru owan owir himpnenom varo 25
 aatskild. hawandis i mällan sik. swa som en slätt-
 astan daal. Ok thādhan af saa iak nidhír fara
 eet lius. oc mz thy liuseno ānglanna hārskap.
 hwar hawandis twa brennande vinga, Ok thz liusit 42
 syntis swa som manz askodhan, Ok swa som solinna 30
 solgisla āru opfylta mz sool grandom. swa opfylvtis
 vādhrít mz ānglanna hārskapi som komo mz thy

liuseno af höxsta himlomen, ok nidhir til iordhinna. Ok hafdhe i sinom handom en hamar af gul. ok honom folgdhe allir then moghin. Ok tha han kom mit i armenie stadh. slo han iordhina
 5 mz hamarenom. ok iordhin tok al til at iämkas oc vardha slät swa som heedh, Ok när konungx pallacio saa iak eet swaruat kaar af gul. hulkins storlikhet var swa som stort bärgh. ok owir karino saa iak ena högha brännande studh. ok
 10 owir studhinne eet litit howdh älla knap af sky. ok owan aa eet skinande kors, Jak saa ok swa som thre fötir ther studhir pläggha sta vppa. En thottes mik ther vara som sancta gaiana mz them twem iomfrumen vardh pint. Ok annar var
 15 ther sancta ripsimia mz threm oc thrätio vardh pint. Än the ena var ther som hulunar varo j. af hulkom the varo först wtdraggha oc bundna ok slaghna. ok the fötrene varo af elle. Ok owir hwan then fotin var sat een studh af skymen. ok
 20 owan a studhomen varo satte knappa. ok owan a knappomen varo sat skinande kors. samansat til liknilse swa som vars herra kors. ok studhana ok knappane oc korsin varo al liik, Än mit i bland them var en studh höghre än alla andra. oc ther
 25 owan en lius knappir. ok owan knappin var sat eet skinande kors Ok owir the fyra stydhenar ok knappana ok korsin. varo fyre kamara saman
 43 fögdhe hwar til annan. Ok owir alla them var eet ciborium swa som mönstir giort af gudhi. Ok
 30 owir ciborium varo thässa säx oc thrätio iomfrunar som pintos fore gudz skuld skinandis swa som sool gisla. Än af therä äro kan iak ängaledhis

fulsighia Ok mit wt af karino flöt en vatnkälla
 vpfyllandis alla markana. ok swa at ther vardh
 af eet stort haaf Ok i hwarion camarenom var
 eet altare. oc ther owan a var stoor eldir. ok ther
 owir varo sat kors hawandis sken swa som stiärno. 5
 Ok iak saa otalica mykla geta hiordh. hulka som
 varo til asyn alra swartasto. ok tha the hafdho
 sumit owir thz vatnit vordho the hwit faar. oc
 bradhelica vardh thera wl giordh swa som skin-
 ande gul. ok the föddo lamb hauande oc the hwita 10
 vllena. Än annat fara kön foro ok owir vatnit.
 oc the tilfögdho sik them andro faromen. Ok
 somlikin lambin vordho swartaste vargha. oc
 sprungo i fara hiordhena oc drapo them. oc wtgutu
 thera blodh Ok sidhan the varo dräpin op runno 15
 them vinga ok flughu oc tilfögdho sik liusins här-
 skapi. Ok ellir gik wt af liuseno oc vpbrände vargh-
 ana Ok tha iak mykyt vndrande. thätta skodhadhe.
 tha sagdhe mik thän mannin som kalladhe mik.
 O thu man. hwi vndrar thu. oc skodhar äkke gudz 20
 storlik thing. ok sagdhe. thässin synin thik syntis.
 är at thu skalt vm hona vndirsta the thing ther
 koma skula. Ok for thy. öpne himilin tekna at
 christi miskunna dör äru ypna. Asikkionna röst
 teknar miskunninna rägn oc gudz visdoms. At 25
 höxste himilin var ypin oc vatnanna sundirskipt-
 ilse. teknar os frälsan tilgang oc tilfloght til
 himerikis rike Än i thässom rikom oppinbaradho
 hälgha iomfrunar väghin i hulkom the thit op-
 foro. Än liusit oc ängla härskapit som alt opfylte 30
 vädhrit. är gudz ordha predican hulkin opfylte alla
 världina om apostlana Ok ther af är thz som dauid

sighthir. Owir alla iordhena wtgik thera röst. ok
 thera ordh gingo wt til världinna landz ända. Än
 människionna son hauandis gulhamarin mz hulkom
 han slo iordhena oc loot hona skälua är gudz sök-
 5 ilse. af hulke som six. hulkin som hantera bärghin
 ok latir them riuka. ok thy sighthir apostolin Grund-
 ualin kan ängin lägga vtan then som lagdhir är
 swa som är christus, Än the brennande studhin
 är the hælgha kirkia funderadh ok bygd owir
 10 christum som är studhinna fotir. Än knappane
 af skymen tekna hælgha männena. hulke swa som
 sky vtan alt hindir flygha owir vädhrit til hime-
 rikis glädhi. ther af six. sät thin opfarilse swa
 som sky. korsin tekna kötzsins wtsläkkilse. Än
 15 kamarane som saman varo fögdhe äru kirkionar
 som vidha äru wtspreda om världina. tho äru the
 samanfögdha mz tronne ok kärlekenom. ok äru
 alla en kirkia. ther af star scrifwat. een är min
 dwa. een min fulcompnadh een är minna modhir
 20 wtuald. Än ciborium som hafdhe begripit alla
 camarana. teknar himerikis kirkio oc himerikis
 mönstir, thätta mönstrit hawir vmfämt alla kirkior.
 45 for thy alla kirkior dragha ther til at the magho
 vardha luttakande himerikis mönstre. flodhin som
 25 wtgik af karino teknar döpilsinna font. oc atirlös-
 inna thwänadh. Än the studhin. thik syntis höghre
 vara än andra teknar romara kirkio. hulkin som
 är howdh aat androm kirkiom. Ok then lyuse
 knappin hawir tekna pafwan. hulkin swa skal vara
 30 owir alla andra biscopa swa som solin lyse owir
 al annor himiltungil. ok liusit som wm kring gik
 korsit är thäs hælgha anda inblästir. Ok thy opfylte

han apostlanna hiarta i eelz tungo liknilse. ok altarin som varo sat i hwariom kamarenom. äru vare hugha. i hulkom vi skolom offra gudhi lofsins offir Thän store eeldin tekna at vare hugha skulu vara brände af thäs hælgha anda elde. oc rensadhe af alle synda smitto. Än korsin som varo sat owir altarin tekna at dödhin skal altidh vara i idhrom thankom ok swa skulu the vardha clara som stiärno. Ok getrena farandis owir vatnit. oc vmuända i faar hawande hwita wl. tekna them som thwaghne vardha i döpilsom. oc af them hwite giordhe oc rensadhe af allom syndom. oc tholke skulu skina i himerike som skinande vl swa som gul Än farin hulkin som föddo lambin tekna at döpilsin skulu bliua vm manga tima. Ok lambin som vmuändos i vargha tekna at moot världinna ändelykt ey at enast af androm vtan ämuäl af somlicom prästomen vardha rifwande vargha ok thy six. Mangra manna kärlekir är kolnadhír ok ledhis i villo. Ämuäl vm thz kan vardha. wtualde män. Än the som dräpne vordho af varghomen. ok toko vinga flyghandis til liusins härscap. äru the som i godhom gärningom äru fram halloghe alt til ändelyktinna. ok sidhan skulu the flygha til himerikis rike. Ok thy är scrifwat. hulkin som thura älla framhallir til ändan. han vardhír heel. Ok eldin som wtgik af liusino oc vpbrände varghana. tekna them som ilt hawa giort vppa gudz hælgha män hulke som skulu ga til äuärdhelikin eld. Än thu fulcompna sagdhe ängillin. trolica thu hawir byriat. Ok byg gudz nampne kirkio i them stadhenom som thik syntis brännandis studhin.

Ok lat vardha kirkio ther som iomfrunar vordho
 pinta. Ok predica them daghlica for hulkom thu
 hawir bidhit. at alle saman kome swa som i en
 fulcomlikin man i gudz fullelikhetz matto Ok tha
 5 som ängillin hafdhe thätta sakt. vardh ginstan stor
 iordh dyn. oc thæssin synin syntis ey längir ok
 thy käre brödhir thakkin gudhi hulkin som värth-
 oghadhis idhir sökia. ok vm mik tee idhir helsonna
 vägh. ok komin ginstan at fulcompna thz gudh
 10 hawir teet. ok bödh til redha the thing som thorfte-
 lik varo til bygning. Än somlike mz mykle skyndan
 oc storom räddogha tilbaro stenana. oc somlike
 trä ok annor vidhir thorftelik thing. at gärningin
 skulle fulcompnas. Än sanctus gregorius takandis
 15 märke trät af gärningis mannomen wt märkte
 hwar läggias skulle grundualin Ok ey at enast
 47 män vtan ämuäl quinno aat hyggiandis at ängin
 skulle vardha lotlös af thy gudh hafdhe oppinbarat.
 tilbaro til kirkionna bygning mykyt thäckelica al
 20 vidhir thorftelik thing. hwadhan af vordho thre
 kirkior alra raskast bygda. een. ther som vordho
 pinta the thre oc thrätio iomfrunar mz sancta rip-
 s[i]mia Ok annar ther sancta gayana sancte ripsimie
 fostir modhir vardh pint, Än the thridhia bygdis
 25 när pressomen. mit i vingardhenom ther the siuka
 iomfrwn vardh dräpin. Ok ther näär hafdhe för
 varit thera heembyggilse. Ok the pryddo kirkio-
 nar mz gul ok sylf oc dyrom stenom ok otalic-
 om mangom lampom. Ok sidhan bödh hälghe
 30 mannin at göras skulle kistor aff dyro trä som
 heetir cedrus. at i them skulle läggias hälghra iom-
 frunnar licamma. hulka the giordho alra skiutast. ok

baro them til sanctum gregorium. Än han sagdhe
 them. Jdhir lofwas ey at hantera thässa hælgha
 doma. for thy i ärin kranke i idhrom licammom.
 alt ther til i vardhin thwaghne i döpilsanna vatne,
 Ok swa took han ensamin alla kistonar. ok hwarn 5
 hælghra iomfrunnar licamma mz sinom sundir-
 skornom klädhom lagdhe han i sina kistona. Ok
 signande kistonar mz vars herra korse, Än kon-
 ungin ok hans hustru oc alle riddarane oc herrane
 mz thera hustrum oc döttrom. baro for kirkio 10
 dörrena balsamum ok alla handa dyr smörilse at
 smöria. oc pryddhas mz skulle hælgho licammene.
 ok silkis klädhe ok ballakind. ok pel väfwin mz
 guld oc sylf, oc sat mz dyrom stenom. Ok storan
 hoop guld oc silf oc mang linnin klädhe. Ok hælghhe 15
 mannin wtgangandis af kirkionne sa alt thätta 48
 vara lakt fore kirkio dörrena, sagdhe them. Jak
 sagdhe idhir thz. ok sighir iak nu idhir thz at
 vtan i vardhin rensadhe mz döpilsinna vatne. tha
 lofwas idhir äkke at framga til hælghra iomfrunnar 20
 licamma. Än i skulin vita om än i vardhin döpte.
 tha takir gudh idhra gafwor. oc skal gifwa idhir
 siäla oc licamma helso. Ok thätta i hawin hijt
 borit. gaan ok gömin thz i konungx husom. ther
 til gudz miskund lätir idhir faa biscop oc preste. 25
 at i lyste af thera kännedom. vari thätta til gudz
 altara ämbite oc prydhilse. äpte thy biscopin thz
 skipa. Än thy vndantakno at konungin taladhe.
 tha hafdhe han än i änlite handom ok fatom. oc
 i naghlom oc hare. oc i allom sinom limom swins 30
 liknilse. Hulkan framgik til sanctum gregorium.
 oc badh han mz myklom grat. at han skulle at

enast hela hans händir oc fötir, ther til at han
 skulle vara ey lotlös af hælgha iomfrunnar thiänist
 oc gärning. Än tha fiöl sancte gregorius a knä
 vmfämmande iomfrunnar skrin. ok badh varn herra
 5 at han skulle atir gifwa konunginom sina helso.
 Ok ginstan fiollo klöfwana af konungxsins handom
 oc fotom. Ok tha sagdhe konungin sancto gre-
 gorio. at han skulle biudha honom hwat han ville
 at han skulle göra. Än hæghe mannin sagdhe
 10 honom. tak en spadha oc grafwa i kirkiomen swa
 stora som skrinen äru til, i hulkom hælgho dom-
 ane liggia ij. Ok tha badh konungin sanctum
 gregorium at han skulle biudha drotninginne ase-
 chine sinne hustru oc chusaroducte sinne systir
 49 15 at the skullo hiälpa honom i the hælgho gärning-
 enne, Ok äpte sancti gregorij budhi grof konungin.
 ok drotningen hans oc systir wtbaro iordhena i
 sinom mantol skötom. Än sidhan grafwin var giordh
 for sancte ripsimie skrine. oc fore them threm oc
 20 thrätio androm iomfrumen. Ok sidhan giordha
 varo grafwana fore skrinom sancte gayane oc thera
 thwäggia mz hänne pintos. grof ok konungin. fore
 therre siuko iomfrunna skrine, Ok sidhan vpstegh
 han. oc vpfoor a eet bärgh som hetir malasim
 25 som liggir fran konungx palacio siu roste. än tho
 syntis thz af pallacio Ok thädhan bar han a sin-
 om rygge fyra hyrnotta stena lätlika swa som
 kämpe. hulke stena tho varo swa store oc lange.
 at ey formatte mange män röra them. han bar oc
 30 thädhan stydhe af cedro som sätiäs skulle i kirkio
 dörrena. Ok i sino härbärghe ther han hafdhe
 kifwat mz sancte ripsimie lot han byggia ärlica

kirkio af stenom som han hafdhe siäluir tilborit.
 at thz skulle allom kunnoght vara at swa som
 han hafdhe för varit hälghra kirkio fordaruare oc
 nidhîr thrykkiare. swa skulle han vara thera op-
 byggiare oc oprättilse. Ok swa som han hafdhe 5
 darlica ther giort mote sancte ripsimie. swa skulle
 han ther nu wtgiuta gudhi hälgha böne. Än sidhan
 äpte sancti gregorij budhi. bygda varo thre kirk-
 ior. the första östan til i hulka sancta ripsimia
 mz them threm oc thrätio iomfrwm lagdhis ij. Ok 10
 the andra sunnan til i hulka the siuka lagdhis.
 ok the thridhia västan til i hulke sancta gayana
 mz twem iomfrumen hwilas ij. tha lot han sätia
 owir hwaria ena kirkio dörrena eet kors. at alle 50
 the ingingo i mönstrit älla wt. älla the ther fram- 15
 foro skullo alle äpte hälgha manzsins budhi a knä
 falla oc bidhia til thz hälgha kors. Än sancte
 gregorius lot byggia altara owir hälgha iomfrunnar
 grafwom ok owir hwart altarit satte han vars herra
 kors tekn Ok then stadhin i hulkom honom vardh 20
 theed the vndarlica synin omkring bygde han mz
 höghom mwr Ok giordhe a murenom starka döra.
 hulka atirlyktos mz iärn länkiom. Ok satte owir
 murin thäs hälgha kors tekn. at alle the ther
 framforo skullo mz bögdhom knäm tilbidhia alz- 25
 ualloghan gudh. Ok i thässe matto skilde han
 konungin ok sit folk fran diäfla dyrkan. swa at the
 siälfwiliandis idhnadho sik i bönom oc fasto oc i
 almosom oc i androm gudz budhordhom Til hulka
 sancte gregorius taladhe oc sagdhe. sankin idhîr 30
 alle saman oc fallin a knä mädhîr mik. ok bidhin

at gudh gifwi idhir atir idhra hee[1]brygdho Ok
 tha badh sanctus gregorius af gudhi mz tarom
 at han skulle atir gifwa konungenom oc hans
 folke sina helso Än vid thässa bönina byriadhe
 5 konungin til at skälua. oc wtskuddadhe af sinom
 licamma flasit ok harit oc tändrena. hulka han
 hafdhe haft i swina liknilse. ok atirkom i sin skap-
 ilse som han förra var. Ok vardh hans skin swa
 som späz barns skin tha thz födhis. ok alle andre
 10 komo ok atir i sin skapilse. Ok alle spitälske.
 halte ok blinde. oc the af diäflom möddos. älla
 51 bana soot hafdho älla i hwat handa soot the varo
 stadde. fingo alle bötir. tha sancte gregorius lagdhe
 hand sina owir them ok alle i them landzskapom
 15 badhe hele oc siuke skyndadho sik mz store glädhi
 at ga äpte swa store hälgha manzsins frägdh.
 hulke alle toko vidh gudz ordhom oc sagdho. Nw
 saghom vi oc hördhom vidhirkännandis varn skap-
 ara. här til hawm vi varit döfwe ok blinde. dyrk-
 20 andis afgudh som äru döf oc dumba oc giordh
 mz manna hand. Ok hafdho radh mz konungenom
 oc gingo sidhan at nidhirsle dyane afgudhirs-
 onna mönstir. hulka konungin hafdhe hedhrat owir
 al annor afgudh. At alle skullo vita at mädhan
 25 afgudh varo konungenom leedh oc styg. skulle
 ensamin gudh alla thinga skapare vara honom
 oc allo hans folke i hedhir oc dyrkan. Än
 tha the gingo af stadh kommo the först til eet
 afgudz mönstir som hät apollinis i hulko som varo
 30 dröma beskriuilse oc thera swar thz nidhirbrutu
 the a grundin ok opbrändo. Än mykyn diäfla
 skare gik flokkom wt af thy mönstreno Hulke swa

som vnge riddara vämpte mz swärdhom skiollom
 oc spiutom. flydho til dyane mönstir. Än tha nidhir
 var slaghit afgudzins apollinis mönstir gik kon-
 ungin ok alt folkit mz sancto gregorio at nidhir-
 sla dyane mönstir. ok diäflane som thijt hafdho 5
 flyt skutu mote them oc castadho stena. ey swa
 at the giordho nakan skadha. vtan infördho storan
 räddogha. swa at somlike the äkke varo stadhughe
 i tronne bortflydho ey mz litlom dröuilsom. Än
 tha sancte gregorius saa thätta. giordhe han kors 10 52
 mote mönstrino. ok thz rifnadhe ginstan sundir
 til grundin oc nidhir fiol. ok eldir vptändis i trä-
 uärkit ok rökin ther wt af gangandis vpfylte
 vädhrit. Ok bortälte thädhan alt diäwlskapit mz
 storo thuti oc grat sighiandis swa at alle hördho. 15
 Ve är os. ve är os. for thy vi maghom äkke längir
 byggia i bland folk i thässom landomen fore nampne
 ihesu christi oc marie. flym thy wt i biärgha
 skrybbor vm än vi vardhom ther frälste. for thy
 ängaledhis formaghom vi mote standa thässa gre- 20
 gorij bönom thy at han är allir fullir mz bränn-
 ande lugha ok brännir os hardhelica. ok vm hans
 predican skal alt armenie land vardha fylt mz
 lifwandis gudz äro, Än tha konungin ok alt ar-
 menie folk sagho diäflana oc hördho them tholkit 25
 vidhürga stadhfästos the ä meer ok meer i christi
 tro. ok toko diäfla mönstranna liggianda fää. oc
 gafwo thz mz sancto gregorio fatiko folke. hwar-
 iom som han hafdhe tharft til. Än thera akra ok
 vingardha oc thiänisto män oc quinnor ok alla 30
 thera äghur skipadho the til hälghra kirkior thiänist
 Ok the bygdo ok flere kirkior Vtan fore thy at

ey fanz prestir i allo armenie lande vordho the
 äkke vigdha. Ok konungin oc alt folkit foro vm
 kring mz sancto gregorio. alla stadha. bya. thorp.
 oc fäste som varo i armenia. oc nidhírbrutu al
 5 afgudha mönstir. anduardhandis gudz kirkiom alla
 thera äghor. ok stadhfästo almoghan i gudz troo
 oc gudhelico lifwärne. Ok ther äpte komo the til
 53 afgudhírskona feste Jouis dottir mönstir. Ok
 ther giordhe gregorius kors owir, ok thz fiol gin-
 10 stan nidhír til iordhinna. Ok ämuäl brutu the
 nidhír a grundin feste iouis sons mönstir. ok i swa
 matto nidhír slogho the al afgudha mönstir som
 varo i armenie lande offrandis alt thera liggiande
 fää til hálghra kirkior bygning. Ok konungin som
 15 för hafdhe varit thera hálghra kirkio grymaste
 hatare oc nidhír thrykkiare, vardh nu ärlicaste
 gudz tro predicare. swa at ey at enast lot han
 mz sancto gregorio alt armenie folk koma til gudz
 tro. Vtan ämuäl manga af saracenis ok af andr-
 20 om landzskapom. Än sidhan thätta var alt swa
 giort. konungin teridacius. oc drotning hans asi-
 china. oc chusaroducta systir konungxins sändo
 om alt landit. ok loto saman koma härtogha oc
 iärta. höfdhinga. ok alla riddarskaps män. ok
 25 manga andra. i stadhe them som arach hetir. hulkin
 ok callas valerostica. Ok konungin talar swa til
 thera. O käre vine. i seen at gudh fore vördh-
 skyllan sancti gregorij. ok hans dygdhe. vördogh-
 adhis at lysa vars hugx öghon. at vi skollom
 30 vita han vara sannan gudh skapara himils oc
 iordhz ok hafs ok alra thera thinga i them äär.
 Ok swa som i seen. al diäfla mönstir som varo i

varom rikom äru nidhír slaghin. oc til enkte
 giordh. ok i thera stadha äru nu bygda gudhi
 kirkior. Nw star enkte atir annat. vtan at vi
 väliom os til biscop varn helara gregorium. vm 54
 hulkin kirkionar maghin vighias ok at om the 5
 bönr ther vardha. gömas vtan allan skadha vara
 siäla ok licamma. hulkit allom thäktis. *gregorius*
 sagdhe. Välin idhír en annan. for thy iak är ey
 värdoghír til tholkin hedhír. ok ey ympningas iak
 til swa stora byrdhe. Än tha the gato ängaledhis 10
 böght *sanctum gregorium* vidhír thy at taka. tedhis
 ängillin konungenom i sömpne hans. ok sagdhe
 honom. Vakta at i välin ängin annan vtan *san-*
ctum gregorium, Ok sagdhe han hælgha mannenom.
 ey skalt thu mote sightha at taka biscopsdöme. thy 15
 at thz är thik infögth af gudhi, Ok sancte *gregorius*
 sagdhe. Vardhe gudz vili, Ok sidhan hans wt-
 uälilisa höghtidh var haldin mz store glädhi oc
 frygdh. wtualde konungin af sinom bázsto mannom
 sextan höfdhinga ok sände them mz *sancto gre-* 20
gorio til *capadociam* til stadhin *cesaream*. thy at
 ther var tha höxste biscopin *sanctus leoncius*.

Här byrias the siätte bokin. J hænne six af
 brefwe thy som teridacius sände sancto leon-
 cio. Ok huru sanctus *gregorius* vardh vigdhir
 til biscop. Ok huru konungin ok alt hans
 5 folk vardh *crisnat*. Ok af iärteknom ok vndar-
 licom thingom som sancte *gregorius* giordhe
 sidban han vardh biscopir, Ok huru han skip-
 adhe owir alt armenie rike biscopa ok klostir
 ok al kirkionna vighilse. Ok huru teridacius
 10 vardh giordhir thera hælghra kirkio *predicare*,
 Ok huru sancte *gregorius* var i öknenne. ok
 huru sanctus *arostacis sancti gregorij* son vardh
 giordhir biscopir

55 KOnungin sände nu af stadh *gregorium*. ok mz
 15 *honom* the säxtan höfdhinga til *sanctum leoncium*.
 ok bödh them at allom them the mötto. Ok i
 allom landom stadhom. borghom. byom oc thorpom.
 hwar the framforin. skullo the oppinbarlica kun-
 göra al the ond thing som han hafdhe giordht
 20 vppa *sanctum gregorium*, oc the fornämpda hælgha
 iomfrunar. Ok hwat pinor han ok hans folk hafdho
 ther fore fangit oc tholt. ok huru sancte *gregorius*
 wtdraghin af brönnenom forlot them thz. oc atir
 gaf them sina helso. ok bödh them oppinbara al
 25 the thing som giordh varo af *sancto gregorio*. Ok
 satte konungin *sanctum gregorium* i en forgyltan
 vagn. hulkin som drogho hwite mula mykyt faghre.
 Ok sattos alle the fornämpdo höfdhinga hwar i
 sin forgyлта vagn lödda mz guld ok sylf oc silkis

pellom väfwin mz guld ok sat mz dyrom stenom
 ok mangom androm dyrom hafwom. Ok foro swa
 af stadh. Än alle the som hördho frägdh sancti
 gregorij. wtgingo mote honom mz sang ok storo
 lofwi. offrandis honom manga gafwor. Ok tha the 5
 hördho af höfdhingomen hans gärninga ok dygdhe.
 thakkadho the gudhi mz storo lofwi. Ok tha the
 nalkadhos stadhenom cesarea ok thätta vardh kunn-
 oghat sancto leoncio. tha wtgik han mote honom
 mz biscopom ok klärkom ok folkeno af stadhenom 10
 mykyt lankt. Ok dwaldos the om langan tima
 tha the möttos hwar i annars fampne. Ok kystos
 opta sin i mällan. Ok sidhan inledde leoncius
 gregorium i stadhin ärlica mz myklom sang ok
 lofwi. Än fornämpdo höfdhingane. J alla biscopa. 15
 klärka. oc folkx näruaru som ther varo. kungior-
 dho. ok anduardadho sancto leoncio bref the som
 teridacius hafdhe honom sänt. ok laso them siälue
 oppinbarlica. Hulkin swa mykyt hafdho inbära.
 Höxsta biscope oc främstom i alle hälaghet sinom 20
 kära fadhír oc herra leoncio. ärlicom cesarie
 archebiscope. sändir teridacius. stora armenie kon-
 ungir helso oc quädhio medh höxsta gudhi. Til
 idhra hälaghet sändom vi ärlican fadhír oc varn
 frälsara gregorium. hulkin vi mz samhalloghe 25
 gudhelikhet. oc enom vilia. ok ämuäl äpte ängla
 budhi hafwom valt os til fadhör, Ok thy bidhiom
 vi idhír at i vighin han til biscop at han maghe
 cristna os oc alt vart folk. at han maghe ok vighia
 alla kirkior i varom landom äru bygda. ok at 30
 han skipi klärka oc preste til thera thiänist. Ok
 sändom vi idhír mz honom somlika af bázsta

höfdhingiom i varo rike. at the skulu konnugha
 idhir oc allo idhro folke. hwat han hawir tholt
 oc giort. Än thässom brefwom swa läsnom beddos
 armenie höfdhingia liudh af allom moghanom. ok
 5 ropadho mz höghe röst. ok i foresagdha biscopsins
 leoncij näruaru Ahörande oc flerom biscopom mz
 honom. oc fore allo folkeno oppinbaradho the alt
 thz sanctus gregorius hafdhe tholt oc giort. hulke
 tha the thz hördho lofwadho gudh mz höxsto
 10 glädhi, Ok vndradho at sancte gregorius formatte
 lifwa oc tholka dygdhe göra äpte swa manga
 pinor. Ok thy ropadho the oc sagdho mz apost-
 lenom. O gudz rikedomas snille oc visdoms högdh.
 O huru obegriplike äru hans doma. oc o vppa-
 57 15 finnelike äru hans vägha. for thy hwar kan vita
 hans vndirstandilse. älla hwa var hans radhgifware.
 Ok ther äpte komo alle biscopane saman mz sancto
 leoncio. oc vigdho sanctum gregorium til ärke
 biscop. gifwandis för honom al kirkionna vighilse,
 20 hwaria äpte thy hänne bordhe. Ok sanctus leon-
 cius ok alle biscopane oc mange af herromen.
 gafwo sancto gregorio oc herromen af armenia
 manga dyra gafwor. Ok folgdho them a thera
 hemfärdh langan vägh af stadhenom. ok sidhan
 25 helsadhos the sin i mällan ok mintos opta. gifw-
 andis hwar androm kärleksins kyssilse. Än sanctus
 leoncius foor atir mz sino fylghe til cesaream. Ok
 gregorius skyndadhe sik mz sinom a hemfärdh til
 armeniam. Ok ä hwar sanctus gregorius fram foor
 30 wtgingo alle at skodha han. ok ropadho alle oc
 sagdho. O sancte gregorij säl äst thu. thy at
 fore manga pinor thu hawir tholt äghir thu twäfalt

nampn swa som är martyr oc confessor. Än tha
 han nalkadhis armenie bärghe vardh honom sakt
 at ther var eet mönstr skipat enom draka til
 hedhirs. hulkin dräpin vardh af eradio. thz lot han
 nidhír sla takandis thädhan otalikit mykyt guld 5
 oc sylf. thy at thz mönstrit hafde varit af kon-
 ungom oc höfdhingom i them landom i store vyrdh-
 ning ok hedhír. Ok thy idhkelica komo the thiit
 mz storo offre ok gömdo the ther sit gooz swa
 tryggelica swa som ij sinom fatabwr. Ok i them 10
 stadhenom vilde sanctus *gregorius* at opbyggia
 ena kirkio ok ther inläggia sancti iohanissa bap-
 tiste hálgho doma. ok thäs hálgha manzsins sancti
 antinogeni som pintir vardh for gudz skuld. Än
 tha han ville owir fara flodhina eufraten. ther 15 58
 som litit var vatnit. mulane som bundne varo
 fore vagnenom blifwo swa hart standande at them
 kunne ängin af stadh koma mz slaghom älla
 styngiom. Ok tha vardh thz teet sancto gregorio
 mz gudz ängle at han skulle ther byggia kirkiona. 20
 ok i hona läggia hálgho domana the han hafde.
 oc *gregorius* giordhe som honom bööz. Ok sände
 sidhan manga af stadh atir til sama mönstrit. at
 nidhír bryta thry altara som än hafdho heel blyfwit
 äpte honom. Ok tha the komo til mönstirsins 25
 mura. vordho the swa gabbadhe. ok blinde giordhe
 af diäflomen som innan til varo. at the änga-
 ledhis vppafunno ingang i mönstrit at nidhír bryta
 altarin. Vtan atirkomo oc kungiardho thätta sancto
 gregorio. Än han viste thz för än the komo hon- 30
 om thz sighia. Ok tha wträkte *gregorius* hand
 sina. oc giordhe kors mote altaromen ok sagdhe.

O herra ihesu christe. thin ängil nidhír slae them.
 ok ginstan fiollo the nidhír til iordhinna ok al-
 stingx sundir brutus. thy at stort vädhír kom bläs-
 ande. ok nidhírslo them swa. at ey at enast at
 5 ey syntis hwar the hafdho standit. vtan ämuäl
 stenane bort fördhos af thy vädhreno. fran them
 stadhenom mykyt lankt. Ok i thy nidhír falleno
 blifwo the dödhe som inne varo ok offradho diä-
 flomen oc afgudhom som ther varo. ok swa for-
 10 foros the at ey atirfandz eet been af them. Än
 somlike the i vantro varo. tha the thätta sagho.
 sagdho the. O hälge fadhír. ey är annar gudh
 59 til, vtan thän thu *predicar*. Ok i them stadhenom
 loot sancte *gregorius* byggia kirkio. oc thätta är
 15 the han först vigdhe. ok dwaldis ther vm tiughu
 dagha. oc vigdhe ther *preste* ok ther bygde han
 fundkaar. oc döpte ther mera än hundradha
 thousand. oc niotio thousand folk. ok sagdhe ther
 mässo. ok hiollo ther höghtidhelica gudz ämbite.
 20 ok loot them taka gudz *licamma*. Ok bödh at
 hwart aar skulle hallas thera kirkionna höghtidh
 ok aminnilse mz störste gudhelikhet. for thy at
 ther skipadhos först döpilse i them landom. ok ä
 hwar han framfoor lot han byggia kirkior. oc vig-
 25 dhe them som bygda varo. ok skipadhe i them
preste ok klärka. ok stadha ther moghin skulle
crisnas i. Än tha konungin hördhe at han monde
 nalkas oc sköt heem koma. For han mz drotning
 sinne asichina oc systir hans chusaroducta. ok mz
 30 myklom riddara mogha, mote honom ok kom til
 stadh then som kallas bangubran. oc bidde han
 ther vm en manadh. Än tha *sanctus gregorius*

nalkadhiss stadhenom. fan han konungin oc hustru
 hans. ok systir mz mangom androm, möta sik
 vtan stadhin. ok ther dwaldos the länge oc hiollos
 i fampna. oc fägghnadhe hwar androm mz störste
 glädhi. Ok sidhan gingo the mz mykle glädhi oc 5
 frygdh in ij fornämpda stadhin. ok tha sagdhe
 han oc kungjordhe them medh hwat hedhir oc
 storom gafwom sanctus leoncius hafdhe han oc
 hans fölghe vndfangit. Ok fik han konungenom oc
 drotningenne oc chusaroducte bref. thz sanctus 10
 leoncius hafdhe thöm sänt. ok the hafdho swa
 mykyt inbära. Teridacio stora armenie konunge. 60
 oc drotning hans asichine. ok systir hans chusaro-
 ducte. sändir leoncius owärdoghir cesariensis ärche
 biscopir. oc vare lydh biscopa. oc alt folkit os är 15
 anduardhat helso mz gudhi. Vi tokom idhra är-
 likhetz bref. oc vndirstodhom mz mykle glädhi
 hwat i them stodh. at alzualloghir gudh skapare
 himils oc iordh hawir sökt idhir. oc at han plagh-
 adhe idhir at i skullin ey vardha fortappadhe i 20
 komaskolande värld. Ok at han thwingadhe idhir
 mz vndarlicom oc ey förra mz os sedhom siukdom
 älla hördhom. for idhra omannelica oc ohörlica
 grymelikhet som i giordhin a the hälghe iomfrunar
 oc a sancto gregorio. Ok thy tilbör idhir ändelica 25
 glädhias mz os. for thy at han som ängin vil läta
 forfaras. vtan vil at alle skulu helas. ledde idhir
 wt af dözsins skugga oc myrkre. for bön skuld
 oc värdhskyllan sancti gregorij. oc tedhe idhir
 sanna liusit iomfrunna son lysandis idhir. oc gaf 30
 idhir siäla helso ok licanma. Ok ther til at i
 maghin faa äuärdhelica sälikhet. tha varin hädhan

i fra siälfwiliandis lydhoghe idhars hælgha fadhirs
 sancti gregorij budordhom. oc maning. hulkin vi
 äpte idhre astundan hawm vight til ärche biscop.
 Bidhiom oc vi idhan brodhirskap at i minnins a
 5 os i idhrom bönom. Än konungin oc alt folkit
 vordho owir alla matto gladhi af brefwom them
 vardh sänd af leoncio. ok alra mäst af thy at
 the hördho at sancte gregorius var vigdhir til
 ärkebiscop. ok at hans kompana honom hafdho
 61 10 folkt i väghenom. varo ärlica hele. oc heelbrygdho
 heem kompne til sit fädhirnis land. Än sancte
 gregorius aflät ey at lära thom sighiandis. käre
 brödhir oc syne hörin apostolin som sighir. käre
 vine sighir han lifwin sosterlica. rätuislica oc mille-
 15 lica i thässe världinne bidhandis hælaght hop oc
 stora gudz oc vars frälsara ihesu christi äro til-
 quämd. Ok äggiadhe konungin ok flere mz sik
 at the skullo blifwa om samfasta thrätio dagha i
 i fasto oc bönom. Än tha thänne timin var ful-
 20 *comnadh*ir kom sancte gregorius mz konungenom
 oc drotninginne oc chusaroducta. oc allo folkeno
 til flodhinna *eufratem* ok i the flodhinne döpte
 han them i *nampn* fadhirs oc sons oc thäs hælgha
 anda. Ok tha giordhis ther stort iärtekne i thy
 25 at flodhin stodh oc drogh vatnit op a badha sidh-
 onar. oc kunne äkke flyta. Ok sancte gregorius
 stodh oprättir owir vatneno mz thörrom fotom.
 swa som han stodhe vppa iordhinne. Ok tha han
 döpte vardh mykyn lygn eldir. oc syntis owir
 30 vatneno en brännande stydh. oc owan owir studh-
 ena syntis vars herra kors wtgifwandis af sik
 sken mykyt langht som sool. Ok tha the hafdho

seet thässin storo vndirlico thingin. brunno the ä
 meer oc meer i gudz kärlek Ok vordho döpte
 hundradho oc fämtio thousand män vtan barn oc
 quinno. Ok fördhos i hwit klädhe. ok mz vax
 liusom oc lampom. mz sang oc store glädhi komo 5
 the sidhan atir in ij stadhin mz sinom fadhır
 gregorio. Ok sancte gregorius sagdhe ther mässo.
 ok lot konungin oc drotningena oc chusaroductam.
 ok alla andra taka gudz licamma, Ok blef ther 6:
 siu dagha. ok i them daghom cristnadhe han 10
 meer än fyra hundradha sinnom tio thousand män.
 Än tha thätta var alt fulcompnat vigdhe sanctus
 gregorius ther manga kirkior. ok skipadhe til
 thera thiänist klärka ok preste, ok konungin
 lagdhe til thera mykyt gooz. akra oc andra äghor 15
 Ok foor sidhan thädhan oc vmkring gik alt ar-
 menie rike. oc opfylte thz mz kirkiom oc klostrom.
 skipandis ij them klärka oc preste. ok konungin
 lagdhe gooz til thera oc begafwadhe them hwar-
 iom som hwarior höfdhe. Ok skipadhe oc mäst- 20
 ara i hwarie kirkio som känna skullo smam
 barnom af första bokstaff oc ther til the vordho
 fullelica lärdhe, Ok vigdhe sanctus gregorius tio
 biscopa. at hwar thera skulle foresta sino landino
 i armenia. Än then förste hät albinus. then andre 25
 euchalis. thridhi bassus. fiärdhe moyses. fämte
 eusebius. siätte iohannes. Siunde agapius. Attonde
 artis. Nionde arsotis. tionde anthiochus. Ok thässe
 hafdho alle för varit afgudha preste. Än i kon-
 ungxins palacio satte han albinum. at alle skullo 30
 tro at konungin var sandir cristin man. Ok vp-
 fylte them mz gudz ordha kännedom. ok bödh

them at the skullo vara idhkelica stadhughe i
 gudz budhordhom. Än alle mz enne röst mz
 konungenom oc drotningenne oc chusaroducta swar-
 adho oc sagdho. Jdhre helsamlige maning vndir-
 5 läggiom vi siälfuliandis vara halsa. Ok ther äpte
 kom sancto gregorio i hugh at han ville äpte
 eptedöme prophetans helye oc sancti iohannis bapti-
 63 ste. forlata världinna losta oc smikran ok folkx
 tillaat at han skulle ey smittas af them, wtualde
 10 han nakra renlifwis munka. ok gik mz them i
 öknena. ok tholdo ther hart lifwärne. hawandis
 til mat skox yrtir. ok til dryk kalt vatn. Ok varo
 idhkelike i fasto oc vaku oc bönom. Än nakat
 ther äpte gik han nidhír at sökia konungin oc
 15 drotningena oc chusaroductam. oc hans folk. man-
 andis them at the skullo stadhelica framhalda i
 gudz budhordhom. Ok tha ropadhe konungin til
 hans mz myklom graat oc sagdhe oc alt folkit.
 O hálghe fadhír. forlat os ey. vi ey kunnom älla
 20 gitom lifwat vtan thik. for thy thin talan är os
 sötarin än honagh. oc owir gaar allan sötan smak.
 Ok han ville ey höra them. vtan atirgik til thera
 som han hafdhe forlatit i ökninne. ok sagdhe
 them. käre brödhír ok syni ey skulin i dröuas at
 25 idhart köt vanskas af vaku ok fasto älla bönom
 sighiande mz apostlenom. tha iak är siukir tha
 är iak maktoghír oc starkir. Ok om til höre at
 äras. tha skal iak glädhias oc äras i minom siuk-
 dom at i mik skuli byggia gudz dygdh. For thy
 30 godhe cristne män glädhias tha the vardha siuke.
 ok thy at tha the rädhas dödhin kunno [the] äkke
 hindras af diäfwlsins frestilsom. ok tha the äru

helbrygdho falla the i mang diäfla frestilse. Ok
 sanctus gregorius skipadhe oc vigghe när fyra
 hundradha biscopa. vndan taknom them förnämpdo
 tio biscopom som för sagdhis. at hwar thera skulle
 forestanda sinom stadhenom i armenia. Ok thän- 5
 tidh konungin ok alt armenia var ey i litle sorgh.
 af hälgha herrans bortouaru. vardh them sakt. at
 sancto gregorio varo tve syne, hulka han hafdhe 64
 aflat i sinom vngdom tha han var i grecia. Ok
 thän förste thera kalladhis vrchanus. hulkin for 10
 bäzsta lärdom skuld som han hafdhe numit af sinom
 vngdom. kom han til presta vixle Ok thän andre
 hät arostacis aat nampne. ok han först af sins
 vngdoms alre forsmadhe världinna käte. ok vardh
 giordhir ärmete. ok bygde a öknom bärghom. Ok 15
 loot sik nöghia aat eno enfallogho klädhe. ok
 hafdhe sik til maat yrtir som ther växsto. ok kalt
 vatn var hans drykkir. Ok hans säng var bar
 iordhin ther hon var stenoghast. Ok hafdhe sik
 vndirgifwit mykle vaku. fasto ok bönom. Ok opta 20
 stodh han oppa sinom fotom vprättir vakin alla
 nattina. oc las ok sang gudz loff mz myklom graat
 ok sokkan. Han hafdhe ok mz sik kompana som
 han kände göra tholkit sama. Än teridacius. ther
 til at the skullo ärlica koma til hans. sände han 25
 til thera thre höfdhinga swa som var. ati armenie
 höfdhing. ok assatin höfdhing i stora landeno sili-
 don. ok datan. konungx fortalara ok tolk. Thässe
 foro in til capadociam til stadhin cesaream. oc
 funno ärlica prestin vrcanum. Än sanctum arosta- 30
 cem funno the i ökninne. hulkin ängaledhis vilde
 koma mz them til konungin. Än cristna manna

moghin som mz hyfdhingomen hafdho komit til
 hans. sagdho honom. bätra är at hela manga mz
 thik. Än här hela thik ensam. Ok tha lydde
 han them. oc gik mz höfdhingomen til konungsins.
 5 Än tha konungin saa them vpfyltis han mz mykle
 65 glädhi. ok leedde them til sanctum gregorium som
 var i öknenne a eno berghe som hetir manarach.
 thz liggir när danalicon lande Ok tha sancte gre-
 gorius saa them. tok han them i sin fampn oc af
 10 store glädhi grät han. thy at han saa them haua
 got lifwärne. Än tha sagdhe konungin til sanctum
 gregorium for thy at thu vilt hällir blifwa i ökn-
 enne oc thär byggia än vara mz os. thy bidhiom
 vi thina fadhirlighet at thu skipa ok vigh os
 15 sanctum arostacem thin son til biscop. hulkin i
 thin stadh maghe blifwa mz os at känna os ok
 lära. For thy han syntis owirga sin fadhír i sidhom
 ok visdom oc sniälle talan. Ok han lydde thera
 bön oc vigdhe han. oc anduardhadhe them han,
 20 äpte thy som scrifwat är. for thina fadhra äru
 thik födde syni them skalt thu skipa höfdhinga
 owir alt landit. J allom släktom skulu the vardha
 aminnoghe thit nampn. for thy at sanctus arosta-
 cis mintis altidh a sins fadhírs gärninga sancti
 25 gregorij äptefylghiande honom i lifwärne ok gär-
 ningom. Än sancte arostacis. gik om kring alt ar-
 menie rike ok sökte kirkior oc stadhfäste folkit i
 gudz budhordhom. ok at the skullo haua sik ärlica
 i them kannedom hans fadhír them känt hafdhe.
 30 hulkin ey mindra än hans fadhír af allom älsk-
 adhis oc hedhradhis. Än konungin var idhkelikin
 i graat oc fasto oc vaku ok bönom. ok idhnadhe

sik i almosom. oc angradhe the synde han hafdhe giort.

Här byrias siwnda bokin i hulke six huru konungin teridacius ok sanctus gregorius sökto room at see apostlanna hälghodoma, ok then 5 66
godha *cristna* kesaran *constantinum*. Ok af hedhir them giordhis af constantino oc pafwanom eusebio. Ok huru the komo atir heem til armeniam Ok af thy almännelico radheno oc klärka samquämd som kesarin giordhe i 10 stadhenom som hetir nicena ok huru ther skipadhis kirkionna rättir ok hänna lagh. Ok huru sanctus arostacis fördhe thädhan ok heem til armeniam scrifwat i storom bokom thän stadhgan ther giordhis. Ok af dödth sancti 15 gregorij. Ok huru ärlica konungin teridacius styrdhe sidhan sino rike

J Them sama timanom som thätta hände i armenia tha styrdhe kesara dömino i room then maktoghe oc ärlike kesarin constantinus som döptir vardh 20 ok *cristnadh* af sancto siluestro. Af hulkom teridacius hafdhe hört at han var alra *cristelicastir* man. ok af alra grymasta gudz vina hatara. var giordhir millaste prädicare. Ok at han hafdhe nidhirsraghit al afgudh oc afgudha dyrkan som 25 dyoclecianus oc maximianus ok marcianus. oc licinius ok maxcencius the ondo kesarane hafdho vp-sat til mankönsins fordäruilse Ok i thera stadh

hafdhe han vpbygd hælgha kirkior til manna helso.
 Han hördhe oc at then same constantinus gaf
 manga gafwor them a christum trodho ok alle
 the äkke trodho a han varo honom stygge ok
 5 ledhe. Ok mz thäs hælgha kors baneer hafdhe
 han vndirbughit alla barbaros sino valde Hulkin
 67 ok ther til at han skulle synas af allom sandir
 cristin man. bar han i sinne krono som han bar
 a sino hofdhe. thäs hælgha kors tekn vmkring sat
 10 badhe bak oc fore oc a badha sidhor mz dyrom
 stenom. Än tha teridacius konungin hördhe alt
 thätta. vpfyltis han mz store glädhi. thy at christi
 kändedoms röst hördhis i allom landom. Ok kon-
 ungin tok radh at gaa ok sökia apostlanna mönstir
 15 i room. oc at see swa ärlikan kesara. ok tok mz
 sik manga päninga. hawandis i sino fölghe mz sik
 ärchebiscopin gregorium. ok biscopin arostacem
 hans son. ok albinum biscop. ok höfdhingan af
 mursie lande. ok höfdhingan af siria Ok höfdhingan
 20 af lande thy som hetir masachi. ok grefwan af
 angelicon aspeth at nampne. Thässe pläghadho af
 gamble sidhuänio at krona kesaran. ok höfdhingan
 af nociethara. ok höfdhingan af nisikon ok här-
 toghan af aristemion. ok sabinensis höfdhing. ok
 25 höfdhingan af thy lande som hetir pascaperon. oc
 manga andra mäktogha herra. ok siwtio thusand
 riddara. mz thässom wtgik han af sino fädhirnis
 lande ararach af stadhe them som hetir valarsa-
 pach. Ok foor owir greciam mz store bälle. ok
 30 kom owir hafwit ok landit in til ytaliäm. Än tha
 thz vardh kungiort ärlica kesaranom constantino.
 gik han lankt wt af stadhenom mote them. Ok

mz honom pafwin eusebius. oc mange höfdhinga.
 ok romara riddara Ok toko them mz storom hedh-
 ir. ok hwar kyste annan. ok gingo sidhan mz
 mykle glädhi in i stadhin Ok äpte thy som scrifw- 68
 at är. spörin först ok letin himerikis rike, gingo 5
 the först til apostlanna mönstir offrandis altaromen
 manga gafwor. Ok ther äpte gingo the til sin
 härbärghe. hulkin ärlike constantinus hafdhe them
 hedhirlica reet. Ok bödh at them skulle ympninga
 gifwas til thera hästa. ok alt thz the thorfto maat 10
 oc dryk oc sänga klädhom. Än konungin terida-
 cius. hoff vp mz höghe röst i pafwans ok kesarans
 ok alz folksins näruaru. ok sagdhe them alla the
 plaghor oc ond thing som han hafdhe giort a
 sanctum gregorium. ok them hälgho iomfrumen. 15
 Ok huru han ok hans män vordho for thän skuld
 gripne af diäflenom. oc gingo vafrande som vil
 diur om marka ok skogha. Ok huru siäluir kon-
 ungin var omskiptir i swins liknilse ok huru han
 atirfik helso badhe til siäl ok licamma ok hans 20
 folk mz honom af sancto gregorio wtdraghom
 af brunnenom. Ok kungiordhe ok hwat dygdhir
 ok iärtekne gudh hafdhe giort vm sanctum gre-
 gorium. Än swa brat keysarin constantinus thätta
 hördhe. fiöl han ginstan nidhir fore sancti gregorij 25
 fötir oc beddis alra ödhmiuklicast välsignilse af
 honom. Ok vpstodh sidhan. oc i näruaru konungxs-
 ins teridacij oc sancti gregorij. ok alra thera om-
 kring stodho kunnoghadhe han. at for thy at han
 hafdhe hatat gudz hälgha kirkio. vardh han spit- 30
 älskir. ok huru han vardh af apostlanna syn som
 gudh tedhe honom — — — — —

— — — — — [Här fattas ett blad.] — — — — —

69 nekandis sinom eghnom sömpn. ok sinom thynn-
ingom hwilo. Än sanctus gregorius nu mykyt
gamal seandis nu vara näär komit til sin dödh.
5 ok astundande nu sundirlösas oc vara mz christo.
kalladhe han til sin biscopin arostacem sin son.
ok konungin teridacium. ok hans drotning ok
syster. Ok manadhe them at the skullo äkke gaa
af gudz budhordhom. ok at the skullo atuaktelica
10 haua gömo owir thz folkit them var anduardhat
ok vndirgifwit. ok bödh at alt thz han atte skulle
gifwas fatiko folke. ok sidhan blef han dödhir Ok
alzualloghir gudh took hans siäl til äuärdhelica
glädhi. hulkins hälaghasta licamma swepto the ij
15 them ärlico klädhom som han var van at haua
tha han giordhe gudz ämbite. ok offradhe gudhi
fadhore varom herra ihesu christo lofsins offir. Ok
biscopin sanctus arostacis mz androm biscopom
ok klärkom ok konungenom ok drotningenne ok
20 systir konungxsins oc mangom androm iordhadho
han i stadhenom valerostica mz myklom hedhir
oc sang ok läsning som ther är til skipat. Ok
smordho han mz dyrom smörilsom. ok bygdo owir
hans graf fäghirsto kirkio. oc hälghadho hona hans
25 nampe. Hwar som än til thänna dagh gör gudh
for hans skuld manga godhgärninga ok iärtekne.
for thy at the af diäflom äru hindradhe. älla
spitälske. halte älla blinde äru. älla hwat handa
siukdom the haua. Än the koma til hans graf
30 ther han hwilas. tha atirkoma the heelbrygdho
70 hem til siin. tilhiälpande varom herra ihesu christo.
hulkom som är hedhir oc ära ä for vtan ända Amen

Än sanctus Arostacis biscopin styrdhe fridhlica
gudz kirkio i sancti gregorij stadh sins fadhirs.
Äptefylghandis hans hælgho sidhom ok lifwärne.
Ok konungin teridacius hulkin for thy at han hat-
adhe the hælgho kirkio. fanz han i ham ok likn- 5
ilsom swa som swin Än sidhan thy at han vardh
gudz kirkio *predicare* ok hænna väriare. vardh han
vppa funnin i sinom skipilsom swa som ängil. Ok
äpte sancti gregorij dödh styrdhe han sit folk. ey
swa som hardhír älla grymbir herra. Vtan swa 10
som mildir ok siäfwir fadhír. Hulkin ok äpte thätta
lifwit fik äuärdhelikit arf mz varom herra ihesu
christo. Hulkin som lifwir oc styre mz gudhi fadhír
ok them hælgha anda. Ä for vtan ända AMEN

Anmärkningar.

Sida	rad.	
13	9	israels rättadt från irael's af utg.
16,17		<i>På sidan 89 i handskriften felas några af de sista bokstäfverna i åtskilliga rader, emedan bladets ytterkant är bortskuren; dessa äro tillagda utan vidare anmärkning.</i>
21	24	<i>ordet stoltir är halft utplånadt, men skall vara kvar. (Jfr. 193 15, 196 14, 222 18.)</i>
23	5	<i>tha tillagdt af utg.</i>
—	24	<i>atta tillagdt af utg.</i>
24	1—26	<i>Här är med sidan 97 i hds. samma förhållande som nyss med s. 89. Vid ett par ställen äro bokstäfver, som möjligen kunna underkastas tvifvel, satta i ().</i>
35	20	<i>i öfuom är u raderadt och ändradt på sista stafven.</i>
41	11	<i>i them är sista stafven utplånad, så att ordet blifvit ändradt till then</i>
45	21	<i>i käte äro de 2 sista bokstäfverna af nyare hand.</i>
46	13	<i>Thz ovisst om thz eller ther, ty sista bokstafven är utplånad.</i>
53	20	<i>skoli är i hds. ändradt till skolle (samtidigt?).</i>
54	19	<i>timanom skrifvet öfver ett utskrapadt ord.</i>
—	31	<i>siällan utskrapadt.</i>
56	17	<i>kom senare tillskrifvet öfver raden.</i>
62	4	<i>i är ändradt i hds. från af som först blifvit skrifvet.</i>
78	12	<i>i owiruälle har w fyra streck.</i>
—	14	<i>inälue rättadt från innälue eller inuälue</i>

Sida	rad.					
87	14	andelico	rättadt från	ändelico	} af utg.	
93	13	ofmykyt	»	omykyt		
103	4	son	»	som		
116	19	köpenskap	»	köpinskat		
121	20	rördhis	»	rördhis		
130	5	af	»	a		
—	7	wij är med yngre hand skrifvet öfver raden.				
132	13	sama synes vara ändradt till sanctum				
133	9	vin är i hds. ändradt från viin				
135	21	i Thenna är första bokstafven utskrapad; en oriktig har förut varit skrifven.				
142	4	ingangande har i hds. bokstäfverna gan för mycket.				
146	16	israels rättadt från iraelis af utg.				
150	16	ther läst så i stället för thz				
155	20	härskapino rättadt från häskapino af utg.				
165	24	thik tillskrifvet öfver raden; något yngre.				
168	18	På de två tha är något skrapadt, liksom man velat ändra dem till the				
172	9	sanna rättadt från sama af utg. (Dylik fel i de 2 andra handskrifterna.)				
177	2	rasklica är nästan utplånadt.				
178	28	nar han är dubbelt skrifvet.				
182	27	oc ryghelike är dubbelt skrifvet.				
186	4	dröuilsin rättadt från dröluilsin				
194	9	sool atirhiolt är dubbelt skrifvet.				
198	5	israels rättadt från iraelis af utg.				
—	9	quiidha är i hds. ändradt till quinna				
206	10	när tillskrifvet utom raden.				
—	25	det andra at ovisst om oc eller at				
215	13	thijt är nästan utplånadt.				

Sida	rad.	
217	22	<i>I hds. fortlöper kap. 70 omedelbart med kap. 69, och är endast utmärkt genom en något större begynnelse-bokstaf.</i>
228	9	<i>det första the kan äfven läsas tha</i>
232	25	<i>tala är i hds. rättadt från gaar</i>
236	14	<i>fafängom rättadt från fanfängom af utg.</i>
245	6	<i>far är i hds. skrifvet faar men det ena a är borttaget genom en punkt inunder.</i>
249	13	<i>forstas är (af annan hand?) tillskrifvet öfver raden</i>
252	19	<i>ey (nästan utplånadt) är skrifvet öfver raden.</i>
253	6	<i>alt är til hälften utplånadt.</i>
270	22	<i>framför sik är med nyare hand tillagdt för</i>
274	25	<i>anda tillagdt af utg.</i>
275	25	<i>een med yngre hand tillagdt i hds. framför mandrapare</i>
276	28	<i>I st. för sagdhe konungin har först stått: fiöl a konungin oc sagdhe</i>
277	6	<i>skal han är i hds., af yngre hand och oriktigt, ändradt till han skal</i>
288	15	<i>I st. för köko har först stått högho</i>
—	29	<i>I st. för drapus tyckes först ha stått dräpas som blifvit ändradt genom skrapning.</i>
303	13	<i>Med ny hand är i hds. tillsatt ett s i ballaskind så att det oriktigt kan läsas ballaskind</i>
316	6	<i>gladhi är i hds. ändradt till gladh</i>
—	17	<i>framför konungin har först stått til men blifvit utskrapadt.</i>
318	25	<i>af är i hds. tillskrifvet öfver ett i som således skall utgå.</i>
—	31	<i>det andra the är tillagdt af utg.</i>
320	13	<i>thär i hds. ändradt från här.</i>
321	11	<i>nicena rättadt från vicena af utg.</i>

Prof af ett, i lektier för Wadstena-nunnorna indeladt utdrag (Kap. 6, 7, 58—81, 90—93) af Bonaventuras Betraktelser. Efter en Kongl. Biblioteket tillhörig pergament-handskrift från år 1502, med gammalt märke A 3.

(Kap. 63.)

Sanctus bonauentura sigher aff wars herra pino

Bl. 28

Nw mädhan wi skolom tala aff wars herra ihesu christi pino, tha skal then som astwndha at äras j wars herra pino oc korse, hona jdikelika tänkia, Thy at om wars herra pino oc thz som j henne giordhes, skadhas jnerlika mz alle hwxsins atwakt omwändhes människian oc ledhes til enna nyghia fwlkomlikhet, Thy at then som hona skadhar granleka aff hiärtans grwndh oc allom jnälwanna krafftom, möte farlost mang the ting aff hwilkom människian far nya warkwnnan, nyian kärlek, nyian hwgnad oc en nyian fulkommen stadhugan sötma ther hona wisselika sikra gör aff äronne ¶ Nw tho at iak är folotter oc stamber j ordhomen, tha tror iak at ther til at människian matte komma til swa stora fulkomlikhet atte hon förlata alla ythra syslonar oc tith sätia alla hogxens krafft mz hiärtans wakande öghom &c [15 tryckta rader äro utelemnade i hds.] Oc maa man wäl sighia at ey at enast torff man wndhra oc storleka warkunna wars herra pinlike oc

5

10

15

20

dö[d]helike korsfästan wtan än ämwäl thz som hände för
 korsfästilsen, hwat är thz at tänkia at herra[n] ther
 aldra tinga gudh oc skapare är war fran them tim-
 anom han war fangadher, oc alt til siätta thiman a
 5 daghenom j hwilkom han korsfästes j idhkelike stridh,
 j storom wärkiom, obrygdilsom gabbilsom oc flängiom
 oc gaffs honom ey j swa store stridh minsta stwndh
 til hwilo,

Thetta skal läsas fran bordhe a pa[lm] sönedagh
 10 om qwä[lle]n [*skrifvet i kanten*]

Hör nw oc skadha hwilken stridhen war, someleke
 gripw hand a honom oc somlike bwndho han, en
 flöggher oc annar skriar, en skiwffwer oc annar rykker
 en hädher oc annar spottar, en dragher ather oc
 15 annar fram, En spör han oc annar ledhe fram
 mothe honom fals witne, en lywgher oc annar wit-
 nar, Somlike röia honom oc somlike bära them fals
 witne, en höl om öghonen hans, Somlike slaa han
 j änletet oc somlike pwsta han widh kinbenen,
 20 Somlike rykkia han til stwdhenna, oc somlike föra
 han w klädhomen, Somlike slaa han widh han ledhes,
 oc somlike skriia oc ropa, en taker han aat sik til
 at tröttelika mödha han, Oc annar bindher han widh
 stodhena, somlike spiärna han mz fotomen oc somlike
 25 flänghia han mz gislomen Somlike föra han j pwrpura
 klädhe, honom til smäleke oc somlike satia honom
 tornkronona a hwffudet, en far honom röna j handena
 oc annar fathar hona ather aff rätte gäld, oc slaar
 hans tornkronada huffwd, somlike hadweta honom
 30 mz knäfallom, oc somlike wräka honom spottet j än-

letet, ledhes sidhan ather oc fram, försmas oc wräkx,
 skiwffs oc wändhes hiit oc thiit swa som en dare,
 oc swa som thän ther giffwit haffwer wäriona oc enkte
 tör mothe taka som röware oc omildaste rans man,
 Nw til annam oc nw til caypham, Nw til pilatum oc 5
 nw til herodem, oc sidhan än ather til pylatum, oc
 ther wrokx han oc drogx badhe jn oc wt, Tykker
 tik ey thetta wara hardasta beskasta oc mäktogasta
 stridh, Bidha tha än litet oc thu skalt faa see än
 hardare, The omildhe höffdinghane oc pharisei wnghe 10
 oc gamble, Oc mang tusand folk standha trättelika
 mothe honom ropa oc bidhia korsfästa han, korsit
 som han korsfestes oppa lägx oppa axlana hans, som
 nw waro brotna oc slitna alla ofärdogha, Ther lwpu
 the samman. ä hwar the waro staddhe, swa wäl wt- 15
 ländinghane som borgharene, swa wäl the som man
 hiölt för godha män som the fulasto ribballane, ey
 til at warkwnna honom wtan til at gabba oc hädha
 han, Ängin är then som han kännir, wtan alle mödha
 han, oc kasta han mz träk oc alle orenlikhet, Oc thän 20
 tidh han bar sin smäleik hadhuetis honom, oc wardh
 them til ordhqwädhe, Mot honom skälto the som i
 porthomen satho, oc the som winet drwkkko, swngo
 oc giordho sik om han wisor, swa skiwffs han oc ältis,
 swa drax han oc köris, oc swa mödher oc flängdher 25
 oc aldher sarghader, oc alt j thz ytersta mättadher
 aff obrygdilsom, hwazske gaffs honom hwila ällar roo,
 oc näplika andharwmet til täs han kom tha til kal-
 warie locum som är then orenaste oc aldra wärst
 loktande stadhen, Oc alt thetta giordho the mz gäldh 30
 oc ryghelike brädhe Än j them stadhenom ändhas
 oc huilas stridhen, aff huilko nw skal sighias, Än

huat huilo mon thetta wara, män thu seer wäl, hwat
 hardha oc langa stridh han tolde fran midhio nat,
 oc alt til säxt tima, korsfästilsen, oc wndanna werker
 oc hiärtans sorgh ärw än hwassaren, än stridhen
 5 Oc see sidhan hwilken huilan är, sannelika tha gik
 watnet jn til hans siäl, oc manghe hwnda rädhelike
 oc grymme kringom gaffwo han, oc honom belagdho
 wärst wilioga manna radh, oc hwästo badhe händher
 oc tändher mote honom, som hwassasta swärdh Aff
 10 tässo som nw är sakt, tykkes wndher enne summo
 ändat wara aff wars herra pino thz som giordhes j
 trem tidhomen, som är ottesangx tidhinne primis oc
 ters oc alt til säxtam, Än ey skal swa wara, thy at
 swa stor oc bitherlik wars herra ihesu pina skal ey
 15 swa lättelika trakteras ¶ Tu autem

Skiljaktigheter och olika läsarter efter samma handskrift.

Sida

- 160** r. 4 lazari dödth oc för hans opresilse skuld,
 som han opreste aff dödha i stället för lazari
 vpresilse
 — r. 6 frestas för frätas; 11' Tha stadhfästo; 13
 aldra wärste; 15 är thetta; 16 ällar hwat; 18 än
 tha; 28 oc för bort; 32 sith radh oc ondzsko
161 r. 2 ey wisto sik; 11 *Kap. 59 fortlöper med 58*
utan afbrott; 12 nytiar; 17 bequämom
162 r. 29, 30 warffru i st. för varon frw
163 r. 15, 16 talado sin i mällan; 30 swa *utelemnadt*.

Sida

- 164** *Kap. 60 har öfverskriften: Thetta skal läsas til bordz om palm sönedagh om qwällen; r. 10 til honom utelemnadt.*
- 165** r. 3 ödhmiuklica *utelemnadt.* 7 tho at för thot
- 166** r. 5 sigheter för talar; 24 thy för ey
- 167** r. 7 ödhmywklika; 9 *Kap. 61 fortgår med 60 utan mellanrum och öfverskrift; 26 sin j mällan.*
- 168** r. 1 skalt thw ok *utelemnadt;* 18 the för tha på båda ställena; 21 tässen thin ordh; 22 förese nw mik; 25 honom för han
- 169** r. 16 aldrig; 21 torsdaxkwällen; 31 skuldo aff honom fulkomnas
- 170** r. 11, 12 sacrament för sacramenti skipilse; 31 oc sagdhe för sighiande
- 171** r. 7, 8 kärleken ther han til wara helso haffdhe
- 172** r. 9 samma försanna (*likasom hufvudcodex och Danskan*); 24 hwast *utelemn.* 27 nw väl *utelemnadt.*
- 173** r. 1 haa för hwa; 9—32 Än thu — kärlek *utelemnadt.*
- 174** r. 17 ohöwelik för ohöuelikit thing; 25 sitiandom *utelemnadt.*
- 175** r. 6 obegriplikit *utelemn.*; 21—28 Ok mz — födho *utelemnadt.*
- 176** r. 27—32 ther kulum *utelemnadt.*
- 177** r. 9 oc värdogha storlek *utelemn.*; 24, 25 ok mykyt — lästinne *utelemn.*; 28, 29 sighiande — budhordh *utelemnadt.*
- 178** r. 1, 2 at koma skulu *utelemnadt;* 26, 27 swa stor vyrdhile *utelemn.*; ok forakt *utelemn.*; 28—31 Skodha — lioflek *utelemnadt.*
- 179** r. 5 thera för idhur; 6 enkannelica *utelemn.*;

Sida

- 180—182 Kap. 63 *se ofvan*
- 183 r. 18, 19 Thetta skal läsas om manedax qwällen
j dymbelwikw de bonauentura i st. för Vars —
timan
- 184 r. 9, 10 iämpn — gudh *utelemnadt*; 13 fadhren
- 188 r. 13 Kap. 64 är deladt i 2 lektier, af hvilka
den senare begynner med Sidhan gik han och
har öfverskriften: Bonauentura aff ottesangx
tenkilsommen
- 189 r. 30 hälghasta *utelemnadt*.
- 191 r. 6 wärdogaste för värdhelicaste; 22, 23 var-
kunna — mödho *utlemn.*; 25 Om primis tima
för Af — tima
- 192 r. 21 aat för af; 28 ämuäl *utelemnadt*.
- 193 r. 28 flängdhes för var flängdir
- 195 r. 26 Om teerz för Vars — tima
- 196 r. 7 Vid gita slutar en lektie med Tu autem
En ny börjar med Sidhan och öfverskriften: Thetta
skal läsas fran bordh om torsdagx middagen;
21 ömblikaste oc för ömblike
- 197 r. 12 sälskapit för sällskapit
- 198 r. 9 qwinnor för quiidha; 31 ora för hora
- 199 r. 2, 3 Thetta skal läsas fran bördhe a langa
fredag [ad] sextam oc nonam för Vars — nona;
10 wardher om han giorth för vm han vardhir;
12, 13 somlica — andbudh *utelemnadt*; 21
honom *utelemnadt*.
- 201 r. 1 kropsens för licammans; 4 hwan stadh pino
utelemnadt.
- 202 r. 9, 10 Ny lektie, med öfverskrift Nonam, börjar:
Vidh korsset waro mz warffru

Sida

- 103 r. 7, 8 i världinne *utelemnadt*.
- 204 r. 4 axla *för* vägna; 13 ropadhe oc doo; 15, 16 thän tidh — ropit *utelemnadt*.
- 205 r. 13 *Af rubriken finnes endast: jn vesperis; 19 tha för the*
- 207 r. 31 hänne *utelemnadt*.
- 210 r. 2 förfast *för* offast; 12 likamen; 23 Thetta skal läsas fran bordhe om middaghen a paska affton ad completorio *för* Af — tima; 31 tara
- 211 r. 5 oc aff the *för* ok the; 7 skodha oc see *för* see
- 212 r. 22 dröghiat *för* töghiat
- 214 r. 24 *med* graffwena, Tu autem slutar en lektie; en ny börjar 25 Nw tha *med* öfverskriften: Thetta skal läsas til bordz a paska affton om qwällen
- 215 r. 26 j wildhen ganga *för* vi gangom
- 217 r. 21—23 kapitlen fortlöpa utan afbrott.
- 218 r. 5 snoppan *för* snöptan
- 220 r. 14, 15 ok vm — thöm *utelemnadt*.
- 221 r. 8, 9 Hwru war herre ihesus christus oppenbaradhe sik fförst warffru sinne käraste modher
- 224 r. 8 likaman j graffwenne
- 228 r. 11 oc frögdinna *för* frögdhelica
- 229 r. 6 oppenbarade sik *för* tedhis
- 231 r. 22 som *för* tha the
- 233 r. 5 främsto *för* fromasto; 21, 22 oc oppenbaradhe *för* at vppinbara
- 234 r. 13 ather *för* ther
- 236 r. 31 til hans loff *för* til lof
- 238 r. 28 tröste *för* styrkte
- 239 r. 26 märit *för* mare
-

Prof af en Dansk öfversättning efter den Svenska bearbetningen af Bonaventuras Betraktelser. Ur en Kongl. Biblioteket tillhörande pergament-handskrift från början af 1500-talet, med gammalt märke A 31.

(Kap. 63.)

Bl. 67 Sequitur Aff vors herrä ihesu christi pinä

Bl. 68 Nw mäden vj skullä talä aff vors herrä ihesu christi
 pinä tha skal then atstundis at äras j vors herräs
 5 pinä och thz som j hennä giordes skodäs iamärlighe
 mz allä hugsäns atwokt om vändäs mennisken och
 ledes j inärligh fulkommälighiet Thy at then som
 hennä skodär grandlikä aff hiärtens grwndh oc allä
 inwällä kroppän möttä farlost mangä the thingh
 10 aff huilkän menniskä for ny varkunnän nyan kär-
 lig nyan [söt]ma ther hennä vissälighä sikkra giörä
 aff äranä Nw än oc togh at iäc är fulottär oc stumm-
 är j ordh män tha thror jäch at ther til at menn-
 iskän matthä kommä til so storä fulkommälighiet atte
 15 hun for forladä allä omsorgh oc ytra sisilonnar oc thit
 satia allä hugsäns krafft mz hiärtäns vaghende öghen
 och äy springä til allä mz hugsäns lediä och blink-
 rändä öghen vthen granlica tomlica stadlica mz godä
 viliä thickiä som hun varä stadh vidä oc thz som
 20 händä j vors herrä pinä och korsfästälsä som och om
 thu vasth wakär at waktä at ty som saktä ärä aff
 vors herrä ihesu leffnädä tha manä iäc thik at thu
 skullä härä värä möklä vakärä haffwindä här allen

hughen oc allä krafftänä Thy at härä obenbaräs meest
 then kerlighet hans ther hiärtän var skullä allä ledäs
 brännä Thänk alt thz som nw sighäs aff gusz pine
 som thu förrä van och at thz ma vissälighä thänkkäs so
 som här sighäs Thy at myn akt är eygh at seghie i 5
 allä thissä bokinnä noghet thz som äy pröffwäs antän
 mz then helghä skriffit heller oc mz helgä mäns
 kennädom och ma man väl sighä Ath äy alt iänistä
 thör man vndrä och storlige vthen en omuel thz som
 hendär for korsfästilsen huat ärä thz at thenkkä at 10
 herren ther aldhrä tingh gud och skabärä ärä var frain
 them thimanom han var fongädher om nattän oc alt
 til sättä timä pa daghen j huilkän han korsfästas i
 önkeligä stridh j storä värke o brydilsä och flängälsä
 och gaffs hanom äy i sö storä stridh minsthä stvndh 15
 til hwilä Men hör nw och skodh huilken stridän vär
 han bleff grebän han anom och somblica bonnen En
 flöggher och annär skriär än skuär oc anner rykker
 en hadher oc anner sputtär en dragher attir oc annär
 fram oc spör han oc andrä ledher fram mote hanom 20
 falskä vintnä än liugher oc anner vintnä Somblica
 rögiä hanom oc somä bärä hanom oc falsk vintnä en
 hol om öhenen hans sommä slaan i anlithet och sommä
 pustär hanom vit hans kennabeen Sommä röcken til
 stadänä oc sommä foren til kledomen sommä slan vedär 25
 at han ledäs och sommä skregä oc robä än talir han
 aat sik til ath trolica mädhen oc annär binder han
 vid stödänä Sommä sperrär mz födernä oc sommä
 flängärn mz gislernä Sommä fören i purpurä kledä
 hanom til smäligh sätianom torn kronä pa hoffdit en 30 Bl. 69
 fäk hanom röre ihandhena oc anner fatar hona attar

af rättä giäld oc slaar hans tornkronä hoffuit Sommä
 hadhueta han mz knäfall oc sommä wrakä hanom oc
 sputet i anlidet ledis sidhen attir och fram forsmas
 oc vrakx skuffs och vendäs hiith oc thit som en darä
 5 oc sosom then ther giffuit haffuer värionä oc inktä
 ther mattä talä som röffuärä och vmislastä ransman
 nw til annen oc nw til Caypham nw til pilatum oc
 nw til herodem oc sithen än attir til pilatum oc ther
 vrokx han drogs bodä yn och vt thykkär thik äy thz
 10 värä hardästä beskestä oc mektugä stridh bitha än
 tho lidät oc thu skalt faa see än hardärä The vmildhä
 höffdinghä oc pharisei vngä oc gamlä och mange thu-
 sindä folk standä trättäligä möttä hanom robä oc bidä
 korsfästenä korssät som han korsfestäs appa leghis
 15 appa axlenä hans som nw varä brotnä oc slitnä allä
 vffärdughe Ther löbä the samel ee hwar the varä
 steddä so väl vtlänninghä som borgernä so väl the
 som man hiolt for godä men the som fulistä riballänä
 Äy til varkunnen vthen til ath gabä oc heden Än
 20 är then som han kommer vten allä mödä oc kastän
 mz thräk oc allä vrenlighiet Ok then tid han bär sin
 smäligh hadu[e]dis hanom oc var them til ordh qwedä
 Modh ha[n]om skal thu som i porten sadä och the
 som vintto singä oc giorde sik om han vissä Swo skuffs
 25 han oc ältis Swo drogs han oc ältis oc köris oc so
 mödir oc fländir oc allä sargidär oc alt i thz ydärstä
 mättädär aff obrigdelssomen huatskä gaffs hanom
 hwilä heller roo ok näppälighä andär til thissä han
 kam ta til kaluarie locum som är then vrenistä och
 30 aldrä värsthä luktindä steedän och alt thz giordhä
 the mz giöldh och ryghälighie brädhä Än i then
 stadhän ändhäs och hwiläs striden Aff hwilkä nw skal

sighäs Än huath hwilä thz varä Mon thu seer huat
 hardhä och longhä stridh han tholdhä fra mynnä nath
 och alt til sextam korsfästilssän hans oc vndannä värk-
 är och hiärtäns sorrigh äru een huassär än striden
 Och see sidhän huilkän huilän är Sannälighä tha gik 5
 vantnit in til hans siäll och manghä handä rädälighä
 och grim kringh gongenne han och belagdä värst
 vilighä manghä radh och huesto bodhä händher och
 thungher modh hanom som huassästä swärdh Aff thissä
 som nw är sagdhä tikkis vndhär ennä som andit varä 10
 aff vors herrä pinä thz som giordhäs i thinnä thimä
 som ärä ottä sangx thidännä prim och tärtz och alt
 til sextän Nw ey skal swo värä thy ath so stor och
 bittärligh vors herrä ihesu christi pinä skall ey so
 lättäligä trakteräs Thy skalt thu ladhä op öghänen 15
 och skodä hennä granälikär Ok lath thykkiä thik som
 thu warä när städh i hans pinä Oc alt thänk oc thik
 ikki ledäs vit at thenk thättä som herrän leddäs ikki
 ath tholä

Bl. 70

Tillägg.

Sjette och sjunde kapitlen af Bonaventuras Betraktelser återfinnas i handskriften B (af år 1502), skiljda från de öfriga kapitlen genom ett mellanrum af 51 blad; de meddelas här såsom till en del ifyllande den stora bristen i början af hufvudcodex.

(Kap. 6.)

Bl. 124

Thetta skal läsas til bordz om jwla apton vm
qwällin

Thentidh jomfrun oc henna brudhgomme vm gingo
daghlica saman. växste var herra ihesus j modher-
5 lifwe, oc [tha] joseph fan at hon war haffwande.
vndradhe han owir alla matto Nw skalt thu atwakta
thy här sigx, oc mat thu här mykit faghirt nima
Nw om thu vndrar hwi war herra ville at hans
modher hafde fästeswen. mädhan han ville at hon
10 skulle altidh bliffwa jomfru Tha finnom wi at thz
war för thriggia handa sak, som var at tha hon vardh
hawande skulde hon ey vanfrägdhas Oc at hon skulde
nytia manzsins thiänist oc hugnadh. oc at gudz sons
fözlo time skulde diäfflenom lönas Än josep skodh-
15 ade sina fästemoö, eet sin, oc annat sin oc opta. oc
dröffdhis storlica oc viste ey hwat han skuldhe thänkia
i thässa maleno, tho thänkte han enkte ont vm hona.
oc j engho misthänkte han hona oc thänkte at gudhi

var enkte omögelikit. tho likouäl aff manna krank-
 lighet jäwadhe han thz, oc hänt wara illa See nw
 människia huru gudh latir sina vini mödhas mz dröfw-
 ilse, oc komo j frestilse them til större krono, oc
 thänkte josep thy widh sik, at han ville lönlica skilia 5
 sik widh hona Sannelika maa sighias aff ioseph at
 hans loff är j ewangelio. huar oc sigx at han war
 rätuis man Stor dygdh var thz, som huar man maa
 pröfwa at en man gitir ekki hafft större sörgh oc
 vidhermödho oc othol, än mistänkia hustruna för hor- 10
 dom oc vmbär tho daghlica sin orät, Egh gat oc varfru
 varit vtan dröffuilse. thy at hon pröffwade väl oc
 fan, at han war dröffdher oc ther aff dröffdhis oc
 hon, oc thigde tha ödhmiwklica oc lönte gudz gaffwo.
 hållir vilde hon wara misthänkt, än vppinbara gudz 15
 hemelikin thingh, oc nakot thz aff sik tala. som
 henne matte thänkias til rosn, älla fafängt loff. vtan
 badh gudh at han wärdogadhis vända alt til godho,
 oc thässin dröffuilsin taka badhe aff sik oc sinom fäste
 man, Här math thu see hwat dröffwilsom oc vidher- 20
 mödho the haffdo badhin Än gudh foresaa them
 badhom oc sände sin ängil. hwilkin som sagde ioseph
 i sömpnenom, at hans fästemo hafdhe aflat aff them
 hälgä anda, oc badh han gladelica oc diärflica bliffwa
 quarran när henne. hwar aff wi vndirstandom, at äptir 25
 dröfwilse kombir stor hugnadher om vi kunnom os
 hafwa oc vara stadughe oc thuloghe j dröfwilsom, thy
 at war herra lätir komma lungn äptir storm, oc thik
 thörff enkte iäfwä. at engin dröfwilse lätir han sinom
 vinom komma vtan the äru them nytlikin Sidhan sporde 30
 iosep aff thässe vndirlico afflinginne. hulka varfru
 honom granlica bewiste Oc swa bleff josep gladelica

quar när sinne fästemo. oc älskade hona meer än
 möghelikit är sighia aff renom älskogha, oc lät sik
 trolika vardha om alt thz henne tharffwadhis, oc varfru
 lät sik hemelica til hans oc vmbaro gladelika sin fat-
 5 igdom, Än war herra ihesus christus staar inneluktir
 j modherliffwe nyo manadha vmkringh, oc bidhar
 tholimodelica skipadhan tima, Warkunna thy männ-
 iskia honom. som värdogadhis hiit komma oc sik swa
 Bl. 125 ömblica ödhwika Mykit skolom wi astunda täsda
 10 dygdhena. oc aldre skolom wi os nakot räkna vara,
 mädhan allzwallogher gudh oc äronna herra wilde sik
 swa mykit nidher böghia Oc för thässa ena godh
 gärninghena som är at han ville swa länge för vara
 skuld vara inneluktir, formaghom wi honom aldre fult
 15 göra Än tha likowäl skolom wi thetta thänkia, oc
 thakka honom aff allom kärlek. at han värdogadhis
 thaka os fran andro folke Oc görom honom thetta
 litla til hedher, at vi standom innelukta j hans tiänist
 thy at thz är os vnt aff hans godhlek, oc ey aff
 20 warom forskullilskom. oc engaledhis hawom wi swa
 mykit goth forthiänt Oc skal os vara mykit thäkt at
 han haffwer mz os swa vndirlica giort Ey ärom
 wi jnnelukta os til omaka, älla mykla thwang vtan
 här ärom wi j renliffwis tryglighet wäl bewarat. swa
 25 som j aldra starkasta torne Til hwilken thässa här-
 inslica wärlidina etirblandadha skot, älla stormande
 haffsins bölgia, kunno ey til komma älla skadha göra
 wtan wi thz siälff valdom, widherfrestom thy aff alle
 30 forganglikom thingom til gudz thiänist. hulkom os bör
 tiäna aff reno hiärta j alle fulcomplighet, Thy at wtan
 huxsins innelykkilse, dogher kropsens innelykkilse an-

tiggia litit älla enkte. ömka thik oc ofwir wan *herra* ihesum christum J thy at fran thy at *han* kom j modherliff oc alt til dödhin. war *han* altidh j vidhermödho oc dröffwilsom aff thy at hans fadher gudh aff himerike, som *han* aldramäst älskadhe war forlatin aff jordhrikis 5 människiom, för aff gudha dyrkan. oc saa at syndoghe män wanhedradho *han* Oc aff the ömko oc varkunnan ther *han* haffdhe til siälinna, ther skapadha waro äptir honom siälffwom. hulka *han* saa swa osälika oc swa almänt fördömas, oc thz war honom mere pino än alt 10 thz *han* tholde j sinom likama. thy at ther fore tholde *han* the hardha pynona See nw oc thänk hwat godho kruse här rättis aa. wilt thu känna oc smaka hans sötma tha tugga granlica tu autem

(Kap. 7.)

15

Bl. 130

Tha nio manadha waro framlidhne wth gik bwdhit aff kesarenom at al wärldin skulle scriffwas oc hwar skulle scriffwas j sinom stadh Än nar ioseph wilde fara til bethleem sin stadh hwadhan *han* war aff föddir, oc *han* viste at timanom ledh at hans fästemöö skulde 20 födha. thok *han* hona mz sik Oc swa färdadhis varfru nw annat sin oc möddhe sik langan wägh thy at bethleem är fäm valska milo när iherusalem Nw haffwa the mz sik en oxa oc en asna oc fara som fatike köpmän, ther fää haffwa falt, Än nar the komma til 25 bethleem fingo the hwarghin härbärghe för thy at the waro fatik, oc mange för samo sak waro ther saman kompne. Warkunna här varefrw oc skodha hona vnga oc klena människio aff fämtan aarom mödda af langhom wägh. oc blyghis vmganga mz folke. leta 30 hwar hon matte hwila sik, oc fan hwarghin. oc ä

hwar hon kom tha badho hona oc hanna fäste man
 alle fara wäl Oc vm sidhe dreff them nödh til at bliwa
 en stadh a gatunne ther som thäkt war owir, hwar
 böndir som til torghx foro plägadho binda sina asna
 5 tha som rängde Oc ther giordhe Josep som timbre
 man war, nakraledhis swa fore them at the gato
 bliffwit ther Thy thänk nw granlika oc vakta wäl aat
 allo. oc särlika aat thy som varfru teedhe enne männ-
 iskiö Nw tha aat thimanom ledh at iomfrwn skulde
 10 föda som war vm midhionat a sunnedaghenom. stodh
 iomfrun vp oc fiöl a knä, oc ioseph war mykit dröffdh-
 er. at han gath ey swa wäl tilreeth som höuelikit
 var Han thok litith aff höö oc lagde framman fore
 warfru, oc sidhan gik han vppa ena sidho oc wilde
 15 ey wara när iomfrunne thän tima hon födde Oc tha
 ginstan i samo stundh. war gudz son vtan iomfrwnna
 Bl. 131 liff wtan mödho oc laa framman for henne vppa höno,
 oc modhorin lutte sik ginstan nidher oc thok wp han.
 vmfämpnande han innerlika oc lagdhe han j sit sköt,
 20 oc äptir thy som thän hälge ande hona lärde. strök
 hon hans wärdogha licama allan vm kringh mz sinne
 miölk Oc sidhan swepte hon han j the klädhe, som
 hon haffde ther til reet oc lagde han sidhan wp j
 iätwna Tha fiöllo oxin oc asnin a knä, läggiande
 25 mwnnana vppa jätwna, oc pysto ginom näsana, swa
 som thän ther skäl haffdhe at vndirsta at barnet war
 thwn klät, oc thorffte vidher mere värma i swa store
 köld Modhorin badh til han a sinom knäm oc thakk-
 adhe gudhi fadher, oc sagde loff wari thik oc ära o
 30 herra gudh alzwalloghom fadher, thy at thu gaff mik
 thin enga son Jak loffuar thik äwärdelikin gudh, oc
 bidher iak til thik lifwandis gudz oc min son, wäl-

komin war thu min gudh, oc min herra. oc min son
 Joseph kom sidhan in, oc fiöl nidher a iordhena oc
 badh til hans a sinom knäm, oc aff rätte glädhi runno
 honom aff öghomen tara Oc swa stodh wärldhinna frw,
 hafwande badhe änlite oc hiärta oc al sin astundilse 5
 owir iätwne huar henna aldrea kärista son laa, Nw
 hawir thu hörth huru hyffdhingen aff himerike var
 föddir Oc ämuäl hörde thu huru himerikis drotning
 födde han. oc bäggia vägna findir thu hardasta fatik-
 domen, thy at the mykit thorffto widher thz them 10
 altidh brast, thässa dygderna atirfan var herra. hon
 är lästinna finapärta til at hona köpa, skal man al
 thing sälia. hon är andelica bygninginna förste grundh-
 ual. til hona forma ekki siälin komma, mz värlzlica
 tingha byrdhinne Thz är os stoor blygd oc stor skadhi, 15
 at vi hona ey vmfäpnom mz alle makt, mädhan
 äronna herra oc himerikis frw gömdhe hona swa gran-
 lica Nw sigher bernardus at nar var herra föddis,
 hughnadhe han sith folk. aff thy folkeno sigher pro-
 phetin dauid, som war man äptir gudz hiärta fatikir 20
 man är thik ather latin Ther amot sigher war herra
 j lästinne aff rike mannenom. vee är idher j vanom
 som hafwin här idhan hughnadh, thy at ihesu christi
 fözlo time hugnar ekki snakkara Ey hugna hans tara
 them som plägga kalz oc gaman, the fatiko klutane 25
 han j sweptis hugna ey skrud klädda Oc stallit älla
 iätan hugna ey them som gärne synas frome j kirk-
 ionne, hyrdomen som vakado budhas glädhin, oc them
 six helarin vara föddir oc fatikom oc the som ärfuodha,
 Än vee idher rikom mannom oc än qwinnom mz, som 30
 hafwin här idhan hugnadh Oc findir thu badhe j son-
 enom oc än modhorinne stora ödhmiukt j thässe fözl-

onne som man kalla iulin, Ey fortykte them vara j
 stalleno. ey fäät oc hööit, oc al annor ödhmiukt hulka
 darane miswyrda. thässa dygdhena teedho badhe var
 herra, oc varfrw j allom thera gärningom. hulka the
 5 giffwa os til testament. vidherfrestom thy vmfängna
 hona af alle akt, thy at vtan hona är ey helsa. oc
 enga vara gärninga kunna gudhi thäkkias mz högh-
 färdhinne Thy at som sanctus augustinus sigher. högh-
 färdin giordhe änglana til diäffla, oc ödhmyuktin
 10 gör människiona änglomen lika Oc thy som bernardus
 sigher, vitin thz för visso wäl at han som höghfärdogho
 änglomen enkte sparde. han spar oc ey höghfärdogho
 människionne thy at han är ey genuärdogher sik
 siälfwan Oc findir thu j them badhom oc särlica i
 15 varom herra ihesu, ey litla licamans twangh oc plagho.
 af hulke bernardus sigher, at nar gudz son föddis war
 j hans valde at vtüälia sik hwat tima han vilde. oc
 tho thok han fore thz som mödhosamast war, särlika
 the litla oc fatika modhorena som swa fatik war at
 20 hon haffde näplica klädhin ther hon matte swepa han
 ij Oc än tho at tharfwin var swa mykin. tho höre iak
 hwarghin skinnin nämpnas, vtan findir iak wäl at
 christus ther hwazske kan daras. älla nakon wil swika,
 vtwalde thz som kötino war hardhast Oc thy at thz
 25 är os bätra. är os thz gangnlicast fore taka, oc hwa
 som annat radher älla känne tha flyom han som van
 rätta forradhara Thy at thetta är smaswennin ther
 propheta ysayas longo för spadde. som kan fly thz
 onda, oc wtuälia thz godha Thy är kropsins luste
 30 thz onda. oc likamans thwang är thz goda Thy at thz
 visa barnit gudz fadhers enge son, wtualde thwangena.
 oc forsmadhe lustan, gör oc thu samuledhis. tho skäl-

lica. at thu fortakir thik ekki oc gör meer än maktin
 tilsigher, Nw tha var herra var föddir. war ther mykin
 ängla skare, oc lowadho sin herra. oc sidhan fore the til
 hyrdhanna hulke som waro ther när stadde, ena milo
 vägh. oc budhadho them vars herra fözlo tima oc sagdho 5
 them stadhin. oc foro sidhan wp til himerikis mz sangh
 oc store glädhi. oc sagdho ther sinom grannom, huat som
 tidht var j iordhrike. oc alt himerikis härskap gladdis oc
 frygdadho sik oc hafdho stora höghtidh Oc tha the haff-
 dho thakkat gudhi fadher oc han lowat för sin kärlek 10
 komo the alle saman. hwar äpte han, swa som thera
 skipan oc värdhelikhet til sigher j swa matto at tha andre
 kommo atir. foro andre af stadh at see oc skodha sins
 gudz änlite, oc badho til hans mz alle wyrdhningh.
 oc ämuäl badho the til hans modher. oc lowadho them 15
 badhin, mz alra sötasta sangh. hwa hafdhe gitit warit
 quar j himerike. thän som tholkin thidhinde haffdhe
 fangit höra. at han hafdhe ey sökt sin herra. ther swa
 ödmiuklica war staddir j iordhrike, J enghom thera
 fanz tholkin tryzska, Som sanctus paulus sigher at 20
 nar gudh fadher j hymerike inledde sin son i värld-
 ena. badho til han alle gudz ängla Thetta thykkir
 mik vara lust at thänkia af änglomen oc är wäl sanno
 likt Sidhan komo oc hyrdhane oc badho til barnit. oc
 sagdho hwat the haffdho hörth aff änglomen, oc alt 25
 thz som sagdhis gömdhe sniällasta modhorin granlica
 i sino hiärta, oc hyrdhane gingo thädhan alle gladhi
 Oc skalt thu människia falla a knä, som thik haffwer
 swa länge forsumat. oc bidh til thin gud oc thin herra
 Sidhan bidh oc til modhorinna, oc helsa mz alle vyrdh- 30
 ningh gamla karlin sanctum iosep. Sidhan kös barns-
 ins ihesu fötir liggiande j iätunne Oc bidh vara frw,

at hon fae fram han älla läthi tik siälfwa taka han
 Thak sidhan han j fampnen, oc skodha granlica hans
 änlite mz alle vyrdningh. wilt thu oc än kyssa han
 tha städher han tik thz wäl oc lustas diärflika i hon-
 5 om Thetta maa thu göra thy at han kom til syndoga
 män för thera helso, oc vm gik mz them ödmiuklica
 oc gaff sik siälfwan them til mat Oc thy aff sinom
 godhlek lätir han tik fara mz sik äpter thinom vilia
 Oc ey seer han til thina dyrffwe, vtan til thin brinn-
 10 ande älskogha Tho skalt thu altidh thetta göra mz
 vyrdningh oc räddogha. thy at han är sanctus san-
 ctorum Sidhan skalt thu faa han atir modhorinne oc
 göm granlica aat, hurw vislica. oc huru stora vin hon
 giffwir sik vm at han vpfostra, oc gifwir honom dia.
 15 oc thiänar honom j alla handa matto. oc skalt thu sta
 oc hiälpa henne j thy thu gitir J thässa skalt thu
 lustas oc frygdha tik. oc vara altidh hemelica äpte
 thy bäzsta thu gitir när iomfrwne oc barneno ihesu,
 oc skodha altidh hans änlite hulkit änglane astundelica
 20 see. tho som iak sagde, altidh mz vyrdning oc rädd-
 ogha, at thu ey vardher bort kördher Oc skalt thu
 thänkia at thu äst owärdogh vmganga mz tolko folke.
 oc skalt thu ämwäl thänkia mz glädhi, huru stoor hög-
 tidh i dagh är Thy at j dagh föddis christus ihesus.
 25 oc swa är visselica äwärdelica konunghsins gudz fadh-
 ers sons fözlo dagher J dagh är sonin os giffwin, oc
 swennin är os föddir J dagh framgik kirkionna brudh-
 30 gomme, som är hälga manna howodh. aff sino brudha
 huse J dagh teedhe alra manna fägherste, sith astunde-
 lica änlite J dagh giordhis thz ängla loffwit Gloria
 in excelsis deo J dagh budhadis mankönino fridher j
 iordhrike, som oc six j the samo cantico J dagh siongir

the hálga kirkia owir alla världina. himpnane äru
wordhne honagx flytande. oc änglane swngo j iordh-
rike J dagh vppinbaradhis först gudz vars frälsara
mänzska oc godhwili J dagh badh man til gudh i
syndogha kötzsins liknilse J dagh skedhe the thw vnd- 5
irlica thingin som ga owir al vndirstandilse. oc en-
samin troin gitir begripit, som är at gudh föddis oc
iomfrwn födde J dagh skeen alra vndra mykelighet,
oc alt thz som sakt war aff gudz sons tilquämd. vpp-
inbaradhis nw thy är thenne daghin, mykit stora 10
glädhi oc frygdhinna dagher

Tillägg af

Legenden om Gregorius af Armenien

i fullständigt ehuru något yngre skick. Efter Kongl. Bibliothekets pappershandskrift, från medlet af 1400-talet, med gammalt märke (Antiquitets-Arkivets) A 39.

125 Här sigx aaf thäs helgba herrans pino sancti
gregorii af armenia huru han var pinadher ok
hwat vndirlikom thingom gudh giordhe mz hanom
Ok hans hystoria biscriwas ok sigx i thessom syw
5 bokom som här fylghia epte Ok byrias thy swa
första bokin.

Thät var j lanzskape the som parthia hätir än man
imalarsius at nampne han var valerii son. hwil[k]sins
släkt om laanga tima hafdhe wäl ok sälelika j hand
10 gangit. Thy at hans föräldra varo mykit rik i gul
ok sylfwer dyrum stenum ok mangom hawm j få ok
booskap j akrom. byom. thorpum. ok maktoghom
stadhum. Thenne samme fornempde imalarsius hafdhe
three syne mykit mannelika Thy at hwar thera hafdhe
15 vndir sik wnnit ok fangit rike. Then förste-thera i
aldir ok konist maktoghast artabanus at nampne han
fik sik riike som persia hätir. Then andre som hät
chusaron han fik armenie rike Then thridhe pithmar-
ion kalladhir at öknampne nichidon han took sik
20 masaletana rike. En hwilka ledhis värulzlikin lykka
ok sälikhät sik omskipte mz them ok huru the forfor-

os. thz skal framwär meer kunnoghas Ok thy sigx
 nu här först aaf huru arthabanus persara konungur
 miste sith rike Thenna samme arthabanus var ärlikin
 riddare oc lärðhír af barndom j spadoms konist ok
 sniällastír at skodha komasculande thing j stiärnogangh 5
 Thz hände om ena naath epte thy han var van at
 han vpstodh af sinne siäng oc wtgik at skodha koma-
 sculande thing j stiärnanna skipan Tha vndirstodh 126
 han j stiärnomon at vare thz swa at nokur thiänare
 j them timanom vidherfrästadhe moote kifwa sinom 10
 herra tha maatte han sin herra saktelika oc rasklika
 forwinna oc wt ältä af rikeno. En tha han aatir jn-
 kom j sängena kungiordhe han alwarlika synne hustru
 alt thz han hafdhe vndirstandith af stiärnanna skipan.
 Ok j sama huseno laa enlika een jomfru som hät 15
 artoducta föd af thes rikis konunga släkt idhkelika
 närstandandis j thiänist sinne fru drotninginne. Hon
 hafdhe j älskogha ok vinskäp een riddara arthasira
 aat nampne han var sasani son af hwilkom en kallas
 folk som hätta sasaniceni. Artasira vaar oc af persa- 20
 ra konungga släkt En sidhan thenne fornemde kon-
 unggin artabanus hafdhe swa talat mz drotninginne
 ok henne alt thetta kungiorth sompnadhe han. ok
 artoducta jomfrwn som thetta hafdhe hört wtgik lön-
 lika af kamarenom konungxsins, ok kungiordhe ridd- 25
 arenom artasira alt thz hon af konunggenom hafdhe
 hört ok han hafdhe sakt oc äggiadhe han oc styrkte
 at han sculde mootstridha konunggenom for thy at
 riikit skulde hans vardha. oc took edh af hanom at
 naar han finge rikith tha sculde hon vardha drotning 30
 hans. än tha thetta var giorth ingik hon aatir lönlika
 j kamaren. konunggenom oc drotninginne här inkte

aaf witande. oc nydher laghdhe sik at sofwa. ¶ Artasira
 riddaren vardh här af mykit gladhír ok aarfra oc vp-
 127 stodh mykit arla om morghonin oc sammankalladhe
 alla howdzmästarana. höfdhingana oc persara riikis
 5 herra Ok taladhe sua til therra O maktoghe herra oc
 sniälle j seen väl thenna wtländingän artabanus han
 thwinga os oc nydhírthrikkir swa som thräla. Lydhins
 thy aat minom ordhum oc bindin them j idhrom
 hiärtom oc varom alle jämsamt eenhughadhe swasom
 10 inkte rådhandis thy at nu är time j hwilkom vi
 moghom afkasta hans thräldoms ook af varom halsom
 oc vara sidhan myklo frälsare än vi hafwom här til
 varit. Hwilke genstan alla swaradhe hanom mz enne
 röst oc saghdho vi ärom alle redhobone at lydha idhro
 15 waalle oc budhe. oc vnde idhro härradöme vara. Än
 sidhan the hafdho thetta sakt rädö the storan härskap
 at stridha moote konungenom artabano. Oc wtsändö
 twa af sino radhe til hans swa som var zizam oc
 carina maktogha i waal oc herradöme Hwilke swa
 20 taladho til hans. O konungir thu scalt vita at här-
 skapsmästarene oc persara domara. höfdhinghia oc ridd-
 arskap sända til thik oc sighia at thu skule eygh
 vilia längir herras owir them swasom thu hafwir här
 til giorth Alleghis vilia the ey längir thiäna jdher. eygh
 25 swa at the vilia nokot moottestriddha jdher Vtan for
 then sculd at the vilia ekki längir swa skämme-
 lika thiäna idher hädhanfra som the hawa giort här
 til ¶ än konungin tha han thz hördhe storlika vndrand-
 is om langa stund gaf han them ingin swar oc om
 30 sidhe seandis sins rike fordarwilse oc nydherfal tiltok
 han at rysta sino hofdhe ok saghdhe them ¶ Fore
 mikit goth jak hawir idher giort oc maanghum andr-

um hawm j thänkt mik tholik giöra. vtan gaan fram mz 128
 idhro radhe oc giörin hwat j formoghin For thy jak
 haldher for alz inkte idhra samquämd thy at j sculin
 rasklika se huru jak skal vmkulsla idhur samswor-
 likin radh Ok swa skal jak giöra mz idher at aldrigh 5
 skal nokur annar optare thora giöra forrädhilse mootte
 sinom herra. Än nu är idher alt thz forlatith som j
 hawin sakt oc vaktin idher at j komin ey aatir at
 sighia mik tholik tidhande. For then skuld än j
 dyrwins til tholikt optarmär jak scal biudha hemd 10
 lata giöras owir idher. ¶ Ok the genstan wt gingo
 fraan konungenom oc kungjordhe artasira hwat the
 hafdho hörth. ¶ Än artasira loot genstan hänta jom-
 fruna artoductam oc satte hona mz allom sinom
 hawom oc boscap vp a eeth mykit starkt fäste Ok 15
 reede sik til kiif mz persara oc medora höfdinghom
 oc riddarom moote konungenom artabano Ok sammo-
 ledh artabanus reede sik til kiif mote hanom hawand-
 is mz sik folk som häta parthi. oc mangha aaf per-
 sarum. En nu framga the til kiif ok falla a badha 20
 sidho manghe en miklo flere af herskapi artabani
 ok swa kyfwadho the optelika näär om eeth aar En
 at sidharsto tha the kommo til kiif saghdhe artasira
 til artabanum Jak vndra mykit thina snille at thu
 thort stridha moote mik. alleghis äär ok inkte thin 25
 viisdombir ok konist. älla är thz swa at hon är nok-
 oth hwi minnis ekki thu a the ordhin thu saghdhe
 thinne hustru tha thu hafdhe skodhat st[i]ärnonnar
 skypilse. oc thy tiilbör at thu skalt vardha wnnin af
 mik. Lydh thy mino radhe oc kyfwa ey längir mz 30 129
 mik oc jak skal giwa thik akra oc bya aaf hwilkom

thu moghe ärlika vppe hallas oc lifwa. ¶ En tha
 konungin arthabanus hafdhe thetta hört. dröfdhis han
 storlika j sinom hugh. oc thänkte visselika at drötn-
 ing hans hafdhe thz giort at opinbaarth hans lön-
 5 likin raadh oc sände genstan en then hona skulde
 dräpa Ok saghdhe konungin til artasiram. eygh är thz
 höwelik at jak lifwandis scule afsätias rikeno älla thik
 thiäna. mädhan jak är thin herra Ok mz store brädhe
 fiäl han a persos oc assyros oc drap manga af them.
 10 oc gik alt fram til artasiram oc vilde gönom stinga
 han mz spyute sino. än artasyra gik nokot afsidhis
 af hans ögsyn ok thy at han var mykit konzstoghír
 at skyuta sköt han konungän i brystith j geenwartona
 oc syndirslät brynnio hans swa at wtgik baktil aat
 15 härdhommon Ok swa bleef artabanus dödhír. än parthi
 oc perses som hafdhe varit mz artabano vndirgingo
 siäl[f]villiandis artasire herradöme. Oc arthasira tok
 them til sin mz gladhom hugh. Ok takar nu til badhe
 mz them oc sino herskapi lioflika fryghdhas oc glädh-
 20 as af sälikhät som honom hawir hänt oforethänkt
 Ok mynnis oc ämwäl a jättan oc ädh. som han giordhe
 mz jomfrune artaducta sände gänstan oc loot hona
 koma til sin. ok satte krono aa howdh henna oc til-
 scref henne allan sin sigher. ¶ Ok swa thesso änd-
 25 adho skulom vi kunnokt giöra huru chusaron kon-
 unggir af stora armenia forgikx. tho skal sighias af
 nakrom thingom för. ¶ Än sidhan thetta vardh kun-
 130 giort konungenom chusaron huru artasira hafdhe dräpit
 hans brodher artabanum. oc at han nu hafwir persa-
 30 ra rike. oc at parthi vilia håller medh hanom halda en
 mz sinne släkt. Fiäl chusaron j stora sorgh oc angist.
 oc mäst for thy at han ey swa rast kunne koma at

hemnas sins brodhurs dödh som han vilde. vtan
samman sankadhom vtalilikom myklom härskap af sino
rike oc af mangom andrum lanzskapum swa som är
albana oc limphana silbana oc capistara oc af marghum
flerom landom skyndadhe sik til persara rike a mote 5
artasira än tha konungän artasira fik see hans mikla
härskap rädis han storlika. oc än tho at han mykit
rädis tho for sinna manna skuld gik han til kifs ok
tha han vndärstodh at han ey formatte motesta took
han til at fly. Än chusaron oc hans män fylgdho 10
epte oc giordhe mykit manfal af folke artasira oc
röwadhe sidhan manga stadha oc bya oc thorp i persia
oc assiria. Oc ladhado sik mz myklo gul ok sylf oc
allom andrum dyrum hawm Ok foro swa atyr hem
til armenia. än tha the komo til stadh som häte va- 15
lerostici bödh chusaron at gifwas sculde til synna aaf-
gudha prydhilse oc dyrkan. hwite yxn. oc hwite bukka
ok hwite hästa Oc afgudhanna prestom. oc riddarom
som mz hanom hafdhe varit i härfärdhinne gaf han
mykla gafwr. oc giordhe for sigher sculd som han 20
hafdhe fangit stora höghtidh oc glädhe. Oc swa
giordhe han aarlika om tio aar hafwandis mz sik til
hiälp manga af saracenis Oc swa vardh artasira moxan 131
til inkte giordher oc for storum reddogha vardh han
allär hughlös. ¶ än tha took han til at spyrria radh 25
af sinom mannom huru han maate frälsas af tilstand-
ande vadha oc jättadhe mz storum eedh at vare then
nokur som han vilde wttaka af the nödhinne som
hanom tha fore stodh tha vilde han then samma jäm-
likan sik giöra j sino rike Vtan thy vndan takno at 30
han vilde sik siäluom göma konungxsätith. än til
thessa ordha stodh wp en af parthia ärlikin oc mykit

starkir enac aat nampne af släkt cusaron oc saghdhe
 til arthasira. om thu vilt thz giöra som thu saghdhe
 jak skal än jak lifwer frälsa thik af thesso. Artasira
 swaradhe hanom oc saghdhe. om thu thz giör jak
 5 skal atirfa thik alt thz thu aatte oc thyne forällir oc
 thu scalt vara annar näst mik j mino rike. oc thetta
 stadhfeste han mz storom edh Oc enac swaradhe han-
 om Jak andwardha thik alla mina släkt. oc jak mz
 minom brodher oc minom synom oc allom minom
 10 booskap swa som flyandis af thynne öghsyn. skal ga
 oc fulkomna thz jak thik jättadhe oc hälsadhe them
 alla oc skyndadhe sik sidhan til cusaron. Oc tha
 konungin cusaron sa han tha vndirstodh han at han
 vndan flydhe herradöme artasira. owitughir swikx thes
 15 han bar j briste sino. took han enac mz storom hädh-
 ir oc vyrdhning oc giordhe han oc hans brodhir
 första oc främsta j sinom gardh oc owir alla giordhe
 han theem sik hämelikasta. giwandis them manga
 132 gawo oc rika giordhe theem i gul oc sylf oc j andr-
 20 om myklom äghom oc mäst fore thy at the hafdho
 sakt hanom. Thy komom vi til thyn at vi vildom mz
 thik taka händ af artasira hwilkin som drap thin brodh-
 ir waan frända ¶ Oc thessom thingom swa giordhom
 sankadhe han mykin här oc gik in j persia rike oc
 25 röuadhe thz som han hafdhe för giort Än vp a thz
 sidharsto tha han hafdhe samman sankkat mykin
 mogha oc storan härskap thänkiande grundilika for-
 darua oc nedher sla alt persara rike Än enac mintis
 a edh oc jättan som han hafdhe giort mz artasira. oc
 30 othäkkär aat taknum godhgerningom oc storom hedh-
 ir sum hanom var giordhir af konungenom cusaron
 oc enwäl glömdom allom skylscap. han mz sinom

brodhir leedo konungän j hemelikän stadh swa som
viliandis sighia hanom thz lönlikit vare ok hafdho mz
sik hwas swärdh hwld vndir sinom kapom ok ther
hiuggo the han oc gafwo hanom banasaar oc slogho
han nedhir a jordhena swasom dödhan. Oc stigho 5
sidhan til sinna hästa villiandis vndan fly. än the wrdho
gänstan faghne oc dräpne af armenie vällis mannom.
Hwilke sidhan komo atir til kusaron konungxins oc
kunnoghadhe hanom at hans forradhara varo dräpne.
Hwilkom konungän gaat neplika swarath än tho bödh 10
han them at the sculdo dräpa alla badhe qwinno oc
män som mz enac forradhara oc sinom drapara hafdho
komith af persida. Hwilkit genstan vardh giort thy
vndan takno at een gömde twa enacx syne annan 133
thera sände han bort j lanzskap thz som hätir sirida 15
¶ oc annar gregorius aat nampne sändis in til romara
rike Än naar som thetta vardh kunnughat artasire
persara konunge vpfyttis han mz store glädhe oc
ofradhe höktydhelika sinum afgudhum oc gaf afgudha
mynstra prestom manga gafwo oc samman sankadhe 20
mykin härskap af persia oc assiria oc androm mangom
lanzscapum oc kom til armenie rike oc aal annur lanz-
scap som til hafdho hört kusaron oc vndirböghdhe
them sino herradöme oc drap alla chusaron släkt oc
fordarwadhe alla them som enac ok hans folk hafdhe 25
dräpith oc manga andra af armenie höfdhingom.
hemnandis harmelika enac ok hans släkt. ¶ Vtan een
af chusarons synom som häth aat nampne teridacius
vardh frälst af enom oc leeddir in til romara rike oc
vardh andwardhadhir at vpfolstras enom mykit godhom 30
man som hät licinius Än gregorius hafdhe blifwit mz
enom crisnom manne af hwilkom han var väl lärdhir

j *crisne* tro oc var giordhir *cristin* man. ¶ Än sidhan
gregorius fik vita huru han oc teredacius varo komne
 af *armenia* in til *greciam* vitandis sik vara teridacii
 frända. oc at hans fadhír hafdhe dräpit teridacii fadh-
 5 ir. drogh han sik til teridacium oc thiänte hanom
 badhe dagh oc naat swa som sinom herra. Än eygh
 opinbaradhe han sik hanom haar han var. ¶ J them
 timanom tok til *greca* konungir at hata gudz kyrkio
 oc the helgho tro oc tha som teridacius vndirstodh
 134 10 *gregorium* vara *cristin* tok han til at eggia han nu
 mz hötilsom nu mz pinom andwardhandis en emväl
 han i band oc hardha gömo oc nödhghade han til at
 dyrka aafgudh. Än thz gat han ingaledhis giort at
 han ther til koma. ¶ Än tha thetta giordhis hende at
 15 göta konungir vardh vsaatir mz *greca* konunge oc
 tha the komo til kifs saghde gota konungir til kon-
 ungän. Kifwm vi badhe eensämne mz swa skiäl at
 then varra som vindir han aghe vndir sino herradöme
 beggias varra rike oc härscap. vtan allan scadha oc
 20 sinna manna blodh vtgiutilse. än *greca* konungir rädís
 thetta giöra vantröstandis a sin styrkt oc sina krapte
 oc bedhis dagh at radha sik om thetta Oc drogh sik
 mz sinom härskap thädhan oc laghdhe sik til än stadh
 än ther varo alle porta atirstängde oc alle varo j stor-
 25 um dröwilsom thy at the ey hafdho sik siälwom thz
 the maatto äta älla therra hesta Oc mange höfdhinga
 varo mz hanom som han hafdhe kallat at the skuldo
 hanom radh giua om gota konungx ordh som han
 hafdhe sakt. oc j bland them var oc komin höfdhinge
 30 then som teridacius var mz oc thiänte. en teridacius
 gik om naattena jn j stadhin owir muren oc kasta-
 dhe owir muren w stadhenom swa mykit höö at thz

ymningadhis allom therra hestom oc nedhir castadhe
 manga muranna vaktara. En om morghonen arla gek
 konungin in j stadhin mz hwem han vilde. oc stodh
 mykith dröfdhir af ordhe gota konungx. Til hwilkin
 licinius taladhe oc saghdhe O konungir vyrdh ey 5 135
 ofmykit dröfwas om thetta maal. for thy mz mik är
 en vngir man starkär i sinom kraftom teridacius aat
 nampne chusarons armenie konungx son han gitir
 raskleka frälst thik af thinne omsorgh Han är then
 samme j naat vpfor owir muren oc wtkastadhe fodhr- 10
 ith varom hestom oc nedhir castadhe muranna vakt-
 ara. Hwilkän konungen loot mz store glädhe gen-
 stan kalla sik. oc mz storom edh saghdhe han hanom
 är thz swa at thu vilt ga til kif mz gota konunge
 oc värdher thu sighirs man af hanom Jak scal thik 15
 aatirfa thit rike oc göra thik rikan i gul oc sylf oc
 loot han föras j siin klädhe oc väpnas mz sinom
 vaknom at han sculde ey hughsas vara teridacius
 vtan siälfwir greca konungir Oc nu ga the til een-
 wighis gota konungir oc teridacius. oc ey thiänkir 20
 gota konungir bärias mz teridacio vtan mz greca
 konunge än j therra samgang van teridacius sighir oc
 took gota konung oc bar han lifwandis til greca kon-
 ung än konungin vardh vpfyltir af thesso mz miklo
 storre glädhe oc swasom han hafdhe jättat loot han 25
 teridacium klädha mz hädhinstikke oc andrum kon-
 ungxlikom klädhum oc ifördhe han gulleboen klädha-
 bonadh oc sattan mz alszcona dyrum stenom oc gifw-
 andis hanom wtalikit mykit gul oc sylf sände han mz
 myklo riddarscapi at vprätta sith rike armeniam. ¶ än 30
 han starkir som kiämpe eygh at enast at han aatir fik
 armenie rike vtan emwäl persara oc assiriorum rike

136 oc röfwadhe mykit af rike parthorum. oc hämnadhis
 dödh chusarons konungx fadhurs sins oc manga persara
 höfdhingga oc parthorum bödh han halshuggas. än
 armenie höfdhingom thy at the hafdho häms hans
 5 fadhurs dödh i thy at the drapo enac ok hans brodhur
 oc hans folk. gaf han mangha gafwr
 Här lyktas första bokän j hwilke sakt är huru
 artabanus fik persara rike oc huru han vardh
 dräpin af artasira. oc huru chusaron armenie
 10 konungir vardh dräpin mz forrådhilsom af enac
 sinom frända. ok huru forradharene enac oc hans
 brodher wrdho dräpne af armenie höfdhingom Ok
 twe enacx syue flydhe annar in til siridos Ok
 annar som hät gregorius in til greciam. oc huru
 15 artasira fik armeniam. Ok huru teridacius chusarons
 son flydhe in til romaniam Oc huru the wrdhu
 dräpne som drapo enac oc hans brodhir oc hans
 folk Ok huru sancte gregorius bleef mz teridacio
 oc huru teridacius a greca konungx vegna van
 20 gota konung Oc huru teridacius fik atir armenie
 rike hämpnandis dödh fadhurs sins ok modhur

Incipit secundus liber

Här byrias the andra bokin hwilkin som sighir
 af marghfalleliko pino sancti gregorii oc huru han
 25 blef fämtan aar i enom brun i hwilkom som varo
 rädhelike orma oc illaluktande madhka

TERidacius foor om kring alt stora armenie rike oc
 nästa stadha ok land som ther lagho. Oc tha han kom 137
 til ectanensem sith fädharsland. när thorpe. som erix
 hätir j hwilko som var afgudhirsconna arthemidis
 mynstir ofradhe han thäkt offir for godha lykko oc 5
 sighir som han hafwir fangith Oc kom atir oc laghdhe
 sin tiäl oc bodhaläghe när flodh som lupus hätir oc
 drikandis oc ätandis oc swa som fuller mz höghfärdh
 bödh han sancto gregorio offra afgudhirsconne ar-
 themedi gröna kranza oc krono af laghurträ. ¶ än 10
 gregorius hiölt for inkte konungxins budh. hwilkom
 konungän swa som opbryghdhandis saghdhe. Tha thu
 var pylter oc vnger oc swa som pilagrym. blef thu
 när mik thiänandis mik epte allom minom villia. Oc
 epte hans budhe vardh han satter j starka gömo Än 15
 annan daghin ther äpte konungän sittandis a dom-
 stole sinom bödh koma sik gregorium. Hwilkum han
 swa til taladhe. O gregori thu väest thz väl at for
 then sculd at thu mik swa mangh aar thiänte epte
 minom villia. for thy thu giordhe thz jak vilde för 20
 än jak gath budhit thik thz. thy hafdhe jak thik for
 alla andra kiära oc enkannelikin j minom gaardh.
 oc hafdhe jak thiänkt ii mino hiärta gifwa thik värdh-
 ugh atir lön for thina värdhskyllan. Hwilkum san-
 ctus gregorius swa swaradhe. om än jak thik thiänte 25
 epte thynom vilia j thy giordhe jak väl. thy at swa
 biwz mz apostlenom hwar som sigx, J thiänara j
 skulän vndärgifne vara idhrum herrom eygh at enast
 godhum oc skälikom. vtan emwäl oskiälikom. Än for
 then sculd at jak eygh nu giör epte thinom vilia at 30 138
 jak scule til bidhia afgudh giordh mz manna handom
 dumba oc döf oc at jak giör lifwandis guz villia.

eygh sculde thu ther af vrädhghas mote mik mädhan
 sigx om samma apostolin. bätra är at lydha gudhe
 än männischiom hwilkom som thiäna aal creatwr
 hymil. oc jordh. oc haf. oc aal the thing j them äru.
 5 for thy ewangelista sigher al thing äro giordh om
 han. Mote hwilkom konungän mykit vrädher saghdhe.
 O gregori nu hafwir thu fortapat thz thu mik thiänte.
 är thz swa at thu eygh til bidher oc hädhra gudhana
 som al väruldin dyrka. oc änkannirlika gudhuna ar-
 10 temidem. hwilkin som är aldra minna släkt liif oc ära
 hwilka som alle konunga tilbidtha oc mäst greca kon-
 ungrir. oc for then hädhrin jak thänkte thik giöra. scal
 thik vardh[a] vaanhädhir oc största dröwilse. oc for
 vardhughät oc äro scal thik vardha myrke stuuo oc
 15 band. oc aat sidharsto scal jak lata thik dö mz ful-
 asta dödh. Sancte gregorius swaradhe hanom. Jak
 tapar ey mith ärwodhe älla lön af thy at jak thiänte
 thik. For thy jak bidhadhe eygh af thyk thaka nakur
 lön vtan häldir af minom herra jhesu christo af
 20 hwil[k]sens budhe jak thiänte thik Hwilkän oc är
 badhe atirlönaren oc atirlönen. än then vaanhädhrin
 thu hötir mik giwa scal vardha mik glädhe oc ära.
 thär af sigher apostolin eygh äru jämwärdhogha thessa
 väruldinna pinur vidh komasculande äro som opin-
 139 25 baras skal j os. än myrkestowo oc banden sculo vardha
 mik fräls vpfarilse til hymerikis. Oc thz at thu fiärkar
 mik af thino bordhe skal vardha mik biwdhilde til mins
 herra jhesu christi giulle j hwilko som ätz ängla brödh
 thz osmittadha lambith thz brödhith som siälfwer frälsar-
 30 en sigher aaf Jak är lifwandis brödhith som nedher foor
 af hymerike. thenne matten allom them af hanom
 taka gifwir han smak owir allan allan annan math

For thy at alle the af hanom äta swa at the astunda
 han oc girnas them gifwir han smak ¶ Thenne matin
 gör ey stygh älla ledho them af hanom äta. vtan
 wtslekke alla gyre Oc eethesmeer nokur ätir af hanom
 thesmeär astundar han af hanom äta Thenne matin 5
 en tho at otalike mange taka af thessom matenom til
 mättis mynzskas han ingaledhis. oc än tho at han
 skiptis mangom vtalikom oc gifs at äta j mangom
 stikkium tho blifwer han alt likouäl heel. Oc then
 samme är drykkän som matin är. Oc thy sigher siälf 10
 sannindän. Hwilkin som drikker aaf vatneno hwilkit
 som jak gifwir han skal eygh optarme[r] thyrzsta. oc
 for then skuld thenne drikkän gifwir sammo fulkomn-
 ilse oc makt som then samme matin. oc swa som
 matän eygh minzskas oc blifwer heel swa oc drykkän 15
 Vtan thin matir oc drykkir takär ey borth astundilsen.
 the giöra ledho oc styg. the minzskas oc alstyngx
 forgangas. oc vmuendas j thräk Oc for then skuld
 thu oc alle the som dyrka aafgudh vtanstängde af 140
 gudz oc mins herra jhesu christi gilde mz thinne af- 20
 gudhyrsko arthemide skulin ga til idhars fadhurs
 gilde dyäwlsens jdhär costir skal vardha ewärdhelikin
 pina. jdikelike madhka oc orma. oc rutin lukth. Oc
 drykkän scal vardha vatn blandath mz brännesteen.
 fult mz madhkom blandath oc mz alle rötelihät. Thu 25
 hötir mik dödhin vtan tholikin dödhir scal vardha
 mik hälagghät. thy sigx hälaghe äru dödhir oc aldra therra
 som dyrka diäfla oc thina afgudhirsko arthemidem är
 ewärdhelikän oc aldra värstär oc vi som dyrkom 30
 lifwandis gudh sculum vpsta swa som christus til
 ewärdheliko äro. än thu oc alle the thin afgudh dyrka

oskiälikin oc dödh. sculin vpsta swasom the til e-
wärdheliko pino, af thinom diäflom sigher prophetin.
Hedhninganna afgudh är sylf oc gul oc manna handa
giärning the hafwa mun oc scolu ey tala the hawa öghom
5 oc sculu ey see the hawa örur oc sculu ey höra. the
hawa näsa oc sculu ey lukta. the hawa händer oc
sculu ey handla. the hawa fötir oc ga ekki oc ey
sculu the ropa j sinom strupa oc eygh är ande j
thera mun, än af idher som dyrkän diäflana höör
10 hwat then samme prophetin sigher, the sculu sigher
han vardha them aafgudhumän like som them giöra
oc alle the som trösta a them. Oc sigher apostolin
af idher Dyurlikin man han vndirstar ekki the thing
som gudz äru Oc prophetän sigher J affgudha dyrk-
141 15 ara j ärin swa som hestär oc mule j hwilkom ey är
vndirstandilse oc thy sigx af tholikom mz samma
prophetanom O herra gudh a doma dagh j dröwilsonna
dagh thräng alla them j bezle oc grimo som ekki
nalkas thik for then scul tha vardha manga synd-
20 ogha manna pinor, oc the som trösta a van herra
jhesum christum them scal han stora giöra oc frälsa
af allo ondo. ¶ Än thil thessa ordha vardh konungän
mykit vrädhher oc saghdhe til gregorium. For thy at
thi eygh blyghdhis at hadhueta ödödhelikom varom
25 gudhum oc särdelis gudhunne artemidi som är doottär
stora oc alzwallox guz jous, oc liknade os hästum
oc mulum thy scal jak lata thrykkia thik dödhan j
graf thuingadhan mz marghfallum pinom swa som
then korsfeste vardh laghdher hwilkin thi nu sigher
30 vara lifwandis oc alla gudha höfdhinga. oc thi scalt thi
kiänna os hwat thin gudh hawir giört älla forma at
giöra. oc är thz swa at han är til Thi forma han

thik taka af varom handom vtan för scal jak thik lata
 dragha stena swa som häst oc mula ¶ Oc af aldra
 vrangasta konungsens budhe wrdho sancta gregorii
 händer bundna atär aat hans bak. oc hästaredhe lagh
 owir hans ryg oc laghdhe bälz j hans mun oc ladh- 5
 adhan mz thunghom stenom loto han vpfara ofwir
 hwas oc högh bergh til äth konungxins palacium Oc 142
 swa ladhadhan oc bundnan loot konungän han vp
 hängia j hökt oc swa blef han hängiande syu dagha. än
 syu[n]da daghenom framlidhnom loot konungen nedher 10
 taka han af galghanom ok fiöl til hans mz hardhum
 ordhum ok saghdhe. se nu at thu hafwir borith byrdhe
 swa som hester oc mule oc thin kymbän varo samm-
 anthrykt mz grimo oc bezle sigh nu thy hwar är then
 lifwandis gudhän som kom ok frälste thik Til hans 15
 swaradhe gregorius Af thy maat thu vndirstanda oc
 är thz swa at thu äst eygh skiälalös ok galin swa som
 thin afgudh äru. at min herra jhesus christus giordhe
 mik hälan latandis mik hängia lifwandis j galghanom
 thyngdan mz stänom oc bundnan mz grymo. oc nu epte 20
 syunda daghin är jak thädhan nedher takin heel oc
 oskaddir. än thin afgudh oc afgudhan arthemides the
 gifwa dödh badhe siäl oc likama. än lif kunno the
 ingaledhis gifwa. ¶ Af thesso vardh konungän vpfyltär
 mz myklä giäld oc bödh han vphengias mz enom 25
 footh hofdheno nedher vändno til iordhinna oc loot
 vardha rök af thräk vndir hans näsom oc stupogrew-
 ane som han pinto slogho han mz gardhstafrom syu
 dagha om kring. än then tidh han swa slos oc swa
 vardh vphändir i galghanom tha badh han mz gladho 30
 änlite. oc sagdhe O hälaghe fadher alzwallandis ewärdh-
 elikän gudh Jak thakkar thik hwilkän som mik gaf 143

villia til at thola likamleka pino. bidher thy iak thik
 en ödmiukleka at thu som mik gaft at vpbyria. gif
 oc mik stadlika framhalla at eygh scule min owin
 glädhas af mik vtan glädhins häldir thine ängla af
 5 thy oc ledhin mik til *paradisi* glädhe j hwilke thu
 satte första mannen hwilkän som altidh hafde varith
 j sanne sälelikhät om än han hafde gömt thit budh-
 ordh oc ekki ätith af forbudhno träno, vtan for thy at
 han bröt budhordhit ätandis af gooz oc ondz vnder-
 10 standilsonna trä kom han oc al hans afkömd j thessin
 likamlekin dröwilse hwilkin oc jak nu herra gudh aldra
 hälzt vndfaar oc thol for thit helgha namp. Fram-
 ledhis kiäre herra at thu sculde atärlösa mankynith
 af dyäwlsens snaru af hwil[k]sens äggilsom oc awnd
 15 vardh förste mannin wt ältir af paradiis sende thu
patriarcha oc *propheta* Vtan for then sculd at om them
 maatte ey lösas mankynith aaf dyäwlsens bandum
 sände thu thin son van herra jhesum christum födhas
 af jomfru mario af helgha anda vtan manzlikit sam-
 20 bland takandis af henne köt ok lykamma likt varo
 syndogha köte at han sculde rensa os af varom syndom
 ey mistandis thz han var. thy at han är gudh ok
 144 man een *persona* j the helghe thräfallelikhät, Hwilkän
 ämwäl thär til at han sculde häla mankynith and-
 25 wardhadhe han sik j manga oc marghfallika pinor
 oc aat sydharsto vplyptir a korsith handomän wträktom
 a höghra vägh oc vinstra tholde han korsens pino
 hwilkith kors thy var skipat fyrahyrnath at han mz
 wträktom handom omfämde han folkith a fyra väghna
 30 om väruldena. Oc thy nu herra gudh bidher jak thik
 at thu drägh til thin armenie folk, oc giör konungän
teridacium kristnan konungh at the sculen vidherkiänn-

as thik vara sin scapara oc at the sculin forsma afgudh som ey kunno höra älla tala, om vaan herra jhesum christum thin son hwilkän som mz thik oc them helgha anda lifwir oc styre ee for vtan ända Amen ¶ än tha thessän ordhin wrdho al samman 5 komän j script wrdhe the fangän konungenom teridacio. än konungän gratandis oc gnizlandis sinom tannom bödh han nedhirtakas af träna som han hafdhe hänkt vpa ok til syn ledhas. oc swa som gabbandis taladhe konungän til hans. Eya gregori. hwat häldir 10 hafwir thu stadghat j thino hiärta at thiäna mik som thu giordhe af thinom vnghdom oc dyrka mz mik mina gudha. oc ärlika lifwa mz mik j mino palacio. ällar wtwalde thu äpte manga pino af ränas thesso blomstrandis lifweno oc ga til fordarwilse gregorius 15 145 swaradhe hanom O konungir jak biudher thik thiänist swa som gudh bödh. än thin afgudh skal jak aldrigh dyrka thy at the äro aldrawärsta diäfwlskap. Thetta lifwith forsma jak thy at thz är eygh blomstrandis vtan visith. oc lifsens skugge oc annath ewerdhelikith 20 liif är godhum oc them som dyrka jhesum christum thz är blomstrandis ok lystelikith än ondom oc them som dyrka thin afgudh skal vardha liif som är rötelikit oc stygth. Oc thy sigx af thessom, the som godh thingh giordho sculo ga til ewärdhelikit liif, oc the 25 som ondh giordho sculo ga j ewärdhelikän eld. gif mik thy hwath dödh thu vilt for thy jak girnas at syndär lösas oc vara mz christo ¶ moot hwilkom konungen swaradhe ey lofwas thik swa raskelika som flyghande fughle ga til thz lifwäth som thu galin man 30 kallar vara ewerdhelikäth. vtan för skal vtan alla miscund alla handa pino kin som nokuth sin kunno

thiänkias vpleggias a thik at thu seule vndirsta at
 thin gudh thu dyrka vardh swasom mandrapare
 korsfestir oc dräpin oc at thu eygh blighdhis at hadh-
 weta sannom gudhum ok lifwandis oc mäst storo
 5 gudhonne arthemidi Oc bödh genstan at giöra sculde
 swa som een husa af trä swa som fotin ok benith
 var skapt oc looth sättia a laar hans ok been, oc
 146 the han pinto thrikto the husuna mz repom swa hart
 aat benomän at blodhin gik wt aat tämon oc tha
 10 saghdhe konungän sancto gregorio, O gregori kiännär
 thu nokra pinor. älla giör thin gudh thik them lostelika,
 tha saghdhe gregorius O konungir jak thakkar minom
 herra jhesu christo hwilkom som lydha al scapath
 thing oc elementa For thy jak kiännir inga sorgh af
 15 thinom pinom oc thina pinor som jak thol äro mik
 sötaren än honagh. ¶ än til thessa ordha vardh kon-
 ungän mykith vredhir oc bödh han lösas oc loot
 framdragha järnspica oc gönom sla helgha manzens
 fötär, oc twe af them han pinto hiöllo hwar j sina
 20 handena hans, oc loto han löpa hiith oc thith oc blodh-
 it flöt af fotum hans om kring iordhena Oc kon-
 ungän af gabban saghdhe hanom gregori äro thessän
 thingh thik söth oc kiännir thu här inkte til. gregori-
 us saghdhe, konungir saghdhe han inkte kiänne jak
 25 här til vtan gifwa mik godhan smak For then sculd
 prophetän sigher af os hwilke som saa j tarom the
 sculo skiära j glädhe ¶ än af idher sigher prophetän
 the gingo gangandis oc gräto wtkastandis sina sädh.
 For then sculd thenne sädhin swa som äro thessa
 30 pinonar hwilka j nu wtleggin likamlika j guz hel-
 gha män them sculin j skiära oc thola ewärdhelika.
 ¶ än konungän saghdhe til stupugrewanna For then

sculd at pinona äru gregorio glädhe oc fryghd thy 147
 slaan hans howdh starkleka at han scule grata bloz
 tara gönom näsa oc öghum Oc tha som gregorius swa
 slos fiöl a konungen oc saghdhe. Eya gregori tak
 nu the glädhe som thu astundar. gregorius swaradhe 5
 Akurmannen thol thy solinna häta om summarän at
 han hwilandis om vintrin scule glädhas af samman
 hänte sädhinne vpa swa mato cristin j thässe väruld-
 inne thol tholemodhelika for christi tro pinonar som
 thu hanom införe thy the äro hanom swa som solinna 10
 varme om summaren. For then sculd at han thyrste
 oc hungra rätwisona oc thy i kommasculande väruld
 bärandis rätuisonna nekär scal han hwilas mz christo
 j fryghd oc scal glädhas for vtan ända. Oc thy sigher
 prophetän af cristnom mannom, the sculu komandis 15
 komma mz glädhe bärandis sina byrdhe. än the som
 dyrka afgudh sculu bära mz dröwilso oc tanna gnizlan
 elzins vedhabyrdhe j hwilkom the sculu ewärdhelika
 pinas mz thera fadhur diäflenom som byggyr j idhrum
 afgudhum. ¶ än konungen rystandis sino hofdhe sagh- 20
 dhe til sanctum gregorium. Thy tilbör thik nu här
 thola marghfallelika pino swasom solinna skyn om
 summarän oc loot stöta swart salt som kallas nitrum
 j hwasse ätikio oc bödh sanctum gregorium leggas
 j myrkestuuona vidhopän oc howdh hans baktil nedh- 25
 ir thrikt sätias gönom äth hul j enom stok som 148
 tymbärmän fästa sin anbudh innan oc gönum ena
 rör loot han blasa the bländona in j hans näsa swa
 at the drapliska väzkan gik in til hans hiärna. än epte
 thetta af grymmasta konungxins budhe. fylte the än 30
 skyn säk mz swarto oc oreno oms sote. oc lykte thär

j them säkenom hälgha manzens howdh swa at tha
 han sculde aatdrägha sik andan ingik gönom näsana
 hans the orena muldin oc thänkte konungän at han
 sculde swa vanscas Oc j tholiko pino oc nödh blef
 5 helghe mannän om sex dagha. än epte siätta daghin
 vardh han leeddir fore konungän oc löste säkkin af
 halsenom wtdräghandis howdhith hans. Hwilkom kon-
 ungän saghde. Gregori hwadhan komt thu? vanlika
 thu komt af the rikeno som thu saghdhe thik scula
 10 ga til. ¶ helghe mannen swaradhe O alra grymmaste
 swa som thu seer jak hafwir ingän skadha tholt oc
 mz hugh oc tro bidhar jak at ga til mins guz rike
 af hwilksins dyghd jak ofwir kombir ok foruindär
 thina grymma pinor. ¶ än konungin vredhghadhiss här
 15 aaf ee thes meer oc lot han vphengia mz fotum hofdheno
 nädhir vändno til jordhina. ok loot swa vatn insla
 bak til j han swa at thz gik in j hans inälwe, oc sidh-
 an nedhir tokx helghe mannen af galghanom Oc
 konungän saghdhe til hans Lydh nu minom radhom
 149 20 oc bidh til minna gudha hwilka som hädhra al vär-
 uldin Gregorius swaradhe. O konungir jak hädhra al-
 drigh thin afgudh for thy the äru dyäwlschap vtan
 jak tilbidthir oc hädhra altidh min herra jhesum christ-
 um oc hanum ensämpnom thiäna jak oc hanom ofra
 25 jak lofsins offir hwilkin som lifwir oc styre mz fadhr-
 enom oc them helgha anda hwil[k]sens snille vp-
 fylte alla väruldena. ¶ än konungin mykit vrädhir
 bödh rifwa hans sidhur oc sargha mz järnklom oc
 naar blodhin flöt aaf sidhummon nedhir a jordhena
 30 saghdhe konungen. nu tro jak thik gregori at villia
 giöra min villia. ¶ Oc helghe mannän saghdhe Eygh
 thit swärdh. eygh thyrstir oc eygh hungur formugha

mik skyllia fraan mins guz kiärlek oc dyrkan. oc
 konungän loot strö jordhena mz thyzlom oc loot thär
 valtra helgha mannin vpa swa at hans lykamme
 vardh af them allir fullär oc j tholikom pinom blef
 han ofwir the naattena. än om morghonin arla vardh 5
 han leddir for konungin Oc konungin saghdhe O
 gregori Jak vndra at thu lifwir vtan nu är time at
 thu scalt vanskas oc forga j pinom. ¶ gregorius
 swaradhe. Ey af minne makt älla dygh forma jak
 här vidh thola vtan af mins herra nadh oc dyghd 10
 hwilkän som gifwir allom them han hädhra makt oc
 tholomodh. än afgudha dyrkarom scal gifwas blyghd
 oc skam. ¶ än konungen vpfyltir mz störsto giäld loot
 han atir vphängia a ät trä oc loot gönum sla hans 150
 knä mz järnspikom oc binda vidh bän hans järn som 15
 skapadh varo som benin hwilken som varo osighandis
 mykit thung oc mz tholikom thunga skuldo benin wt
 slitas fran knänom oc swa blef han hengiandis i galgh-
 anom thre dagha. än epte thridhia daghin tokx han
 thädhan nedhir oc presenteradhis for konungxins när- 20
 waro. Hwilkom han saghdhe. For thy at thu räd-
 ey at sighia odödhelika gudha oc mik vara pinascul-
 andis mz ewerdhelikom eld. thy scal jak thik här lata
 bränna mz wtsläkkelikom eldh ¶ Oc epte konungxens
 budhe smältis bly j enom järnkiätle oc ofwir götz 25
 helgha manzins likama swa at han syntis allar samman
 vara brändir än for then sculd at han wtgik oskadd-
 ir af the pinonne. konungin mykith vndrandis swa
 stora tholelikhät oc storlika räddir saghdhe. Jak stor-
 lika vndra at j thik är lifsens ande vtan jak vät at 30
 thu mz kokulscap forwindär alt pino kyn. Hwilkom
 hälghe mannen swaradhe O dare thu väzt ey thy thu

äst blindir j thinom hugh at ey ofwirkommas thina
 pinor mz koklara konist vtan mz store guz dyghd.
 än tha konungän mykit vredhír tok til at thiänkia
 huru han sculde helgha mannin andwardha j nya
 5 pinor. een af hans thiänarom opinbaradhe hanom at
 sancte gregorius var forradharins enax son som drap
 151 hans fadhur oc om hwilkän alt armenia vardh fordarw-
 ath oc thy manadhe han konungin at han sculde ey
 lengir lata lifwa gregorium owir jordhena ¶ än genstan
 10 konungin vndirstodh at sancte gregorius var enax son
 som hans fadhír hafdhe dräpit. loot han binda hans
 händär aat bake hans oc laghdhe boior a been hans oc
 hals oc leedde han swa fagnan j en stadh som hätir ara-
 rac hwar som var en mykith diwpyr brundir fuldir mz
 15 alle orenlikhät oc alla handa orma kyne. scorpionibus
 oc rotnum madhkom J then brunnin kastadhis alle
 the som dömde wrdho til döz J hwilkin af alra
 vrangasta konungxins budhe vardh oc sancte gregorius
 j castadhír, än af guz hand wrdho bandin lös wm
 20 han oc swa blef han j them brunnenom oskaddir om
 fiortan aar Oc een qwinna manadh af änglenom nedh-
 ír sende sancto gregorio hwar dagh til math oc
 dryk äth brödh oc stundum viin oc stundum vatn.
 än alle andre män som thär nedhír kastadhis blifwo
 25 alle dödhe för än the kommu halfwäghis nedhír J
 them brunnenom var storsta kyld oc vtholelikin ond
 lokth. Än sidhan thetta var alt swa giort som nu
 är sakt. konungen starkastír som kiämpe forwan alla
 persos oc assiros borth takandis af them mykith roof
 30 oc drap mz swärdh hwat som finnas kunne aaf them
 hans fadhur drapo. oc them hans släkt hafdhe for-
 darwat Oc thy at han var diärfwastír oc starkastír

j kyfwe oc fäghirstir j skapnadh vardh han giordhir 152
 romara härskaps höfdhinge, oc almoghans ordhquädhe
 var swa om han. Teridacius vphöghdhir j sinne
 höghelikhäth thyrkadhe flodhir oc alla hafsins kiällor.
 ¶ Hwilkän mykith storlika höghfärdhughir oc vphögh- 5
 dhir sände bref om allan sins rike almänning j swa
 mato Teridacius stora armenie konungir sändir allom
 härtoghum. höfdhingum. härskaps mästarom. j ärlom
 riddarum domarum. oc allom som vndirlydha varo
 herradöme helso oc frydh. Vi villiom at j sculin mädh- 10
 ir mik thakka gudhenom joui oc storo gudhumne
 arthemidi doottir hans oc alle hans släkt oc allom
 andrum gudhum mz hwilkra hiälp vi hafwm atir vprät
 armenie rike Oc forwnum persos oc assiros, oc hafwm
 dräpit alla vars släktz forradhara oc drapara. oc thy 15
 sculin j ofra them thäkt offir oc en j finnin nokun
 then christum dyrka nödhghin han at han oc swa
 giöre, oc forsna han thz giöra tha fordarwin han
 vtan miscund Oc hwilkin som forsna thetta varth
 budh. oc hwilkin som lönir när sik nokan af the[m] han 20
 scal andwardhas j dödhin. oc alla hans äghur sculu
 tilskypas varom fatabwr For thy män jak ey spaar-
 dhe gregorio mik aldra kiärastom vtan pinte jak han
 mz marghum pinom oc aat sidharsto bödh jak han
 kastas j orena brunnin at han vpätin af orinom sculde 25
 thär forga: huru scal jak spara nokrum andrum som
 är thera dyrkan värnare som ey finz san vara mz 153
 nokrum skiälom. är thz swa at j fulkomnän mith
 budh tha scal idhir vara fridhir som os är Hwilkän
 fridh vi sculum altidh hafwa mz sighir, mädhan vi 30
 giörom vyrdhning varom gudhom. än tha vi ekki thz
 giörom kombir os thwärt a mooth

Här byrias thrydhe bokin j hwilke som sigx af
 the helghe jomfrune sancte ripsimie oc gaiane
 henna foolstir modhir oc af fäm oc thretio andr-
 um jomfrum som flydho af romara rike in til
 5 armeniam thy at dyoclecianus vilde taka hona til
 hustru oc af stridh oc martirio som hon oc henna
 foolstir modhir oc andra jomfrunar tholdo af
 teridacio thy at hon forsmadhe hans giptamaal
 Oc af konungxens graat som han grät af san-
 10 cte ripsimie dödh Oc af thy huru han oc hans
 folk wrdho gripne af diäflomon

Then tidh thetta altswa hende. Dyoclecianus som tha fore-
 sath romara käisara döme bödh at hanom sculde hustru
 lätas som hanom sculde til föghias Han hafde när sik
 15 thera handa maalara at naar the maladhe nakors things
 epte liknilse älla biläte tha syntis thz eygh vara byläte
 vtan mz fulle sannind siälft thinghith som thz var epte
 malath ¶ Thessa wtsände han at the sculdo vpafinna
 hanom swa faghra quinno at hwarghen kunne finnas
 20 henna fäghre oc tha the hafdho hana funnith sculdo the
 biscrifwa hänna biläte oc bära hanom Hwilke omfar-
 andis mangh land kunno hwarghen finna swa faghra
 quinno at thäkias kunne kesarenom. Än sidhan the
 154 kommo när atir til room saghdhis them at j enne ökn
 25 ekki lankt fraan stadhenom room vaar en samquämd
 mz helghum jomfrum. Hwilka jdikelika badhe dagh
 oc naat varo j guz lofwe. Hwilkra thera första oc
 främsta kalladhis Ripsimia än annur häth gaiana san-
 cte ripsimie folstir modhir. thessa forestodho them
 30 fäm oc thretio andrum jomfrum. Än sancta ripsimia

var allom them andrum fäghre oc ärlekarin. thy at
 hon var föd af konungxleke släkt thessa hafdho sik
 til math bär oc kalt vatn hafdho the sik til dryk ¶
 thessa foresaghdhe malara ingingo mz makt j thera
 kloostir oc inlykkio. än tha helgha jomfruna sagho 5
 them rädos the mz storum räddogha. oc af thy at
 the sagho bradhlika thz the varo ey vana förra se
 wrdho the vanmaktugha swa som dödha. Än mal-
 arane skodhandis ripsimie fäghrind vndradho meer än
 nokar kan thiänkia ofwir henna faghirlikhät ¶ vtan 10
 hwar scodhadhe annan swa som ey witandis huru the
 sculdo kunna atär bära käisarenom dyocleciano malath
 henna epteliknilse. Än tha the kommo til sinna skiäla
 biscrifwo the oc maladhö henne epteliknilse thz bäzta
 the kunnu Än tha dyoclecianus saa henna biläte tok 15
 han til swa mykith epte henne astundelika bränna at
 han gath ingaledhis hwilo hafth sighandis swa mz
 sik, mädhan epteliknilsän äro swa faghir huru miklo
 mecr är henna siälfs fäghrind ther hon sannelika är
 Vtan for then sculd at gudh ey forslaar oc ey for- 20
 latir the til hans hopas. eygh wiliandis mista hälgha 155
 jomfruna hwilkän hanom hafdhe thiänt oc thär til at
 han sculde gifwa henne quämlikith rwm at vndfly
 olofikit dyocleciani hionalagh sände han j hiärta
 hennar at thera hionalagh sculde raskleka oc opin- 25
 barlika giöras. ¶ Än dyoclecianus screef allom them
 vnde hans herradöme varo at the aaflaghdho alle senkan
 mz höxte skyndan sculdo koma höktydhelika mz
 gafwm til konungx bryllöp Oc tha helgha jomfrumän
 oc gudlikom vardh thetta opinbart laghdho the sik 30
 grötelika nydh a jordhena owir sit bryst oc änlite
 ropandis alla mz enne röst oc saghdho O herra alz-

walloghir gudh hwilkin som frälste susannam af vrang-
 asta gambla mannanna vptenda skörlifnadh oc hordom
 oc daniellem frälste af leonanna graf oc thre vnga männ-
 ina af brännanda omsens lugha. stath vp oc frälsa os
 5 af dyäfwlsens snaru oc alle smittelike orenlikhät värsta
 dyocleciani. at eygh scule vaar owin glädhias af os
 oc scule sighia vi vpswlghom them Vtan lath os lifwa
 reenlika. säfwelika. oc rätuisleka at vi sculom eygh
 vtelikias af guz huse mz darutta jomfrumän som
 10 ekki toko oliono mz sik. vtan häldir mz sniällo jom-
 frumän som mz sik baro oliona oc brännande lamp-
 onar inga guz hws som är hymerikis rike mz varom
 herra jhesu christo thinum son oc varom brudhgumma.
 giörande mz hanom oc halande reenth bryllöp vtan
 15 alla blighd vtan for then sculd at thz syntis them
 156 vara thunkt oc vmöghelikit motesta swa hardhum
 oc grymmasta konung Vtan the giordho sik starka
 nytiandis guz radh hwilkän som saghdhe om en the
 fordrifwa idher j enom stadh flyn til annan Oc af
 20 thy flydhe the thädhan oc til armenie land. oc dwaldis
 eygh lankt fran enom stadh som hätir valarsapath
 hwilkin som kallas ny stadhír oc thär varu thranga
 hular j hwilkom the bygdo skylandis sik oc af sinna
 handa giärning köpto the j fornempda stadhenom thz
 25 the sparlika sik vppehioldo mz. ¶ Än sidhan epte
 konungxlika budhe alle the kalladhe varo til dyocle-
 cianum varo komne sändis the af stadh som hänta
 sculde sanctam ripsimiam mz storum hädhír at giöras
 sculde forthänkta bryllöp, än tha the hona ey vp
 30 afunno kom thetta til örna dyocleciani oc tha konungän
 thetta hördhe danadhe han oc nedhirfiöl a jordhena
 oc vardh for ofstore sorgh swa som dödhír. swa for

then sculd at hans hughir hafdhe mykit brännande
 varith til henna kiärlek for henna stora fäghrind oc
 swa emwäl for then sculd at allom var kunnukt them
 som han hafdhe kallath at ripsimia hafdhe forsmaat
 hans hionalagh ¶ än om sidhir han til sinna skiäla 5
 kom bödh han leta om al lanzskap oc än hon afunnis
 sculde aatirledhas til hans ¶ vtan sidhan hon kunne
 ingaledhis vp afinnas vardh sakt dyocleciano at the
 skyltos j armenie lanzscapum Oc thy scref han teri- 157
 dacio armenie konung j swa maato Dyoclecianus sänd- 10
 er theridacio sinom brodhir oc sins rikis kompane
 helso Thz scal idhir vitirlikit vara at j varo hiärta är
 draplikin vmsorgh af sumleka manna dyrkan som nu
 alla staz j allom landom til byrria at vaxa For thy
 the äru som sighias vara cristne män oc mz hardhum 15
 hugh dyrka än then som korsfestir vardh oc doo mz
 fulasta dödh oc jordhadhir vardh. han hafwe [the]
 skipat sik til kristum oc konung oc mz swa store a-
 stundan hedhra the han at eygh mz lokkan älla hozlum
 vilia the sina halsa vndan dragha hans okum oc mz 20
 koklara konist forwinna the al pino kyn. thetta lifw-
 ith oc hedhir oc äro halda the for inkte oc dödhin
 hwilken som alle rädhas wtwälia the siälwilliandis for
 thes korsfesta manzins kiärlek oc thz som mäst är
 afwitande at the hadhweta oc gabba lifwandis oc hel- 25
 gha gudha hwilka al värulden hedhra sighiandis them
 vara dyäfwlskap oc thy gifwm vi thär makt oc hiälp
 til. at the värsta oc siwkaful dyrkan vprykt mz rotum.
 skule allaledhis forga. Vitän oc thz at vi sculdom ena
 fäghirsta jomfru os til hustru hawa takit oc lotum 30
 samman komma alt varth hof at vi mz henne ärlika
 oc höktydhelika bryllöp sculdom hawa giort. än hon

158 daradh af the dödhelike dyrkan forsmadhe varth hion-
 lagh hwilkit os är mykith smälikit mäst for thy at
 swa mange sculdo koma fafänglika til os oc sigx
 ämwäl at hon borthflydhe til idhur lanzscap oc for
 5 thy bidhum vi idhan brodhirskap at j hana vpafinnin
 oc tha j hafwin hana funnith atirsändin os hona mz
 hädhir Än tho likowäl om än j vilin hona hafwa thy
 at hon ywirgaar alla andra j faghrind bihaldin hona
 idhir siälfwm. ¶ Än tha thetta vardh kunnughath
 10 teridacio at hon var swa mykit faghir af ensämno
 sägninne vardh han brännande til henna kiärlek ok
 aatirsände sändebudhana til dyoclecianum toma vtan
 sins ärandis fulkomnan Oc til sanctam ripsimiam sände
 han konungxlikin klädhe sömadh mz sylka oc sath
 15 mz gulle oc sylfwir oc alscona dyrom stenom som
 drotning höfwir bära at hon j klarasta clädhabonadh
 sculde til hans koma. än hon vilde ingaledhis til hans
 koma oc klädhin oc al annur prydhilse som varo af
 gul oc sylf oc dyrum stenum som hördhe til hofwdhz
 20 prydhilsom forsmadhe hon som thräk ¶ Än teridacius
 mykith vredhir sände til henna mangha badhe til
 häst oc foot at om hon eygh vilde koma siälfwiliandis
 tha sculdo the bundnom handum hänar oc fotum hona
 nödhugha til hans ledha än sancta gaiana äggiadhe
 25 sanctam ripsimiam swa sighiandis O min dottir
 om än mine spina sän thik wälsignadhe hwilka thu
 dydhe tha var nu stark oc röz inkte teridacii stark-
 159 lek ok röz oc eygh hans pinor for thy at gudh
 hwilkom thu jättadhe thin jomfrudom skal vara mz
 30 thik oc han skal ledha til inkte alla the thik dröfwa
 ¶ Oc sancta ripsimia tok til at bidhia sighiandis O
 helgha manna konungir hallandis thera herradöme

styrk mik oc gif mik räät maal oc wäl lydhande i
 min mun oc gif mik at jak maghe forwinna grymm-
 asta teridacium swa sum sancta judith forwan högh-
 färdhugha holofernem ¶ oc tha kom mykin thordhyn
 oc lyngäldir oc röst hördhis af hymlom sighiandis O 5
 min älskelikin röz inkte thy at jak scal vara mz thik
 j thinne strydh oc var stadhugh oc stark thy at teri-
 dacijs scal forwinnas af thik. ¶ Än nu koma the wt-
 sände varo af teridacio. oc thy at hon eygh siäl[f]-
 williandis vilde ga mz them toko the hona om händir 10
 oc fötir oc dräghandis hona vpa jordhinne lädo mz
 makt hona til teridacium innelykiandis hona j teridacii
 härberghe oc atirstängde dörrena mz starkom stänglom.
 än mange af them sanctam ripsimiam hafdhe dräghit
 wrdho nedhir slägne a jordhena af thordynenom oc 15
 somlike dödhe. ¶ än sancta ripsimia tha hon var j kon-
 ungxins camara badh hon til gudh ok saghdhe. O
 herra gudh renleksins älskare oc starklikhät allra thera
 som for thit hälgha namn kifwa af hwil[k]sins dygh
 rödha hafwit vpswalgh pharaonem som epte foor thino 20 160
 folke at fordarfwa thz hwilko thu j ökninne af thörre
 halline gafft rinnande vatn til yfningo Oc thu som
 vmskipte nabughodonosor hugh oc giordhe han dyur-
 likin for thy at hans hiärta var mykit vphökt j högh-
 färdh oc hatadhe daniellem oc the thre vnga männ- 25
 ena oc jsrael thit folk O thu aldra thinga herra göm
 min jomfrudom osmittadhan hwilkin jak hafwir gömt
 thik sidhan jak kom af vaggunne oc giör vaanmakt-
 ogha vrangasta teredacii krafte hwilkin som leta at
 fortapa mina siäl oc afscrapa mith namn af lifsins 30
 book. ¶ Än j thesso ingik teridacius sin camara ofr-
 andis sancte ripsimie mz mykle lokkan konungxlik

prydhilse. än hon forsmadhe alla gafwo oc starklika
 wtsköf af sik hans arma mz hwilkom han hafdhe om-
 fänt henna haals, oc j thesso eenkifweno varo thön
 badhin til tionda timan a daghenom. än vtan fore
 5 palacio oc om alla gato oc allan stadhin oc vtan
 stadhin var otalikin moghe samankomin til konungx
 bryllöp. oc for konungx camars dörum var swa mykin
 pipara oc bambara fydhlara oc sangara rop oc bang
 at kifwith som innan til var mällom sanctam ripsimiam
 10 oc konungin teridacium kunne af ingom höras. Oc än
 tho at han var starkastir j sinom kraftom oc vardh
 af nokrum aldrigh wnnin vtan altidh van han alla
 han vardh nu af sancte ripsimie hafwandis sik gudh
 til hiälpara for wnnin oc nedhirkastadhir a jordhena
 161 15 ¶ Oc konungen mykith thastandis oc thröttir wtgik
 oc bödh at sancta gayana bundin sculde thit ledhas
 oc sättias for camara dörrena at hon sculde mana oc
 eggia sanctam ripsimiam at giöra konungxins villia
 Än konungän annath sin ingik camarin thänkiandis mz
 20 jomfrune sin villia fulkomna Än sancta gayana vte-
 standandis for dörommen saghdhe til sancta ripsimiam
 O min doottir minz vpa at först af thins vngdoms
 allir jättadhe thu gudhleka christo thinom brudh-
 gumma oc scapara thin jomfrudom Oc mädhan thu
 25 vast konungxdottir oc forsmadhe rikedomo oc alla
 väruldz äru oc wtwalde bäzsta delin hwilkin jomfru
 maria wtwalde ok är thz swa at thu gömir thik ren-
 lekin tha miste thu aldrigh thin gudh for vtan enda,
 kyfwa thy mannelika mz teridacio oc göm thik at han
 30 eygh smitte thik oc eygh blöte thina stadhughhät mz
 nokre lokkan älla hozlan oc eygh dröfwe nokra pinor
 thina siäl. oc röz ey teridacium. hwilkin en tho at

han dräpir kroppin kan inkte giöra siälinne vtan
 myklo häldir röz han hwilkin som sidhan han hafwir
 dräpith forma sända badhe kroppin oc siäl til hel-
 witis pino, oc giör thu thetta tha scal han gifwa thik
 sighir af konungxens grymhät hwilkän som är sighir 5
 oc styrkt alra therra for hans namn kifwa ¶ Än tha
 konungxins thiänara thetta hördhe slogho the oc stötto
 mz nefwm oc stenom mun henna och tändir, oc hon
 ey thes myndra ropadhe til jomfruna at hon sculde 162
 ingaledhis giöra konungxsins vilia. Ok tha sancta 10
 gaiana thaladhe thetta mz ripsimia a romara maal
 someleke the thz vndirstodho hwat hon saghdhe borth-
 drogho hona fraan dörrenne slandis hona alra värst
 oc sarghandis mz grymmum sarum hänna änlite Än
 sancta ripsimia kifwadhe mz teridacio fraan tionda tim- 15
 anom a daghenom alt til första tima a naattinne
 oc van sighir af hanom syndir rifwandis hans klädhe
 oc borthstötte konungx krono af hans hofdhe oc slo
 han nakquidhan swa som dödhan nedhír a jordhena
 Ok hon wtgangandis af konungxins camar stark som 20
 kämpe lop snarlika mith mällin alla the om kring-
 stodho som hynd thär til hon kom til hulunar som
 andra jomfrunar j varo oc kungiordhe sinom systrum
 hwat kif hon oc henna folstirmodhír hafdhe haft mz
 teridacio. ¶ än tha the thetta hördho laghdho the sik 25
 mz sancte ripsimie nydhír a jordhena til böna oc
 saghdho O herra gudh ewerdhelikin konungir vi thakk-
 om thik hwilkin ey forlatir them til thin hopas Oc
 nu herra gudh göm os swasom öghsten oc värna os
 vndir thinna vinga skugga. Fräls os af diäflanna 30
 snaru oc af hwasso ordhe O war herra var os styrktt-
 inna torn for owinsins änlite at inkte scule owinin

främias j os oc at teridacius vranglikhätinna son scule
 inkte scadha os ¶ Oc tha som the swa badhu fiöl
 ofwir them ouarandis samma naattena en höfdhinge
 163 främstir ofwir alla andra mz manghom riddarum bär-
 5 andis mz sik lampur oc syndirslito sancte ripsimie
 klädhe oc bundo henna händer at bak henne oc lät-
 adhe at afskiära henna tungu Än hon siälfwiliandis
 genstan wträkte tunguna oc the omyskunsamine af-
 skaru hona mz rotum Oc sidhan fästo the fyra pala
 10 j jordhena oc bundo hona vidh them om händera oc
 fötrena oc brändo hona mz brännandis lampom Oc
 thär epte syndirskaru the hanna quidh mz hwassum
 hallum oc wtgutu al hanna inälfwä vpa jordhena oc
 än för än hon vpgaf sin anda wtdrogho the henna
 15 öghon af henna änlite oc j wtalik mang stykke syndir
 hiuggo the henna likama, sighiandis, swa sculu alle
 forga som forsma konungx budh, oc drapu mz henne
 alla andra jomfrunar som thär varo, oc mz them
 drapu the ena syuka som eygh formaatte wt ga af
 20 hulune for storum siukdom som hon hafdhe Oc sidh-
 an forlotu thär the thära likama til at vpätas af
 dyurum oc fughlum ¶ Än thän thydh the siuka hon
 draps saghdhe hon O min herra gudh jak thakkar
 thik at thu värdhughadhis mik til föghia them häl-
 25 gha martiribus minom systum oc at thu frälste rip-
 simiam oc mina modhur gayanam oc j thessum ordh-
 um gaf hon vp sin anda. Än konungin mykyt
 skämdir for blygh oc ofstoro sorgh grät mz största
 graat, swa for then sculd at som alle viste at han
 164 30 var alla manna forwinnare oc ofwirman ok vardh
 aldrih af nokrum foruunnin. hwilkin tha mz guz
 hiälp vardh forwunnin Oc konungin grät swa at han

kunne ingaledhis hughswalas thy at han sagdhe jak
 hafwir gangith ofwir alt greciam oc alt romara rike.
 parthorum oc assiriorum oc alt persidam jak sa al-
 drigh nokra swa faghra som ripsimiam. hwilkän swikin
 af *crisna* manna onzsko forsmadhe varth hionalagh 5
 oc andwardhadhe sik siälwilliandis j dödhin O thessin
 sorghin gaar aldrigh af mino hiärta ¶ oc hanom
 swa framhalande j gratenom kom annan daghin hans
 köghomästare sighiandis hanum mz hwat dödh wilt thu
 at jak scal dräpa the onzskofulla gayanam Oc tha 10
 konungin thz hördhe vardh [han] swa som afwita fore
 kärlek ripsimie thänkiandis hona vara lifwandis oc
 saghdhe Hwilkän thär til min atirledhir ripsimiam jak
 scal gifwa hanom halft mit rike Än köghomästaren
 swarade hanom swa som hon forfors swa sculu oc 15
 alle forga som forsma konungx budh än gayana
 forradhirskan mz andrum twem lifwir än oc tha kon-
 ungän hördhe at ripsimia var dödh bödh han at san-
 cte gayane tunga sculde wtdräghas af halsenom oc
 afskiäras oc sidhan dräpas oc stupugrefwane takandis 20
 thz for konungx budh wtdroghe hona bundna mz
 boiom vtan stadhin til then stadhin fordömde män
 drapus j oc kallas then stadhin dyupa flodh thär
 bundu the sanctam gayanam om hämdir oc fötir vidh
 fyra pala swa giordho oc the them androm twem 25
 jomfrumän. ¶ Än tha the pinadhis saghdho the O 165
 alzwaldughir gudh vi thakkum thik hwilkin os gaf
 starklek at dö for thit helgha nampn at vi scul-
 um glädhas j thino helgha rike mz thinom helgha
 mannom oc wtwaldum oc mz sancte ripsimia oc andr- 30
 um varum systrum ¶ Oc the sum them pinto j bland
 andra pinor scaro the syndir therra skyn nedhre vidh

anklana a fotum therä thär j sätiandis rör pipo oc
 wtblästo alt skinnith fran therra köte vp til therra
 spina swa som dywr pläghas wtbläsas som fläas sculu
 oc tungumen wtryktom af therra hals wtkastadho
 5 the mz hwassum stenum af therra quidhom thera
 inälfwe oc aat sidharsto än them lifwandis afhuggus
 therra hofwdh mz swärdhum ¶ Än sancta ripsimia
 mz threm oc thrätio jomfrum bleef dödh siätta dagh-
 in oc tiugho j septembri manadhe Oc gayana mz
 10 andrum twem syunda daghin oc tiugho j samma
 manadhenom. ¶ Än konungän grät jemfasta sex dagh-
 a ripsimie fäghrind oc ey kunne han hughswalas
 älla glädhias ¶ Oc thär til at han maatte sorgh sinne
 lina oc nokraledhis glöma sancte ripsimie fäghrind
 15 thänkir han a fara j skogh at vedha oc tha han kom
 en stadh som hätir pharachane thär vpstägh han j
 sin vagn oc tha han swa foor mz manghom riddar-
 um oc vedhemannom vardh han grypin af orena and-
 anom dyäflenom oc wtkastadhir af vagnhenom nedhir
 20 a jordhena oc tok til at vardha galin oc reef oc af-
 drogh sik sith köt mz tannomän oc swa som nabu-
 166 godonosor vardh swa vardh konungen teridacius gior-
 dhir sum dyur oc vmskiptir j swina liknilse oc bygde
 nakquädhir vp a markinne j bland rörwassa Oc tha
 25 sum hans meen vildo taka han formatte the eygh
 halda hanom for starklek sculd som han hafde a
 naturinna väghna oc ämwäl a diäflanna veghna som
 bygdo j hanom Oc mz sammo maatto oc samme soot
 thwingadhis oc möddis mange af stadz folkeno oc alle
 30 the konungenom thiänte

Här byrrias fiärdhe bokin j hwilke som sigx af the synenne thär konungxins teredacii systir chusaroducte vardh tedh oc huru sanctus gregorius vardh wtdräghin af brunnenom Oc af the förste dyghdhinne som sancte gregorius giordhe konung-⁵ enom oc hans mannom Oc af sammanhäftilse helghra jomfrunar hälghodomum

I them samma timanom saa chusaroducta systir konungxsins teridacii ena syn hwilka hon kungiordhe sinom nästom oc saghdhe än vngir man mykith fagh-¹⁰ ir oc claar syntis mik sighiandis Jngaledhis kan teridacius oc eygh andre som äru grypne af diäflomän helas vtan gregorius kombär kalladhär af stadhenom ararac oc tha han kombär skal han tee them helsonna läkedom Oc tha männene hördho thz saghdhe the¹⁵ Nu äru fämtan aar framlidhin at gregorius vardh nedhär kastadhär j then orena oc illa luctande brunnin oc eygh at enast hans köt vtan emwäl al hans been äru rutin oc forgangin vtan hwi mon thessin tala af giäld vtan at hon mödhis oc af dyäflomän som andre²⁰ ¶ hwilke mangom sinnom opänbaradhis the samma synin¹⁶⁷ hözlandis henne oc saghdhe vtan thu idhkelika opänbara the synena thu seer tha scalt thu thola aldragrymmast the samma pinona som thin brodhur thöl Än hon mykit räd ängilsins syn oc hans hozlan gik ofwir allan²⁵ stadhin scriandis oc ropandis hwat henne var thäth Än främsto mennene j stadhenom gingo här til radhom oc sändo til stadhin ararac än ärleghastan man som hät abdias at han sculde wtdrägha hälgha mannin af dyupa brunzens myrke Än tha stazmennene hör-³⁰

dho swa ärlekin man til therra komma wtgingo the
 moot hanom intakandis han j stadhin mz store glädhe.
 Hwilkom han gath nepleka j veghghenom al sin är-
 ande kunnughath. oc tha saghdhe the hanom hwat
 5 eygh thänke thu at then mannin lifwir som fore
 fäntan arom vardh grymmelika kastadhir j thz drape-
 lika dyupith. Än abdias gangandis mz myklom
 fol[k]sens mogha til kiälde munnin nedhir sände til
 sanctum gregorium länksta reep oc ropadhe mz höghe
 10 röst oc saghdhe O gregori om j thik är en lifsins ande
 kom häär wt for then sculd thin gudh hwilkom thu
 thiänar bödh thik vpfara w brunnenom ¶ Än helghe
 mannin giörandis kors fore sik laghdhe sik j repin.
 oc swa vardh han vpdräghin af brunnenom synandis
 15 aldra swartastir swa som kul älla omsins soot Oc j
 168 stadhenom ararac infördhis han bäzta klädhe oc fördhis
 sidhan mz storum hedhir til en stadh som häth val-
 erostica oc konungxins teridacii främste wtgingo moot
 sancto gregorio komande af stadhenom ararac mz
 20 abdia oc mz myklom mogha fylghandis hanom ¶ Än
 konungän stöttir af diäflenom oc släghin swasom
 oskiälikt dyur ält mz geslom oc styngom kom löp-
 ande moot sancto gregorio naquidhir oc ludhin, oc
 sammulädh andre som mödis af dyäflomän rifwandis
 25 af sik sith eghit köt komo oc laghdho sik fore häl-
 gha manzins fötir Än sancte gregorius fiöl gensta[n]
 a knä nedhir a jordhena oc gratandis badh höxsta
 gudh at the maatto atir komma til manna skiäla oc
 bödh at the sculdo j föras klädhe at eygh sculde synas
 30 thera näkt Än konungin oc andre sidhan the hafdho
 atirfangit sin skiäl nedhirlaghdhe the sik a jordhena
 oc hiöldo helgha manzins fötir bidhiandis mz gratande

tarum at han eygh sculde aminnas therra ondra
 thinga som the hanom hafdho giort Oc hãlghe mannin
 vplypte them af jordhinne oc saghdhe them. eygh
 sculin j leggja jdhir fore mina fõtir for thy at jak är
 man likir idhir vtan vidhirkiännins hymilsens skapara 5
 oc jordh oc alra therra thinga j them är, oc tron at
 han är mäktoghír at frãlsa idhir af diãflauna mödho
 oc pino oc rensa idhir af allom syndom Oc saghdhe
 oc them. Hwar äru therra helghra jomfruna likama
 hwilka swa grymmelika wrdhu drãpna af idhir fore 10
 jhesu cristi nampns sculd Oc the saghdho hanom kom oc 169
 se Än han gik til stadhin thär the lagho. oc samman
 hänte therra likama Hwilke tha hafdho lighat nio
 dagha oc nio nätir vndir barum hymle oc mz guz
 makt varo the ey skad af hundum. dyurum älla nokrum 15
 fughlum oc ey varo the smittadh mz nokro röto älla
 ille lukt vtan swa som första daghin som the drapus
 aa Än konungin oc andre flere fram baru dyr klädhe
 at therra lykama sculdo j them swepas oc jordhas
 Oc sancte gregorius saghdhe them eygh skulu the 20
 jordhas mz tholikom clãdhum vtan mz sinum eghnum.
 Oc for then sculd at j eygh nu ärin vãrdhughe at
 hantera therra helgha likama thy blyfwin thär til
 alzvalughur gudh giör idhir vãrdhugha. Än the rop-
 adhe mz grötelikom tarum oc saghdho O forlath os 25
 thessin il thing vi hafwm giort. ok beez os af thinum
 gudhe nadh oc miscund at vi sculum ey forfaras Ok
 gregorius saghdhe them kiännins vidhir idhan scap-
 ara thär til at j sculin frãlsas oc thakkin hanom at
 han af sinne milhäth vilde thwinga idhir mz tholike 30
 sooth oc sykdom. oc än j troon a han sculin j vardha
 hele. For then sculd swa är scrifwat at them nefser

gudh hwilka han älskar. oc han flängir hwan then
 sonnin som han takir at han scule hanom thekkias
 swa som sonin fadhurenom hwilkin mädhan som han
 är sandir guz son owärdhughadhis eygh at taka sik
 5 til synir oc brödhir alla them a han troa oc hans
 budhordh göma. Hwil[k]sens makt oc vald moghin
 j af thy forsta. at j eygh formaattin hälgha jomfrunar
 170 hwilka j swa omildelika drapin borth drägha af christi
 kärlek eygh mz hozlan älla lokkan ey mz hungir oc
 10 eygh mz swärdh Oc ey mz andrum marghfallelikom
 pinom. Oc än ämwäl sancta ripsimia en tho at hon
 var vngh eygh mz sinne vtan mz guz makt forwan
 hon konungin teridacium. Hwilkän alla var van at
 foruinna oc ey formatte af nakrum foruinna j thy
 15 moghin j vndirstanda at cristna manna gudh han är
 sandir konungir oc gudh oc ingin är annar gudh til
 vtan han Hwilkin som makttoghur är at giöra alt
 thz han vil. Af thy sighir prophetin j psaltarenom.
 Al the thing vaar herra ville them giordhe han j
 20 hymmerike oc j jordhrike j hafwino oc j allum dyup-
 um Oc af idhrum afgudhum sighir han. Hädhning-
 anna afgudh äru sylfwir oc gul oc manna handa
 giärning ¶ Oc är thz swa at j forsmaan the afgudhin
 oc hädhrin sannan gudh oc bidhin til hans tha sculin
 25 j genstan frälsas af allum syukdom badhe til likama
 oc siäl. Oc moghin j af thy vndirstanda at cristna-
 manna gudh är sandir gudh at han värdhughadhis
 mik owärdhughan sin thiänara göma oskaddan om
 fämtan aar j them orena myrka oc illa luktande
 30 brunnenom j bland the illa luktande dödha kroppana
 oc mik emwäl vaktadhe for madhkanna oc orna
 styungum oc bitum. Hwilke orna tha the slyngho

sik kring om min bään oc hals skadhadho the mik
 inkte oc ingin räddogha infördho the mik. thy at min
 tröst var j sannom gudhe Vtan the *sammo* ormane 171
 giordho mik allan hugnadh oc thyänist Oc for thy
 rädhins han. Hädhrin han oc fulkomnin hans budh- 5
 ordh om än j vilin wttakas af alle synd oc dyäflanna
 mödho oc dröuilsom Oc wtgiutin bönär til the helgh-
 ra jomfrunnar hwilka j drapin at the bidhin fore
 idhär til wan herra at idhre lifs dagha mattin lengias
 oc at han lati idhär koma epte thänna lifsins tima til 10
 ewärdhelikit arf.

Här byrrias fänte bokän i hwilke sigx af prä-
 dikan oc syn oc syninna wthtydhilse sancti gre-
 gorii oc huru han loot bygia kyrkior oc huru
 konungän oc hans män wrdho hele oc huru 15
 afgudhin oc thera mynstir nedhär sloghus Oc
 huru sancte gregorius vardh valdir til biscop oc
 af höfdhingiom oc andrum som hanom foldho tha
 han vighdhis.

Ok tha thessin thinghin swa varo giordh. Konungen 20
 oc hans vällis men mädh honom oc alt folkit sitt-
 iandis a jordhinne strödho asko a sith hofwdh sigh-
 andis alle jämsamt swa som wt af enom mun mz
 gratande tarum O herra hälaghe fadhur hwat eygh
 vil gudh myscunna os epte swa manga giordha synde? 25
 gregorius swaradhe them. jw ändelika mäst for thy
 at swa sighär prophetin. Han är väluilioghär oc misc-
 unsambir. tholughär oc mykit miscunsambir. oc vm-
 bärlikin om vara oszsco Oc siälfwir frälsarin sighär swa
 mz prophetanom. J hwilkom tima syndarin sik vm- 30

- 172 wendir han scal lifwa mz lifweno oc ekki dö Ok swa
 sighir oc han j lästene Jak gläz meer ofwir en synd-
 ara hwilkän som giör synda angir än ofwir nio oc
 niotio rätwisa som ekki thorfwa vidhir synda angir.
- 5 ¶ oc the saghdo hanom mykit gratande O kiäre herra
 minz eygh vpa the vranglikhät vi giordhum thik
 vtan lär os at vi mattum vardha hele. oc gak ey
 fraan os for thy swa brat thu gaar fra os tha mödh-
 oms vi genstan swa mykith af diäflomon at emwäl
- 10 vi ätum vart eghit köt. Än helghe mannin seandis
 therra hugha redhobona vara at lydha hans budhum
 af store glädhe grät han oc saghde til therra J thy
 moghin j vndirstanda vars scapara makth. maktogha
 vara idhir rensa af alle synd oc gifwa idhir ewärdhe-
- 15 likit liif at han gömde mik helan j brunnenom for
 idhra helso sculd oc andwardhadhe mik atir idhir
 helbrughdhan at jak sculde afla idhir gudhe ¶ Oc san-
 cte gregorius til byrdhadhe at kunnugha them vars
 herra ihesu christi dyghd vplatandis them huru han
- 20 skapte hymil oc jordh oc al the thingh j them äru
 Oc huru han skapte första mannin af jordhinne oc
 satte han j paradiis gifwandis hanom til hiälp euam
 hwilka han hafde skapt af hans rifwe. oc huru the
 wrdho daradh af diäflenom. oc huru the wt kördhins
- 25 af paradiis oc huru sidhan hans afkömd mankynit
 tok at ökias sände gudh til thera propheta oc patri-
 archa Oc huru emwäl j sidharsto daghunom han
- 173 värdhughadhis at födhas af jomfru mario oc dö oc
 jordhas oc atir vpsta af dödha oc vpfara til hyme-
- 30 rikis oc sände sinom kiänneswenom them helgha anda
 oc huru the varu skipte kring om väruldena at mz
 therra prädican skulde fortapadha väruldin frälsas Oc

tha han hafdhe lyktat sinne talan loot han folkit
 faara. Än konungin ok herrane rädhandis at mödhas
 af diäflomon skyldis inkte vidh helgha mannen blifw-
 andis när viinpressum j viingardhum oc j bland rör- 5
 busca swa som skooxdur oc thär blef sancte gregor-
 ius om fäm dagha oc sextio oc lärdhe folkit som til
 hans flykte at höra guz ordh oc sanctus gregorius
 saghdhe them. Varin redho at byggia mynstir j
 hwilkom helgha pinta jomfrunar sculu hwilas j at
 the latin idhir hwilas af diäflanna mödho oc dröuilsom 10
 oc at the latin idhir atirkomma j the skapilse i för
 varin, for thy at konungin oc mange andre varo
 ludhne oc hafdho haar oc skapnilse swasom vilswiin.
 ¶ Än the vidhirfrästadho at fulkomna thz helghe
 mannin hafdhe manath oc sakt oc tha saghdhe sancte 15
 gregorius til therra O brödhir för än j giörin thz.
 gaan för hingat til miin oc jak skal kungiöra idhir
 ena rädhelika syn hwilka jak saa. For thy j these
 naattenne tha j varin thyngde mz hardhum sympn af
 fasto oc vaku som j hafwin hafft tha vakadhe jak oc 20
 then tidh jak tok til at thiänkia huru hälghra jom- 174
 fruna likama sculde legginas oc huru vaar herrra värdh-
 ughadhis idhir kalla til sin Tha vardh bradhelika een
 röst swa som största thordyn oc hördhe jak rädhe-
 likith lyudh sua som stormandis hafs liudh oc jak sa 25
 hymelin öpnan oc en man om kringgifnan medh skin-
 ande lyuse. hwilkin som kalladhe mik oc saghdhe.
 Gregori. Än tha jak saa hans skapnilse oc hwilkin
 han var fiol jak reddir mykit skiälwande nedhir a
 jordhena oc han saghdhe mik. stath vp oc se vndirlik 30
 thing hwilkin jak scal te thik, oc jak sa vp oc sagh
 jak hymilin öpnan oc vatnin som äro ofwan yfwir

hymlenom varu aatskyld hafwandis j mellom sik swa
 som en slättastan daal oc thädhan af sa jak nedhir
 fara äth lyus oc mädhir thy lyuseno änglanna härskap.
 hwar hafwandis twa brännande vinga oc thz lyusith
 5 syntis swa som manz askodhan oc swa som solinna
 solgista äru vpfylta mz solgrandum swa vpfyltis vädhr-
 ith mz änglanna härskape som kommo mz the lyuseno
 af höxsta hymlomon nedhir til jordhinna. Än
 mith j bland englana var människionna son ärlikastir
 10 oc höktidhelikaste allom andrum rekkiandis fra höxsta
 hymlenom oc nedhir til jordhinna oc hafdhe i sinom
 hando[m] en hamar af gul oc hanom folghdhe allir
 then moghin oc tha han kom mith j armenie stadh
 slo han jordhinna mz hamarenom oc jordhin tok al til
 175 15 at jämnas oc vardha slät swa som hedh. Oc när kon-
 ungx palacio saa jak ät swarwat kar af gul hwilksins
 storlekhät var swa som stort bärgh. oc ofwir karenos
 sa jak ena högha brännande studh oc ofwir studhene
 eth litith howd älla knap af sky oc ofwan a äth
 20 skinande kors Jak sa oc swa som thre fötir ther
 studhe plägha sta vp a, en thottis mik ther vara som
 sancta gayana mz them twem jomfrumän vardh pint
 Oc annar var thär sancta ripsimia mz threm oc thretio
 vardh pint Än then ena var thär som hulunar varo
 25 af hwilkom the varu först wdräghna oc bundna oc
 släghna oc the fötrene varo af elde oc ofwir hwan
 then fotin var sath een stydh af skymon. oc ofwan a
 stydhumen varo saatte knappa oc ofwan a knappomon
 varo sath skynande kors saman sath til liknilse swa
 30 som wars herra kors Oc studhana oc knappane oc
 korsin varo al lik Än mith j bland them var een
 stydh höghre en alla andra oc thär ofwan en lyus

knappir oc ofwan knappen var sat eth skinande kors
 Oc ofwir the fyra stydhenar oc knappana oc korsen
 varo fyre kamara saman föghdhe hwar til annan oc
 ofir alla them var eth ciborium swa som mynstir giort
 af gudhe oc ofwir ciborium varo thessa sex oc thrätio 5
 jomfrunar som pintos fore guz sculd skynandis swa
 som sool gisla Än af therra äro kan jak inga ledhis
 fulsighia Oc mith wt af karenö flöt een vatnkiälde 176
 vpfyllandis alla markana ok swa at ther vardh af eth
 stort haf. Ok j hwarrium camarenom var eth altare 10
 oc thär ofwan a var stor eldir oc thär owir varo saat
 kors hawandis skyn swa som stjärno Ok jak sa otalika
 geta hiordh hwilka som varo til asyn alra swartasta
 Än tha the hafdho summith ofwir thz vatnith wrdhu
 the hwit faar oc bradhlika vardh therra vl giordh 15
 swa som skinande gul oc the föddo lamb hafwandis
 oc the hwitu vldena. ¶ Än annath faara kyn foro oc
 ofwir vatnit oc the til föghdhe sik them andrum far-
 umon oc sumlekin lambin wrdho swartaste vargha oc
 sprungo j fara hiordhena oc drapu them oc wt gutu 20
 therra blodh oc sidhan the varo dräpin vprunno them
 vinga oc flughu oc til föghdhe sik lyusins herskape
 Oc eldir gik wt af lyuseno oc wpbrände varghana ¶
 oc tha jak mykit vndrande thetta skodhadhe tha
 saghdhe mik then mannin som kalladhe mik O thu 25
 man hwi vndrar thu oc scodhar ekki guz storlik thing.
 Oc saghdhe Thessin synin thik syntis är at thu scalt
 om hona vndirsta the thing thär komma skula. oc for
 thy öpne hymilin teknar at christi myscunna dör äro
 öpna. asikkionno röst teknar myskundinna reghn oc 30
 guz visdoms At höxste hymelin var öpin oc vatnanna
 syndirskiptilse teknar os frälsan tilgang oc til flokt

177 til hymerikis rike Än j thessom rikom opinbaradhe
 helgha jomfruna väghin j hwilkom the thit vpforo.
 än lyusith oc ängla härskapin som alt vpfylte vädhrith
 är guz ordha prädican hwilkin vpfylte alla väruldena
 5 om apostlana oc ther af är thz som dauid sighir ofwir
 alla jordhena wtgik therra röst oc therra ordh gingo
 wt til väruldinna lanz ända. Än människiona son
 hafwandis gul hamaren mz hwilkom han slo jordhena
 oc loot hona skiälfwa är gudz sökilse Af hwilke som
 10 sigx. Hwilkin som hantera bärghin oc lätir them
 ryuka oc thy sighir apostolin. grundwalin kan ingen
 läggia vtan then som laghdhär är swa som är christus.
 än the brännande studhin är the helgha kyrkia fund-
 eradh oc bygdh ofwir christum som är studhinna fotir.
 15 Än knappane af skymon tekna hälgha männena Hwilke
 swa som sky vtan alt hindir flygha ofwir vädhrith til
 hymerikis glädhe. thär af sigx säth thin vpfarilse swa
 som sky. Korsin tekna kötsyns wtsläkkilse. Än cam-
 arene som samman varo föghdhe äru kyrkionar som
 20 vidha äro wtspreda om väruldena tho äro the samm-
 an föghdha mz tronne oc kiärlekenom oc äru alla een
 kyrkia thär af staar scrifwat. Een är min duua een
 min fulkomnadh. een är minna modhur wtwald. än
 ciborium som hafdhe bigripith alla kamarana teknar
 25 hymerikis kyrkio oc hymerikis mynstir thätta myn-
 strith hafwir omfämt alla kyrkior For thy alla kyrkio
 drägha thär til at the mogho värdha loottakandis
 178 hymerikis mynstre Flodhin som wtgik af karenno tekn-
 ar döpilsonna font oc atirlösninna thwättnadh Än the
 30 studhin thik syntis höghre vara än andra teknar romara
 kyrkio hwilkin som är hofwd aat andrum kyrkiom
 oc then lyuse knappin hafwir tekna pafwan. hwilkin

swa scal vara j bland alla andra biscopa swa som
 solin lyuse ofwir al annur hymiltungul oc lyusith som
 om kring gik korsith är thes hælgha anda inblästär
 oc thy vpfylte han apostlana hiarta j eelz tungo likn-
 ilse, oc altarin som varo saat j hwarriom camar- 5
 enom äru vare hugha j hwilkom vi skulum ofra gudhe
 lofsins offir then store eeldin teknar at vare hugha
 skulu vara brende af thes helgha anda eelde oc rens-
 adhe af alle synda smitto. Än korsin som varo saat
 ofwir altarin tekna at dödhin skal altidh vara [i] 10
 jdhrum thankom oc swa sculu the vardha clara som
 stiärno Oc gätrena omfarandis vatnith oc omwända
 j faar hafwandis hwita vl tekna them som thwägne
 vardha j döpilsom oc af them hwite giordhe oc rens-
 adhe af allom syndom oc tholike skulu skina j hyme- 15
 rike som skinandis vl swa som gul. Än farin hwilkin
 som födde lambin tekna at döpilsän sculu blifwa om
 manga tima. Oc lambin som vmuendis j vargha
 tekna at moot väruldinne ändalykt eygh at enast af
 andrum vtan emwäl af somlekom prestomon vardha 20
 rifwande vargha. oc thy sigx. mangra manna kiärlekir 179
 är kolnadhír oc ledhis j villo. ämwäl om thz kan
 vardha, wtwalde män. Än the som dräpne wrdho af
 varghumän oc toko winga flyghandis til lyusens
 härskap äru the som j godhum giärningom äru fram- 25
 halughe alt til ändalyktinne oc sidhan sculu the
 flygha til hymerikis rike. Oc thy är scifwat. hwilkin
 som thura älla framhaldir til ändan han vardhir heel
 Oc eldin som wtgik af lyuseno oc vpbrände wargh-
 ana. tekna them som ilt hafwa giort vp a guz helgha 30
 men hwilke som sculu ga til ewärdhelikin eld. ¶ Än
 thu fulkomna saghdhe ängilin trolika thz thu hafwir

byriath. Oc bygh guz nampne kyrkio j them stadhenom som thik syntis brännandis stydhen. Oc lath vardha kyrkio ther som jomfrunar wrdho pinta Oc prædica them daghleka for hwilkom thu hafwir bydhit.

5 at alle saman komme swa som j en fulkomlikin man j guz fullelixhätz matu. ¶ Oc tha som ängelin hafdhe thetta sakt ward gänstan stor jordh dyn oc thessin synin syntis ey lengir. Oc thy kiäre brödhir thakkin gudhe hwilkin som wärdhughadhiss idhir sökia. oc om

10 mik te idhir helsonno vägh Oc kommin genstan at fulkomna thz gudh hafwir teth. oc bödh til redha the thing som tharftelik varo til bigning. Än somlike

180 mz mykle skyndan oc storum reddogha til baru stena ana oc someleke trä oc annur vädhirharftelik thing

15 at giärningän sculde fulkomnas Än sanctus gregorius takandis märke trät af giärningis mannomom wtmärkte hwar leggas sculde grundwalin. Oc eygh at enast men wtan emwäl qwinno aathygiandis at ingän sculde wardha lothlös af thy gudh hafdhe opinbarat til baru

20 til kyrkionnar bygning mykit thekkelika al vedhirharftelik thing hwadhan af wrdho thre kyrkio alra raskast bygda. een thär som wrdho pinta the thre oc thrätio jomfrunar mz sancta ripsimia. Oc annor thär sancta gayana sancte ripsimie folstir modhir wardh

25 pint. Än the thridhia bygdiss när prässomon mith j vingardhenom thär the syuka jomfrun vardh dräpin. oc thär när hafdhe för varith therra hembyggilse Oc the pryddo kyrkionnar mz gul oc sylf oc dyrum stenom. oc vtalikom mangom lampom. Oc sidhan

30 bödh helghe mannin at giöras sculde kystur af dyru trä som hätir cedrus At j them sculde leggas hälghra jomfrunar lykama. Hwilka the giordho aldra skötast

oc baru them til sanctum gregorium Än han saghdhe them Jdhir lofwas eygh at handla thessa helghadoma for thy j ärin krankke j idhrum likamom alt thär til j vardhin thwäghne j döpilsonna vatne. Oc swa tok han ensämmin alla kystonar oc hwan hälghra 5
 jomfrunar lykama mz sinom syndirskornum klädhum 181
 laghdhe han j sina kystona oc sighnandhe kystonar mz wars herra korsse Än konungän oc hans hustru oc alle riddarene oc herrane mz therra hustrum oc döthrum baru for kyrkiodörrena balsamum oc alla 10
 handa dyr smörilse at smyrria oc prydhaz mz sculde hälghä likamane oc sylkis clädhe oc baldakind oc päl väfwin mz gul oc sylf oc sath mz dyrum stenom oc storan hoop gul oc sylf oc mangh linin klädhe. ¶ Oc helghe männin wtgangandis af kyrkionne sagh 15
 alt thetta vara lakt fore kyrkiodörrinne saghdhe them. Jak saghdhe jdhir thz. oc sighir jak nu idhir thz at vtan j vardhin ränsadhe mz döpilsonna vatne tha lofwas idhir ekki at fram ga til hälghra jomfrunar likama än j sculin vita om än j vardhin döpte tha 20
 takir gudh jdhra gafwr oc scal gifwa idhir siäla oc likama helso. Oc thetta j hafwin hith borit. gaan oc gömin thz j konungx husum thär til guz myscund latir idhir fa biscop oc preste at j lyste af therra kändedom vari thetta til guz altara ämbitä oc prydh- 25
 ilse epte thy biscopen thz skipa. ¶ Än thy vndan takno at konungän taladhe tha hafdhe han en j enlite handom oc fotum j naghlo m oc hare oc j allom sinom limmom swiins liknilse. Hwilkin fram gik til sanctum gregorium oc badh han mz myklum grat at 30
 han sculde at enast hela hans händer oc fötir thär til at han sculde vara eygh lothlös af hälghra jom-

frunar thiänist oc giärning. Än tha fiöl sancte gregorius a knä vmfämnan[dis] jomfrunar skrin oc badh van herra at han sculde atirgifwa konungenom sina helso. Oc genstan fiollo klöfwane af konungxsins
 5 handum oc fotum. oc tha saghdhe konungin sancto gregorio. At han sculde biudha hanom hwat han vilde at han sculde giöra. än helghe mannin saghdhe hanum. tak en spadha oc graf grafwa j kyrkiomen swa stora som scrinen äru til j hwilkom helghe dom-
 10 ane liggia j Oc tha badh konungän sanctum gregorium at han sculde biudha drotninginne asechine sinne hustru oc chusaroducte sinne systir at the sculdo hiälpa hanom j the helghe gerninginne Oc epte sancti gregorii budhe grof konungän oc drotning hans
 15 oc systir wtbaru jordhena j sinom mantul skötum. Än sidhan grafwin var giordh for sancte ripsimie scrine. oc for them threm oc thrätio andrum jomfrumen. oc sidhan giordha varu grafwana fore scrinom sancte gayane oc thera twäggia mz henne pintos grof oc
 20 konungän fore therre syuko jomfruna scrine oc sidhan vpstegh han. oc vpfoor a eth bergh som hetir masasim som liggir fran konungx palacio syu raste än tho synis thz aaf palacio Oc thädhan bar han a sinom
 183 rygge fyrahyrnutta stena lethlika swa som kämpe
 25 hwilke stena tho varu swa store oc lange at eygh formaatte mange män röra them Han bar ok thädhan stydhe af cedro som sättias sculde j kyrkio dörrena Oc j sino herberghe thär han hafdhe kyfwat mz sancte ripsimie loth han byggia ärleka kyrkio af sten-
 30 om som han hafdhe siälfwir til burith at thz sculde allom kunnukt vara at swa som han hafdhe för varith helghra kyrkio fordarfware oc nedhirthrikkiare swa

skulde han vara therra vpbyggjare oc vprättlise. Oc
 swa som han hafdhe daarleka thär giort mote san-
 cte ripsimie swa sculde han thär nu wtgyuta gudhe
 helgha böne. Än sidhan epte sancti gregorii budhe
 bygda varu thre kyrkio the första östan til j hwilka 5
 sancta ripsimia mz them threm oc thrätio jomfrum
 laghdhis j Oc the andra synnan til j hwilka the syuka
 laghdhis, oc the thridhia västan til j hwilke sancta
 gayana mz twem jomfrumen hwilas j, tha loth han
 sätia ofwir hwarria ena kyrkio dörrena äth kors At 10
 alle the ingingo j mynstrith älla wt älla the thär
 fram foro sculdo alle epte helgha manzins budhe a
 knä falla oc bidhia til thz helgha kors Än sancte
 gregorius looth byggia altara ofwir helghra jomfrunar
 grafwum oc ofwir hwart altarith satte han wars herra 15
 kors tekn Oc then stadhin j hwilkom hanom vardh
 tedh the vndirlika synin om kringbygde han medh
 höghum mwr oc giordhe a murenom starka döra 184
 hwilka atirlyktis mz järnlenkior Oc satte ofwir muren
 thes helgha kors tekn at alle the thär fram foro 20
 sculdo mz böghdhum knäm til bidhia alz walughan
 gudh Oc j thesso mato skylde han konungen oc sith
 folk fran dyäfla dyrkan swa at the siälfwilliandis idh-
 nadho sik j bönum oc fasto oc j almosum oc j andrum
 gudz budhordhum. Til hwilka sancte gregorius tala- 25
 dhe oc saghdhe. sankän idhär alle saman oc fallen
 a knä mädhär mik oc bidhin at gudh gifwe idhär atir
 idhra helbrughdho Oc tha badh sanctus gregorius af
 gudhe mz tarum at han sculde atirgifwa konungenom
 oc hans folke sina helso. Än vidh thessa bönenä 30
 byriadhe konungän til at skiälfwa oc wtskuddadhe af
 sinom likama flasith oc harith oc tendrena hwilka han

hafdhe haft j swina liknise. oc atirkom i siin skapilse
 som han förra war. oc vardh hans skin swa som spaz
 barns skin tha thz födhis Oc alle andre komo oc atir
 j siin skapilse. Oc alle spytelskä. halte oc blinde oc
 5 the af diäflom möddis älla benasoth hafdho älla j
 hwathanda sooth the varu stadde fingo alle bötir tha
 sancte gregorius laghdhe hand sina ofwir them Oc
 alle j them landskapom badhe hele ok syuke skyndadho
 sik mz store glädhe at ga epte swa storo helgha
 10 manzins frägh hwilke alle toko vidh guz ordhum oc
 185 saghdho Nu saghom vi oc hördhum vedhirkännandis
 van skapara. Här til hafwm vi varith döfwe oc blinde
 dyrkandis afgudh som varu döf oc dumba oc giordh
 mz manna hand. ¶ oc hafdho radh mz konungenom
 15 oc gingo sidhan at nedhir sla dyane afgudhurskunna
 mynstir. hwilka konungän hafdhe hädhrath ofwir al
 annur afgudh at alle sculdo vita at mädhan al afgudh
 varu konungenom ledh oc styg sculde ensammän gudh
 alla thinga skapare vara hanom oc allo hans folke i
 20 hedhir oc dyrkan Än tha the gingo af stadh kommo
 the först til äth afguz mynstir som häth appolinis j
 hwilko som varu dröma biscriwilse oc therra swar.
 thz nedhirbrutu the a grundin oc vpbrändo. Än
 mykin diäfla skare gik flokkum wt af the mynstreno.
 25 Hwilke swa som vnge riddara vänte mz swärdhum
 skiöldom oc spiwtum flydho til dyane mynstir. Än
 tha nedhir var släghit afguzens appolinis mynstir. gik
 konungän oc alt folkit mz sancto gregorio at nedhir
 sla dyane mynstir. oc dyäflane som thit hafdhe flyt
 30 skuto mote them oc kastadho stena. eygh swa at the
 giordho nokun skadha vtan infördho storan reddogha.
 swa at someleke the ekki varu stadhughe j trone

borthflydho eygh mz litlom dröfwilsom. Än tha
 sancte gregorius saa thetta giordhe han kors moote 186
 mynstreno oc thz rifnadhe genstan syndir til grundän
 oc nedhir fiöl oc eldir vptändis j träwärrkit oc rökin
 thär wt af gangandis vpfylte vädhrith oc borth elte 5
 thädhan alt dyäfwlskapith mz storu thute oc grat
 sighandis swa at alle hördho. Ve. är os ve är os.
 for thy vi moghum ekki längir biggia j bland folk j
 thessom landomon fore nampne jhesu christi oc marie
 Flym thy wt j berghskrybbur om än vi värdhum 10
 thär frälste. For thy ingaledhis formoghum vi mote-
 standa thessa gregorii bönum thy at han är aldir
 fuldir mz brännande lugha oc brännir os hardhelika.
 oc om hans prädikan skal alt armenie land vardha
 fyllt mz lifwandis guz äro. Än tha konungän oc alt 15
 armenie folk sagho diäflana oc hördho them tholikith
 vidhir gaa stadhfästos the ee määär oc määär j christi
 tro. Oc toko dyäfla mynstranna liggiandafä oc gafw
 thz mz sancto gregorio fatugho folke hwariom som
 han hafdhe tharft til Än thera akra oc vingardha oc 20
 thiänisto män oc *quinnur* oc alla thera eghur skyp-
 adho the til helghra kyrkio thyänist. Oc the bygdo
 oc flere kyrkio vtan fore thy at eygh fanz prestir j
 allo armenie lande wrdho the ekki vighdha Oc kon-
 ungän oc alt folkit foro vm kring mz sancto gregorio 25
 alla stadha. by. thorp. oc fäste som varo j armenia
 oc nedhir brutu al afgudha mynstir andwardhandis
 guz kyrkiom alla therra eghur oc stadhfästo almoghan 187
 j guz tro oc gudhleko lifwerne. oc thär epte kome
 the til afgudhurskinne ueste jousis dottir mynstir. oc 30
 ther giordhe gregorius kors ofwir oc fiöl genstan

nedhir til jordhinna. oc ämwäl brutu the nedhir a
 grundän festi jous sons mynstir oc j swa matu nedhir
 slogho the al afgudha mynstir som varu j armenie
 lande ofrandis alt therra liggiande få til helghra
 5 kyrkio bygningh. Oc konungän som för hafdhe var-
 ith thera hälghra kyrkio grymmaste hatare oc nedh-
 irthrikkare. vardh nu ärlikaste guz tro prädikare.
 swa at eygh at enast looth han mz sancto gregorio
 alt armenie folk koma til guz tro. vtan ämwäl manga
 10 af saracenis oc af andrum lanzskápum. ¶ Än sidhan
 thetta var alt swa giort konungän teridacius oc drotn-
 ing hans asichina. oc chusaroducta systir konungxins
 sändo om alt landit oc loto saman koma härtugha
 oc jërla. höfdhingia oc alla riddärskaps män oc manga
 15 andra j stadhe them som arach hätir hwilkän oc
 kallas valerostica. Oc konungin talar swa til therra.
 O kiäre vine j seen at gudh fore värdhskyldan san-
 cti gregorii oc hans dyghdhe värdhughadhis at lysa
 vaars hughx öghum at vi sculdum vita han vara
 20 sannan gudh skapara hymils. jordz. oc hafs. oc aldra
 therra thinga j them är. Oc swa som j seen al diäfla
 mynstir som varu j varum rikom äru nedhir slaghin
 188 oc til inkte giordh. oc j therra stadh äru nu bygda
 gudhe kyrkior. Nu star inkte atir annath vtan at
 25 vi välium os til biscop wan helara gregorium. om
 hwilkin kyrkionar moghin vighias. oc at om the bönir
 thär wärdha, gömas vtan allan scadha vara siäla oc
 likama. ¶ Hwilkit allom thäktis. gregorius saghdhe.
 välin idhir en annan for thy jak är eygh värdhughir
 30 til tholikin hädhir oc ey ymningas jak til swa stora
 byrdhe. Än tha the gatu ingaledhis bökt sanctum
 gregorium vedhir thy at taka tedhis ängelin konung-

enom j sympne hans oc saghdhe hanom. wakta at j
 välin ingin annan vtan sanctum gregorium. oc saghdhe
 han helgha mannenom. eygh scalt thu mote sighia at
 taka biscopsdöme thy at thz är thik infökt af gudhe
 Oc sancte gregorius saghdhe. vardhe guz vile. ¶ oc 5
 sidhan hans wtuälilse höktidh var halin mz storre
 glädhe oc frigh wtwalde konungän af sinom bezsto
 mannom säxtan höfdhinga oc sände them mz sancto
 gregorio til capadociam til stadhin cesaream thy at
 thär var tha höxste biscopin sanctus leoncius. 10

Här byrrias the siätte bokin j henne sigx af
 brefwe thy som teridacius sände sancto leoncio
 oc huru sanctus gregorius vardh vighdhir til biscop
 Oc huru konungin oc alt hans folk vardh crisnat
 Oc af järteknom oc vndirlikom thingom som san- 15
 cte gregorius giordhe sidhan han vardh biscopir
 Oc huru han skypadhe ofwir alt armenie rike
 biscopa oc klostir oc al kyrkionna vighilse Oc
 huru teridacius vardh giordhir therra hälghra 189
 kyrkio predicare Oc huru sancte gregorius var 20
 j ökninne. Oc huru sanctus arostacis sancti gre-
 gorii son vardh giordhir biscopir

Konungin sände nu af stadh gregorium oc mz han-
 om the sextan höfdhingia til sanctum leoncium oc
 bödh them at allom them the mötto oc j allom land- 25
 om. stadhum. borghum. byum. oc thorpum hwar the
 fram forin sculdo the opinbarleka kungiöra al the
 ond thing som han hafdhe giort a sancto gregorio
 oc the fornempda helgha jomfrunar Oc hwat pinor

han oc hans folk hafdho thär fore tholt. Oc huru
sancte gregorius wdräghin af brunnenom forloth them
thz oc atirgaf them sina helso. oc bödh them opinbara
al the thing som giord varu af sancto gregorio. Oc
5 satte konungän sanctum gregorium j än forgiltan
vahn hwilkän som drogho hwite mula mykit faghre
Oc sattos alle the fornempdo höfdhinga hwar j sin
forgylta vahn ladhada mz gul oc sylf oc sylkis
pellum väfwin mz gul oc sath mz dyrum stenum oc
10 mangum andrum storum hafwm oc foro the af stadh.
Än alle the som hördho frägh sancti gregorii wt gingo
mote hanom mz sang oc storo lofwe ofrandis hanom
manga gafwr oc tha the hördho af höfdhingonum
hans giärninga oc dighdhe takkadho the gudhe mz
15 storo lofwe. oc tha the nalkadhis stadhenom cesarea
oc thetta vardh kunnughat sancto leoncio tha wtgik
han mote hanum mz biscopum oc klärkom oc folkeno
190 af stadhenum mykith lankt. oc dwaldis the om lang-
an tima tha the möttis hwar j annars famne oc kystis
20 opta siin j mällin. Oc sidhan inledde leoncius gre-
gorium j stadhin ärleka. mz myklom sang ok lofwe.
Än fornempdo höfdhingane j alla byscopa. klärka. oc
folkx närwaru som thär varu kungiordho och and-
wardhadho sancto leoncio breff thään som teridacius
25 hafdhe hanom sänt. oc lasu them siälue opinbarleka.
Hwilkin swa mykit hafdho inbära ¶ Höxsta biscope
oc främstum j alle hälaghät sinom kiära fadhur oc
herra leoncio ärlekom cesarie archebiscope. sändir teri-
dacius stora armenie konungir helso oc quädhio mz
30 höxsta gudhe Til idhra hälaghät sändum vi ärlikän
fadhur oc vaan frälsara gregorium hwilkin vi mz sam-
halughe gudhlikhät oc enom villia oc ämwäl epte

ängla budhe hafwm walt os til fadhur Oc thy bidhum
 vi idhir at j vighin han til biscop at han moghe
 cristna os oc alt wart folk. at han moghe oc vighia
 alla kyrkior j varum landum äru byghda oc at han
 skype klärka oc prestä til therra thiänist Oc sändom 5
 vi idhir mz hanom somleka af bezsta höfdhingiom j
 varu rike at the sculu kunnugha idhir oc allo idhro
 folke hwat han hafwir tholt oc giort. ¶ Än thessom
 brefwm swa lesnom beddos armenie höfdhingia lyudh
 af allom moghanom oc ropadho mz höghe röst oc j 10
 foresaghdha biscopsens leoncii närwaru Ahörande oc
 flerum biscopum oc allo folkene opinbaradho the alt
 thz sanctus gregorius hafdhe tholt oc giort. Hwilke
 tha the thz hördho lofwadho gudh mz höxsto glädhe 191
 oc vndradho at sancte gregorius formaatte lifwa oc 15
 tholika dighdhe giöra äpte swa manga pino. Oc thy
 ropadho the oc saghdho mz apostlenom O guz rike-
 doma snille. oc viisdoms högh O huru obigriplekä
 äru hans doma oc ovppafinnelikä äru hans vägha
 for thy hwar kan vita hans vndirstandilse älla haar 20
 var hans radhgifware Oc thär epte komo alle biscop-
 ane saman mz sancto leoncio oc vighdho sanctum
 gregorium til archebiscop gifwandis för hanom al
 kyrkionna vighilse. hwaria epte thy häne bordhe. Oc
 sanctus leoncius oc alle biscopane oc mangä af herr- 25
 omon gafwo sancto gregorio oc höfdhingomon af
 armenia manga dyra gafwr Oc folghdho them a therra
 hemfärdh langan vägh af stadhenom Oc sidhan hels-
 adhos the siin j mellin oc mintos opta gifwandis hwar
 andrum kiärleksins kyssylse. Än sanctus leoncius for 30
 atir medh sino fylghe til cesaream Oc gregorius
 skyndadhe sik mz sinom a hemfärdh til armeniam.

Oc ee hwar sanctus gregorius fram foor wtgingo
 alle at skodha han. oc ropadho alle oc saghdho O
 sancte gregori sääl äst thu. thy at fore manga pinor
 5 thu hafwir tholt äghir thu twäfaalt namp swa som
 är martir oc confessor. ¶ Än tha han nalkadhis ar-
 menie berghe wardh hanum sakt at thär var eth
 mynstir skipath enom draka til hedhirs hwilkän dräpin
 vard af eradio thz loot han nedhir sla. takandis
 thädhan vtalekit mykit gul oc silf Thy at thz mynstrit
 10 hafdhe varit af konungum oc höfdhingiom j them
 landom j storu virdhning oc hedhir. Oc thy idhkelika
 komu the thit mz storo ofre oc gömdo the thär sith
 gooz swa triggelika swa som j sinom fatabwr Oc j
 192 them stadhenom vilde sancte gregorius vpbyggia ena
 15 kyrkio oc thär inleggia sancti johannissa baptiste
 helghodoma oc thäs helgha manzens sancti antinogeni
 som pintir vardh fore guz sculd. Än tha han vilde
 ofwir fara flodhena eufraten thär som litit var vathnit
 mulane som bundne varo fore vagnenom blifwo swa
 20 hart standande at them kunne ingän af stadh koma
 mz slaghum älla styungum. Oc tha vard thz teeth
 sancto gregorio mz guz ängle at han sculde thär
 byggia kyrkiona oc j hana leggia helghodoma the han
 hafdhe. Oc gregorius giordhe som hanom böz. Oc
 25 sände sidhan manga af stadh atir til samma mynstrith
 at nedhirbryta än thry altara som än hafdho heel
 blifwith epte hanum. Oc tha the komu til mynstir-
 sens mura wrdho the swa gabbadhe oc blinde giordhe
 af diäflomän som innan til varu at the ingaledhis vpa
 30 kunno finna ingang j mynstrit at nedhir bryta altarin
 vtan atirkommo oc kunggiordho thetta sancto gregorio
 Än han viste thz för än the komo hanom thz sighia.

Oc tha wtrecte gregorius hand sina oc giordhe kors
 mote altaramän oc saghdhe. O herra jhesu christe
 thin ängil slae them nedhir. oc genstan fiolle the
 nedhir til jordhinna oc alzstingx syndir brutus. thy
 at stort vädhir kom bläsande oc nedhirslo swa them 5
 swa at eygh änast at eygh syntis hwar the hafdho
 standit. vtan emwäl stenane borth fördhus af the
 vädhreno fran them stadhenom mykit lankt. oc j the
 nedhirkfalleno blifwo the dödhe som inne varu oc
 ofradho diäflomen oc afgudhum som thär varu. oc 10
 swa forforus the at eygh atirfanz äth been af them
 Än somlike the j vaantro varu tha the thetta sagho
 saghdho the O helghe fadhur. eygh är annar gudh
 til vtan then thu predicar. Oc j them stadhenom
 looth sancte gregorius byggia kyrkio. Oc thetta är 15
 the han först vighdhe. oc dwaldis thär om tyughu 193
 dagha oc vighdhe thär preste Oc thär bygde han
 funtkar oc döpte thär meera een hwndradha thusand
 oc nyo tio thusand folk Oc saghdho thär messo oc
 hiollo thär höktydhelika guz ämbite. oc loot them 20
 taka guz likama oc bödh at hwart aar sculde haldas
 therra kyrkionna höktidh oc aminnilse mz störste
 gudhlikhät for thy at thär skipadhis först döpilse j them
 landom Oc ee hwar han fram foor looth han byggia
 kyrkior oc vighdhe them som bigda varu oc skipadhe j 25
 them preste oc klärka oc stadha thär moghin sculde
 cristnas j. ¶ Än tha konungän hördhe at han munde
 nalkas oc sköt hem koma foor han mz drotning sinne
 asichina oc systir hans chusaroducta oc mz myklom
 riddara mogha mote hanum oc kom til stadh them som 30
 kallas bangubran oc bidde hans ther om än manadh.
 Än tha sanctus gregorius nalkadhis stadhenom. fan

hañ konungän oc hustru hans oc systir mz mangum
 andrum möta sik vtan stadhin. oc thär dwaldus the
 lännga oc höllus j fampna oc fägghnadhe hwar andrum
 mz störste glädhe oc sidhan gingo the mz mykle
 5 glädhe oc frygh in j fornempda stadhin. Oc tha
 saghdhe han oc kungiordh[e] them mz hwat hedhir
 oc storum gafwm sanctus leoncius hafdhe han oc hans
 fylghe vndfangith. Oc fyk han konungenom oc drotn-
 inginne oc chusaroducte breff theen sanctus leoncius
 10 hafdhe them sänt. oc the hafdho swa mykit inbära
 ¶ Teridacio stora armenie konunge oc drotning hans
 asichine oc systir hans chusaroducte. sendir leoncius
 owärdhughir cesariensis ärchebyscopir oc vare lydh-
 biscopa oc alt folkit os är andwardhat helso mz gudhe
 15 Vi tokum idhra ärlikhäz breff oc vndirstodhum mz
 mykle glädhe hwat j them stodh. at alzwallughir gudh
 194 skapare hymyls oc jordh hafwir sökt idhir oc at han
 plaghadhe idhir at j skulden eygh vardha fortapadhe
 j komaskulande väruld. oc at han thwingadhe idhir
 20 mz vndirleko oc ey förra mz os sedhum syukdom
 älla hördhum for idhra omannelika oc ohörlika grymme-
 likhäth som j giordhin a the helgha jomfrunar oc
 a sancto gregorio Oc thy tilbör idhir ändelika glädh-
 ias mz os for thy at han som ingen vil lata forfaras
 25 vtan vil at alle sculu helas leedhe idhir wt af dözins
 skugga oc myrkre fore bön sculd oc värdskyldan
 sancti gregorii oc tedhe idhir sant lywsith jomfruna
 son lywsandis idhir oc gaf idhir siäla helso oc likama.
 Oc thär til at j moghin fa ewärdhelika sälelikhät tha
 30 varin hädhan j fra siäl[f]wiliandis lydhughe idhars
 helgha fadhurs sancti gregorii budhordhum oc man-
 ing hwilkän vi epte idhre astundan hafwm vikt til

ärchebiscop. bidhum oc vi idhan brodhurskap at j
 minnins a os j idhrum bönum. ¶ Än konungän oc
 alt folkit wrdho ofwir alla mato gladhe af brefwom
 them vardh sänt af leoncio Oc aldra mäst af thy at
 the hördho at sancte gregorius var vighdhir til ärche- 5
 biscop. oc at hans kompana hanom hafdhe folkt j
 väghenom varu ärleka. hele. oc helbrughdho hem
 komne til sith fädharnis land. Än sancte gregorius
 afläth eygh at lära them sighandis kiäre brödhir oc
 syne hörin apostolin som sighir kiäre vine sighir han. 10
 lifwm sostirlika rättwisleka oc millelika j thesse vär-
 uldinne bidhandis hälakth hop oc stora guz oc vaars
 frälsara ihesu christi äro tilquemd. Oc äggiadhe til
 konungin oc flere mz sik at the sculdo blifwa om
 samfasta thrätio dagha j fasto oc bönom Än tha 15 195
 thenne timän var fulkomnadhvir kom sancte gregorius
 mz konungenom oc drotninginne oc chusaroducta oc
 allo folkeno til flodhinna eufraten Oc j the flodhinne
 döpte han them j namn fadhurs oc sons oc thes
 hälghe anda. Oc tha giordhis thär stort järtekne j 20
 thy at flodhin stodh oc drogh vatnith vp a badha
 sidhunar oc kunne ekki flyta oc sancte gregorius
 stodh vprättir ofwir vatneno mz thörrum fotum swa
 som han stodhe vp a jordhinne Oc tha han döpte
 vard mykin lyngheldir oc syntis ofwir vatneno een 25
 brännande stydh oc ofwan yfwir stydhena syntis vars
 herra kors wtgifwandis af sik skyn mykith lankt swa
 som sool. Oc tha the hafdho säät thessin stora vndir-
 lika thingin brunnu the ee mär oc mär j guz kiärlek
 Oc wrdho döpte hundradha oc fämtio thusand manna 30
 vtan baarn oc quino Oc förthus j hwit klädhe oc
 mz vaxlyusum oc lampum mz sang oc store glädhe

komu the sidhan aatir in j stadhin inz sinum fadhur
 gregorio Oc sancte gregorius saghdhe thär messo oc
 loot konungän oc drotningena oc chusaroductam oc
 alla andra taka guz likama Oc blef ther syw dagha
 5 oc j them daghum cristnadhe han meer een fyra
 hundradha sinnum tio thusand manna. Än tha thetta
 var alt fulkomnath vighdhe sanctus gregorius thär
 manga kyrkior oc skipadhe til therra thyänist klärka
 oc preste oc konungän laghdhe til therra mykith
 10 gooz. akra oc andra äghur Oc foor sidhan thädhan
 oc om kring gik alt armenie rike oc vpfylte thz mz
 kyrkiom oc klostrum skypandis j them klärka oc
 preste. Oc konungän laghdhe gooz til therra oc by-
 gawadhe them hwarriom som hwarriom höfdhe Oc
 15 skypadhe oc mästara j hwarrio kyrkio som kiänna
 skuldo smam barnum af första bokstaf oc thär til the
 196 wrdho fullelika lärdhe Oc vighdhe sanctus gregorius
 tio biscopa at hwar therra sculdo före sta sino land-
 eno j armenia Än then förste hät abinus. Then andre
 20 euchalis. Thridhe bassus. Fiärdhe moyses. Femte eusebius.
 Siätte johannes. Sywnde agapius. Attunde artis. Ni-
 unda arsotis. Tiunda anthiochus Oc thesse hafdho alle
 för varit afgudha preste Än j konungxins palacio
 satte han albinum at alle sculde tro at konungän var
 25 sandir cristin man. oc vpfylte them mz guz ordha
 kiännedoom. oc bödh them at the sculdo vara idhke-
 lika stadhughe j guz budhordhum. Än alle mz enne
 röst mz konungenom oc drotninginne oc chusaroducta
 swaradho oc saghdho. idhre helsamleke maning vnd-
 30 irleggiom vi syälfwiliandis vara halsa. ¶ oc thär epte
 kom sancto gregorio j hugh at han vilde epte epte-
 döme prophetans helie. oc sancti johannis baptiste

forlata väruldinna losta oc smikran oc folkx til laath
 at han sculde ey smittas af them, wtwalde han nokra
 reenlifwis munka oc gik mz them j öknena. Oc tholdo
 thär hart lifwerne hafwandis til maat skooghx yrtir
 oc til drik kalt vatn oc varu idhkelike j fastu oc vaku 5
 oc bönum. Än nokot thär epte gik han nedhir at
 sökia konungän oc drotningena oc chusaroductam oc
 hans folk manandis them at the sculdo stadhleka fram
 halda j guz budhordhum. Oc tha ropadhe konungän
 til hans mz mykлом graat oc saghdho oc alt folkit 10
 O helghe fadhur forlaat os eygh. vi eygh kunnun
 älla gitum lifwat vtan thik. for thy thin talan är os
 sötarin än honagh oc ofwir gaar allan sötan smak
 Oc han vilde eygh höra them vtan atirgik til therra
 som han hafdhe forlatit j ökninne. oc saghdhe them. 15
 kiäre brödhir oc syne eygh sculin j dröfwas at idhart
 köt vanskas af vaku oc fas[t]o älla bönum sighiandis 197
 mz apostlenom Tha jak är syukir tha är jak makt-
 ughar oc starkir. oc om til höre at äras tha skal glädhas
 oc äras j minom syukdom at j mik scule byggia guz 20
 dygh. For thy godhe cristne män glädhias tha the
 vardha syuke. Oc thy at tha the rädhas dödhin
 kunnu the ekki hindras af dyäfwlsens frästilsom oc
 tha the äru helbrughdho falla the j mang diäfla fräst-
 ilse. Oc sanctus gregorius skipadhe oc vighdhe när 25
 fyra hundradha biscopa vndantaknom them fornempdo
 tio byscopom som för saghdhis At hwar therra sculde
 före standa sinom stadhenom j armenie Oc thän tidh
 konungän oc alt armenia var eygh j litle sorgh af
 helgha herrans borthowaru vardh them sakt at sancto 30
 gregorio varu tve syne hwilka han hafdhe aflat j
 sinom vngdom tha han var j grecia Oc then förste

therra kalladhis vrchanus hwilkän for bäzta lärdom
 sculd som han hafdhe nummith af sinom vngdom kom
 han til prästa vixle Oc then andre hät arostacis aat
 nampne. oc han först af sins vngdoms alre forsmadhe
 5 väruldinne kiäte oc vardh giordhir ärmite oc bygdhe
 a öknun bärghom oc loot sik nöya aat eno enfallogha
 klädhe oc hafdhe sik til math yrtir som thär vaxstu
 oc kalt watn var hans drykkir. oc hans siängh var
 bar jordhin thär hon var stenughast. oc hafdhe sik
 10 vndirgifwit myklo vaku. fasto. oc bönum. Oc opta
 stodh han vp a sinom fotum vprättir vakän alla natt-
 ena oc las oc sang guz lof mz myklom graat oc
 sokkan. Han hafdhe oc inz sik kompana som han
 kiände giöra tholikt sama. ¶ Än teridacius thär til
 15 at the sculdo ärlika komma til hans sände han til
 therra thre höfdhingia swa som var ati armenie
 höfdhing. oc assatin höfdhing j stora landeno silidon.
 198 Oc datan konungx fortalara oc tholk. Thesse foru
 in til capadociam til stadhin cesaream oc funnu ärlika
 20 prästin vrcanum Än sanctum arostacem funnu the j
 ökninne hwilkän ingaledhis vilde koma mz them til
 konungin Än cristna manna moghin som mz höfdh-
 ingomon hafdhe komith til hans saghdho hanom.
 bätra är at häla manga mz thik än här hela thik
 25 ensamin. Oc lydde han them oc gik mz höfdhing-
 omän til konungxins Än tha konungän sa them vp-
 fylvtis han mz mykle glädhe oc leedde them til san-
 ctum gregorium som var j ökninne a eno bärghom som
 hätir manarach thz liggir när danalikon lande Oc tha
 30 sancte gregorius sagh them tok han them j sin fampn
 oc af store glädhe grät han thy at han saa them
 hafwa goth lyfwerne Än tha saghdhe konungän til

sanctum gregorium For thy at thu vilt häldir blifwa
 j ökninne oc här byggia än vara mz os Thy bidhum
 vi thyna fadurlikhät at thu skypa oc vigh os *sanctum*
arostacem thin son til biscop. hwilkän j thin stadh
 moghe blifwa mz os at kiänna os oc lära For thy 5
 han syntis ofwir ga sin fadhur j sidhum oc viisdom
 oc sniälle talan Oc han lydde therra bön oc vighdhe
 han oc andwardhadhe them han. epte thy som scrifwat
 är For thina fadhra äru thik födde syne them skalt
 thu skipa höfdhinghia ofwir alt landit j allom släktom 10
 sculu the vardha amynnoghe thit namp. For thy at
 sancte *arostacis myntis* altidh a sins fadhurs giärninga
sancti gregorii eptefylghande hanom j lyfwerne oc
 giärningom Än sancte *arostacis* gik om kring alt
 armenie rike oc sökte kyrkior oc stadhfäste folkit j 15
 guz budhordhum oc at the sculdo hafwa sik ärlika j
 them kiännedom hans fadhur them kiänt hafdhe.
 Hwilkän eygh mindra en hans fadhur af allum älsk-
 adhis oc hädhradhis. Än konungän var idhkelikän j
 graat oc fastu oc vako oc bönum oc idhnadhe sik j 20 199
 almosum oc angradhe the synde han hafdhe giort.

Hä[r] byrrias sy[u]nda bokin j hwilke sigx huru
 konungän *teridacius* oc *sanctus gregorius* sökto
 rom at se apostlanna helghodoma. oc godha käs-
 aren *constantinum* Oc af hädhir them giordhis af 25
constantino oc pafwanom *eusebio* oc huru the
 kommo atir hem til *armeniam* oc af the almenne-
 liko radheno oc klärka samquemd som kaiseren
 giordhe j stadhenom som hätir *nicena* Oc huru
 ther skipadhis kyrkionna rättir oc henna lagh Oc 30

huru sanctus arostacis fördhe thädhan oc hem til armeniam scrifwat j storum bokum then stadhghan thär giordhis. oc af dödth sancti gregorii Oc huru ärleka konungän teridacius styrdhe sidhan sino rike

- 5 I them samma timanom som thetta hände j armenia tha styrdhe käsaradömit j room thän maktoghe oc ärleke kesaren constantinus som döptir vardh oc cristnadhör af sancto syluestro. Af hwilkom teridacius hafdhe hört at han var aldra cristnelikastir maan.
- 10 Oc af aldra grymmasta guz vina hatara var giordhör millaste predikare Oc at han hafdhe nedhör slaghit al afgudh oc afgudha dyrkan som dyoclecianus, oc maxilianus. oc marcianus, oc licinius, oc maxencius, the ondo kesarene hafdho vp sath til mankyssins fordarfwilse. oc j therra stadh hafdhe han vpbygd helgha kyrkior til manna helso. han hördhe oc at then samme constantinus gaf manga gafwr them a christum trodho. oc alle the ekki trodho a han, varo hanom stygge oc ledhe Oc mz thes helgha kors baner
- 20 hafdhe han vndirbughit alla barbaros sino vaalde. Hwilkin oc thär til at han sculde synas af allum sandir cristin man bar han j sinne krono som han bar a sino hofdhe thes helgha kors tekn om kring sat badhe bak oc före oc a badha sidhur mz dyrum
- 25 stenom. Än tha teridacius konung hördhe alt thetta, vpfyltis han mz store glädhe thy at christi kiännedoms röst hördhis j allom landom ¶ Oc konungän tok radh at gaa oc sökkia apostlanna mynstir j room oc at se swa ärlekän kesara. Oc tok mädhör sik manga pän-
- 30 inga, hafwandis j sino fylghe mz sik archebiscopän gregorium. oc biscopän arostacem hans son. oc albi-

num biscop. oc höfdhingin af mursie lande. oc
 höfdhingan af siria. oc höfdhingin af lande thy som
 hätir masachi. oc gräfwän af angelicon aspeth aat
 nampne. Thesse pläghdhe af gamblo sidhwänio at
 krona käisaren Oc höfdhinghan af nocietara, oc höfdh- 5
 ingan af nisikon. oc härtughan af aristemion. Oc sab-
 inensis höfdhinga. Oc höfdhingan af thy landa som
 hätir pascaperon Oc manga andra mäktogha härra.
 Oc sywtio thusand riddara. mz thessom wt gik han
 af sino fädharnis lande ararach af stadhe them som 10
 hätir valarsapach oc foor ofwir greciam mz storo
 bälde oc kom ofwir hafwith oc landith in til ytaliam.
 ¶ Än tha thz vardh kungiort ärleka keisarenom
 constantino gik han lankt wt af stadhenom mote them.
 Oc mz hanom pawin eusebius oc mange höfdhinga oc 15
 romara riddara oc toko them mz storum hedhir oc
 hwar kyste annan. Oc gingo sidhan mz myklo glädhe
 in j stadhin. Oc epte thy som scrifwat är. spyrin
 först oc lätin hymerikis rike. gingo the först til apostl-
 anna mynstir. Ofrandis altaromän manga gafwr oc 20
 thär epte gingo the til siin härbärghe. Hwilkin ärleke
 constantinus hafdhe them hedhirlika räät Oc bödh at 201
 them sculde ympningga gifwas til therra hästa. Oc alt
 thz the thorfto i maat oc dryk oc siänga klädhum.
 ¶ Än konungän teridacius hof vp mz höghe röst i 25
 pawans oc käisarens oc alz folksens närwaru oc sagh-
 dhe them alla the plaghu oc ond thing som han
 hafdhe giort a sancto gregorio. oc them hälgha jom-
 frumen. Oc huru han oc hans män wrdho for then
 sculd gripne af diäfflenom. oc gingo vafrande som vil 30
 dyur om marka oc skogha Oc huru siälfwir konungän
 var vmskiptir j swiins liknilse Oc huru han atirfik

hälsö badhe til siäl oc likamma oc hans folk mz
 hanom af sancto gregorio wtdräghnom af brunnenom.
 Oc kungiordhe oc hwat dyghdhir oc järtekne gudh
 hafdhe giort om sanctum gregorium Än swa braat
 5 constantinus keisaren thetta hördhe fiöl han gänstan
 nedhir fore sancti gregorii fötir oc beedis aldra ödh-
 myklikast välsignilse af hanom Oc vpstodh sidhan
 oc j närwaru konungxins teredacii oc sancti gregorii
 oc aldra therra om kring stodho kunnogh[adh]e han
 10 at for thy at han hafdhe hatat guz helgha kyrkio
 vardh han sptälskyr. Oc huru han vardh af apostl-
 anna syn som gudh thedhe hanom heel tha han
 döptis af sancto sylwästro. Än a badha sidho käis-
 aren oc konungän teridacius oc alt folkit thakkadho
 15 gudhe at hans namp vaar vnfangit ofwir alla väruld-
 inna Oc stadhghadho mällän siin stadhughan oc oum-
 skiptelikän fridh oc vnskap. Oc vndradho mykit at
 sancte gregorius formaatte at lifwa epte swa manga
 pinor oc dröfwilse. Än af keisarenom constantino oc
 20 pawanum eusebio oc af allum therra mannum gafws
 manga gafwr sancto gregorio oc konungenum teridacio
 202 oc therra fylghe Oc foro mz them mykit lankt oc
 folghdho them wt af stadhenom rom Oc kyste hwar
 annan optelika oc skyldis sidhan aat mz myklom graat
 25 for storan gudhlekän kiärlek sculd som the siin i
 mällum hafdho Oc swa foor käisaren constancius mädh
 sino fylghe atir til room. Oc konungän theridacius
 mz sino fylghe kom atir hem til armeniam mz stor-
 um hädhir oc mangum gafwm som han oc hans män
 30 hafdho takit af pawanom oc käisarenom oc therra
 mannum Oc inkomo j sith fädhärnis land ararach oc
 j stadhenom valarsapach ofradho the kyrkiom j hwilkom

hälgha jomfrunar liggia alla dyra hafwr som hafwas
 sculde til therra skrudh oc prydhilse j gul oc sylf oc
 dyrum klädhum af thy the hafdho mz sik fört af
 room. Än sancte gregorius gik vm alt armenie rike
 at sökkia guz kyrkio. stadhfästendis folkith j cristne 5
 tro. ¶ Thetta giordhis alt j landzscape thy som armenia
 hätir ¶ Än ärleke keisaren constantinus thär til at
 han sculde kunnughas alle väruldinne vara sandir
 cristin man oc prädicare oc therra helgha kyrkio värn-
 are loot han saman koma aldra veghna af väruldinne 10
 j stadhenum nicena patriarcha archebiscopa oc andra
 biscopa. abbota. härtugha. grefwa. järta. höfdhingia.
 oc härskapsmästara oc alla visa oc sniälla män som
 han kunne fynna, at af manga sniälla manna sam-
 quemd sculde kyrkionna lagh oc rättir skypas oc 15
 stadhghas J hwilke samqwämd sath siälfwir keysaren
 oc openbaradhe sik vara sannan cristin man. Oc j
 bland them var sanctus arostacis biscopin epte teri-
 daciai konungxens budhe oc fadhurs hans sancti gre- 203
 gorii Oc sidhan thessin samqweindin var swa haldin. 20
 foor hwar atir hem til siin. hafwandis mz sik. kyrk-
 ionna reghlor. stadhgha. lagh oc skipan dictath oc
 wt gifwin af hälghum fadhrum. Oc sanctus arostacis
 kom atir til armeniam ofrandis konungenom oc sinom
 fadhur sancto gregorio oc sinom sambiscopum allan 25
 kyrkionna räth oc lagh som han hafdhe hänt i nicena
 j the helgho samqwämdinne. Mädh hwilkom oc mz
 thes hälgha andz nadh oc synne helghe prädikan hwilka
 han samman satte af gamble scriptinne oc nye lyuste
 han alt armenie rike. Än sancte gregorius at eygh 30

Nota in ista synodo videlicet nicena fuit sanctus nicholaus de baro

sculde diäfwlin fa nokot minzsca af hans hiordh som
 hanom var andwardhdhat vakadhe han idhkelika swa
 som godhír hyrdhe. nekandis sinom öghum sympn oc
 sinom thynninggom hwilo ¶ Än sanctus gregorius nu
 5 mykit gamal seandis nu vara nääär komith til sin dödh
 oc astundande nu syndirlösas oc vara mz christo
 kalladhe til siin biscopin arostacem sin son oc kon-
 ungän teridacium oc hans drotning oc systir oc man-
 adhe them at the sculdo ekki ga af guz budhordhum
 10 oc at the sculdo aatwaktelika hafwa gömo ofwir thz
 folkit them var andwardhat oc vndirgifwit oc bödh
 at alt thz han aatte sculde gifwas fatigho folke Oc
 sidhan blef han dödhír Oc alzwallughír gudh tok hans
 siäl til ewärdhelika glädhe. Hwil[k]sens hálghasta
 15 likama swepto the j them ärleko klädhom som han
 var wan at hafwa tha han giordhe guz ämbite Oc
 ofradhe gudh fadhure varum herra jhesu christo lofs-
 ens offír Oc sanctus arostacis biscopin mz andrum
 biscopom oc klärkum. oc konungenom oc drotninginne
 204 20 oc systir konungxens oc mangom andrum jordhadhe
 han j stadhenom valerostica mz myklom hädhír oc
 sang ok läsning som thär är til skipat Oc smurdho
 han mz dyrum smyrilsom oc bygdo ofwir hans graf
 fäghärsto kyrkio oc helghadho hona hans nampne.
 25 Hwar som än til thenna dagh gör gudh for hans
 sculd manga godhgerningia oc järtekne for thy at
 the af diäfflom äru hindradhe älla spytälzske. halte
 älla blinde äru älla hwat handa sykdom the hafwa
 än the koma til hans graf thär han hwilas tha atir
 30 komma the hälbrughdho hem til siin. tilhiälpande
 varum herra jhesu christo hwilkom som äär hädhír
 oc ära ee for vtan ända Amen

¶ Än sanctus arostacis biscopän styrdhe frydhlika guz kyrkio j sancti gregorii stadh sins fadhurs eptefylgh- iandis hans helgha sidhum oc lifwärne. ¶ Oc kon- ungän teridacius hwilkän for thy at han hatadhe the helgho kyrkio fanz han j ham oc liknilse swa som 5 swiin. än sidhan thy at han vardh guz kyrkio pre- dicare oc henna väriare vardh han vp a funnin j sin- um skypilsum swa som ängil Oc epte sancti gregorii dödh styrdhe han sith folk eygh swa som hardhir ällar grymbir herra vtan swa som mildir oc säfwir 10 fadhur Hwilkän oc epte thetta lifwit fik ewärdhelikit arf mz varum herra jhesu christo hwilkin som lifwir oc styre mz gudh fadhur oc them helgha anda ee for vtan ända Amen.

Explicit hystoria sancti gregorii de armenia 15

Anmärkningar vid Tillägget.

Sida	rad.	
350	8	hwilsens rättadt af utg. till hwilksens <i>Likaså</i> 362 20, 366 14, 370 26, 379 19, 388 6, 418 14.
—	14	three ändradt i handskriften från fyra
—	17	sik tillagdt i hds.
351	1	kunnoghas har felaktigt blifvit ändradt till kunnoghörs
353	8	sagdh utstruket i hds. och rättadt till hawin sakt
—	10	optarmär af utg. rättadt från optarmän
—	28	stiärnonnar » » stjärnonnar
354	14	bak ändradt i hds. från bag
—	17	siälvvilliandis af utg. ändradt från siälvvilliandis <i>Likaså</i> 379 9, 408 30.
356	5	efter thik är skrifvet oc thinom frändom men åter borttaget.
357	7	faghne rättadt i hds. från fagne
358	10	för det andra han har först varit skrifvit gregorium
—	18	för varra har först varit skrifvit vair
—	30	oc thiänte tillagdt i hds.
360	2	efter sins är först skrifvet dräpandis men åter borttaget.
362	2	sancta paul skrifvet efter apostolin men åter borttaget.
—	7	för thiänte är först skrifvet giordhe
—	18	thyk ändradt i hds. från thy

Sida	rad.	
362	19	hældir <i>tillagdt i hds.</i>
—	32	math <i>ændradt i hds. från smak</i>
363	12	optarmer <i>ændradt af utg. från optarme</i>
—	14	<i>för det 1:sta oc har förut varit skrifvet älla</i>
—	17	the <i>giöra i hds. ändradt från han gör</i>
364	4	scolu ey tala <i>ændradt i hds. från tala ekki</i>
—	5	sculu ey see » » see ekki
—	7,8	ey sculu <i>tillagdt i hds.</i>
—	30	gudha <i>i hds. ändradt från grafwa</i>
365	10	syunda <i>rättadt af utg. från syuda</i>
—	30	<i>i galghanom tillagdt i hds.</i>
366	32	the <i>i hds. ändradt från han</i>
367	2	<i>efter som är först skrifvet äro döf oc dumba</i> <i>men är åter borttaget.</i>
—	8	han hafdhe <i>tillagdt i hds.</i>
—	31	<i>efter skal är i hds. ett oriktigt insigneradt</i> <i>thu som blifvit uteslutet i trycket.</i>
368	9	Tha <i>ændradt i hds. från ij thesso</i>
369	3	öghum » » öron
—	18	j » » af
—	24	ätikio <i>rättadt af utg. från atikio</i>
372	24	kastadhiss » » skastadhiss
373	20	them » » the
377	17	the <i>tillagdt af utg.</i>
378	11	til <i>ændradt i hds. från j</i>
379	21	at fordarfwa thz <i>tillagdt i hds. i stället för</i> <i>ett utstruket isra(el)</i>
—	24	j höghfärdh <i>tillagdt i hds.</i>
380	4	a daghenom » »
—	15	oc thröttir » »
—	27	thik » »

- Sida rad.
- 380 28 thin gudh *tillagdt i hds. i st. för ett utstruket*
han
- 381 22 som hynd *tillagdt i hds.*
— 30 diäflanna *tillagdt i hds. i st. för ett utstruket*
vädharanna
- 382 20,21 Oc sidhan... thär the *tillagdt i hds.*
— 24 hälgha *af utg. rättadt från* halgha
— 28,29 största graat *ändradt i hds. från* storum grat
- 383 5 forsmadhe *af utg. rättadt från* forsmadha
— 11 han *tillagdt af utg.*
— 14 mit *ändradt af utg. från* mik
— 16,17 än gayana — lifwir än *tillagdt i hds.*
- 384 3 pläghas *af utg. rättadt från* plaghas
— 22 *det 1:sta vardh tillagdt i hds.*
— — *teridacius tillagdt i hds.*
- 386 8 folksens *rättadt af utg. från* folsens
— 9 sanctum » » sancta
— 13 giörandis » » giärandis
— 26 genstan » » gensta
- 389 7 bönär » » bönör
— 18 *efter foldho är först skrifvet til pafwans men*
är åter utstruket.
- 391 17 kungiöra *rättadt af utg. från* kungiara
- 392 21-24 *meningen har först lydit en thottis mik vara*
gayana mz them twem sinom companom
som hon vard pint mz Oc annar var sancta
ripsimia mz threm oc thretio mz hwilkom
hon vardh pint men blifvit ändrad genom
inflickningar och underprickningar.
— 25 *af ändradt i hds. från j*
- 395 10 *i tillagdt af utg.*

Sida	rad.	
395	18	manga ändradt i hds. från alla
—	28	alla framhaldir tillagdt i hds.
—	32	saghdhe ängilin » »
396	11	til ändradt i hds. från at
—	26	jomfrun ändradt af utg. från jomfrum
398	2	vmfämnanndis » » vmfämnan
—	9	domane ändradt i hds. från likamane
—	14	sancti ändradt af utg. från sancta
400	22	framför dröma har först stått bescrifwadhe men är åter borttaget.
402	2	grundän ändradt i hds. från jordhena
—	30	swa stora » » tholika
403	10	höxste biscopin » » pawin
—	27	kungiöra ändradt af utg. från kungiära
405	31	efter atir är i hds. ett underprickadt hem
406	27	blifwith ändradt af utg. från blifwath
408	6	kungiordhe » » kungiordh
409	5	sancte gregorius ändradt i hds. fr. han
410	17	fullelika » » fult
411	6	nokot thär epte » » stundum
—	17	fasto ändradt af utg. från faso
412	11	alla nattena tillagdt i hds.
—	26,27	Än, glädhe af utg. rättade från An, gladhe
413	1	haldir af utg. ändradt från haldir
—	22	Här » » Hä
—	—	syunda » » synda
—	29	nicena ändradt i hds. från vicena <i>Likaså</i> 417 11, 26.
414	6, 8	j room tillagdt i hds.
—	6	thän ändradt af utg. från thäm
—	17	christum ändradt i hds. från gud

Sida	rad.			
415	2,7	höfdhingan	<i>ändradt af utg. fr.</i>	höfdhingan
—	4	pläghdhe	»	» pläghdhe
416	9	kunnoghadhe	»	» kunnoghe
418	1	<i>fa tillagdt i hds.</i>		
—	25	<i>gör ändradt af utg. från giär</i>		

(Ändringarne i hds. äro alla af samma hand som den öfriga skriften.)

Rättelser.

165	20	<i>i st. f. det 1:a löf läs lof</i>
287	14	<i>ett läs två</i>
292	29	<i>lok läs lokt</i>

